

**Fourteen Books of the
New Testament**

**In the Crow language
of the USA**

Wycliffe Bible Translators, Inc.

Fourteen books of the New Testament

In the Crow language
of the USA

The illustrations used in this volume are by
Gordon Thompson © 2012 Wycliffe Bible Translators Inc.
and are licensed under the Creative Commons
Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Australia License.

© 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.
Orlando, FL 35862-8200 USA
www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons (Attribution - NonCommercial - No Derivatives 4.0)
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Contents

Matthew	Mt	5
Mark	Mr	102
Luke	Lk	161
John	Jn	266
Romans	Rom	339
Galatians	Gal	384
Ephesians	Eph	403
Philippians	Php	419
Colossians	Col	433
1 Thessalonians	1 Th	444
2 Thessalonians	2 Th	454
1 Timothy	1 Tim	460
Hebrews	Heb	476
James	Jas	520

Baaaliichiweeítcheesh

MATTHEW huua

al ii Baalaáche

Jesus Christ is fílannee hinné koók.

- 1** 1-16 Jesus Christ huua is fílannee hinné koók.
Hinna Jesus Akhuuwíash Akbaatatdía balee héelass
húuhchewiash koók.
Isahké Mary huua koók.
Marysh chilée Joseph huua koók.
Joseph iilápxe Jacob huua koók.
Jacob iilápxe Matthan huua koóm chiikúss Matthan
iilápxe Eleazar huua koóm chiikúss Eleazarsh iilápxe
Eliud huua koók.
Eliud iilápxe Achim huua koóm chiikúss Achim iilápxe
Zadok huua koóm chiikúss Zadok iilápxe Azor huua
koók.
Azorsh iilápxe Eliakim huua koóm chiikúss Eliakim
iilápxe Abiud huua koóm chiikúss Abiud iilápxe
Zerubbabel huua koók.
Zerubbabelsh iilápxe Shealtiel huua koók.
Koottaléesh hileen Jews kootéesh awaasúualahum
Babylon huuash koolúuash it dússhipissaa
Shealtielsh koon bishík.
Shealtielsh iilápxe Jechoniah huua koók.
Jechoniahsh dak akúpbachee dak Babylon kuss
aaláak koon dáacheehkuuash koóuk. Iilápxuua
Josiah huua koók.

Josiahsh iilápxe Amos huua koóm chiikúss Amos iilápxe
 Manasseh huua koóm chiikúss Manassehsh iilápxe
 Hezekiah huua koók.

Hezekiahsh iilápxe Ahaz huua koóm chiikúss Ahaz
 iilápxe Jotham huua koóm chiikúss Jotham iilápxe
 Uzziah huua koók.

Uzziahsh iilápxe Joram huua koóm chiikúss Joram
 iilápxe Jehoshaphat huua koóm chiikúss
 Jehoshaphat iilápxe Asa huua koók.

Asash iilápxe Abijah huua koóm chiikúss Abijahsh
 iilápxe Rehoboam huua koóm chiikúss Rehoboam
 iilápxe Solomon huua koók.

Solomon aksée Bacheeítchikaashe David dak Bathsheba
 huua dak koóuk. Hinna Bathshebash chiláawassee
 Uriah huua shéem kalakoon David áxpak. David
 iilápxe Jesse huua koók.

Jessesh iilápxe Obed huua koók. Obed iilápxe Boaz
 huua koóm isahké Ruth huua koók. Boaz iilápxe
 Salmon huua koóm isahké Rahab huua koók.

Salmon iilápxe Nahshon huua koóm chiikúss Nahshon
 iilápxe Amminadab huua koóm chiikúss Amminadab
 iilápxe Ram huua koók.

Ram iilápxe Hezron huua koóm chiikúss Hezron iilápxe
 Perez huua koók. Perez dak Zerah huua dak iilápxuu
 Judah huua koóm isahkúua Tamar huua koók.

Judahsh dak akúpbachee dak iilápxuu Jacob huua
 koóm chiikúss Jacob iilápxe Isaac huua koóm
 chiikúss Isaac iilápxe Abraham huua koók.

Heem Jesus koóm Abraham dak David dak is ílannaau
 ko hawák.

¹⁷Heem Abraham ichíssaaannee an dáalawe ii axpíshoope koon
 David bishík. Kalakoon David kúh ichíssaaannee an dáalawe ii
 axpíshoope deéla hinna Babylon it kuss aaleessáaush koók. Hinna
 Babylon kuss aalaáush ichíssaaannee an dáalawe kala chii ii
 axpíshoope koon Akhuiuwíash Awónomakaush bishík.

Jesus anmishé

¹⁸⁻¹⁹Jesus Christ anmishé is baaaliichiweé hinné
 koók. Isahké Mary huuash dak Joseph huuash dak

bach áxpahchewioom kalakoon it bach axpassáau Marysh dáakapaalik. Heem Joseph iisáakshe íttak baa annawéewialassheen Marysh daásdeeak baa ilusshítchewiassaam daasalakooté chitchéesh áxpawiassaak. Hinna íwahkooteesh Baleiláaxbaaxpee koóm ko ii kootéesh alaaxták. ²⁰ Joseph baa chilasshihchikaásak heelem kalakoon iháwak baashíalim bilaxpáakiaxpwishim koóm Joseph dáasaasak kuss ilíik. “Joseph David is íilannee alaxaxtíssaak Marysh áxpak aaláakuah. Baleiláaxbaaxpee ko baa hilím ii Marysh dáakapaalik. ²¹ Shóon Marysh dáakbisdak shikáakkaatiihmaachik. Dáashdialaalaak “Jesus” hehkaah. Is bilaxpáake kulustakuuák iléewiak ammaa ala kxawíihiluua ak iháaxiiakuuihmaacheesh koók.” hek. ²² Hinna Marysh ammaa ala kootdawéesh xaxúa kalako ii ífschiisaa Akbaatadía ammaaihchiláakuuhchem ammaa ala sheéhcheesh kuhtaa kooták. Hilásheek.

²³ “Bíakalishtakaatam baawalookám dáakapaalak
dáakbisak shikáakkaatam dáasaasak “Emmanuel”
heohmaachik.”

(Hinna bale dáashe “Akbaatadía balee áxpalahko” huuk.) ²⁴ Heem Joseph iháweesh ittáak hinna bilaxpáakiaxpwishes baa ala chiwéesh díak Marysh áxpak aaláakuak. ²⁵ Kalakoon hinna bach áxpuuash Joseph hinna úash chikittaakuúm kootáá Marysh dáakbassee bishík. Heelak Joseph shikáakkaateesh dáashdiak “Jesus” hek.

bacheéom akbinnawóoush anmílasiia kukaa duúosh

2 Awám Judea huuash koon Bethlehem kuhtée Jesus ko koon bishík. Heem koottaléesh is bacheeítchikaasuua Herod huua koók. Heelak bacheéom akbinnawóoush anmílasiia alápashhiko kukaa awaasúualahum Jerusalem huuash kuss duíok. ² Baa báxxak hilíashiio. “Anmílasiia balee koolám kalakoon ihmáam báakukkoon táachiiatak ii baa xíassam awákuum hinna hilaa ak bishé Jews kooté is bacheeítchiwaakkussahkuua koóihmaachik. Heem bahchikittaák awákaawuuok. Shóohteela?” huuk. ³ Bacheeítchikaashe Herod hinna bale iichiwéesh iikukkák daaséen daaták ii ítchissaak. Jerusalem bilaxpáake ak kooléesh ihmáam báakukkoon táachiiatak “Hinna baa kooté ala hutaaché

shóotdaht bílun bulutchíwohmaachik.” hiliatuuk. ⁴ Herod hileen bilaxpáakeesh is akchiwakíiwacheeitchikaasuua dak baleilfiaakaxpissee ak éhcinkaashe dak xaxúa iláak bach aahiiák baa báxxak “Akhuuwíash Awóonmakaush shóohteen bishík he?” hem ⁵ hilíashiiook. “Awám Judea huuash koon Bethlehem kuhtée koóihmaachik. Deéla Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh hawátam balee iíschiisaataahilia baalaátak balee chiweék.

⁶ “Bethlehem kuss hilíasheeek.

“Hinna bacheeítchiwaakkussahkam dii héeleen bishbíak.
Bas bilaxpáakam Israel huuash akúuxchilicheesh
íkaakuuwiash koóihmaachik.

Heem awám Judah huuash koon ashalakuluuá
baatcháacheesh díik.” heesh koók.”

⁷ Kalakoon hinna Herod hileen akbinnawóoush aák ittáchiiak chitchéesh baa báxxak “Hinna ihkám táachiiatam ii baa xíasseesh shóolichiileesh koon así?” hem bakálee hilíashiiook. ⁸ Herod hileen akbinnawóoush báasak “Daliólak hinna baakáateesh chichílikaasak shóon alóolapuulak kootáa chissáak duúak bii chiwáalah. Heelak bíh baaláak an bahchikitchéesh ii awákaawiik.” haak Bethlehem kuss déehchek. ⁹⁻¹⁰ Hileen bacheesh Herod al ilíia iikukkák kalakoon kan déelom hinna ihkám iischiisáá íkaak píissabelaaliiosh kala chii íkuum ii baaihkammáatak baatcháattuuk. Hinna ihkéesh píissabelaaliak hinna baakáateesh ala kooléesh báakukkoon óochiak táachiiatak xíassaalaachik. ¹¹ Hileen bacheesh duúlaaliiosh awaasúua dííak kootáa hinna baakáateesh dak isahké Marysh dak íkuulak kala kookaásheen hinna baakáateesh chikittaák ko ii kuss ishúushpattak axxíio awé aalióok. Hileen bacheesh is baa íssuua aaluúla sáhchiiai kuúok úuwatshiile dak baalahkápe dak iiwaapáachisuua dak. ¹² Hinna íwahkooteesh kalakoon hileen akbinnawóoush hawátam iháwak baashíalak “Kan dalaákaawialuulak Herod diíssaalah. Daliólak ítchissaaihmaachik.” hem iháahtaa daákaauk.

Joseph uá dak dáakuua dak dúttak Egypt kuss kalúuk.

¹³ Hileen akbinnawóoush kan daáulak Joseph koóm iháwak baashíalak bilaxpáakiapawishim íkaam kuss iláak “Chilaák eek

Matthew 2:11

baakáate dak isahké dak chiléhkaak dúttak awám Egypt huuash kuss kaláalah. Koon káalah. Heelak shóon dii baachiweelák hilaa kan daákkalah. Herod koóm eek baakáate chichíilak óolapdak dappeewíak.” hek. ¹⁴Joseph chilaák baakáateesh dak isahké dak óotchia héelapeen aák kaláak Egypt kuss aák dúachik. ¹⁵Heem kuhtée koon kaáu aa Herod shéek.

baakáatkaate an dappiíosh

¹⁶Herod sáhkaatchelem hileen bacheéom akbinnawóoush koóum kúakaassuum daaskawíi ii baa íkuchkak Bethlehem kootáataahilia baachilaxché shikáake is báalaau díupe kalakoon awássee xaxúa dappeéhchek. Kal ii éhche hileen akbinnawóoush ihkéesh al íkuuwassee kalakoon doosássee ala chiwaáu ko íkuxxaatchek. ¹⁷Iwak ammaa ala kootéesh Akbaatadía ammaaihchiláakuuhchem Jeremiah huuash iíschiisaa ammaa ala shéesh kuhtaa kooták. Hilfatchesheek.

¹⁸“Ramah kuhtee baa iikukkúlom kan baalapammúa baatcháachik.

Rachel dáake kal ak koónneetam baalapammák aleekaássaak chilaschiwíoom díassaak.” hek.

Egypt kukaa chissáak daákaauk.

19 Hinna Herod shéesh píishchiisaa Joseph Egypt kooléesh iháwak baashíalak bilaxpáakiax pawishim 20 kuss hilásheek. “Chilaák eek baakáate dak isahké dak awám Israel huuash kuss aachissáah. Hinna baakáateesh ak dappeewíash kala shéek.” 21 Heem kalakoon chilaaláwak hinna baakáateesh dak isahké dak áxpak Israel kuss chisshíik. Kalako ii iíschiisaa Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh an baalaácheesh kuhtaa kooták. Akbaatatdía hilíatchesheek.

“Balaakbacheé Egypt kukaa balíik.” hek.

22 Joseph baa iikukkúlem Herod dáakbachee Archelaus huua ilápxe annaachíssache Judea is bacheeítchikaasuua koók. Heem Joseph kuss chisshíiwia chilíik. Heelak Joseph iháwak baashíalak Judea kuss déehchessuum kalakoon alaxaxxák Galilee ko kuss déek. 23 Deéla ashalakuluúm Nazareth huuash ko kooliok. Hinna íwahkooteesh kalako ii iíschiisaa Akbaatatdía akilákuum an baalaácheesh kuhtaa kooták.

“Nazarene ko kooták.” heohmaachik.” hek.

**John Akbaawilihpíhchesh ala hawass dáawak an
baa baachimmíhche dak an baa baáliliia dak**

3 Koottaléesh John Akbaawilihpíhchesh huua koóm awám Judea huuash koon awalashiipéesh kuhtaa hawass dáawak baa baachimmíhkaak 2 hilásheek. “Akbaatatdía an bacheeítchikaashbiash kala hiitáahilim daláskulussaak baa ala kxawiíannialuua ii díhkulupiak dúusaalah.” hek. 3 John íwahkoocheesh kalako ii kushko Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem Isaiah huuash ammaa ala shéesh kuhtaa kooták. Hilíatchesheek.

“Baapiisahkússaa hinné kootíhmmaachik.

Awalashiipéesh koon sapéelak

ashappéelilaalatchiihmmaachik.

“Akbaatatdía is díiannee tátchiiaik ítchikaassaak ákkuuwiakuuaalah.””

4 Hinna John baaaxúassee baalúulaxisse iiá ko ii díak bishéelaxpilak ii baleiipáhpaatdiak. Haak bísshuuuke dak akihchilakkaashtalée dak ko duushíik. 5 Heelak awaasúualaho Jerusalem dak Judea kuhtaa kootáa Jordan

áashawuuua bilaxpáake ak koolé John iikukkuwíak kuss daáuk. ⁶Kuhtée diíak baaalakxawíichiwaaulak ii ihkulupíoom kalakoon John áashe Jordan koon bilihpíhchek. ⁷Heetaa Pharisees dak Sadducees dak iiahúum duúla diíahkak ihchi bilihpíhchehchewioom íkaak kuss hilásheek. “Sáapass daluúo? Disákkupeek íaxassee ko kan dii kala kootúuk. Hinna Akbaatatdía an daaskawíikaasheesh ii ammaa an díawiash dii chiwaáulak ii dakálaawialaalitdelelo?

⁸Baa ala kxawíiannialuua díusaak Akbaatatdía ko díiskussaak dalátaawuuua dak an díhchi dilúttuua dak ii baa xíassaahkaalah.

⁹“Biilápxisaahkuua akúkussahke Abraham koóm biiluk shóotdahtaa ii bánmohmaachik.” diliachissaalah. Hinné dii baachiweéwiiluk. Jews kooté biiluk biixaxúa biilápxuua Abraham koóhtaa Akbaatatdía kuk hileen biiá koóuhataa kummíiliak bilaxpáakahchewialak kooták Abraham is íilanee koóhchewialak kúh kootíhmaachik. ¹⁰Hilaaktáahile balapáale buluhpé al apáale ítchissuulak saskáat báatchipe ii ichíhchissiia koon dappaxák bilée awúuass shítak aláxiiohmaachik. An dii bilaxpáakuua ítchilaassuulak ko dii koochéehmaachik. ¹¹Baa ala kxawíiannialuua ii díhkulupiak an díhchi dilúttuua dáhkulussaak ítchiluulak áashe koon dii bilihpíwahchewohmaachik. Heehtaa bii piishchiiséekaattaa hawátam huuwíam bii annaachíssachíihmaachik. An baaxpéesh an baatcháacheesh baa iíscisiaaleetam isahpéehtaa bahkulaawakbiáwaalak bii anníhiissaak.

Baleiláaxbaaxpee ii dii bilihpíhcheohmaataak haak bilée kúh ii dii bilihpíhcheohmaachik. ¹²Iiwikkaapássatuua kulaák hileen baaxawuá paláhpaak taláhkaak kulutták iichíilaasuua ishkawuússeewiak hileen alakukkó bikkaaalashihché kuk hawátxiak biláam ii baa koochihtéesh koon aláxiiaihmaachik.”

Jesus John ihchi bilihpíhchehchek.

¹³Koottaléesh Jesus koóm awám Galilee huuash kukaa huuák áashe Jordan kuss dáak John ihchi bilihpíhchehchewiak.

¹⁴John Jesus hiléessaawiak hilásheek. “Diiléen bii bilihpílahcheliish daatchichéek. Sáapii bii bíss daloo?” hem ¹⁵hilásheek. “Bii chisshíassaah. Baa annawikaáshbaawiiilush daachik. Koótbuulak Akbaatatdía ammaa íkuchke kuhtaa kootíhmaachik. Baa ala koottáahinniawuuk.” hem “Koottdák

díawaawiik.” hek. ¹⁶Hinna Jesus bilihpíhkuuash iikusták binnáaskeen iluuák kala kookaásheen awáxe díuptasaalem Akbaatatdía Iláaxbaaxpee awáss huulák íkaalak kúmmaam baaíiphachkeem chíakaateem awáss huulák ko kala kooták húula hiiák áakeen awáachik. ¹⁷Báakukkoon bale áapchim kuss iláak hilásheet. “Hinné bii balaaké koóm awáchissistik. Baa an díá ii balasé ítchikaashik.” hek.

Chíisbishe Jesus an daásbaHEELAaleewia

4 Hinna Jesus bilihpíhkuuash píishchiisaa
4 Baleiláaxbaaxpee koóm Jesus awalashiipím
 anneettáahileesh kuss aaláak Chíisbishe daásbaHEELAaleelak hiliachik. ²Koon Jesus baa duushíssee baáhko kala shuhpáa pilakám kalakoon kal alíishik. ³Chíisbishe ak baa daásbaHEELAaleewiash húula hiiák hilásheet.
 “Diah Akbaatatdía dáakbachee díík. Hileen biiá kuss diláak kummíilak baaxawuáhkaah.” hem ⁴bakálee díak
 “Baawaalaáchim Baaxpéesh awuuá kan baalaátak hilíashiiook.
 “Bale ammaa duushé kuttáchkaat bilaxpáake ii
 bilaxpáakassaaohmaachik.

Akbaatatdía al ilíia xaxúa ko ii bilaxpáakuua koók.”” hek.
5 Kalakoon Chíisbishe Jesus awaasíualahum
 Jerusalem huua baaxpéesh kuss aaláak aaléela
 alachiwakáauashbaakkussahkeesh aahiiák an báakkaashe
 áakeen iluúhkaak ⁶kuss hilásheet. “Diah Akbaatatdía
 dáakbachee díík. Kan díhch ammúuass shíchih. Hinné kan
 baalaátak hilíashiiook.

“Biiláhtaa díchuhpe ílitdaak ii dii iáxxowialak
 Akbaatatdía is bilaxpáakiaxpwishe
 istúua ii dii díttak dii báaxxiak dii
 hiléessaaohmaachik.”” hem ⁷hilásheet.

“Hinné kúh kan baalaátuuuk.
 “Dáxxilaache dís Akbaatatdía chikittaakuuák
 chilasshihchíssataahilih.”” hek.

⁸Oolia Chíisbishe Jesus díttak aaléela awaxaawé an
 báakkaashe aahiiák awé kootáataahilia xaxúa al ítchikisshe
 dak an baatcháache dak íkaahkaak ⁹kuss hilásheet.
 “Hawáttaakaatdahtaa bíss dishúushpattak bíss dáhchiwakiilak
 hileen ammaa dii íkaawahcheesh xaxuatáahilia balákbii.”

hem 10 kuss hilásheek. “Chíisbishe bii híissaa akukkóon dahkúh. Hinné kúh kan baalaátak hilíashiiok.

“Dáxxilaache dís Akbaatatdía kuttáchkaat kuss chiwakáak baa hilakuúh.” hek.

11 Aalahkúuan Chíisbishe iíshaak déelem bilaxpáakiaxpawishe duúla Jesus diíak íkaakuuok.

**Awé Galilee kuhtée Jesus an baachimmíhcthewassee
dak an baa hinmassée dak koóuk.**

12 “John daxtíuk.” haak Jesus chiwaúlak baannáatchiihaak awé Galilee kuss dáakuak. 13 Aasúa Nazareth ko kooléesh awaasúualahum Capernaum huuash kuss kashík. Capernaum bilichkisée binnáaskeelak áaxxee awúum ashammaléaxxiio Zebulun huua dak Naphtali huua dak Akbaatatdía kon kíuash kooltíuk. 14 Jesus íwahkoocheesh kalako ii kushko Akbaatatdía akiláakuum Isaiah huuash ammaa ala shéesh kuhtaa kooták. Hilíatchesheek.

15 “Awám Galilee huuash Jews ak kootásseesh ala koolíua koók.
Bassáako Zebulun dak Naphtali dak bilaxpáake
ala koolíua koóuk.

Deéla áashim Jordan huuash akchiisáa bilichkisée
ala kuss daáu koók.

16 Hileen bilaxpáakuum ala chihpashé koolíua ko kala
kooták an baa kuss kalúuleetak
“shóohtannak baasúulak” hiliachkaush ala sáashiiash
íkaak kalakoon ishtatáachissuuk.” huuk.

17 Koottaléesh Jesus kalakoon kala hawass dáawak
bilaxpáake baa chiwaák baa baálilaak. “Hilaakéé
Akbaatatdía an bacheeítchikaasak an baa hawasséesh kan
dii koosáhtakaatuuk. Heem baa ala kxawiánnialuuash ii
díhkulupiak an dii bilaxpáakuash kulussáak ítchiaalah.” hek.

Jesus akbualaxxeé iishoopúum iláak ihchi píisshe déehchewiak.

18 Baapím Jesus koóm bilichkisée Galilee huuash binnáaskeetaa
déelem bacheéom ak bach akúpeesh iilápuum íkaak Simon huua dak
ichuuké Andrew huua dak. (Hinna Simon daachéeta Jesus dáasaasak
“Peter” hek.) Heem hileen akbualaxxaáum is iiwualaxxaáu binmúuass
shítuum híúla hiiák 19 kuss hilásheek. “Bii píisshe daluúolak
bilaxpáake an daxxaáu aalaluúo ko dii awóowiawohmaachik.” hem
20 kala kookáásheen hileen bach akúpeesh is iiwualaxxaáu akúss

shítaahak Jesus kalako píisshe daáuk. ²¹ Heem dáalaaliiosh kala chii ak bach akúpuum James huua dak ichuuké John huua dak íkaak. Ilápxuuua Zebedee áxpak is báasheeoo awúualiiak iiwualaxxáau hawassíiak áaahkuum Jesus hileen ak bach akúpeesh ilíim ²²kala kookaásheen kúh is báasheeesh koon chilahpák iilápxuuash íhchish dáak Jesus áxpak daáuk.

**Jesus an baa baachimmíhkaak an baa
baálilaak an baa óochiahcheesh**

²³ Awé Galilee koon Jesus hawass dáawak alachiwakáauashe iháata hiiák koon baa baachimmíhkaak Akbaatatdíia an baa hawassíiakuuash áappaa baleiichiweítcheesh ko ii iichiwaakuuák baa anneéwishe dak baa baakuhpée dak óochiahchek. ²⁴ Jesus is baa al iichiweé awám Syria huuash kootáa aláxalaa déelak bilaxpáake anneéo shíishiaahé dak baailíshekaasuua dak baleiláaxxawiia axúa awúualak axúa díhpupreeak ak saáhaatdahkoosh dak axúa chíussaasheesh dak kuss aaluúolak xaxúa óochiahchek. ²⁵ Awé Galilee huua dak awé Decopolis huua dak awaasúualaho Jerusalem huua dak awé Judea huua dak áashe Jordan anmílasiia alápasshiko bilaxpáakahkaashim Jesus píisshe daáuk.

Hinna shichím héelahkeen Jesus baa baachimmíhchek.

5 Jesus koóm hawass íkaalem bilaxpáakahkaashim iiwátxaam kalakoon shiché héelahkeess déem hileen akáxphawassdaaweesh duúla diíom kalakoon awáatak ²baa baachimmíhchewiak hilíasheek.

Akbaatatdíia an daásitche al ítchikaateesh bilikkuúk.

³ “Hilaakée baa batcheeshkáatum Akbaatatdíia kuttách bíakaasak is bilaxpáake kala hawúum baa áatchinnaachihihem ko ii an daásittuuash óhchikaapiohmaachik.

⁴ Hilaakée baa iháate ak ii ihchi daásxawiihcheesh ko ii chilastakuúohmaachim ko ii an daásittuuash óhchikaapiohmaachik.

⁵ Ak cheéshdee hinna awé ko kuhchisaáohmaachim ko ii an daásittuuash óhchikaapiohmaachik.

- 6** Hilaakée awé áakeen Akbaatatdía daasalakooté
ak kootáhcchewiakaasheesh ammaa daasiío
kuúihmaachim ko ii an daásittuuash
óhchikaapiohmaachik.
- 7** Ak baa daásdeeak ak baa kalaaxtakúuash Akbaatatdía
ii daásdeeak kúh chilaschíihmaachim ko ii an
daásittuuash óhchikaapiohmaachik.
- 8** Bilaxpáakuum al attúuleetam Akbaatatdía kuttách
daasúa awúuannak ii íkaohmaachim ko ii an
daásittuuash óhchikaapiohmaachik.
- 9** Ak baa daáschiaxxape “Akbaatatdía dáake
koóuk.” heohmaachim ko ii an daásittuuash
óhchikaapiohmaachik.
- 10** Bilaxpáakuum baa táchikaatak baa annawíiak
Akbaatatdía ak ilíiukukkoosh dúttak
díakxawiikaassuulahtaa kootáa Akbaatatdía is
bilaxpáake kala hawúum ko ii an daásittuuash
óhchikaapiohmaachik.
- 11** An bii dáhkalattuua kalako ii dii innííkxawiikaassaak
ii dii an díakxawiikaassaak bale biísshe ii dii baaík
shiíok. **12** Hileén an dii díakxawiio dii iíschiisaa
Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh kúh kootúuk
buh. Heem Baaiiwaakoochihtéesh daliíolak bakálee
ítchikaassaalakuohmaachim ko ii an dalásittuuash
alóhchikaapdohmaachik.

awaxóose dak ala sáashiia dak

- 13** Awaxóose ala kupé íttuuk. Heem bilaxpáake
héeleen awaxóose ko kan dii kala kootúuk. Awaxóose
ala kupé haamnák shóotdaak kaka awaxóoskupdahkuuk
he? Kal annúuleetam hawáxiialuulak bilaxpáake
alaschíschichiohmaachik. **14** Biláakkisshe ala sáashiia ko kan dii
kala kootúuk. Hinna awé áakeen bilaxpáake ii sáashiia díiluk.
Shitbáakoom áakeen awaasúualahoom koolák aaxuwíoolak
aliilúuleetak. **15** Heem kala chihpashdák bilaxpáakeem
biláakkissheem aláxiak baa áakeen al íkuuan díusaam
awaasúa ishkawuuá bilaxpáake ak koolé xaxúa ii sáashiiluk.
Baaleettaa baatóhkapeem biaxséen díushiissaohmaachik.
16 Heem díiluh kan dii kala koottáahiliilush daachik. Ammaa

an díaluua al ítche ii dii áake déaxalaatdahkulak bilaxpáake íkaak ii báakukkoon Díilapxuua kuss “Ahóoh.” heoh.

Jesus baleilíiaakaxpissee al ii baa baachimmíhcheeesh

17 “Baleilíiaakaxpissee dak Akbaatatdía akiláakuua ammaa ala shiío dak haawéewiak ii húuk.” bii hilíachissaalah. Kootássaak. Hinna ammaa ala shifosh ala koottáahileesh éhcchewahchewiawaak ko ii boók. 18 Hinna ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Awáxe ala kooléesh dak awé dak haawíulahtaa baleilíiaakaxpissee bale ilíia an baalaátuua shóohkakaatdaht an baatcháache kal ii haámneettaahilik. Baa ala shiío xaxuatáahilia Akbaatatdía kon kuhtaa kootáhcheihmaachim iháaliihmaachik. 19 Hinna bale baa íkuchkim díash shóohkakaatdaht ak dússhisak bilaxpáake ihée ham óowiak kúh koochéehchelak Akbaatatdía is bilaxpáake héele ii háakkaashe koóohmaachik. Heehtaa hileen baleilíiaakaxpissuua ak díaitchiiak ak ii bilaxpáakak ak ii baa ówia ítcheelak Akbaatatdía is bilaxpáake héele bilaxpáakbaaalisaaohmaachik. 20 Hinné dii baachiweéwiiluk. Baleilíiaakaxpissee ak éhcchekaasheesh dak Pharisees kootéesh dak ammaa an díooth diiluk an dii baa tátchikaatuuash iischiiséluluulak koók. Baaleettaa díalaassuulak Akbaatatdía an baa hawasséesh dii dashpúulak dii baa átdeettaahilik daliíoleettaahiliihmaachik.

Jesus bale daásbahte al ítchissee ii baa baachimmíhchek.

21 Baa uhpawassáako kukaa bilaxpáake an baálilaush hilíashiiok. “Bilitchilappeéssaah.” huuash díikukkuuwishik. “Ak bilitchilappéesh dúttak kuss baa iláak daxchikaáshiohmaachik.” huuk. 22 Bik ala sheewée hinné koók. Dís biipúuleetaa dakúpuua kuss baa daláskawaaulak Akbaatatdía dii chilasshihchíohmaachik. Dakúpeem kuss dilíikxawiikaashdaak iáxxolahkaak kuss “Dii ahpáláaxxeetak.” duulak akbaailíía anmaailáau Sanhedrin huua ishóocheen díss baa iláak dii daxchikaáshiohmaachik. Haak ittákkaa dakúpeem dáanniixawiilaak “Baa élahchewaxxialeetak.” duulak ii Bilée Isée dii héelass déehcheohmaachik. 23 Hinna íwahkooteesh kalako ii baa sáapeem Akbaatatdía dákbialuulak ishóoche aalaláak kalakoon dakúpuua dii

iitchúulem dáhchichelahkuulak ²⁴kala kookaásheen dúusaak kuss dáak baa daáschiaxxapiiak hilaa ammaa dátcheewialuuash Akbaatatdía kuuáalah. ²⁵Ak dii iitchúule anmaakussbaailáau dii kuss aalaúulak it dii aahíssaa dilíiitchiiak baa daáschiaxxapeewiakaasaalah. Koótdaassuulak aaláa akbaachilasshihché ishóoche dii aaliolak kúh akbaalaxché ko dii kukúulak anmaalaxtúuashe ko dii kuss aaléehmaachik. ²⁶Hinna ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Anmaalaxtúuashe dii koolúulak dii iikuschíhchessaataahilua aa dís baa íewishdeetuua ímmiluulak kala hilaa dii iikuschíhcheohmaachik.

Jesus bale bach kataalúa ítchissee ii baa baachimmíhchek.

²⁷Baa uhpawassáako kukaa an balee baálilaush hilíashiio. “Bach kataalíssaalah.” huuash dííkukkuuwishik. ²⁸Bik ala sheewée hinné koók. Bachéem bíam ko uássaataahilia íkaak daasawuúko óolitdak kataannák ko kala kooták. ²⁹Díshte dilápako ii baa kxawiíalialaalaak dúxtak duskúak hawáxiiyah. Daxúa iakáateem xapíilaalak ko heetashtáak baaleettaa daxúa koochihtáa Bilée Isée dii héelass shítdak kuk ko kxawiikaaséehmaachik. ³⁰Dísche dilápako ii baa kxawiíalialaalaak dappaxák hawáxiiyah. Daxúa iakáateem xapíilaalak ko heetashtáak baaleettaa daxúa koochihtáa Bilée Isée dii héelass shítdak kuk kxawiikaaséehmaachik.

an bach áxpassuua

³¹Hinné kúh hilíashiio. “Bachéem uá áxpassaawialak baa baalaádtuttak ii áxpassaaihmaachik.” huuk. ³²Bik ala sheewée hinné koók. Bachéem uá baawalookdák kootáa áxpassaalak hinna bíash baa kataalíhchek. Bachéem hinna bíam áxpassuuash áxpalaak bach kataalúuk.

Jesus al ihchi baa ímmitee al ii baa baachimmíhcheesh

³³Baa uhpawassáako kukaa hilíashiio. “Ammaa sheeléesh ii Akbaatatdía kusseé díhchi baa ímmitaalaalak dússhishissaah.” huuk. ³⁴Bik ala sheewée hinné koók. Baaiiwaakoochihtéesh Akbaatatdía al awáacheesh kan baa baaxpéesh koóm kusseé ii dilíwaalaaxassaalah. ³⁵“Awé kootáa koó xuh Jerusalem koó xuh kusseé ii

dilíiwaalaaxassaalah. Awé kootáa Akbaatatdía kon is balealawáache koók. Haak ko awaasúualahoosh Akbaatatdía bas bacheeítchikaasuua kóosh an baaláhke koók. ³⁶Dáashuuua kusseé ii dilíiwaalaaxassaalah. Haak dísshiia hawáttaahiliakaatdaht al iilúa dáhkulusshiiwialuulak annúuleetak. Sáapdahtaa kusseé ii dilíiwaalaaxassaalah. ³⁷Baam díalaawialuulak “Eeh” duu xuh “Baaleetak” daahuulak kala koowikáatak. Aalaasshíhpuulak akbaakxawíiash kon kan dii hawassíiok.” hek.

Jesus baa bakánniassuua al ii baa baachimmíhcheesh

³⁸Jesus kúh hilásheek. “Hilíashiiom díikukkuuwishik. Díshte díakxawiilak díh bakálaa kala koottáahiliiah. Diiá dashkáahuulak díh bakálaa kala koottáahiliiah.” huuk. ³⁹Bik ala sheewée hinné koók. Bilaxpáakeem díiluss batshúalak diláhpishissaalah. Diísalaxaau dilápako koon ditdák bakánniassaaak diíshaweessaak diíschuoo kúh dichíhkaalah. ⁴⁰Bilaxpáakeem diíttaashteeo dii áhkachiahmoolak díassaassaaak diíttaashteeo áakaako kúh kuuáhaalah. ⁴¹Bilaxpáakeem dii áachiahak dii baa chiíhkuulak baleanníilawateem dii aaléehkuulak áatche dáak baleanníile díupeem aaláakuuaalah. ⁴²Sapéelahtaa díss baa kaalúulak chisshíassaaak kuuáhaalah. Sapéelahtaa baa daáu ii díawialak chisshíassaaalah.

Dís kootáau íchissaalah.

⁴³Hilíashiiom díikukkuuwishik. “Aláxpíilaasshiia íchissakuuak dís koochíia díupiah.” huuk. ⁴⁴Bik ala sheewée hinné koók. Dís kootáau íchissakuuakaak ak díiluss iihunmisúuash daásdeeakuuak ak dii díupioosh díaitchiakuuak ak dii díakxawiish chiwakáakuuhkaalah. ⁴⁵Koótduulak báakukkoon Díilaxuua ala kooté ko kan dii kala kootíohmaachik. Ilak ii baa xíassaahchek. Akbaatatdía koóm áxxaashe ala sáashiia bilaxpáake al ítcheesh dak bilaxpáakbatshua dak xaxúa híihchek. Xaleé kúh kala koottáahilak bilaxpáake ak baa annawéesh dak ak kootásseesh dak kúh xaxúa xaleé ílichihchek. ⁴⁶Ak dii íchissuuua kuhkaa aláchissuulak dís baa biíwittuuleetiihmaachik. Bálee ii baakakíiwishdioo

akkulutchéehetaa ak íchissuuua kúh koochéeiluk. ⁴⁷Díis bilaxpáakuua kuttáchkaat dáanniiitchiluulak al ii dii ítche shóota? Jews kootásseesh Akbaatadíia ak alaaxtéesh koóuhetaa kúh kootúuk. ⁴⁸Heem an dii bilaxpáakuua an dii ala kxawíileettaahiliak ítchiakaalah. Báakukkoon Dáksau ala kxawíileettaahilak ítchikaatak. Díiluh kootáalah.

Jesus bale baa íchisshe al ii baa baachimmíhcheesh

6 Jesus hilásheek. “Díhch íassiak baa an díaluua al ítche ii díhch iiláxiassaalah. Bilaxpáake ko íkaalahchewialaak díhch iiláxiuluulak Díilapxuua Akbaatadíia díiluss baa bakánneetcheihmaachik. ²Baa isakkupéeisee baa baatcheeshkáate kuxsúulak ii ashappéelilaak ihch iiláxiak alachiwakáauashe ishkawúualiak ashhéeleetiak al íkuuash ko ii díak baa baaleettáahinniook. Ala koottáahile hinné koók. Bilaxpáakuum ihch iiláxiiosh kooté is baa iíwittuuash bilaxpáake al íkaak ala chikittúuash kuttáchik. Baa baatcheeshkáate dákuxsuulak íwahkoocheessaalah. ³Heehtaa baa baatcheeshkáate dákuxsuulak díiluttachkaat éhkaalah. ⁴Heem chitchéesh díaalal. Heelak ak éhcheleetioh. Heelak Díilapxuua ak baa íkaalaacheesh bakánnialakuohmaachik.” hek.

Jesus ala chiwakáau al ii baachimmíhcheesh

⁵ Jesus hilásheek. “Baa isakkupéeisaam ihch íkaahchewiak ashhéeleetiak alapáashoot koon iluuák kúh alachiwakáauashe biléelak iluuák koon chiwakáak al íkuuash ko ii kootúuk. Ala koottáahile hinné koók. Bilaxpáakuum ihch iiláxiiosh kooté is baa iíwittuuash bilaxpáake al íkaak ala chikittúuash kuttáchik. Dáhchiwakaaulak íwahkoocheessaak ⁶díttagkaattaak Díilapxuua alákaawialuulahtaa annúuleeteesh ko kuss chiwakíah. Heelak Díilapxuua baa ala sáapannialuuua dii íkaakaak dii iikukkalaachéesh bakánnialakuihmaachik. ⁷Haak dákuxsuulak ittákkaa diláaaatchissaalah. Jews kootássee ala chiwakáau koók. “An bahchiwakíia baláawaakaak an balíia ákahchiia kaka sheewáawaakaak kal ii bii iikukkó koók.” hiliatuuk. ⁸Koochéessaalah. Díilapxuua Akbaatadíia ammaa ii dii

bilaxpáakiilush daache it dachíweessaa kal éhkaak daachík.

⁹Dáhchiwakaaulak hilásheelaaliilush daachik.

“Axéekaataa báakukkuleen Akbaatatdíakaataa
daláshe bahchikitcheekaásuuk.

Bilaxpáakkootaa kúh koochéeo.

¹⁰Dalóolak bilaxpáakkootaa hawassáalaalak
ítchiihmaachik.

Baaiiwaakoochitéesh kuhtée dilíiukukkak ammaa
dalásalakooteesh kuhtáakaattaa kootúuk.

Hilíssheekaateen hinna awé áake kooldák bilaxpáake
kúh dilíiukkuulak ítchiihmaachik.

¹¹Hinna baapé ammaa buúshbiiilush daache bilikkuúh.

¹²Ak balee díakxawiiash xaxúa biiluk an
bahkalaaxtawakúuash hilaakée dii baawáxxak
bíiluh balee kootáawilikkuuh.

¹³Baa al iháateesh balee ímmiilihkaawilikkuuh.

Akbaakxawíiash balee híihchessaawilikkuuh.

Baatách xaxuatáahile diiléen hawassáalaak.

Kan baa baaxpée baa baatcháache díik baa
baa iíscisiaaleettaahileesh.

Baa ii baa koochihté díik. Ahóoh.”

¹⁴Ala koottáahile hinné koók. Bilaxpáakshoolaht an dii an
díakxawio dáhkalaaxtalakuulak báakukkoole Dílapxuua
Akbaatatdíá dáawakaaulak díiluh baa ala kxawíiannialuuua dii
kalaaxtalákuohmaachik. ¹⁵Baaleetaa dáhkalaaxtalakussuulak
díilapxuua Akbaatatdíá díiluh baa ala kxawíiannialuuua
kalaaxtalákussaaohmaachik.” hek Jesus.

Jesus an bilisshíissaanuuua al ii baachimmíhcheesh

¹⁶Jesus kúh hilásheek. “Bilisshíissaanuuulak isakkupéeo
daasawuúko díataahilissuuash diiluk koochéessaalah.

Bilaxpáake al íkuua ko bassáahkaak iiskummíilak
baatcheeshkáatdeetdelelok. Ala koottáahile hinné koók.

Bilaxpáakeesh al íkaak ala chikittúuash is baa iíwittuuash
kuttáchik. ¹⁷Heehtaa diiluk bilisshíissaanuuulak dísshiia
kuluxáchitchiiak díise iísshiwak díhch ítchikaassaalah.

¹⁸Heelak bilisshíissaanuuulak bilaxpáake dii áaxxee alaaxtíoh.
Heelak Díilapxuua kuk dii íkaalaatak baa ala xíakaate xaxúa
éhkaalaachim bakálee ítchikaassaalakuohmaachik.” hek.

**Ammaa ítchikaashdahcheesh ala kooléesh
daláse kúh áappaa koolák.**

19 Hinna awé áakeen dís baaxéhme al íiwishahkaashe kulusáak áxpihkaalahkussaalal. Ammaa dáhkulusaau báheelia xúhtak íschewisak baapúxté duushíohmaachik. Haak akbaaataalé dáasuua biléelak ataálóhomaachik. Awé áake baa baa koochihtáleetak. **20** Heem Baaiiwaakoochihtéesh kuttáchik. Ammaa dáhkulusaau ko koon dilúsaaulak íschewishe dak iisuuukaate dak haawéessaak akbaaataalé kuk biléelak ataálíssaaohmaachik. **21** Ii kootéesh ammaa ítchikaashdahche an dii baaláhkeesh ala kooléesh daláse áappaa ala koolatáahileesh kúh koóihmaachik.

Daxúa awuuá ala sáashiia ílutchikdak.

22 Díshte biláakkisshe ko kala kooták. Ala sáashiia díshte ko koon biléelik. Heem díshte xawíileetdak ii daxúa awuúko ala sáashiia ílutchikiihmaachik. **23** Heem díshte xawíilak daxúa awuúko kootáa ala chihpashé ílutchikiihmáachik. An dii ala sáashiia hámneettaahinnak ala chihpashé akúkussahke daláalak xawíiwík.

Akbaatatdía dak bale baa eé dak

24 Dii sapéelahtaa dís bacheeíttuua díupkaashdaawialuulak annúuleettaahilik. Hawáteem dáhchikittaalakak baa

díalaalakak hawáte kuk kuss alákaassaalohmaachik. Heem Akbaatatdía dak bálee dak díupte bach kuxxáalahchewialuulak annúuleettaahiliihmaachik. **25** Heem hinné dii baachiweéwiiluk. Ammaa dilúshbialuua dak baalaxuásseeo dak ammaa ii dii bilaxpáakuua kusséesh kuttát dasshihtakaák ii díhchi baailísheakaassaalah. An dii bilaxpáakuuaash kuk baa iischiisaaleetak óoshee kuk kootássaak. Haak daxúoosh kuk baa iischiisaaleetak baalaxúasseeo

Matthew 6:24

kuk kootássaak. ²⁶ Dakáakkaate alákuulak ii baa xíassuuk. Kuk baa awuússeessaak baa talíahchessaak eekulushíissuuahaa báakukkoko Dáksaau Akbaatatdía baa duushíhchek. Diiluk dii bilaxpáakuum dii iiwishahkaasáauk. Kuk kootássaak. ²⁷Dii sapéelahtaa baam ii daláseen daatdák dís baapúua baleanníilawatkaateeht kuk ii áxpilahchewialuulak baaleetihmaachik. ²⁸Sáapii baalaxuásseeo ii díhchi baailísheluu? Baaapáalikisshe íkaak al apáaluua ii baa xíassuum chilasshihtáalah. Akbaatatdía kon apáalihchem kuk iichikáatak baa hilák ii ihchi baashitchéessuuk. ²⁹Heehtaa hinné dii baachiweéwiiluk. Solomon koóhtaa batcheeshíssaakaasak baa al ítchitkaashe ko ii diáhtaa hileen baaapáalikisshe al ítchikisshikaasuash kooxiíssaak. ³⁰Akbaatatdía hileen baaapáalikisshe ko ii bikkée ihkulutchíhkaak ítchikaasshek. Iwahkoocheelahtaa hinna baapé hileelák chilaákshilak kan baa hamneetéehomaachik. Hinna bikkée al ihkulutchíhcheesh diiluk dii iiischiséehomaachik. Kootáa an dáhkalattuua iakaáshkaatahtaa dii kootáalakuohmaachik. ³¹Heem hilaakée “Sáapbuushbiawuu?” duu xuh “Sáapiishbiawiawuu?” duu xuh “Baawaxuásseeo shóotdak ko ii díawaawiawuu?” diliatuuhtaa baatách dasshihtakaák ii díhchi baailísheakaassaalah. ³²Jews kootássaak Akbaatatdía ak alaaxtéesh kuk hiláte ii ihchi baashitchíiakaak ii daaséen kaakaáuk. Heehtaa diiluk báakukkoko Dílapxuua ammaa dakúuwuua xaxúa ii dii bilaxpáakuua kal éhchek. ³³Heem koochihkáa Akbaatatdía is bilaxpáakeesh héeleennekaashbiak baa tátchikaatdewiak an baa hawassíiakuuash ii díhchi baashitchíiakaak bassáahkaalah. Is díiannee baaxpéesh kuhtéetaa dáalah. Heelak ammaa dakúuwuua dak ammaa ii dii bilaxpáakiilush daacheesh xaxuatáahilia dákuohmaachik. ³⁴Baaptatchée ammaa al iískussee iháatiohmaachim hinna baapé baa al ii daláseen kaáu áxpihchessaalah. Chilaákshilak kúh baa al ii daláseen kaáush kala hilaa élahchelohmaachik.”

Baa ihéé ala kootúua ítchi xuh xawíilak dasshihchíssaalah.

7 “Bilaxpáake ala kootúua ítchi xuh xawíilak dáalaaxtuuk. Heem chiweéwíassaalah. Koótdulak díiluh díiluss koochéehomaachik. ² Ammaa dáanniitchilaa xuh ammaa dáanniikxawiilaalak xaxúa díss chisaáihmaachik. Bilaxpáake

an dáchhilashihche ala kooté Akbaatatdía an dii chilasshihché kúh koochéehmaachik. ³Sáapii bannatchiikáatam dakúpe ishté awuúss déem kuk alákaalaalitak diilaxúa díshte balisáakaashim awúualam dik díhchi dáasshihchissaak. ⁴Dik díshte balisáakaashim awúuannak kootáa dakúpe kuss hilásheelaak. “Bannatchiikáatam díshte awúualeesh bii dúschihkaah.” daak. ⁵Disákkupeeisaak díshte ammaa awuúss déesh koochihkáa dilústak kal an baa alákee ítchilak hilaa dakúpe ishté ammaa awuúss déesh dústah. ⁶Daxpitcheeúuxe baa dákuulak baaló íiwisaho kuússaalah. Al ítchi dak al íiwisaho alaaxtúum alahchíhchichiohmaachik. Ammaa bahchikittúua bishkakaáshe kuússaalah. Aaláa daasáakaak dii dáaxeexawiioh.

Akbaatatdía kuss chiwakáakaak koowíssaalah.

⁷Akbaatatdía kuss dáchchwakaaulak baa dakáalaalahkuulak háaksee dákuohmaachik. Baa dáchichiinnakaaulak kúh alóhchikaapdohmaachik. Bilía dáalitak koómnaassuulak dústalakuohmaachik. ⁸Bilaxpáaksapeeolaht ammaa kaalúuash ákahchiia kaaláahkuulak kuúohmaachik. Deéla ammaa chichíluuash chichílakaaulak háaksee óhchikaapiohmaachik. Haak bilía diták koowéessuulak háaksee dústakuuohmaachik. ⁹Dii sapéelahtaa daláakuuua óossheem díiluss kaalúulak bale ammaa duúshxawiiam ko duúshdahkuuk he? Baaxawuá díiluss kaalúulak bíiam ko dákuuk he? ¹⁰Ta xuh búam díiluss kaalúulak íaxasseem ko dákuuk he? ¹¹Heem dii ala koottáahile dii batshúoohtaa baa al ítche élahkuum ko daláakuua dákuuk. Báakukkoole Díilapxuua Akbaatatdía kuk dii iíscisiaataahiliuk. Heem baa al ítchikaashe kuss dakáaluulak kuk ko dákuohmaachik. ¹²Heem baa sáapeem bilaxpáake díawakdak diliatdak diichihkáa díakuuh. Kal íwak baleilíiaakaxpisseeesh dak Akbaatatdía akiláakuuash kal ammaa balee chiwaáu koók.

an biléeluua chúakaateesh

13-14 Baa ala kxawíia kusseé ala kuss daáu dak Bilée Isée an biléeluua dak shúhkakaasak baalíussakaatiohmaachik. Heem ak kuhtáa dée iiahkaáshiohmaachik. Baaiiwaakoochihtéesh an biléeluua dak al ilúua alíiannee dak chúakaatum

baalúukaasak ak koon biléele iikooshtakáatuum iléehmaachik. Hinna alíiannee chúaakaate ko kuheetaa dáalah.

Balapáale koóum buluhpé ala koon apáale ko ii éhcheiluk.

15 Díhch íassiaalah. Chíisbishe akilákuua úuxé an baaliíttammaatak baa iáxxohchewiassuua ak kootaátdelelook. Heehtaa baa héeleetiak cheéte ko kala kooták ditchiláatuuk. **16** An bilaxpáakuua dak baa an díoo dak ii ihch áakass dústuuash ii élahchelohmaachik. Hinné ii baa xíassaak. Balapáale koóum buluhpé ala koon apáale ko ii éhcheiluk. Daxpitcheeishtásshe koóum baa attáche ko koon dítchissuuk. Baáchuuua koóum baaxxée ko koon apálissuuk. **17** Ala kooté balapáaleem ítchilak buluhpé ala koon apáaleesh ítchiohmaachik. Haak balapáaleem xawíilak buluhpé ala koon apáaleesh xawíiohmaachik. **18** Balapáaleem ítchilak buluhpé ala koon apáaleesh xawíiwialak baaleetiihmaachik. Balapáale xawíilak ala koon apáaleesh kúh ítchiwialak baaleetiihmaachik. **19** Balapáale buluhpé ítchissaalak hinna baaapáaleesh dappaxák bilée héelass shíchiohmaachik. **20** Buluhpé ala apáale itchi xuh xawíilak balapáaleesh ko ii éhcheiluk.

Dii sapéolak dii baalaaxtatáahiluuk.

21 Bii dáanniiitchikaashdaak “Baxxiilaachée díshkawaashitche ko bii hawák.” daalitdohtaa Biilápxe al illiash kootáa díukukkussuulak ala koolé dalíissaalohmaachik. **22** Baapiiháakdak bilaxpáake ahóom bíss duúak hilásheeohmaachik. “Baxxiilaatúa baa díawaawalakak daláshe ii díawaak baa ala koottáahile ii baláauk. Haak daláshe balasásak ii baleiláaxxawiaa basshíalaak baa baatcháache ii ahníawuuk bah.” huulak **23** baachiwaák xíassaawaawihmaachik. “Dii sapéolak dii baalaaxtatáahilak dii bii baaláhkassuuk. Dáalah. Bii axíssaalah ak baa kxawíihileen.” baawihmaachik.

Bacheé dúupdak íllaa aasúuliook.

24 Hinna íwahkooteesh kalako ii bilaxpáakeem bii iikukkák an balíiash díalak bacheelák baa dasshihtéelak aasúua chínnelak ko kala kooták. Biixáape áakeen aasúuliak ítchikaattaa chínnelak **25** kalakoon xalaák baatcháatak

bilíhuuak baatát biléetaa dáak hutbaatcháacheem ii
 baa dashkaáhak heelahtaa hinna awaasúuash kuk
 dashkússaanihmaachik. Ii kootéesh chínneitchikaattuum
 ii kooták. ²⁶Baaleettaa bilaxpáakeem bii iikukkák kootáa
 an balíiash díassaataahinnak bacheewaaláaxdak biichiliá
 áakeen aasúuliak baa shóotaachiht chínnelak ko kala kooták.
²⁷Kalakoon xalaák baatcháatak bilíhuuak baatát biléetaa
 dáak hutbaatcháacheem ii baa dashkaáhak hinna awaasúuash
 íhchilahpilalaak dashkúalak xawuá xapíihmaachik.” hek Jesus.

Jesus ii baa baachimmíhkuua kuúok.

28-29 Jesus al ilíiash ii baa baachimmíhcheesh Akbaatatdía
 kon kuúm baa kootkaásuum baleilíiaakaxpissee
 ak éhchekaasheesh kuk ilappahkássaataahiluum
 bilaxpáakahkaasheesh ak iikukkóosh éhkuum iláalatcheesh
 koowéelak chilásuuk.

**Jesus bacheém baapúaoochiassee
 óochiahkaak hoowéetche.**

8 Jesus baa baachimmíhcheesh iháalak awé báakum
 koon an bikéess huulák hileen bilaxpáakahkaashim
 piisshe daáuk. ²Bacheém baapúaoochiassee kooták kalako
 ii baa ashíchim bilaxpáake kooxiíssuuk. Húula Jesus hiiák
 ishóocheen ishuushpattáak bakáak hilásheek. “Jesus
 bii íkaawakuh. Bii baa ashíche haámnaawiilakbialaalam
 dik kootíihmaachik.” hem ³isché déehkaak hinna
 bachéesh dússhihtak kootáa kuss hilásheek. “Eeh kooták
 díawaawalakbiik. Kan dii baa ashítdeetak. hem kala
 kookaásheen hinna isaannéesh oochiáhik.” hek. ⁴Kalakoon
 Jesus kuss hilásheek. “Hinna baa kooté ii dilíissaataahilih.
 Koochihkáa dáak akchiwakíiwacheeitchi hiiák daxúa
 chichíkaahkaak an dii óochiash íkaahkaah. Kalakoon ammaa
 dákbialaam Moses balee chiweetáahileesh koon díusaah.
 Kalako ii éhcheohmaachik.” hem koochéek.

**Roman akíssatdeewachéeitchim an
 baa kalátche baatcháacheesh**

⁵Jesus awaasúualahum Capernaum kuss dáak daxxootdák
 akíssatdeewachéeitchim húula Jesus hiiák bakáak. ⁶“Jesus

ashíko bashkawáashe anneéwishes baa baatcháatdiak al axúassaashee awéetaa baachík.” hem. ⁷“Dii awáxp baaláak óochiawahchewiik.” hek Jesus. ⁸Hinna akíssatdeesh hilásheet. “Jesus baasúa dii biléenmahchewiawaalahtaa bii anníhiissaak. Heem bas baa anneéwishesh hileelássaalahtaa bale ilíia ítcheesh sheeláalak óochiahmaachik. ⁹Biwaxúa bas bacheeítchiwishik. Haak akíssatdee ham is bacheeíttuua bík. Hawáteem kuss baláak “Dáah.” baat díai. Haak “Húuh.” baat kúh díai. Bashkawáashe kuss hilásheewaak. “Hilatah.” baat kúh díai. ¹⁰Jesus iikukkák chilásak ak píisshe dáalaaliiosh kuss hilásheet. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hinna bacheé an bii kalátchekaashe Israel bilaxpáakeehtaa héele ak ilappahkáleetak. ¹¹Baam dii baachiweéwiiluk. Anmílasiaa dak anmíliiwaxpe dak ashbaaihée ahóom kukaa duúak Baaiiwaakoochihtéesh koon Abraham dak Isaac dak Jacob áxp awáatak baa duushíohmaachik. ¹²Heehtaa Akbaatatdía koochihk Israel bilaxpáakuum chilakappák ilíash ala chihpashé kuss isshíalaak déehkuulak íichilapaxak íiwuua baatcháatcheohmaachik.”

¹³Kalakoon akíssatdewacheeitcheesh kuss iláak. “Dáah. Ammaa dákatalatche baa dakáale ii kootíihmaachik.” hem kala kookáásheen ishkawáasheesh óochiak.

Jesus bilaxpáake ahúm isaanneéo óochiahkaahik.

¹⁴Jesus koóm Petersh aasúa biléennak Petersh usshikáale baakuhpáak axúa tawéeak awéetaa baachím íkaak. ¹⁵Jesus húula isché dússhihchilelak axualatawéesh haawaáhnak chilaaláwak is ak ashbiléeleesh aáu díakuuak baa duushíhchek. ¹⁶Ko áhpee bilaxpáake ahúm kuss aaluúom baleiláaxxawiiia axúoo awúualuum al ilíash ii isshíalem iikustáahuuk. Haak ak anneéwishes xaxúa kúh óochiahkaahik. ¹⁷Jesus íwahkoocheesh kalako ii kushko Akbaatatdía akiláakuum Isaiah huuash ammaa ala shéesh kuhtaa kooták. Hilásheet.

“An balee anneé xaxúa bitáaxiak.” hek.

Bilaxpáakuum Jesus píisshe déewioohtaa áakaawachissuuk.

¹⁸Jesus kala chii kal óoshtatuulak akáxphawassdaaweesh chiweetaahiláak “Dáawaan hinna bilichkisée áakuhchiss

beéwook.” ¹⁹Kalakoon baleilíiaakaxpissee ak éhcinkaashim húula Jesus hiiák “Jesus bii baachimmílahchelak baliachim shóoss daléelaht dii píisshe baaléewihmaachik.” hem ²⁰bakálee díak hilásheet. “Iáxuhke is awusúuwisak dakáakkaate kúh is ihchíssheeowishik. Heehtaa Bilaxpáakdaakbacheesh kuk ala xápdeetak kootáa al ihchisshíleetak. ²¹Akáxphawassdaawe iháam koóm kuss hilásheet. “Jesus koochihkáa baakuák ashíko ammaa díawaawiish daache ítchiwaak shóon biilápxe koolássaak hilaa boówiik.” hem ²²bakálee díak hilásheet. “Akbaatatdía ak alaaxtéesh kuk súulak ko kala kootúum íilaa is bilishhéeo dúushiiilush daachik. Heem dik bii bii píisshe húuh. Kan baa bassáakaashe koók.”

Jesus hutbaatcháachim chitchísseetak daachíhchek.

²³Kalakoon Jesus koóm báasheesh dahpilák akáxphawassdaaweesh áxpak daáuk. ²⁴Hinna bilichkiséesh it áakkee diissáau al akúkaa híuleettaa hutbaatcháache ii binnaxxiché báakkaasak bilé hinna báasheesh assahké áatche déelem Jesus kuk iháwak daachík. ²⁵Akáxphawassdaaweesh Jesus xachíiak kuss hilíashiok. “Jesus balee kulustawilikkuúh. Balee chipbíak.” huum ²⁶hilásheet. “An baa dáhkalattuuash shóo? Sáapii baalilíssuu?” kalakoon iluuák hinna huchéesh dak binnaxxichéesh dak kuss iláak aliláshim koowaáhuum baatát chitchísseetak daachík. ²⁷Heelak hileen bacheesh Jesus chilásak íin bat shéess iláak hilíashiok. “Kuk kala shóotaatdak ii huché dak binnaxxiché dak koóuhtaa hinna bacheé al ilíia díook.” huuk.

Baleiláaxxawiia bacheé iilápuum axúa awúualuum Jesus isstíalaak déehchek.

²⁸Bilichkiséam Galilee huuash áakkaass dáak Gadarene bilaxpáake al áaahkuua diíok. Kuhtéen bacheé iilápuum baleiláaxxawiia axúoo awúualuum anmilissheelúusaau kuhtée al áaahkuua koók. Hileen bacheesh xawáau ii bilaxpáake chiláak hinna anmilissheelúusaush bakúttaa déessaa alaxaxxák iháahtaa dééluk. Jesus báasheesh koon iikuxpúalem anmilissheelúusaush kukaa iikusták duúla diíok. ²⁹Hileen bacheesh koóum hiisáa iláak

“Kan balee an dilútchishootdaawialaa? Akbaatatdíá dáakbachee díim éwahkuuk. It al íkuxxee híissaa dalóola balee iáxxolahchewialaa?” huuk. ³⁰(Heemmisáa koon daxpitcheeúuxe ahúm baa duusák áaahkuum is akchilitúuwishim íassiok.) ³¹Baaaxualeetxawáaush Jesus bakáak “Balee dísshialelak balee iháass déehchessaah. Akian daxpitcheeúuxe axúoo ko balee dahpíhkaah.” huum ³²“Dáalah.” hem iikusták daxpitcheeúuxeesh axúoo dahpáahuum kalakoon iluúhkaak binnáaske amníá báakum ammuúss dáak bilé awuúkkaa dáahak bilichkiséesh dahpáahak xaxúa koon chipák súuk. ³³Hileen daxpitcheeúuxeesh akíasseesh kaláak deéla ashalakuluuá kuss dáak daxxooták hinna Jesus ammaa díash dak hileen bacheéom iísko baleiláaxxawiia axúoo awúualuum ala kuxsakúuash dak ii iichiwaáuk. ³⁴Hinna ashalakuluuá bilaxpáake iikuschitáahilak daámna Jesus diíak bakáak is awuuá koon daachíhchessa “Dáawilikkuuk.” huuk.

Jesus bacheém axúassaasheem al óochiahcheesh

9 Jesus báasheem dahpák bilichkiséesh áakkaass chissáak dáakuak. ²Bacheéom koóum bacheém axúassaasheem alaxapaatdíak áttattiak aaluúla Jesus aalifolak baa óochiahchewialak kootíihmaacheesh hileen bacheesh baa kaláttuum ehkaáhim hinna bacheém axúassaasheesh baa baatcheeshkáateesh kuss hilásheek. “Balaakkáataa daláse kxawíihchessaah. Baa ala kxawíiannialeesh kan bahkalaaxtawalákuk.” hek. ³Baleilíaaakaxpissee ak éhchekaasheesh ham iikukkák íin bach kuss iláak “Hinna bacheelichkáate baa kxawíikaashdiak Akbaatatdíá ala kooté kootaátdelelek. Baa ala kxawíianniawuua Akbaatatdíá ak kalaaxtawilikkuuash kuttáchik. Ihée hámneetak.” huuk. ⁴Jesus ammaa dasshihtúua éhkaak daachím kuss hilásheek. “Sáapii baa ala kxawíia ko dalásawuuannu?

⁵Kooták. Sapéelahtaa baa ala kxawíiannia kalaaxtakuúo xuh shóotdak dáalaaxtuuk. Heem kuss hilásheewaak. “Baa ala kxawíiannialeesh bahkalaaxtawalákuk.” baalak kuk baalúussaak. Heehtaa óochia xuh shóotdak iixaxúa éhcheohmaachik. Heem kuss hilásheewaak. “Kan dii óochiak chilaák kan díilih.” baalak kuk baalúuk.

6 Heehtaa Bilaxpáakdaakbacheesh hinna awé áakeen baa ala kxawíiannioosh ii kalaaxtakuuá Akbaatatdía kon kuúm hinné ii élahchelohmaachik.” hek. Kalakoon ak axúassaasheesh kuss hilásheek. “Chilaáh.” hek. “Eek annaxápaache kulutták kan dáakuah.” helak **7**hinna bachéesh koochéek. **8** Hinna hiláteesh ak íkee chiláshkaasuuk. Akbaatatdía an baaxpéesh an baatcháacheesh bilaxpáake hawa kúuash ii Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” huuk.

Jesus Matthew sh iláak ihchi píisshe déehchewiak.

9 Jesus koóm kan daáhe kalakoon bacheém dáashe Matthew huum awaasúukaate an bálee ii baakakíiwishdioo kulutchíiash koon awáatak daachím íkaak kuss hilásheek. “Bii píisshe húuh.” hem iluualáwak píisshe déek. **10** Ko áhpee Matthew sh aasúua koon Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak deéla bach áxp baa duusúulak bálee ii baakakíiwishdioo akkulutché dak bilaxpáake ak isítchiioleete dak ak ihch alíinneete dak iiahúum kúh duúla áxp baa duusúuk. **11** Hinna íwahkooteesh Pharisees kooté hinna baa duusúuash ehkaáhak Jesus akáxphawassdaaweesh diíak báxxak hiláshiiok. “Sáapii ak dii baachimmíhkuash hileen bálee ii baakakíiwishdioo akkulutché dak ak baa kxawíihile dak áxp baa duushíi?” huuk. **12** Jesus iikukkák hilásheek. “Baa baakuhpée dak baa anneewishé dak akbaalífa ak kuss déeilush daache koóuk. Ak aliatdeete kuk ii kuss déeilush daatdeetak. **13** Heem dáak hinna Akbaatatdía ammaa ii ilfia ala kootáhcheesh ko éhkaalah. “Al ii ihchiwaailíshehkuua ítchihtaa an bat dalásdeeolak ko itchikaaséek.” Bilaxpáakuum baa tátchikaataak baa annawéesh ko balíissaak. Baaleettaa ak baa kxawíihileesh ko ihkulupíawahchewiawaak ko ii hinna awé kuss boók.

Jesus akáxphawassdaaweesh bilisshíissaanneeilush daachi?

14 John akáxphawassdaawe hawa duúla Jesus diíak báxxak “Shóotaatdak ii Pharisees dak biiluk bilisshíissaanmaaaawahkulum dik akdiiáxphawassdaaweesh kuk koochéessaailu?” huum **15** Jesus ihchi kuhtaak bakálee díak kuss hilásheek. “Bachéem uawishbíak

heelak bilikkusséesh it áxpak koonnák kootáauk he? Eehkootassuuk. Ii kooté hinnaakuawishbíash kúh koochéessaaohmaachik. Heehtaa al íkuxxawishim hiilák hinnaakuawishéesh áachiahak aalaáulak bilikkusséesh íhchish déelak koottannák hilaa kan bilisshíissaanneohmaachik.” ¹⁶Jesus ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Hiláchessaaailuk. Bale iíttaashtee kala shíam ilúuxeecheem bikkaasapíhilaakeem ii chipiák kuss chikáachissaaailuk. Koótdulak hinna bikkaasapíhilaakam ialichéesh ilúuppaak hinna al ilúxeecheesh kannaa isaáhiihmaachik.” ¹⁷Haak baáchuuwilaxxee hilaa díoo ísshe baattáche al ii díowishe awuúss dápaxxuulak hinna baattácheesh ilúpatak baáchuuwilaxxéesh kúh xaák haawáak ko ii íssheesh kúh xawáak daachíihmaachik. Baaleetaa baáchuuwilaxxee hilaa díoolak ísshe baattáche hilaakéem ii díaluulak kan dáhkulusaau shíakaashiihmaachik.

**bacheeítchem dáakbia dak bíam Jesus
iíttaashtee dússhihchim dak**

¹⁸Jesus it iláalatchilelak akbaaxalússhihchem húula ishóocheen ishúushpattak hilásheek. “Balaakbía kala hilaa saáhik. Heehtaa dalóoak dísche ii dússhihtawiilakdak kaka chiléihmaachik.” hek. ¹⁹Jesus iluuák áxpak déem akáxphawassdaaweesh kúh áxpak daáuk. ²⁰Kalakoon heelem bíam Jesus píishko huuáhak iíttaashtee assahké dusshihtéek. Hinna bíash anneéwishim íile ala xapíialahkoosh ii baa ashíche kan báalee axpíluupak. ²¹“Iíttaashtee assahkakáatdahtaa bulusstíhchilak bii óochiaihmaachik.” hiliatak kaláttak kal ii koochéek. ²²Jesus iikussáak íkaak kuss hilásheek. “Bíakaataa daláse kxawíihchessaah. Dii óochiawahchewiawaalak kootíihmaacheesh dáhkalatche baatcháachim kal ii dii alíatdeetak.” hem kala kookaásheen annéesh óochiak. ²³Jesus hinna akbaaxalússhihcheesh aasúua biléennak ak kóosaachkissheesh dak bilaxpáakalahum saxpikaássuum íkaak. ²⁴“Dáalah. Shéessaak. Ittákkaa iháwikaatcheek.” hem ilikkákkaahiluuk. ²⁵Jesus hileen bilaxpáakeesh xaxúa awéelass isstíalehkaak déela hinna bíakaateesh hiiák ischéeteem chilaák kaka bilaxpáakak. ²⁶Heelak hinna íwahkooteesh éetko ii iichiwaáulak aláxalaa déek.

Jesus bacheé ishtáleete iilápuum al óochiahcheesh

27 Jesus koóm dáalamnak bacheé ishtáleete iilápuum píisshe basáak áapchalakukussahuua aaliíak hilíashiiok. “David is íilaanee balee baatcheeshík. Balee íkaawilikkuuh.” huuk.

28 Jesus píisshe dáak ashéesh biléeluulak hilíasheek. “Dii balásdeeawalakak kaka dii baa íkaawahchewiawaalak kootíihm diliatuu?” hem. “Eeh dii bahkaláttuuk.” huuk.

29 Jesus hileen bachéesh ishtíua dússhihtak kuss hilásheek. “An baa dáhkalattuuash shóohkalak íkuxxakaattaa kala kootéek.” hem 30 baa íkuulak Jesus hileen bachéesh chiweetaahiláak hilíasheek. “Hinna baa kooté kalakoon ii dílfissaataahilaalah.” hek. 31 Heehtaa hileen bachéesh asaalíua kootáa hinna baam ii ilíhchessuuash kala kootáa ii iichiwaáulak aláxalaa déelak bilaxpáakkootaa iikukkúuk.

Jesus bacheém ilíissaam al óochiahcheesh

32 It iwahkootasséesh asaalíua héelapko kalakoon baleiláaxxawiim bacheém axúa awíualam ilíissaam aaluúla Jesus aaliolak 33 Jesus hinna bachéesh axúa awíuan baleiláaxxawiiaash isshíalaak déehchelelak kala kookaásheen hinna baam ilfisseeesh kak ilíik. Bilaxpáake ak íkee chilásak. “Hinna awé Israel awíuan hilaa baa hilíatawakuua koók.” huuk. 34 Heehtaa Pharisees hilíashiiok. “Itchilak Baleiláa xxawíiwacheeitchikaasheesh Chiísbishe huua koólem an baatcháache hinna bacheelichkáate ii díahchem ii hileen baaaxualetxawíia isshíalaak déehcheik.” huuk.

Jesus bilaxpáake daásdeeakuuk.

35 Jesus ashalakuluuá xaxúa aláchkis dáak alachiwakáauashe koon Akbaatadía an baa hawasséewiash áappaa baleiichiweeítcheesh ko ii iichiwaák baa anneewishé dak baa baakuhpée dak óochiahkaakuuk. 36 Jesus koóm hawass dáaweesh bilaxpáakahkaashe an baatcheesíua dak al is dáattuua dak al ihchi kuxsíuleete dak íkaak daasxawaáhak daásdeeakuuk. Kúmmaam iisaxpúatahchewishke is akchilitíuleetak ihch aliilíuleetam ditchitcheeshíom hawass dashkák áaahkuuash ko kala kootíuk. 37 Akáxphawassdaaweesh kuss hilíasheek. “Baaxawuá ala talíahchewioo ahák baatcháachihtaa ak baa

hilé iikooshtakáatuuk. ³⁸Hinna íwahkooteesh kalako ii baa talíahkuuwacheeítche chiwaák “Dís ak baa hilé an baa talíahkuua kuss déehkaak kulutchíhkaah.” haalah.” hek.

Jesus bacheé iiaxpíluupeesh chilakappík.

10 Jesus koóm akáxpawassdaawe iiaxpíluupeesh iláak baleiláaxxawiia bilaxpáake axúa awúualuuash ii isshíalaak déehkaak baa anneéewishé dak baa baakuhpée dak xaxúa ii óochiahkuua kón kuúk. ²Hileén bacheeiiaxpiiuupeesh dáasuu koóuk koochihk Simon huuash kúh dáasaasuu Peter heiluash dak ichuuké Andrew huua dak Zebedeesh dáakbachee James huua dak ichuuké John huua ³haak Philip huua dak Bartholomew huua dak Thomas huua dak Matthew huum bálee ii baakakíiwishdoo akkulutchéesh dak Thaddaeus huua dak Alphaeus dáakbachee James huua dak ⁴Simon huum Cananaean alaxuáhcheesh átbisheesh dak Judas Iscariot huum Jesus ak iháass kéesh dak. Iwak alachilakappé iiaxpíluupeesh koóuk.

Jesus alachilakappé iiaxpíluupeesh báasak déehchek.

⁵Hileen iiaxpíluupeesh báasak kuss hilásheek. “Jews kootássee dak Samaritans kooté dak héelass déessaak kooxiíssaalah. ⁶Baaleettaa Israelites kooté úuxkaate xapáak hawass dashkák áaahkuiluash ko kala kootéesh ko aláachkis dáalah. ⁷Hilaakée kan daláaulak bilaxpáake baachimmíhkaak baánnilaak hilíashiialah. “Saskáat Akbaatatdía an bacheeítchikaasak an baa hawasséesh kal éehkookaateelak.” ⁸Baa anneéwishe dak baa baakuhpée dak baapúaoochiassee dak óochiahkaak bilaxpáake kala súuash kaka chiléhkaak baleiláaxxawiia isshíalaak déehkaalah. Akbaatatdía baa al ítche baa baatcháache ko dákdakuuk. Chiwakálaa díiluh baa daásdeeak baa kuxsakuuáalah.” ⁹Hinna hawass dalaáwuua bálaa dak ¹⁰baa ísshe dak huupá dak bale iitché dak bale iíttashtee alakúke dak kuleéssaalah. Ak baa hilé shóoteeh ammaa duusíua díakuuiluk. ¹¹Ashalakuluam daliolak bilaxpáaktaahileem chíilak aasúua dii ishkawuúhkuulak koon kaáu aa shón ko awaasúualakuluua dáakkatbialuulak hilaa dáalah. ¹²Hinna ashéesh bínnalaalulak ak koolé kuss “Shóotaachi?” haalah. ¹³Hileen bilaxpáake annawikaásuulak

al íttaahkuuash koochihtíihmaachik. Heehtaa koochéessuulak hinna al íttaahkuuash kootássaihamaachik. 14 Ko ashéesh dak ko awaasúualakuluuash dak dalíiolak dii iáhaahak ammaa dachíwaau iikukkuwíassuulak koon kaássalah. Disáhpuua dústak puuxké chilappiliák dípatchissaa kootáa dáalah. 15 Ala koottáahilim dii baachiweéiiluk. Baapanmaachilasshihtíuash koottannák awaasúualahuum Sodom huuash dak Gomorrah huuash bilaxpáake ala chilasshihchéesh kuk doosaléehmaachik. Iwak ashalakuluuá bilaxpáakuum dii iáhaahuuash iischiisaataahiléehmaachik.” hek Jesus.

An díakxawiio kootíohmaachik.

16 Jesus kúh hilásheek. “Díhch íasseekaasaalah. Dii hawass déewahkaak iisaxpúatahchewishkeem cheétahkaasheem héelass bulusshípuulak ko kan dii kala kootíohmaachik. Baa élahcheliilush daatak kootáa kúh dii al attáleetdiilush daachik. 17 Bilaxpáake dii aliitchíilohmaachik. Díhch íasseekaasaalah. Dii dúttak dii daxták alachiwakáauashe ishkawúuan díss baa iláak dii datchúshiohmaachik. 18 Deéla baa biipé bíim ko ii bacheeítchi dak bacheeítchikaashi dak ishóoche dii aalióohmaachik. Koottannák baleichiwiéeítcheesh bii ala kootéesh dak dachíwaalakuulak koóihmaachik. Jews kootássee kúh kuss koótdaalihmaachik. 19 Heem shóon dii dúttak díluss baa iláak dii daxchiwíoolak an diláau dak sáakdaaliiilush daatdak ii díhchi baailíshessaalah. Koottannák an dilíiwialuuu dákuohmaachik. 20 Heelak Díilapxuua Akbaatatdíia Iláaxbaaxpee an dii baa sheéhchewia dalásawuusseeihmaachik. Kuss sáakdaawialuulak an dilíiwialuuu déelahkuulak Baleiláaxbaaxpee kon ilíihmaachik. 21 Ak bach akúpe bach kaák kalako ii dappeéhcheohmaachik. Bacheéom dáake kúh kaák chiikúss dáakuua kúh aksáau iitchúulaak bat dappeéhcheohmaachik. 22 Baa biipé bíim bilaxpáake shóoleeh ii dii dúupiaohmaachik. Heehtaa hawátuum ak daasátcutak ak bii lhchish kaláassuua aa uhpátáahile aalióosh kuk Akbaatatdíia dii kulustalákuohmaachik. 23 Awaasúualaho hawáteem koon dii baa chíüss déehkuulak kookáásheen díkustak awaasúualahihéem kuss kaláalah. Ala koottáahile dii baachiweéiiluk. Israel awaasúualakulukkuluaheesh

chúuss dalaáu it uhpé daliíssuua Bilaxpáakdaakbacheesh báakukkoko chisshíihmaachik. ²⁴ Akbaawaachimmíhcheesh ko baatchaatáak akbaachimméesh kuk baheeléek. Bacheeítche ko baatchaatáak ishkawáashe kuk baheeléek. ²⁵ Heem hinna akbaachimméesh kooxaalawák is akbaawaachimmíhcheesh ala kooté kootdák kal ítchik. Bale baa ishkawáasheesh kúh kala kooták. Kooxaalawák is bacheeítche ala kooté kootdák kal ítchik. Hinna ashishkawuhawáte is bassáau dáasaasak “baleiláaxxawiiwacheeitcheesh” huulak kootdák hawé an dáasaasuush kala kannaa xawiikaaséehmaachik.” hek.

**Bilée Isée ak dii héelass déehchewioolak
kootíhmaache kuttách chiláalah.**

²⁶ Jesus kúh hilásheek. “Heem ammaa dachílaauleetak. Hinné kúh kala koottáahilik. Baa sáapkaatdahtaa aláaxuawialaalak anneéleetak puuxké alíaxualahtaa háaksee baapéem áakass iikuschíihmaachik. Bilaxpáake baa sáapkaatdahtaa ammaa aaxuawíoo Akbaatatdíá áakass dúschíihmaachik. ²⁷ Heem óotchia ala chihpashéen baa an dii baachiweé baapé ala sáashiia hiiásá diláak shiiáalah. Bíilaahkaattaa an bahchitchiláak an baa ii baláaush bilaxpáakkootaa ii ashippéelilaalah. ²⁸ Daxúoo dappíolahtaa an dii bilaxpáakuua kuk dappeewíoolak aliilúuleetihmaachim chilíssaalah. Baaleetta ammaa dachíliiliilush daache kuk daxúoo dak an dii bilaxpáakuua dak koóuhetaa Bilée Isée héelass ak déehchewiak koon haawéewialak kootíhmaacheesh koók. ²⁹ Dakáakkaate dúupkaasheem bálaahisshikaatam iiwaaíaschiluuk he? Hileen dakáakkaateesh íiwishdeetahtaa hawátkaatdahtaa shéessaaihmaachik Díilapxuua Akbaatatdíá kootáhchessaalak. ³⁰⁻³¹ Heem diiluk ammaa dachílaauleetak. Akbaatatdíá diiluk dii ichissáak díiluss baailishekaasáak dakáakkaate ahkaáshdaht kuk doosaléek. Heem díhchi baailíshessaalah. Kootáa dáashuua áake dísshiiio koóht sáamnak Akbaatatdíá kúh éhkaalaachik.” hek.

Jesus dilússhichissaak alaaxtálessuulak koók.

³² “Bilaxpáaksapeelahtaa al íkuuan bísseee iísaaxuassaak bii ilusshíchissaalak bíh báakukkoko Biilápxe ishóocheen koótbaawakbihmaachik. ³³ Baaleetta al íkuuan bii

éhchelessaak bii ilusshítak bíh báakukkoko Biilápxe
ishóocheen koótbaawihmaachik.” hek Jesus.

**Baa chiaxxápbaawiawaassaak baaleettaa
baa bach ílapeewahchek.**

34 Jesus kúh hilásheek. “Baa chiaxxápbaawiawaak baa ítchiwaawiawaak bach áxpahinmahchewiawaak ko ii hinna awé kuss boók.” diliachissaalah. Baaleettaa bilissheechúttacheem ko bahkulaák boóm kalako ii bilaxpáakkootaa baa bach ílapeeok. **35** Hinna awé kuss bóosh kalako ii hilíatiohmaachik. Isáaksheem iilápxe iitchúuleihmaachik. Bíakalishteeem kúh isahké dak is káale dak iitchúuleihmaachik. **36** Heem bilaxpáakeem is koochítaahile aasúuishkawuualiohmaachik. **37** “Díshooulahtaa dáksaau ko alachisshikaasáak bik bii akxiíluulak bii dii anníhiissuuk. Díshooulahtaa daláakuua ko alachisshikaasáaulak bik bii akxiíluulak bii dii anníhiissuuk. **38** Dii sapéelahtaa dís baawatbakálee dáchiissaak bii aláxpak baa chíuss daléessaak kootáa dáshbiilakbialaassuulak bii aláxpak dalúussuulak ak bii píisheleesh dii anníhiissaam dii akxiíwaawohmaachik. **39** Hinna awé áakeen an dii bilaxpáakuua ko aláchissak áakiluuxiipduulak kalako ii an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh xapíilaalohmaachik. Baaleettaa an dii bilaxpáake háakdahkaak díhkulupiak bii bassáalahkuulak an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh dáhkuleelohmaachik.

Ak baa annawéesh is baa bakálee baatcháachiihmaachik.

40 Ak dii sapíhcheesh dii áappaa bíh bii kootúulak ko kala koottáahilik. Heem ak bii sapíhcheesh koóum ak bii húuhcheesh bii áappaa kúh sapíkuulak ko kala koottáahiliuk. **41** Akbaatatdía ak iláakuuaam sápdahkuulak chiwakálaa Akbaatatdía akiláakuua is baa biíwittuua kala koottáahilim dákuohmaachik. Deéla bilaxpáake baa annawéem sápdahkuulak kúh chiwakálaa ak baa annawéesh is baa biíwittuua kala koottáahilim dákuohmaachik. **42** Akbiiáxphawassdaaweesh baa sáapeem ítchim díalaalakuulak bilisshílahkuulak ko bilaxpáakeesh iiháakkaashkaateesh kooláhtaa Akbaatatdía bakáleesh ítchika assaalakuohmaachik.

**John Akbaawilihpíhchesh akáxphawassdaawuum
Jesus kuss déehchek.**

11 Jesus bacheé iaxpíluupeesh baa chiweeítchiakuuak koowíiak kalakoon déehchek. Heehtaa Jesus déela awé Galilee kuhtée ashalakuluuá shíishiaahe koon baa baachimmíhkaak baa baáliliik. ² John koóm anmaalaxtúuiseesh ishkawúuialeesh Akhuuwíash Awóonmakaauush baa an díalahkoosh iikukkúk. Heem akáxphawassdaaweesh ham iláak báasak Jesus kuss déehkaak ³ hilíasheehchek. ““Akhuuwíash Awóonmakaauush díi xuh baa ihéem it awóonmiilu?” haalah.” hem kootúuk. ⁴Hinné baa báxxuuash Jesus bakálee díak hilíasheek. “Chissáak dáak John diíak baa an díawee ammaa dííkukkak ammaa alákuua ii áxp iichiwiáalah. ⁵Baa ishtáleeteetaa baa íkuuk. Ak dílisseehtaa díiluuk. Baaalapúaoochiassee óochiook. Baa ahkúxdeeteehtaa baa iikukkúuk. Hawátuum kala súuhtaa kaka chilúuk. Baa baatcheeshkáate Baleiichiweeítcheesh ii baachimmíhkuuk. Ammaa an díaweesii ii bii élahkuuk. ⁶Haak ak bii kaláttaalaataak ak bii aashtáchisseeesh Akbaatatdí kon baa áatchinnaachihihcheihmaachik.” ⁷Heelak hileen John akáxphawassdaaweesh kan déewioolak kalakoon Jesus hileen bilaxpáakahkaashim ak kooléesh hinna John ala kooté ko ii iichiwaák hilíasheek. “Koottaléesh sáapass dalaáu? Awalashiipím anneettáahileesh kuss sáapalakaa dalaáu? Bilaxpáakalataamneetkaateem kúmmaam huché héeleen bikkaakáateem hawass dashkák dahkulák ko kala kootdák ko alákaawialuu? ⁸Baaleetak. Daléela sáapalakaawialuu? Bacheelák ihkulutchikaáshdak ko alákaawialuu? Baaleetak. Ak ihkulutchikaásheesh bacheeítchikaashaasuuak kooléesh koóuk. ⁹Heem daléela sáapalakaawialuu? Akbaatatdí akiláakuum koó? Kooták hinné dii baachiweéwiiluk. Kala héele baatcháachkaashe koók. Baa iíschiisaaleetak. ¹⁰Iíschiisaa Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash John ko kuhkuuk.

“Dishootchiisáa ak iláawakoosh báawasak déewahchewiim an daléewialeesh baa ákkuuwiiyalakuihmaachik.” huuk.

11 Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Ak awé alashihchéesh kala héele baatcháache John Akbaawilihpíhchesh koóhtaa Akbaatatdía hawátuum hawassíiakuuash héeleen ii háakkaashkaate dak hawéese dak baatchaachkaasáak John kuk doosaléek.

12-14 Akbaatatdía akilákuua xaxúa Akbaatatdía an baa hawasséewiash ii iichiwaák baleilíiaakaxpissee kúh ii baalaátuuua aa John húuk. Heem hinna ammaa ala sheewée kaláttalah. Ak huuwíam Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem Elijah huuash ko kala kootéesh John koók. John Akbaawilihpíhchesh baa baachimmíhkaak baa baáliliash kukaa Akbaatatdía hawátuum hawassíiakuuash bilaxpáakbatshuoom baa chilastúuleeteesh iichúulaak baa haawéewiook.

15 Dáhkuxuuuwishdak dííkukkukchiialah.” hek. **16** Heem iiluk Akbaatatdía an baa íkuchkakuua ak díawiasseesh ala kootúua shóotuu? Ko bilaxpáake ala kootúuash hinné ii baa xíassaawahchewiik. Baakáate ko kan dii kala kootúuk. Anmaaiiwaáiaschiluuua koon awáatak iiwaanníak baa dáasaasak hilíashiiook.

17 “Iiwaanmíakissak ii bach áxpuua buúm iikóoshkissuua baa kóoshbalakuuhtaa dáalissawaleelakussuuk.

Iiwaanmíakissak bilisshée bulushíikissak ii dúusaau buúm dáammuuhattaa díshtamneeoleetak baa dáawatchiissuuk.”

18 Eeh hileen bilaxpáakeesh iwak baakáateesh ko kala kootúuk. John kuk awalashiipéesh koolíiak óosheetaaahile duushíssaak baáchuuwilaxxee isshíissaam hilíashiiook. “Baaláaxxaachik. Baleiláaxxawiim axúa awúualak.” huuk hileen bilaxpáakeesh. **19** Bilaxpáakdaakbacheesh kuk húula baa duusák baa isshíím hilíashiiook. “Baa duúshisaak baa isshiiták kootáa bálee ii baakakfíewishdioo akkulutché dak ak baa kxawíihile dak ko héeleen dahkúk.” huuk. Baa an díawuua sáapdahtaa isítcheessuuk. Heehtaa sáaptaa sáapdaht ammaa ala shiío John dak balee akáxphawassdaaweesh Akbaatatdía is díiannee kuhteetaa an dáalaaliiosh ii an baa baánmalaa baa annámmaak ítchikaashbuuash ko ii baa xíassaak.”

awaasúualahuum koon bilaxpáake ak baa kalátcheleeteesh

20 Awaasúualaho shíishiaahe kuhtáa Jesus baa baatcháache ahúm díash bilaxpáake ii ihkulupíassaak an bilaxpáakuua ítcheessuum Jesus baa ala kxawiannioo áakass dúshtak hilásheeek. 21 Chorazin bilaxpáake tak baa baatcheeshdíalaaliuwík. Bethsaida bilaxpáake tak baa baatcheeshdíalaaliuwík. Díhchi baa chúuss déelahchelohmaachik. Baa baatcháachkaasuum díawaawalakuuash baaleetdak Tyre dak Sidon dak kuhtee koon koótaalak koottaléesh kukaa daásxawaau ii ak batchíikaasheetak bale is bíwaaisshe ko ii baaaxúasseeliak bilápche ihch ii diáohmaachik. Kal ii hilíatuuash ihchichéhkaak ammaa kxawíihiluuash haawéewiak ko ii koochéehmaachik. 22 Heem hinné dii baachiweéwiiluk. “Baapanmaachilasshihtúuash koottannák Tyre dak Sidon dak bilaxpáake kuk ala chilasshihták al ihch iáxxokaasshewioosh kuk baheeláak diiluk baatchaatéehmaachik.” 23 Haak díiluh Capernaum bilaxpáake “Balee báakuss báaxxiak ii balee chikittaawilikkuúohmaachik.” diliataatdelelo? Baaleetak. Diiluk bale shéesh ala koolúa Hades huua ko kuss daléelohmaachik. Baa baatcháatuum alákuuash baaleetdak Sodom ak koolé kúh íkuulak hinna baapé it hileelíohmaachik. 24 Heem hinné dii baachiweéwiiluk. “Baapanmaachilasshihtúuash Sodom bilaxpáake ala chilasshihchéesh kuk baheeláak diiluk baatchaatéehmaachik.”

Bíss duúak díhchissaalah.

25-26 Koottaléesh Jesus chiwakáak hilásheeek. “Axée dii ala koolé dak hinna awé áake bacheeítchikaasheesh díík. Bilaxpáakuum al attúuleeteesh baa ala koottáahile ko éhchelahkaak hawátuum ílala baa éhchekaashdom baa ala koottáahile éhchelahchessaak. Axéekaat al ítchilahcheesh koóm díaleesh ii dalásheesh báaxxiwaak “Ahóoh.” baak. 27 Kalakoon Jesus hilásheeek. “Biilápxe baatách xaxúa bakák bii hawasséehchek. Biilápxe ak bii éhchekaashe ittáchkaatak. Biilápxe ak éhchekaashe kittáchkaatak hawátuum bahchilakappák Biilápxe kúh éhcchewahkaawakuk. 28 Díixaxua bíss duúaalah. Kala chia dii haawitáahlak kan baalíuak alíaxiissaak kan dalúuhaawaak bíss díikussaak bii dáasaasaalah.

Heelak dii ihchisshwahchewohmaachik.” 29 Baa balásdeeak bii cheeshík. An díhchi dilútchiliilush daacheesh an dii baánmalaush ko éhkaak ko díaalal. Kalako ii díhchissak baakoon ítche áalahkulohmaachik. 30 An dii baánmalaau an dii díawahkuua dappiáxkaatak baalúussakaatbaak.

**Bilaxpáakdaakbacheesh baapchikittúash
ko baapé ak íkuchke koók.**

12 Koolaléesh baapchikittúum ko baapé koon Jesus dak akpíisshelaweesh dak baaxawuá alatshíia héeleeta deélom hileen áxpeesh alíisuulak baaxawuá uhpé díttatak duusaáhuuk. 2 Heem Pharisees kootéesh hinna íwahkootuuash íkaak Jesus kuss ilaáhak hilíashiik. “Akdiipíisshelawé íkaah. Hileen baapúum chikitchéessuuk. Baapchikittúua ko baapé koon íwak kootúulak kuk baa iháattuuk.” huum 3 bakálee díak hilíasheek. “David is baa al iichiweé dáamnuuleeta xuh sáapa? áxpeesh dak alíisuum ammaa koochéesh. 4 Akbaatatdía aasúua biléelak héelem baaxawuóom chikittaák Akbaatatdía kuss áaleoosh koolúuk. Hileen akchiwakíiwacheeitcheesh kuttát hileen baaxawúash duushíluhtaa David dak áxpeesh dak hileen baaxawúash díttak duusúuk. 5 Haak Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan baalaátak baapchikittúulahtaa ko baapé alachiwakáauashbaakkussahkeesh koon akchiwakíiwacheeitche baa hinnák baleiliaakaxpisseeesh ii dísshisuum alíipdeetahkuuash dáamnuuleeta? 6 “Baam dii baachiweéwiiluk. Baa baaxpaakaáshim balee héeleelam ko baatchaatáak alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuk kootássaak. 7 “Bale bat daásdee ko balásbaawalakuuk. Alihchiwaailíshehkuua ko baa kaalíssaak.” Iwak bale ilíia baaleetdak sáapahkuulak élahuulak baa iháatdialete baa aalalíiwialaassaak haámnaawialaassalohmaachik.” hek Jesus. 8 Heem Bilaxpáakdaakbacheesh baapchikittúua ko baapé ak páchkiisak ak íkuchkeesh koók. An baa dáhchikitcheeliilush daache bacheeítche koók.”

bacheém áale kuluhpúpak ii baa hilíssaam

9 Hileen bilaxpáakeesh kuss ilíiash kalakoon déela alachiwakáauashe biléennem 10 bacheém áale kuluhpúpak

xachíissaam ishkawúualak. Jesus baa aaliwíoo ii baa báxxak “Baapchittúa ko baapé kootáa koon baa óochiahkuua baa ala kootá?” huum ¹¹ hilásheek. “Dii héeleeluuan dii sapéelahtaa baapchikittúulahtaa ko baapé dís iisaxpúatahchewishke hawátkaatdahtaa awushéem awuúss passhilák kootáa kala kookaásheen dahkuluttéelohmaachik. ¹² Akbaatatdía bilaxpáake ko ichisshikaasáak kuss baailishekaasáak iisaxpúatahchewishke kuk doosaléek. Heem baapchikittúulahtaa ko baapé baa ítche díalaalak baa ala kooták.” hek. ¹³ Heelak hinna bachéesh kuss iikussáak. “Dáale tátchiiyah.” hem koochéelem kootáa áale alátdeettaahilak daaták áale hawáte ala kootéesh kooták. ¹⁴ Hileen Pharisees ak kooléesh asaalák dáak baa kulushpíak Jesus an dappeechíiluuk.

Akbaatatdía Jesus chilakappák baa ishkawáashihchek.

¹⁵ Hinna íwahkootuuash Jesus éhchelak daásbaannatchiihaak iháass déek. Ak píisshe dée iiahúulak héele ak baailishe xaxúa óochiahkaak. ¹⁶ “Dii óochiawahcheesh ii dilíissaah.” hek. ¹⁷ Jesus íwahkoocheesh kalako ii kushko Isaiah Akbaatatdía akiláakuua ammaa ala shéesh kala kootíuk. Hilíatchesheek.

¹⁸ “Bii bashkawáashik hinné.

Bílala bahchilakappák awáchisshikaashik.
Baa an díá ii balásitchim baláaxbaaxpee axúa awuússaawaawiawaam awé kootáa

“Akbaatatdía ammaa an díá koottáahilik.” heihmaachik.

¹⁹ Baa ilíitaahissaak al iikukkúuan ihch ii iláxiak hiisáa iláalattaachissaaihmaachik.

²⁰ Baa batcheeshkáate iáxxohchewiassaak kúmmaam bikkaashúam dúttaghissaalak ko kala kooták.

Baa batcheeshkáate al ihchi kuxsíuleetak baa áapshiichihchewiassaak biláaxahchikaateem chiáhissaalak ko kala kooták.

Baa ihkúanneete aa bilaxpáakkootaa kuk Akbaatatdía baa íkuchkitche dak baa chilasshihché dak ihch isaawiakséen déehchek.

Heelak baa an díahche díaohmaachik.

²¹ Heelak bilaxpáakkootaa dáashe dáasaasuum ammaa bíoo kuttáchkaatiihmaachik.” hek Akbaatatdía.

**Baleiláaxbaaxpee an baatcháache
Jesus ii baa óochiahcheik.**

22 Baapím hinna baleiláaxxawiim bacheém axúa awúualam kón ishtáleettaak ilíihchesseesh aaluúla Jesus aaliíolak óochiahchelak kalako ii hinna bacheesh iláak baa íkaak. 23 Bilaxpáake ak koolé íkaak chiláshkaasuuk. “Hinna David ichíssaaanneem awóonmakaauash koówissaak.” huuk. 24 Heehtaa Pharisees iikukkák hilíashiok. “Hinna bacheeichkáateesh baleiláaxxawiiwacheeitchikaasheesh Beelzebul huua Chíisbishe koólem an baatcháache ko ii baleiláaxxawiia isshíalaak déehcheik.” huuk. 25 Heelom Jesus ammaa an dasshihtúash éhkaak daaták kuss hilásheek. “Awé shóonnahtaa bilaxpáake bach áxp baa hilíssuulak baa bach ílapeeak baa haawíihmaachik. Haak awaasúualahu xuh ashishkawuuuhawáte bilaxpáake bach iitchúuluulak iluuakaássaa xapíihmaachik. 26 Haak Chíisbishe kúh kala koottáahilik. Iiléen baleiláaxxawaauum bilaxpáakeem axúa awuússiak ílala bitáaxiialak dúuppeelaak ihch iitchúuleihmaachik. Chíisbishe an baa hawassíiak ammaa kxawíiawiash shóotaak iluualaatbíalak kooták he?” hem. 27 “Beelzebul an baatcháache ko ii díak ii baleiláaxxawiia isshíalaak déehcheiluk.” bii deesh hileen aláxpaaatuua shóotaak baleiláaxxawiia isshíalaak déehcheilu? Heem ammaa an díailuash ammaa bii sheelíua baaleettáahileesh ii xíassaakaashim ko ii díhchi baa aalaliíok. 28 Heehtaa baaleettaa Akbaatatdía Iláaxbaaxpee ii baleiláaxxawiia basshíalaak déewahcheik. Heem Akbaatatdía an bacheeítchikaasheesh dii héeleeluua ko ii baa xíassaak. 29 Kalakoon Jesus ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Bachéem baa ataanmíak ko ii awaasúuam biléenmialak ak eé itchíakaashdak koochihkáa dúttak hawass daxché isshéehilak ihch alíinneettaak kala hilaa ammaa ataanmíash dútchihmaachik. 30 Ak bii óhchipchissee ak itchúuwiissiiosh koóuk. Ak bii kuxshíssaak ak bii áxp baa hilíssee kan bii iitchúuluuk. 31 Heem hinné dii baachiweéwiiluk. Baa ala kxawíiannioo dak baa ala kxawíikaasuum shiío dak xaxúa kuk kalaaxtakuúlewioolak kootíihmaachik. Heehtaa Baleiláaxbaaxpee baa an díash Chíisbishe kon díak huulak ka

laaxtakuúoleettaahiliihmaachik. ³²Bilaxpáakdaakbacheesh al ii iláau ítcheessuulak kalaaxtakuúlewoolak kootíihmaachik. Heehtaa Baleiláaxbaaxpee baa ala kxawíikaasuum ii iláaulak hinna baapé kalakoon iisássee aa shóotkalaht kalaaxtakuúole ettaahiliihmaachik.

Balapáale koóum buluhpé ala koon apáale ko ii éhcheiluk.

³³“Balapáaleem itchilak buluhpé apáalitchiohmaachik. Baaleettaa balapáaleem xawíilak buluhpé apáalixawiiohmaachik. Buluhpé ala apáale itchi xuh xawíilak balapáaleesh ko ii éhcheiluk. ³⁴Iaxassee ko kan dii kala kootúuk. Baatách ii dii batshúoo kootáa sáapitcheem sheelúuk he? An dalásalakootuua ítche xuh xawíilak an diláau kala ko ii xíassaak. ³⁵An bilaxpáakuua dak baa an díoo dak ihch áakkass dússtuuash ii élahchelohmaachik. Sapéelahtaa alataáwittak baa an daasawuúko ítchilak ii an bilaxpáake ítchiihmaachik. Heem sapéelahtaa alataawíkxawaak baa an daasawuúko xawíilak ii an bilaxpáake ítchissaiihmaachik. ³⁶Baam dii baachiweéwiiluk. Baapanmaachilasshihtúulak Akbaatatdíi ishóoche daláalak an dílfia íassaalaasseesh xaxúa ii dii chilasshihchíihmaachik. ³⁷Akbaatatdíi ishóoche daláalak an dílfia an déelahche ii dii kuluschí xuh ii dii xapíihmaachik.

Dáalammaahile ii baa xíassee ham balee íkaahkaah.

³⁸Pharisees dak baleilíiaakaxpissee ak éhcinkaashe dak ham Jesus kuss hilíashiiok. “Jesus balee baachimmílahcheitchileesh hilaakée dáalammaahile ii baa xíassaalahche díalaalak awákaawiawuuk.” huum ³⁹bakálee díak hilásheek. “Hinna baapé bilaxpáake ak baa kxawíihileesh baa iháatdiak baa baaleete kuss chiwakáauush kootáa bale áalammaahile ii baa xíassaahche íkaawiook. Heehtaa baaleetihmaachik. Akbaatatdíi akiláakuum Jonah huuash ii baa xíasseesh kuttáchik. ⁴⁰Jonahsh is baa al iichiweé élahkuuk. Buá isáakaashim koóm Jonahsh appéem íishpuuale baáhko dáawiik. Heem Bilaxpáakdaakbacheesh awé awúuale baáhko dáawiilak iikusták huulák kaka bilaxpáakiihmaachik. ⁴¹Nineveh bilaxpáake Jonah al ilíiash iikukkák baa ala kxawíiannoosh ii ihkulupíak al ihchi an

dúttuua kulussáak ítchiiook. Haak baapanmaachilasshihtúash hiilák iluuák hinna baapé bilaxpáake ak baa kxawíihileesh ko baa aalíohmaachik. Heehtaa hilaakée Jonahsh kuk baatchaachkaashissáak hawátam baa baatchaachkaaséem kala héeleen dakhúhtaa it kootáa ihchichéhchewiassuuk.

42 Bíawachéeitchikaashim uhpássee ak kooléesh awé hawatéem kukaa húula Solomon ammaa éhcheesh ko iikukkuwíak. Heem baapanmaachilasshihtúash hilák hinna bíawachéeitchikaasheesh kúh iluuák hinna baapé bilaxpáakeesh ak batshúash ko dii baa aalíohmaachik. Heehtaa hilaakée Solomon kuk baatchaachkaashissáak hawátam baa baatchaachkaaséem kala héeleen dakhúhtaa it kootáa bii iikukkuwíassuuk.” hek Jesus.

Baleiláaxxawiia chissáaahkuiluk.

43 Kalachii Jesus baa baachimmíhkaak hilásheek. “Baleiláaxxawiiam bilaxpáakeem axúa awíuan iikusták déelak hawass dáawak awíum an bínneettaahileesh shíishiahe chíuss dáak al ihchisschichíilak baa óolapdeetdak **44** hilásheeihmaachik. “Hilósh ashé an bii kooléesh kuss bahchisshíwiik.” haak dáak ala kooléesh hílelak ak koónneetak ashím ishkawuuá kala chilakaxxák baa hoowéetak chúhkéettuulak ko kala kooták. **45** Kalakoon dáak baleiláaxxawiia xawiikaasée sáhpuakaashim dúttak óola ala kooléesh chimmíchilak áxpalahkulak ko bachéesh an bilaxpáake xawiikaaséehmaachik. Dii bilaxpáakbatshuoolak íwak ala kootéesh díiluh dii kootíohmaachik.”

Baapím Jesus isahké dak akúpbachee dak duúak inníiwiook.

46 Awaasúum ishkawúuan bach ílutchikiiom Jesus kuss iláalatchilem awéeleen isahké dak akúpbachee dak ilíiwiak óoluuk. **47** Sapéelak Jesus chiwaák “Awéeleen disáhke dak dakúpbachee dak dii óoluuk. Dii inníiwiook.” hek. **48** Jesus baaleetta hilásheek. “Basahké sapée? Bakúpe sapéo?” **49** Akáxphawassdaaweesh óowiak hilásheek. “Hileén basahké dak bakúpeesh koóuk. **50** Iwak ii sheewée sapéelahtaa báakukkoon Biilápxe ak iikukkák al ilía ak díash basahkéesh dak bakúpeesh dak koóuk.” hek.

bacheém baaapáalawuussiio dúhkaak déehcheesh

13 Ko baapé Jesus awaasúum koon asaalák déela bilichkiséesh dáaskeen awáatak baa baachimmíhchewialel 2kalakoon bilaxpáake duúla áaxxeetiom iiahúua ii Jesus déela báasheem dahpák awíuan awáachim hileen bilaxpáakeesh binnáaskeetaa iluúok. 3Hileen baleiichiweé shíishiaahe ii Jesus hileen bilaxpáakeesh ii baachimmíhkaak hilásheek. “Hawáttaa bacheelák is awé kuhtéetaa baa awuússiak 4hileen baaapáalawuussiio dúhkaak shóohcheleeh déehchelak alíianneekaate hám kuhtaa xapáahuulak dakáakkaate kon duúla duusíuk. 5Awé an biíwishe hám kuhtaa xapáahuulak puuxké dáawuussaam baaapáaluua saskáat asaáhuulak 6áxxaashe kal asáak tawéealumnak hileen baaapáaliiosh chóosaahuuk. Heem apáaluuhattaa heelolak ichíhchissaauleetam ko ii apáalissaa úutak chóosuuk. 7Hám awé awuuá baaxxée ichíhchissiia koolúum héelahchiichia xapáahuulak apáaluuhattaa ítchissuuk. Ii kooté baaxxée al apáaluua ahó ii háaksee baaapáalitche úutak kaáuk. 8Hám awé al ítche kuhtaa xapáahuulak apáalittak baatcháachkaashe ii al áhchapaale ahkaásak hawá kooshtáauk.” 9Dáhkuxuuwishdak díikukkukchiiyalah.” hek.

**Baleiichiwaáum ii baa baachimmíhcheesh
Jesus ii koochée hileén koóuk.**

10Píishchiisaa hileen akáxphawassdaaweesh duúla Jesus diíak báxxak “Sáapii hileen bilaxpáake kuss dilít baleiichiweé ko dachíweei?” huum 11hilásheek. “Akbiáxphawassdaaweesh díiluk. Akbaatadía an bacheeítchikaasheesh dak an dii hawassíialakuuash dak baa al aaxuá an balíia ko ii dii baa éhcbehchek. Heehtaa hawé kuk kootáakuussaak. 12Bilaxpáakeem baa ala koottáahile éhcukaasak kalátchekaashdak ammaa éhcbeesh Akbaatadía áatche áxpihkaakuuihmaachik. Deéla bilaxpáakeem baa ala koottáahile éhcategoriessak kootáa baa iikukkuwfíassaalak ammaa éhcbeesh shóohkakaatdahtaa kulutchíohmaachik. 13Heem baleiichiweé ii awáxp biichiwéesh koók. Ishtúuwisheeht baa íkaassaak ahkúxbisuuhattaa baa iikukkússaak baa éhcategoriessuk. 14Iwahkootuum kalako ii

kushko Akbaatatdía Isaiah huuash chúuss ilíim ammaa ala shéesh kala kooták. Hilíatchesheek.

“Baam díikukkaalahkuuhtaa sáapahkuulak dáalaaxtak alákaaalahkuuhtaa sáapdak élahchessuu.” hek.

¹⁵Hileen bilaxpáake daasúua kúh chichútuum baa iikukkússaak baa íkaawiassaak kúmmaam ishtáxpuuolak ko kala kooták. Baaleetdak baa ala kootéesh íkaak iikukkák daasawuúko bii éhkaak bii kaláttaak bíss iikussáaulak óochiawahchewihmaachik. ¹⁶Heehtaa diiluk baalíhkamaataalah. Ammaa alákuua dak ammaa díikukkuua dak kalako ii an dalásittuuash alóhchikaapdohmaachik.

¹⁷Baa ala koottáahile díi baachiweéwiiluk. Baapbaawassáako Akbaatatdía akilákuua dak bilaxpáake baa tátchikaatak baa annawéesh dak ahúm koottaléesh hilaakée hileen ammaa alákuua íkaawialohtaa áakass dúschissuum ii íkaassuuk. Hilaakée ammaa díikukkuua kúh iikukkuwíalohtaa áakass dúschissuum ii iikukkússuuk. Oolituuhtaa it baaleetak.”

**Bacheelák baaapáalawuussiio dúhkaak déehchelak
ii baleiichiwéesh Jesus chiweeítcheek.**

¹⁸“Heem hilaakée bacheém baaapáalawuussiio dúhkaak déehcheesh al ii iichiwéesh iisalakusseé hinné koók. Díikukkaalah. ¹⁹Akbaatatdía an baa hawasséesh bilaxpáakeem iikukkák sáapahkuulak alaaxtalák ak baa kxawíhileesh Chísbishe húula hiiáhak daasé koon hinna baam iikukkóosh kulushkúak aaléek. “Hileen baaapáalawuussiio ham alíianneekaate kuhtaa xapáahuuk.” beesh íwak koók. ²⁰Deéla “Hileen baaapáalawuussiio ham awé an biíwiche kuhtaa xapáahuuk.” beesh hinné koók. Akbaatatdía al ilíia bilaxpáake ak iikukkák kootáa baaihkammáachihtaa ²¹an baa kalátche xéepkaatak ichíhchissiileetdassheen Akbaatatdía al ilíia kalako ii díakxawiio dak ammaa chúuss dée dak shíassaa an baaihkammáacheesh ii xapíiak ii koowéek. ²²Deéla “Hileen baaapáalawuussiio ham baaxxée ichíhchissiia koolúum héelahchiichia xapáahuuk.” beesh hinné koók. Baleiichiweeítcheesh ak iikukkák éhkaak isítchiihohtaa baaík ihchi baashitchíiak “Bas bálee hammiséelak ítchiihmaachik.” hiliataatuua kalako ii al ilíiash ipúalitak áhchapaalissuuk.”

23 Aaleéla. “Hileen baaapáalawuuussiio ham awé al ítche kuhtaa xapáahuuk.” beesh hinné koók. Akbaatatdía al ilíia ak iikukkák éhcchekaasheesh baaapáalawuuussiiosh apáalittak baaxawuá al áhchapaale háw ahkaásak hawá kooshtéelak ko kala kootúuk.

Jesus baaapáalikxawiiam ii baa xíassaahcheesh

24 Jesus koóm Akbaatatdía an baa hawasséesh ii baa xíassaahkaak baleiichiweé iháam chiwaakuúk. “Bacheelák is datshíia baaapáalawuuussiio al ítche ko dúhkaak déehchek. **25** Iháalak ihámnlak kalakoon hinna is koochíia húla baaapáalawuuussiio xawáaulak óola dúhkaak hinna baaxawúash héeleen déehkaak íhkashiak déek. **26** Baaapáalikxawiiia dak baaxawuá bach áappaa apáalak kalakoon ala kuhké kan diíolak al ítche dak ala xawíia an dúuppee kala xíassaak íkuuk. **27** Kalakoon hinna alatshíia ak éesh ishkawáasheesh hilíashiio. “Baaxawuá awuússaalaak buh. Shóotaachim baaapáalikxawiiia áappaa apáalu?” huum **28** hilásheet. “Bas koochíia hawátam kon balee hilíacheck.” hem báxxak hilíashiio. “Baaapáalikxawiiia buluchíitbiilu?” huum **29** “Baaleetak aaláa baaxawuá al apáale áappaa dilúchiitdoh. **30** Baakoon bach áappaa apáaluulak baa talíawahkuulak ak baa talíahche baachiwaák “Baaapáalikxawiiia koochihk iháaxiak daxtáahak aláxiialah. Heehtaa baaxawuá kuk bach aaliíak baaxawuá iichíilaasuua ishkawuússiaalah.” baawihmaachik.” hek hinna alatshíia ak éesh.

baaapáalawuuussiio kala héele iakaáshkaateesh

31-32 Jesus kala chii iháam chiwaák hilíasheet. “Akbaatatdía ammaa hawasséesh shóotdak hinna baleiichiweém ko ii baa xíassaawahchewiik. Baaapáalawuuussiio kala héele iakaáshkaateesh ko kala kooták. Bacheelák dúttak is datshíia koon awuússelak háaksee baaapáale kala héele balaxaawé isáatkaashe koók. Dakáakkaate duúak alaakaashúua héelahchiia ihchíssheliaiiluk.”

Jesus iiwaaxawuapúalioo ii baa xíassaahcheesh

33 Jesus koóm baleiichiweé iháam ko ii baa xíassaahkaak hilásheet. “Akbaatatdía ammaa hawasséesh

iixaaxawuapúalioolak ko kala kooták. Bíalak baaxawualíawiak iixaaxawuapúalioo dak baaxawuachía ahkaáshdak bach íhkashiak dúxsache aa íhkashiaitchiiak díushiit dappóoxiik.”

Jesus baleiichiweé ii baa xíassaahcheik.

34 Hileen bilaxpáakahkaasheesh Jesus kuss ilít baleiichiweé kuttách ko chiweéík. **35** Jesus íwak baleiichiweé chiweelák kushko Akbaatatdía akiláakuuash ammaa ala shéesh kal ii kuhtaa kooták. Hilíatchesheek.

“Balílak baleiichiweé ko ii balíiwihmaachik. Hinna awé díash kukaa baa alaaxtúuash ii biichiweéwihmaachik.” hek.

**Baaapáalikxawaaulak ii baleiichiweéesh
Jesus chiweeítcheek.**

36 Jesus iichiweéesh koowíiak ak baa iikukkóosh íchish dák ik awaasúua bilíchiilim akáxphawassdaaweesh duúla Jesus diíak baa báxxuuk. ““Baaapáalikxawiia dak baaxawuá bach áappaapáa apáaluuk. deesh iisalakusseé balee chiwaawilikkuúh.” huum **37**bakálee díak hilíasheek. “Baaapáalawuussiio al ítche ak baa awuússeesh Bilaxpáakdaakbacheesh koók. **38** Alatshíiash kuk hinna awé koóm baaxawuá baaapáalawuussiiosh Akbaatatdía hawátuum hawassiakuuash ak aché koóuk. Baaapáalikxawiia kuk Chíisbishe ak píisshe dée koóuk. **39** Is koochíiash baaapáalikxawiia ak awuússeesh Chíisbishe koók. Baa talíahkuua baapiiháake koók. Ak baa talíahche bilaxpáakiapawishe koóuk. **40** Baaapáalikxawiia koowátiiaak aláxiiom baapiiháakdak Chíisbishe ak píisshe dée hek hilíatiohmaachik. **41** Koottannák Bilaxpáakdaakbacheesh báakukkoko húuash is bilaxpáakiapawishe déehchelak kuluchíshia dáak bilaxpáake ak baa baa kxawíihiliché dak bilaxpáakbatshua dak dashpák **42** Bilée Isée héelass shítuulak íiwuua baatcháattaak hawa ilísuua ii saxpák ii íichilapaxak baa baatcháatdioo áaahkuua ii baa koochihtfihmaachik. **43** Aksáau Akbaatatdía shónawé kootáa bacheeítchikaashdak dáake xaxúa baa tátchikaatum áxpak koolák sáasaahuua ii áxxaashe ala sáashiia ko kala kootíohmaachik. Dáhkuxuuwishdak díikukkukchiiyah.” hek.

baa íiwisahkaashim alatshíia héeleen aaxuóosh

44 Jesus koóm hilásheek. “Akbaatatdía an baa hawasséesh koóm baa íiwisahkaashdak alatshíia héeleen aaxuóolak ko kala kooták. Hinna baam aaxuóosh bacheelák óolapak puuxké kak íaxuak daásitche ii baa eé xaxúa iiwaaíaschilak bálee dúttak hinna alatshíiash ii íaschilik.” hek.

baaló kala héele íiwisahak ítchikaasheesh

45 “Akbaatatdía an baa hawasséesh koóm kúh baaló ko kala kooták. Ak baa ii baa íaschinnak baaló kala héele íiwishahak ítchikaasheesh ko chílik. 46 Daachían hawátdak óolapdak íewishe ahkaasáak ítchikaatdak baa éesh xaxúa iiwaaíaschilak bálee dúttak baalóosh ii íaschilik.

Jesus iiwualaxáauum ii baa xíasseehcheesh

47-48 Akbaatatdía an baa hawasséesh kúh hinné ko kala kooták. Bilichkiséé koon bacheéolak iiwualaxxáau binmúuass shítuum hinna iiwualaxáaush ílutchikiim binnáaskass dúuxalioom buá shíishiahe koolúuk. Heelak awáatak al ítchite kulutták ísshiliak buá al ítchissee kuk hawáxiok. 49 Heem baapiiháakdak íwahkootiíhmaachik. Bilaxpáakiaxpawishe duúak bilaxpáake ak baa annawée dak ak batshúa dak dúuppelehkaak 50 ak batshúash kuk Bilée Isée héelass shítuulak íiwuua baatcháattaak ilísuua ii fíchilapaxuua ii baa koochitííhmaachik.” hek.

**Baleilíiaakaxpissee dak baleiichiweítche
dak bach áxp baa hilúuk.**

51 Kalakoon koóm Jesus hilásheek. “Hileen baleiichiweéesh iisalakussaalitúua élahkuu?” hem áxpeesh “Eeh Jesus.” huum 52 kuss hilásheek. “Heem hileen baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashim Akbaatatdía an bacheeítchikaashbia is baa al iichiweé ítcheesh ii baachimmíhkuuash ashéem ak eém ammaa eé ítchikaashihcheesh íískokaate dak ala hilaaké dak kuluschéesh ko kala kootúuk.”

Hawáttaa Nazareth koon Jesus baa hilíkalatchessuuk.

53 Jesus iwak baleiichiwaáum chiwaák koowíiak déek.
54 Aasúuanmishe kuss dáak alachiwakáauasheesh koon

baa baachimmíhcök. Ak iikukkóosh chiláshkaasuuk. “Shóotaatdak ii hinna bacheé ammaa éhcöekaashe dak baa baatcháacheesh ahníá? ⁵⁵ Ala hinné sapéekaatdak akbaachínneesh dáakeesh koochichéehilak. Isahké dáashe Mary huuk. Akúpe James dak Joseph dak Simon dak Judas koóuk. ⁵⁶ Haak is bíash iixaxúa kúh balee héeleeluuk. Hinna bacheé an baa éhcö shóohteen dútchi?” haak ⁵⁷ii baa hilíkalatchessuuk. Heem Jesus kuss hilásheek. “Akbaatatdía akiláakuua awé iháatdelak bilaxpáake ak iikukkóosh chikittaakuúok. Heehtaa aasúuanmishe dak aasúuishkawuuash dak kuhkáa chikittaakuússuuk.” hek. ⁵⁸Hileen bilaxpáakeesh baa kalátchessuuash kalako ii kuhtee koon Jesus áalammaahile kooshtakáatak.

John Akbaawilihpíhcösh an dappiíosh

14 Koolattéesh Jesus is baa al iichiweé asíitdak awéesh ak xalússhihchem Herod huuash iikukkalaaták ²baa dasshihkaáhak ishkawáashe áxp iláak hilásheek. “Eek bacheé John Akbaawilihpíhcösh koóm kaka bilaxpáakam kalako ii baatcháatak ammaa hilé baa iíschiisaaleetuuk.” ³⁻⁴Iíschiisaa Herod akúpe Philip uá Herodias kataalím kalakoon John koóm Herod kuss shiialahkúik. “Duákdahkatdaalak aláxpe kalako ii Akbaatatdía is baleilíiaakaxpissee dilússhishim ko ii baa kxawíilialaalaalichik.” hek. Heelak John koóm Herod dak Herodias dak ammaa ala shéesh Herod isítcheessaam ko ii dáacheehkaak áale daxchíhkaak anmaalaxtúushe ishkawuússeehcök. ⁵Herod John dappeéhcöwiaht bilaxpáake “John Akbaatatdía akiláakuuk.” haak ilíikalatchekaa sum alaxaxxík. ⁶Deéla Herod anmishé hiilák bilikkussáak baasaxphilúulak Herodias dáakbiakalishte hileen bachéesh ishóocheen dissakuulák Herod isítche ii ⁷kuss ihchi baa ímmittíak hilásheek. “Akbaatatdía an biikkóon sáapdaht deewíalaalak balakóowiik.” haak dakkachéek. ⁸Hinna bíakalishte isahké ammaa sheéhcö sheéek. “Hilaakkaáshe John Akbaawilihpíhcösh aashúua baleewiaksiáséem áakeeliiaak ko bakúh.” hem ⁹Herod iikukkák itchisséek. “Hilaák kala sáapdiawaa?” hiliatak. Heeht hileen baa kusséesh ishóotuuán shiíák ihchi baa ímmiteelassheen ammaa kaaléesh díakuuhcök. ¹⁰Heem baa báasak anmaalaxtúusheesh

kuss déehkaak kuhtéen John áape dappaxíhchelak
 11 kootáak baatám aashúuash áakeeliak aaluúolak hinna
 bíakalisheetsh kuulák chiikúss aaléela isahké kuúk. 12 John
 akáxphawassdaaweesh duúla axúa kulutták aaleéla díusaak
 kalakoon Jesus diíak hinna baa ala kootéesh chiwaáuk.

Jesus bilaxpáakahkaashim baa duushíhcheesh

13 Hinna íwahkooteesh Jesus chiwaáulak
 daásbaannatchiihaak ittách báasheem dahpák déela
 ammaa ala hámneetam kuss dáak koon daachík.
 Hileen bilaxpáakahkaashe ala koolé ehkaáhak
 ashalakulukkúluuaheesh kukaa iikusshitáahilak deéla
 binnáaskeetaa awán dáak Jesus píisshe daáuk. 14 Jesus
 binnáaske híilem bilaxpáakahkaashim óolak kaáum íkaak
 daasxawaáhak daásdeeakuuak chilahpák is baa baakuhpáau
 dak is baa anneewisíua dak óochiahkaahik. 15 Kal áhpaa
 aaléelak akáxphawassdaaweesh duúla Jesus diíak hilíashiiook.
 “Kal áhpaalawak kootáa hilihtée baa hámneetak. Hileen
 bilaxpáake kan déelahchelak ashalakulukkúluuahe kuss dáak
 óosshee íaschiloh. Ko ítchihmaachik.” huum 16 baaleettaa
 kuss hilásheek. “Baakoon hileén kaáulak alíatdeetak. Díilaa
 baa duushíhkaalah.” hem 17 hilíashiiook. “Kala shóotbaak
 koótbuuk he? Bas baaxawuaóosuua chiaxxukáatak bas buá
 díupkaatak ammaa buusíua kala koowikáatak.” huum
 18 “Bíss aaluúaalal.” hek Jesus. 19 Hileen bilaxpáake xaxúa
 chiwaák bikkaashúa koon awáachihkaak kalakoon baaxawuá
 chiaxxukaásheesh dak buá díupkaasheesh díttak báakuss
 íkaak chiwakáak Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” haak kalakoon
 hileen baaxawúash díusheesheetak akáxphawassdaaweesh
 kuuák díummachihchelem 20 bilaxpáake iixaxúa baa
 duusák iaxpásuum ammaa duusíua alaxpé hileen
 akáxphawassdaaweesh chilakappúum baaísshe axpíluupam
 ílutchikiiook. 21 Hileen ak baa duushéesh bacheé kuttáche
 pilakisáa pilaké iichiaxxaatúuk. Bia dak baakáate dak kuk
 chimmíssuuk.

Hawáttaa Jesus bilichkisée áakeen díilik.

22 Kalakoon Jesus hileen akáxphawassdaaweesh báasheesh
 dahpíhkaak iisalakusáa bilichkiséesh áakuuhchiss déehkaak

ik déessaa hileen bilaxpáakahkaasheesh kuk dáakuahchek.
23 Heelak kan baa kuluhchiáxuulak déela shiché héelahkass dáak chiwakíwiak. Kala chihpasaá aaléem ittáchkaatak.
24 Hileen akáxphawassdaaweesh kuk kan báasheesh ii awateeé daáuk. Huchíss daáum kalakoon huché dak binnaxxiché dak kan baatcháatdawik. **25** It chilaákshissaa it chihpashím kalakoon Jesus bilé áakeetaa díilak áxpeesh kuss déek.
26 Hileen akáxphawassdaaweesh Jesus bilichkiséesh áakeetaa dílim íkaak dúhpupéeo ii baa ehkuuleettahiláak “Eek ahpaláaxak.” haak ilísuua baatcháattuum **27** kala kookáásheen Jesus hiliashiiáhik. “Ammaa dachílaauleetak. Bíik bah. Dúhppeelessaalah.” hek. **28** Petersh bakálee díak kuss hilásheet. “Jesus koolíash díish he? Diah bilé áakeetaa bíh bii díilihkaah. Heelak díss baaléewiik.” hem **29** hilásheet. “Húuh.” hem Petersh báasheesh koon chilahpák bilé áakeetaa díilak Jesus kuss déek. **30** Hinna huché hiisáakaasheesh Petersh éhkaak chilaáhnélak kalakoon binmuúss déek. Ilísaak “Jesus bii kulustawakúh.” hek. **31** Kala kookáásheen Jesus isché déehkaak Petersh dúttak “Baa dáhkalatche shóo? Sáapii dalásduupa?” hek. **32** Báasheesh diíak kal aáchiwak dahpílom kootáa hinna huchéesh koowaáhik. **33** Hileen báasheesh ak awúualeesh hilíashiok. “Akbaatatdíá dáakbachee díim koottáahilik.” haak kalakoon kuss ishúushpattak chiwakáauk.

**Hawáttaa awé Gennesaret huua koon Jesus baa
baakuhpée dak baa baailíshe dak óochiahchek.**

34 Bilichkiséesh áakkee diíak hinna awám Gennesaret huuash koon iikuxpúuk. **35** Heelak hileen bilaxpáake Jesus íkaak sapéelak ehkaáhak bat chiwaálaliolak kootáa aláxaliia déelak is baa baakuhpée dak is baa anneewishé dak xaxúa éetko aaluúak **36** bakáak ittákkaa íittaashtee háchkam assahké annappíía dússhihchiwioolak koochéehchelak ak dússhihche xaxúa anneéo óochiook.

bas baaxaalíoo an baa baálilaau

15 Jerusalem kukaa Pharisees dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashe dak ham duúla Jesus diíak báxxak hilíashiok. **2** “Kala sáapeesh ko ii akdiipíisshelaweesh bas baaxaalíoo ammaa kaláttuuash koochéessuu? Istúua

íisshiwissaa baa duusák ii ihchi baa ashíttuuk.” huum
 3 bakálee díak hilásheek. “Sáapii Akbaatatdía ammaa
 íkuchkeesh dilússhisak an baa dáhkalattuua kuttách ko ii
 díaluu? 4 Iwak ii baa xíassawaawiik. Akbaatatdía ammaa
 balee díahche “Dáksaau chikittaakuuáalah.” haak “Aksée
 ak báahche díttak dappeéohmaachik.” hek. 5 Heehtaa diiluk
 ala sheelúua “Bachéem aksée kuss hilásheek. “Baa al ii dii
 bahkuxshíwiilush daacheesh kal Akbaatatdía bahkukúk.”
 helak” 6 kalako ii aksée kuxshiwíalak kuk baaleetak.” daailuk.
 Akbaatatdía al ilíia bitáaxiilaak díilaa ammaa dáhkalattuuaash
 ko ii díalahkuuk. 7 Disákkupeesiaau kushkotáahilia Isaiah
 dii ala kootúua éhkaak hinné baalaáchik.

8 ““Hileen bilaxpáake iio ii bii chikittúuhtaa al iláau
 awuúleetuuk.

Daasawuúko bii kalátcchessuuk.

9 Ammaa ii baa baachimmíhkuua dak ammaa
 íkuchkuua dak bilaxpáake íilaa díoosh
 kalako ii bíss chiwakáauhtaa báheelia
 baa hámneetuuk.” hek Akbaatatdía.”

bilaxpáake ii baa ashíche

10 Jesus bilaxpáakahkaasheesh kuss hilásheek. “Duúak
 hinné dííkukkak éhcheitchiiaalah.” 11 Bilaxpáakeem baam
 úuwusseelak kuk ii baa ashíchissaaihmaachik. Heehtaa
 bale ilíikxawiia íia koon iikuschíhche kuk ii ihchi baa
 ashítcheihmaachik.” hek. 12 Kalakoon akáxphawassdaawees
 duúla Jesus diíak “Eek baa sheelée Pharisees iikukkák
 iáxxolitdelituuash élahche?” huum 13 hilásheek. “Báakukkoole
 Biilápxe baaapáaleem kon awuússeessaalak xaxúa
 díuchiichiihmaachik. 14 Eek bilaxpáake kuss dasshihchíssaalah.
 Baa ishtáleeteem baa ishtáleete ihéem díuxaasak aák hawass
 daáhmialak ko kala kootúum iilápta xakúpeem awuúss
 passhíohmaachik.” 15 Peter koóm hilásheek. “Eek dilíia
 sáapdahchelak balee chiweeítchiiah.” hem. 16 “Diichiwiúsuu
 shíishtuu? It dáalaaxtuu? 17 Bilaxpáakeem baam duushdák
 íishpuua ko kuss dáak kalakoon chúuss déeihmaachik.”
 18-20 Heehtaa al ilíia íia koon iikuschíhchelak baa an
 daásawuuko al iikusché koóuk. Ammaa kxawiíanniawoo an
 dasshihtúua dak bilitchilappíó dak bach kataalúua dak bale

aláxushkawiia shíishiaahe dak bale baa ataalé dak bale biísshe dak baa al ilíwisuua dak hileén xaxúa daasawuúko duúok. Iwak bale batshúa kal ii dii baa ashíchiihmaache koóuk. Heeht bik ala sheewée it baa dilushissáau dísche alíisshiwiissuulak ii dii baa ashíchissaaohmaachik.” hek.

bíam an baa kalátche

21 Jesus ala koolé koon dáak daásbaannatchiihaak awaasúualahuum Tyre huua dak Sidon huua dak kuhtaa dáak koon dahkóolitbiak. **22** Kuhtéen Canaanitebiam húula Jesus kuss basáak it hiisáa iláak bakáak hilásheet. “Jesus David is ílanneesh díik. Bii daásdeeak bii kuxsawakúh. Baleiláaxxawiim balaakbía axúa awúualam baailísaak baatcháachik.” hem **23** ilíssaataahilim Jesus akáxphawassdaaweesh kuss hilíashiiok. “Eek bía balee píisse huuák al ilíia hiisíialawak xawfík. Chiwaák déehkaah.” hum **24** hilásheet. “Israel bilaxpáake koóum kúmmaam iisaxpúatahchewishke xapíiliuash ko kala kootúum kuttách bii kuss húuhchek.” hem **25** hinna bíash húula Jesus ishóocheen ishúushpattak hilásheet. “Jesus bii íkaawakuh.” hem **26** hilásheet. “Baakáate is óossheeo ischawúuan kulusták isaashkakaásuua ko kuss shítak baa ala kootássaak.” hem. **27** “Eeh kooták Jesus. Heehtaa baaiihulishoopé koon is óossheeo annatchiá ala xapé bishké koóuhtaa duushíiluk.” hem **28** hilásheet. “Bíakalishtaa baa dákhalatche baatcháatdassheen díhkualaassaam ammaa dakáale kooták.” hem kala kookaásheen hinna bíash dáake aliatdeetéek.

Jesus bilaxpáake ahúm isaanneéo óochiahkaahik.

29 Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak kukaa daáush bilichkisée Galilee huua kuss chissáaulak binnáaskeetaa daáuk. Kalakoon deéla shichím héelahke diíak awáatuulak **30** bilaxpáake ahkaáshdak duúla diíolak ak dílissee dak baa ishtáleete dak ak dúassee dak ak ilísssee dak baa anneéwishes aaluúla ishóocheetaa díusaum xaxúa óochiahchek. **31** Ak ilísssee iláak ak dúassee óochiahkaak ak dílissee díílak baa ishtáleete baa íkuulak bilaxpáakeesh íkaak chilásak Israel bilaxpáake is Akbaatatdíoo kuss chiwakáak dáshe dáasaasak baatcháattuuk.

Jesus bilaxpáakahkaashim iháam baa duushíhcheesh

32 Jesus akáxphawassdaaweesh ilák kuss hilásheek. “Hileen bilaxpáake balasxawaáhak balásdeeakuuk. Baapé dáawiitaahilim bii áxpak hileelúum ammaa duusúua haawík. Kal alíshkaasuum baa duúshbahcheleettaa déewahchelak it ashé diíssuua aaláa saaháak awaílchioh.” hem 33 hileen akáxphawassdaaweesh bakálee díak hilíashiiok. “Hinna awé anneetéelam shóohteen óosshee bulutták hinna baa ahkaáshe baa duúshbahkaak úhpiiwuuk he?” huum. 34 “Dís baaxawuá sáawi?” hem “Sáhpuak buá iátkaate kúh sáawaachkaatak.” huuk. 35 Kalakoon Jesus hileen bilaxpáakees awéen awáachihchem kootúum 36 hinna baaxawuá sáhpuash dak hinna búash dak dúttak aák chiwakáak kalakoon dúsheesheetaaak akáxphawassdaaweesh kuúm chiikúss dúmmatuuk. 37 Hileen bilaxpáake baa duusák iaxpásuulak akáxphawassdaaweesh óosshee alaxpé bach aaliolak baaísshe isáakaashe sáhpoom ílutchikiok. 38 Ak baa duushéesh héele bacheé pilakisáa pilaké shoopák bía dak baakáate dak kúh chimmíssuuk. 39 Hileen bilaxpáakees déehkaak kalakoon akáxphawassdaaweesh áxpak báasheesh dahpák kalakoon awám Magadan huuash alápasshiss dáak diíok.

**Dáalammaahile ii baa xíassaalahche
kala chii balee íkaahkaah.**

16 Pharisees dak Sadducees dak ham duúla Jesus hilíashiiak chilasshihchiwíook. “Báakukkoko dáalammaahile ii baa xíassaalahche díak balee íkaahkaah.” huum 2 bakálee díak “Ahpaat “Anmíliiwaxpee alápasshiko awáxe híssheetam chilaákshilak baapítchiihmaachik.” daailuk. 3 Haak chilaákshit “Anmílasiia alápasshiko awáxe híssheetam kootáa awáxalaatchialak hinna baapé baápxawíihmaachik.” daailuk. Awáxe ii xíassaawisuum alákaak sáapbialak élahkuuhtaa ii baa xíassee Akbaatatdía húuhchem dáalaaxtataahiluuk. 4 “Hinna baapé bilaxpáake ak baa kxawíihileesh baa iháatdiak baa baaleete kuss chiwakáauash kootáa bale áalammaahile ii baa xíassaahche ihchi óoweehchewiook. Heehtaa baaleetihmaachik. Jonahsh ii baa xíassaawahcheesh kuttáchik.” haak kalakoon

íhchish déek. ⁵ Bilichkiséesh áakkaass dáak kuhtee diíolak akáxphawassdaaweesh baaxawuá kalaaxták aalaáuleetak. ⁶ Jesus koóm áxpeesh kuss hilásheek. “Díhch íassiaalah. Pharisees dak Sadducees dak is iiwaaxawuapúalioo ditchiláatuuk.” hem ⁷iín bat shéess iláak hilíashiok. “Sáapahche iak baa sheé? Baaxawuá aawuúoleete ii íwahkosheewissaak.” huum ⁸hinna baa ii iláush éhkaak daatdák hilásheek. “An baa dákalaaxtuua shóo? Dís baaxawuóoleete sáapii baalilísuu? ⁹It dáalaaxtuu? Baaxawuá chiaxxukáatam bacheé pilakisáa pilakák chiaxxúm ii baa duúshbahcheesh kan dákalaaxtuua xuh sáapa? Baa duúshkoowiiom alaxpé baaísshe ílutchikdaak dákuluttuulak sáawi xuh ¹⁰deéla baaxawuá sáhpuam kúh bacheé pilakisáa pilaké shoopám ii baa duúshbahcheesh kan dákalaaxtuua xuh sáapa? Baa duúshkoowiiom alaxpé baaísshe isáakaashe ílutchikdaak dákuluttuulak sáawi? ¹¹Shóotaatdak ii baaxawuá ko ii balíssseé dáalaaxtuu? Pharisees dak Sadducees dak is iiwaaxawuapúalioo ditchiláatuuk. Díhch íassiaalah.” ¹²Kalakoon hilaa iiwaaxuapúalioo ko ii ilíssaa Pharisees dak Sadducees ammaa baachimmíhkuua al iháattuua kala ko ii ilíim éhkuuk.

Jesus Akbaatatdíá dáakbachee díik.

¹³Awaasúualahum Caesarea Philippi huuash koosaa daáulak Jesus koóm akáxphawassdaaweesh hinné báxxak hilásheek. “Bilaxpáakdaakbacheesh sapéek hiliatuu?” hem ¹⁴hilíashiok. “Hám “John Akbaawilihpíhchesh koók.” huuk. Heehtaa hawátuum “Elijahsh koók.” haak hám “Jeremiahsh koók.” haak Akbaatatdíá akiláakuuash hawéese hám koóuk.” dii huuk.” huum ¹⁵kuss hilásheek. “Kootdák diiluk dalásshootuu? Bii sapéek diliatuu?” hem ¹⁶Simon Petersh ilaáhak hilásheek. “Akbaatatdíá baa ii baa koochihtéesh dáakbachee díik. Akhuuwíash Awóonmakaauh díik.” hem ¹⁷hilásheek. “Jonahsh dáakbachee sheeh Simon an dalásitcheesh kal alóhchikaapik. Baa balee dachíweesh báakukkoon Biilápxe koóm fílaataahilia kon dii éhchehchek. Bilaxpáakdak kon dii chiweéssaak. ¹⁸Haak hinné dii baachiweéwiik. Bale dáashe “Peter” huua balákuk. Eeh. Dii balasáasak “Baáhpe” baak. Ii kootéesh hinna baáhpe koon

ak bii kalátcheesh iiwátxiwaawihmaachik. Heelak bale shée koóhtaa bas bilaxpáake iichúulehtaa axshéessaaihmaachik. 19 Ak bii kalátcheesh ko dii hawasséewahchewihmaachim dii bacheeítchiihmaachik. Hinna awé áakeen bas bilaxpáake héeleen baa sáapdahtaa koótdahchewialaalak kootíhamaachim Akbaatatdía kon kulusshíissaaihmaachik. Haak baa sáapdahtaa koótdahchewialaassaalak kúh kootásssaaihmaachik.” 20 Kalakoon Jesus akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek. ““Akhuuwíash Awóonmakaauh díik.” duuash diiluk kan bii sapéelak bii élahkuuk. Díixaxua ii dilíssaak ii díichiweessaataahilaalah.” hek.

Jesus an baailíshewiash dak ala sheewíash dak al ii ilíiash

21 Kal íwahkooteesh Jesus koóm akáxphawassdaaweesh áxp iichiwaák hileen baapiisahkússee baa ala kootbíash chiweeítcheek. Jerusalem kuss déelak baaisáate dak akchiwakiwacheeitchikaashe dak baleilfiaakaxpissee ak éhcinkaashe dak baatcheeshkaássaak baa baatcháache ahchíuss déehcheohmaachik. Dappeéohmaachihtaa baáhko ii dáawiia kalakoon Akbaatatdía chiléhchelak kaka bilaxpákiihmaache chiweék. 22 Heem Petersh koóm Jesus aaláak aák haweaxaáhak alilásak kuss hilásheek. “Eek baa balee dachíwee kootásssaaihmaachik. Ii diliissaah.” hek. 23 Jesus iikussáak Petersh kuss hilásheek. “Chíisbishe akukkoón dahnú. Bashóocheen dáakahkak bii baa hínnaassaawialaak. Akbaatatdía an baa dasshihchéesh díalaassaak. Baaleettaa bilaxpáake an baa dasshihtúash ko díalaak.” hek. 24-26 Kalakoon Jesus hileen akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek. “Bilaxpáakeem awé ammaa ala kooléesh ko bassáahchelak kalako ii an bilaxpáake ii baa koochihtéesh xapíalak shóohtaa ítchi? An bilaxpáake ii baa koochihtéesh kan déehchelak baam ii bakálee déehkaak kala chii kulutchiwíalak baaleetiihmaachik. Hinna awé áakeen an dii bilaxpáakuua ko aláchissak áakiluuxiipduulak kalako ii an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh xapíalohmaachik. Heehtaa an dii bilaxpáakuua díhkulupiak bii bassáalahkuulak an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh alóolapak dákuleelohmaachik. Ak bii písshe dée átdewialak

ihchi háakahkaak baatách xaxúa dúusaak cheéshdaak is baawatbakálee chiiák baa chíuss déekaasak heelak kala hilaa bii pfísshe húuihmaachik.

27 Ii íwahkoosheeeweesh baapéem Iilápxe alasáashiwaaxpeesh héeleen Bilaxpáakdaakbacheesh is bilaxpáakiapawishe áxpak báakukkoko húuihmaachik. Koottannák bilaxpáake hawátattachiia ammaa an díak al ihchi an dúttuuash bakálee chilasshihchíihmaachik. **28** Ala koottáahile ko dii baachiweéwiiluk. Hilaakée hám dii héeluuan ak iluuák daachéesh it dashíssuua Bilaxpáakdaakbacheesh báakukkoko huulák is bilaxpáake ala hawassíakuuwiash alákaalohmaachik.” hek Jesus.

Hawáttaa Jesus iisé ihkummíilak táachiiatak.

17 Koottaléesh baapé ii sáhpua Jesus koóm Petersh dak ak bach akúpe James dak John dak awaxaaawé báakum bassáan dáak isshíss aaléek. **2** Isshé diílom al íkaataahiluuan Jesus iisé ihkummíilak áxxaashe ko kala kooták baaaxúassee chifiakaatak táachiiate ii sáasaahheetak. **3** Heelak al akúkaa húuleettaa al íkaataahiluuan Akbaatadía akiláakuuom Moses huuash dak Elijah huuash dak koon iluuák kaák Jesus áxp iláattuuk. **4** Petersh koóm Jesus kuss hilíasheelitdelek. “Jesus balee hilelé ítchikaashik. Daláskootdak aláatchiliche dáawiikaasheem díi dak Moses dak Elijahsh dak battaawalakaáhmiik.” haak **5** it ilíia úhpaahiissaa al akúkaa húuleettaa ahpaxxám táachiiatak húula iaxuáhim héeleen bale áapchim kuss iláak hilásheek. “Hinné bii balaaké koóm awáchissashik. Baa an díá ii balasé ítchikaashik. Al ilíia xaxúa dííkukkaalah.” **6** Hileen Jesus akáxphawassdaawe iiláwiiom ak kooléesh iikukkák díhpupeekaasak iisawuuá xapák kaáuk. **7** Jesus húula dússhihtak “Chiláalah. Ammaa dachílaauleetak.” hek. **8** Kalakoon aashúuo dúalom Jesus ittáchkaatak. **9** Awaxaawéesh koon an bikéess duúom Jesus áxpeesh chiweetáahlak hilásheek. “Ilak baa alákuuash ii dílíssaataahilaalah. Bilaxpáakdaakbacheesh shóon saák chilaák kaka bilaxpáakdak kala hilaa ii díichiwaalah.” hek. **10** Hileen akáxphawassdaaweesh koóm báxxak hilíashiiok. “Sáapii baleilíiaakaxpissee ak éhcchekaasheesh hilásheeilu? “Elijah koochíhk huulák kalakoon hilaa Akbaatadía Akhuuwíash Awónmakaush balee héelass

húuhchewiak.” huum 11 Jesus bakálee díak hilásheek. “Kooták. Baa baalaáchim baaxpéesh an baalaátuua Koochíhk Elijah huuák baatách xaxuatáahilia ítcheeihmaachik. 12 Heem hinné dii baachiweéwiiluk. “Elijahsh kala húum hileen bilaxpáakuum alaaxták dúttak díakxawiikaassaak an díawioo díook. Bilaxpáakdaakbacheesh ktíh dúttak koochéeoohmaachik.” helak 13 Hileen akáxphawassdaaweesh John Akbaawilihpíhchesh ko kuhchelak kala hilaa éhkuuk.

**baleiláaxxawiim hinna shikáakam axúa
awúualam Jesus isshíalaak déehcheesh**

14 Heelak bilaxpáakahkaasheesh kuss chissáaulak bacheém déela Jesus ishóoche hiiáhak ishúushpattak 15 hilásheek. “Jesus balaakbacheé íkaakuuh. Axúa díhpupéealahkuim kootát baa baatcháatdiak dahkúk. Bilée héelass xapák daachéeta binmuúss xapík. 16 Awóola akdiiáxphawassdaawe aawaám óochiahchewioohtaa aliilúuleetak.” hek. 17 Jesus bilaxpáake kuss hilásheek. “Tak baa dáhkalattuuleetawík dii bilaxpáaksaapuulak. Dii awáxp áawahkuua ii baa koochihtássaihmaachik. An dii kootúua ii balásxawiikaashik. Eek shikáake bíss aaluúaalah.” hek. 18 Jesus hinna baleiláaxxawiash aliláhdak hinna shikáakeesh axúa awíúaleesh iikuschilák kookaásheen hinna shikáakeesh óochiahchem alíatdeetak. 19 Kan baa chilasshípbaatdak Jesus akáxphawassdaaweesh duúla diíak aák íluttachiiak báxxak hilíashiiok. “Sáapii baleiláaxxawiia basshíalewiawuum biiluk ammúuleeta?” huum 20 bakálee díak hilásheek. “Akbaatatdía an dáhkalattuua chia iakáatak. An baa dáhkalatcheesh puuxkahaaahkakáatdahtaa eek awaxaagé ii iháaxiilaawialuulak kootíihmaachik. “Axxaáh.” duulak koótitchikaatiihmaachik. Baa an díaluua baa baalúuleettaahiliihmaachik.” 21 Baleiláaxxawiia ham isshíalaak déehchewioo an baalúukaasheesh hinné ko kooták. Dáhchiwakaak bilisshíissaannuulak kan baa kuttáchkaatum kal ii iikuschílahkuua koók. Ihée annúuleetak.” hek.

Jesus an dappeewíoosh kala chii al ii ilíiash

22 Baapím Galilee koon iiwátxaam Jesus akáxphawassdaaweesh chiwaák “Bilaxpáakdaakbacheesh

kala saskáat bacheéom dúttak bilaxpáakbatshuoom kukúulak
 23 dappeéohmaachik. Heehtaa baapé ii dáawiia kalakoon
 chilaák kaka bilaxpáakiihmaachik.” hem íwahkoosheelak
 akáxphawassdaaweesh daásxawaau ii pusták kaáuk.

alachiwakáauashbaakkussahke kuss an baakakíiwishdoo

24 Capernaum huua diíolak bálee ii baakakíiwishdoo
 akkulutché duúla Petersh diíak. “Ak díi baáliliia
 alachiwakáauashbaakkussahke kuss baakakíiwishdiai?” huum.
 25 “Kooták díailk.” haak kalakoon awasúuash biléennak
 Jesus it chiweéssaa iiléen Petersh baa báxxak “Simon
 dalásshoota? Sapéen baakakíiwishdiai? Bacheeítchikaashe
 dáake baakakíiwishdiahche xuh bilaxpáake hawéese ko
 baakakíiwishdiahche?” hem 26 hilásheet. “Hawéesesh
 ko baakakíiwishdiahcheik.” hem hilásheet. “Kootdák
 dáake kuk baakakíiwishdiassaohmaachik. 27 Heehtaa
 daaskawíiwahchessaawook. Heem dáak binnáaske hiiák buá
 dáasshiawassaawishdak dúttak úuwuua íkaah. Bálaauuwatam
 awúualiihmaachik. Dúttak aaláak biilápte ammaa
 íewishdiawaawiiilush daache kuúh.” hem koochéek.

Akbaatatdíi is bilaxpáakeesh héeleen Akcheéshdeesh baa baatcháache koók.

18 Koottalée Jesus akáxphawassdaawe duúla diíak
 hiláshiiok. “Akbaatatdíi is bilaxpáake kala héele
 baatcháache sapée?” huum 2 kalakoon baakáatam iláak óola
 hileen áxpeesh héeleen dúusaak 3 hilásheet. “Ala koottáahile
 díi baachiweéwiiluk. Dalátaawuuash dákulussaak baakáate
 ala kootúuash ko kala koótداassuulak kootáa Akbaatatdíi
 hawátuum hawassíakuuash díi héeleelassaak baa an dákbioo
 an dilúttuuleetiihmaachik. 4 Sapéelahtaa Akbaatatdíi is
 bilaxpáake hamnák cheéshdaak hinna baakáate ala kooté
 kootdák Akbaatatdíi is bilaxpáakeesh kala héele baatcháache
 kúh koóihmaachik. 5 Bilaxpáaksapeelahtaa baakáateem
 balásheesh ii sapíhchelak bii bíss kootúulak ko kala kooták.”

ii baa kxawíihilihche

6 Díi sapéelahtaa hileen ak bii kalátchekaatcheesh
 hawáteem bilaxpáakhaakkaashkaatdahtaa baa

kxawíihinnahchelak biiisáakaasheem dáape kuss daxták bilisée an dáawuuua dii koon binmúuass shítuulak koon dii chipdák ko heetashtéehmaachik. ⁷Hinna awé áake bilaxpáake baa kxawíihiliiluk. Al ímmiluuleetak. Heehtaa ak baa kxawíihilihcheesh tak baa batcheeshdífawioowík. ⁸Haak dísche xuh díche ii baa kxawílialaalak dappáxak hawáxiiyah. Dísche chúttachkaata xuh dii dúassaalak Baaiiwaakoochihtéesh bilía daláalak an dii bilaxpáake ii baa koochihtálak ko heetashtáak dísche dak díche dak dúupte dii alíatdeettaa Bilée Isée ii chíaleettaahileesh dii héelass shítuulak kuk kxawiikaaséehmaachik. ⁹Haak díshte ii baa kxawílialaalak dúxtak duskúak hawáxiiyah. Díshte chúttachkaattaa Baaiiwaakoochihtéesh bilía daláalak an dii bilaxpáake ii baa koochihtálak ko heetashtáak baaleettaa díshte dúupte alíatdeettaa Bilée Isée dii héelass shítuulak kuk kxawiikaaséehmaachik.

iisaxpúatahchewishkam xapíiash

¹⁰Hinné dii baachiweéwiiluk. Hileen ak bii kalátchekaatcheesh ii diiwátassaalah. Hinné dii baachiweéwiiluk. Is bilaxpáakiapawisuum Baaiiwaakoochihtéesh koon Biilápxe bakúteeliakaailuk. ¹¹Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáakuum xapáush ko iléewiak ii húuk. ¹²Akúuxchilicheem is túxe pilakisáahtaa hawátkaateem xapíilak hileen hawéeseesh shiché koon íchish dák hawátam xapíiash chichíinneeihmaachik he? ¹³Hinné koottáahilik. Hinna hawátkaateesh óhchikaapdak ittée ii baaihkammáachihihmaachik. Hileen hawéeseesh kuk iháass déessuum baaihkammáachkuash doosaléehmaachik. ¹⁴Heem báakukkoko Biilápxe hileen ak bii kalátchekaatcheesh hawátkaatdaht xapíwiassaak.

akchiwakíilakupam baa kxawíihileesh

¹⁵Akchiwakíilakupeesh hawáteem dii diákxawiialak aák haweaxaáhak ammaa al iháatche chiweeítchiakuuh. Dii iikukkulák ítchik. Iísko an bat dakúpuuash it ala kooté kootíihmaachik. ¹⁶Baaleettaa it dii iikukkússaalak dakúpe hawáta xuh dúupeem aaláak áxpak kaka chiweeítchiakuuh. Kalakoon dii dak dakúpe ak dii iikukkússeesh bat

dáannaaulak hileen hawátuum aalaléesh dii iikukkúulak ko ii baa ala kooté éhcheohmaachik. ¹⁷Heelak dakúpeesh it iikukkuwíassaalak dáak aláxp dáchiwakaau chiwaáh. It kootáa baa iikukkuwíassaalak kootdák bálee ii baakakíiwishdioo akkulutchéesh dak ak baa kalátcheleete dak an díalaailuash ko kala kootáalah. ¹⁸Ala koottáahile dii baachiweéiiuk. Hinna awé áakeen bas bilaxpáake héeleen baa sáapdahtaa koótdahchewialuulak kootíihmaachim Akbaatatdía kulusstíissaaihmaachik. Haak baa sáapdahtaa koótdahchewialaassuulak kúh kootásssaaihmaachik. ¹⁹⁻²⁰Kala chii sheewáawiik. Díilapuu xuh dii hammisáaulak bat daliíak baláshe dalásaasak bíss dáchiwakaaulak kan dii bii héeleeluuk. Heem díilapuulak bach aláxpak baa sáapeem ii dáchiwakaaulak báakukkoole Biilápxe díalakuohmaachik.” hek Jesus.

baa ishkawáashim áxpe baa kalaaxtakuuwíasseesh

²¹Peter huua koóm Jesus hiiák kuss hilásheek. “Jesus bakúpe an bii díakxawiia ii bahkalaaxtawákbii? Sáhpualaht kal ítchi?” hem ²²bakálee díak hilásheek. “Sáhpuaakaate kuk baaleetak. Akahchiia an dii díakxawiia sáhpuaa pilaké sáhpuaakaashdahtaa it kalaaxtakuúh. ²³Hinna íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdía an baa hawasséesh hinna baleiichiweé ii baa xíassaawahchewiik. Bacheeítchikaashdak ishkawáashe xaxúa ammaa díahcheesh baa chichíkaak is bálee ala hawassíio shóotdak áxpak aatáttaatchewiak. ²⁴Heevelak hinna bacheeítchikaasheesh ishkawáashe hawátdak kuss bálaa duschíhtalahkoosh ahó ii baawan chimmaachíssaalak ehkaáhik. Heelak hinna baa ishkawáasheesh aaluúla is bacheeítche ishóoche aaliíok. ²⁵Hinna baa ishkawáasheesh bálaa ahkaáshim an dútcheesh íiwishdiawialak baaleetiihmaachim hinna bacheeítcheesh hinna ishkawáasheesh dak uá dak dáake dak baa aáu xaxúa iiwaaíaschilihkaak bálee ko kulutchiwíak. ²⁶Hinna baa ishkawáasheesh is bacheeítche ishóocheen ishúushpattaawaataak bakík. “Bii alooléelak baatách xaxúa dii íiwishdiawaawihmaachik.” helak ²⁷íkaak daasxawaáhak daásdeeakuuak bálaa an dútcheesh kalaaxtakuuák baa íiwishdiahchessaak déehchek. ²⁸Hinna baa ishkawáasheesh

asaalák déela áxp baa hilé hawátdak chiikúss bálee ii díahcheesh tátche híik. Heelak hinna baa ishkawáasheesh hinna bachéesh kukaaaxpák déeshishkeetiak “Bas bálee an dii ii díawahcheesh hilaaktáahile kan bii íiwishdiah.” helak 29 kúh ishóocheen ishúushpattak bakík. “Bii alooléelak íiwishdiawaawihmaachik.” helelak 30 iikukkakuússaa áxp baa hiléesh anmaalaxtúushe ishkawuússeehchem koolé aa is baa íiwishdeete xaxúa íiwishdiahmaachik. 31 Hiláteesh baa ishkawáasuua hawéeseesh íkaak daasúua xawáauk. Heelak deéla is bacheeíttuuash diíak baatách xaxúa chiwaáulak 32 hinna bacheeítcheesh ishkawáasheesh iláak kuss hilásheek. “Dii batshúak dii baatahták. Bii dáawakiim dii balásdeeak bálaa an dilútche haámmaawalakuk. 33 Bik dii biukkawalákuhilak sáapii dik aláxpe díikukkalakussaa?” haak 34 hinna bacheeítcheesh daaskawáak hinna ishkawáasheesh díttak daxchíhkaak díakxawiiyahche aa bálaa an dútcheesh xaxúa íiwishdialak hiliachik. 35 Heem dakúpuua an dii díakxawiio dáhkalaaxtalaktaahilissuulak báakukkoole Biilápxe bakálee díiluh dii íwahkoocheeohmaachik.” hek Jesus.

Jesus an bach áxpassaassuua ii baa baáliliash

19 Jesus bilaxpáake baa baachimmíhche iháalak Galilee koon iikusták awám Judea huuash ko kuss dáak áashe Jordan áakkaako híim 2 bilaxpáakahkaashim píisshe daáum ak anneéwiche óochiahkaahik. 3 Pharisees kootéesh ham duúla Jesus diíak chilasshihchiwíak hiláshiiok. “Bachéem uá is biipbaátdeetaa áxpassaawialak kooták he?” huum 4 bakálee diíak hilásheek. “Daámnuuleetax sáapa? Baapbaawassáako baatách xaxúa ak díá bilaxpáakdiawassee bacheém dak bíam dak koóuk. 5 Haak Akbaatatdía hilásheek. “Kalako ii bachéem aksée íhchish dáak bíam áxpalak kal axúoo hawátiohmaachik. 6 Heem kal iilápkaashissaa kala hawátkaatiohmaachik. Hinna íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdía ammaa bach aahíiash bilaxpáakeem hileen ak bach áxpeesh díuppeelehchessaaihmaachik.” hem 7 kalakoon kuss hiláshiiok. “Kootdák sáapii Moses bale baa íkuchkim diíak hiláshee? “Bachéem baa baalaácheem áakeen baalaátak “Kan dii awáxpissaak.” haak dáashe kussíiak úash kuuák kan

déehchelak kan bach áxpassaahchek.” huum ⁸kuss hilásheek. “Dalásannialalaakaasak baa an dii baa chiweelichíssuum kalako ii Moses hinna bale baa íkuchkeesh díalakuuk. Heehtaa baapbaawassáako Akbaatatdía an baa íkuchke ak bach áxpeesh bach áxpuua aa ii baa koochihtálk hiliachik. ⁹Hinné dii baachiweéwiiluk. Bachéem uá baawaloookdák kootáa áxpassaalak bía ihéem ko áxpakal kan bach kataalúua díak.” hem ¹⁰Akáxphawassdaaweesh hilíashiiok. “Eek baa sheelée koottáahinnak kootdák bacheé uáwishesuulak ko heetashtéehmaachik.” huum ¹¹kuss hilásheek. “Heehtaa bacheé ham uáleetchewioo aliiltíuleetiihmaachik. Kúh hám Akbaatatdía kuxsakuúm uáleettuuk. ¹²Bacheéom uáwishesuulak koottáahinnak kootdák bacheé uáwishesuulak koók.

Jesus koóm baakáatkaatum chiwakáakuuash

¹³Baapím bilaxpáakuum baakáatkaatum aaluúla Jesus aaliíak dússhihihkaak chiwakáakuuhchewiook. Heelom akáxphawassdaaweesh ak óosh alilásak híihchessaawiook. ¹⁴Jesus kuss hilásheek. “Hileen baakáateesh bíss híuhchessaawiassaalah. Ishóochiss dashpíssaalah. Bilaxpáake hileen baakáateesh ala kootúa koótdaak ak cheéshdaak Akbaatatdía ko bíak huulak bilaxpáakuum ala hawasséesh kala ko héeleeluuk.” ¹⁵Heelak kalakoon hileen baakáateesh dússhihtak baa attaakuuák chiwakáakuuak koowíiak déek.

Baaiiwaakoochitéesh baa dahíssee kuss déewioo baalúukaashik.

¹⁶Iisáakshim húula Jesus hiiák hinné báxxak “Jesus bii baálilaawakuh. Sáapitcheem díawaalak kal ii Akbaatatdía an bii bilaxpáake ii baa koochihtálk bakúihmaachik he?” hek. ¹⁷Jesus hinna iisáaksheesh kuss hilásheék. “Baa ítche sáapii ko ii bii dáawaxxu? Hinné chilasshihchikaáshih. Baa ítche hawátkaataak Akbaatatdía kuttáchkaatak. An dii bilaxpáake ii baa koochihtálk diliatdak baleilíipilakeesh dilússhishissaa ko aláachimnak kala koók.” ¹⁸Hinna iisáaksheesh kon shiiák

“Shóoke” hem kuss hilásheék. “Bilitchilappeéssaah. Bach kataalúa díassaah. Baa ataálissaah. Bale biísshe ii baa baaík sheéssaah. ¹⁹Dáksee chikittaakuúh. Haak an díhch aláchissheesh an díhchi dalásdeesh kúh aláxpiilaasshiia kootáakuuh.” hem ²⁰kuss hilásheek. “Hileen xaxúa kan biikukkák díawaawaalichik. Ihée sáapdiawaak he?” hem ²¹kuss hilásheek. “Díhch annawitáahinnaawialaak an dii bilaxpáake ii baa koochihtéesh deelák diliatdak dáak baa deé xaxúa iiwaaíaschilak bálee dilútcheesh baa baatcheeshkáate dúmmatdak kalako ii Awám Iiwaakoochihtéesh koon ammaa dáhkulutche ahúihmaachik. Kalakoon bii píisshe húuh.” hek. ²²Heem hinna iisáaksheesh dahíssaakaashim iikukkulák daasé xawíikaasak déek baa eé baatcháachkaasheesh xapíawiassaam. ²³Jesus koóm akpísshelaweesh kuss hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hileen ak dahíssaakaashe Akbaatatdía an bacheeítchikaashe diíwioolak kuk baalúuihmaachik.” ²⁴Hinné kala chii sheewáawiik. “Ii baa xíassee baalúulaxisheem biichkawatshúa ala hupkáateeesh chíuss déewialak ko baaluussáak bachéem dahíssaalak Akbaatatdía ihchi hawassíiahchewioolak kuk baalúukaassheihmaachik.” hem ²⁵Jesus ammaa ala shéesh akáxphawassdaaweesh kalátchewialom baaleetak chiláshkaasuua ii báxxak hiláshiiok. “Kooldák ak ínneetihmaachik.” ²⁶Heelak Jesus íkaahak hilásheek. “Bilaxpáakeem ílaataahilia ihch iléewialak alíinneettaahilak hawéese kuk iléewialak alíinneettaahilik. Heehtaa Akbaatatdía ak baa ilée koók. Heem Akbaatatdía baa sáapeem díawialak kootíihmaachik.” hek. ²⁷Peter koóm kuss hilásheek. “Biiluk baatách xaxúa bulusáak dii píisshe baáuk buh. Kooldák biiluk Akbaatatdía sáapdiawilikuuk he? Sáapbuluttuuk he?” ²⁸Heelak Jesus bakálaa díak hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hinna awé shóon Akbaatatdía hilaakkáatchelak Bilaxpáakdaakbacheesh kala chii báakukkoko huuwíalak bilaxpáakkootaa chikittaakuuák is bacheeítchikaassheohmaachik. Heelak dílüh akbiipísshelaweesh bii aláxpak bacheeítchikaashdaak ashanmaléaxxiia axpíluupuum Israel kooléesh díluan baa dáhchilasshihtalakdohmaachik. ²⁹Bilaxpáakeem ashalakokoléesh akúpeesh akséesh úash dáakeesh is awéesh

xaxúa dúusaak íhchish déesh bii baa biipám ko ii koochéelak bakálee ammaa kuhchiséesh al áxpihche ahkaássheihmaachik. Kúh an bilaxpáake ii baa koochitíihmaachik. ³⁰ Hinna awé Akbaatatdía kaka hilaakkáatcheihmaachik. Heeht hilaakée hinna awé áake ahúm baatách bassáauash kuk iihákiohmaachik. Haak hilaakée ahúm iihákkaashkaatuua kuk bassáaohmaahik.” hek.

alatshíia koon ak baa hiléesh

20 Akbaatatdía is bilaxpáake an daásdeeakuuihmaacheesh Jesus koóm hinna baleiichiweé ii baa xíassaaahkaak hilásheet. “Bacheelák is datshíiwishdak chilaákkussaakaattaa ishkawáashchiinneek. ² Hileen ishkawáasheesh óolapak an baa hilúua is baa íwisiuua baaphawáte ko ii íewishdiawiak. Kalakoon is datshíia kuss déehchek. ³ Hinna alatshíia ak éesh it kuá híssaa ashhéelass déelelak bacheé iihámmisuulak an baa hilúuleetdak kuk koon iluuák kaúlak ⁴ kuss hilásheet. “Dii báawashbiiluk bas datshíia koon. Heelak an dii íewishdiawuua ítchiwaawihmaachik.” helak ⁵ áxpak daáuk. Kala chii kuá híá íkuxxaache dak áhpaasee dak ashhéelass dáak bacheéolak kúh báashik. ⁶ Axxaashe it iiwaxpissáa kala chii ashhéelass dáak bacheéolak ak báasuuleetdak kooltíulak kuss hilásheet. “Sáapii hinna baapshíakaashe baannúuleettaa hileén it díluualakaau?” helak. ⁷ “Ak balee báashdeetam ko ii kooták.” huulak “Kootdák díiluh dii báawashbialuuk. Bas datshíia koon baa hinmakáalah.” helak koottíuk. ⁸ Axxaashe íiwaxpim hinna alatshíia ak éesh ishkawáashbacheitche híiák hilásheet. “Ak baa hilé diláak kal íewishdiah. Háakkaa báawasheesh koochihk íewishdiak ak baa hinmasséesh háakkaa íewishdiah.” helak ⁹ ak háakkaa báasuush íewishdioolak baaphawáte an baa hilúua íiwishe ko kuluttúuk. ¹⁰ Ak baa hinmasséesh duúolak “An balee íewishdioo hammiséehmaachik.” hiliatdolak kúh baaphawáte an baa hilúua íiwishe ko kuluttúulak ¹¹ alatshíia ak éesh kuss baa daaskawáak ii ilíikaasuulak ¹² hileen bacheesh hilásheet. “Chilaákkussaakaattaa balee dáawasak baapé ala tawéekaashe koon baa díawuuhilak hileen hawátuum háakkaa dáawashim baleanníile hawátkaat baa hilúuash an bálaawahkuluttuuash

kúh ko kala koótdaak.” huum ¹³ hawátam kuss hilásheek. “Baaphawáte baa iháatdiawaaleetak. Baaphawáte an baa hilúa íiwisheesh ko ii dii íiwishdiawaawiweesh élahchek buh. ¹⁴ An dii íiwishdiawee kulutták dáalah.” hek. “Díixaxua an dii íiwishdiawua bach kala koótbaawalakuuk. ¹⁵ Bas bálee an batcheewiáwee díawaak baakáhkuwihmaachik. Ta xuh bik an baa beétawachisshissee disítchilaassuu?” hek alatshíia ak éesh.” ¹⁶ Kalakoon Jesus hilásheek. “Heem baapiiháakdak hinna awé áake ak ii háakkaashkaateesh kuk bassáohmaachik. Haak ak basséesh kuk ii háakiohmaachik.””

Jesus an dappeewíoosh kal ii dáahmíiaa al ii ilíiash

¹⁷ Aaleéla Jesus isshíss dáalaaliak awaasúualaho Jerusalem kuss déewiam bacheé iiapxíluupeesh áák ittáchiiak kuss hilásheek. ¹⁸ “Dííkukkaalah. Awaasúualaho Jerusalem kuss baáulak kalakoon Bilaxpáakdaakbacheesh dúttak aaláak akchiwakíiwacheeitchikaashe dak baleilfiaakaxpissee ak éhchekaasheesh kukúulak sheekaalúum koochéeoohmaachik. ¹⁹ Heelak aaláak Jews kootássee kukúulak ilikákkaahilak bii datchúsak kalakoon baawatbakálee kusséeoohmaachik. Heehtaa baáhko ii dáawiia annúusaau koon chiléhchem kaka bilaxpáakiihmaachik.

bíam koóm dáakbachee Jesus kuss baa kaalakúuash

²⁰ Kalakoon Zebedee dáakbachee isahkúua dáakeesh áxpak déela Jesus hiiák ishóocheen ishúushpattak kuss baa kaalakuúk. ²¹ Jesus koóm kuss hilásheek. “Sáapdiawaawalakbiilu?” hem hinna bíash hilásheek. “Koottannák kan dii bacheeítchikaashdak hileen balaaké chikittaawakák hawáteem dilapáko awáachihkaak hawáte kúh diláhchisko koon awáachihkaawakuh.” hem ²² ak bach akúpeesh kuss hilásheek. “Sáapdakaaluulak dáalaaxtuuk. Kala shíassaa baatám iiwilishbiiwiáweesh diiluh iiwilishdiíok he? Kala shíassaa baa ala chúuss baaléewiaweesh díiluh chúuss daléewialuulak kooták he?” hem hilfashiiok. “Eeh ko koótbaawiawuuk.” huum ²³ bakálaa díak hilásheek. “Kootkaáshik. Baapéem díiluh ammaa chúuss baaléewiawee chúuss daléelohmaachik. Heehtaa balapáko dak baláhchisko dak ammaa kooléehchewiash an bii baaláhkaleetak. Iíschiisaa

Biiláxpe Akbaatatdíá koóm hileen ak koon awáachiilush daacheesh kal ákkuuwiakuuk.” ²⁴Hileen Jesus áxpe iipilakéesh James dak John dak ammaa kaalúuash iiukkkák baa hilíkalatchessaalom ²⁵Jesus bacheé iiaxpíluupeesh bach aahiiák hilíasheek. “Hinné kal élahkuuk. Jews kootássee bacheeítchikaasaahuash is bilaxpáakuua xalússhihkaak hawassíiak ihchi báaxxiook. Haak hileen bacheeítcheesh bilaxpáake baa an díahchewioosh ko áachiahak díahkuuk. ²⁶Diiluk hilíatdaassuulak koók. Baaleettaa dii héeluuan hawáteem baatcháatdewialak koochihkáa cheéshdaak dii baa ishkawáashdak koók. ²⁷Haak dii héeluuan hawáteem baatcháatdaak bassáalewialalaak kootdák baa ishkawáashe ala kootúua koótdelak kala koók. ²⁸Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáake ihchi kuxshíhchewiak ko ii húussaak. Baaleettaa ak bilikkuxshílewiak ii húuk. An bilaxpáakees káak bilaxpáake ahóom iléewiak ko ii húuk.” hek Jesus.

Jesus bacheé ishtáleete iilápuum al óochiahcheesh

²⁹Awaasúualahum Jericho huuash dakkaták daáulak bilaxpáakahkaashdak kúh píisshe daáuk. ³⁰Heelom bacheé ishtáleete iilápuum alíiannee díusahpeen awáatak kalakoon Jesus bakúttaa déem ehkaáhuulak áapchalakukussahkuua aaliíak hilíashiiook. “Jesus David is íilannee balee baatcheeshík. Balee íkaawilikkuuh.” ³¹Hileen bilaxpáakahkaasheesh alilásak ilíihchessaazialom kala kannaa iláau hiisaakaassaáhak ákahchiia hilíashiiook. “Jesus David is íilannee balee daásdeeawilikkuuh.” huuk. ³²Heem Jesus hinna déesh alaxxítidak iláak “Duuáalah. Bii sáapdialahchewialuu?” hem ³³kuss hilíashiiook. “Jesus kaka balee baa íkaahkaawilikkuuh.” huum ³⁴Jesus hileen bacheesh daasxawaáhak daásdeeakuua ii ishtúua dússhihchilak kala kookaásheen baa íkuulak kalakoon Jesus píisshe daáuk.

Jesus Jerusalem kuss dáak daxxoochím baaihkammáatuuk.

21 Hinna bilaxpáakahkaasheesh hinna dáalaalioo aa awaasúualaho Jerusalem kala koosáhtuulak awaxaawím Buluhpashipítkaate (Olives) huuash héelahkeen ashalakulúúm Bethphage huuash kan diíolak kalakoon Jesus akáxphawassdaaweesh dúupdak báasak ²kuss hilíasheek.

“Ashalakuluúm dishóocheeluash kuss dáak daaxxaloóhtuulak kootáa báhkahpisaam koon daxtúum áxpak chiaxaapím alákaalohmaachik. Iáxche dísshipak ihchikusshítáalak dakaáaák bíss aaluúaalah. ³Bilaxpáakeem dii baa báxxuulak “Ak eetáahile kon áakinnewiak balee aaléehchek.” haalah. Heelak kookaásheen dii oohkaáhiohmaachik.” haak kalakoon iisalakusáa déehchek. ⁴⁻⁷Hileen akáxphawassdaawees deéla Jesus baa díahcheesh díook. Deéla báhkahpiséesh dak chiaxaapéesh dak aaluúla iíttashteeo áakaako áchippeek Jesus áakinnek. Jesus íwahkoocheesh Jews is bacheeítchikaasuua kóosh ii xíassaahchek. Ii kootéesh kushko Akbaatatdía akiláakuuash Jerusalem kuhtaa bilaxpáakeesh kuhkaak hilíasheek.

“Eek Zion dáakbia kuss hilíashiiaalah.

“Dís bacheeítchikaasheesh cheéshdaak báhkahpisaam chiaxaapím áakinnaak díss húuk.” haalah.”

⁸Bilaxpáake iiahkaásuum iíttashteeo áakaako dístak an déewia ishóocheetaa alíiannee koon ilúxta díusaum hawéese kúh deéla baláape páshkak aaluúla alíiannee koon díusaush ala chikittúua ko ii kootíuk. ⁹Bilaxpáake ahó ii baa shichiishím hám ishóocheen dáak hawá píishe daáum iixaxúa hiisáa iláak áasshichiisak sapíihkaak hilíashiiaattuuk.

“Haa?alée haa?alée haa?alée haa?alée David
ichíssaaannee hinné koóm dáashe báaxxiiaalah.

Akbaatatdía balee héelass híuhkaak baa áatchilahchek.

Haa?alée haa?alée haa?alée haa?alée Akbaatatdía baa iíschiisaaleeteesh dáashe báaxxiiaoh.” huuk.

¹⁰Heelak Jesus Jerusalem kuss dáak daxxootdák bilaxpáake ak kooléesh ihkalaaxtáahak “Hinna baa kooté ala hutaaché shóotdaht bíilun bulutchíwohmaachik.” hiliatak hilíashiiook. “Sapée? hinna bacheé.” huuk. ¹¹Heem hileen bilaxpáakahkaasheesh hilíashiiook. “Hinné Jesus koók. Akbaatatdía akiláakuuash koóm Galilee koon Nazareth huua kukaa húuk.”

alachiwakáauashbaakkussahkeesh Jesus
kuss dáak baa isshíalaheesh

¹²Ko baapé Jesus déela alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée hílem koon baa íaschilak baa iiwaaíaschilak áahkuum

daaskawáak isshíalaahak akbáláaiiwakalaalutcheesh is baaiihulishoopúa chipassaáhak haak baaíiphachkuum chíakaateesh ak iiwaaíaschileesh al awáatuua dashkaáhik. ¹³ Kalakoon kuss hilásheek. “Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuuash ala shíosh koók. “Baasúua ala chiwakáau ashík.” huuk. Heehtaa diiluk dákulussaak akbaaataalé dáasuulahkaalakaauk.” ¹⁴ Heelak bilaxpáake ak ishtáleete dak ak dúassee dak duúla alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon Jesus diíom anneéo óochiahchek.

¹⁵ Akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak baleilfíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh hileen baa baatcháatum Jesus díash íkuuk. Deéla alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon hileen baakáate Jesus dáshe dáasaasak “Hinné David is íílannee koóm dáashe balasáasak baawihkammáatuuk.” huum hileen bachéesh iikukkák baa hilíkalatchessuu. ¹⁶ Jesus hinné báxxuu. “Eek baakáateesh baa shiío díikukku?” “Eeh.” hek Jesus.

“Baawaalaáchim Baaxpéesh dáamnuuleetax sáapa?
Hilásheek buh.

“Baachilaxché dak baakáate dak koóulahtaa dáshe
dáasaashiohmaachik.””

¹⁷ Kalakoon Bethany kuss chissáak ko óotchia koon xapík.

Jesus balapáalim dásshusheesh

¹⁸ Chilaákkussee Jesus chilaák Jerusalem kuss chisshíilak héelapko alíishik. ¹⁹ Jesus an dée koon buluhpía áapbishim íkaak déela híik. Heehtaa buluhpáleetak baláape kuttách hámmishik. Heem hinna buluhpía kuss iláak dásshusak “Kal iilúuhpee buluhpé apáannaaleetdihmaachik.” helak kalakoon al akúkaa húuleettaa hinna baléesh al íkuuan uuták chóosak daachík. ²⁰ Akáxphawassdaaweesh iikukkák íkuulak chilásak hilíashiio. “Shóotdaak ii eek baléesh kookaásheen chóosak shée?” huuk. ²¹ Heelak Jesus hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Akbaatatdíá dákulattuulak dalásduupassuulak hinna awaxaawé kuss diláak “Díhchi báaxxiak dáak eek bilisée díhch awúuass shíchih.” duulak koótitchikaatiihmaachik. ²² Shónon Akbaatatdíá kuss dákulattuulak hinna baa dákaluua Akbaatatdíá díalakuihmaachik.”

sapéen an baatcháache Jesus ii díahchelak

23 Jesus alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée hiiák baa baachimmíhchelak akchiwakíiwachheeitchikaasheesh dak baaisáate dak diiáhak kuss hilíashiio. “Hileen baa diálee díilaa díalaa xuh sapéen an baaxpée ii dii díahche?” huum 24 bakálaa díak hilásheek. “Biichihkáa baa hawátkaateem bíh dii baawáxxuulak bakálaa díaluulak hilaa sapéen bii hiláchehchelak bíh dii baachiweéwiiluk. 25 John an baa bilíhpíhcheesh Akbaatatdí kon díahche? Ta xuh bilaxpáake kon díahkuu?” hem íin bach kusséesh bach aashtátak áaahkuuan hilíashiia “Sáakbaawiawuu? “Akbaatatdí kon John an baa hiléesh díahchek.” buulak hilásheehmaachik. “Kootdák sáapii John an dii chiwaáush dáhkalatchessuu?” 26 “Heeht “Bilaxpáake John baa an díá kon díahkuuk.” buulak John Akbaatatdí akiláakuua ko hawéesh hileen bilaxpáakahkaasheesh kalátchekaasuum baa iháateem díoom baliatak baachiláauk.” huuk. 27 Heem háaksee hilíashiio. “Bakálee díawaawiawuum ammúuleetak. Sapéen díahchelak balee alaaxták.” huum. “Kootdák sapéen baa an díawee bii díahchelak bíh dii baachiweéssuuk.”

bachéesh dak dáakbachée iilápuuash dak

28 Hinné dasshiitaatáalah. Bacheelák dáakiisaakshe díupkaashdak kalakoon déela hinna dáakeesh hawátam kuss ilaak hilásheek. “Balaakáa hinna baapé dáak daxpitcheeishtásshe al apáanmuuash koon baa hilikáweh.” helak. 29 “Baaleetak.” haak daachíán daáskulussaak déek. 30 Hinna bachéesh dáake hawáteesh déela hiiák kúh kuss sheék. “Eeh. Kooták.” haáhihtaa déessaataahilik. 31-32 Hileen ak bach akúpeesh shóokee kon iilápxe ammaa sheé díá?” hek Jesus. “Basséesh koók.” huum hileen bilaxpáakeesh kalakoon hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. John húula baa ala kootúum dii chiwaáum bálee ii baakakíiwishdioo akkulutchéesh dak bíoom akihchiwaalíttuuash dak hinna John kaláttuum iiluk Akbaatatdí is bilaxpáake héeleenmioo koochihkáa diíolak díiluh dalaáulak dii háakiohmaachik. Diiluk íwahkooteesh kal alákaaitchiluuhtaa it kootáa díhkulussiisaak baa dáhkalatchessaataahiluuk.

alatshíiash dak ak hawasséehcheesh dak

33 “Hinné kala chii baleichiweém ii baa xíassaahchek. Bacheelák is awé koon daxpitcheeishtásshe ko awússiak alahawassíkuulak chínnaak koon baa fáseehchewiak áaxxee binnaxchilíak koon baáchuuwilaxxee díahchewiak. Deéla bilaxpáakuulak is datshíiash hawasséehkaak ik déela iiaxúa hawass déek. 34 Deéla daxpitcheeishtásshe kal óosak ala kuluttúua it hiissáa ishkawáashim déehkaak hinna baaapáaliiosh an baaláhke kulutchíhchek. 35 Hileen is awé ak hawasséesh hileen ishkawáasheesh hawátdak dappeetáahlak hawátdak dappiíák hawátdak biiá ii xíhchichihkaak dappiíok. 36 Heelak kala chii ishkawáashe iihammisáaulak kuss déehchelelak hileén iischiisáa hawátuum ala kootúash kúh kootúuk. 37 Aleéla hinna bachéesh dáakbachee kúh kan déehchem “Balaakbacheé kuk chikittaawakúoh.” hek. 38 Heelak hileen is datshíía ak hawasséesh hinna dáakeesh húum íkaak bat shéess iláak hilíashiok. “Hinné dáakbachee koóm hinna awé ak eé koóihmaachim baappiíolak ammaa baaláhke xaxúa kan bíilun beéwohmaachik.” haak 39 Kalakoon hinna dáakeesh kukaaaaxpák dúttak alatshíiash koon awéelass shítak dappiáhuuk.” 40 Kalakoon Jesus hilásheek. “Shóon hinna alatshíiash ak éesh huulák hileen ak hawasséesh shóocheeihm diliatuu?” hem 41 ak iikukkóosh hilíashiok. “Hileen ak baa kxawíihileesh dappeéhkaak baa ihéem ko hawasséehchem ala kuluttúua al íkuxxee hiilák ammaa apáale an baaláhke kukúohmaachik.” huuk. 42 Kalakoon Jesus hilásheek. “Baawaalaáchim Baaxpéesh awuuá an daámnuuash dáhkalaaxtuu?

“Ak awaasúulioom baáhpam ii díawiassuuash Akbaatadía
kuk kootáa hinna baáhpe ii baa hilikaáshim ak
baa báakuss dúuxaasheesh koók.

Hinné Akbaatadía kon díash baa baatcháache baa
iíschiisaaleetam awákuuk.” huuk.

43 Ii díiluss íwahkoosheeewee hinné dii baachiweewiáwuuk.
“Akbaatadía an dii baa áatchiluuash kulutták bilaxpáakuum
kuk Akbaatadía chikittaakuuák ak baa hilakúuash
ko kuúihmaachik. 44 Bilaxpáakeem ko baáhpeesh
áakass ámnitdak axúa hawass ilússhishiihamaachik.

Haak ko baáhpéesh bilaxpáakeem áakass xapdák
daxshákshishiihmaachik.”

45 Akchiwakiíwachéeitchikaasheesh dak Pharisées kooté dak hileen baleiichiwaáum iikukkák ala kootúua ko ii ichiweém éhkaak 46 dúttak daxchiwíoohtaa hileen bilaxpáake al ahóosh “Jesus Akbaatatdíá akiláakuuash ko hawák.” hiliatuum chiláauk.

Jesus balewacháxpuum ii baa xíassaahcheesh

22 1-2 Jesus koóm kala chii Akbaatatdíá an baa hawassée ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Hawáttaa bacheeítchikaashdak koolák dáakbachee úáwishbialak baa baa duushítcheehchewiak. 3 Deéla kan baa ákkuuwim hinna bacheeítchikaasheesh ishkawáashe déehkaak ammaa kusséesh kala húuhchehchelem duúwiassuuk. 4 Kala chii ishkawáashe iháaum déehkaak kuss hilásheek. “Ammaa bahkusséesh hinné chiwáalah. “Kal óosshee kala koowík. Apúuwatbisuum dak bishéechiinnaakuum ilápkaassuuash dak kan dappiák óosshee kal ákkuuwiiom kan dii awóoluuk.”” helem 5 hileen ammaa kusséesh ak dasshihtaátdeetak ii íkuxxache ammaa hilúuash ko iískussuuk is datsáau dak is anmaaiwaaíaschiluua dak. 6 Ammaa kussée ihée hinna bacheeítcheesh ishkawáasheesh ham dúttak ilikkákkaahilak dappiök. 7 Hinna bacheeítcheesh kan daaskawáak is akíssatdeesh déehchelak deéla ak bilitchilappéesh haawéetaahilak awaasúualaho ala koolúuash aláxiak baa haawéetaahilihchelak kootúuk. 8 Hinna bacheeítcheesh ishkawáashe kuss iláak “Kal óosshee koowák kan baa awóoluuh ammaa bahkusséesh anníhiissuuk. 9 Dáalah. Ashhéelass dáak bilaxpáakalalakuua kussáak aaluúaalah.” helak 10 hileen ishkawáasheesh deéla kootúuk. Bilaxpáakshooteht kussúulak haw íttak hawá kxawáauk. Heem hinna ashéesh isáakaashihtaa ishkawuuá ílutchikiok.” 11 Hinna bacheeítcheesh húula ak baa duushéesh chichíkaawiak ala koolúua biléennelak baa héeleen bacheelák baaaxúassee iháataatkak íkaak 12 hinna bacheéesh hiiák “Ala hiláa an díhkulutche annawéessaak kootáa shóohcaa bínnaalik bah.” helak bacheéesh ammaa sheéleetak. 13 Heem hinna bacheeítchikaasheesh ishkawáashe chiwaák “Hinna bacheé dúttak hawass daxtúua ii shéehilak awéelass shítak

awateé déehkaalah. Heelak ala chihpashé koon awélass shítuulak iiwuua baatcháattaak ii íichilapaxiohmaachik.”” hek Jesus. ¹⁴Kalakoon Jesus hilásheek. “Akbaatatdía bilaxpáake ahúm kussáahtaa hileen ak húua kooshtakáatak.” hek.

Bálee al ii baakakíiwishdioo baa ala kootá?

¹⁵Pharisees kootéesh bat diíak Jesus al ilíia baa iháatchehcjewiak ko ii aliitchíluuk. ¹⁶Heem is dáalaatuuash ham áappaa Herod is dáalaacheesh kúh hám déehkaak hilásheehkuuk. “Jesus dii bilaxpáaktaahilim éwahkaak baa ala koottáahileesh Akbaatatdía al ilíia kuhtáakaattaa balee baánnilaalakum kúh éwahkuuk. Dii áaxxee bilaxpáake ala kootúa ii díhchi baailíshelaassaa kootáa baa baánnilaak dáakahkuik. ¹⁷Heem balee baánnilaawilikkuuh. Kootdák dik dalásshoota?” haak ““Romans is bacheeítchiwaakkussahkuuash Jews biiluk bálee kuss ii balee ihchi baakakíiwishdiahcheesh annawík.” diliachi? Kootáa baa kalátcchessaak Jew kootássaak.” huuk. ¹⁸Hileen bacheesh batshúak Jesus kúawialom ehkaáhak kuss hilásheek. “Disákkupeeisaauk. Sáapii bii ala chúass aalaliíwialuu? ¹⁹Bálee ii baakakíiwishdialuua bálaauuwateem bii íkaahkaalah.” hem hawátam aaluúla Jesus íkaahkuuk. ²⁰Heem hilásheek. “Hinné sapée axuawaalaáchi? Sapée dáashi?” hem. ²¹“Caesarsh koók.” huum “Kootdák Caesarsh baa an baaláhke kukák Akbaatatdía kúh baa an baaláhke kukáalah.” hek. ²²Hileen bilaxpáakeesh iikukkák chilásak kalakoon daáuk.

Bilaxpáake súut píishchiisaa Akbaatatdía kaka chiléhchei?

²³Sadducees kootéesh “Bilaxpáake súut píishchiisaa Akbaatatdía kaka chiléhchessuum kan baa hámneetuuk.” hiliatuuk. Ko baapé hám dúula Jesus diíak chilasshihchiwíak baa báxxak ²⁴hilíashiok. “Jesus hinné balee chiweeítchiawiilikkuuh. Moses hilásheek. “Bachéem uáwishim dáakuuleettaa sheelák akúpe hawáteem úakkuleelak dáakuuwishdak akúpam shéesh hileen baakáateesh ko iiwishíiakuuk.” ²⁵Balee héeleen bacheé ak bach akúpe iisáhpoooolak héele baa isée uáwisak kalakoon dáakuuleettaa shéem akúpe hawátam úakkuleek

huuk. ²⁶ Heevelak ala kooté akúpeesh ii piishiléesh dak ii dáawiiash dak hileén ihkukoóliia ak bach akúpe iisáhpooosh háaksee iixaxuatáahile hinna bíash hawátattachiia áxpuum dáakuuleettaa xaxúa súuk huuk. ²⁷ Háksee hinna bíash kúh shéek huuk. ²⁸ Kalakoon hileen Sadducees Jesus baa báxxak “Koottdák ak shée kaka bilaxpáakuulak shóokee ko áxpak he? hinna bíash. Chichéhkaah ak bach akúpe iisáhpooakaasuum hinna bíash hawátattachiia áxpuuash.” ²⁹ Kalakoon Jesus bakálee díak hilásheek. “Eek baa sheelúua iháatduuk. Ii kootéesh Baawaalaáchim Baaxpéesh awuuá an baalaácheesh annámnaalaaxtuuk. Haak kúh Akbaatatdía an baatcháachkaashe dáalaaxtuuk. ³⁰ Koottannák bilaxpáake ak shéesh kaka chilúulak bilaxpáakiapawishe ko kala kootíohmaachik. Baaiiwaakoochihtéesh kuhtée ak bach áxpaleetihmaachik. ³¹ Haak bilaxpáake kaka chilú xuuh shóotdak dii baachiweéítchiwaalakbiiluk. Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan Akbaatatdía an dii chiwéesh it dáamnuuleetax sáapa? Hilásheek. ³² “Abraham is Akbaatatdía dak Isaac is Akbaatatdía dak Jacob is Akbaatatdía dak it bík.” Ak bilaxpáake kuttách ko is Akbaatatdíoom éwahkuuk. Heem bilaxpáake súuhtaa iixaxúa an bilaxpáakuua ii baa koochihtúum is Akbaatatdíoo it koók.” Hek Jesus. ³³ Heelak bilaxpáakahkaasheesh hinna Jesus ilíiash iikukkúulak ammaa baachimmíhche chilásuuk.

baleilíipilake kala héele baa iíschiisaaleeteesh

³⁴ Jesus hileen Sadducees kootéesh dúukaakawim baa ashtátak aliilíuleetam kalakoon Pharisees kooté iikukkák bach iiwátxaak deéla Jesus diíok. ³⁵ Héeleen hawátam baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh Jesus chilasshihchiwíak baa báxxak. ³⁶ “Jesus balee baánnilaawilikkuuh. Akbaatatdía ammaa íkuchkuum diáwilikkuuash kala héele baa iíschiisaaleete shóokee koó?” hem ³⁷ bakálee díak hilásheek.

“Dís Akbaatatdía kusseé daláse dak an dii

bilaxpáakeesh dak al ii baa dáasshihcheesh
dak xaxúa ii aláchisshilak kala koók.”

³⁸ Iwak bassáakaashe koók. Kala héele baatcháachkaasheesh koók. ³⁹ Piishilée kúh kala kooták.

“An díhch aláchissheesh aláxpiilaasshiia kúh kootáakuuh.”

40 Kala héele baatcháache hileen díupta koóum baleilíiaakaxpissee dak Akbaatatdía akiláakuua al iláush dak an baalaátuuash an duúo koóuk.”

Akhuuwíash Awóonmakaauash David ichíssaaannee ko hamnák

41 Hileen Pharisees kootéesh it iiwátxaaaahkuum Jesus koóm baa báxxuk. **42** Hilásheek. ““Akhuuwíash Awóonmakaauash sapée is íilanee ko kukaa húuihmaachik.” diliatuu?” hem hilíashiok. “Bacheeítchikaashe David is íilanee ko hawák.” huum **43-45** kuss hilásheek. “Kooták. Heehtaa ichíssaaannee ko hawáhtaa duuash kuttách kootássaak. Kúh Akhuuwíash Axxiilaaché koók. Ii éwahkuuash David iiaxúa Baleiláaxbaaxpee ii iláak éek dáasaasak “Baxxiilaaché” heik. Baapím hilásheek. “Akbaatatdía koóm Baxxiilaachéesh kuss hilásheek.

“Húuh. Al ámmaache balapáko dii awáatbahchewiawaak. Dís koochíia xaxúa dítbuua biaxséen bulusáawalakdak koon ihch aliilúuleetak kaáohmaachik.””

46 Heelak Jesus kuss ammaa shíoleetak kalakoon ko baapé koon akússeesh bilaxpáake alaxaxxák kan baa báxxuwiassuuk.

Díhch íassiialah. Aaláa dii iháass aalióh.

23 Jesus hileen bilaxpáakahkaasheesh dak akáxphawassdaaweesh dak kuss iláak hilásheek.
2 “Baleilíiaakaxpissee ak éhcchekaashe dak Pharisees kooté dak baleilíiaakaxpissee awuuá an baalaátuuash ak chiweéilush daache íluttatuuk. **3** Heem baa an dii chiwaáu baa an dii díahkuua xaxúa díaaláh. Heehtaa diiluk ammaa an díooosh koochéessaalah. Ammaa ii dii baálilaau iiluk koochéessuuk. **4** Bilaxpáake bale baa íkuchkuum baalúukaasuum ahníoosh ko díahkaak iiluk baa ialichkáatdaht díassaak kuxshiwíassuuk.

5 Hileen baleilíiaakaxpissee ak éhcchekaashe dak Pharisees kooté dak baa sáapannioo al íkaalituua ko ii díook. Akbaatatdía al ilíia baalaátak ísshikaatdiak axxiío kussíiak áaluua iláhchisko kúh kootáak iíttashteeo assahké koon annappíia kúh háchkakaassuuash ii ihch iláxiak ak baaxpaalítdelelok. **6** Bilaxpaakkuluuáhi xuh

baa baa duushítcheehkuu
 xuh alachiwakáauasheet
 biléeluut balealawáache
 ii chikittúuash koon
 awáachihkuulak hiliachiiluk.
 7 Haak anmaaíaschiluua
 koon bilaxpáake dáasaasak
 “Rabbi shóotaachi?” huut
 kan baa isítchiio koók.

8 Heehtaa diiluk díixaxua bat
 dakúpuum ak dii baálilaau
 dak dís bacheeítchikaasuua
 dak hawátkaatak. Heem dii
 héeluua hawáteem “Rabbi”
 haak ii dii dáasaashbioolak díahchessaalah. 9 Hinna awé
 áake sapéelahtaa dáasaasak “Baksée” hessaalah. Dáksaau
 Akbaatatdía kuttáchim Baaifiwaakoochihtéesh koolák.
 10 Akbaatatdía koóm Akhuuwíash Alóonnakaashaush dís
 bacheeítchikaasuua kóosh dii héelass húuhchek. Kuttáchkaat
 kala ko píisshe dáalah. Heem dii héeluua hawáteem
 “bas bacheeítchikaasuua” haak ii dii dáasaashbioolak
 koochéehchessaalah. 11 Dii héeleen ak baatcháatdewiash
 koochihk baa ishkawáashdelak koók. 12 Bilaxpáakeem ak
 baatcháatdaak ii báakaatdewialak chiwakálaa Akbaatatdía
 háakahkaak ammaa hámneettaahile aahíiihmaachik.
 Heelak ak cheéshdeesh kuk Akbaatatdía báaxxiak
 chikittaakuukaáshiihmaachik.”

Disákkupeeo tak baa baatcheeshdíalaaliuwík.

13 Tak baa baatcheeshdíalaaliuwík baleilíiaakaxpissee
 ak éhchekaasheesh dak Pharisees dak. Ammaa al
 iháatdialuuash díiluh dishóocheeluuk. Disákkupeeo
 ii Akbaatatdía an baa hawasséesh bilía dáhchissuuk.
 Díinnaxuoo díiluh bínnaanmialaassaak kootáa ak
 biléenmiash ishóochiss dáashpak an biléenneetduuk.
 14 Tak baa baatcheeshdíalaaliuwík baleilíiaakaxpissee
 ak éhchekaasheesh dak Pharisees dak. Disákkupeeo
 ii akbíasshe kuss dii batshúak kúalaak ko ii baa aáu
 dilútchiiluk. Haak kalakoon dáhchiwakaaut díhch iiláxiilaak

Matthew 23:5

shíakaashdaaleetdeletaak bilaxpáake dii ikaáhuut ko ii koótdaailuk. Baapéem baa bakálee an díhch iáxxolahkuua baatcháachkaashe akúkussahkee dalílohmaachik.

¹⁵ Tak baa baatcheeshdíalaaliuwík baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak Pharisees dak. Disákkupeeo ii awé áake kootáataahilia daláak bilaxpáakhawatkaatdaht Jews an baa kaláttuua kootúulak diliatuuk. Báheelia an dáhkuxshe kalako ii Bilée Isée ko kuss déelahkuum dáalaaxtuuk. Díiluh ko kuss daléelohmaachik.

¹⁶ Tak baa baatcheeshdíalaaliuwík díshtuuleete ko kala kooták kootáá baa baa alóowiialaaletdeletaak hilásheeluuk. “Bilaxpáakeem baa ihch ímmitiik alachiwakáauashbaakkussahkeesh ii díalak al ilíiash baa hámneetak. Heehtaa bilaxpáakeem ihchi baa ímmitiik úuwatshilim alachiwakáauashbaakkussahke ishkawúualeesh ii díalak kuk kal ihch alíinneetam al ilíiash díaihmaachik.”

¹⁷ Díshtuuleetak kootáá baa élahuuleetak. Hileén shóokee ko “Baatchaatéek.” diliatuu? Hinna úuwatshiile koó xuh hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh eek úuwatshiile ii baaxpéesh koó? ¹⁸ Heem diiluk hilásheeluuk. “Bilaxpáakeem baaiihulishoopbaaxpáam Akbaatatdí ammaakuuá an díusaush ii ihchi baa ímmiteelak al ilíiash baa hámneetak.

Heehtaa bilaxpáakeem hinna baaiihulishoopbaaxpéesh áakeen ammaakuuwíoosh ii ihchi baa ímmiteelak ii ihchi daxchím ihch alíinneetam al ilíiash díaihmaachik.” ¹⁹ Dii baa baaláaxuuk. Bilaxpáakeen díshtuuleetak. Hileén shóokee ko “Baatchaatéek.” diliatuu? Hinna Akbaatatdí ammaakuúosh kuttátdak koó xuh hinna baaiihulishoopbaaxpáam díusaush ii baaxpéesh koó? ²⁰ Heem bilaxpáakeem hinna baaiihulishoopbaaxpéesh ihchi baa ímmitiialak kukkan kootáak baatách xaxúa áakeeleesh áappaa ii díaihmaachik.

²¹ Haak kúh bilaxpáakeem ihchi baa ímmitiialak alachiwakáauashbaakkussahkeesh ii díalak Akbaatatdí ala kooléesh koóm kúh áappaa ii díaihmaachik. ²² Heem bilaxpáakeem baa ihch ímmitiialak Baaiiwaakoochihtéesh ii díalak al awáachim is awé kooléesh dak ak áakeen awáacheesh áappaa ii díaihmaachik.

²³ Tak baa baatcheeshdíalaaliuwík baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak Pharisees dak. Ammaa al

iháatdialuuash dishóocheeluuk. Disákkupeeok. Ii kootéesh dís datshiía hám Akbaatatdía dákuuhtaa baa dalásdeessaak baa dáhkalaaxtalakussaak baa bach kuxxáalahchessaak Akbaatatdía aláchisshissuuk. Hinna ammaa an díaluua ítchik. Heehtaa baa baatchaatáau Akbaatatdía balee díahcheesh dáhkalaaxtassaaliilush daachik. ²⁴Díshtuuleete ko kan dii kala kootúuk. Ii sheewée baa biipaátdeeteeh ko ii díhchi baashihchílaak ammaa ala koottáahile díalaaliiilush daache kuk díalaassuuk. Kúhmaam bilaxpáakeem bilisshiiwíoolak bilé awuuá baáhpuatkaatbishdak bitáaxiak hilaa bilisshiiák kalakoon kootáa baalúulaxisse kuk appéeilush ko kan dii kala kootúuk.

²⁵Tak baa baatcheeshdíalaaliuwík baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak Pharisees dak. Disákkupeeok. Dís baatiwilisshíio dak deéwiaxsaau dak áakaako alíisshiwíitchiluuhtaa awuuá it shishíak dalásawuuko ala kooté ko kootúum baa deétalachisshikaashe dak dalátaammaatchaache dak ii baa déesh dii ílutchikuuk. ²⁶Pharisee kooté sheeh dísh taleetak. Koochihkáa baaté awuúko alíishimnak hilaa áakaako kúh hoowéetiihmaachik.

²⁷Tak baa baatcheeshdíalaaliuwík baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak Pharisees dak. Disákkupeeo ii anmaálíusaau awéelako chíatkaattaak al awákuua íttaachiiluhhta ishkawuúko bilisshée hulé ílutchike ii kootáa baa púalitdaalinneiluash ko kan dii kala kootúum ko ii dii baa ashítuuk. ²⁸Heem bilaxpáake an dii íkuua dii bilaxpáaktaahilaacheetahtaa ala koottáahile disákkupeeak dii batshúak kootáa baa kxawfia ko disítchiluuk.”

²⁹“Tak baa baatcheeshdíalaaliuwík baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak Pharisees dak. Disákkupeeo ii eek Akbaatatdía ak iláakuuash dak baa tátchikaatak ak baa annawéesh dak annúusaau ii xíassee díalaalakak dáhkulushpiak kalakoon ³⁰hilíasheeluuk. “Bas baaxaalíoo bassée ak hileeléesh an bilaxpáakuuash biiluk balee kootássaam baaleetdak koottaléesh Akbaatatdía akiláakuuash an dappíosh balee koonnák biiluk átbeessaawohmaachik.” ³¹Hileen “bassée ak hileeléesh” duuash Akbaatatdía akiláakuuash ak dappéesh ichíssaaannaau díluk. Heem hinna baa sheelíua kal ii díhch áakass dilístuuk.

32 Dís baaxaalíoo kan dii kala kootúum ammaa díoosh diháannohmaachim éwahchek. **33** Baaaxuawishé ko kan dii kala kootúuk. Bilée Isée héelass daléelihmaacheesh shóotdaak an díikuschilachiinmialaaltdeleloo? **34** Heem Akbaatatdía akiláakuuash dak bacheéom ak baa éhcheesh dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashe dak díiluss déewahchewiawaak. Heelak hám baawatbakálee kussáalaak dáappiak hám kúh annáhchiwakaauashe koon dáatchusak awaasúualakuluua shíishiaahe koon alóolapak baatcheéshdaalohmaachik. **35** Kalako ii hileen bilaxpáakuum baa kxawíiliooleettaa dappíosh eek Abel huuash kalakoon aa Barachiah huua dáakbachee Zechariah huum iiháake alachiwakáauashbaakkussahkeesh koon baaiihulishoopbaaxpéesh písheen dáappiosh díiluss chisaáohmaachim tak baa baatcheeshdíalaaliuwík. **36** Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hinna baapé bilaxpáakuum batshúoosh kon dappíolak ko kala kootám kuhchisaáohmaachim tak baa baatcheeshdíailuwík.

Jesus Jerusalem bilaxpáake al íchisshikaashe

37 Jerusalem Jerusalem bilaxpáake sheen kuk kala sáapii Akbaatatdía akiláakuuash díiluss déehkuum biiá ii xíhchihtakaak dáappio? Akahchiia dii bach aawaák baashchílisdakaake dáakuua iaxpúua biaxséeliak íasseeliuash ko koótbaawiawahtaa bii koochéelahchewialaassaailuk. **38** Heehtaa hinné éhkaalah. Akbaatatdía alachiwakáauashbaakkussahkeesh íchish déem aasúua ishkawíuooleetaahak kaáuk. **39** Deéla hinné dii baachiweéwiiluk. Bíss hilásheelaawialuuuk. “Akbaatatdía balee héelass húuhkaak baa áatchilahchek. Akhuuwíash Awóonmakaauash hinné koók.” daak íwahkoosheeluulak kalakoon hilaa kala chii bii alákaalohmaachik.

Jesus alachiwakáauashbaakkussahkeesh an baa haammía ii iichiwéesh

24 Jesus alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon asaanmíak díilak déelem kalakoon akáxphawassdaaweesh duúla diíak hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh dak áaxxee

awaasúuahaache dak kuss óowiiak íkaahkuuk. ²Heehtaa Jesus kuss hilásheek. “Kooták. Hileen xaxúa alákaak dakaáu ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Baapéem hileen baáhpe an bach áatcheesh hawátkaatdahtaa ala koolé koon daátdeetihmaachik. Xaxúa éetsaak baachíihmaachik.”

**An baa chúuss déekaashe dak an
díakxawiiawioo dak kootíohmaachik.**

³Deéla Jesus awaxaawím Buluhpashipítkaate (Olives) huuash héelahkeen awáatdak akáxphawassdaaweesh íluttach duúla diíak baa báxxak hilíashiok. “Hileen baa ala kootbía shóohtannak kootbíalak balee chiwaawilikkuúh. Baapiiháake dak an dáhchisshiiwalee dak kan baa koosáhtalak ii baa xíassee sáapuuk he?” huum ⁴bakálee diíak hilásheek. “Díhch íassiiaalah. Aaláa bilaxpáakeem baa iháateem dii chiwaáulak dáhkalatchelolak ii dii kúaoh. ⁵Bilaxpáake ahóom ak bii dítdelelaak dii diíak hilásheehoohmaachik. “Akhuuwíash Alóonnakaauh bík.” haak bilaxpáake ahóom iháass aaleéohmaachik. ⁶Haak kúh bat bachíookoolak kootáa “Bat bachíawook.” huulak díkukkuulak díhkalaaxtassaalah. Hileén kuk kala shóotdahtaa kootíohmaachik. Heeht baapiiháaake it hiisséek. ⁷Bilaxpáakshiishiahe bach iitchúulaak hinne awé áakeen bacheeftaheesh kúh bat bachíaoohmaachik. Shóohcheeleht baatát baalíuak awé xatáak bilaxpáake ahkaásheem ammaa duusúuleetak alísuua ii sáahioohmaachik. ⁸Koottannák bilaxpáake an bale baailísheesh bíam eénneelak an baailíshewasseesh ko kala kootíihmaachik. Heehtaa shóon hileén kootúulak an bahchisshíash áhtakaatam kal élahchelohmaachik. ⁹Heelak dii díttak dii daxták kalakoon dii díakxawíiaahkuua aa dii dappeéohmaachik. Baa biipé bíim bilaxpáakkootaa xaxúa ii dii díupiaohmaachik. ¹⁰Haak ak bii píisseh déesh ahóom an baa kaláttuua díusaak bach iiwaaíaschiluukoolak bat shéess batshúookoolak kootáa bat díupiakaashioohmaachik. ¹¹Kalakoon bilaxpáake ahóom Akbaatatdía akiláakuulitdelelaak duúak bilaxpáake ahkaásheem iháass aaléeoohmaachik. ¹²Heem hileen bilaxpáake baa kxawíialioosh kannaa baatcháatdak bale baa íchissheesh ítta haámnaaihmaachik. ¹³Heehtaa

dalásatchutdaak dakaú aa uhpataáahile aalaliíolak kuk Akbaatatdía dii kulustalákuohmaachik. ¹⁴Akbaatatdía an baa hawassée is baaaliichiweeítcheesh ala koottáahileesh awé kootáa kuluchíshiia dáak bilaxpáakshiishiaahe iikukkúulak hilaa kan baapiiháake kan daliílohmaachik.” hek Jesus.

baa ashíchem kxawíim baa iíschiisaaleettaahileesh

¹⁵(Hilaakée hileen ak dáawe hinné éhcchekaasuulak ítchiihmaachik.) “Akbaatatdía akiláakuum Daniel huuash hinné ii ilíim “ak baa kxawíikaassheesh ak baa ashítcheesh bilaxpáakeem íkuulak kaláak kuhchissíssaaohmaacheesh.” alákaalohmaachik. Hinna baam xawíash alachiwakáauashbaakkussahkeesh ishkawúuan chiikúss Ashishkawuúm Baaxpéesh ishkawúuan iluuák daachíihmaachik. ¹⁶Heelak Judea ak koon bilaxpáakeesh shichanmishé kuss kalúulak koók. ¹⁷Ko baapé huulák dáasuua áakeen dáalitdak dáasuua biléelak baa deé kulutchiwíassaah. Kootáa dáah. ¹⁸Haak alatshíia dii koonnák dáasuua kuss chissáak diíttaashteeakaako kulutchiwíassaah. Díhkammisaak kaláah. ¹⁹Ko baapéesh bía ak éeliseesh dak dáakuua it ak áatchihkuuash dak tak baa baatcheeshdailuwík. ²⁰Baa biípbisak baapéem dakáalaaliilush daatdak báalee koó xuh baapchikittúum ko baapé koó xuh koon kootássaalak Akbaatatdía ii kuss chiwakiikaasaalah. ²¹Ko baapéesh bilaxpáake an baa chíuss daúu baa iíschiisaaleettaahiliihmaachik. Baa uhpawassáako kalakoon aa hilaakée kusseé kal iilúupe bilaxpáake hinna awé áakeeluua an baa chíuss daúu hilátdeetihmaachik. ²²Heem hileen baapúum xawíikaashbioosh Akbaatatdía kuluttátak kooshtéehmaachik. Ii koochée bilaxpáakuum ala chilakappéesh it hawá héeleeliohmaachim koochéessaalak ak ínneettaahiliihmaachik. ²³Koottannák bilaxpáaksapeelahtaa dii chiwaák “Ikaalah. Eek Akhuuwíash Awóonmakaasha hinnéek.” he xuh “Ikaalah. Ii fílakaak.” helak kalátcressaalah. ²⁴Bacheé shíishiaahe shóoleeht iikusták ak baa iléesh ak koóleetdeleohmaachik. Hawá “Akhuuwíash Alóonnakaasha bík.” huu xuh “Akbaatatdía akiláakuua bík.” haak ii baa xíassee dak áalammaahile ahníak baa kummíliohmaachik. Akbaatatdía bilaxpáakuum ala chilakappéesh ham koóuhtaa

kúak chilasshihchiwíak iháass aaléewiaohmaachik.

²⁵Kalaaxtássaalah. Kal iíschiisaa baatách xaxúa dii baachiwaáuk. ²⁶Díluss hilíashiiak. “Bilaxpáakdaakbacheesh báakukkoko huuáhim ii íílak awám anneettáahileesh koolák.” huulak kuss déessaalah. Haak hilíashiiak “Iílak ishkawúuan iaxuák.” huulak kalátchessaalah. ²⁷Iwak ii sheewée anmílasiia koon kalíhchiit ala sáashiia anmíliiwaxpe kuhtée ak koolé koóuhcaa íkaailuk. Bilaxpáakdaakbacheesh shóon báakukkoko kala chii huulák íwak kuk kala koottáahilihmaachik. ²⁸Hileen xaxúa kootúulak an bahchisshíiash al áhtakaate kal élahchelohmaachik. Haak kúh hilíatak. Bilisshéet koon baachít iaxxiixiipé ala koolíua diiáhiiluash ko kala kootíihmaachik.”

Bilaxpáakdaakbacheesh kala chii ala huuwía

²⁹“Aaleéla koottannák baa baalúukaashbiash koowaáhnak kala kookaásheen áxxaashe chihpashíihmaataak bilítaachiiia kúh kala sáashiissaaíhmaachik. Ihké kúh awáxe koon xapáahiohmaachik. Báakukko baa ala kooléesh ala xatáau iháatiohmaachik. ³⁰Heelolak koottannák bilaxpáakkootaa awé áake ak kooléesh iixaxúa Bilaxpáakdaakbacheesh awáxe koon kal íkaohmaachik. Ahpaaxbaatcháache áakeen huulák an baaxpée dak ala sáashiwiixaaxpeesh dak kan íkaak bacheeítchikaashim éhkaak ko ii íiwaak ii iisássee ammaa ala kootbía alaaxtíohmaachik. ³¹Heelak iikóoshe aláasaasaleetbaak ko ii bas bilaxpáakiuxtapewisheesh báasak déehkaak awé áake kootáataahilia ala chilakappéesh xaxúa bach aahíihchewihmaachik.”

Jesus balapáale áape ii baa xíassaahchek.

³²Kalakoon Jesus hilásheek. “Balapáale al apáaluua ii baa xíassaahchek. Baláape kal asáak apáaluut bíawakshe kan biítahiluum elahkaáhiiluk. ³³Kúh hileen baa ala kootbíash kootúulak an boowiáwee kala hiitáahile élahchelohmaachik. ³⁴Hinné dii baachiweéwiiluk. Ala koottáahile koók. Jews bilaxpáake ham it sheessáau hileen baa ala kootbíash ii biichiwéesh xaxúa kootföhmaachik. ³⁵Hinna awáxe dak hinna awé dak kuk ii baa koochihtássaaohmaachik. Heehtaa an balíia koottáahilak ii baa koochihtúum ala kulusshíileetak.”

Bilaxpáakdaakbacheesh ala chisshíiwia alaaxtúuk.

36 “Ko baapé dak baleanníile dak ala kootbía ak éhcheleetak. Bilaxpáakiaxpawishe dak Akbaatadtía dáakbacheesh koóuhcaa alaaxtúuk. Biilápxe ak éhche kuttáchik.
 37 Bilaxpáakdaakbacheesh baapéem báakukko koon chisshíiwia dáalaaxtuuk. Noah huuash an bilaxpáake koottalée ala kootúuash kala chii ko kootíihmaachik. 38 Baapanmasshipúum it bilíhuusseesh koottaléesh baa duusák baa isshiiák bach áxpaahuua aa Noahsh báashee isáakaashim díash dahpím
 39 heelom bilíhuuak bilaxpáake xaxúa baa daáskootassaalom bilalaalaáuk. Bilaxpáakdaakbacheesh chisshíilak kúh kala koottáahiliihmaachik. 40 Koottannák bacheé iilápkaasuam alatshíia koon baa hilúulak hawáteem kulutták hawáte kuk íhchish déeihmaachik. 41 Ko baapé bía iilápkaasuam baaxawuá sapíolak hawáteem kulutták hawáte kuk íhchish déeihmaachik. 42 Heem baa íassiiak díhch áakhiaalah. Dáxxiilaatuua ala chisshíiwia dáalaaxtuuk. 43 Hinné éhkaalah. Ootchia héelapeen akbaaataaléem awaasúum biléelak baa ataannák hinna ak eé baaleetdak ala huuwía éhchelak aasúua koon daaták baa íassiiak baa ataálhchessaaihmaachik.
 44 Heem díiluh díhch áakdiíak baa óolak káalah. “Bilaxpáakdaakbacheesh kala híussaak.” diliatdolak koon dii áakasheeohmaachik.” hek Jesus.

Matthew 24:41

**baa ishkawáasuum bilaxpáaktaahileesh
dak isakkupéesh dak**

45-47 Jesus hilásheek. “Baa ishkawáasheem ii biichiweéwiik. Is bacheeítche alíhkasshe hawasséehcheesh baaptatchée baa an díaiish daache xaxúa díak baa ishkawáashe hawéeseesh an baa hilúua ífassiaak baa duushíhkaak íkaakuulak hiliachik. Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Is bacheeítche hawass déelahtaa hinne baa ishkawáasheesh baa táttak baa éhchelak ammaa díahkuua kuhtáakaattaa díak ítchiiaak kootáa annawéeik. Hinna baa ishkawáasheesh baa íkaalaatdeetak baa ihkúanneetdak ko ii an daásitcheesh óhchikaapiihmaachik shóon is bacheeítcheesh chisshíilak. Haak kootáa ammaa éesh xaxuatáahile hinna ishkawáasheesh kukák hawasséehcheihmaachik. 48 Baaleettaa hinna ishkawáashbacheeítcheesh koóm batshúalak baa dasshihták “Bas bacheeítche shía kuússaaikhmaachik.” hiliatdak 49 kalakoon hileen ishkawáasheesh hawéese diták baatcheeshkaássaak kootáa ak baa isshiité ko áxpak baa duusák baa issšíik. 50 Heelak is bacheeítche ala kuuwía baapé dak baleanníile dak alaaxtám baakoon baa daásduupassaalelak kalakoon alaaxtíia áakasheeihmaachik. 51 Kalakoon hinna baa ishkawáashbacheeítcheesh dashpák datchúshkaashihkaak isstíalaak ak baa isakkupéekaashe kuss déehchelak héeleen áxpak koon iiwuua baatcháattaak daaskawíia ii iío bat chilaxchíaxaabiohmaachik.

bíakalishtakaate iipilakúuash

25 Kalakoon Jesus baleichiweé iháam chiwaák Akbaatadtí koottannák an baa hawasséewiash ii xíassaahchewiak. “Ootchiam anmacháxpawioo koóm bíakalishtakaate iipilakúulak is biláakissiikbisuua kulaák akuáwishbiash óolak ammaa díahkuua díawiook. 2 Hileen bíakalishtakaateesh iichiaxxúulak baa dasshihchitáahiluulak iichiaxxúulak kootássuuk. 3 Hileen bíakalishtakaateesh ak baa dasshihchíleeteesh is biláakissheesh biláakisshitalee al akúkee kulaáleettaa daáuk. 4 Heehtaa hileen ak baa dasshihchitáahileesh kuk biláakisshitalee ísshiliak aalaáuk. 5 Ak uáwishbiash hússee kala shíalak hileen

bíakalishtakaateesh iháwaahak kaáuk. ⁶Ootchia kala kuá híim sapéelak hiisáa iláak. “Ak uáwishiash kala húuk. Kan daáwaalah.” huulak ⁷hileen bíakalishtakaateesh iluualáwak is biláakissuuu ákkuuwiiolak ⁸hileen hawátuum biláakisshitalee al akúkaaleeteesh áxpuua kuss hilíashiok. “Bas biláakisshitalaau kala haammíak daáu hám bilikkuuáalah.” huum ⁹“Baaleetak.” huuk hileen ak baa dasshihchitáahiluuash koóulak “Biláakisshitalee bihch íkuxxaatbaak aawuúom dii awáxpak ii díawuulak aaláa bíluh kan balee baa hilahpíih. Dáak hám íaschilaalah.” huulak kootúuk. ¹⁰Hinna daáush kalakoon akuáwishiash kala húuk. Heem hileen ak baa ákkuuweesh alápasshiss dáak diíwiak kalakoon áxpak dáak an baa baa duushítcheehchewioosh biléeluulak píishko bílía chissák chichúttuuk. ¹¹Hinna hilíateesh hileen ak baa íaschinneesh bílía diíak hilíashiok. “Bíluh balee biléelihkaawilikkuuh.” huulak ¹²ishkawúuan ak koolé bakálee díak hilásheek. “Ala koottáahile hinné koók. Dii sapéeolak dii baalaaxták dii bii baaláhkassuu.” hek.” haak ¹³kalakoon Jesus ak iikukkóosh kuss hilásheek. “Díhch íassiiak díhch áakdiialah. Shía xuh sasdák ko baapé dak baleanníile dak Bilaxpáakdaakbacheesh ala huuwía dáalaaxtataahilik.” hek.

baa ishkawáashe iiláwiiosh

¹⁴Kalakoon Jesus baleichiweém iháam chiweék. “Kúmmaam bacheelák awatéess déewialak ko kala kootíihmaachik. Koochihk ishkawáasheesh iláak ammaa éesh xaxúa dúmmatak hawasséehchek. ¹⁵Heelak ammaa áakaawatuua ko kukúk. Hileen bacheesh hawátdak is bálee hámmishtaahinnak kukák iháalak kuk an bálaakuko doosaléelak deéla ii háakkaashe an bálaakuko kooshtakáatak kalakoon hawass déewiash déek. ¹⁶Heelak hinna hawátam bálee hámmishtaahilim kukúuash ii díaitcheelak kak áxpihchek. ¹⁷Heelak iháam an bálaakuuosh doosaléesh kúh ii díaitcheelak kak áxpihchek. ¹⁸Deéla hinné kala héele kooshtakáatkuuash ko bálee aaléela awé chikaák awuússiak íaxua díak. ¹⁹Hinna ak hawass déesh daachían kuulák ishkawáashe an bálaakuuash chichíkaawiak. ²⁰Hinna baa ishkawáasheesh bálee hámmishtaahilim kuúosh hinna bálee ala kak áxpihcheesh ooák íkaahkaak

hilíasheek. “Ikaah. Dís bálee bii hawasséelahcheesh áatche ii áxpiwahkaawalakuk.” hem ²¹kalakoon is bacheeítche hilíasheek. “Itchikaashdaak. Dii bacheé baatcháachik. Ammaa baaláhkukoosh ahússahtaa hawassáalaaitchilaam ammaa hawassáalee áxpiwahchewiik. Balasúua ítchim huuák bii áxpalahkak bii áxpak baalíhkammaachih.” hek. ²²Hinna baa ishkawáasheesh bálee doosaléelichim kúuash kúh huuák hilíasheek. “Ikaah. Dís bálee bii hawasséelahcheesh áatche ii áxpiwahkaawalakuk.” hem ²³kalakoon is bacheeítche hilíasheek. “Itchikaashdaak. Dii bacheé baatcháachik. Ammaa baaláhkukoosh ahússahtaa hawassáalaaitchilaam ammaa hawassáalee áxpiwahchewiik. Balasúua ítchim huuák bii áxpalahkak bii áxpak baalíhkammaachih.” hek. ²⁴Deéla hinna baa ishkawáasheesh bálee kooshtakáateesh kuúosh kúh huuák hilásheek. “Dii éwahchem dii baatahtám kootáa baa dáhchilaschileetak baa ihée an bálaaliak ammaa aalakkatúuash baa dáhkulushpiak dilúttak an baaliiláhkasseet baaláhkaleeik. ²⁵Hinna íwahkooteesh dís bálee xapíiwaawiawee ko baachilíim aawaaléela aawaaxuák. Heem hinnéek dís bálee.” hem ²⁶kuss hilásheek. ““Bii élahchem bii baatahtám kootáa baa bahchilaschíleetak baa ihée an bálaaliak ammaa aalakkatúuash baa bahkulushpiak bulutták an baawiiláhkasseet baaláhkaweeik.” deesh díishihtisaak dii baa ishkawáashxawiik. ²⁷Baaleetdak bas bálee bálaaashe ishkawuússaalaalak ihch áxpihcheihmaachik. Heelak bakkulák bas bálee hammiséehmaachik.” haak ²⁸“Iak bálee kulutták bashkawáashe bálee ala kak áxpihche héele ahóosh kuuáalah. ²⁹Bilaxpáakeem ammaa kuúosh ii díaitcheelak áatche áxpihkaakuohmaachik. Heehtaa ammaa kuúosh ii díaitcheessaalak baa eé shóohkakaatdahtaa kulutchíohmaachik. ³⁰Eek bashkawáashim íishihteesh dúttak awéelass shítak ala chihpashé kuss isshíaluulak íichilapaxak íiwe baatcháatcheihmaachik.” hek bacheeítcheesh.”

**iisaxpúatahchewishke dak iisaxpúatahcheiihchiwiishe
dak an dúuppeelehcheesh**

³¹Jesus kúh hilásheek. “Bilaxpáakdaakbacheesh koóm chissáak báakukkoko huulák bilaxpáakiaxpwishe xaxúa áxpak duúolak alasáashiiwaaxpeesh áaxxeetaalak

kalakoon bacheeítchalawaatuua koon awáatak baa hawassíiak kan bacheeítchikaashiihmaachik. ³² Awé áake bilaxpáaktatchia iiwátxaulak Bilaxpáakdaakbacheesh ishóoche diólak dúuppee déehcheihmaatdak kúmmaam akúuxchiliche iisaxpúatahchewishkalaake dak iisaxpúatahcheiihchiwishdaake dak dashpák déehcheiluash ko kala kootíihmaachik. ³³ Heelak ak baa tátche ilapáko iluúhkaak ak daasanníalia iláhchisko iluúhcheihmaachik. ³⁴⁻³⁶ Heelak bacheeítchikaasheesh ilapáko ak kooléesh kuss hilásheeihmaachik. “Balíishim bii eelákuuk. Bíiwakachim bii bilisshílahkuuk. Bii sapéelaht dáalaaxtahtaa bii dákhusuuk. Baawaxúassee xeexawúum hawátuum íttuum dilúttak ko ii bii díalahkuuk. Basaanneéwíshim bii dáhchichalakaawiilakuuk. Bii daxtúum bii alákaalaluuok.” haak kalakoon hilásheeihmaachik. “Biilápxe dii baa áatchilahkuuk. Duúak bii áxpaaahkaalah. Biilápxe is awé kal an dii ala koolíua koóihmaachik. Baa uhpawassáako kukaa ákkuuwiialakuuk.” heihmaachik. ³⁷Hileen ak baa tátcheesh koóum hilásheeohmaachik. “Baxxiilaatúua shóolichiileesh koon dalíshdak dii awákaak dii eewakúu? Haak díiwakatdak kúh dii bilisshíwahkuu? ³⁸Haak shóolichiileesh koon dii sapéelaht balee alaaxtáhtaa dii balásdeeawakak baalaxúassee xeexamnák hawátuum íttuum bulutták ii dii díawahkuu? ³⁹Haak shóolichiileesh koon dii anneéwishi? Ta xuh dii daxtúulak dii awákaawalakuu?” heohmaachim ⁴⁰hinna bacheeítchikaasheesh hilásheeihmaachik. “Baa ala koottáahile ko dii baachiweéwiiluk. Hileen bakúpe ii háakkaashkaatuuahtaa dalásdeeolak bii dalásdeeosh ko kala kootúuk.” hek. ⁴¹⁻⁴³Kalakoon hinna bacheeítchikaasheesh iláhchisko ak kooléesh kuss hilásheeihmaachik. “Balíishim bii eelákusuuk. Bíiwakachim bii bilisshílahchessuuk. Bii sapéelaht dáalaaxtam bii ashé biléennahkaawiilakussuuk. Baawaxúassee xeexawúum ítche ko ii bii díalahchessuuk. Bii anneéwisak bii daxtúum kúh bii dáhchichalakaawiilakussuuk.” haak “Akukkóon áaahkaalah. Biláam ii baa koochihtéesh Chíisbishe dak baleiláaxxawiia dak díakuuash héelass dáalah. Kan díilaa díhch iáxxolahkuum kan dii ala koolíua koóihmaachik.” heihmaachik. ⁴⁴Kalakoon hileen iláhchisko ak kooléesh hilásheeohmaachik. “Baxxiilaatúua

shóolichiileesh koon dalíisak díiwakatak dii sapéelaht balee alaaxták baalaxúassee xeexawák dii anneéwisak dii daxtúulak dii bahkuxshíssuu?" heohmaachim 45 hilásheeihmaachik.

"Baa ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hileen ii háakkaashkaatuuahtaa dalásdeelakussuulak bii dalásdeessuuk." hek bacheeítchikaasheesh." hek Jesus.

46 Kalakoon Jesus hilásheek. "Heelak Bilée Isée ak héelass déesh ihch iáxxohkuum kal ii baa koochitíihmaachik. Haak ak baa tátcheesh kuk Baaiwaakoochihtéesh kuss dáak an bilaxpáakuua ii baa koochitíihmaachik."

Baa kulushpíak Jesus dappeewíook.

26 Heelak Jesus baa baachimmíhche kal iháannak akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek.

2 "Baapanmaaáatchelee (Passover) baáhko duupéelak kala koóm élahkuuk. Heem Bilaxpáakdaakbacheesh kan dútchihkaak baawatbakálee kusséewoolak hiliatuuk."

3 Kalakoon akchiwakíiwachéeitchikaashe dak baaisáate dak koóum akchiwakíiwaakkussahkeesh Caiaphas huua aasúua koon bat diíak 4 baa kulushpíak Jesus an daxchíhkaak an dappeéhchewioosh ii baa íkuchkuuk. 5 "Hileen baa saxpilúuash bilaxpáake iiwátxaauk. Hilaakée Jesus bulutchiwiáwaalolak bilaxpáake daaskawáak baa bach ílapeekaassheoh. Kuk koon díawaassaawook." huuk.

Bethany koon Jesus aashúua áakeen iwiapáachisuua páaxxuuash

6 Ashalakuluuá Bethany koon Simon ak Anneewishéesh huua aasúua Jesus kuss húum koolák. (Hinna Simon iísko baapúaoochiasseesh kooták.) 7 Heem baaiihulishoopéesh koon baa duúshdom kalakoon bíakalishtam biléelak baatám óoshitchikaatam awíuan iwiapáachisuua íewishahkaashim kulaák óola Jesus hiiák isshéeleen áapchiaxruk. 8 Hinna hilácheesh akáxphawassdaaweesh íkaak baa hilíkalatchessaak hilíashiok. "Bale alataawaachíssaak baa hawáxxiialak ko kala kooták.

9 Baaleetdak eek iwiapáachisuua íewisahkaashim iwiiaáschiluulak bálee dúttak baa baatcheeshkáate ko kuúolak ko ittéehmaachihihilak." huuk. 10-11 Jesus an

dasshihtúuash éhkaak kuss hilásheek. “Baa baatcheeshkáate kuk hámmishdaachiihmaachik. Heehtaa bik dii bii héeleeluua shíassaataahiliihmaachik. Hinna bíakalishteesh ditcheeshéessaalah. Dússhihchissaalah. Baa ítchikaashim díawakkaatchek. ¹² Hinna bíakalishte iiwaapáachisuum bii áapchiaxxoosh ii koochée chikittaakuuák shóon baashdák bii dúusaaulak kusséesh ko ii baxúa ákkuuwiiawakuk. ¹³ Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Baleiichiweeítcheesh awé shóonnahtaa ii iichiwaáulak hinna bíakalishteesh hinna ammaa díawakoosh kúh chichéhcheohmaachik.” hek.

Judas baa kulushpíak Jesus iháass keewíak.

¹⁴ Hinna íwahkooteesh bacheé iiaxpíluupeesh hawátam Judas Iscariot huua déela akchiwakiíwacheeitchikaasheesh hiiák ¹⁵ baa báxxuk. “Dii bahkuxsák Jesus díiluss battúulak sáam bii íiwishdialuuk he?” hek. Heem bálaauuwatchia chimmák dáahmíiaa pilakám kuúok. ¹⁶ Kalakoon Judas Jesus íassiiak shóotaak filuss keelák hiliachik.

Jesus ammaa duushé ii háakeesh duushík.

¹⁷ Hileen Baapbaaxawuapáachuua (Days of Unleavened Bread) baapbassáakaashe akáxphawassdaaweesh duúla Jesus diíak ii áxp iláak hiláshiiok. “Shóohteen Baapanmaaáatchelee (Passover) baa buusák baawihkammáatbiawuuash balee baa ákkuuweelahchewialaa?” huum ¹⁸ bakálee díak hilásheek. “Ashhéelass dáak dáaxxootuulak bacheém koolfihmaachik. Kuss hiláshiialah. “Ak balee baachimmíhche dii díss balee hilásheehchek. “Kala saskáat dii awíhchish beéwohmaachim dáasuua koon akbiiáxphawassdaaweesh Baapanmaaáatchelee (Passover) huum awáxpak baawihkammáatbiawaak.””” hek Jesus. ¹⁹ Hileen akáxphawassdaaweesh Jesus ammaa an díahche díak bale ammaa duushé dak kan baatách ákkuuwiiook. ²⁰ Ko áhpaasee Jesus bacheé iiaxpíluupeesh áxpak baaiihulishoopéesh koon páatchilaa xapák baa duusúuk. ²¹ Hinna baa duusúuash héelapko Jesus hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Dii héeluuan hawátam bii iháass kéehmaachik.” ²² Kalakoon daásxawiihkaak hawátattachiia chikittaák kuss hiláshiiok. “Biíssaanihmaachik. Ta xuh bíi? Jesus.” haak baa ala koótalaaxtak itchissáak

kaáum 23 hilásheek. “Hinna baatóhkape awuuá isché ak bii áxpak datchíisshe ak bii iháass keewía koók. 24 Bilaxpáakdaakbacheesh baa chíuss déekaashihmaache al ii baalaátuuash kuhtaa kootíihmaachik. Heehtaa eek bacheém ak iháass keewíash tak baa batcheeshdíaiwík. Baaleetdak bishíssaalak ko heetashtéehmaachik.” 25 Judas ak ii baa íaschinmiash koólem hilásheek. “Biíssaawiss Rabbi.” hem Jesus koóm “Díilaa sheeláak.” hek.

**Jesus baaxawuá dak baáchuwilaxxee
dak an dúmmacheesh**

26 Hinna baa duusúuash héelapko Jesus koóm baaxawuám dúttak aák chiwakáak koowíiak dúsheetsak akáxphawassdaaweesh dúmmatak kalakoon kuss hilásheek. “Hinné dúttak duusáalah. Hinné baxúa koók.” hek. 27 Haak Jesus baatiwilisshíosh dúttak aák chiwakáak koowíiak hileen áxpeesh kuuák hilásheek. “Díixaxua hawá isshiiáalah. 28 Hinné awuuá páaxkalakuuash Akbaatatdíi iísko ammaa íkuchkitcheesh annaachíssache bas íile ii baa xíassaawahcheesh koók. Kúh bas íile ala xéwahkaawakoosh ko ii bilaxpáake ahóom baa ala kxawíiannioosh kalaaxtakuúohmaachik. 29 Baa dii baachiweéwiluk. Hinna baáchuwilaxxee kal ishbiíssee aa baapéem Biilápxe an bacheeítchikaasheesh kuhtée biólak koottannák dii awáxpak hilaa ishbiíwihamachik.” hek Jesus. 30 Hileen hiláteesh iichiwakáauwuum baláxak koowíiak asaalák awaxaawím Buluhpashipítkaate (Olives) huuash kuss daáuk.

Peter hinna óotchia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.

31 Jesus kuss hilásheek. “Hinna óotchia díixaxua bii alíhchish dakáalalohmaachik. Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan baalaátak hiláshiok.

“Akúuxchilicheesh baappeéwihamachim
iisaxpúatahchewishkeesh dappachía
kaláohmaachik.”

32 Shón baasák kaka baachilelák dii iisalakusáau awám Galilee huuash kuss baaléewihmaachik. Koon bii diíaalal.” hek Jesus. 33 Petersh iliwiisaáhiik hilásheek. “Eek iixaxúa dii íhchish kalúulahtaa bik koótbaassaawihmaachik.” hem 34 kuss hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiik. Hinna óotchia

baashchíilisdakaakbule it dichíssaa dáahmiiataahilia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.” hem ³⁵ hilásheek. “Dii awáxpak baáshbihmaatdahtaa dii awíhchish baakaláaleetiihamaachik.” hem akáxphawassdaaweesh hawéeseesh kúh íwahkooshiiok.

Alatshíim Gethsemane huuash koon Jesus ala chiwakíiash

³⁶ Jesus koóm akáxphawassdaaweesh áxpak alatshíim Gethsemane huuash kuss daáuk. Kalakoon kuss hilásheek. “Hileén awáatak bii oolaáhaalah. Akxawaáhak bahchiwakaáhmiik.” haak ³⁷ kalakoon Zebedeesh dáakbachee díupte dak Petersh dak áxpak déesh héelapko Jesus daásxawiiia aalasshipák páxpikaashik. ³⁸ Kalakoon kuss hilásheek. “Bale daásxawiiia aalasshipím bii íaxuak baa iíschiisaaleetak. Hileén bii óolak baa íassiiaal.” ³⁹ Jesus heemmissáa dáak kalakoon iisawúualaak chiwakáak hilásheek. “Axéekaat baa bashóocheeleesh hinna baatiwilissíiom awúuan baam ishíalak ishbiilák ko kala kooták. Bii ímmilihkaawakuh. Heehtaa dalásalakooteesh ko bassáak. Bik baaleetak.” ⁴⁰ Kalakoon Jesus akáxphawassdaawe iiláwiiosh kuss chisshílem iháwak kaáuk. Heem xachíiak Petersh kuss hilásheek. “Baleanníilawatkaateehtaa bii aláxpak baa íassaalaawiuluulak annúuleeta? ⁴¹ Baa íassiak chiwakáalah. Koótduuulak ii díhchi daásbaahaamnaak baa al iháatdialaassaaloh. Baa ala koótdialaawialuuhtaa daachéeta annuuleetéek. ⁴² Jesus kala chii déela chiwakáak hilásheek. “Axéekaat dalásalakooteesh ko bassáak. Bik baaleetak. Heem hinna baa bashóocheeleesh iháaxiilaawialaassaalak chúuss baaléewiik.” ⁴³ Jesus chissáak húulem áxpeesh iháwaahak kaáum ishtáwishiachkaatchelohthaan aliilúuleetak. ⁴⁴ Heem déela kala chii chiwakáak kal ii dáahmiiak ammaa ala shéesh kala chii ko sheék. ⁴⁵ Kalakoon áxpeesh kuss chissáak kuss hilásheek. “Diháwak díhchissak dakáau? Eek íkaalah. Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáakbatshuoom kuss iiwaaíaschileesh kal an dútchiwioo kal íkuxxee kala híik. ⁴⁶ Chiláalah. Kan beéwook. Ak bii iiwaaíaschileesh kala húuk.” hek.

Jesus dúttak daxtúuk.

⁴⁷ Jesus it iláalatchilem héelapko hileen bacheé iaxpíluupeesh hawátam Judas huuash koóm

bilaxpáakahkaashim bilissheechúttache dak balapalúppée
 dak kulaák áxpak duúok. Akchiwakíiwachéeitchikaasheesh
 dak baaisáate dak kon baa íkuchkak déehkuuk. ⁴⁸ Hinna
 ak iháass keewíash iíschiisaa áxpeesh kuss hilásheeek. “Eek
 bachéesh kal ii élahkuua baaláak awóchikaapak iisalaxéen
 biispahtéewiik. Heelak díttaalah.” hek. ⁴⁹ Heem hinna Judas
 óolaachissaa déela Jesus hiiák kuss hilásheeek. “Shóotaachi?
 Rabbi.” haak iispáhchak ⁵⁰ hilásheeek. “Biilápaachee bii
 shóotdaawialaalaak díah.” Kalakoon Judas áxpeesh koóum
 Jesus kuss basáak dúttak daxtúuk. ⁵¹ Kookaásheen Jesus
 áxpe hawátam is bilissheechúttache dústak binnashíak
 akchiwakíwaakkussahkeesh ishkawáshe ahpachúa
 pashkúak dúaleehchek. ⁵² Heem Jesus kuss hiliashiiáhik.
 “Dís bilissheechúttache kuhchisiái. Ak bilissheechúttache
 ii daasshéewishdak ii dappeéohmaachik. ⁵³ Biilápse
 balasáashdak bilaxpáakiapawishe hámmishtaahileem
 húuhcheihmaachim bihch íkaakuuwahchelak
 kootáawakuihmaacheesh dáalaaxta? ⁵⁴ Heehtaa
 íwahkootbaalak Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an
 baalaátuuash kootásssaaihmaachik. Heehtaa an baalaátuuash
 ko kootíohmaachik. ⁵⁵ Kalakoon hileen Jesus ak iitchíuleesh
 kuss hilásheeek. “Kúmmaam bii ak baa is biláalahpatdak
 baa kxawíikaashbaawiawaalak bilissheechúttache dak
 balapalúppée dak dákulaak bii dákunnaa dalúuok.
 Baaptatchée alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée
 koon ámmaataak baa baánmaliihtaa bii dilútchissaak
 bii dáaxchissuuk boh. ⁵⁶ Hinna ammaa ala kootéesh
 kalako ii kushko Akbaatadía akiláakuuash koóum an
 baalaácheesh kuhtaa kootíohmaachik.” helelak kalakoon
 akáxphawassdaaweesh iixaxúa éetshii kaláak íhchish daáuk.

Jesus anmaailáaush ishóocheess aalaáuk.

⁵⁷ Hileen Jesus ak iichíuleesh kalakoon
 akchiwakíwaakkussahkeesh Caiaphas huuash kuss aalaáuk.
 Baleilfiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak baaisáate dak
 koon bat diíak óoluuk. ⁵⁸ Héelapko Petersh kuk bitéetiak
 Jesus píisshe dáak Caiaphas aasúua awéelakoliche hiiák
 hileen akíssatdeeom baa íassiiosh áxp awáatak sáapbialak
 hiliachik. ⁵⁹⁻⁶⁰ Hileen akchiwakíiwachéeitchikaasheesh dak

anmaailáau Sanhedrin huuash ak achéesh dak iixaxúa baa kulushpíak Jesus dappeéhcuvwioohhtaa an baa aalióoleetak. Heehtaa bilaxpáake ahúm duúla Jesus baa baaleetshiíohhtaa it baa óolapuuleetak. Háaksee bacheé iilápuum Sanhedrin kooté ishóoche diíak ⁶¹ hilíashiiook. “Hinna bacheeichkáate hilásheelem biikukkúuk. “Alachiwakáauashbaakkussahkeesh baa haámmaak baáhko dáawiilak kan bahchínnewiawaalak kootíihmaachik.” hek.” huuk. ⁶² Kala koon akchiwakíwaakkussahkeesh Caiaphas iluuák Jesus kuss hilásheek. “Hileen bacheé baa dii aaliío bakálee díalaawialaa xuh shóota?” hek. ⁶³ Heehtaa Jesus ilíleetak daachík. Heem akchiwakíwaakkussahkeesh Caiaphas kuss hilásheek. “Hinné baa dii baawáxxo Akbaatatdía al iikukkóon balee chiweéítchiiyah. Akhuuwíash Awóónmakaauush díi? Akbaatatdía dáakbachee kúh díi?” hem ⁶⁴ hilásheek. “Díllaa sheeláak. Hinné díixaxua dii baachiweéwiiluk. Bilaxpáakdaakbacheesh Baawaatcháachkaasheesh ilapáko koon awáatdak kala shíassaa báakukkoko ahpaaaxbaatcháache áakeen huulák alákaalohmaachik.” hem ⁶⁵ kala kookaásheen hinna akchiwakíwaakkussahkeesh Caiaphas daasáakee ii iíttaash tee áapannee kuhtiíak hiisáa awáss dúxeetak hilásheek. “Díikukkuuk. Hinna bacheeichkáate koóm baa baaxpaakaáshim sheék. Bíluk kal ihée ammaa sheewíuleetak íwahkoosheelak. Díixaxua al ilíia kan díikukkuuk. ⁶⁶ Dalásshootuu?” hem ak kooléesh hilíashiiook. “Kal ii dappeéilush daachik.” ⁶⁷ Kalakoon Jesus iisé hám aásshuookoolak hám ischutdaxxaák ditúukoolak hám istúua xáapihkaak iistáahileen ditúukoolak ⁶⁸ kuss hilíashiiook. “Akbaatatdía akiláakuua diilák Akhuuwíash Awóónmakaauush diilák sapéen dii ditdák balee chiwaáh.” huuk.

Petersh baailísshe ii Jesus alaaxtaátdelek.

⁶⁹ Petersh koóm Caiaphas aasúua awéelakoliche it koon awáatak daátdem baa ishkawáashbiakalishtam húula hiiák kuss hilásheek. “Jesus Galilee ak kukaa húuash áxpeesh dii hawák.” hem ⁷⁰ baa chiweewaxúam hileen ak kooléesh al iikukkúuan “Sáapii dilíilak baalaaxták. Sáapdahchelak baalaaxták.” hek. ⁷¹ Kalakoon Petersh iluuák binnaxchiwilía kuss déelelak baa ishkawáashbiakalishte iháam Petersh

íkaak hileen bilaxpáake ak kooléesh kuss hilásheek. “Jesus Nazareth ak kukaa húuash hinna bacheé áxpe koók.” hek. ⁷²Petersh kala chii chiweewaxúak hilásheek. “Eek bacheeichkáate sapéelak baalaaxtatáahilik.” ⁷³Daachían hileen ak kooléesh duúla Petersh diíak kúh hawáashiio. “Akáxphawassdaawe ko dii hawák kootáa an dilíia dak al iláau dak bach kala kootúum ii baa xíassaak.” ⁷⁴“Eek bacheeichkáate sapéelak baalaaxtatáahilik. Ala koottáahile ko sheewáassaalak Akbaatadía kon bii iáxxohcheih.” helem Petersh kootáa baashchíilisdakaakbulam dichím iikukkúk. ⁷⁵Kalakoon Jesus ammaa ala shéesh Petersh chichéhkaak asaalák akukkóon dáak íiwe ii ihchi shéehilik “Baashchíilisdakaakbule it dichíssaa dáahmiliaataahilia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.” heesh.

Jesus dúttak Pilate ishóocheess aalaáuk.

27 Ko chilaákkussee akchiwakíiwachéeitchikaashe dak baaisáate dak iixaxúa bat diíak ii iláak Jesus dappeéhcewood ²kalakoon Jesus áale daxták aaleéla akbaaxalússhihchem Pilate huuash ishóoche aaliíok.

Judas ala shéesh

³Kala “Jesus dappeewíook.” huulak Judas iiléen ii baa íaschileesh kala hilaa éhcheekoolak ihkulupía ii hileen bálaaum kuúosh aachissáak déela akchiwakíiwachéeitchikaasheesh dak baaisáate dak hiiák ⁴“Bacheém baa ala kxawílialeettaa dappeewíoom baa biipé biik.” helem kuss hilíashiio. “Biiluk an balee baaláhkaleetak. Dílää díhchi díalaak.” ⁵Judas hileen báleesh xaxúa dúttak alachiwakáauashbaakkussahkeesh hiisáakaassaa ishkawíuass shítak déela ihch áapchilaxtak ii ihchi dappeék. ⁶Heelak akchiwakíiwachéeitchikaasheesh koóum hinna bálee chilakappák hilíashiio. “Hinna bálee kuk bacheém iiwaaíaschilim kan dappeewíoom bahkulutták alachiwakáauashe is bálaau héelassaawuulak baa ala kootássaaihmaachik.” huuk. ⁷Kalakoon bat diíak ii iláak hinna báleesh baaté ak díash is awé kuss íaschilak ak iháako húua anmilisheelúusaau díakuuok. ⁸Heem it hinna baapéehtaa hinna anmilisheelúusaau dáasaasuut “Awám

Iileesh” huuk. ⁹Iwak ammaa ala kootéesh ko ii kushko Akbaatatdíá akilákuum Jeremiah huuash ammaa ala shéesh kuhtaakáattaa kooták. Hilíatchesheek

“Israel bilaxpáakeesh koóum hinna bacheéesh íiwishe bálaauuwachchia dáahmiiia pilakáhkuuk.

¹⁰ Kalakoon hinna báleesh baaté ak díash is awé ii íaschiluuk. Akbaatatdíá kon bii díahchek.” hek.

Pilate Jesus baa báxxuk.

¹¹Héelapko Jesus koóm bacheeítche Pilate ishóocheen iluuák kalakoon Pilate baa báxxuk. “Jews is bacheeítchikaasuua díi?” hem bakálee díak “Díilaa sheeláak.” hek. ¹²Hileen akchiwakíiwachéeitchikaashe dak baaisáate dak kuk Jesus baa aaliílolak ilíissaa bakánniassaak. ¹³Pilate ko ii baa báxxak “Hileén an dii baa aaliío ahkaássuua díikkussaa?” hek. ¹⁴Heehtaa Jesus it ilíissaataahileesh ko ii Pilate chiláshkaashik.

Jesus kuss baa iláak dappeéhchewiook.

¹⁵(Hinna baasaxphilíuash héelapko hinna bacheeítche anmaalaxtúuashe ak ishkawíualeesh hawáteet déehcheik. Heem hileen bilaxpáakahkaasheesh kon sapée iikuschíhwachewioot díakuuik. ¹⁶Hinna íwahkooteesh íkuxxaabacheém Barabbas huum ak baa kxawíiam asíteesh anmaalaxtúuashe ishkawíualak.) ¹⁷⁻¹⁸Pilate bilaxpáakkootaa Jesus isítchiiom hileen akchiwakíiwachéeitchikaasheesh kuk ii íahaahak díupioosh kalako ii ishóoche aaliíom éhchek. Heem bilaxpáakahkaashim bach koowáteeolak Pilate hilásheek. “Shóokee ko iikuschíhwachewii? Barabbas koó xu hínna Jesus huum “Akhuuwíash Awóonmakaash” duuash koó?” hek. ¹⁹Heem hileen bilaxpáakeesh shóochewiolak Pilate awáatak óolim kalakoon uá koóm baa báasak kuss bale ilíia aaléehkaak “Eek bacheé baaláhkalessaah. Baa kxawíilialeetak. Chilaáksheesh ii baawaashíalim ii bii ítchissaak.” ²⁰Héelapko hileen akchiwakíiwachéeitchikaashe dak baaisáate dak koóum bilaxpáake héeleetiak itbuúko kalapiiák “Barabbas” ko dáasaasak Jesus kuk dappeéhchewiook. ²¹Pilate hileen bilaxpáakeesh kaka báxxak “Hileen bacheé shóokee ko iikuschíhwachewii?” hem hileen

bilaxpáakeesh “Barabbas” ko dáasaasuuk. 22 Pilate chiwáxxak “Kootdák hinna Jesus “Akhuuwíash Awóonmakaau” duuash kuk bii shóocheelahchewialuu?” hem iixaxúa hilíashiio. “Baawatbakáleem kussíiak ii dappiáalah.” huuk. 23 Heelak Pilate hileen bilaxpáakeesh baa hilíkalatchessaa chiwáxxak “Tak dilúukaasuwi. Baa iháatdialeetak.” helem kannaa áptuua akúkussahke aaliíak “Baawatbakáleem kusséehkaawáh.” haaattak kannaa alásaleettuuk. 24 Pilate hileen bilaxpáakeesh daáskulusshiwiia alfinneetam kan baa bach ílapeeom kalakoon hileen bilaxpáakeesh al íkuuan bilé dúttak isché físshiwak kuss hilásheek. “Hinna bacheé dáappiolak bii baa aalaliíwialuulak annúuleetak. Dii baaláhkuuk. Díilaa dóalah.” hem 25 iixaxúa hilíashiio. “Sheelák balee baaláhkak biiluk balaakúuash acháappa.” huuk. 26 Pilate kalakoon Barabbas déehchehkaak Jesus kuk datchúsuua ii shéehilihkaak kalakoon baawatbakáleem kusséehchewiak.

Akíssatdee Jesus ilikákkaahiluuk.

27 Pilate is akíssatdeesh koóum Jesus dúttak aaleéla ashísáakaashim Praetorium huuash ishkawúuan akíssatdeesheesh aawiléelak kalakoon akíssatdee ak koolé xaxúa bach aaliíom duúla áaxxeetiak 28 Jesus baaaxuássee kulutták bale isaashím hísshikaatam dúttak ko iláshpeetiak 29 baa apáalattache dúuhmiilak chichiáxiak aashúua ássassak balám ilapáko kuleéhkaak kalakoon ishóocheen ishúushpattak bacheeítchikaashihchelitdelelok. Haak ilikkákkaahilak hilíashiio. “Jews is bacheeítchikaasuua an dii bilaxpáake shíaih.” haak 30 Jesus áásshuookoolak balám kuléesh dúttak ii aashúuan ditúukoolak 31 ilikkákkaahiluuash koowíiak iíttashtee iláshpeetiiosh kulutták baaaxuássee kukák ii díahkaak baawatbakálee ala kusséewioosh kussaaliché aalaáuk.

Jesus baawatbakálaam kuss dakkaasúuk.

32 Ashhéele koon iikusták déelom bacheém Simon huuash awaasúualahum Cyrene huuash ko kukaa húum diíolak hileen akíssatdee dutchitaahiláak baawatbakáleesh ko chiíhkuuk. 33 Hinna daáush deéla Golgotha huua diíok. (Golgotha huua “Bilissheeaashúum ala Koolé” ko kuhkuuk.)

34 Jesus baáchuuwilaxxee dak iiwaalíoom ii baa kalaaxtiom dak ishíakaashim íishiiak isstíihchewioom chilasshihták isstíissaak. **35** Hileen akíssatdeesh Jesus baawatbakálaam kuss dakkaasák baaaxuássee ii bach áxpilak ihkummátuuuk. Kalako ii kushko Akbaatatdía akiláakuash ammaa ala shéesh kuhtaa kooták. Hilíatchesheek. “Baawaxuássee kuk ii bach áxpilak ihkummátuuuk.” **36** Hileen akíssatdeesh koon awáatak baa íassiiak kaáuk. **37** Jesus an baa aaliíosh baalaátak isshéelanmishe aakaachiisáa koon dakkaasúuk.

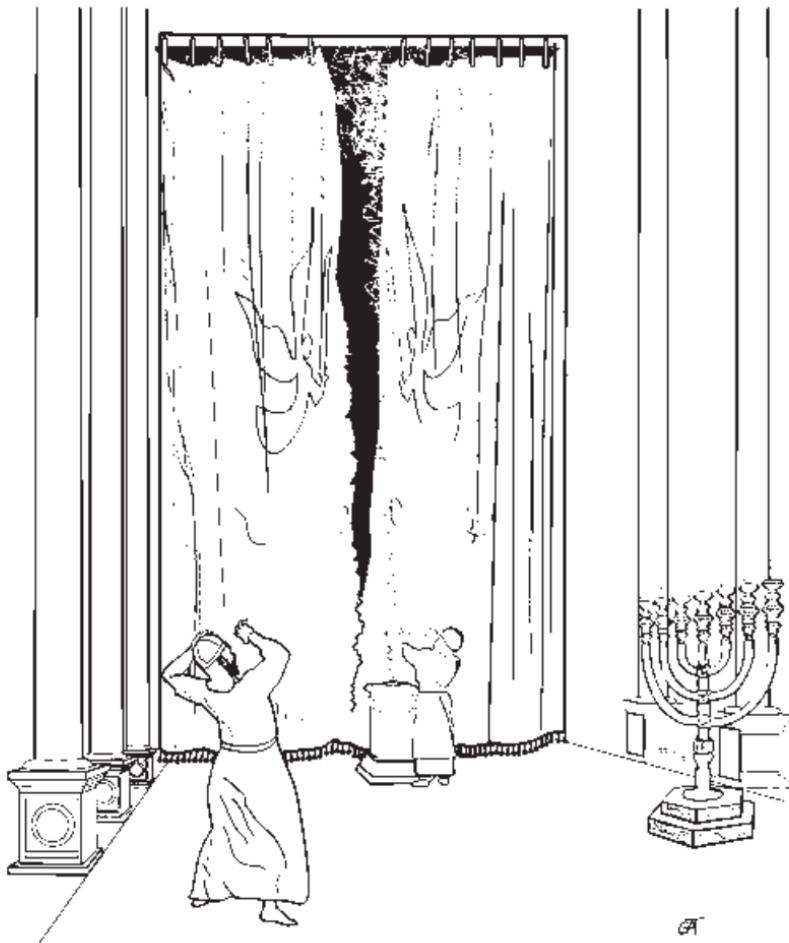
“**JEWS IS BACHEEÍTCHIKAASUUA
JESUS HUUA HINNÉ KOÓK.**” huuk.

38 Akbaaataalé iilápuum Jesus áttattaa kúh baawatbakálee kussíiom hawáte ilapáko koolák hawáte iláhchisko kúh koolák. **39** Jesus ak bakúttaa dée ham kuss ilíihaataattaak aashúua díuwaxxee xachíiak ilikákkaahilak **40** hilíashiiook. ““Alachiwakáauashbaakkussahkeesh baa haámmaak baáhko dáawiia kaka bahchínnewihmaachik.” daak. Heelak Akbaatatdía dáakbachee diilák baawatbakálee koon díikuxpih.” huuk. **41** Akchiwakíiwachheeitchikaashe dak baleilíiaakaxpissee ak éhcekaashe dak baaisáate kúh daxxíixiahak **42** hilíashiiaattuuk. “Kootáa bilaxpáake kuk kulustakuuák hilaakée iiqxúash ihchi kulustakuuwíalem alíinneetak. Israel bilaxpáake is bacheeítchikaasuua koolák kootdák baawatbakálee koon iikuxpilák kala hilaa bahkalátczewohmaachik. **43** Hinna bacheeichkáate hilíasheek. Akbaatatdía an baa bía koók. Haak “Akbaatatdía dáakbachee bíik.” heesh koottáahinnak íchisshilak kuxsakuúihmaachik.” haak ii ilikkákkaahiluuk. **44** Hileen akbaaataalúum baawatbakálee kussíiom Jesus bakúteeleesh kúh ilíihaataattaak daxxíixiahuuk.

Jesus al ilíahé haawé

45 Kuá kuhtaaliche kalakoon awé kootáa chihpashé aa baleanníile dáawiia kuhtaaliche koon koowík. **46** Kuhtaaliche koon Jesus hiisáa iláak. “Eli Eli lema sabachthani” hek. Hinna bale ilíia. “Akbaatatdíakaataa sáapii bíss alákaassaataahili?” huua ko kuhkuuk. **47** Bilaxpáake ak koosáhtaa kooléesh baa dáasaashim iikukkák hilíashiiook. “Elijahsh ko dáasaasak bakíík bah.” huuk. **48** Heelak

hawátam kookaásheen xalússak déela baa daxsachím dúttak baáchuuwilaxxee ishíam ii shishússaak balám uhpé kussíiak Jesus íia ápasshik. ⁴⁹ Kalakoon ak kooléesh hawéese hilíashiiook. “Xachiissaáhaalah. Elijahsh huuák kuluschí xuh shóotdak awákaawook.” huuk. ⁵⁰ An bilaxpáakeesh iláaxe Akbaatatdía kukák kalakoon Jesus hiisáa ilísaak kalakoon ilíahé haawaáhik. ⁵¹ Hinna kootéesh kala kookaásheen awaasúualahoon alachiwakáauashbaakkussahkeesh ishkawúuan bikkaasapíia satták isáakaashim íkootuuash báakukkoko ilúxeeche aa awáko hiiák dúuppeeplek. Haak

Matthew 27:51

awé xachíia baatcháatak. Haak biiisáakaashihtaa kuátaa ilúsatuuk. ⁵²Kootáa anmaalúusaush íssuua ilúsheetsaahim bilishhée ahúm an bilaxpáakuash koottaléesh ak baaxpáak ak ítchikaateesh kaka chilaák bilaxpáakak ⁵³annúusaau koon iikustúuk. Jesus kala chilelák hileen bilaxpáakeesh koóum deéla awaasúualahmaaxpee Jerusalem kuss dáak daxxootúum ak íkee ahúk.

⁵⁴Hinna akíssatdeewachéeitcheesh dak is dáalaache dak Jesus íassiiak koolíuash awé xachíkoolak baa baatcháache ahúm íkuulak díhpookeekaasuua ii hilíashiok. “Koolíash hinna bacheé Akbaatatdía dáakbachee koók.” huuk. ⁵⁵Heelak bía iiyahúum Galilee kukaa Jesus áxpak duúak kuxsák íkaakuuiyuash akshiahtéelitta koolíak baa íkuuk. ⁵⁶James dak Joses isahkúua Mary huua dak Zebedeesh dáakbachee isahkúua dak Mary Magdalene huua dak hileen bíash kúh héeleeluuk.

Jesus dúusaaush

⁵⁷Jesus shée shíassaa kalakoon bacheé dahíssaam dáashe Joseph huum ashalakuluuá Arimathea huua kukaa híuash Jesus akilíkalatcheesh ko hawéesh ⁵⁸déela Pilate hiiák Jesus axúa kaalím kuúhchek. ⁵⁹Heem Joseph Jesus axúa kulutták aaléela bikkaasapíichiakaatam hoowikáatam ápaaliak ítchikaasshek. ⁶⁰Iíschiisa baáhpe datchípak hupíiak anmaalúusaum hilaakkáatam ihchi díahkaakuash Jesus axúa aaléela aawiléelak asaalák baáhpisaakaashim páttatchiahkaak hinna anmiléeluua íssachiak déek. ⁶¹Hinna íwahkooteesh Mary Magdalene dak Marysh hawáteesh dak ilápta annúusaau koosáhtaattaa awáatak íassiiak kaáuk.

Jesus annúusaush koon akíssatdeesh baa íasseehkuuk.

⁶²Baapchikittúuash it hiissáa ko baapé Jews kooté baa ákkuuweeliuash koók Jesus an díusaau. Baáhkiiluue kalakoon akchiwakíiwacheeitchikaashe dak Pharisees kooté dak déela Pilate diíak áxp baa iláak ⁶³hilíashiok. “Hinna ak bilikkúa biísshim it bilaxpáakam hilásheek. “Baashdák baáhko dáawiilak kaka baachiléwihmaachik.” heesh bahchichéwahkuuk. ⁶⁴Heem Jesus annúusaau kuhtée baáhko dáawiia kusseé íasseehkaah. Aaláa akáxphawassdaaweesh

duúak axúa ataalák dúttak aaláak “Kala shéesh kaka bilaxpáakak.” heoh. Heelak kuk baatchaatáak Jesus an biísshe “Akhuuwíash Alóonnakaasha bíik.” heesh doosaléek. ⁶⁵ Pilate kuss hilásheek. “Dís akíssatdeeowishim ko aaláak baa íasseekaashihkaalah.” ⁶⁶ Heem hileen akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak Pharisées kootéesh dak deéla Ischawúuan Dakkaasúua annúusaasha biiisáakaashim koolíiosh ii baa xíassaam koon dúsak bitáaxioolak ii éhcchewiook. Haak akíssatdeesh baa íasseehkuuk.

Ischawúuan Dakkaasúua kaka bilaxpáakak.

28 Baapchikittúuash baáhkiiulupe baapbaaliinneeté áxxaashe it asiissáa Mary Magdalene dak Mary hawáteesh dak koóum Jesus axúa an dúsaaush chichíkaawiak daáuk. ² Heelom bilaxpáakiapawishim báakukkoko awáss húum ko ii awé xachíim baatcháachim kalakoon déela Jesus annúusaasha kuss dáak baáhpam anmiléeluua íssachiiosh páttatchiahkaak bitáaxiak áakeen awáachik. ³ Táachiiatak kúmmaam kalíhchiiak ko kala kootéetak baaaxúassee chíatak. ⁴ Heelak akíssatdeeom ak baa íasseesh koóum dúhpapeeo ii tannaakaák sheeliták aweítitaahuuk. ⁵ Hinna bilaxpáakiapawisheesh hileen bíash kuss iláak “Ammaa dachílaauleetak. Jesus baawatbakálaam kuss dakkaasúuash ko dáchichalakaa daluúom éwahchek. ⁶ Hileelássaak.” hek. ““Baashdák baachilaák kaka bii bilaxpáakiühmaachik.” heesh kala kooták. Duúak an dúsauu íkaalah. ⁷ Dáak díwaachissaakaasak akáxpawassdaaweesh chiwáalah. “Jesus shéesh kala chilaák kaka bilaxpáakam kan dísalakussaau awám Galilee huuash kuss dáalawim koon alákalohmaachik.” haalah. Ammaa dii baachiwaáush xaxúa kalaaxtássaalah.” hek. ⁸ Hileen bíash daásittak hinna baa kootéesh chiláshkaasuuhattaa dúhpapeek kookaásheen iikussáak iiwaachíssaak deéla hileen akáxpawassdaaweesh chiweewíalom ⁹ hinna daáush héelapko Ischawúuan Dakkaasúua koon iluuák daatdák “Shóotaachi?” hem kuss basáak ishóoche diíak ishúushpattak iché kukaaaaxpák kuss chiwakáauk. ¹⁰ Kalakoon kuss hilásheek. “Ammaa dachílaauleetak. Dáak bakúpeesh chiwaák Galilee kuss déehkaalah. Koon baáwihmaachik.”

Akíssatdee baa ala kootéesh chiwaáuk.

11 Hileen bíash koóum Jesus akpíisshelaweesh ala koolúua kuss déelom héelapko hileen akíssatdeesh ham Jesus annúusaau íassiosh Jerusalem kúh kuss dáak akchiwakíiwacheeitchikaasheesh diíak hileen baa kootéesh chiwaáuk. 12 Heelak hileen akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak baaisáateesh dak bat diíak baa kulushpíak kalakoon bálee hámmishtaahilim akíssatdeesh kuuák 13 chiweetaahiláak hilíashiiok. “Hilíashiiak aláxalaa déehkaalah. “Ootchia bihámmakaawom Jesus akáxphawassdaaweesh duúla axúa ataannáak aalaáuk.” haak 14 hileen baa kootéesh Pilate iikukkulák baa bahkulushpíawalakak dii bahkuluschíwiiluk.” huuk. 15 Hileen akíssatdeesh báleesh dúttak ammaa sheéhkuuash shiíok. Heem íwahkooteesh hinna baapé koóhtaa Jews kooté. “Jesus akáxphawassdaaweesh axúa ataannáak aalaáuk.” huuash it kaláttaak kúh it ii iichiweéiluk.

**Al akúkaa húuleettaa Jesus koóm
akáxphawassdaaweesh héeleen iluuáhak daachík.**

16 Hileen akáxphawassdaawe iiaxpáwateesh Galilee kuss déehchem koon awaxaawím iíschiisaá dáasaasak “Koon dii biíwiiluk.” hek Jesus. 17 Deéla hinna awaxaawéesh diíolak Jesus íkaak kuss chiwakáauhtaa hám daásduupuu. 18 Jesus húula hiiák chiwaák “Bilápxe ala kooléesh dak hinna awé áakeen dak ammaa ala kooléesh baatách xaxúa bii bacheeítchihkaak bii hawasséehchek. 19 Heem éetshii dáak hinna awé áake bilaxpáakkootaa chiwaák “Jesus ko píisshe dáalah.” haak ak bii kalátche bilihpíhkaak Akbaatatdíá dáashe dáasaasak “Baksáau dak Dáakbachee dak Baleiláaxbaaxpee dak” haak ko ii díalah. 20 Ammaa dii díawahcheesh xaxúa kúh díahkaalah. Hinné kalaaxtássaataahilaalah. Dii awíhchish baaléessaa dii bakúteen baluuá aa baapiiháake híihmaachik. Ahóoh.”

Baaaliichiweeítcheesh

MARK huua al ii Baalaáche

John Akbaawilihpíhchesh an baa baáliliash

1 Jesus Christ is baaaliichiweeítcheesh bassáachiahteesh hinné koók. Akbaatatdía ko dáakbacheek. **2** Kushko Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem Isaiah huuash an baalaácheesh hilíasheek.

“Dishootchiisáa ammaaihchiláawakbahchem báawasak kala shíassaa déewahchewiim an daléewialeesh baa ákkuuwiiyalakuihmaachik.

“Akbaatatdía is díiannee tátchiiaak ítchikaassaak ákkuuwiiakuuaalah.” hek.” huuk.

4 Heem John koóm kootáa kala hawass dáawak awalashiipéesh koon baa bilihpíhkaak hilásheek.

“Dalásdahkulussaak baa ala kxawiíannialuuua ii díhkulupiak dilúsaaulak dii bilihpíwahkuulak Akbaatatdía baa ala kxawiíannialuuash kalaaxtalákuohmaachik.” hek. **5** Heelak awaasíualaho Jerusalem dak awé Judea dak ak koolé xaxúa John iikukkuuwíak kuss daáuk. Hileen bilaxpáakeesh baa ala kxawiíichiwaaulak ii ihkulupíoom kalakoon John áashe Jordan huuash koon bilihpíhchek. **6** Koottaléesh John baaaxúassee baalúulaxisse iiá ko ii díak bishéelaxpe ii baleiipáhpaatdiak. Haak bísshuuke dak akihchilakkaashtalée dak ko duushíík. **7** John al ilíiash koók. “Bii piishchiiséekaattaa hawátam huuwíam bii annaachíssachiihmaachik. An baaxpéesh

an baatcháacheesh baa iíschiisaaleetam ámmoxbaak isahpiáxcheetaa bulushípbiawaalak bii anníhiissaak. ⁸Bik áashe koon dii bilihpíwahchek. Heehetaa ak huuwíash kuk Baleiláaxbaaxpee ko ii dii bilihpíhcheohmaachik.” hek.

Jesus ihchi bilihpíhchehkuuk.

⁹Koottaléesh Jesus awám Galilee huuash kuhtée ashalakulúum Nazareth huuash kukaa huuák John híim áashe Jordan huuash koon bilihpíhchek. ¹⁰Hinna Jesus bilihpíhkuuash binnáaskass húum kala kookaásheen awáxe díuptasaalem Akbaatatdía Iláaxbaaxpee awáss huulák íkaalak baaíphachkeem chíakaateem awáxe koon awáss huulák ko kala kooták hiiák datcheepík. ¹¹Báakukkoon bale áapchim iláak hilíasheek. “Balaaké díim dii awáchissik. Baa an diálee ii balasé ítchikaashik.” hek.

Chíisbishe daásbaahaaweeek.

¹²⁻¹³Kala kookaásheen Baleiláaxbaaxpee koóm Jesus ittáchkaattaa awalashiipéesh baaaxuawishhilísshite ala koolíuash kuss déehchem koolé baáhko shuhpáa pilakák. Heem Chíisbishe huuák Jesus hiiák baa kxawíihilihchewiak. Kalakoon hileen bilaxpáakiaxpawishe duúla Jesus íkaakuuok.

Jesus kon ashappéelilaak baleiichiweeítcheesh chiweék.

¹⁴John daxtúuash píishchiisaa Jesus koóm baannátchihaak awé Galilee kuss dáakuak. Baleiichiweeítchim ii Akbaatatdía ammaa ala hawasséesh ko ii baa áxp iichiwaák ¹⁵hilásheek. “Hilaakée Akbaatatdía an bacheeítchikaasak an baa hawasséesh kan dii koosáhtakaatuuk. Heem baa ala kxawíiannialuua ii díhkulupiak baleiichiweeítcheesh kaláttalah.”

Jesus akbualaxxeé iishoopúum ilíik

¹⁶Baapím Jesus bilichkisáam Galilee huuash binnáaskeetaa déelem Simon huua dak ichuuké Andrew huua dak íkaak. Akian akbualaxxaáum is iiwualaxxáau binmúuass shítuum húula híik. ¹⁷Jesus hilásheek. “Bii píisshe daluúolak bilaxpáake an daxxaáu aalaluúo ko dii awóowiawohmaachik.” hem ¹⁸kala kookaásheen hileen akbualaxxéesh bach akúpeesh is iiwualaxxaáu akúss

shítaahak Jesus kala ko píisshe daáuk. ¹⁹Hinna daáush it awateé déessuua Jesus Zebedee huua dáakbachee James huua dak ichuuké John huua dak báasheem awíuan iiwualaxxaáu hawassíiak áaahkuum íkaak. ²⁰Kala kookaásheen ilím kootáa Jesus píisshe dáak iilápxuuua Zebedeesh dak ishkawáasuash dak is báashee awíualuum fhchish daáuk.

**Baleiláaxxawiim bacheém axúa awíualeesh
Jesus kon isshíalaak déehchek.**

²¹Awaasúualahum Capernaum huuash ko kuss daáuk. Baapchikittúash híim Jesus koóm déela alachiwakáauasheesh biléelak kalakoon baa baachimmíhchek. ²²Jesus al ilíiash ii baa baachimmíhcheesh Akbaatatdía kon kuúm baa kootkaásuum baleilíiaakaxpissee ak éhcchekaasheesh kuk ilappahkássuum bilaxpáakeesh ak iikukkóosh éhkaak chilásuuk. ²³Al akúkaa híuleettaa bacheém hinna alachiwakáauasheesh ishkawíualeesh baleiláaxxawiim axúa awíualak ilísaak hilásheek. ²⁴“Jesus ak Nazareth kooléesh balee shóotdaawialaa? Balee haámnaawialaak ko ii daloo? Dii sapéelak dii éwahchek. Baa baaxpaakaáshim Akbaatatdía híuhcheesh díik.” hek. ²⁵Heem Jesus hinna baleiláaxxawiash chiweetaahiláak hilásheek. “Dilíissaah. Díkustah.” hem ²⁶hinna baleiláaxxawiash xachíim hinna bachéesh axúa tannaák baatcháatak ilísaak iikusták déek. ²⁷Hileen bilaxpáakeesh iixaxúa chilásuua ii sín bat shéess iláak hilíashiiook. “Hinné shóotaak koochée? An baa baachimmíhche hilaaká? Hileen baleiláaxxawiia koóuhtaa al ilíiash ii iikukkúhche Akbaatatdía kon kuúk.” huuk. ²⁸Hinna Jesus baa an díash bilaxpáake ii iichiwaáum awé Galilee kootáa aláxalaan déek.

Jesus bilaxpáake ahúm isaanneéo óochiahkaahik.

²⁹Hinna alachiwakáauasheesh koon asaalák kootáa óochiooleettaa James dak John dak áxpak kootáa déela Simon dak Andrewsh dak aasúuo kuss dáak biléeluuk. ³⁰Hinna biléeluash heelom Simon usshikáale axúa tawéeak baakuhpáak awéetaa daachím Jesus chiwaáuk. ³¹Jesus déela hinna bíash hiiák ischéetiiaak chiléhchelelak axualatawéesh haawaáhim is ak ashbiléeleesh aáu díakuuak baa duushíhchek. ³²Deéla ko áhpee kan bíliiwaxpilak hileen bilaxpáakeesh ak anneéwishe xaxúa dak hawátuum baleiláaxxawiia

axúoo awíualuuash Jesus kuss aaluúom ³³bilaxpáakkootaa duúla hinna awaasúuash is bilía kuhtaa kaáuk. ³⁴Kalakoon Jesus hileen bilaxpáake iiahúum anneéo shífishiaheesh óochiahkaahik. Baleiláaxxawiia kúh ahúm isshíalaak déehchem Jesus sapéelak éhkuum ii ilíihchewiassaak.

**Galilee kuhtée koon Jesus
baleiichiweítcheesh ko ii iichiweék.**

³⁵Chilaákkussaakaatam it chihpáhpashia Jesus chilaák asaalák déela dakkaták an baa hámneete koon chiwakíik. ³⁶Simon dak áxpanmisheesh dak koóum Jesus chichíinnaauk. ³⁷Deéla óolapuum hilíashiio. “Eetko dii chichíluuk.” huum ³⁸hilásheet. “Daáwaalah. Ashaláachkissaa hawass baaláwak bilaxpáake ii baa baachimmmíwahkaak ii baa baánmaliiwiawaak kúh ko ii boók.” ³⁹Heem awé Galilee kuhtaa hawass dáawak alachiwakáauashe iháata diíak koon baa baachimmíhkaak baleiláaxxawiia bilaxpáake axúoo awúuan koon kúh isshíalaahak déehchek.

**Jesus bacheém baapúaoochiassee
óochiahkaak hoowéetchet.**

⁴⁰Bacheém baapúaoochiassee kooták kalako ii baa ashíchim bilaxpáake kooxiíssuuk. Húula Jesus hiiák ishóocheen ishuushpattáak bakáak hilásheet. “Bii íkaawakuh. Bii baa ashíche haámnaawiilakbialaalam dik kootíihmaachik.” hem ⁴¹hinna bachéesh daásdee ii isché déehkaak dússhihtak kootáa kuss hilásheet. “Eeh kooták díawaawalakbiik. Kan dii alíatdeetak.” hem ⁴²kala kookáásheen hinna isaannéesh haawaáhim oochiáhik. ⁴³⁻⁴⁴Jesus hinna bachéesh kuss hilásheet. “Hinna baa kooté ii diliíssaataahilih. Koochihkáá dáak akchiwakíiwachéetche hiiák daxúa chichíkaahkaak an dii óochiash íkaahkaah. Kalakoon ammaa dákbialaam Moses balee chiweetáahileesh ii dii baa ashítdeetam koon díusaah. Kalako kal ii éhcheohmaachik.” Haak kalakoon hinna bachéesh déehchek. ⁴⁵Kootáa hinna bachéesh déela ii iichiwaák aláxalaa déehchem ko ii Jesus baa hiléessaam ashakulukkúluuahe kuss daxxoochíssaa déela anneettáahile ko koon dahkúk. Kootáa bilaxpáake éetko it duúak óoshtataak kaáiluk.

Jesus bacheém axúassaasheem óochiahchek.

2 Baáhko saawéelitdak Jesus koóm Capernaum kuss dáakuam kalakoon shíassaa bilaxpáake ehkaáhuuk.

2 Bilaxpáake kuhtéetaa iiwátxaak iiahúua kalako ii ala xatáauleetak an biléeluuleetak awéeleetaa kaák kalakoon Jesus hileen bilaxpáakeesh xaxúa kuss iláak Akbaatatdía al ilíash ii baachimmíhchek. **3** Ilíia héelapko bacheé iishoopúum bacheém axúassaasheem aaluúla alaxapaatdíak áttattiak kuss aaluúak aaliíwioohataa **4** bilaxpáake ahó ii Jesus al aák kooxaáuleetam awaasíua aáchiwak áakass dáak Jesus ala koolé aakaachiisáa hupíiak hinna ak axúassaasheesh alaxapaatdíoosh koon ammuúss déehkaak Jesus ishóoche aaliíok. **5** Heem Jesus hinna bacheém axúassaasheesh óochiahchewialak kootíihmaacheesh hileen bachéesh baa kaláttuum ehkaáhim hinna ak axúassaasheesh kuss hilásheek. “Balaakkáataa baa ala kxawiíannialeesh kan bahkalaaxtawalákuk.” **6** Hileen baleilíiaakaxpissee ak éhcheekaasheesh ham kuhtéetaa awáatak baa dasshihchikaasáak kaáuk. **7** “Hinna bacheeichkáate sáapii iláak éehko sheé? Akbaatatdía ala kooté kootaátdelelek. Baa ala kxawiíanniauwua Akbaatatdía ak kalaaxtawilikkúush kuttáchik. Ihée hámneetak.” huuk. **8** Kookáásheen Jesus ammaa dasshihtíua éhkaak daachím kuss hilásheek. “Sáapii baa ala kootássee ko dalásawuuannuu? **9** Kooták. Sapéelahtaa baa ala kxawiíannia kalaaxtakuúo xuh shóotdak dáalaaxtuuk. Heem bacheém axúassaasheesh kuss hilásheewaak. “Baa ala kxawiíannialeesh bahkalaaxtawalákuk.” baalak kuk baalíüssaak. Heehtaa óochia xuh shóotdak iixaxúa éhcheohmaachik. Heem kuss hilásheewaak. “Kan dii óochiak chilaák annaxápaache kulutták kan díilih.” baalak kuk baalíuk. **10** Heehtaa Bilaxpáakdaakbacheesh hinna awé áakeen baa ala kxawiíannioosh ii kalaaxtakúua Akbaatatdía kon kuúm hinné ii élahchelohmaachik.” hek. Kalakoon ak axúassaasheesh kuss hilásheek. **11** “Hinné dii baachiweéwiik. “Chilaáh.” haak. “Eek annaxápaache kulutták kan dáakuah.”” **12** Hinna bacheesh iluualáwak alaxapaachéesh díttak asaalák déek. Hileen ak kooléesh iixaxúa íkaak chilásuuk. “Akbaatatdía an baa hilé tak baatcháachiwík. Hilaa baa kootawákuua koók.” huuk.

Jesus Levi huua iláak ihchi píisshe déehchewiak.

13 Heelak Jesus bilichkisáam Galilee huuash binnáaske kuss chisshíilak bilaxpáake ahnák duúla diíolak kalakoon baa baachimmíhchek. 14 Binnáaskeetaa díílak déem kalakoon bacheém dáshe Levi huum Alphaeus ko dáakbacheem aasúuliche an bálee ii baakakíiwishdioo kulutchíiash koon awáatak daachím íkaak kuss hilásheet. “Bii píisshe húuh.” hem iluualáwak píisshe déek.

15 Hinna íwahkooteesh Levi aasúua koon Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak deéla bach áxp baa duusúulak bálee ii baakakíiwishdioo akkulutché dak bilaxpáake ak isítchíoleete dak ak ihch alíinneete dak iiahúum kúh koolúum áxp baa duusáahkuk. Koottaléesh Jesus akáxphawassdaaweesh iiahúuk. 16 Hinna íwahkooteesh baleilfíiaakaxpissee ak éhchekaasuum Pharisees koóush bilaxpáakbaaannuupia dak bálee ii baakakíiwishdioo akkulutché dak áxp baa duusúuash ehkaáhak Jesus akáxphawassdaaweesh báxxak hilíashiok. “Sáapii Jesus hileen bálee ii baakakíiwishdioo akkulutché dak ak baa kxawíihile dak áxp baa duushí?” 17 Jesus iikukkák kuss hilásheet. “Baa baakuhpée dak baa anneewishé dak akbaalía ak kuss déeilush daache koóuk. Ak alíatdeete kuk ii kuss déeilush daatdeetak. Bilaxpáakuum baa tátchikaatak baa annawéesh ko balíissaak. Baaleettaa ak baa kxawíihileesh ko ihkulupíawahchewiawaak ko ii hinna awé kuss boók.”

**Jesus akáxphawassdaaweesh
bilisshíissaanneeilush daachi?**

18 Baapím John akáxphawassdaawe dak Pharisees kootéesh dak kuk bilisshíissaannaakaauk. Heem bilaxpáakuum duúla Jesus diíak baa báxxak. “Shóotaatdak ii John akáxphawassdaaweesh kuk bilisshíissaannaakaak Pharisees kooté akáxphawassdaawe kúh kootúuhilak. Sáapii dik akdiiáxphawassdaaweesh koochéessuu?” huuk. 19 Jesus bakálee diíak kuss hilásheet. “Bachéem uáwishbiak heelak bilikkusséesh it áxpak koonnák kootáa bilisshíissaannuuk he? Eehkootassuuk. Ii kooté hinna akuáwishbiash kúh koochéessaaohmaachik. 20 Heehtaa al íkuxxawishim hiilák

hinnaakuáwisheesh áachiahak aalaáulak bilikkusséesh íhchish déelak koottannák hilaa kan bilisshíissaanneohmaachik.”

21 Jesus ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Hiláchessaaailuk. Bale íittaashee kala shíam ilúxeecheem bikkaasapíihilaakeem ii chipiák kuss chikáachissaailuk. Koótduulak hinna bikkaasapíihilaakeesh ilíuppak hinna al ilíxeecheesh kannaa isaáhiihmaachik. **22** Haak baáchuuwilaxxee hilaa díoo ísse baattáche al ii díooowishe awuúss páaxxulak hinna baattácheesh ilúpatak baáchuuwilaxxeesh kúh xaák haawáak ko ii íssheesh kúh xawáak daachíihmaachik. Baaleettaa baáchuuwilaxxee hilaa díoolak ísse baattáche hilaakéem ko ii díaohmaachik.”

Bilaxpáakdaakbacheesh Baapchikittúa ak baa íkuchke koók.

23 Baapchikittúum koon Jesus dak akpíísshelaweesh dak baaxawuá alatshíia héeleetaa déelom hileen áxpeesh baaxawuá uhpé díttatuuk. **24** Heem hileen Pharisees kootúulak Jesus kuss ilaáhak hiláshiiok. “Akdiíáxphawassdaawe íkaah. Sáapii hinna baapé chikitchéessuu? Baapchikittúa koon íwak kootúulak kuk baa iháattuuk.” huum **25** bakálee díak hilásheek. “David huua is baa al iichiweé dáamnuuleeta xuh sáapa? áxpeesh dak alíisak baailísum ammaa koochéesh. **26** Koottaléesh akchiwakíiwaakkussahke Abiathar huua koolák David koóm Akbaatatdí aasúua biléelak heelem baaxawuóom chikittúuash koolíuk. Hileen akchiwakíiwachéeitcheesh kuttát hileen baaxawúash duushíiluhta díttak duushík. Haak áxpeesh hám kuúm kúh duusúuk.” **27** Heelak Jesus kuss hilásheek. “Akbaatatdí Baapchikittúa bilaxpáake ko díakuuk. Ko baapéesh ii bilaxpáake xalússhihchelak hiliachissaak. **28** Heem Bilaxpáakdaakbacheesh Baapchikittúa ak páchkiisak ak íkuchkeesh koók. An dáhchikitcheeliilush daacheesh bacheeítchik.”

bacheém áale kuluhpúpeesh

3 Hawáttaa déela alachiwakáauashim biléennem koon bacheém áale kuluhpúpak ii baa hilíssaam ishkawúualak. **2** Bilaxpáake ak kooléesh kúh ham Jesus baa iháateem díalak hiliataksassee kaashkaak is biipchíilak ii baa aaliíwiook. Jesus Baapchikittúum koon baa óochiahchelelak íkaawiook. **3** Jesus

hinna bacheém áale kuluhpúpeeesh kuss hilásheek. “Hileen bilaxpáake xaxúa ishóocheen díluuh.” hem koochéek.

⁴Kalakoon Jesus hileen bilaxpáakeesh báxxak kuss hilásheek.

“Hinné dii bahchiwáxwuwiawuuk. Shóotbaak hinna baapé bahchikitchéewiiilush daachi? Annámmaawoo xuh baa al iháate ko díawaawoo? Bilaxpáakeem ko bahkulustawakú xuh baappeéwoo?” hem íwahkoosheem it chitchíssaakaauk. ⁵Jesus ak kooléesh iháata íkaak itchissáak an baa kalátchewiassuu kukkala shóotaatdak ii hilátuulak hiliatak hinna bacheesh kuss iikussáak. “Dáale tátchiiyah.” hem koochéelem áale alátdeettaahilak daachík. ⁶Hileen Pharisees ak kooléesh asaalák dáak baa kulushpíak Herod is dáalaache áxpak Jesus an dappeechíluuk.

bilaxpáakahkaashim bilichkiséesh bakúteeluash

⁷Jesus hileen akáxphawassdaaweesh áxpak deéla Galilee bilichkéesh kuss déehtaa awúua Galilee dak Judea dak iiahkaásuum písshe daáuk. ⁸Hileen bilaxpáakahkaasheesh baa baatcháache ahníam iikukkák awé shíishiahe kukaa duúok. Awé Judea huua dak Jerusalem dak awé Idumea huua dak áashe Jordan anmílsiaia alápasshiko awé déela awaasúualahuum Tyre huua dak Sidon huua dak kúh áaxxee ala koosáhtahe kukaá duúok. ⁹Hileen bilaxpáakeesh ahó ii bat páatchiwishishtuulak Jesus akáxphawassdaaweesh chiwaák. “Hileén bilaxpáake chía kal iiahkaásuuk. Báasheem aaluúaalal. Hileen bilaxpáake ahó ii háaksee balee ipúaohmaachik.” hek. ¹⁰Hileen baa anneéwishe ahkaáshim Jesus óochiahchem ak düssihchiwiia bach áappassak kalako ii bat páattuuk. ¹¹Hileen bilaxpáakuum baleiláaxxawaauum ak axúa awúualuuash Jesus ishóocheen awéelappilialaak ilísuua baatcháachiak. “Akbaatadíá dáakbache díik.” huuk. ¹²Jesus hileen baleiláaxxawiash kuss iliikaasáak. “Bii sapéelak élahkuulahtaa ii dilíissaataahilaalah.”

Jesus bacheé iiaxpíluupeesh chilakappéesh

¹³Jesus déela shiché héelakhass dáak bacheéom ilíim kuss duúom ¹⁴hileen bacheéesh héeleen iiaxpíluupuum pátcik. ““bacheeiiaxpiupe” huua kal ii dáasaasak bakúteen kaáulak hiliachik. Piishchiisá baa kuluchíshiia déewahkaak is baa al iichiweé al ítcheesh ii iichiweéwahchewiawuuk.” hek. ¹⁵Biiléen dii déewahkuum

baa anneewishé óochialahchewialuulak baleiláaxxawiia kuss hilásheelaawialuulak kootíhamaachik. “Hinna bilaxpáake koon díikustah.” helak hileen baleiláaxxawiia dii iikukkúohmaachik. ¹⁶Hileen bacheé iiaxpíluupuum pátcheesh dáasuuua hileén koóuk. Simon huuash daachéeta Jesus dáasaasak “Peter” heesh dak ¹⁷James dak ichuuké John dak Zebedeesh ko dáakbacheeok. (Hileen bach akúpeesh Jesus dáashhilak Boanerges huuhchem Suuá Dáakbachee huuk.) ¹⁸Andrew dak Philip dak Bartholomew dak Matthew dak Thomas dak deéla James huum Alphaeus ko dáakbacheesh dak Thaddeus dak Simon huum Cananaean alaxuáhcheesh átbisheesh dak ¹⁹Judas Iscariot huum Jesus ak iháass kéesh dak. Iwak ala chilakappé iiaxpíluupeesh koóuk.

Jesus dak Beelzebul dak

²⁰Heelak Jesus awaasúum biléelak kalakoon bilaxpáakahkaashim kala chií koon iiwátxaum baa ahó ii Jesus dak akáxpawassdaaweesh dak baa duushbíalom aliilúuleetak. ²¹Jesus hileen is shóohteesh iikukkák kalakoon deéla kulutták aalaákaawiook. “Kal ammaa dasshihché kala koóxiissaak.” hilátuuk. ²²Awaasúualaho Jerusalem kukaa baleilíiaakaxpissee ak éhcheakaasheesh duúla hilíashiiattuuk. “Beelzebul huua axúa awúualam hinna baleiláaxxawiawachee tchikaasheesh an baatcháache ii díak ii hileen baleiláaxxawiia isstíalaak déehcheik.” huuk. ²³Jesus hileen bilaxpáake bach aahiiák baleiichiwaáum chiwaák ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Shóotak Chíisbishe is dáalaacheesh isstíalaak déehchek he? ²⁴Awé shóonnahtaa bilaxpáake bach áxp baa hilíssuulak baa haawíohmaachik. ²⁵Haak ashishkawuuuhawáte kúh bilaxpáake bach iitchíuluulak iluuakaássaa baa haawíohmaachik. ²⁶Haak Chíisbishe kúh kala koottáahilik. Dúuppeelaak ihch iitchíulelak kootáa iluualaachíssaak kal ihchi baa haawéehmaachik. ²⁷Kooták. Bachéem baa ataanmíak ko ii awaasúuam biléenmalak ak eé itchíakaashdak koochihkáa díttak hawass daxché iishéehilak ihch alíinneettaak kala hilaa ammaa ataanmíash dítchiihmaachik.

²⁸“Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Baa ala kxawíiannioo dak baa ala kxawíikaasuum shiío dak xaxúa kuk kalaaxtakuúlewioolak kootíhamaachik. ²⁹Heehtaa

Baleiláaxbaaxpee baa an díash Chíisbishe kon díak huulak kalaaxtakuúoleettaahiliihmaachik. Hinna baa iháatsheesh kukkan kukoólialaatak ii baa koochihták.” 30 Hinné ii íwahkoosheesh bilaxpáakuum kon shiiák. “Jesus ko baleiláaxxawiim axúa awúualak.” huuash koók.

isahké dak ichuuké dak

31 Heelak Jesus isahké dak akúpisaakshe dak awaasúua awéele diíak kalakoon ishkawuúss baa báasak Jesus ilíihkuuk.

Baapím Jesus isahké dak akúpisaakshe dak duúla áxp ilíiwiook.

32 Hileen bilaxpáakaho Jesus áaxxaan awáacheesh héeleen chiwaák. “Awéeleen disáhke dak dakúpisaakshe dak dii íkaawiak dii inníwiook.” huuk. 33 Jesus baaleetaa hilásheek. “Basahké dak bakúpe dak sapéeo?” 34 Hileen bilaxpáakuum áaxxeetaa awáatuuash chichíkaak hilásheek. “Hileén basahké dak bakúpeesh koóuk. 35 Sapéelahtaa Akbaatatdía ak iikukkakúuash basahká dak bakúpa dak koóuk.” hek.

bacheém baaapáalawuussiio dúhkaak déehcheesh

4 Kala chii Jesus koóm húula bilichkiséesh binnáaskeen baa baachimmíhchek. Bilaxpáake duúla áaxxeetiom iiahúua ii ala xatáauleetuum déela báasheem dahpák awúuan awáachim hileen bilaxpáake binnáaskeetaa koolúuk. 2 Hileen baleiichiweé shíishiaahe Jesus hileen bilaxpáake ii baa baachimmíhkaak hilásheek. 3 “Díikukkaalah. Hawáttaa bacheelák is awé baa awuússiak 4 hileen baaapáalawuussiio dúhkaak shóohcheleeh déehchelak alíianneekaate hám kuhtaa xapáahuulak dakáakkaate duúla duusúuk. 5 Awé an biíwishe hám koon xapáahuulak puuxké dáawuussaam baaapáaluua saskáat asaáhuulak 6 áxxaashe kal asáak tawéelamnak hileen baaapáaliiosh chóosaahuuk. Heem apáaluuhattaa heelolak ichíhchissaauleetam ko ii apáalissaar chóosuuk. 7 Hám awé awuuá baaxxée ichíhchissiia koolúum héelahchiichia xapáahuulak apáaluuhattaa ítchissuuk. Ii kooté baaxxée al apáaluua ahó ii háaksee baaapáalítche úutak kaáuk. Baaxawuá uhpúuleetak. 8 Hám awé al ítche koon xapáahuulak apáalittak hawá al áhchapaale íttak dáahmiiaa

Mark 4: 3-8

pilakák hawá ittáak akaáhmaa pilakák hawá kúh itchikaasáak pilakisáak.” 9 Kalakoon Jesus hilásheek. “Dáhkuxuuwishdak díikukkukchiialah.” hek.

**bacheém baaapálawuussiio dúhkaak
déehcheesh ii baa xíassaahcheesh**

10 Kalakoon Jesus ittatéelidak bilaxpáake iisáawaatuulak dak hileen iiaxpluupeeesh dak bach áxpak baa chiwáxxak. “Balee aláxp díichiweesh ii balee baachimmílahcheesh iisalakusseé balee chiweeítchiiawilikkuuh.” huum 11 kuss hilásheek. “Akbiipísshelaweeesh díilum Akbaatatdía an bacheeítchikaasheesh dak an dii hawassíialakuuash dak baa al aaxuá an balíia ko ii dii baa éhcbehchek. Heehtaa bilaxpáakuum balee hawásseesh baleiichiwaáum ko kuttách iikukkúuk. 12 Heem

“Ishtúuwisheeht baa íkaassaak ahkúxbisuuhcaa baa iikukkússuuk.

Baaleettaa baa kaláttaak ihkulussáaulak ammaa ala kxawíiannioo kalaaxtakuúohmaachik.””

13 Jesus hileen bilaxpáakuum duúla baa báxxuuash íh bakálaa baa báxxuk. “Hinna bale iichiweém kuk ii díawaak beesh it dáalaaxtuu? Dáalaaxtuulak kootdák bale

iichiweé hawéese an dii baachiwaáush kuk shóotdaak élahchewialuu? ¹⁴Hinna bachéesh ammaa awuússee Akbaatatdía al ilíia koók. ¹⁵“Hileen baaapáalawuussiio ham alíianneekaate kuhtaa xapáahuuk.” beesh hinné koók. Ak kooléesh baleiichiweítcheesh ko chiwaáush iikukkúuhtaa kala kookaásheen Chíisbishe húula hiihak kulushkúak aaláak kalátchessuulak hiliachik. ¹⁶Deéla. “Hileen iiwaaapáalawuussiio ham awé an biíwishe koon xapáahuuk.” beesh hinné koók. Akbaatatdía al ilíia ak iikukkák kootáa baaihkammáatuuhtaa ¹⁷an baa kalátche xéepkaatak ichíhchissaauleetdassheen Akbaatatdía al ilíia kalako ii díakxawiio dak ammaa chíuss dée dak shíassaa an baaihkammáatuush ii xapiak ii koowíok. ¹⁸Deéla. “Hinna iiwaaapáalawuussiio ham baaxxée ichíhchissiia héeleen xapáahuuk.” beesh hinné koók. Baleiichiweítcheesh ak iikukkák éhkaak isítchiihota ¹⁹baaík ii ihchi baashitchíiak. “Bas bálee hammiséelak ítchiihmaachik.” hiliatuua dak baa aáu ahúhtaa kammíssaak áxpihchewoo dak kalako ii al ilíash ipúalitak áhchapaalissuuk. ²⁰Aaleéla. “Hileen iiwaaapáalawuussiio ham awé al ítche koon xapáahuuk.” beesh hinné koók. Akbaatatdía al ilíia ak iikukkák kalátchekaasuush baaapáalawuussiiosh apáalittak baaxawuá al áhchapaale haw ahkaásak hawá kooshtéelak ko kala kootúuk.”

Biláakisshe baatóhkape biaxséen dúushiissaalah.

²¹Haak kúh Jesus kuss hilásheek. “Kala chihpashdák biláakissheem aalalúuak baa áakeen dilúshiilohmaachik. Baatéem biaxséen dilúshiissaak balealaxapéem isaawiaxséen dilúshiissaalohmaachik. ²²Hinné kúh kala koottáahilik. Baa sáapkaatdahtaa aláaxuwialaak anneéleetak puuxké alíaxualahtaa haáksee baapéem áakass iikuschíihmaachik. Bilaxpáake baa sáapdahtaa ammaa aaxuwíoo Akbaatatdía áakass dúschiihmaachik. ²³Dáhkuxuuuwishdak dííkukkukchiiyah.” ²⁴Jesus kuss hilásheek. “Ammaa dííluss ala sheewée dííkukkukchiiak baa ala koottáahileesh chilasshihchikaásalah. Koótdulak Akbaatatdía ammaa dii éhchehche kak áxpihcheihmaachik. ²⁵Bilaxpáakeem baa ala koottáahile éhchekaasak kalátchekaasuulak ammaa éhcheesh áatche áxpihkaakuuohmaachik. Heehtaa bilaxpáakeem baa

ala koottáahile éhcategoriessak kootáa baa iikukkuwíassuulak ammaa éhcategoriessh shóohkakaatdahtaa kulutchíohmaachik.”

Akbaatatdía baaxawuá apáalihchek.

26 Jesus kúh hilásheek. “Akbaatatdía ammaa ala hawasséesh al áxpihcategoriessh hinna baleiichiweé ii baa xíassaaawahchewiik. Bacheelák is datshíia áakeen baaapáalawuussiio dúhkaak déehkaak iháalak dúushiim 27-28 kalakoon kal ílila apáaluuk. Heem kuk is datshíia hawassíialaachihtaa baaxawuá awuússeesh kala shóotaak apáaluulak hinna bachéesh alaaxták. Baaapáaleesh shóotaak apáannak uhpéesh asíkaataak apáannawak kalakoon ala kuhké híik. 29 Heem hinna ala kuhké híash kootáa kan baa dasshuuták baa kulutchík.” hek Jesus.

baaapáalawuussiio kala héele iakaáshkaateesh

30 Deéla Jesus kala chii iháam chiwaák hilásheek. “Akbaatatdía ammaa ala hawasséesh shóotdak hinna baleiichiweém ko ii baa xíassaaawahchewiik. 31 Baaapáalawuussiio kala héele iakaáshkaatdaht awé awuússaalaak apáanneesh ko kala kooták. 32 Al apáale isáalaaliio aa baaapáale kala héele isáakaashe koók. Dakáakkaate duúak aláatchiia ihchíssheliailuk.” 33 (Jesus hileen baleiichiweé shíishiahe ahóosh ii baa xíassaaahkaak kal ii éhcheilush daache ko chiwaakuúk. 34 Kuss ilít baleiichiweé kuttách ko chiweéik. Heehtaa hileen akáxphawassdaaweeesh áxp ittatéelichit kuk xaxúa chiweéitchikaatcheik.)

Jesus hutbaatcháachim oochiahkaáhim chitchísseetak daachík.

35 Ko baapé kal áhpaasaa déelak Jesus koóm akáxphawassdaaweeesh kuss hilásheek. “Dáawaan bilichkisée áakuuhchiss beéwook.” hek. 36 Kalakoon bilaxpáakahkaashim ak baa iikukkóosh íhchish daáuk. Jesus dak akáxphawassdaaweeesh dak báasheesh dahpúuk. Báshee iháaum kúh koolúuk. 37 Hinna áakuuhchiss daáush huché baatcháache ii binnaxxiché báakkaasak ii bilé hinna báasheesh assahké áatche dáak bilé ílutchikaalawim 38 Jesus

kuk hinna báasheesh alíko koon bale al íikaatdaxsachim áakeen iháwak daachík. Hileen akáxphawassdaaweesh ak baachimmíhche xachíiak kuss hilíashiio. “Jesus dáasshihchissaax sáapa? balee chipdák.” ³⁹ Jesus chilaák hinna huchéesh alilásak binnaxxichéesh kuss iláak hilásheet. “Xachiíssaalah.” helak huchéesh koowaáhak baatát chitchísseetak daachík. ⁴⁰ Hileen akáxphawassdaaweesh kuss hilásheet. “Sáapii baalilíssuu? It baa dáhkalattuuleettaahili chicheek.” hem ⁴¹ hileen akáxphawassdaaweesh díhpuppeeak ihkalaaxták íin bat shéess iláak hilíashiio. “Kuk kala shóotaatdak ii huché dak binnaxxiché dak koóuhtha hinna bacheé al ilíia díook.” huuk.

bacheém axúa awúuan baleiláaxxawiia ahúm koolúuash

5 Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak duúla hinna bilichkisáam Galilee huuash áakkaass dáak Gerasene bilaxpáake al áaahkuua diíok. ²⁻⁸ Kuhtéen bacheém baleiláaxxawiim ak baa ashítchem axúa awúualam anmilisheelúusaau kuhtée an dahkú koók. Iísciiisee kuk áale dak iché dak bat shéess daxták ii díuxaashiiluk. Háaksee díuxaashbioot úuwatchiliahtaa ii daxchílot kal aliilúleettaahiliiluk. Hilaakée kuk úuwatchilia ii daxchílot díttattataak baa haawaáheet kal itchía ii awáss aaliíwialom aliilúleetak. Baapé dak óotchia dak hileen anmilisheelúusaau dak shichanmishé dak ko kuhtaa ilísaak hawass dáamnahkak bíat díttak ii ihchi hawáxaxxaahak kúh ii ihchi diták axúa shuushúaahiik. Jesus báasheesh koon iikuxpúalem hinna bacheesh it heemmishtaahiléehtha Jesus ko íkaak anmilisheelúusaush kukaa húula alápasshiss basáak déela Jesus ishóocheen ishuushpattéek. Jesus kuss hilásheet. “Baleiláaxxawiia ak baa ashítcheesh hinna bacheé axúa koon díikustah.” hem hinna baleiláaxxawiash ilísaak áapchalakukussahke aahiiák. “Sáapii bii ishditcheéshdaa? Jesus Akbaatatdía baa iísciiisaaleete dáakbachee díim éwahchek. Dii baawakíikaasak bii iáxxohchessaawakuh.” hem ⁹ Jesus báxxak. “Daláhsaakiiio?” hem bakálee díak. “Baláshe Ahkaáshe huuk. Bii ahkaásuum ii sheewáak.” haak ¹⁰ hileen baleiláaxxawiash Jesus ákahchiia bakíikaasak. “Balee iháass déehchessaawilikkuuh.” huuk. ¹¹ (Koosáhtaattaa

shiché héelahkeetaa daxpitcheeúuxe ahkaáshim baa duusák áaahkum is akchilitíuwishim héeleen íassiok.) ¹² Heem hileen baleiláaxxawiia kala chii Jesus bakáak. “Balee iháass déehchessaah. Akian daxpitcheeúuxe balee héelass déelahchelak axíoo ko balee dahpíhkaah.” huum ¹³ koochéek. Heelak baleiláaxxawiash hinna bacheesh koon iikusták deéla daxpitcheeúuxeesh axúoo dahpáahuum kalakoon iluúhkaak binnáaske amníá báakum ammuúss dáak bilé awuúkkaa dáahak xaxúa chipúuk. Ala chilitíua pilakisáa pilaké dúupaachik. ¹⁴ Hileen akchilichéesh kaláak deéla awaasíualaho dak áaxxee baa aláachkis basáak hinna baa kootéesh ii iichiwaaláaliom kalakoon bilaxpáakkootaa iikusták deéla íkaawiook. ¹⁵ Deéla Jesus diílom bacheém íísko baleiláaxxawiia ahúm axúa awúualeesh Jesus kuxsakúuash kal ishtatáachissak is baaaxúasseewisak kal ammaa dasshihché aliatdeetak awáatak daachím íkaak chilásak kootáa dúhpuppeeok. ¹⁶ Hileen bilaxpáake hinna bacheém Jesus ammaa ala kxawíia kulustakúuash dak daxpitcheeúuxe dak ak íkeesh ii iichiwaáuk. ¹⁷ Hileen hilaa baa kootéesh bilaxpáakeesh Jesus bakáak is awuuá koon daachíhchessaa. “Dáawilikkuuk.” huuk. ¹⁸ Heelak hinna báasheesh kan dahpiwíalak hinna bacheém hilaa kuxsakúuash húula bakáak áxpak déewialelak ¹⁹ díassak kuss hilásheek. “Dáak dáakuah. Akbaatadía an dii daásdee ammaa díalakoosh díilapaachanmishe ii áxp díichiwaah.” ²⁰ Hinna bacheesh awám Decapolis huuash aláachkisaa dáak hinna Jesus ammaa díakuuash ii iichiweém bilaxpáake xaxúa chilásuuk.

**Jairus dáakbia dak bíam Jesus
íttaashtee dússhihcheesh dak**

²¹ Heelak Jesus hinna báasheesh ii kaka bilichkiséesh áakkaass chissáak binnáaskeen iikuxpílelak kala kookáásheen bilaxpáakahkaashim aaxxeetaáhiik. ²² Bacheém Jairus huuash alachiwakáauashe akxalússhihche ko hawám Jesus íkaak dáamna ishóoche hiiák ishuushpattáawaatak ²³ bakíia baatcháattaak hilásheek. “Balaakbíakaate anneéwisak ii kala sheewíak. Huuák dísche ii dilússhiftawiilakdak kal ii óochiak íísko ala kootéesh kootílhmaachik.” hem ²⁴ Jesus áxpak déek. Hileen bilaxpáakahkaashim kúh ii bat páatchiwishishtuuk.

25 Baa héeleen bíam kúh anneéwíshim íile xapíialahkoosh ii baa ashíche kan báalee axpíluupak. 26 Akbaalía iháata hiiák ii íhchish bálaa haawéem kootáa it an baailíshe kannaa íikassalawik. 27 Jesus is baa al iichiweé iikukkák bilaxpáake ahúm baa héeleetiiaak Jesus píishko huuák iíittaashtee assahké dusshihtéek. 28 “Baaaxúassee kuttátdaht bulusshíhchilahtaa bii óochiahcheihmaachik.” hiliatak kaláttaak kal ii koochéelem 29 kala kookaásheen is íile xapíialahkoosh oochiáhim axúa awuuá chileenníatak isaanneé kal ii díupe ii baailíshessaaihmaachim éhchek. 30 Heem kala kookaásheen Jesus an baaxpée ham axúa koon iikuschím éhkaak bilaxpáake héeleen iikussáak áaxxee báxxak. “Sapéen biíttaashtee díusshihchi?” hem 31 akáxphawassdaaweesh bakálee díak hilíashiiook. “Dii áaxxee bilaxpáake ahó ii bat páatchiwishishtuu. Sáapii balee dáawaxxak. “Sapéen bii díusshihchi?” daa?” huuk. 32 Jesus it hawass íkaahak ak díá chichílik. 33 Kalakoon hinna bíash ihch ala kootehkaáhak díhpupée ii tannaalaaták Jesus ishóocheen ishuushpattáak ala koottáahile xaxúa chiweék. 34 Jesus kuss hilásheek. “Bíakaataa dii óochiawahchewiawaalak kootíihmaacheesh an baa dáhkalatche baatcháachim kal ii dii alíatdeetak. Dáak kal íttaalahkuh. Kan baapiisássee kal ii baalilíshessaalihmaachik.” hek.

35 Jesus it iláalatcheesh héelapko kalakoon bacheéom Jairus aasúua kukaa duúak kuss hilíashiiook. “Daláake kala shéek. Akbaawaachimmíhcheesh kal an dii kuxshíleetak. Baashitchéssaah.” huuk. 36 Jesus hileen bachéesh al iláau kuss dasshihchíssaak kootáa Jairus ko kuss iláak. “Baa dii chiwaáu ii xawaáhnessaak dalásbaheelalessaah. Heehtaa bii bii bíakaasak bii bii kaláttaah.” hek. 37 Hileen bilaxpáakeesh ihchi píisshe déehchessaak. Heehtaa Petersh dak ak bach akúpe James dak John dak hileen iiláwiit ko áxpak déek. 38 Hinna alachiwakáauashe akxalússhihcheesh aasúua duúla biléeluulak bilaxpáake íiwuua ii ihchi shéehiluuk. 39 Deéla biléeluash Jesus kuss hilásheek. “Sáapdialuu? Sáapii díiwuua ii chiliássheetduu? Shéessaak. Ittákkaa iháwikaatchek.” hem 40 ilikkákkaahiluuk. Kalakoon Jesus hileen bilaxpáakeesh awéelass déehchek. Hinna baakáateesh aksée dak hileen bacheé iiláwiiosh dak bíakaatkaate ala

kooléesh biléelak ⁴¹dáamna hinna bíakaateesh ischéetiiak kuss hilásheek. “Talitha koum.” hek. (Hinna ammaa shéesh. “Bíakaatkaataa chilaáh.” baak.” huuk.) ⁴²Kala kookáásheen hinna bíakaateesh kootáa chilaaláwak íinmem díilak déem hileen bilaxpáakeesh chiláshkaasuua ii ihkalaaxtaáhuuk. Hinna bíakaateesh is báalee axpíluupak. ⁴³Heelak Jesus hileen ak kooléesh kuss hilásheek. “Hinna baa kooté ii dilíissaataahilaalah.” haak. “Hinna bíakaateesh baam duushíhkaalah.” hek.

Nazareth koon Jesus baa hilíkalatchessuuk.

6 Jesus koon dáak akáxphawassdaaweeesh áxpak aasúuanmishe kuss déem ²Baapchikittúuash kal íkuxxee híim alachiwákauasheesh koon baa baachimmíhchek. Ak iikukkó ahóosh chiláshkaasuuk. “Shóotaatdak ii hinna bacheé ammaa éhchekaashe dak baa baatcháacheesh ahnía dak shóohteen dítchi?” huuk. ³“Ala hinné sapéekaatdak akbanníakaatcheesh koochichéehilak. Marysh dáake koók. Heelak akúpe James dak Joses dak Judas dak Simon dak koóuk. Haak is bíash iixaxúa kúh balee héeleeluuk.” haak ii baa hilíkalatchessuuk. ⁴Heem Jesus kuss hilásheek. “Akbaatadía akiláakuua awé iháatdeesh bilaxpáake ak iikukkóosh chikittaakuúok. Heehtaa aasúuanmishe dak isshóohteesh dak aasúuishkawuuash dak kuhkaa chikittaakuússuuk.” hek. ⁵Kuhtée baa baatcháache díaleetak. Heehtaa baa baakuhpée kooshtakáatam isché áakeeliiaak chiwakáakuak óochiahchek. ⁶Hileen bilaxpáakeesh baa kalátchessuuash Jesus chiláshkaashik.

Baapím Jesus bacheeiiaxpíluupeesh báasak déehchek.

Kalakoon ashalakuluuá aláachkis dáak baa baachimmíhkaak baa baáliliik. ⁷Deéla Jesus koóm hileen iiaxpíluupeesh iláak baleiláaxxawiia ii déehkuua kón kuúk. Heelak iilápattachiiia ashalakulukkúluuaheesh aláachkis déehchewiak. ⁸Kalakoon Jesus baa chiweéitchiiak hilásheek. “Hinné hawass daléewialuuua díittuua kuttách kuláalah. Heehtaa óosshee dak baa ísse dak bálee dak kuleéssaalah. ⁹Disáhpuua ii díaalal. Diíttaashteeo alakúkbisheessaalah.” haak. ¹⁰“Ashéem daliíolak koon dii ishkawuúhkuulak

koon kaáu aa shóon ko ashalakulúuash dáakkatbialuuulak hilaa dáalah. ¹¹ Ko ashalakulúuash daliólak dii iáhaahak ammaa dachíwaau iikukkúwiassuulak koon kaássaalal. Disáhpuaa dústak puuxké chilappiliák dípatchissaa kootáa dáalah. Al iháatuuash ii baa xíassee koók.” hek. Hinna kuss íwahkoosheesh déehchek. ¹² Heem hawass daáwak bilaxpáake baálilaak. “Ammaa ala kxawfíannialuuash ii díhkulupiak an dii bilaxpáakuuash díhchi kulussáalah.” haak ¹³ baleiláaxxawiia ahúm isstíalaak déehkaak kúh baa baakuhpée ahnák taláawaaxpee axxiío ápchisak chiwakáakuuak óochiahkuuk.

John Akbaawilihpíhche an dappiíosh

¹⁴ Jesus baa baatcháatum díash awé kootáa asíitdak bacheeítchikaasheesh Herod iikukkalaachík. Haak bilaxpáake ham hilíashiiook. “Eek bacheé John Akbaawilihpíhche koóm kaka bilaxpáakam kalako ii baatcháatak ammaa hilé baa iíschiisaaleetuuk.” huum ¹⁵ iháaulak. “Elijah huuash koók.” huum hawátuulak kúh. “Iíschiisaa Akbaatatdía akiláakuuash ko kala kooták.” huuk. ¹⁶ Heehtaa Herod iikukkák. “Jesus John koók.” hiliatak hilásheek. “John Akbaawilihpíhche áape dappáxbahcheesh koóm chilaák húuk.” hiliachik.

¹⁷⁻¹⁹ Iíschiisaa Herod akúpe Philip uá Herodias kataalák áxpak. John koóm Herod kuss shiialahkúik. “Dakúpe uá aláxpe ítchissaak. Hinna baa díalee baleilíiaakxapisseesh ii dilússhishik.” hek. Herodias hinna John baa ala kootúum shéesh ii díupiak dappeéhchewiak. Hinna John díupiash chilée kuss ii iláalatche ii háaksee Herod John dáacheehkaak daxchíhkaak anmaalaxtúuashe ishkawuússeehchek. ²⁰ Heeht Herod John chilíim dappeéhchewiassaak. Akbaatatdía ko baa hilakuuák bilaxpáaktaahilim haak baaxpáam ii chilíik. Iáxxohchewiassaak. Ilíit iikukkút isítcheet baa ala koótsheem éhkaak an dútchalaaxtak. ²¹ Hinna Herodias huuash John aliitchíinnaacheesh is biipé óolapik. Herod anmishé hiilák baa baa duushítcheehchewiak akíssaatdeewachéeítche báakkussahkaache dak ishkawáashbacheeittahe dak bacheeítchishiishahe Galilee ak kooléesh xaxúa kussáak. ²² Hinna baa baa duushíhcheesh héelapko Herodias dáakbiakalishte hileen bachéesh ishóocheen disshilák kal

isittaáhiik daasíttaatuulak Herod hinna bíakalishteesh 23 kuss ihchi baa ímmitiik hilásheek. “Akbaatatdíá an bii al íkeen sáapdaht deewíalaalak balakóowiik. An baa beé xaxuatáahile chússee deewíalaalak balakóowiik. Sáapdalasdaalak sheelaáhnak kala koowikáatak.” haak dakkachéek Herod. 24 Hinna bíakalishteesh déelaa isahké hiiák. “Sáapim ko baakáanmii?” hem kushko is biipchíileesh dáakbia chiwaák. “John Akbaawilihpíhcheesh aashúa ko kaalíh.” hek. 25 Heem kalakoon hinna bíakalishteesh iiwaachíssaakaasak déela Herod ishóoche hiiák. “Hilaakkaáshe John Akbaawilihpíhche aashúa bale eewiaxsaaísáam áakeeliik ko bakúh.” hem 26 Herod iikukkák itchissaataahiléek. “Hilaák kala sáapdiawaa?” hiliachik. Heeht hileen baa kusséesh ishóotuuuan shiiák ihchi baa ímmiteelassheen kal ii ihch alíinneetchek. 27 Heelak kala kookaásheen akbaaífassee hawátdak báasak anmaalaxtúuasheesh kuss déehkaak hilásheek. “Hinna John aashúa ookáweh.” hem déela hiiák kuhtéen John áape dappaxák 28 baatám aashúuash áakeeliik aaluúolak hinna bíakalishteesh kuulák chiikuss aaléela isahké kuúk. 29 John akáxphawassdaaweesh baa ala kootéesh iikukkák duúla John axúa kulutták dúusaauk.

**Jesus bilaxpáake pilakisáa pilaké
chiaxxó baa duushíhchek.**

30 Hileen bacheeiiaxpíluupeesh koóum hawass daáwuuash daákkak Jesus áaxxeetiik ammaa an díoosh dak ammaa baálilaush dak ii áxp iichiwaáuk. 31 Heelak bilaxpáake ak duúak dáaahkuuash ahó ii baa duushbíalom aliilúuleetak. Heem Jesus bacheeiiaxpíluupeesh kuss hilásheek. “Duúaalah. Baa an deeté kuss baák bihchisséelituulak ítchiihmaachik.” 32 Iilaahkaa deéla daásbaannatchiihaak báasheem dahpák ammaa ala hámneetam kuss dáak ihchissiwíak koon kaáuk. 33 Hileen ak íkee iiahúum ehkaáhak deéla ashalakulukkúluuaheesh kukaa duúla kúh binnáaskeetaa xalússaahak Jesus dak áxpeesh dak an déewioosh íluchihih kuhtée diíok. 34 Jesus binnáaske hílem bilaxpáakahkaashim óolak kaáum íkaak daasxawaáhak daásdeeakuuk. Kúmmaam iisaxpúatahchewishke is akchilitúuleetak hawass dashkák áaahkuuash ko kala kootúuk. Haak kalakoon baaík ii baa

baachimmíhcök. ³⁵Ko áhpaasee akáxphawassdaaweesh duúla Jesus diíak hilíashiio. “Kala shíakaashdawik kootáa hilihtée baa hámneetak. ³⁶Hileen bilaxpáake kan déelachelak ashalakulukkúluuaahe áaxxee al áhte kuss dáak óosshee íaschiloh. Ko ítchiihmaachik.” huum ³⁷baaleettaa hilíasheek. “Dílää baa duushíhkaalah.” hem hilíashiio. “Héahé shóotbaawiilu? Bilítaachiia díupahpe baa díawuuua íiwishe kooláhtaa ii baaxawuá awáschilak baa duúshbahchewiilu? Ammúuleetbohmaachik.” huum ³⁸hilíasheek. “Dís baaxawuaóosuua sáawi? Dáak eé dákulaau chichíkaalah.” hem daáush chissáak. “Chiaxxukaáshik. Buá kúh díupkaashik.” huum ³⁹hilíasheek. “Hileen bilaxpáake kulukkúluuaahe bikkaashúa koon awáachihkaalah.” hem ⁴⁰kalakoon bilaxpáake awáatum ala kulukkúluuaahe hawa pilakisáak ham chiaxxúaa pilakattátaau. ⁴¹Kalakoon Jesus hileen baaxawuá chiaxxukaásheesh dak buá díupkaasheesh dúttak báakuss íkaak chiwakáak Akbaatadía kuss “Ahóoh.” haak kalakoon hileen baaxawuáash dúsheesheetaaak akáxphawassdaaweesh kuuák dúmmachihkaak hileen buakáate díupkaasheesh kúh dúmmachihchelem ⁴²bilaxpáake iixaxúa baa duusák iaxpásuum ⁴³hileen akáxphawassdaaweesh baaxawuá dak buá dak alaxpé chilakappúum baaísshe axpíluupam ílutchikiio. ⁴⁴Heelak hileen baaxawuáash ak duushéesh bacheé kuttáche chimmúum pilakisáa pilaké iichiaxxaatúuk.

Baapím Jesus bilichkisée áakeen díilik.

⁴⁵Kala kookaásheen Jesus hileen akáxphawassdaaweesh báasheesh dahpíhkaak iisalakussáá ashalakulúum Bethsaida huuash kusseé ko déehkaak ik déessaa hileen bilaxpáakahkaasheesh kuk dáakuahchek. ⁴⁶Kan daáhuulak Jesus déela shiché héelakhass dáak chiwakíwiak.

⁴⁷Kala chihpasaá aaléelak hinna báasheesh kan bilichkisée kualichéen daáulak Jesus ittách it shiché héelakhelak. ⁴⁸Jesus akáxphawassdaaweesh íkaalelak huché hiisáalak diíak huchíss dáak binnaxxiché baatcháattuuhtaa déesseetak baailíasaak áaahkuuk. Heelak chilaákshissaa it chihpashím Jesus bilé áakeetaa díilak hinna báasheesh bakúttaa kan déehtaa ⁴⁹⁻⁵⁰hileen bachéesh íkuulak Jesus

bilichkiséesh áakeetaa díilim íkaak daasalakootúua “Eek ahpaláaxak.” hiliatak hinna baa íkuuash díhpupeeo ii baa ehkuuleettaahiláum ilísuua baatcháattuuk. Kala kookaásheen Jesus kuss iláak hilásheek. “Ammaa dachílaauleetak. Bíik bah. Díhpupeelessaalah.” hek.

51 Kalakoon hinna báasheesh hiiák kal aáchiwak dahpílem kootáa hinna huchéesh koowaáhik. Haak chilásuua ii kalátchewialom baaleetak. **52** Hileen bilaxpáakahkaashim baa duushíhcheesh baa baatcháatuum díam íkuuash aashúua it dahpaachíssaak kootáa it éhchessuuk.

awé Gennesaret huua koon Jesus ak anneéwishe óochiahcheesh

53 Bilichkiséesh áakkee diíak hinna awám Gennesaret huuash diíak is báasheeo binnáaskeen óochiahkuuk.

54 Kalakoon iikuxpílolak íkaak kala kookaásheen sapéelak ehkaáhak **55** bat chiwaaláaliak an déelak ala koonmíalak éhkaakaauk. Baa anneewisáaheesh ham dakasták iháata kuss aaluúok. **56** Jesus kúkkala shóon dée kootáa ko awé awaasúua ala kulukkúluuahe ala híia baa baakuhpée ashhéele kúan anmaaíaschiluuash kuhtaa xapíhkaak Jesus bakáak ittákkaa ífttashee háchkam assahké annappíia kooláhtaa dússhihchiwioolak koochéehchelak ak dússhihche xaxúa anneéo óochiook.

bas baaxaalíoo an baa baálilaau

7 Baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasuum Jerusalem kukaa díuash dak Pharisees kootéesh dak Jesus áaxxeetiiolak **2** akáxphawassdaaweesham íkaalom istúua íisshiwissaa baa duusúum ii baa ashítuum baa hilíkalatchessuuk.

3 (Hileen Pharisees kootéesh dak Jews kooté xaxúa it baa duushissáau istúua dak áalalahittuua dak íisshiwak hilaa baa duushíiluk. Is baaxaalíoo an díahkuuash it ko díailuk.)

4 An baa íaschiluuash dáak dáakkuut koochihkáa ihch íisshiwíiluk. Ihchi hoowaattaák kala hilaa baa duushíiluk. Hileen an baa kaláttuuash an díoo shíishiaahuum kúh is baaté iiwilisshíia dak iiwaalichíituua dak baatóhkape dak an baa duusúualawaache dak xaxúa annawé díak íisshiwíiluk.)

5 Hileen Pharisees kootéesh dak baleilíiaakaxpissee

ak éhchekaasheesh Jesus báxxak hilíashiio. “Sáapii akdiiáxphawassdaaweesh bas baaxaalíoo an baa kaláttuuash koochéessuu? Itchihk istúua físshiwissaa baa duusák ii ihchi baa ashíttuu.” huum ⁶bakálee díak hilásheet. “Baa isakkupée ilussheen kushkotáahilia Isaiahht díi ala kootúua éhkaak ii baalaáchik.

“Hileen bilaxpáake fio ii bii chikittúuheta al iláau awuúleetuuk.

Daasawuúko bii kalátcchessuuk.

⁷ Ammaa ii baa baachimmíhkuua dak ammaa íkuchkuua dak bilaxpáake ílila díooth kalako ii bíss chiwakáauhtaa báheelia baa hámneetuuk.”” hek.

⁸ Kalakoon Jesus kuss hilásheet. “Kooták. Akbaatatdí ammaa íkuchkawilikkuuash kuk dilúsaak bilaxpáake iísko ala xatáau it ko dilúxaasak ko díaluuk.”

⁹ “Hinna ammaa díaluua annámnaassuuuwík. Akbaatatdí ammaa íkuchkeesh kuk dilúsaak iísko ammaa dáhkalattuua kuttách it ko ii daxátaauk.” ¹⁰Iwak ii baa xíassaawaawiik.

Moses hilásheet. “Dáksaau chikittaakuuáalah.” haak.

“Ak díassee aksée chikitchéessaa ak inníixawiikaasshe dúttak dappeéohmaachik.” hek. ¹¹Heehtaa díiluk ala sheelúua. “Bachéem aksée kuss hilásheet. “Baa al ii díi bahkuxshíwiilush daacheesh Corban koók.” helak aksée ii ihchi baailíshessaaiahmaachik. (“Corban” huua. “Akbaatatdí kala ko kuúosh” kuhkuuk.) ¹²Heelak diiluk aksée kal ii kuxshílahchewialaassuuk. ¹³Akbaatatdí al ilíia bitáaxiilaak díilaa ammaa dáhkalattuua ko ii díalahkuuk. Hilátdaak ii baa ahníaluuk.”

¹⁴ Jesus hileen bilaxpáakahkaasheesh kala chii iláak kuss hilásheet. “Bii dííkukkaalah díixaxua. Haak hinné kúh éhcheitchiaalah. ¹⁵Bilaxpáakeem baam axúasseelak kuk ii baa ashíchissaaihmaachik. Heehtaa bale ilíikxawiia íia koon iikuschíhche kuk ii ihchi baa ashítcheihmaachik. ¹⁶Dáhkuxuuwishdak dííkukkukchiialah.”

¹⁷Hileen bilaxpáakeesh íhchish dáak ashéesh biléennak akáxphawassdaaweesh báxxak. “Baa sheeléesh sáapaatdahche?” huum ¹⁸⁻¹⁹kalakoon Jesus áxpeesh kuss hilásheet. “Diichiwiúsuua shíishtuu? It dáalaaxtuu? Bilaxpáakeem baam duushdák kuk daasé kuss déessaak.

Baaleettaa físhpuua ko kuss dáak kalakoon chúuss déeihmaachim ii baa ashíchissaaíhmaachik.” (Hinné Jesus ammaa kuhtaa ii íwahkosheek. “Bale ammaa duushé shóolaht dilúsulak ii dii baa ashíchissaaohmaachik.”) ²⁰Kalakoon hilásheek. “Bilaxpáakeem baa iikuschíhcheesh ii ihchi baa ashítcheihmaachik ²¹ ammaa kxawíianniawoo an dasshihtúua dak bale aláxuushkawiia shífishiaahe dak bale baa ataalé dak bilitchilappiío dak bach kataalúua dak ²²baatách xaxúa ak eewíalaache bale baa kammíleete dak bale isakkupée dak bale biísshe dak baa iluchiíitchiwaxxeleetak baa ilusshítdeete dak baa óolituua dak baa al ilíwisuua dak baa dítchitaahiluua dak bale baaláaxkaashe dak. ²³Iwak bale batshúa xaxúa dalásawuualeesh kal ii díhchi baa ashítduuk.”

bíam an baa kalátche

²⁴Jesus ala koolé koon dakhóosh kalakoon awaasúualahuum Tyre huuash dak Sidon huuash dak kuhtaa dáak koosáhtaa awaasúum hiiák biléelak ak éhcheleetchewialel kan bilaxpáake ham ehkaáhuuk. ²⁵Heem hinna bíam dáakbiakaatkaate baleiláaxxawiim axúa awúualeesh Jesus koolé ehkaáhak húula hiiák ichammishéen ishuushpattáalaatak bakíik. ²⁶Hinna bíash Jew kootássee kooták awé Syria koon awaasúualahum Phoenicia huuash ko koon bishík. Jesus bakáak hinna baleiláaxxawiash dáakbia axúa awúualeesh koon isshíalehchek. hem ²⁷kuss hilásheek. “Koochihkáa baakáate ammaa duushbíoo duushíhkaalah. Is óossheeo ischawúuan kulusták isaashkakaásuua ko kuss shítak baa ala kootássaak.” hem ²⁸hinna bíash bakálaa díak hilásheek. “Eeh kooták. Heehtaa Jesus baakáate is óossheeo alaxpé bishké koóuhtaa duushíiluk.” hek. ²⁹Jesus hinna bíash kuss hilásheek. “An balíia bakálee díaleesh ítchikaashdaak kan dáah. Hinna baleiláaxxawiash kan daláakbia koon iikusták déek.” ³⁰Heelak dáakualelak dáakeesh balealaxapé áakeen iluxxúak daachík. Baleiláaxxawiash kala koolássaak.

Jesus bacheém ahkúxdeetam al óochiahcheesh

³¹Jesus koóm hinna awaasúualahum Tyre huuash kuhtaa dáak kalakoon awaasúualahum Sidon huuash chúuss dáak kalakoon awám Decapolis huuash bakúteen bilichkisáam

Galilee huuash ko kuss chissáak déek. ³²Bilaxpáakuum bacheém aaluúom ahkúxdeetak ilíiwaahelak. Heem Jesus bakáak. “Hinna bachéesh dússhihtawilikkuuh.” huuk. ³³Baa ala kuluuá héeleen Jesus hinna bachéesh dúttak bitáass aaléek. Kalakoon ischuhpé ii ahkúxe dúxxaxxak shuák déeshe kúh dússhihchik. ³⁴Kalakoon Jesus báakukko kuss íkaak hiisáa ilíahchissak hilásheet. “Ephphatha.” hek. (Ephphatha huua. “Dúshtak kan baa dííkukkuh.” huuk.) ³⁵Hinna íwahkooteesh kookaásheet hinna bachéesh baa iikukkák kootáa al ilíia dakkattáahilak xíasseetak. ³⁶Jesus kak ákahchiia chiwaák. “Ii dilfissaataahilaalah.” hehtaa kootáa bilaxpáake iháata ii iichiwaák koowéessuuk. ³⁷Hileen bilaxpáakeesh kuk chilásuuua ii hilíashiiook. “Kukkan hinna bacheé ammaa an diá xaxúa baatcháachkaashe ko dóak. Baa ahkúxdeeteetaa baa iikukkúhkaak ak ilíisseetaa ilíihchek.”

Jesus bilaxpáake pilakisáa pilaké shoopé baa duushíhchek.

8 Hawáttaa bilaxpáakahkaasuum iiwátxaaulak Jesus al ilíiash iikukkúuk. Ammaa duusúuleetak. Jesus akáxphawassdaaweesh iláak kuss hilásheet. ²“Baapé dáawiitaahilim bii áxpak hileelúum ammaa duusúua haawík. Heem hileen bilaxpáake balasxawaáhak balásdeeakuuk. ³Hám hawateeák duúom kal alíishkaasuum baa duusúuleettaa déewahchelak alíisuua aa saakáak awáilichiohmaachik.” hem ⁴hileen akáxphawassdaaweesh bakálee dóak hilíashiiook. “Shóohteen hinna awám anneettáahilim koon óosshee bulutták hileen bilaxpáake baa duúshbahchewiilu?” huum ⁵báxxak hilásheet. “Dís baaxawuá sáawi?” hem “Sáhpuak.” huuk. ⁶Kalakoon Jesus hileen bilaxpáakeesh awéen awáachihchem kootúulak hinna baaxawuá sáhpuash dúttak aák chiwakáak kalakoon dúusheesheetaaak akáxphawassdaaweesh kuuák chiikuss hileen bilaxpáakeesh iháata ishóotuuuan dúushiihchek. Heem kootúuk. ⁷Buá iátkaate sáawaatdak kúh kulaáum Jesus dúttak “Ahóoh.” haak kúh acháappaa ishóotuuuan dúushiihchek. ⁸Hileen bilaxpáake iixaxúa baa duusák iaxpásuulak óosshee alaxpé chilakappúulak baaísshe isáakaashe sáhpuoom ílutchikiiook. ⁹Bilaxpáake pilakisáa pilaké shoopák.

Jesus bilaxpáake pilakisáa shoopé baa duushíhcheesh

10 Hileen bilaxpáakeesh déehkaak kalakoon kookáásheen akáxphawassdaaweesh áxpak báasheesh dahpúak awám Dalmanutha huuash kuss daáuk.

Dáalammaahile ii baa xíassaalahche balee íkaahkaah.

11 Pharisees kooté duúla diíak kalakoon aashtátak chilasshihchiwíook. “Báakukkoko dáalammaahile ii baa xíassaalahche díalaalak awákaawiawuuk.” huuk. **12** Heelak Jesus iláhchisshikaasak “Hinna baapé bilaxpáake sáapii bale áalammaahile ii baa xíassaahche ihchi óoweehchewioo? Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Baaleetiihmaachik. Ii baa xíassaawahche dii íkaawahchessaawohmaachik.” **13** Kalakoon íchish dák déela báasheesh kalachii dahpák áakkaass daáuk.

Pharisees dak Herod dak ditchiláatuuk. Díhch íassiaalah.

14 Deéla hileen akáxphawassdaaweesh baaxawuá kalaaxták aalaáuleetam hinna báasheesh awuuá baaxawuá ala kulaáu hawátkaatak. **15** Heelak Jesus koóm áxpeesh chiweetáahilak hilíasheek. “Díhch íassiaalah. Pharisees kooté dak Herod huua dak is iiwaaxawuapúalioo ditchiláatuuk.” hem **16** iín bat shéess iláak hilíashiok. “Sáapahche íak baa sheé? Bas baaxawuóoleetam ko ii íwahkosheewissaak.” huum **17-21** hinna baa ii iláush éhkaak daatdák baa báxxak hilíasheek. “Sáapii díin bat shéess diláak dís baaxawuóoleete sáapii baailísuu? Kan dakhalaaxtáau xuh sáapa? Baaxawuá chiaxxukáatam bulushéetak bacheé pilakisáa pilaké chiaxxúm ii baa duúshbahcheesh alaxpé baaísshe ílutchikdaak dáhkuluttuulak sáawi?” hem “Axpíluupak.” huum “Deéla baaxawuá sáhpuam kúh bilaxpáake pilakisáa pilaké shoopám ii baa duúshbahcheesh kan dakhalaaxtáau xuh sáapa? Baa duúshkoowiiom alaxpé baaísshe isáakaashe ílutchikdaak dáhkuluttuulak sáawi?” hem “Sáhpuak.” huuk. Díshuuwishihihilak baa alákaassuuk. Dáhkuxuuwishihihilak baa díkukkussuuk. It dáalaaxtuu? Ammaa ala sheewáak ammaa an díaweesh it dii datcheepaachíssuuk. Baa élahchessuu xuh sáapa?

Bethsaida koon Jesus bacheém ishtáleetam óochiahchek.

22 Jesus dak áxpeesh duúla ashalačuluúm Bethsaida huuash dióolak bilaxpáakuum bacheém ishtáleetam Jesus kuss aaluúak bakáak. “Hinné dússhihtakuuak óochiahkaah.” huum 23 Jesus hinna bacheesh áaleettiak ashalačuluúa áák dakkaták ishté áasshuak. Kalakoon hinna bacheesh ishté dússhihtak iháaxiak báxxak. “Kan baa alákaa áhchapáale shóota?” helak 24 hinna bacheesh hawass íkaalichian. “Eeh baa awákaahtaa bilaxpáake al awákee balapáaluulak koon hawass daáwaatuuaatak.” hek. 25 Jesus kala chii isché hinna bacheesh ishté ii dússhihtak iháaxiialak hinna bacheesh hawass íkaakaasheen heelelak an baa íkee xíasseetak. 26 Jesus hinna bacheesh chiwaák. “Dáah. Kootáa kan daakuáhah. Eek ashalačuluuash kuk daxxoochíssaah.” hek.

“Akbaatatdía bíluss dii húuhcheesh koottáahilik.

27 Jesus dak hileen akáxphawassdaaweesh dak awaasúualahum Caesarea Philippi huuash áaxxee ashalačuluuash koosaa daáulak hinné báxxak hilásheek. “Bii sapéek hiliatuu?” hem 28 hilíashiiok. “Hám “John Akbaawilíhpíhchesh koók.” haak hám. “Elijahsh koók.” haak hawátuum kúh. “Jeremiahsh koók.” haak Akbaatatdía akiláakuuash hawéese hám koóuk.” díi huuk. huum 29 kuss hilásheek. “Kootdák díiluk dalásshootuu? Bii sapéek diliatuu?” hem Petersh ilaáhak hilásheek. “Akhuuwíash Awóonmakaauash díik.” hem 30 kuss hilásheek. “Diiluk kan bii elahkuua díixaxua ii dilíissaak ii díichiweessaataahilaalah.”

**Jesus an baailíshewiash dak an
dappeewíoosh dak al ii ilíiash**

31 Kalakoon Jesus akáxphawassdaaweesh hileen baapiisahkússee baa ala kootbíash chiweék. “Bilaxpáakdaakbacheesh baatcheeshkaássaak baa baatcháache ahchíuss déehcheohmaatdak baaisáate dak akchiwakíiwacheeitchikaashe dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashe dak koóum baa hilíkalatchessaaohmaachik. Dappeéohmaachihtaa baáhko ii dáawiia kaka bilaxpáakiihmaachik.” hek. 32 Jesus hinné al ilíiash

xíassaakaasshem Petersh aaláak aák haweaxaáhak aliláshik.
 3³ Jesus iikussáak akáxphawassdaaweesh kuss íkaak Petersh alilásak kuss hilásheek. “Chíisbishe akukkóón dahlkúh. Akbaatatdía an baa dasshihchéesh díalaassaak. Baaleettaa bilaxpáake an baa dasshihtúash ko díalaak.” hek.

34-38 Jesus hileen akáxphawassdaaweesh dak bilaxpáakahkaasheesh dak iláak kuss hilásheek. “Bilaxpáakeem awé ammaa ala kooléesh ko bassáahchelak kalako ii an bilaxpáake ii baa koochihtéesh xapíialak shóohtaa ítchi? An bilaxpáake ii baa koochihtéesh kan déehchelak baam ii bakálee déehkaak kala chii kulutchiwíalak baaleetiihmaachik. An dii bilaxpáakuua hinna awé áakeen ko aláchissak baalilísuulak dii héeleeluulak an balíia áappaa ii bii dilússhituulak kalako ii an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh xapíilaalohmaachim bíh dii beéssaawohmaachik. Heem baapéem Iilápxe alasáashihiwaaxpeesh héeleen Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáakiuxtapishbaaxpee áxpak báakukkoko húuihmaachik. Koottannák kúh dii ilusshíchiohmaachik. Heehtaa an dii bilaxpáakuua díhkulupiak baleiichiweéítcheesh dak kuk ko bii bassáalahkuulak an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh alóolapak dáhkuleelohmaachik. Ak bii piisshe dée átdewialak ihchi háakahkaak baatách xaxúa dúusaak cheéshdaak baawatbakálaam chiiák baa chúuss déekaasak heelak kala hilaa bii piisshe húuihmaachik.”

9 Jesus kuss hilásheek. “Ala koottáahile ko dii baachiweéwiiluk. Hilaakée hám dii héeluuan ak iluuák daachéesh it dashíssuua Akbaatatdía an baaxpéesh an baatcháachkaasheesh al ii bacheeítchikaashbiash alákaalohmaachik.” hek Jesus.

Jesus iisé ihkummílak táachiaatak.

2 Hinna íwahooteesh baapé ii sáhpua Jesus koóm Petersh dak James dak John dak íluttat awaxaawé báakum bassáan dáak isshíss aaléem kalakoon heelom al íkaataahiluuuan Jesus ihkummílak 3baaaxúassee chiiíakaatak kalakoon ii táachiaatak. Iiwaáiisshiwiua ii díalohtaa al chíakaateesh kuk dóosaliihmaachik. 4 Al akúkaa húuleettaa al íkaataahiluuuan Akbaatatdía akiláakuuom Elijah huuash dak

Moses huuash dak koon iluuák Jesus áxp iláaattuuk. ⁵Petersh daxxooták Jesus kuss hilásheelitdelek. “Rabbi balee hileelé ítchikaashik. Aláatchiliche dáawiikaasheem dii dak Moses dak Elijahsh dak battaawalakaáhuulak shóotak he?” ⁶(Petersh dak James dak John dak dúhpookeasuuuk. Petersh dúhpooee ii saakéewialak alaaxtám ko ii íwahkoosheek.) ⁷Kalakoon ahpaaixám húula xaxúa iaxuáhim héeleen bale áapchim kuss iláak hilásheek. “Hinné bii balaaké koóm awáchishshik. Al ilíia xaxúa díikukkaalah.” hek. ⁸Al akúaa húuleettaa baa hamneetéek. Hawass íkaalom Jesus ittáchkaatak.

Elijah huua ala húuash

⁹Awaxaaawéesh koon an bikéess duúom Jesus áxpeesh chiweetáahilak hilásheek. “Iwak baa alákuuash ii dilíissaataahilaalah. Shóon Bilaxpáakdaakbacheesh saák chilaák kaka bilaxpáakdak kala hilaa ii díichiwaalah.” hek. ¹⁰Jesus ammaa ala shéesh hileen áxpeesh ii ilíissuuhtaa ílahkakaattaa hinna “saák chilaák kaka bilaxpáakdak” heesh bat shéess iláauhtaa sáapahchelak alaaxtíuk. ¹¹Heelak báxxak hilíashiok. “Sáapii baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh hilásheeilu? “Elijah koochíhk huulák kalakoon Akbaatatdíá Akhuuwíash Awóonmakaush balee héelass húuhchewiak.”” huum ¹²Heelak kuss hilásheek. “Kooták. Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuua. “Koochíhk Elijah huuák baatách xaxuatáahilia ítcheeihmaachik.” Heem sáapii kúh an baalaátak Bilaxpáakdaakbacheesh baa baalíua ahchíuss dáak kúh díakxawiikaassheohmaachik huu? ¹³Heem hinné dii baachiweéwiiluk. Elijah kala híum hileen bilaxpáakuum díttak díakxawiikaassaak an díawioo díook. Haak Akbaatatdíá akiláakuum al ii baalaácheesh kuhtaa kala kooták.” hek.

baleiláaxxawiim shikáakam axúa awúualam Jesus isstíalaak déehcheesh

¹⁴Heelak duúla hileen akáxphawassdaaweesh koosaa duúolak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashe bat baa aashtátuuk. Bilaxpáakahkaashim áaxeetaa kaáuk. ¹⁵Al akúaa húuleettaa hileen bilaxpáakahkaasheesh Jesus koolám íkaak chilásuua ii kuss basáak óhchikaapuuk.

¹⁶ Heem íh baa báxxak. “Sáape ko ii aláxpak dilálalakaau?”
¹⁷ Hileen bilaxpáakahkaasheesh héeleen hawátam kuss hilásheek. “Jesus baa baánniliitchim hinna balaakbacheé dii íkaawahchewiawaak dii díss aawoók. Baleiláaxxawiim axúa awúualam ko ii ilíissaak ¹⁸kootáa shóon xachíit awéess chilahpilíak íipuuxe huuák iíchilappaxak biláatak axúa tátchihcheik. Heem hileen akdiiáxphawassdaawe isstíalewahcheht aliilúuleetak.” ¹⁹ Heelak Jesus bakálee díak hilásheek. “Tak baa dáhkalattuuleetawík dii bilaxpáaksaapuulak. Dii awáxp áawahkuua ii baa koochihtássaihmaachik. An dii kootúua ii balasxawaáhik. Eek daláake bíss aaluúaalah.” ²⁰ Hinna shikáakeesh kuss aaluólak baleiláaxxawiash Jesus íkaak. Hinna shikáakeesh axúa díhpueehchem awéess chilahpilíak páttatchialaak déek. Haak íipuuxe kúh shikaáhiik. ²¹ Heelak Jesus hinna bachéesh báxxak. “Kala hilíate shía?” hem bakálee díak. “Baa baa iakaáshkaatko kooták.” hek.
²² “Dappeewíak bilée dak bilé dak awuúss passhíhcheik. An balee dáhkuxshiwishbialaalak kootdák kootáawilikkuuh. Balee daásdeeawilikkuuh.” hem ²³ hilásheek. “An díhchi dáhkuxshiwishbialaalak kootíihmaachik.” haak. “Bilaxpáakeem baa kaláatchelak baa ala sáapdahtaa díawialak kootíihmaachik.” ²⁴ Kala kookáásheen baakáateesh iilápxe hiisáa iláak. “Bahkalátchekaatbaak. Bii kuxsawakák an baa bahkalátche áxpihkaawakuh.” ²⁵ Heelak Jesus hawass íkaak bilaxpáakahkaasheesh kuss basáak duúak bach áaxxiiosh heelitdelak kal axxaalawík. Jesus hiisáa hiis déehkaak hinna baleiláaxxawiim baa ashítcheesh alilásak kuss hilásheek. “Baleiláaxxawiash baa iikukkúlahchessaak baa ilíilahchesseesh eek axúa koon díikustah.” baak. “Haak kal iilúuhpe kal axúa chinmíchiilissaah.” hek. ²⁶ Baleiláaxxawiash ilíshelak kalakoon íishpuua díhpueehkaak aa kawíialiche aa iikuschilák hinna shikáakkaateesh xachíileettaa koon daatdák “Kala shéek.” huuk. ²⁷ Heeht Jesus hinna shikáakkaateesh ischéetiiak iluúhchem chilék. ²⁸ Awaasúuash biléeluulak akáxphawassdaaweesh aák íiluttachiiak báxxak hilíashiio. “Sáapii iwak shikáakeesh baleiláaxxawiia axúa awúualeesh basshíalaak

déewahchewiawuum biiluk ammúuleeta?" huum 29bakálee díak. "Baleiláaxxawiia ham isstíalaak déehchewioo an baalúukaasheesh hinné ko kooták. Dáhchiwakaaulak kan baa kuttáchkaatam kal ii iikuschílahkuua koók. Ihée annúuleetak." hek.

Jesus an dappeewíoosh kala chii ii ilíík.

30-31 Hinna dáalaaliiosh awám Galilee huuash kuhtéetaa daáuk. Jesus hileen akáxphawassdaaweesh an baáliliwiash héelapko shóoluulak bilaxpáake éhchehchewiassaak kuss hilásheek. "Bilaxpáakdaakbacheesh kala saskáat bilaxpáakbatshuoom kukúulak dappeéohmaachik. Heehtaa baáhko ii dáawiia chilaák kaka bilaxpáakihmaachik." 32 Heehtaa hinna íwahkoosheesh sáapahchelak alaaxták báxxuwioohtaa alaxaxxúuk.

Akáxphawassdaawe héele shóokee ko baatcháachkaashi?

33 Hinna duúla Capernaum diíolak awaasúua biléeluulak hileen áxpeesh báxxak "Alíianneetaa buúwaaliiosh sáapii ko ii bat baa dáshtatuu?" hek. 34 Hinna duúalaaliiosh shóokee ko baatcháachkaashdak hiliatak ko ii bach aashtátak áaahkuum iluk hilaa chitchíseetak kaáuk. 35 Heelak Jesus awáatak hileen iiaxpíluupeesh kuss iláak hilásheek. "Dii héeluan hawáteem bassáaanneewialak ii háakkaashdaak baatách xaxúa bilikkuxshíihmaachik." 36 Jesus baakáatam dúttak hileen áxpeesh héeleen iluúhcök. Dúttak íhchilaxpaak kalakoon áxpeesh kuss hilásheek. 37 "Bilaxpáaksapeelahtaa hileen baakáate hawáteem balásheesh ii sapíhchelak bii bíss kootúulak ko kala kooták. Ak bii sapíhcheesh kúh ak bii húuhcheesh ko kuss kootúulak ko kala kooták."

Ak bii iichúulessuuash bii óhchiptuuk.

38 John koóm Jesus kuss hilásheek. "Jesus balee baálilaawilikkuuh. Bacheém ílakaan awákuum dalásheesh dáasaasak bilaxpáake axúoo awíuan baleiláaxxawaauum isstíalaak déehkaalawik. Balee hawássaam koochéewahchessuuk." hem 39 hilásheek. "Oochiahchessaalah. Bilaxpáakeem balásheesh dáasaasak baa baatcháacheem díalak píishchiisaa ii bii iichúulessaaíhmaachik. 40 Ak balee

iichúulesseesh koóum balee
óhchiptuuk. ⁴¹ Ala koottáahile
dii baachiweéwiiluk.
Christ písshe daláaush
ko ii sapéelahtaa baláshe
dáasaasak dii bilisshíhkuulak
kooláhtaa bakáleesh
baatcháachiihmaachik."

ii baa kxawíihilihche

⁴² Dii sapéelahtaa
hileen ak bii
kalátchekaatcheesh hawáteem
bilaxpáakhaakkaashkaatdahtaa
baa kxawíihinnahchelak biiísáakaasheem dáape kuss daxták
bilisée koon dii binmúuass shítuulak ko heetashtéehmaachik.
⁴³ Dísche ii baa kxawíilialaalihmaatdak dappaxíh. Dísche
chúttachkaattaa Baaiiwaakoochihtéesh bilía daláalak an dii
bilaxpáake ii baa koochihtalák ko heetashtáak baaleettaa
dísche díupta dii alíatdeetaa Bilée Isée ii chíaleettaahileesh
héelass daláalak kuk kxawiikaaséehmaachik. ⁴⁴ Kuhtéen
kuk is baáhpuaataakuum ii súuleetak. Haak biláahisshishia
ii chíaleetam baailísuua ii koómneetak. ⁴⁵ Díche ii
baa kxawíilialaalihmaatdak dappaxíh. Dii díuassaalak
Baaiiwaakoochihtéesh bilía daláalak an dii bilaxpáake
ii baa koochihtalák ko heetashtáak baaleettaa díche
díupta dii alíatdeetaa Bilée Isée dii héelass shítuulak kuk
kxawiikaaséehmaachik. ⁴⁶ Kuhtéen kuk is baáhpuaataakuum
ii súuleetak. Haak biláahisshishia ii chíaleetam baailísuua
ii koómneetak. ⁴⁷ Haak díshte ii baa kxawíilialaalihmaatdak
dúxtak dústak hawáxiah. Díshte chúttachkaattaa
Baaiiwaakoochihtéesh bilía daláalak an dii bilaxpáake
ii baa koochihtalák ko heetashtáak baaleettaa díshte
díupta alíatdeetaa Bilée Isée dii héelass shítuulak kuk
kxawiikaaséehmaachik. ⁴⁸ Kuhtéen kuk is baáhpuaatdaakuum
ii súuleetak. Haak biláahisshishia ii chíaleetam baailísuua ii
koómneetak.

⁴⁹ Heelak bilaxpáake xaxúa bilée ii hoowéetiohmaachik.
Haak an baa aleéo xaxúa alakupé awaxoosé ii diáohmaachik.

Mark 9:42

⁵⁰ Awaxóose ala kupé íttuuk. Ala kupé haamnák shóotdaak kaka awaxóoskupdahkuuk he? Díiluh awaxóose ala kooté koótdaalah. Haak ítche bach áxp baa káalah.

10 Jesus hinna ala kooléesh kalakoon déela awám Judea huuash ko kuss déewiak. Heehtaa áashe Jordan áakoochiisaa daáush ihkukóolia it kooták shóon déet bilaxpáakahkaasheet kuss duúiluk. Kalakoon baachimmíhcheik.

Jesus an bach áxpassaassuua ii baa baáliliash

Kuhtéen bilaxpáakahkaashim kuss duúok.

² Pharisees kootéesh ham duúla Jesus diíak chilasshihchiwíak hilíashiio. “Bachéem uá áxpassaawialak kooták he?” huum ³bakálee díak hilásheek. “Moses ammaa dii chiwaáush saakée?” hem ⁴kuss hilíashiio. “Moses bale baa íkuchkim díak hilásheek. “Bachéem baawaalaácheem áakeen baalaátak. “Kan dii awáxpassaak.” haak dáashe kussíiak úash kuuák kan déehchelak kan bach áxpassaahchek.”” huum ⁵kuss hilásheek. “Dalásannialalaakaasak baa an dii baa chiweelichíssuum kalako ii Moses iwak ammaa íkuchke díalakuuk. ⁶Heehtaa hinna awé Akbaatatdíalak an díawassee koottaléesh “Bilaxpáakdiawassee bacheém dak bíam dak koóuk. ⁷Kalako ii bacheém aksée íhchish dáak bíam áxpalak ⁸kal axúoo hawátiohmaachik.” Heem kal iilápkaashissaa kala hawátkaatihmaachik. ⁹Hinna íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdíalak ammaa bach aahíiash bilaxpáakeem hileen ak bach áxpeesh díuppeelehchessaalak koók.” hek Jesus.

¹⁰ Awaasíuash kala chií biléeluulak hileen akáxphawassdaaweesh Jesus báxxak “Sáapdahche?” huum ¹¹kuss hilásheek. “Bachéem uá áxpassaak bíia ihéem ko áxpalak kan bach kataalúua díak kootáa uá basséesh iáxxohchek. ¹²Heelak bíam kúh chilée áxpassaak bacheé ihéem ko áxpalak kan bach kataalúua díak.”

Jesus baakáatkaateesh chiwakáakuuk.

¹³ Baapím hileen bilaxpáakuum baakáatkaatum aaluúla Jesus aaliíak dússhihchihkaak chiwakáakuuhchewiook. Heelom akáxphawassdaaweesh ak óosh alilásak híihchessaawiook. ¹⁴Hinna íwahkooteesh Jesus íkaak baa hilíkalatchessaak kuss

hilásheek. “Hileen baakáateesh bíss húuhchessaawiassaalah. Ishóochiss dashpíssaalah. Bilaxpáake hileen baakáateesh ala kootúua koótidaak ak cheéshdaak Akbaatatdía ko kuss baa bíak huulak bilaxpáakuum ala hawasséesh kala ko héeleeluuk.”¹⁵ Ala koottáahile dii baachiweéiiluk. Akbaatatdía an dáhkalattuuash baakáate ala kootúuash ko kala koótidaassuulak Akbaatatdía díhchi hawasséelahchessaak kootáa is awé kuss daléewialuuulak annuúleettaahiliihmaachik.¹⁶ Heem kalakoon hileen baakáateesh dúttak íhchilaxpaak baaattaakuuák chiwakáakuuk.

iisákshim dahísseesh

¹⁷ Jesus ala hawass dáaweesh kootáa kan daáhnem kalakoon bacheém kuss basáak húula hiiák kootáa Jesus ishóocheen ishúushpattak hinné báxxak. “Jesus dik dii ítchik. Bii baálilaawakuh. Shóotbaalak kal ii Akbaatatdía an bii bilaxpáake ii baa koochihté bakúk he?”¹⁸ Jesus bakálee díak hilásheek. “Sáapii bii ítchik daa? Hinné chilasshihchikaáshih. Baa ítche hawátkaatam Akbaatatdía kuttáchkaataak.

¹⁹ Baleilípilakeesh kal élahchek.

“Bilitchilappeéssaah.

Bach kataalúua díassaah.

Baa ataalíssaah.

Bale biísshe ii baa baaík sheéssaah.

Disákkupeessaah.

Dáksee chikittaakuúh.”” hem

²⁰ kuss hilásheek. “Jesus bii baachimmílahcheitchilaam “Ahóoh.” baak. It bii baa iáko kukaákan hileen xaxúa biukkák díawaawaalichik.” hek.²¹ Jesus íkaak daásdeem kalako ii kuss hilásheek. “Baa hawátkaatam it díalaassaak. Dáak baa deé xaxúa ii baa íaschilak bálee dilútcheesh baa baatcheeshkáate dúmmatdak kalako ii Baaiiwaakoochihtéesh koon ammaa dáhkulutche ahúihmaachik. Kalakoon baawatbakáleesh dúttak chiiák bii píisshe húuh.” hem²² hinna iisákshim dahíssaakaasheesh iikukkulák ítchissaak daasé xawíikaasak déek baa eé baatcháachkaasheesh xapíawiassaam.

²³ Jesus hileen bilaxpáakeesh iháata íkaak kalakoon akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek. “Hileen ak

dahíssaakaashe Akbaatatdía an bacheeítchikaashe diíwioolak kuk baalúuaahiohmaachik.” 24 Heelak akáxphawassdaaweesh hinna al ilíash chiláshdom Jesus kala chii hilásheet.

“Biilápaacheen sapéeoleta baa aáu an baa bíoosh koolák Akbaatatdía an bacheeítchikaashe diíwioolak kuk baalúukaassuuk. 25 Kooták. Ii baa xíassee baalúulaxissheem biichkawatshúa ala hupkáateesh chúuss déewialak ko baaluussáak bacheem dahíssaalak Akbaatatdía ihchi hawasséehchewioolak kuk baalúukaassheohmaachik.” hem 26 kalátchewialom baaleetak chiláshkaasuua ii hiláshiik. “Kootdák ak ínneetihmaachik.” 27 Heelak Jesus áxpeesh iháata íkaahak hilásheet. “Bilaxpáakeem íilaataahilia ihch iléewialak ihch alíinneettaahilak hawéese kuk iléewialak alíinneettaahilik. Heehtaa Akbaatatdía ak baa ilée koók. Heem Akbaatatdía baa sáapeem díawialak kootfíhmaachik.”

28 Peter huua koóm kuss hilásheet. “Biiluk baatách xaxúa bulusáak dii píisshe baáuk buh. Kootdák biiluk balee shótak he?” hem 29 kuss hilásheet. “Ala koottáahile dii baachiweéwiluk. Bilaxpáakeem ashalaakooléesh akúpeesh akséesh dáakeesh is awéesh xaxúa díusaak íhchish dáak bii baa biipám ko ii kootáak baleiichiweítcheesh bilaxpáake chiweewíak ko ii koochéelak 30 hinna awé áakeleesh bakálee ahkaássheihmaachik hinna al áxpihche awaasúua dak akúpe dak isahké dak dáake dak is awé dak. Heehtaa acháappaa bilaxpáake koóum baa chúuss déehcheohmaachik. Deéla baapiiháakdak Akbaatatdía an bilaxpáake ii baa koochihtáhcheihmaachik. 31 Heem hilaakée hinna awé áake al ahó ak basséesh kuk iiháakiohmaachik. Haak ak iiháakkaashkaateesh ko bassáaohmaachik baapiiháakdak.”

Jesus an dappeewíoosh dáahmíiaa ii ilíik.

32 Kalakoon alíianneetaa isshíss dáalaaliak Jerusalem kuss daáulak Jesus ishótuuan díilak déem hileen áxpeesh díhpupéeak ii chilásuum ak píisshe déesh baailíssuuk. Kalachií hileen bacheé ii xpíluupeesh aák ittáchiiak ammaa ala chúuss déewiash chiwaakuúk. 33 “Dííkukkaalah. Jerusalem isshíss baáulak kalakoon Bilaxpáakdaakbacheesh díttak aaláak akchiwakíiwachéeítchikaashe dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh kukúulak chiikúss Jews ak kootássee

kukák dappeéhchewiook. ³⁴Ilikákkaahilak áasshuookoolak datchúsak kalakoon dappeéohmaachik. Heehtaa baáhko ii dáawiia chilaák kaka bilaxpáakiihmaachik.”

James dak John dak baa kaalúuk.

³⁵Heem Zebedeesh dáakbachee James dak John dak duúla Jesus diíak kuss baa kaalák hilfashiio. “Jesus balee baachimmílahcheitchilaak. Ammaa díiluss baakaanmiáwuua díawilikkuuh.” huum ³⁶báxxak hilásheek. “Sáapdiawaawalabiilu?” hem ³⁷hilfashiio. “Koottannák kan dii bas bacheeítchikaasuulak bilaxpáakkootaa dii chikittaalákuulak hawáteem dilapáko balee awáachihkaak hawáte kúh diláhchisko balee awáachihkaawilikkuuh. Dii awáxpak baa awíkuchkiwiawuuk.” huum ³⁸kuss hilásheek. “Sáapdakaaluulak dáalaaxtuuk. Kala shíassaa baatám iiwilishbiíwiáweesh diiluk iiwilishdiíok he? Kala shíassaa baa baalúua ala chúuss baaléewiaweesh díiluh chúuss daléewialuulak kooták he?” hem ³⁹hilfashiio. “Eeh ko koótbaawiwuuk.” huum bakálee díak hilásheek. “Kootkaáshik. Baapéem díiluh ammaa chúuss baaléewiawee chúuss daléelohmaachik. ⁴⁰Heehtaa balapáko dak baláhchisko dak ammaa kooléehchewiash an bii baaláhkaleetak. Iíschiisaa Akbaatatdía hileen ak koon awáachiilush daacheesh kal ákkuuwiakuuk.”

⁴¹Hileen Jesus áxpe iipilaké hawéeseesh James dak John dak ammaa kaalúuash iikukkák baa hilíkalatchessuu. ⁴²Heelom Jesus bach aahiiák kuss hilásheek. “Hinné kal élahkuuk. Jews kootássee bacheeítchikaasaahuuash is bilaxpáakuua xalússhihkaak hawassiak ihchi báaxxiok. Haak hileen bacheeítcheesh bilaxpáake baa an díahchewioosh ko áachiahak díahkuuk. ⁴³Diiluk hilíatdaassuulak koók. Baaleettaa dii héeluuan hawáteem baatcháatdewialak koochihkáa cheéshdaak baa ishkawáashdelak koók. ⁴⁴Haak dii héeluuan hawáteem baatcháatdaak bassáalewialak kootdák baa ishkawáashe ala kootúua koótdelak kala kóok. ⁴⁵Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáake ihchi kuxshíhchewiak ko ii húussaak. Baaleettaa baa kuxshiwiák ii húuk. An bilaxpáakeesh káak bilaxpáake ahóom iléewiak ko ii húuk.”

Jesus Bartimaeus huum ishtáleeteesh baa íkaahchek.

46 Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak bilaxpáakahkaashim áxpak awaasíualahum Jericho huuash kuhtée diíak kootáa ashhéeleetaa dáak dakkáhchilom bacheém ishtáleetam dáashe Bartimaeus huum (Timaeus dáakbachee koók.) alíiannee díusahpeen awáatak baa kaalák baa bíak daachík. 47 Bakúttaa daáum baa iikukkúlem Jesus Nazareth huua ak kukaa híuash koóm kalakoon éhkaak hiisáa iláak. “Jesus David is íilanee bii baatcheeshík. Bii íkaawakuh.” hek. 48 Ak iikukkóosh iiahúum alilásak ilíihchessaawialom kannaa hiisaakaassaáhak ákahchiia hilásheet. “David is íilanee bii daásdeeawakuh.” hek. 49 Jesus hinna déesh alaxxítak hilásheet. “Eek bíss aaluúaalah.” hek. Bacheém ishtáleeteesh dáasaasak kuss hilíashiiok. “Dalásxawiihchessaah. Díluuh. Jesus dii ilík.” huuk. 50 Kala kookaásheen isaashé akúss shítak iluualáwak kootáa Jesus Alápasshiss déek. 51 Jesus kon báxxak. “Bii sáapdialahchewialaa?” hem kuss hilásheet. “Rabbi dii baa bakíkaatbaaish bii baa íkaahkaawakuh.” 52 Jesus kuss hilásheet. “Dii óochiawahchewiawaalak kootíihmaacheesh dáhkalatchem ko ii dii alátdeetak. Kan dáah.” hem kala kookaásheen baa íkaak kootáa alíianneetaa Jesus píisse déek.

Jesus Jerusalem kuss dáak daxxoochím baaihkammáatuuk.

11 Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak dáalaaliio aa awaasíualaho Jerusalem kala koosáhtuulak awaxaawím Buluhpashipítkaate (Olives) huuash héelahkeen ashalakuliuúom Bethphage huua dak Bethany huua dak kan diíolak kalakoon Jesus akáxphawassdaaweesh díupdak báasak 2kuss hilásheet. “Ashalakulukáatam dishóocheeluash dáak daaxxaloóhtuulak kootáa báhkahpisaachiaxaapim it áakinnuuleetam koon daxtúum alákaalohmaachik. Iáxche dísshipak ihchikusshitáalak aaluúaalah. 3Bilaxpáakeem dii báxxak. “Ii sáapdialaawialuu?” helak. “Ak eetáahile ammaa ilíiikukko kon áakinnewiak balee aaléehchek. Heem ii diáhmiak koowáheelak kootáa aachisshíihcheihmaachik.” haalah.”

hek Jesus. Kalakoon iisalakusáa déehchek. ⁴Hinna daáush heelom ashhéeleen awaasúum bilán chiaxaapím koon daxtúum íkaak deéla dússhipuuk. ⁵Bacheé ak kooléesh íkaak hilíashiiok. “Sáapdialuu? Sáapii eek chiaxaapé dilússhipuu?” hem ⁶bakálee díak Jesus ammaa ala chiwéesh chiwaáum hileen bachéesh déehkuuk. ⁷Heem hinna chiaxaapéesh aaluúla Jesus aalióom kalakoon iíittaashteeo áakaako áchippeeak áakinnek. ⁸Bilaxpáake ahúm iíittaashteeo áakaako dústak an déewia ishóocheetaa alíiannee koon ilúxta dúsaaum hawéese kúh deéla baláape ala koon apáale páshkak aaluúla kúh ishóocheetaa alíiannee koon ilúxta dúsaaush ala chikittúua ko ii kootúuk. ⁹Bilaxpáake ahó ii baa shichiishím ham ishóocheen dáak hawá písshe dáak kalakoon hiisáa iláak hilíashiiattuuk.

“Haa?alée haa?alée haa?alée haa?alée Akbaatatdíá balee héelass húuhkaak baa áatchilahchek.

¹⁰ Bas baaxaalíoo David huua an baa hawasséewiash kala saskáat kootíhmaachim Akbaatatdíá balee baa áatchilahcheihmaachik.

Akbaatatdíá dáshe báaxxiwaak baawihkammáatuuk. Hosannah.

Akbaatatdíá baa iíschiisaaleeteesh
dáshe báaxxiaoah.”

¹¹Jesus awaasúualaho Jerusalem kuss dáak daxxooták alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtee hiiák baatách íkaak. Kalakoon kal ahpaakaaséem bacheé iiapxpíluupeesh áxpak Bethany kuss chissšíik.

Jesus balapáalim dásshushesheesh

¹²Baáhkiiluupe chilaák kala chii ashalakuluuá Bethany kukaa duúolak héelapko Jesus koóm alíishik. ¹³Heem buluhpía áapbishim akshíahtaa koonnák íkaak. Déela hiiák buluhpé chichíilak baa óolapdeetam baláape kuttách hámmishik. Ala koottáahile buluhpé al óoshe al íkuxxee it hiisséek. ¹⁴Hinna buluhpía kuss iláak dásshushak. “Kal ii díuhpee buluhpé apáannaaleetdihmaachik. Bilaxpáake kal ii díuhpee buluhpé dís buluhpé duusúuleetiihmaachik.” hem Jesus akáxphawassdaaweesh iikukkúuk.

**alachiwakáauashbaakkussahkeesh Jesus
kuss dáak baa isshíalaahéesh**

15 Awaasúualahoosh Jerusalem diíolak Jesus déela alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtee híilem koon baa íaschilak kootáa baa iiwaáíaschilak áaahkuum daaskawáak isshíalaahak akbálaiiwakalaalutcheesh is baaiihulishoopúua chipassaáhak haak baaíiphachkuum chíakaateesh ak iiwaáíaschileesh al awáatuua dashkaáhik. **16** Haak bilaxpáake iháass baashihták baa kulaáuwisaahak alachiwakáauashbaakkussahkeesh chiwakíssaa ittákkaa chuíuss dáahkuiluash kúh kala koochéehchessaak. **17** Heelak kalakoon bilaxpáake baálilaak hilásheek.

“Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuuash
ala shíosh koók.

“Baasúua awé kootáa bilaxpáake ala chiwakíiwioolak
kootéesh koók.” huuk.

Heehtaa diiluk dáhkulussaak akbaaataalé
dáasuuluhkuuk.”

18 Akchiwakíiwachéeítchikaashe dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak iikukkák Jesus chiláum an bitáaxio chíilak dappeewíook. Ii kooté ammaa ii baa baachimmíhche baatcháatum bilaxpáake chiláshkaasuum ko ii chiláauk. **19** Heelak áhpaakaashdak Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak Jerusalem kalakoon kalachií daáuk.

Jesus balapáalim báahcheesh ii baa xíassaahcheesh

20 Heelak baáhkiilupe chilaákkussee hinna buluhpía íkaalolak chóose aa ichíhchisshia híik. **21** Heelak Petersh koóm Jesus ammaa ala shéesh chichéhkaak Jesus kuss hilásheek. “Rabbi íkaak eek buluhpíash kuss dilfiash chóosak saák daachík.” **22** Heelak Jesus hilásheek. “Akbaatatdía kaláttaalah. **23** Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Sapéelahtaa eek awaxaaawé kuss iláak. “Báaxxaak dáak eek bilisée díhch awúuass shíchih.” helak koótitchikaatiihmaachik dalásawuuko dáhkalattaak dalásduupassaalak. Hinna ammaa ala shéesh kuhtáakaattaa kootíhmaachik. **24** Hinna íwahkooteesh hinné dii baachiweéwiiluk. Shóon Akbaatatdía kuss dáhchiwakaak baam dakáaluulak baa dakáaluua

kala kootíihmaacheesh dákhalatchekaasuulak Akbaatatdíá díalakuohmaachik. ²⁵ Haak dákchiwakaaulak bilaxpáake disítchilaassaa xuh dilúpialak kala kalaaxtakuúh. Koótdulak báakukkoole Dáksaau kúh ammaa ala kxawíiannialuuash dílüh dii kalaaxtalákuohmaachik.” ²⁶ Baaleettaa dákhalaxtalakussuulak báakukkoole Dáksaau Akbaatatdíá dílüh baa ala kxawíiannialuuua kalaaxtalákussaaoohmaachik.

Akbaatatdíá Jesus an baaxpéesh kuúk.

²⁷ Heelak duúla awaasíualahoosh Jerusalem kala chii diíolak Jesus alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon hawass díilaahaatdak akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak baleilfiaakaxpissee ak éhcchekaasheesh dak baaisáate dak duúla diiáhak ²⁸ kuss hilíashiiook. “Hileen baa díalee díilaa díalaa xuh sapéen an baaxpée ii dii díahche?” huum ²⁹ kuss hilásheek. “Biichihkáa baa hawátkaaateem dii baawáxxuulak bakálaa díaluulak hilaa sapéen bii hilíachehchelak dii baachiweéwiiluk. ³⁰ Bii chiwáalah. John an baa bilihpíhcheesh Akbaatatdíá kon díahche? Ta xuh bilaxpáake kon díahkuu?” ³¹ Heelak íin bach kusséesh bach aashtátak áaahkuuan hilíashiiook. “Sáakbaawiawuu? “Akbaatatdíá kon John an baa hiléesh díahchek.” buulak hilásheeihmaachik. “Kootdák sáapii John an dii chiwaáush dákhalatchessuu?”” ³² “Heeht. Bilaxpáake John baa an díá kon díahkuuk.” buulak koók. John Akbaatatdíá akiláakuua ko hawéesh kalátchekaasuum hinna bilaxpáakahkaasheesh baa iháateem díoom hilíatak chiláauk. ³³ Heem haáksee hilíashiiook. “Bakálaa díawaawiawuum ammúuleetak. Sapéen díahchelak balee alaaxták.” huum. “Kootdák sapéen hileén ii bii díahche bakdák bíh dii baachiweéssuuk.”

alatshíiash dak ammaa hawasséehcheesh dak

12 Kalakoon Jesus hileen bilaxpáake kala chii kusseé baleiichiwaáum ii baa xíassaahchek. “Bacheelák is awé baáchuukaate ko apáalim áaxxee binnaxchilíak awé chikaák ii baáchuuwilaxxee an díoo kootdíak alahawassíkuulak chínnek. Deéla bilaxpáakuulak is datshíiash hawasséehkaak ik iiaxúa awé iháass dáak koon dahkúk. ² Heelak deéla baáchuukaate kal óosak ala kuluttúua kal

íkuxxee hiilák ishkawáashe hawátdak déehkaak hileen baaapáaliiosh an baaláhke kulutchíhchek. ³Heelak hileen is datshíia ak hawasséesh hinna baa ishkawáasheesh dúttak dappeetáahilak baa kuleéleettaa chisshíhkuuk. ⁴Heelak kala chii ishkawáashe iháalak kuss déehchelelak aashúua dattaták baannuushíttuuk. ⁵Heelak it kootáa ishkawáashe kala chii iháalak kuss déehchelelak dappiíok. Píishchiisaa ahkaáhdak déehchelelak hám dappeetáahilak hám dappiíok. ⁶Aaleéla kala hawátkaat axpilák dáakbachee íchisshikaasheesh déehkaak. “Balaakbacheé kuk chikitchéeo.” hek. ⁷Heelak hileen is datshíia ak hawasséesh bat shéess iláak hilíashiok. “Hinné dáakbachee koóm hinna awé ak eé koóihmaachim baappiíolak ammaa baaláhke xaxúa kan bílun beéwohmaachik.” haak ⁸kalakoon hinna dáakeesh kukaaaaxpák dúttak dappiáhak hinna alatshíiash koon awéelass shítuuk.” ⁹Kalakoon Jesus kuss hilíasheek. “Hinna alatshíiash ak éesh shóocheeihm diliatuu? Huuák hileen ak hawasséesh dappiáhak hinna is datshíiash baa ihéem ko hawasséehcheihmaachik.” hek. ¹⁰Kalakoon Jesus hilíasheek.

“Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan daámnuuash
dáhkalaaxtuu?

Ak awaasúulioom baáhpam ii díawiassuuash Akbaatatdía
kuk kootáa hinna baáhpe ii baa hilikaáshim ak
baa díuxaasheesh koók.

¹¹ Hinné Akbaatatdía kon díash baa baatcháache baa
iíscisiaaleetam awákuuk.”

¹²Hinna íwahkoosheesh hileen bacheeítchishiishiahe
hinna baleiichiwiéesh iikukkák ala kootíua ko ii iichiweém
éhkaak dúttak daxchiwíoohtaa bilaxpáake al ahóosh chilaák
ko ii dússhihchissaa daáuk.

bálee al ii kakiwaaíiwishdioo

¹³Kalakoon Jesus hileen ak iitchíuleesh bat diíak Pharisees kooté ham áappaa Herod is dáalaacheesh kúh hám Jesus kuss déehkaak baa chiwáxxak ala chíuass aaliíwioolak ¹⁴duúla chikitcheelídeelaak kuss hilíashiok. “Jesus dii bilaxpáaktaahilim éwahkaak baa ala koottáahileesh Akbaatatdía al ilíia kuhtáakaattaa ii baánnilaalakuum kúh éwahkuuk. Dii áaxxee bilaxpáake ala kootíua ii

díhchi baailíshelaassaa
 kootáa baa baánnilaak
 dáakahkuik. “Heem balee
 baánnilaawilikkuuh. Kootdák
 dik dalásshoota? Romans is
 bacheeítchiwaakkussahkuuash
 Jews biiluk bas báalaau
 kakiwaaíiwishdiawuua
 annawík.” diliachi? Kootáa
 baa kaláttchessaak Jew kootássaak.” haak 15 “Iiwishdiawuu
 xuh baaleeta?” huuk. Hileen bacheéesh isakkupéeak Jesus
 kúawialom ehkaáhak kuss hilásheek. “Sáapii bii ala chúuass
 aalaliíwialuu? Bálauuwateem aaluúak bii íkaahkuuh.”
 hem 16 Bálauuwateem aaluúom hilásheek. “Hinné sapée
 axuawaalaátak sapée dáashi?” hem. “Caesar koók.” huum.
 17 “Kootdák Caesar baa an baaláhke kukák Akbaatatdía kúh
 baa an baaláhke kukáalah.” hem chilásuuk.

Mark 12:15

Bilaxpáake súut píishchiisaa Akbaatatdía kaka chiléhchei?

18 Sadducees kootéesh ammaa kaláttuua hawátam
 bilaxpáake súut píishchiisaa Akbaatatdía kaka
 chiléhcheleetam kan baa hámneetuuk huuk. Heem hawátuum
 duúla Jesus diíak chilasshihchiwíak baa báxxak hilíashiiok.
 19 “Jesus hinné balee chiweeítchiawilikkuuh. Moses koóm
 baalaátbilikkuuak hilásheek. “Bachéem akúpe uáwishim
 dáakuuleettaa sheelák hinna bacheéesh úakkuleelak
 dáakuuwishdak akúpam shéesh hileen baakáateesh ko
 iiwishfiaakuuk.” 20 Bacheé ak bach akúpe iisáhpoooolak héele
 baa isée uáwisak kalakoon dáakuuleettaa shéek huuk.
 21 Heelelak ala kooté akúpeesh ii piishiléesh úakkuleelem
 kúh dáakuuleettaa shíassaa sheelák ihkukoóliia ak bach
 akúpe ii dáawiiash kúh kala koottáahinnak 22 hileen ak
 bach akúpe iisáhpooosh haáksee iixaxuatáahile hinna
 bíash hawátattachiia áxpuum dáakuuleettaa xaxúa súuk
 huuk. Háaksee hinna bíash kúh shéek huuk.” 23 Kalakoon
 hileen Sadducees Jesus baa báxxak. “Kootdák ak shée
 kaka bilaxpáakuulak shóokee ko áxpak he? hinna bíash.
 Chichéhkaah ak bach akúpe iisáhpooakaasuum hinna bíash
 hawátattachiia áxpuuash.”

24 Kalakoon Jesus kuss hilásheek. “Eek baa sheeltíua iháatduuk. Ii kootéesh baa baalaáchim baaxpéesh awuuá an baalaácheesh annámnaalaaxtuuk. Haak kúh Akbaatatdía an baatcháachkaashe dáalaaxtuuk. **25** Koottannák bilaxpáake ak shéesh kaka chilúulak bilaxpáakiaxpwishe ko kala kootíohmaachik. Baaiiwaakoochihtéesh kuhtée ak bach áxpaleetiihmaachik. **26** Haak bilaxpáake kaka chilú xuh shóotdak dii baachiweeítchiwaawalakbiiluk. Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan balapáalikuluum al aláxaalaatak haawísseesh al iichiwéesh Akbaatatdía ala chiwéesh it dáamnuuleetax sáapa? Hilásheek. “Abraham is Akbaatatdía dak Isaac is Akbaatatdía dak Jacob is Akbaatatdía dak it bíik.” **27** Ak bilaxpáake kuttách ko is Akbaatatdíoom éwahkuuk. Heem bilaxpáake súuhtaa iixaxúa an bilaxpáakuua ii baa koochihtúum is Akbaatatdíoo it koók. Akbaatatdía al íkeen iixaxúa bilaxpáakuuk. Heem éek iháattaahinnuuk.” hek Jesus.

bale baa íkuchke kala héele baa iíschiisaaleeteesh

28 Baleilíiaakaxpissee ak éhcchekaasheesh hawátam húula hileen Sadducees kootéesh dak Jesus dak bat baa aashtátuum iikukkák heelem Jesus ammaa ala shéesh an bakánnia xaxúa ítchikaasshek. Heem déela Jesus hiiák báxxak. “Akbaatatdía ammaa íkuchkuum díawilikkuash kala héele baa iíschiisaaleete shóokee koó?” hem **29**kuss hilásheek. Baa iíschiisaaleetak. Iháassee baa hámneetak.

“Hinné dííkukkaalah Israel bilaxpáake ilusseen.

Bas Akbaatatdíoo kal Akbaatatdía kuttáchkaate koók.

30 Dís Akbaatatdía kusseé daláse dak an dii

bilaxpáakeesh dak al ii baa dáasshihcheesh dak
an dítchiash dak xaxúa ii aláchishhilak kala koók.”
huuash koók.

31 Piishilée kúh kala koottáahilik.

“An díhch aláchissheesh kúh aláxpiilaasshiia kootáakuuh.”
huuash koók.

Hileen bale baa íkuchkeesh díupta kala héele baa iíschiisaaleete koóuk.”

32 Hinna bachéesh hilásheek. “Koottáahilik eek baa sheelée. Akbaatatdía kan baa kuttáchkaate koók. Iháassee baa hámneetak. **33** Haak daláse dak al ii baa dáasshihche dak an

dítchia dak xaxuatáahilia ii Akbaatatdía aláchissak kootáa kúh an díhch aláchissheesh aláxpilaasshiia al aláchishhilak ko baatchaatáak baaaxuawishé ahkaásheem aláxiilaak Akbaatatdía dákbialeesh kuk doosaléek.” ³⁴Heem Jesus hinna bachéesh ammaa bakálee díash ítchikaasshem iikukkák kuss hilásheek. “An dáhkalatcheesh áxpilahkaak koómnaassaalak shíassaa Akbaatatdía dís bacheeítchikaasheesh koólahkaak is bilaxpáake dii hawíihmaachik.” hek. Ko baapé koon akússeesh bilaxpáake Jesus alaxaxxák kan báxxuwiassuuk.

Akhuuwíash Awóonmakaauh David ichíssaaannee ko hawá?

³⁵ Hawáttaa hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtee Jesus baa baachimmíhkaak hilásheek. “Hinné chilasshihtáalah. Baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh sáapii hilásheeili? “Akhuuwíash Awóonmakaauh Bacheeítchikaashe David is filannee ko hawíihmaachik.” huuk. ³⁶⁻³⁷Heehtaa David ichíssaaannee ko hawáhtaa Axxiilaaché kúh koók. Ii éwahkuuash hinna David koóhtaa dáasaashit “Baxxiilaaché” heik. Ii éwahkuuash David iiaxúa Baleiláaxbaaxpee ii iláak éek dáasaasak “Baxxiilaaché” hek. Hilásheek.

“Akbaatatdía koóm Baxxiilaachéesh kuss hilásheek.
“Húuh. Al ámmaache balapáko dii dii awáatbahchewiawaak.

Dís koochíia xaxúa dítbuua biaxséen bulusáawalakdak koon ihch aliilúuleetak kaáohmaachik.””

Jesus bilaxpáakahkaashim ak iikukkóosh al iikukkúuash isítchikaassuuk.

Díhch íassiialah. Baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dii iháass aaliíoh.

³⁸ Hinna baa baachimmíhcheesh héelapko Jesus hilásheek. “Díhch íassiialah. Baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dii iháass aaliíoh. Bilaxpaakkuluuáhit iíttaashteeo shíichiak ihkulutchikaásak ihch asíitchewioot anmaaíaschiluua koon ihch iiláxiiluk. Bilaxpáake chikittaák kuss hiláshiiok. “Shóotaachi?” huut kan baa isítchiio koók. ³⁹Bilaxpaakkuluuáhi xuh alachiwakáauasheet biléeluu xuh

baa baa duushítcheehkuut balealawáache ii chikittúash koon awáachihkuulak hiliachiiluk. ⁴⁰ Haak kúh akbíasshe kuss batshúak kúak ko ii baa aáu dútchiiluk. Haak kalakoon chiwakáaut ihch iiláxiak shíakaasshelitdelelaak bilaxpaakikaáhuut ko ii koochéeiluk. Baapéem baa bakálaa diíolak al ihch iáxxohkuua baatcháachkaashe akúkussahke diíohmaachik.”

akbíasshim ammaa kée

⁴¹ Alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéelako bálee an díusaau áakkaako Jesus koon awáatak bilaxpáake bálee awuússiiot ko íassialaachik. Baa dahíssee iiahúum kuk bálee ahkaáshawuusseeiluk. ⁴² Heehtaa akbíasshim dahím húula hiiák bálaahisshikaate íiwisaatduuleetam eé díupkaatam awuússeek. ⁴³ Jesus akáxphawassdaaweesh iláak hilásheek. “Baa ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hinna akbíasshim dahéesh kuk ammaa kée ko hammishkaasáak hileen hawéeseesh kuk kootássuu. ⁴⁴ Hileen ak baa kúuwisseesh kuk ammaa al akúkaam ko awuússiiok. Hinna akbíassheesh kuk kan baa eé kuttáchim xaxúa awuússeek. Kan baa al akúkaaleetaht kuk xaxúa déehchek.”

**Jesus alachiwakáauashbaakkussahkeesh
kan baa haammía ii iichiweék.**

13 Jesus dak áxpeesh dak alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon asaanmíak daáwuulak akáxphawassdaaweesh hawátam ak baachimmíhcheesh kuss hilásheek. “Jesus íkaah. Awaasúuahaache balee áaxxee dak hileen baáhpe shíishiahe ii díooth dak ítchikissak baatcháachik.” hem ²kuss hilásheek. “Kooták. Hileen awaasúuwaatchaache alákaak dakaáu baapéem hileen baáhpe an bach áatcheesh hawátkaatdahtaa ala koolé koon daátdeetihmaachik. Xaxúa éetsaak baachíihmaachik.”

**An baa chúuss déekaashe dak an
díakxawiiawioo dak kootíohmaachik**

³Deéla Jesus awaxaawím Buluhpashipítkaate (Olives) huuash héelahkeen awáatak alachiwakáauashbaakkussahkeesh

áakkaakoolak Peter dak James dak John dak Andrew íiluttach duúla diíak baa báxxak hilíashiiok. ⁴“Hileen baa ala kootbía shóohtannak kootbíalak balee chiwaawilikkuúh. Kan baa koosáhtalak ii baa xíassee sáapak he?” huum ⁵kuss hilásheek. “Díhch íassiaalah. Aaláa bilaxpáakeem baa iháateem dii chiwaáulak dáhkatalatchelolak ii dii kúaoh. ⁶Bilaxpáake ahóom ak bíileetdelelaak dii diíak hilásheeohmaachik. “Akhuuwíash Alóonnakaush bík.” haak iháass aaleéohmaachik. ⁷Haak kúh bat bachíookoolak kootáa. “Bat bachíawiook.” huulak díukkuulak díhkalaaxtassaalah. Hileén kuk kala shóotdahtaa kootíohmaachik. Heeht baapiiháaake it hiisséek. ⁸Bilaxpáakshiishiahe bach iitchúulaak hinna awé áakeen bacheeíttaaheesh kúh bat bachíaoohmaachik. Shóohcheeleht baatát baalúuak awé xatáak bilaxpáake ahkaásheem ammaa duusúuleetak alíisuua sáahiohmaachik. Koottannák bilaxpáake an bale baailísheesh bíam eénneelak an baailíshewasseesh ko kala kootíhmaachik. Heehtaa shóon hileén kootúulak an bahchisshíash áhtakaate kal élahchelohmaachik.”

**An baa chúuss déekaashe dak an
díakxawiiawioo dak kootíohmaachik.**

⁹Diiluk díhch íassiaalah. Baa biipé bíim ko ii bilaxpáake hawa anmaailáau dii ishóochiss aaláak alachiwakáauashe ishkawúuan dii awáss chiliták bacheeítchi dak bacheeítchikaashi dak ishóotuuan dii ilúíhcheohmaachik. Koottannák baleiichiweeítcheesh dak bii ala kootéesh dak dachíwaalakuulak koóihmaachik. ¹⁰⁻¹¹Heem shóon dii dúttak díiluss baa iláaulak sáakdaaliilush daatdak ii díhchi baailíshessaalah. Hilíatko Baleiláaxbaaxpee kon an dii baa sheéhchewoo dalásawuusseeohmaachik. Koottannák an dilíiwialuuua déelahkuulak kón ilíiihmaachik. Baleiichiweeítcheesh awé kootáa kuluchísak bilaxpáakkootaa iikukkúulak hilaa kan baapiiháake húuihmaachik. ¹²Ak bach akúpe bach kaák kalako ii dappeéhcheohmaachik. Bacheéom dáake kúh kaák chiikuss dáakuua kúh aksáau iitchíulaak dappeéhcheohmaachik. ¹³Baa biipé baláshe dalásasuum ko ii bilaxpáake shóoleeh dii díupiaohmaachik. Heehtaa hawátuum dalásatchutdaak dakaáu aa uhpátáahile aalaliíolak kuk Akbaatatdía dii kulustalákuohmaachik.”

baa ashíchem kxawíim baa iíschiisaaleettaahileesh

14 “(Hilaakée hinna ak dáawe hinné éhchekaasuulak itchiihmaachik.) Ak kxawíikaassheesh ak baa ashítcheesh bilaxpáakeem íkuulak kaláak kuss chisshíssaaohmaacheesh alákaalohmaachik. Hinna baam xawíash alachiwakáauashbaakussahkeesh ala koolássaahilak ishkawúuan iluúm koon daachík. Heelak awé Judea ak koon bilaxpáakeesh shichanmishé kuss kalúulak koók. 15 Ko baapé huulák dásuuua áakeen dáalitdak dásuuua biléelak baa deé kulutchiwíassaah. Kootáa dáah. 16 Haak hawá it alatshíia dii koolúulak dásuuua kuss chissáak diíttaashteeakaako kulutchiwíassaah. Díhkammissaak kaláah. 17 Ko baapéesh bía ak éeliseesh dak dáakuua it ak áatchiihcheesh dak tak baa baatcheeshdíailuwík. 18 Akbaatatdía kuss chiwakíikaasak hileen baapúum xawíikaasheesh báalee koon kootássaih. 19 Ko baapéesh bilaxpáake an baailísuua baa iíschiisaaleettaahiliihmaachik. Akbaatatdía awé díash kalakoon aa hilaakée kusseé kal iilúupe bilaxpáake hinna awé áakeeluua an baailísuua hilátdeetiihmaachik. 20 Heem hileen baapúum xawíikaashbioosh Akbaatatdía xekaattáahik. Koochéessaalak bilaxpáakkootaa ak ínneettaahiliihmaachik. Bilaxpáakuum ala chilakappéesh it hawá baa héeleeliohmaachik. 21 Koottannák bilaxpáaksapeelahtaa dii chiwaák. “Ikaalah. Eek Akhuuwíash Awóonmakaauush hinnéek.” he xuh. “Ikaalah. Ii íílakaak.” helak kaláttchessaalah. 22 Bacheé shíishiahe shóoleeht iikusták ak baa iléesh ak koóleetdelelohmaachik. Hawá. “Akhuuwíash Alóonnakaauush bíik.” huu xuh “Akbaatatdía akiláakuua bíik.” haak ii baa xíassee dak baa baatcháache ahníak baa kummíilohmaachik. II kootúuash Akbaatatdía bilaxpáakuum ala chilakappéesh koóuhtaa kúawiak iháass aaléewiaohmaachik. 23 Díhch íassiaalah. Kan baa iíschiisaa baatách xaxúa dii baachiwaáuk.”

Bilaxpáakdaakbacheesh kala chii huuwíak.

24 “Aaleéla koottannák baa baalúukaashbiash koomnák kalakoon áxxashe chihpashíihmaatak bilítaachiiia kúh kala sáashiissaaihmaachik. 25 Ihké kúh awáxe koon

xapáhiohmaachik. Báakukko baa ala kooléesh ala xatáau iháatiohmaachik. ²⁶Koottannák Bilaxpáakdaakbacheesh báakukkoko ahpaaxbaatcháache héeleen huulák an baaxpée dak ala sáashiiwaaxpeesh dak kal íkaaohmaachik. ²⁷Heelak bilaxpáakiaxpwisheesh báasak déehkaak awé áake kootáataahilia ala chilakappéesh xaxúa bach aahíhcheihmaachik.”

Jesus balapáale áape ii baa xíassaahchek.

²⁸Kalakoon Jesus hilásheek. “Balapáale al apáaluua ii baa xíassaahchek. Baláape kal asáak apáaluut bíawakshe kan biítaahiluum élahkuuk. ²⁹Kúh hileen baa ala kootbíash kootdáaliiolak an boowiáwee kala hiitáahile ii élahchelohmaachik. ³⁰Hinné dii baachiweetáahinmiiluk. Ala koottáahile koók. Jews bilaxpáake ham it sheessáau hileen baa ala kootbíash ii biichiwiéesh xaxuatáahile kootíohmaachik. ³¹Hinna awáxe dak hinna awé dak kuk ii baa koochihtássaohmaachik. Heehtaa an balíia koottáahilak ii baa koochihtúum ala kulusshíleetak.

Bilaxpáakdaakbacheesh ala chisshíiwia ak éhcheleetak.

³²“Ko baapé dak baleannífile ala kootbía ak éhcheleetak. Bilaxpáakiaxpwishe dak Akbaatatdía dáakbacheesh koóuhtaa alaaxtúuk. Biilápxe ak éhche kuttáchik. ³³Díhch íassiaalah. Chiwakáak díhch áakdiialah. Akbaatatdía dáakbacheesh shía xuh sasdák al íkuxxee ala huuwía dáalaaxtataahilik. ³⁴Kúmmaam bacheelák awatéess déewialak ko kala kooták. Koochihk ishkawáasheesh aasúua hawasséehkaak ii íkuxxache an baa hilfhchewishik. Haak ak bilía íassee chiwaák. “Baa íasseeakaashih.” huuk. ³⁵Heem díiluh díhch áakhiik díhch íassiaalah. Ashé ak éesh ala chisshíiwia dáalaaxtuuk. Chihpasaá déelak koó xuh óotchia kuá híia koó xuh áashisee koó xuh chilaákkussaakaattaa koon chisshíiwialak dáalaaxtuuk. ³⁶Diháwuua héelapko hinna bachéesh dii áakasheehchessaalah. ³⁷Bilaxpáake bakákissia koowahchek hinna baa dii baachiwaáu. Díhch áakhiik díhch íassiaalah.”

baa kulushpíak Jesus dappeewíoosh

14

Baapanmaaáatchelee huum dak

Baapbaaxawuapáachuua huum dak baáhko duupéelak kala koóuk. Koottaléesh hileen akchiwakíiwachéeitchikaashe dak baleiliaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak koóum baa kulushpíak Jesus daxchíhkaak dappeéhchewiook. ²“Hilahtée hileen bilaxpáake baaihkammáatuuk. Hilaakée Jesus bulutchiwíawaawolak bilaxpáake daaskxawáak baa bach ílapeekaassheoh. Kuk díawaassaawook.” huuk.

**Bethany koon Jesus isshéeleen
iiwaapáachisuua áapchiaxxuk.**

³Ashalakuluuá Bethany koon Simon ak Anneéwishe huua aasúua Jesus kuss híum koolák. (Hinna Simon iísko baapúaoochiasseesh kooták.) Heem baaiihulishoopéesh koon baa duíshdom kalakoon bíakalishtam biléelak baatdéaxam óoshitchikaatam awíuan iiwaapáachisuua íiwishahkaashim nard kooté ii díooth baa íishiileettaahileesh kootám baatám kuleék. Hinna kuléesh óola Jesus hiiák áapaache kuhtaa dassheeták isshéeleen áapchiaxxuk. ⁴Hileen ak kooléesh baa hilíkalatchessaak íin bach kuss hilíashiiok. “Bale alataawaachíssaak eek iiwaapáachisuua hawáxxialak ko kala kooták. ⁵Baaleetdak eek íewishe báalaahawate an bálaalioo iischiséehmaachim iiwaááschiluulak bálee díttag baa baatcheeshkáate ko kuúolak ko ittéehmaachihilak.” haak hinna bíakalishte kalakoon éetko inníixawiikaassuuuk. ⁶Jesus hilíasheek. “Hinna bíakalishteeh ditcheeshéessaalah. Dússhihchissaalah. Baa ítchikaashim díawakkaatcheck. ⁷Baa baatcheeshkáate kuk hámmishdaachiihmaachik. Shóottaleehtaa dáhkuxshiwialuulak kootíihmaachik. Heehtaa bik dii bii héeleeluua shíassaataahiliihmaachik. ⁸Hinna bíakalishte baa hilé al ítchihche díawakuk. Iiwaapáachisuum bii áapchiaxxoosh ii koochée shóon baashdák bii díusaaulak kusséesh ko ii baxúa ákkuuwiawakuk. ⁹Ala koottáahile dii baachiweéwiluk. Baleiichiweéítcheesh awé shóonnahtaa ii iichiwaáulak hinna bíakalishteeh hinna ammaa díawakoosh kúh chichéhcheohmaachik.”

Judas baa kulushpíak Jesus iháass keewíak.

10 Hinna íwahkooteesh bacheé iiapxíluupeesh hawátam Judas Iscariot koóm déela akchiwakíiwachheeitchikaasheesh hiiák Jesus keewíak. 11 Iikukkák isítchiiok. Heem bálaa kuuwíoom kal ii ihchi baa ímmitiiook. Kalakoon Judas Jesus íassiaak shóotaak íluss keelák hiliachik.

Jesus ammaa duushé ii háakeesh duushík.

12 Hileen Baapbaaxawuapáachuua (Days of Unleavened Bread) baapbassáakaashe al íkuxxee koottalát iisaxpúatahchewishkalaakeet Akbaatatdía kuuíluk. Koottaléesh akáxphawassdaaweesh deéla Jesus diíak báxxuuk. “Shóoss balee déelahchewialaak koon Baapanmaaáatchelee baa buusák baawihkammáatbiawuuash balee baa ákkuuweelahchewialaa?” huum 13-16 kuss hilásheek. “Ashhéelass dáak dáaxxootuulak bacheém baatúukam óoshitcheesh ii íísaak kulaák dii diíohmaachik. Heelak píisshe dáalah. Hinna awaasúuash biléennak ak eé kuss hiláshiialah. “Ak balee baachimmíhcheesh dii balee baa báxxuhchhek. Dáasuushkawuua hawáteem koon akbiiáxphawassdaaweesh Baapanmaaáatchelee awáxpak baawihkammáatbiaweeesh shóo?” haalah. Hinna ak éesh dii aawiléelak ashbáakko dii aahiiák aasúuishkawuua isáak baa ákkuuwitaahilim dii íkaahcheohmaachik. Heelak koon bale ammaa duushé baa ákkuuwiawilikkuualah.” hek Jesus. Kalakoon hileen akáxphawassdaawe iilápuum iisalakusáa déehchem deéla awaasúualahoosh daxxoótdom hinna Jesus ammaa ala chiwéesh kuhtáakaattaa kootúuk. Heem hinna bale ammaa duushé dak kan baatách ákkuuwiiook.

17 Ko áhpaasee kootáa Jesus bacheé iiapxíluupeesh áxpak híik 18 Hinna baaiihulishoopéesh koon pátcilaa xapák baa duusúuash héelapko Jesus hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hileen ak bii áxp baa duushéesh dii héeluuan hawátam bii iháass kéehmaachik.” hek. 19 Heem kalakoon daásxawiihkuuk. Hawátattachiia kuss hiláshiiok. “Biíssaaíhmaachik. Ta xuh bíi? Jesus.” haak baa ala koótalaaxtuum 20 hilásheek. “Bacheé iiapxíluupuuash dii héeluuan hawátam koók. Hinna

baatóhkape ammaa awúuale is baaxawuá ak bii áxpak datchíishe koók. ²¹ Bilaxpáakdaakbacheesh koóm baa chíuss déekaashihmaache al ii baalaátuuash kuhtaa kootíihmaachik. Heehtaa eek bacheém ak iháass keewíash tak baa baatcheeshdíaiwík. Baaleetdak bishíssaalak ko heetashtéehmaachik.”

**Baaxawuá dak baáchuuwilaxxee dak Jesus
bacheeiiaxpíluupeesh dúmmachik.**

22 Hinna baa duusúuash héelapko Jesus koóm baaxawuám dúttak aák chiwakáak koowíiak dúsheetak akáxphawassdaaweesh dúmmatak kalakoon kuss hilásheek. “Hinné dúttalah. Hinné baxúa koók.” ²³ Haak Jesus baatiwilishhíosh dúttak aák chiwakáak koowíiak hileen áxpeesh kuúm iixaxúa hawá isshíiok. ²⁴ “Akbaatatdía iísko ammaa íkuchkitcheesh annaachíssache bas ííle ii baa xíassaawahcheesh koók. Kúh bilaxpáake ahóom ko ii xéwahkaawakbihmaachik.” haak kuss íwahkoosheek. ²⁵ “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hinna baáchuuwilaxxee kal ishbiíssee aa Akbaatatdía baapéem an bacheéítchikaasheesh kuhtée baalák koottannák hilaa ishbiíwihmaachik.” hek Jesus. ²⁶ Hileen hiláteesh iichiwakáauwuum dáawiiak koowiak asaalák awaxaawím Buluhpashipítkaate (Olives) huuash kuss daáuk.

Hinna óotchia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.

27 Jesus kuss hilásheek. “Díixaxua bii alíhchish dakálalohmaachik. Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan baalaátak hiláshiiok.

“Akúuxchilicheesh baappeéwihmaachim
iisaxpíúatahchewishkeesh dappachía
kaláaohmaachik.”

28 Shóon baasák kaka baachilelák dii iisalakusáau awám Galilee huuash kuss baaléewihmaachik. Koon bii diíalah.” hek Jesus. ²⁹ Petersh óolaachissaa hilásheek. “Eek iixaxúa dii íhchish kalúulahtaa bik koótbaassaawihmaachik.” hem ³⁰ kuss hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiik. Hilaakée daláse kooták. Heehtaa hinna óotchia baashchílisdakaakbule it dúuhpaa dichíssaa dáahmíiaataahilia bii

dáalaaxtataahinnelihmaachik.” hem 31 iláak hilásheek.
 “Baaleetak éehkootassaaihmaachik. Dii awáxpak
 baáshbihmaatdahtaa bii awílhchish baakaláaleetiihmaachik.”
 hem hileen bacheé hawéeseesh kúh íwahkooshiiok.

Alatshíim Gethsemane huuash Jesus koon chiwakíik.

32 Alatshíim Gethsemane huuash kuss daáuk. Kalakoon Jesus koóm akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek. “Hileén awáatak bii oolaáhaalah. Bahchiwakaáhmiik.” haak
 33 kalakoon Petersh dak James dak John dak áxpak déesh héelapko Jesus al ítche daatdeetak páxpikaashik. 34 Jesus kuss hilásheek. “Bale daásxawiia aalasshipím bii íaxuak baa iíschiiisaaleetak. Hileén kaák baa íassiialah.” 35-36 Jesus kooxaáhak déela kalakoon iisawúualaak chiwakáak hilásheek. “Abba Axéekaat hinna baa bashóocheeleesh bii ímmilihkaawakuh. Dik baa ala koótdahchewialee kooták. Hinna baatiwilisshíom awúuan baam ishíakaashdak ishbiilák ko kala kooták. Heehtaa dalásalakooteesh ko bassáak. Bik baaleetak.” 37 Kalakoon Jesus akáxphawassdaawe iiláwiiosh kuss chisshíilem iháwak kaáuk. Petersh kuss hilásheek.
 “Diháwak dáawachi? Simon. Baleanníilawatkaateehtaa baa íassaalaawialaalaak anneéleeta? 38 Baa íassiiak chiwakáalah. Koótdulak ii díhchi daásbaahaamnaak baa al iháatdialaassaloh. Baa ala koótdialaawialuuhtaa daachéetaa annuuleetéek.” 39 Jesus déela ala chiwakíiash kala chii koochéek. 40 Kalakoon chissáak húulem áxpeesh iháwaahak kaáum ishtáewishbiaichkaatchelohtaa aliilúleetak. Kuss saakéewialolak alaaxtúuk. 41 Jesus kal ii dáahmíiaa chisshíik. Axpeesh kuss hilásheek. “Diháwak díhchissak dakáau? Kala chiláalah. Eek íkaalah. Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáakbatshuoom kuss iiwaaíaschileesh an dútchiwioo kal íkuxxee híik. 42 Chiláalah. Kan beéwook. Ak bii iiwaaíaschileesh kala húuk.”

Jesus dúttak daxtúuk.

43 Jesus it iláalatchilem héelapko bacheé iiaxpíluupeesh hawátam Judas huuash koóm bilaxpáakahkaashim bilisheechúttachi dak balapalúppée dak kulaák áxpak duúok. Akchiwakíiwacheeitchikaashe dak baleilíiaakaxpissee ak

éhchekaasheesh dak baaisáate dak kon baa íkuchkak déehkuuk.
 44 Hinna ak iháass keewíash Judas iíschiisaa áxpeesh kuss hilíasheek. “Eek bachéesh ii élahkuua awóhchikaapak iisalaxéen biispahtéewiik. Heelak dúttak íassiiak aaláalah.” hek. 45 Heem hinna Judas óolaachissaa déela Jesus hiiák kuss hilásheek. “Rabbi.” haak iispáhchik. 46 Kalakoon Judas áxpeesh Jesus dúttak daxtúuk. 47 Heelak hawátam bakúteen iluúm is bilissheechúttache dústak binnashíak akchiwakíwaakkussahkeesh ishkawáashe ahpachúa pashkúak dúaleehchek. 48 Kalakoon Jesus ak éetkoohcheesh kuss hilásheek. “Kúmmaam bii ak baa is biláalahpatdak baa kxawíikaashbaawiawaalak bilissheechúttache dak balapalúppée dak dáhkulaak dalúula bii dáhkunnaa dalúuok. 49 Baaptatchée alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon bach awákaawahkuum ámmaatak baa baachimmíwahkaak baa baánmalihtaa bii dilútchissaak kootáa bii dáaxchissuuk boh. Heehtaa Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash kuhtaa kootíohmaachik.” hem 50 kalakoon áxpeesh iixaxúa íhchish éetshii kaláak daáuk.

51 Iisáakshim isaashé kuttát íak Jesus píisshe déek. Kalakoon dútchiwialom 52 hinna iisáaksheesh isaashé akúss shítak axúa íschileettaa kaláak déek.

Jesus anmaailáaush ishóocheess aalaáuk.

53 Jesus dúttak akchiwakíwaakkussahkeesh Caiaphas huuash kuss aalaáum akchiwakíwacheeitchikaashe dak baaisáate dak baleilíaaakaxpissee ak éhchekaasheesh iixaxúa koon bat diíok. 54 Petersh koóm bitéetiiak Jesus píisshe déek. Hinna awaasúuash awéelako binnaxchíwishim biléelak ak baa íassee kuhtáaulak áxp awáatak an biláaaaptuua ii ihchi tawéeak. 55 Hileen akchiwakíwacheeitchikaasheesh dak anmaailáaush Sanhedrin huuash ak achéesh iixaxúa dak baa kulushpiák Jesus dappééhchewioohntaa an baa aalióoleetak 56 kootáa bilaxpáake ahúm duúla Jesus baa baaleetshiíohntaa ammaa ala shiío xaxúa baaleettáahilak al iláau dúuppeetaahiluuk. 57 Heem bilaxpáakuum kúh iluuák al ilíwisak biíssuuk. 58 “Hilásheelem biikukkúuk. “Hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh bilaxpáake íilaa chínnuuash baa haammaáhmiik. Heelak baáhko

dáawiilak ihéem bahchínnewihmaachim bilaxpáake kon díassaaohmaachik.”” huuk. ⁵⁹Hileen ak al ilíiwisheesh koóuhtaa ammaa ala shiío kúh al iláau díuppeetaahiluu. ⁶⁰Akchiwakíwaakkussahkeesh baa ishóocheen iluuák Jesus baa báxxak. “Hileen bacheé baa dii aaliío bakálee díalaawialaa xuh shóota?” hek. ⁶¹Heehtaa Jesus bakálee díassaak ilíileettaa daachík. Kala chii hinna akchiwakíwaakkussahkeesh Jesus baa báxxak. “Akhuuwíash Awóonmakaauh díi? Baawaaxpaakaásheesh dáakbachee díi?” hem. ⁶²“Kooták. Bíik. Bilaxpáakdaakbacheesh koóm Baawaatcháachkaasheesh ilapáko koon awáatdak kala shíassaa báakukkoko ahpaaxbaatcháache áakeen huulák alákaalohmaachik.” hek Jesus. ⁶³Kala kookaásheen hinna akchiwakíwaakkussahkeesh daaskawíikaashe ii iíftaashtee áapannee kuhtíiaak hiisáa awáss díuxeetak hilásheek. “Bíiluk kal ihée ammaa sheewúuleetak íwahkoosheelak. ⁶⁴Hinna bacheechkáate baa baaxpaakaáshim sheék. Díixaxua al ilíia kan díikukkuuk. Dalásshootuu?” Ak kooléesh iixaxúa hilásheek. “Kal ii dappeéilush daachik.” huuk. ⁶⁵Bilaxpáakeesh koóm Jesus áasshuookoolak ishté íaxua díak éetko ischutdaxxaák ditúukoolak hilásheek. “Akbaatadía iláakuua diilák baa kootbía balee chiwaáh.” huuk. Kalakoon ak baa íasseesh díttak baatcheesshiok.

Petersh baailísshe ii Jesus alaaxtaátdelek.

⁶⁶Hinna íwahkooteesh héelapko Petersh kuk awaasúua ammuúko awéelako hinna akchiwakíwaakkussahke ishkawáashbiakalishtam húula bakúttaa dáak ⁶⁷Petersh ihchi tawéeam íkaak koosáhtiíak chilasshihták kalakoon kuss hilásheek. “Ak Nazareth kukaa húum Jesus huuash áxpeesh díh dii hawák.” hem ⁶⁸baa chiweewaxúak. “Sáapii dilílik baalaaxták. Sáapdahchelak baalaaxták.” haak asaahnéelem baashchíilisdakaakbuleesh dichík. ⁶⁹Bíakalishteech kala chii íkaak éetko ak koon ilúuash kuss hilásheek. “Hinna bacheechkáate kúh píisshelawik.” hem ⁷⁰kala chii chiweewaxúak. Piishchiiséekaattaa hileen ak kooléesh kúh hawáashiok. “Koolíash Galilee kukaá dalóom akáxphawassdaawe ko dii hawám éwahchetaahiluu.” huum ⁷¹hilásheek. “Eek bacheechkáate ii diláau

sapéelahuulak baalaaxtatáahilik. Ala koottáahile ko sheewáassalak Akbaatadía kon bii iáxxohcheih.” hek.
72 Kala kookáásheen baashchíilisdakaakam dichéesh kan dúuhpaa kootéek. Kalakoon Jesus ammaa ala kuss shéesh Petersh chichéhkaak kala kookáásheen Petersh ilísaawaatchik. “Baashchíilisdakaakbule it dúuhpaa dichíssaa dáahmiiataahilia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.” heesh.

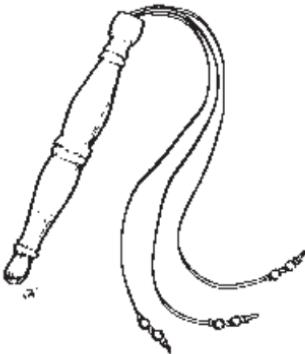
Jesus Pilate ishóocheen iluúk.

15 Chilaákkussaakaattaa akchiwakíiwacheeitchikaashe dak baaisáate dak balelíiaakaxpissee ak éhcinkaasheesh dak anmaailáauush Sanhedrin huuash ak achéesh iixaxúa dak ammaa íkuchkuuash koowátiik koowíiak Jesus áale daxták akbaaxalússhihchem Pilate huuash ishóoche aaliíok. **2** Pilate báxxak. “Jews is bacheeítchikaasuua díi?” hem bakálee díak. “Díilaa sheeláak.” hek. **3** Hileen akchiwakíiwacheeitchikaashe kuk Jesus al ilíwiisak ammaa aaliío áxpihkaak ahkaássuuk. **4** Pilate ko ii Jesus kala chii báxxak. “Hileén an dii baa aaliío ahkaássuua bakálee díalaawialaa?” hek. **5** Heehtaa Jesus it ilíissaataahileesh ko ii Pilate chiláshkaashik.

Jesus kuss baa iláak dappeéhcategoriak.

6 (Hinna baasaxphilúuash héelapko anmaalaxtúuashe ak ishkawúuialeesh hawáteet düssipiiluk. Heem hileen bilaxpáakahkaasheesh kon sapée iikuschíhchewioot díakuuik. **7** Bacheém dáshe Barabbas huuash anmaalaxtúuashe ishkawúualak Romans ak bachíak baawishkaássheesh ak bilitchilappéesh héeleelak.) **8** Heem bilaxpáake iiahúum deéla Pilate diíak báxxak. “Ammaa daxtúua hawáteet déelahcheish kootáawilikkuuh.” huum **9-10** Pilate bilaxpáakkootaa Jesus isítchiiom hileen akchiwakíiwacheeitchikaasheesh ii iáhaahak dúupioosh kalako ii ishóoche aaliíom éhcerek. Heem Jesus düssipak déehchewia bilaxpáakeesh chiwáxxak “Hinna Jews is bacheeítchikaasuua ko bulusshípbalakbiilu?” hek. **11** Heehtaa hileen akchiwakíiwacheeitchikaasheesh bilaxpáake héeleetiiak itbuúko kalapiiák “Pilate kuss hiláshiialah. “Barabbas ko düssipih.”” huum kootúuk. **12** Pilate chiwáxxak. “Koodák hinna “Jews is

bacheeítchikaasuua” duuash kuk bii shóochelahchewialuu?” hek.
 13 “Baawatbakáleem kusséehkaah.” haak ii saxpéettuuk. 14 Pilate kon chiwáxxak. “Sáapihaatdia?” helem bilaxpáake. “Baawatbakáleem kusséehkaah.” haak koon aa alásaleettuuk. 15 Pilate hileen bilaxpáakeesh daasalakootíua díakuuak Barabbas dússhipihkaak Jesus kuk datchúshe ii shéehilihkaak baatcheesshíak kalakoon baawatbakáleem kusséehchewiak.

Mark 15:15

Akíssatdee Jesus ilikákkaahiluuk.

16 Hileen akíssatdeesh koóum Jesus dúttak aaleéla ashisáakaashim Praetorium huuash awéelako aaliíak kalakoon akíssatdee ak koolé xaxúa bach aaliíok. 17 Bale isaashím dakáakapkiss'hichicheem dúttak ko íahkaak baa apáalattache díuhmiilak chichiáxiak aashúua ássassak bac heeítchikaashihchelitdelelok. 18 Kalakoon hilíashiio. “Jews is bacheeítchikaasuua an dii bilaxpáake shíaih.” haak 19 kalakoon hileen akíssatdeesh ákahchiia Jesus aashúuan ditúukoolak áasshuookoolak kuss ishíushpattak axxiío awé aaliíak ii ilikkákkaahiluuk. 20 Jesus ilikkákkaahiluash koowíiak isaashé dakáakapkiss'hichicheesh íahkuuash kulutták baaaxúassee kukák ii díahkaak baawatbakáleem ala kusséewioosh kuss aalaáuk.

Jesus baawatbakálaam kuss dakkaasúuk.

21 Bacheém Simon huuash awaasúualahum Cyrene huuash ko kukaa húum Alexandersh dak Rufus dak iilápxuua kóosh húula ashhéelass daxxooták Jesus al aalaáush kuhtaa déelem dútchitaahilak baawatbakáleesh ko chiíhkuuk. 22 Heem Jesus aalaáush aaleéla Golgotha huua aaliíok. (Golgotha huua “Bilisseeashúum ala Koolé” ko kuhkuuk.) 23 Baáchuuwilaxxee ham ii baa kalaaxtiom ishíakaashim íishiiak Jesus isstíihchewialom díassaak.

24 Hileen akíssatdeesh Jesus baawatbakálaam kuss dakkaasák baaaxúassee ii bach áxpilak ihkummátuuuk.

25 Chilaákshe héelapeen kalakoon Jesus baawatbakáleesh kuss dakkaasák **26** baawatbakálaam kussíiosh koon Jesus an baa aaliíosh baalaátak. “**JEWS IS BACHEEÍTCHIKAASUUA**” huuk. **27** Akbaaataalé iilápuum Jesus áttattaa kúh baawatbakálee kussíiom hawáte ilapáko koolák hawáte iláhchisko kúh koolák. **28** Iwak baa kootúa kalako ii Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash ko kuhtáakaattaa kooták hilíashiio. ““Bacheéom ak baa kxawíihileesh ko hawák.” huuk.” **29** Bilaxpáake ak bakúttaa dée kuss ilíihaattaak aashúuo díuwaxee xachííak ilikkákkaahiluuk. “Aháh alachiwakáauashbaakkussahkeesh baa haámmaak baáhko dáawiia kaka bahchínnewihmaachik.” daak. **30** “Heelak baawatbakáleesh koon dííkuxpak díhkulustah.” **31** Akchiwakíiwacheetchikaashe dak baleilfiaakaxpissee ak éhcekaasheesh Jesus kúh ilikkákkaahilak íin bat shéess bach áxp iláak hilíashiiatuuk. “Kootáa bilaxpáake kuk kulustakuuák hilaakée iiaxúash ihchi kulustakuuwíalem aliínneetak. **32** Hinna Akhuuwíash Awóonmakaauash koolák Akbaatatdía chilakappák balee héelass híuhchelelak Israel is bacheeítchikaasuua huuash kootdák baawatbakáleesh koon iikuxpilák awákuulak kala hilaa bahkalátchewohmaachik.” haak ii ilikkákkaahiluuk. Jesus áttattaa bacheéom baawatbakálee kussíiosh kúh daxxíxiahuuk.

Ischawúuan Dakkaasúua ilíáhe haawík.

33 Kuá kuhtaaliché kalakoon awé kootáa chihpashé baleanníile dáawiilichik. **34** Kuhtaaliché koon Jesus hiisáa iláak. “Eloi Eloi lama sabachthani.” hek. (Hinna bale ilíia. “Akbaatatdíakaataa sáapii bíss alákaassaa?” huuua ko kuhkuuk.) **35** Bilaxpáake ak koosáhta kooléesh baa dáasaashim iikukkák hilíashiio. “Dííkukkuu? Elijahsh ko dáasaasak bakíík.” huuk. **36** Heem bacheém xalússak déela baa daxsachím dúttak baáchuuwilaxxee ishíam ápchisak balám uhpé kussííak Jesus íia ápassak hilíasheek. “Dússhíhchissaalah. Elijahsh huuák dúxpi xuh shóotdak awákaawook.” hek. **37** Heelak Jesus hiisáa

ilísaak ilíáhe haawaáhik. ³⁸ Heelak awaasúualahoon alachiwakáauashbaakkussahkeesh ishkawúuan bikkaasapía satták isáakaashim íkootuuash báakukkoko ilúxeeche aa awáko hiiák díuppeelek. ³⁹ Hinna akíssatdeewacheeitchim baa íassiiak kooléesh hinna baawatbakáleesh ishóocheen iluuák Jesus ilíshem iikukkák ala shée íkaak hilásheek. “Koolíiash hinna bacheé Akbaatatdía dáakbachée koók.” hek.

⁴⁰⁻⁴¹ Bía iiahúum Jerusalem áxpak kuss duúosh koóum akshiahtéelitta koolíiak baa íkuuk. Heem Mary huuash dak Salome huuash dak Mary Magdalene dak hileen bíash kúh héeleeluuk. Iwak Marysh James baa iáhe dak Joses dak isahkúua koók. Galilee koolíuash kukaa hileen bía iláwiikaasheesh Jesus áxpak hawass dáawak kuxsák íkaakuiluk.

Ischawúuan Dakkaasúua díusaauk.

⁴² Baapchikittúuash it hiissáa ko baapé Jews kooté baa ákkuuweeliuash koók Jesus an díusaau. Haak áhpaasee kalakoon ⁴³ Joseph huum ashalakulúum Arimathea huuash kukaa húuash alaxaxxíssaa déela Pilate hiiák Jesus axúa kaalitaahiléek. Hinna Joseph bilaxpáakasiitak anmaailáaush ak achéesh hawák. Haak Akbaatatdía an baa hawasséewialak hinna awé áakeess huulák ak óoleesh ak bíakaasheesh ko hawák. ⁴⁴ Pilate Jesus kala shée iikukkák kalátchessaak akíssatdeewacheeitcheesh iláak chiwáxxuk. “Jesus kala shée xuh shóotdak bii chiwaáh.” ⁴⁵ Heem akíssatdeewacheeitcheesh húula Pilate áxp iichiweék. “Kooták.” hem axúa Joseph kulutchíhchek. ⁴⁶ Joseph bikkaasapíchiakaatam íaschilak Jesus axúa díxpak ii ápaaliak. Aaléela baáhpe datchípák hupíiak anmaálíusaam díoosh Jesus axúa aawiléelak asaalák baáhpisaakaashim páttatchiahkaak hinna anmiléeluua íssachiiook. ⁴⁷ Hinna íwahkooteesh Mary Magdalene dak Joses isahké Marysh dak an díusaau íkuuk.

Ischawúuan Dakkaasúua kaka bilaxpáakak.

16 Baapchikittúuash áxxaashe iiwaxpéelak Mary Magdalene huua dak Salome huua dak James isahké Mary huua dak koowáte deéla iiwaapáachisuua dak tasshikáate dak íaschilak kulaák Ischawúuan

Dakkaasúua axúa ápchishbiook. ² Baapbaaaliinneeté chilaákkussaakaattaa áxxaashe asaáhnak kalakoon Ischawúuan Dakkaasúua annúusaau kuss daáuk. Hinna dáalaaliosh héelapko ³⁻⁴baáhpam anmiléeluua íssachiiosh isáakaashtaahileesh bat báxxak “Sapéen eek baáhpam baa íssachiiosh bitáaxiiawilikkuuk he?” huuk. Daámna kala koosaa duúo sáhkaatchelolak hinna baáhppeesh páttatchiahkaak iháahteen díusaauk. ⁵Kootáa duúla biléeluum ishkawuúko ilapáko iisáakshikaatam Ischawúuan Dakkaasúua annúusaau koon awáatak daachím baaaxúassee chíakaatam íkaak díhpuppeeok. ⁶“Ammaa dachílaauleetak. Jesus Nazarene kooté ko hawéesh baawatbakálaam dakkaasúuash koóm dáhchichalakaa daluúok. Hileelássaak. Chilaák kaka bilaxpáakak déek. An díusaau hinnéem kan baa hámneetak. ⁷Dáak akáxphawassdaaweesh chiwaák Petersh kuk kalaaxtássaa kúh chiwáalah. “Kan díisalakussaau awám Galilee huuash kuss dáalawim koon alákaalohmaachik. Kal an dii chiwaáush koók.”” ⁸Heelak asaalák tannaák áaahkak baa ala koótalaaxtak xalússaahak kaláak díhpuppee ii baa chiwaáuleettaahilia daáuk.

**Ischawúuan Dakkaasúua koóm Mary Magdalene
ishóocheen alakúkaa húuleettaa daachík.**

⁹Baapbaaaliinneeté chilaákkussaa Jesus chilelák kalakoon baa hiiwassée Mary Magdalene koók iíschiisa baleiláaxxawiia axúa al awíuiale sáhpuakaashim Jesus isstíaleesh. ¹⁰⁻¹¹Jesus áxpanmisheesh daasúua xawáak it baattáak chíaxaaattuum kalakoon hinna bíash déela chiweewíak kuhtée híik. “Jesus awákaak.” helak kalátchewiassuuk.

**Ischawúuan Dakkaasúua koóm akpíisshelaweesh
iilápuum ishóocheen alakúkaa húuleettaa daachík.**

¹²Piishchiisáa déela akáxphawassdaaweesh iilápuulak an baa chíhkass daáulak Jesus húula hiiáhik. Mary Magdalene hinna Jesus al íkeesh déela iilápuuash Jesus íkuuash kúh al íkuua iháatak ¹³iiwaachíssaakaasak chissáak akáxphawassdaaweesh chiweélolak ak kalátcheleettaahilik.

**Ischawúuan Dakkaasúua koóm bacheé
iiaxpáwateesh báashik.**

¹⁴Piishchiisáa bacheé iiaxpáwatuush baa duusúua héelapko Jesus ihkummíilak asíilem íkuuk. Baa kaláttchessaak shíishtak Jesus chiléesh ak íkuuash ala kaláttchessuash ii kuss báannaataak aliláshik. ¹⁵Kuss hilfásheek. “Dáak baleiichiweeítcheesh awé kootáa chiwáalah. ¹⁶Ak bii kalátttaak ak ihchi bilihpíhchehchelak Akbaatatdía iléehmaachik. Bilaxpáakeem bii kaláttchessaalak Akbaatatdía sheekaalfóhmaachik. ¹⁷Ak bii kalátcheesh hileen ii baa xíassee díaoohmaachik. Baláshe dáasaasak baleiláaxxawiia isstíaleohmaachik. Baleiláaxbaaxpee ko ii ilfiohmaachik. ¹⁸Iaxasseem dútchiohmaachik. Cheétiilushkua issšíiolahtak alíatdeetiohmaachik. Haak baa baakuhpée dússhihtak chiwakáakuulak ishtatáachisshiohmaachik.”

**Ischawúuan Dakkaasúua báaxaalawe
aa Akbaatatdía ala koolé aahíik.**

¹⁹Hinna Baxxiilaatúuash Ischawúuan Dakkaasúua ilíiash koowaáhe kootáa báaxaalawe aa Akbaatatdía ala koolé aahiiák koon ilapáko awáachihcheesh ala chikittaakúuash ko ii koochéek. ²⁰Kalakoon hileen akáxphawassdaaweeesh hawass daáwak baleiichiweeítcheesh bilaxpáakkootaa chiwaakuúolak Baxxiilaatúuash akáxphawassdaaweeesh chíuss baa hilák akáxphawassdaaweeesh ammaa ala shiío kootkaásheesh ii baa xíassaahkaak bilaxpáake kal ii kaláttuulak hiliachik.

Baaaliichiweeítcheesh

LUKE huua al ii

Baalaáche

Theophilus hinné hilaakée baawalaátbalakuk.

1 ¹⁻³Theophilus dii bahchikitcheekaásheesh balee héeleen baa
ala kootúum kal élahchem ak hawassíiak ak chilasshihták
ak baalaácheesh kúh iihámmisuuk. Hileen ak balee áxp
iichiwéesh koolúum baa ala koottáahiluum íkaataahilak éhkaak
kón ii iichiwaáush Akbaatatdía ii baa hilakuúok. Koottaléesh
kukaa it ii baa díawaam hileen baa ala kootéesh xaxúa biikukkák
hawassáawaak bahchilasshihchikaásak “Kal al ítchiish daachik.”
baliache kalakoon baawalaáatak ítchikaashbaawalakbiawaak.
⁴Heelak Jesus baa an díash dak al ilíiash dak ammaa ii dii
baachimmíhkaak al ii dii baáliliash ala koottáahileesh
élahchekaashdak baliachik.

**John Akbaawilihpíhche anmishbía
bilaxpáakiaxpwishim Zechariah huuash chiweék.**

⁵Koottaléesh Judea kuhtée bacheeítchikaashe Herod huua
koók. Akchiwakíiwachheeitchim Zechariah huua koolák Abijah
alaxúahcheesh ko hawák. Uá dáashe Elizabeth huum Aaron
ichíssaaanee ko hawám isáake akchiwakíiwachheeitche kúh
koók. ⁶Heem iilápte baa kaláttaak Akbaatatdía al íkeen
bilaxpáaktaahiluuuk. Akbaatatdía ammaa íkuchkeesh dak an
díilaachkissheesh dak xaxúa ko kuhtáakaattaa díoom ammaa
ala shiíoleetak. ⁷Heem dáakuuleetak. Ii kooté Elizabeth bíam
dáakdeeteesh ko kooták. Kootáa kan baa isáatuuk.

⁸Baapím akchiwakíiwachheeitcheesh alaxúahchem Zechariahsh achéesh koóum alachiwakáauashbaakkussahkeesh koon an baa hilúuash al íkuxxe híik. ⁹Hileen akchiwakíiwachheeitcheesh kal an díoo balakísshe dústak ashbáakkussahkam Akbaatatdía alachiwakáauash ko biléelak ishkawuuá baalahkápeewiak Zechariahsh ko dúttak koochéehchewiook. ¹⁰Hinna baalahkápeewioosh al íkuxxe hiilák bilaxpáake iiwátshaush iixaxúa awéeleeliak chiwakáauk. ¹¹Heelak bilaxpáakiapawishim huuák Zechariahsh hiiák hinna an baalahkápiiosh ilapáko koon iluuáhak daachím ¹²hinna bilaxpáakiapawisheesh ikaáhak dúhpupée ii baa éhcheleettaahilik. ¹³Hinna bilaxpáakiapawisheesh kuss hilásheet. “Dúhpupeelessaah Zechariah. An dáchichiwakiash Akbaatatdía dii iikukkúk. Heem duá Elizabeth dáakbisdak dásashe John hehkaah. ¹⁴⁻¹⁵Akbaatatdía al íkee bacheé baatcháachiihmaachik. Heelak ii dalásitchikaashiihmaachik. Hinna John bishéesh baapiisahkússee bilaxpáake ak ii baaihkammáache ahúihmaachik. Heem baáchuuwilaxxee dak bilikxawíia dak isshíissaalak koók. Bisséelak kukaa Baleiláaxbaaxpee axúa awúualiihmaachik. ¹⁶Hinna John Israel bilaxpáakeesah ahóom Akbaatatdía ko kaka kalátchehkaak kaka píisse díehcheihmaachik. ¹⁷Hinna John Akbaatatdía ala huuwíia iíschiisa baa ákkuuwiakuuihmaachik. Elijahsh an baaxpéesh ko ii díaihmaachik. Bacheé dáakuua kala chii daásdeehkaak íchishikaashihcheihmaachik. Ak baa kalátchesseesh koóum ihkulussáak bilaxpáake baa tátchikaataak baa annawéesh an baa dasshihtúua ko kala kootíihmaachik. Bilaxpáake kal ihch ákkuuweehchelak Akbaatatdía kaláttak óoliohmaachik.” hek hinna bilaxpáakiapawisheesh. ¹⁸Zechariahsh koóm daasbaaheeláak hinna bilaxpáakiapawisheesh báxxak “Shóotdak ii kooták he? Kan bii xaalíak buá kúhkan is báalee kala hámmishtaahilik.” hem ¹⁹bakálaa díak hilásheet. “Baláshe Gabriel huuk. Akbaatatdía ishkawáashkaasheesh bíik. Akbaatatdía kon bii húuhkaak bii díss ilfihchek. Hinna bale iichiweé ítchim dii bii chiweéhkaalakuk. ²⁰Heehtaa baapéem ammaa ala kootbía dii baachiwéesh an balfiash dákhalatchessaam hilaakée dilísshee aa baapéem al íkuxxe hiilák hinna baa dii baachiwéesh koottáahiliihmaachik.” hek.

21 Hinna íwahkoote héelapko hileen bilaxpáakeesh koóum Zechariahsh óolakaauk. Sáapii shía asaalíssaalak hiliatuuk. 22 Asaannák heelelak ilíiwialak baaleetak. Heem hileen bilaxpáake kuss baa páatchek. Hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh ishkawíuan Zechariahsh baa áakiia íkaam ko ii éhkuuk. 23 Hinna Zechariahsh akchiwakíwaakkussahkeesh an baa hiléesh uhpé aahiiák kalakoon kan dáakuak.

24-25 Baapé píshchiisaa kalakoon uá Elizabeth koóm dáakapaalak kón hilásheek. “Hinna baapé Akbaatatdía koóm bii ítchikaasshem balaákdeetam ii baa bulusshítak biísbahteesh bitáaxiak.” haak ashéen daaták hawass dakhachíssee bilítaachiia chiaxxúk.

Jesus anmishbía Gabrielsh Marysh chiweék.

26-27 Elizabeth éelisaa bilítaachiia akaamnák Akbaatatdía is bilaxpáakiaxpawisheesh Gabrielsh báasak awám Galilee huuash koon ashalakulúum Nazareth huuash koon bíakalishtam dáshe Mary huuash kuss déehchek. Marysh dak iisáakshim Joseph huuash áxpahchewiook. Joseph bacheeítchikaashim David huuash is ílannee ko hawák. 28 Hinna Gabrielsh Marysh hiiák kuss hilásheek. “Shóotaachi? Mary. Akbaatatdía dii íchishikaashik. Baalíhkammaachih. Kan baa daásitche díiish daachik. Bíakalishte kala héele baa áatchile díik.” 29 Heem Marysh baa ala koótalaaxtak hinna bilaxpáakiaxpawisheesh kuss iláak óhchikaapeesh sáapahchelak hiláchik. 30 Kalakoon hinna bilaxpáakiaxpawisheesh kuss hilásheek. “Baalilísshissaah Mary. Akbaatatdía dii díakaashik. 31 Daláakapaaliihmaachik. Heelak bishdák shikáakkaatiihmaachik. Dáashdialaalam “Jesus” daalihmaachik. 32 Heelak bacheé baatcháachiihmaachim “Akbaatatdía kan baa iíschiisaaleeteesh dáakbachee koók.” heohmaachik. Daláake kúh bacheeítchikaashiihmaataak ilápxisaahke akúkussahke David an baa hawasséesh ko kuhtaa díaihmaachik. 33 Haak hinna daláake Jacob is ílannee is bacheeítchikaasuua ii baa koochihtíihmaachik.” hek hinna bilaxpáakiaxpawisheesh. 34 Marysh hilásheek. “Shóotdak ii kooták he? eek baa bii dachíwee. Bii baawalookák

baachínneetak.” hem 35 hilásheek. “Baleiláaxbaaxpee dii híihmaachik. Heem Akbaatatdía kan baa íschiisaaleeteesh iláaxaxxee ii dii iáxualakak dii íassíalakuuhmaachim hinna daláake bishdák baaxpáiuhmaachik. “Akbaatatdía dáakbachee koók.” heohmaachik. 36 Hinné ii baa xíassaak. Dísshohtaam Elizabeth huuash dáakdeete aa baa isáahtha kúh hilaakée dáakbishiuhmaachik. Is bilítaachiia kal akaawík. 37 Akbaatatdía baa baalúuhcheleetak.” hek. 38 Marysh hilásheek. “Akbaatatdía ko baa díawaawakuk. Eek ammaa ala sheeléesh kootíh.” hem kalakoon bilaxpáakiaxpawisheesh déek.

Marysh déela Elizabeth kuss ashbiléelik.

39 Koottaléesh kootáa Marysh koóm baa eé chipíihtak iwaachíssaak kuss déewiak awám Judea huuash shichanmishé koon ashalakulúum 40 Zechariahsh aasúa hiiák biléelak Elizabeth ko óhchikaapim 41 Marysh áapche iikukkúm kala kookaásheen Elizabeth dáake íishpuuan xakkéem kalakoon Elizabeth axúa Baleiláaxbaaxpee datcheepím 42 kalakoon hiisáa iláak hilásheek. “Awé kootáa bía héeleen Akbaatatdía kon dii dúttak dii baa áatchilahchek. Daláake bishdák kúh baa áatchinnaachihcheihmaachik. 43 Kuk kala shóotaatdak ii Akhuuwíash Awóonmakaauash isahké bíss ashbiléelihuuwík. 44 Bii alóhchikaapeesh kootáa balaaké bíishpuuan baaihkammáatak daásitche ii xakkéek. 45 “Akbaatatdía an bii chiwéesh kootíhmaachik.” deesh kalako ii hilaakée baa áatchile akúkussahke dii hiiák an dalásitcheesh ii alóhchikaapik.” hek Elizabeth.

Marysh baláxak Akbaatatdía dáashe báaxxiak

46 Kalakoon Marysh hilásheek.

“Akbaatatdía an bii bilaxpáake dak balasé dak xaxúa bakák dáashe ii báaxxiwaak.

47-49 Haak Akbaatatdía bii iléem ishkawáashim baatcheeshkáateesh ko bii hawám bii íkaak bii éhcheesh ii baawihkammáachik.

Akbaatatdía kan baa íschiisaaleettaahileesh dáasheehtaa baaxpaalaachéesh koók.
Baa baatcháache ak díawako koók.

Kalako ii hileen baapiisahkússee baláshe iikukkúulak

ii bii dáasaasak

“Baa áatchinnaacheesh koók.” heohmaachik.

50 Baapbaawassáako kukaa Akbaatatdía ak kaláttaak
ak íchissheesh an daásdeeakuua ii
koómneetihmaachik.

51 An baatcháachkaasheesh ii xíassaahkaak ak daasíua
awuúko baa iáleeteesh kuk éetshii déehchek.

52 Hileen bacheeítchikaasaahuum akítchiluuash koóum
háakahkaak ak cheéshdeesh ko bassáahchek.

53 Hawátuum ak alíishkaaush iaxpáshihchek. Haak ak baa
kúumneeteesh is óossheeleettaa déehchek.

54-55 Ishkawáashe Israel bilaxpáake Abraham is íilannee kuss al
ihchi baa ímmiteesh ammaa daásdeealaatbiak ala
kuxshikaásheesh chichéhkaalaachik.” hek Marysh.

56 Marysh Elizabeth áxpak aasíua koon daaché bílitaachilia
dáawiaa kuhtaaliché kalakoon hilaa chissáak dáakuak.

John Akbaawilihpíhche anmishé

57 Elizabeth kal éenneek. Shikáakkaatam bishíhchek.

58 Axpiisshiia dak is bilaxpáakeesh dak iikukkák. “Akbaatatdía
daásdeewík.” haak isítchiiaik áxpak baaihkammáatuuk.

59 Hinna shikáakkaateesh is baáhko ii sáhpua aaléela
áaxxaapashkuhkaak kal ii Jew kooták ii xíassee
dáashhinnmiook. Ilápxe Zechariahsh ko dáashkuleehchewiook.

60 Hinna íwahkooteesh isahké koóm hilásheet. “Baaleetak
dáashe John hewahchewiáwaak. Ko ii dáasaasaalah.”

61 Heehtaa hileen bilaxpáake Elizabeth kuss hilíashiiook.

“Sáapii dáashe éehko sheeláa? Dís bilaxpáake héele dáasuua
John huileetak.” **62** Kalakoon hileen bilaxpáakeesh hinna
baakáateesh ilápxe Zechariahsh kuss baa páattaak “Dik
dáashe sáakdaawialaa?” **63** Bakálee díak baa páattaak ii baa
baalaátuua kaalík. Kuólak baalaáatak “Dáashe John huuk.”
helak ak kooléesh chilásuu. **64** Kala kookáásheen Zechariahsh
kootáa kal ilíiwialak kooták. Baleiláaxbaaxpee axúa
datcheepím kak iláak baaihkammáatak Akbaatatdía chikaalák
dáashe báaxxiak Baleiláaxbaaxpee ii ilíik.

65 Axpiisshiia iixaxúa al ilíim iikukkák chilásak
baatcháachiiook. Hileen ala koolíuash áaxxaa bilaxpáake

iixaxuatáahilia Judea huua shichanmishé kuhtée koon baa
ala kootúum iikukkúuash ii bach áxp iichiwaáuk. ⁶⁶Hileen
ak iikukkóosh baa chilasshihchikaásak “Koodák hinna
baakáateesh shóotiihmaachi?” huuk. Akbaatatdía kal ii baa
hinmíam éhkuuk.

Zechariahsh Baleiláaxbaaxpee al ii ilíiash

⁶⁷Zechariahsh Baleiláaxbaaxpee ii iláak hilásheek.

⁶⁸“Israel bilaxpáake is Akbaatatdíoо dáashe báaxxiak
kuss chiwakíioh.

Is bilaxpáake bíilum balee íassiiawilikkuuak balee
kulustawilikkuúihmaachik.

⁶⁹Heem Akbaatatdía ak baa iléem bacheewaatcháatak
baa iíschiisaaleetam húuhkaawilikkuuak balee
kuxshíhcheek.

Ak balee iléehmaacheesh koók.

Ishkawáashim David huuash ichíssaaannee ko hawák.

⁷⁰Kal iíschiisaa kukaatáahilia ammaa ala kootbíash hileen
Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhkuum baaxpáaush ii
iichiwaaláaliok.

⁷¹“Dís kootáaush ak dii díupioosh an dii híleetbaak ak
dii kulustawalákuua bíihmaachik.” huuk.

⁷²⁻⁷³Akbaatatdía koóm hileen bas baaxaalíoosh daásdeeak
ammaa íkuchkitchim bas baaxaalíoo Abraham
áxpak díash chichéhkaalaachik.

⁷⁴Bas kootáaush balee híihchessaak balee kulustawilikkuúk.
Heem ammaa baachiláauleettaa an balee baa díahche
ítche díawaawakbiawuulak kootíhmaachik.

⁷⁵An balee bilaxpáakshoohkalaht Akbaatatdía balee
ihchikitchéehkaak ammaa díawaawakuuash
isítcheehmaachik.

⁷⁶⁻⁷⁷Heem balaakkáataa Akbaatatdía kan baa
iíschiisaaleeteesh isshootchiisáa daláak baa
ákkuumnaalakdihmaachik.

Akbaatatdía is bilaxpáake baa ala kxawíiannioo ala
kalaaxtakúuash al ii iléesh éhchelahchelihmaachik.
Heem “Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem” haak ii dii
dáasaashiohmaachik.

⁷⁸Akbaatatdía balee íchisshiakaasak balee daásdeekaashik.

Heem is awé kukaa Akhuuwíash Awóonmakaauash
huulák áxxaashe chilaákkussaat ala sáashiiaash
ko kala kootíihmaachik.

79 Hileen bilaxpáakuum ala chihpashé ak kooléesh
dak ak shéechiliash dak ala sáashiia ítcheesh
aahíihmaachik.

Bachkulúua an déewahkuua al ítche áawahkuuash
ko balee kuss aaláawilikkuuk." hek Zechariahsh.

80 Hinna baakáateesh baa isáak kal iisákshim baaxpáak
baa éhcekaasak awalashiipéesh ko koolíialaache aa Israel
bilaxpáake ihch éhcbehchek.

Jesus anmishé

2 Koottaléesh is bacheeítchiwaakkussahkuua Augustus
huua koóm bale baa íkuchkim díak hinna awé áake is
bilaxpáake xaxúa baam chimmíhcwegiook. **2** (Awám Syria
huuash koon Quirinius huuash an bacheeítcheesh héelapko
íwak bilaxpáake ala chimmúuwassaakaasheesh koók.) **3** Heem
kúh bilaxpáake xaxúa ashatalúua an duúalawuuash ko kuss
chissáak dáak dáasuua baalaáchihkaak ii chimmúuk.

4 Hinna Joseph koóm kúh
awám Galilee huuash koon
ashalakuluúm Nazareth
huuash koon awám Judea
huuash kuhtéetaa dáak
kalakoon ashakuluúm
Bethlehem huuash kuhtée
híik. Hinné Bacheeítchikaashe
David aasúuanmishe koók.
Joseph hinna David huuash
is fílannee ko hawák. Heem
ko kuss dáak dáashe koon
baalaátbiak. **5** Marysh
Joseph áxpak déem dáasuua
baalaátbiook. Heem bach
áxpawioom kala shíassaa
dáakbishihihmaachik. **6** Hinna
koolíuash kalakoon hinna
baakáateesh bishík. **7** Marysh

Luke 2:4-5

dáakbassee shikáakak. Balealaxapashé bach ílutchikuum ala koolíuleetam deéla iichíilaasuua ko koolíok. Hinna íwahkooteesh kalako ii dáake díttag chilaxták kalakoon baaaxuawishé al eekuúo ísshim awúuan ala xapdíakuuk.

Bilaxpáakiaxpwisheesh duúla akúuxchilicheesh diíok.

8 Awateekaáshissaa hileen akúuxchiliche koóum shichanmishéeliak ko óotchia is baaaxuawisúua íassiok.
9 Kalakoon bilaxpáakiaxpwishim húula hílem Akbaatatdía alasáashiwaaxpeesh áaxxeetaa táachiiatam dúhpupreeeo ii ihkalaaxtúuk. **10** Hinna bilaxpáakiaxpwisheesh kuss hilásheek. “Dúhpupeelessaalah. Bale iichiweém ítcheesh aawooawalákuuk. Bilaxpáakkootaa ii daásittak baaihkammáachkaashiohmaachik. **11** Hinna baapé ashalakulúum Bethlehem huum David al iiwishéesh kuhtée koon baakáatam bishík. Hinné ak dii iléewioosh koók. Hinné Dáxxiilaatuush alóonnakaashaush koók. **12** Hinné ii xíassee koóm ii élahchelohmaachik. Baachilaxchikáatam chilaxták baaaxuawishé al eekuúo ísshim awúuan xapkáattaak daachík.” hek. **13** Kalakoon alakúkaa húuleettaa báakukko kootáa hinna bilaxpáakiaxpwisheesh áxpe ii hawass chiwakáleetak baaihkammáatak Akbaatatdía dáashe báaxxiak baláxuua ii chiliássheetak hilásheek.

14 “Akbaatatdía kuk baa iíschiisaaleetak.

Dáashe baaxpáam báaxxiwuuk.

Awé áakeen bilaxpáake daásdeeakuum
ítche áahkuoh.” huuk.

15 Heem hileen bilaxpáakiaxpwisheesh Baaiiwaakoochihtéesh kuss chissáaum kalakoon hileen akúuxchilicheesh bat shéess hilásheek. “Bethlehem kuss baák Akbaatatdía an balee chiwaák ammaa ala kootéesh awákaawook.” **16** Heem iiwaachíssaakaasak deéla Marysh dak Joseph dak ala koolúa óolapdom hinna baaaxuawishé al eekuúo íssheesh awúuan dáakbaachilaxtuush xapíhkuum íkuuk. **17** Hinna íkuuash bilaxpáakiaxpwisheesh ala chiwéesh bilaxpáake akukkó ii áxp iichiwaáum **18** hileen akúuxchilicheesh al iichiwaáush ak iikukkóosh iixaxúa chilásuuk. **19** Heem Marysh kuk dáake ala kootéesh dasshihtalahkák ii daásitchikaasak daasawúuan daatdaachík.

20 Hileen akúuxchilicheesh chissáak daáu héelapko ammaa iikukkák ammaa íkuuash baatách xaxúa ala chiwaáush kuhtáakaattaa kootéesh ii Akbaatatdía dáashe báaxxiak an baatcháacheesh xíassaakaattuuk.

Dáashe “Jesus” hehkuuk.

21 Is baáhko ii sáhpua kalakoon áaxxaapashkak ii Jew kootáhkuuk. Kalakoon dáashdiak “Jesus” huuk. Iwak bale dáasheesh bilaxpáakiapawisheesh Marysh it dáakapaalissaa chiwéesh koók.

Jesus alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuss aalaáuk

22 Moses baleilíiaakaxpissuum bilikkúuash ammaa al ashítuuua al ii haawíiosh koóm Joseph dak Marysh dak al ihchi dakhápiiiosh al íkuxxee diíom hinna baachilaxché Jesus Jerusalem koon alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuss aaláak Akbaatatdía ishóochisseewiook. **23** (Ko baleilíiaakaxpissee hilíatak “Bíam dáakbassee shikáakdak Akbaatatdía kuúihmaachim ishkawáashe ko hawíihmaachik.” huuk.) **24** Hileen baleilíiaakaxpisseeesh awúuan an baalaátuuash kúh hinné koók. “Baaíiphachke íáte díupkaashim” dúttak Akbaatatdía ii kuuwíook. Heem kúh kootúuk.

25 Jerusalem koon bacheém Simeon huum baa tátchikaatak baa sáapannia xaxúa Akbaatatdía ko bassáahchek. Israel bilaxpáake ala kulustakuuák al ishtatáachissuuash ko óolik. Baleiláaxbaaxpeesh koóm Simeon áxpak **26** it shéessaa Akbaatatdía Israel bilaxpáake Akhuuwíash Oolakaauh íkaaihmaachim éhchehchek. **27** Baapím Baleiláaxbaaxpee Simeon kuss iláak alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéelakoliche kuss déehchek. Hinna kooléesh kalakoon Marysh dak Joseph dak baachilaxché Jesus dakasták baleilíiaakaxpisseeesh ii ammaa an díahkuuash díawiak duúak kalakoon Simeon diíok. **28** Simeon Jesus dakasták Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” haak dáashe báaxxiak hilásheek.

29 “Akbaatatdíakaataa an dilíiash kooták.

Heem ammaa an díawee kan biháalik.

Díshkawaasheesh bíim kan bii déehkaak kal ítchikaattaa bii ihchissíhkaawakuh.

30 Bilaxpáakkootaa dáhkulustalakbialaam hinna baapé éwahchekaashik.

31 Diiléen bilaxpáakkootaa íwak kúh éhchelahchelihmaachik.

32 Hinna baakáateesh alasáashiwaaxpaam koóihmaatam Jews kootásseesh ala chihpashé ak koolák xaxúa dii alaaxtúuash ii dii éhchehchem kal ii baaihkammáachiohmaachik.

Dís bilaxpáake Israel kúh an dii alasáashiwaaxpeesh íkaaohmaachim chikittaakuúohmaachik.” hek.

33 Hinna Simeon ammaa ala shéesh baachilaxchéesh aksée iikukkák chilásuu. **34** Heelak Simeon hileén baa attaakuuák chiwakáakuuak kalakoon baachilaxchéesh isahké kuss hilásheek. “Hinné dííkukkuh. Hinna daláakbaachilaxche shóon baaisáalak Israel bilaxpáake ahóom ihchichhéhchelak Akbaatatdía kuss chisshíohmaachik. Haak ahóom kúh iichúulaak kan baaláhkalewiassaohmaachik. **35** Bilaxpáake ahóom ammaa dasshihtúuash áakass dúschihmaachik. Kúh an dii bilaxpáake dak daláse dak aláhpaahuatiihmaachik.” hek.

36 Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem Anna huuash káalikaatak. Heem isáake Phanuel huua koók. Heem ashammaléaxxiia Asher huua ko atúuk. Hinna Annash baawalookák deéla chilée dak bach áxpuua kan báalee sáhpualak **37**kalakoon chilée shéem akbiasshik. Heem kal is báalee dúupahpiaa pilaké axpíshoopak. Alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéelakoliche koolíiak asaánneetak bilisshíissaale dak chiwakíia dak kan baa diilíkook. **38** Kalakoon Simeon Jesus aksée kukdák kootáa Annash híula hiiák hinna baachilaxché ii Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” haak dáashe báaxxiak. Hinna káalikaateesh hinna baachilaxchéesh ala kootéesh ii áxp iichiweék bilaxpáake Jerusalem dak Israel kootáataahilia ak kooléesh Akbaatatdía kon kulustakuuwíam ko óolak iiwaachíssuuash.

Ashalakuluuá Nazareth huua kuss daákaauk.

39 Joseph dak Marysh dak baleilíiaakaxpisseeesh Akbaatatdía bilikkúuash ii ammaa an diáhkuuash iháalak kalakoon dáakbaachilaxcheesh áxpak awé Galilee koon ashalakuluúm

Nazareth huuash kuss daákaauk. ⁴⁰Hinna Jesus al apáaleesh an báhtaleetak an baa dasshihché dak an baa éhche dak áxpihkaalawik. Akbaatatdíá an daásdeeakuua kúh baatcháachik.

Alachiwakáauashbaakkussahkeesh Jesus koon óolapuuk.

⁴¹Bíawakussaat baasaxphilúum Baapanmaaáatchelee huuash al íkuxxee hít bilaxpáake iiwátxaak baaihkammáatuut Jesus aksée Jerusalem kuss deéiluk. ⁴²Hinna íwahkooteesh Jesus kal is báalee axpíluupdak Baapanmaaáatchelee al íkuxxee hiilák kala chii aksée Jerusalem kuss dáak Jesus aalaáuk. ⁴³Hinna baasaxphilúuash kal uhpé hiilák Jesus aksée kan daákaaulak ik Jerusalem koon daaták déessaak. Aksée alaaxtúum ⁴⁴baáhko hawátam dáalaaliok. Kalakoon chichíinmasaak isshóhtaau dak iilápaachkaateesh aláachkisaawasaalom ⁴⁵óolapissuum Jerusalem kuss chissáak kuhtaa chichíluuk. ⁴⁶Baáhko ii dáawiia alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon óolapuulak ak baa baáliliash héeleen awáatak ammaa ala shiío iikukkák baa chiwáxxak dakhúk. ⁴⁷Jesus an baa dasshihché dak ammaa ala sheé dak ammaa daasáxchiia ak iikukkóosh chilásuuk. ⁴⁸Hileen akséesh kúh Jesus íkaak iikukkák chiláshkaasuuk. Isahké hilásheek. “Balaakkáataa sáapii balee hilátdaa? Balee dúhpookeekaashdaak. Eek díilapxe dak kootáa dii bahchichíluua baatcháatbuuk.” hem ⁴⁹kuss hilásheek. “Sáapii bii dáhchichiiluu? Biilápxe aasúua ishkawuuá ammaa hiléesh kan díawaawiish daacheesh dáalaaxtuuchicheek.” hem ⁵⁰aksée sáapahchelak alaaxtúuhtaa ⁵¹xapíosh koon ammaa hiléesh isahké kalaaxtássaak chichéhchet ii daásittalaachiik. Jesus dak aksée dak Nazareth kuss daákaauk. Heem an baálilaush iikukkák kuhtáakaattaa díak.

⁵²Heelak Jesus al apáaleesh ala háchke dak an baa éhche dak baa annawák áxpihkaalawik. Akbaatatdíá dak bilaxpáake dak isítchiiook.

**John Akbaawilihpíhchesh ala hawass
dáawak al ashappéeliliash**

3 Tiberius huua koóm Romans is bacheeítchiwaakkussahuua kan báalee ii axpíchiaxxoosh koók. Koottaléesh Pontius Pilate huua kúh awám Judea huuash bacheeítche koók. Awám Galilee huuash

akbaaxalússhihche Herod huua koók. Heem akúpe Philip akbaaxalússhihche awúum Iturea huuash dak Trachonitis huuash dak koók. Lysanias huua kúh awám Abilene huuash akbaaxalússhihche koók. ² Haak akchiwakíwaakkussahkuua Annas huua dak Caiaphas huua dak koóuk. Koottaléesh awalashiipím anneettáahileesh Zechariahsh dáakbachee John koon an dahkóosh kalakoon Akbaatatdía kon kuss iláak ammaa an díahchewia chiweék. ³ Hinna íwahkooteesh John kootáa kala hawass dáawak Jordan huuash áashawuua kuhtaa baa baachimmíhkaak hilíasheek. “Dalásdahkulussaak baa ala kxawíiannialuuua ii díhkulupiak dilíusaaulak dii bilihpíwahkuulak Akbaatatdía baa ala kxawíiannialuuash kalaaxtalákuohmaachik.” hek. ⁴ John íwahkoocheesh kalako ii kushko Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem Isaiah huuash an baalaácheesh kuhtaa kooták. Baalaátak hilíatchesheek.

“Baapiisahkússaa hinné kootíhamaachik.

Awalashiipím anneettáahileesh koon sapéelak
ashappéelilaalatchiihamaachik.

“Akbaatatdía is díiannee tátchiiaak ítchikaassaak
ákkuuwiakuuaalah.”

⁵ Hinna an déewiash ala xakúpaaheesh
íhkulutchikiak awaxaaawé dak shiché dak
chúhkiiaak alíianneeom shikúpeesh tátchiiaak ala
xíaxissaheesh chúhkiiaak ítchiiakuuaalah.

⁶ Baapéem Akbaatatdía al iléewia bilaxpáakkootaa
éhchehcheihmaachik.” hek Isaiah sh.

⁷ Hinna íwahkooteesh kalako ii bilaxpáake iiahkaásuum ak ihchi bilihpíhchehchewiak duúahkuuash John kuss hilíasheek. “Sáapass daluúo? Disákkuppeeom íaxassee ko kan dii kala kootúuk. Hinna Akbaatatdía an daaskxawíikaasheesh ii ammaa an díawiash dii chiwaáulak ii dakálawialaaltdelelo?

⁸ Baa ala kxawíiannialuuua díusaak Akbaatatdía ko díiskussaak dalátaawuua dak an díhchi dilíttuua dak ii baa xíassahaal. “Bas baaxaalíoo akúkussahke Abraham koóm biiluk shóotdahtaa ii bánmohmaachik.” dilíachissaalah. Hinné dii baachiweéwiluk. Akbaatatdía kuk hileen biiá koóuhtaa kummíilak bilaxpáakahchewialak kooták Abraham ichíssaaannee koóhchewialak kúh kootíhamaachik. ⁹ Hilaaktáahile balapáale buluhpé al apáale ítchissuulak

saskáat báatchipe ii ichíhchissiia koon dappaxák bilée awúuass shítak aláxiiohmaachik. An dii bilaxpáakuua ítchilaassuulak ko dii koochéeohmaachik.” hek John.

¹⁰Hileen bilaxpáakahkaasheesh héele hám báxxak “Kootdák shóotbaawiilu?” huum ¹¹hilásheet. “Bilaxpáakeem iíttashtee díupkaashdak hawáte ak eéleeteem kuúish daachik. Haak hawáteem ammaa duúshbishdak kúh koochéeish daachik.” ¹²Bálee ii baakakíiwishdioo akkulutché kúh duúla ihchi bilihpíhchehchewiak kuss hilíashiok. “John balee baálilaah. Shóotbaawiilu?” huum ¹³hilásheet. “Bálee an dii kulutchíhkuuash kuhkakáattaa kuluttáalah. Aalasshipíssaalah.” ¹⁴Akíssatdee ham kúh duúla báxxak hilíashiok. “Kootdák biiluk shóotbaawiilu?” huum “Bilaxpáakeem is bálee aáchiahak dútchissaalah. Haak kúassaalah. Baa baaleete ii baa aaliíssaalah. An dii iíwishedioo kuhkalát kal ítchihkaalah.”

¹⁵Bilaxpáake koóum baa bíak an dasshihtúua “Akhuuwíash Awóonmakaauash Akbaatadía balee héelass húuhchewiash hinna John koówissaak.” hiliatuuk. ¹⁶Heem John bakálee díak xaxúa kuss hilásheet. “Bik áashe koon dii bilihpíwahchek. Heehtaa hawátam huuwíak bii annaachíssachiihmaachik. An baaxpéesh an baatcháacheesh baa iíschiisaaleetam isahpiáxcheetaa bulushípbiawaalak bii anníhiissaak. Baleiláaxbaaxpee ii dii bilihpíhcheohmaatak haak bilée kúh ii dii bilihpíhcheohmaachik.

¹⁷Liwikkaapássatuua kulaák hileen baaxawuá paláhpaak talíahkaak kulutták iichíilaasuua ishkawuússeewiak hileen alakukkó bikkaaalashihché kuk hawátxiak biláam ii baa koochihtéesh koon aláxiiaihmaachik.” hek.

¹⁸John hileen bilaxpáakeesh kan baálilaalattak ilúukaasak Baleiichiweeítcheesh ko chiwaakuúk. ¹⁹Awéesh

Luke 3:17

ak xalússhihchem Herod huuash kooák kootáa akúpe uá Herodias kataalák áxpam kootáa batshúak baa baatahté ahníam John ii baa hilíkalatchessaak an baa kxawíihile shiialahkúik. ²⁰ John ko dáacheehkaak daxchíhkaak anmaalaxtúuashe ishkawuússeehchek. Herod hinna hilíacheesh ammaa kxawíihile ii kak áxpihchek.

Jesus John ihchi bilihpíhchehchek.

²¹ Koottaléesh bilaxpáake xaxúa bilihpíhkaalahkuum Jesus kúh hawák. Kalakoon chiwakáalatchilem awáxe díuptasaalem ²² Baleiláaxbaaxpee koóm húula ihchi kummíilak baasíphachkalak chíakaatdak ko kala koótdaak awáss huuák Jesus hiiák áakeen awáachim kalakoon báakukkoon bale áapchim iláak hilásheek. “Balaaké díim dii awáchisshek. Baa an diálee ii balasé ítchikaashik.” hek.

Jesus huua is íílannee hinné koók.

²³ Jesus koóm is báalee dáahmíiaa pilakaachím kalakoon kan baa baálilaak baleichiweeítcheesh kal ii baa baachimmíhchek. Bilaxpáake an dasshihtúua “Joseph ko dáakbachéek.” hiliatuuk. Haak iilápvisaahke Heli huua koók.

²⁴ Haak Heli iilápxe Matthat huua koóm chiikuss Matthat iilápxe Levi huua koóm chiikuss Levi iilápxe Melchi huua koóm chiikuss Melchi iilápxe Jannai huua koóm chiikuss Jannai iilápxe Joseph huua koók.

²⁵ Haak Joseph iilápxe Mattathias huua koóm chiikuss Mattathias iilápxe Amos huua koóm chiikuss Amos iilápxe Nahum huua koóm chiikuss Nahum iilápxe Esli huua koóm chiikuss Esli iilápxe Naggai huua koók.

²⁶ Haak Naggai iilápxe Maath huua koóm chiikuss Maath iilápxe Mattathais huua koóm chiikuss Mattathais iilápxe Semein huua koóm chiikuss Semein iilápxe Josech huua koóm chiikuss Josech iilápxe Joda huua koók.

²⁷ Haak Joda iilápxe Joanan huua koóm chiikuss Joanan iilápxe Rhesa huua koóm chiikuss Rhesa iilápxe Zerubbabel huua koóm chiikuss Zerubbabel iilápxe Shealtiel huua koóm chiikuss Shealtiel iilápxe Neri huua koók.

- 28** Haak Neri iilápxe Melchi huua koóm chiikuss Melchi iilápxe Addi huua koóm chiikuss Addi iilápxe Cosam huua koóm chiikuss Cosam iilápxe Elmadam huua koóm chiikuss Elmadam iilápxe Er huua koók.
- 29** Haak Er iilápxe Joshua huua koóm chiikuss Joshua iilápxe Eliezer huua koóm chiikuss Eliezer iilápxe Joram huua koóm chiikuss Joram iilápxe Matthat huua koóm chiikuss Matthat iilápxe Levi huua koók.
- 30** Haak Levi iilápxe Simeon huua koóm chiikuss Simeon iilápxe Judah huua koóm chiikuss Judah iilápxe Joseph huua koóm chiikuss Joseph iilápxe Jonam huua koóm chiikuss Jonam iilápxe Eliakim huua koók.
- 31** Haak Eliakim iilápxe Melea huua koóm chiikuss Melea iilápxe Menna huua koóm chiikuss Menna iilápxe Mattatha huua koóm chiikuss Mattatha iilápxe Nathan huua koóm chiikuss Nathan iilápxe David huua koók.
- 32** Haak David iilápxe Jesse huua koóm chiikuss Jesse iilápxe Obed huua koóm chiikuss Obed iilápxe Boaz huua koóm chiikuss Baoz iilápxe Sala huua koóm chiikuss Sala iilápxe Nahshon huua koók.
- 33** Haak Nahshon iilápxe Aminnadab huua koóm chiikuss Aminnadab iilápxe Admin huua koóm chiikuss Admin iilápxe Arni huua koóm chiikuss Arni iilápxe Herzon huua koóm chiikuss Herzon iilápxe Perez huua koóm chiikuss Perez iilápxe Judah huua koók.
- 34** Haak Judah iilápxe Jacob huua koóm chiikuss Jacob iilápxe Isaac huua koóm chiikuss Isaac iilápxe Abraham huua koóm chiikuss Abraham iilápxe Terah huua koóm chiikuss Terah iilápxe Nahor huua koók.
- 35** Haak Nahor iilápxe Serug huua koóm chiikuss Serug iilápxe Reu huua koóm chiikuss Reu iilápxe Peleg huua koóm chiikuss Peleg iilápxe Eber huua koóm chiikuss Eber iilápxe Shelah huua koók.
- 36** Haak Shelah iilápxe Cainan huua koóm chiikuss Cainan iilápxe Arphaxad huua koóm chiikuss Arphaxad iilápxe Shem huua koóm chiikuss Shem iilápxe Noah huua koóm chiikuss Noah iilápxe Lamech huua koók.
- 37** Haak Lamech iilápxe Methuselah huua koóm chiikuss Methuselah iilápxe Enoch huua koóm chiikuss Enoch

iilápxe Jared huua koóm chiikuss Jared iilápxe
 Mahalaleel huua koóm chiikuss Mahalaleel iilápxe
 Cainan huua koók.

38 Haak Cainan iilápxe Enos huua koóm chiikuss Enos
 iilápxe Seth huua koóm chiikuss Seth iilápxe Adam
 huua koók. Haak Adam kuk Akbaatatdía kon díak.

Chíisbishe Jesus an daásbaahaaweewiash

4 Jesus koóm áashe Jordan huuash kukaa huuák kala
 chisstílem Baleiláaxbaaxpee axúa awíualeesh
 kalakoon awalashiipím anneettáahileesh kuss aaléek. **2** Hinna
 íwahkooteesh Chíisbishe koóm Jesus daásbaahaaweevia
 baáhko shuhpáa pilakák. Heem koottaléesh Jesus baa
 duushíssaak. Uhpé aahiiák hilaa kal alíishik. **3** Chíisbishe
 kuss hilásheek. “Diah Akbaatatdía dáakbachée díik. Hinna
 biiá kuss diláak kummíilak baaxawuáhkaah.” hem **4** bakálee
 díak hilásheek. “Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an
 baalaátuuash hilíashiiook.

“Bale ammaa duushé kuttáchkaat bilaxpáake ii
 bilaxpáakassaaohmaachik.

Akbaatatdía al ilíia xaxúa ko ii bilaxpáakuua koók.””
 huuk.

5 Chíisbishe Jesus dúttak aaléela an báakum aahiiák awé
 kootáataahilia bach kuxxaá xaxúa kookaásheen íkaahkaak
6 kalakoon kuss hilásheek. “Hinna ammaa dii íkaawahcheesh
 xaxuatáahilia ammaa ítchikisshe dak an baatcháache dak an
 bacheeítche dak bakúum bii baáuk. Sapéelahtaa bakbiáwaalak
 kootíihmaachik. **7** Heem koochihk hawáttaakaatdahtaa
 bíss dishíushpattak bíss dákchiwakiilak hileen ammaa dii
 íkaawahcheesh xaxuatáahilia kan dii deéohmaachik.” hem
8 bakálee díak hilásheek. “Chíisbishe bii dihchichesshéessaah.
 Hinné kúh kan baalaátak hilíashiiook.

“Dáxxilaache dís Akbaatatdía kuss chiwakáak
 kuttáchkaat baa hilakuúh.”” hek.

9 Chíisbishe Jesus Jerusalem kuss aaláak aaléela
 alachiwakáauashbaakkussahkeesh aahiiák an báakkaashe
 áakeen iluúhkaak kuss hilásheek. “Diah Akbaatatdía dáake
 díik. Kan díhch ammúuass shíchih. **10** Hinné kan baalaátak
 hilíashiiook buh.

“Akbaatatdía is bilaxpáakiaxpwishe dii
íasseekaashihkaalakak

11 biiláhtaa díchuhpe íltidaak ii dii iáxxowialak istúua ii
dii dúttak dii báaxxiak dii hiléessaaohmaachik.”
huuk.” hem 12bakálee díak hilíasheek.

“Kúh hilíashiiok bah.

“Dáxxilaache dís Akbaatatdía chikittaakuuák
chilasshihchíssaaataahilih.”” hek.

13 Chíisbishe Jesus daásbaahaaweewialem díuxiipissaam
koowíiak “Baapiipfishchiisaawisuuk.” haak déek.

Awé Galilee huua koon Jesus an baa baachimmíhchewassee koók

14 Jesus Baleiláaxbaaxpee axúa awúualam awé Galilee
kuss dáakuak kalakoon awé kootáa is baa al iichiweé
aláxalaa déek. 15 Alachiwakáauashe iháata hiiáahak koon baa
baachimmíhchem iixaxúa iikukkák isítchiio ii sapíhkuuk.

Nazareth koon Jesus baa hilíkalatchessuuk.

16 Jesus al iiwishé Nazareth kuhtée koóm kuss déek.
An baa kalátche Baapchikittúuash kal íkuxxee hiilák
alachiwakáauasheesh biléelik. Kalakoon iluuák baa
dáaweewiak. 17 Heelak Baawaalaáchim Baaxpáam Akbaatatdía
ammaaihchiláakuuhchem Isaiah huuash ammaa baalaácheesh
chipaalíoom Jesus díuxalaak kalakoon dáawee hiiseek.

18 “Akbaatatdía bii báasak Iláaxbaaxpee ii bii
ilíhkaak an baatcháache ii bii díahkaak
bale iichiweém ítcheesh baa baatcheeshkáate
ii bii baáliliihchek.

Haak bilaxpáakuum anmaalaxtúuashe koolíuash
dáacheehkuuash an díússhipbiak déehchewioosh
dak ak ishtáleete baa íkaahchewioosh dak bii
chiwaakuúhchek.

Haak bilaxpáake is dáattaak awássaaahkuuash
kulustakuuwíoosh bii chiwaakuúhchek.

19 Akbaatatdía is bilaxpáake al iléewia kala
shíassaihmaachim bii ashippéeliliihchek.”

20 Jesus hinna baa dáaweesh uhpé aahiiák hinna baa
baalaáche chipaalíak akíassee kukák kalakoon awáatak baa

baachimmíhcategoriak. Bilaxpáake al íkaakaasuuan 21 kuss hilásheek. “Díikukkaalah. Hinna baapé Baawaalaáchim Baaxpéesh awuuá baa dáammeesh díikukkuuash hilaakée kuhtaa kooták.” hek. 22 Bilaxpáake iixaxúa ii iichiwaák bale ilíia ítchim iikukkúhcheesh ammaa ala shéesh chiláshkaasuuk. “Ala hinné sapéekaatdak Joseph dáakeesh koochichéehilak.” huuk. 23 Heelak Jesus kuss hilásheek. “Daásduuupassaa hinna bale ilíim bíss sheeláalihmaachik. ““Dii akbaalíalak kootdák díhch óochiahkaah.” heiluk.” daawialuuk. Heem kalakoon sheeláawialuuuk. “Capernaum koon baa an díaleesh biikukkúuash hilaakée dáasuanmishe koon kúh díah.” daawialuuk. 24 Heehtaa ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Akbaatadía ammaaihchiláakuuhche shóolaht aasúuanmishe baa hilíkalatchessuuk.” hek. 25 Kalakoon Jesus hilásheek. “Akbaatadía ammaaihchiláakuuhchem Elijah huuash it kooléesh báalee ii shoopé chíussaam awé kootáa xalaássaak baaapálissaam ammaa duusúuleetak. Hinna bale iichiweé díikukkaalahkuum élahkuuk. Koottaléesh Israel kuhtée koon akbíasshe iiahúuk. 26 Heelem Akbaatadía Elijahsh hileen akbíassheesh kuk kuss déehchessaak. Baaleettaa awé iháako Sidon huua koon ashalakuluuakáate Zarephath huua kuhtée koon akbíasshim ko kuss déehchek. 27 Akbaatadía ammaaihchiláakuuhchem Elisha huuash it kooléesh Israel kuhtée koon baapúaoochiassee iiahúuhtaa hawátdak óochiahcheleetak. Hinna bacheém Naaman huuash Syria ko kukaa huulák kuttáchkaat Akbaatadía kon óochiahchek.” hek Jesus. 28 Hinna íwahkooteesh Jesus al ilíiash iikukkúulak hileen bilaxpáakeesh iixaxúa alachiwakáauasheesh ak kooléesh daaskawíikaasak 29 iixaxúa iluualáwak Jesus páachilaalaaliak hinna ashalakulúuash dáaskass dakkaták amníam báakkaashim ko koon ammúuass shítbiook. 30 Heehtaa bilaxpáakalakuluuash héeleetaalaak iikusták déek.

**Baleiláaxxawiim bacheém axúa awúualam
Jesus kon isstíalaak déehchek.**

31 Heelak awé Galilee huua koon awaasúualahum Capernaum huuash ko kuss déek. Baapchikittúuash kal íkuxxee

hiilák kan baa baachimmíhcök. ³²Jesus al ilíash ii baa baachimmíhcök Akbaatatdía kon kuúm baa kootkaásuum ak iikukkóosh éhkaak chilásuuk ³³Alachiwakáauasheesh ishkawúuan bacheém baleiláaxxawiim axúa awíualak. Heem ilíasaak áapchalakúkussahke aahiiák hilásheek. ³⁴“Jesus Nazareth ak kukaa húuash balee shóotdaawialaa? Balee haámnaawialaak ko ii dalóo? Dii sapéelak dii éwahchek. Baa baaxpaakaáshim Akbaatatdía húuhcheesh díik.” hek. ³⁵Heem Jesus hinna baleiláaxxawiash chiweetaahiláak hilásheek. “Dilíissaa díikustah.” helem hinna baleiláaxxawiash baa ishóotuuan al íkuuan hinna bachéesh awáss shíchik. Kalakoon iáxxohchessaa koon iikusták déek. ³⁶Hileen bilaxpáakeesh iixaxúa chiláshkaasuua ii iláak hiláshiiok. “Hinné shóotaak koochée? An baa baachimmíhcök baatcháatuuk. An baaxpaakaásheesh ii hileen baaaxualeetxawíia ii iikuschíhcök Akbaatatdía kon kuúk.” huuk. ³⁷Heelak Jesus ammaa an díash bilaxpáake ii iichiwaáum Capernaum kuhtée dak áaxxee kootáa aláxalaa déek.

Simon aasúua koon Jesus baa óochiahkaahik.

³⁸Jesus koóm alachiwakáauasheesh koon asaalák dáak Simon aasúua kuss déek. Hinna Simon usshikáale baakuhpáak axúa tawéeshtak. Kalakoon Jesus bakáak óochiahchehkuuk. ³⁹Jesus húula hinna bíash bakúteen iluuák áakass xúalaak axualatawéesh allíásak kuss iláak “Díikustah. Bitáaxaah.” hem kootéek. Kala kookaásheen chilaaláwak is ak ashbiléeleesh aáu díakuuak baa duushíhcök.

⁴⁰Shiáhnak áxxaashe íiwaxpim hileen bilaxpáakeesh isaanneéo shíishiaaheesh xaxúa Jesus kuss aaluúom an baa ilísuua kuhtée koon dússhihtak ta xuh axxíio ko dússhihtak xaxúa óochiahkaahik. ⁴¹Kalakoon Jesus hileen baleiláaxxawiia bilaxpáake axúa awíualeesh ahúm isshíalaak déehchek. Akbaatatdía hawátam awé kuss húuhchewiash koóm éhkaak ilíasaak hiláshiiok. “Akbaatatdía dáakbacheesh díik.” helom chiweetaahiláak ilíihchessaak.

Alachiwakáauashe koon Jesus baa baachimmíhkaalaachik

⁴²Chilaákkussaam kalakoon Jesus ittát asaalák déela an baa hámneete koon daachík. Heelak hileen

bilaxpáakeesh chichílik duúla ala koolé diíak áaxxinnaak déehchessaawiook. ⁴³ Heehtaa Jesus kuss hilásheek.

“Ashaláachkisaa hawass baalámnan Akbaatatdía an baa hawasséesh áappaa bale iichiweém ítcheesh ko ii biichiweelák koók. Akbaatatdía ii bii húuhcheesh íwak koók.” ⁴⁴ Heem awé Galilee kuhtee koon Jesus alachiwakáauashe iháata hiiák koon baa baachimmíhkaalaachik.

**Jesus akáxphawassdaammassee
chilakappéesh akbualaxxaáu koóuk.**

5 Hawáttaa Jesus koóm bilichkisáam Gennesaret huuash binnáaskeen baa baachimmíhchem bilaxpáake koóum áaxxeetiiosh óoshtatak Akbaatatdía al ilfia ko iikukkuwíoolak ² báashee dúupkaashim binnáaskeeluash Jesus íkaak. Akbualaxxaáu koóum koon dúusaak deéla kuk is iiwualaxxaáu íisshiwak áahakuuk. ³ Hileen báasheesh hawátam Simon huua ko eém Jesus dahpák akxaáhishtakaatchehkaak kalakoon awáatak hileen bilaxpáakeesh baachimmíhchek. Jesus daachéeta hinna Simon dáasaasak “Peter” hek. ⁴ Heem Jesus baa baachimmíhkaak koowíiak kalakoon Simon chiwaák “An dáawuua kooxaák eek iiwualaxxaáu koon binmuússseehkaah.” hem ⁵ bakálee díak hilásheek. “Alahiláa baa óotchiashia koótbuua aa balee apásshekaasak kootáa baa baxxaáuleettaahilik. Heehtaa sheeláam iiwualaxxaáu kala chii binmuússseewahchewiik.” ⁶ Heem kootúulak buá an daxxaáu ahó ii is iiwualaxxaáu héelahchiichia ilúttataahik. ⁷ Hileen akáxpbuachilaxxaush kuss iaxúsak iláaum duúla diíom ihchi kuxshíhkum hileen báasheesh dúupta buá awuússiilak flutchikee ii itta binmuúss déeluuk. ⁸⁻¹⁰ Simon dak áxpe dak áxp baa hilúuash Zebedeesh dáakbachee James dak John dak buá an daxxaáu íkaak chilásuuk. Hinna íwahkooteesh Simon Petersh koóm Jesus ítchikaatak baaxpáam éhkaak híula Jesus hiiák ishóocheen ishuushpattáak “Bik bii ak baa kxawíihilik. Bii dússhíhchissaah. Biíaxiissaah.” hem. “Simon xawáahnessaah. Dii baa hámneetassaak. Hilaakéesh kalakoon iisakkússee bilaxpáake an dilúttak an bii píisshe déelahche ko dii awóowiawihmaachik.” hek. ¹¹ Heem is báasheeo binnáaskass dúuxaluak baatách xaxúa akúss shítaahak Jesus kalako píisshe daáuk.

**Bacheém baapúaoochiassee Jesus kon
óochiahkaak hoowéetchek.**

¹²Hinna ashalakuluúm koon bacheém axúa kootáa baapúaoochiasseesh kootám kalako ii baa ashíchim bilaxpáake kooxiíssuuuk. Heem Jesus íkaak kala kookaásheen iisawuuá dáak bakáak hilásheet. “Jesus bii íkaawakuh. Bii baa ashíche haámnaawiilabialaalaak dik kootíihmaachik.” hem ¹³isché déehkaak hinna bacheéesh düsshihtak kootáa kuss hilásheet. “Eeh kooták díawaawalakbiik. Kan dii baa ashítdeetak.” hem kala kookaásheen hinna isaannéesh haawaáhik. ¹⁴Kalakoon Jesus hilásheet. “Hinna baa kooté ii dílfissaataahilih. Koochihkáa dáak akchiwakíiwacheeitche hiiák daxúa chichíkaahkaak an dii óochiash íkaahkaah. Kalakoon ammaa dákbialaam Moses balee chiweetáahileesh ii dii baa ashítdeetam koon díusaah. Kalako ii kal éhcheohmaachik.” hem koochéem ¹⁵kootáa bale iichiweé aláxalaa déem bilaxpáakkootaa Jesus kuss duúak iikukkuvíook. Eetko ak anneéwisheesh kúh óochialewiak duúok. ¹⁶Heehtaa Jesus daachéeta ammachúhkass dáak baa anneetéen chiwakiik.

Jesus bacheém axúassaasheem al óochiahcheesh

¹⁷Baapím Jesus koóm awaasúum ishkawtíualak baa baachimmíhkaak baa baáliliim hileen Pharisees kootéesh dak baleilíiaakaxpissee ak éhcheakaasheesh dak awé Galilee huua koon ashalakuluúá xaxúa dak awé Judea dak Jerusalem koóhtaa kukaa duúak kúh awáatak baa iikukkúuk. Akbaatadíia an baaxpée an baatcháacheesh ii díahchem ii baa anneé óochiahkaahik. ¹⁸Bacheéom koóum bacheém axúassaasheem alaxapaatdíak áttattiak aaluúok. Hinna awaasíuash al aawiléelichiilak Jesus ishóoche aaliíwook. ¹⁹Heehtaa hileen bacheéesh bilaxpáake ahó ii hinna awaasíuash an biléeluuleetak. Heem hinna awaasíuash isshíss dáak áake chúhkam koon hupíiak hinna ak axúassaasheesh alaxapaaché áappaa bilaxpáake héeleen ammuúss déehkaak Jesus ishóocheen xapíhkuuk. ²⁰Jesus hinna bacheém axúassaasheesh óochiahchewialak kootíihmaacheesh hileen bacheéesh baa kaláttuum ehkaáhim hinna ak axúassaasheesh

kuss hilásheek. “Biilápaachee baa ala kxawíiannialeesh kan bahkalaaxtawalákuk.” hek. ²¹Hileen Pharisees kootéesh dak baleilfiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak baa dasshihtáahak íin bat shéess iláak “Hinna bacheeichkáate baa kxawíikaashdiak Akbaatatdía ala kooté kootaátdelelek. Baa ala kxawiíanniawuua Akbaatatdía ak kalaaxtawilikkúash kuttáchik. Ihée hámneetak.” huuk. ²²Jesus ammaa dasshihtúua ítchissaam éhkaak daachím kuss hilásheek. “Sáapii baa ala kootássee ko dalásawuuannuu? ²³Kooták. Sapéelahtaa baa ala kxawiíanni kalaaxtakuúo xuh shóotdak dáalaaxtuuk. Heem kuss hilásheewaak. “Baa ala kawíiannialeesh bahkalaaxtawalákuk.” baalak kuk baalúussaak. Heehtaa óochia xuh shóotdak iixaxúa éhcheohmaachik. Heem kuss hilásheewaak. “Kan dii óochiak díluuak kan díilih.” baalak kuk baalúuk. ²⁴Heehtaa Bilaxpáakdaakbacheesh hinna awé áakeen baa ala kxawíiannoosh ii kalaaxtakuuá Akbaatatdía kon kuúm hinné ii élahchelohmaachik.” hek. Kalakoon bacheém ak axúassaasheesh kuss hilásheek. “Hinné dii baachiweéwiik. “Chilaáh.” hek. “Eek annaxápaache kulutták kan dáakuah.” helak ²⁵kala kookaásheen hinna bacheesh iluualáwak hileen bilaxpáakeesh xaxúa ishóocheen ala xapéesh dúttak Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” haak daásitche ii baaihkammáatdawak dáakuak. ²⁶Heem bilaxpáakeesh chilásak baaihkammáatuua ii kala koon Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” haak hilíashiiok. “Hinna baapé baa baatcháatum awákuuk.”

Jesus Levish iláak ihchi píisshe déehchewiak

²⁷Hinna iwahkookkéesh Jesus koóm asaalák déelem kalakoon Levi huum aasúuliche an bálee ii baakakíiwishdioo kulutchíiaш koon awáatak daachím íkaak kuss hilásheek. “Bii píisshe húuh.” hem ²⁸iluualáwak baatách xaxúa akúss shítak píisshe déek.

²⁹Ko áhpee Levi koóm aasúua koon bilikkussáak Jesus ko díakuum baatcháataachim bálee ii baakakíiwishdioo akkulutché iiyahúum dak bilaxpáakiháaum dak duúla áxp baa duusáaahkuk. ³⁰Hinna íwahkooteesh hileen Pharisees kooté dak baleilfiaakaxpissee ak éhchekaasuum kúh Pharisees kootúum ehkaáhak Jesus baa hilíkalatchessaak akáxphawassdaaweesh kuss hilíashiiok. “Sáapii hileen

bálee ii baakakíiwishdioo akkulutché dak ak baa kxawíihile dak aláxp baa dilúshiilu?" huuk. ³¹Jesus bakálee díak hilásheek. "Baa baakuhpée dak baa anneewishé dak akbaalía ak kuss déeilush daache koóuk. Ak alátdeete kuk ii kuss déeilush daatdeetak. ³²Bilaxpáakuum baa tátchikaatak baa annawéesh ko baliissaak. Baaleettaa ak baa kxawíihileesh ko ihkulupíawahchewiawaak ko ii hinna awé kuss boók." hek.

Jesus akáxphawassdaaweesh bilisshíissaanneeilush daachi?

³³Jesus kuss hiláshiik. "John akáxphawassdaaweesh kuk bilisshíissaannaahkak chiwákáahkuuk. Haak Pharisees kooté akáxphawassdaawe kúh kootáaahkuuk. Heehtaa dik ak dii píisshe dée kuk kootáa baa duusák bilisshíiluk."

³⁴Heem Jesus ihchi kuhtaák kuss hilásheek. "Bachéem uáwishbiak heelak bilikkusséesh it áxpak koonnák kootáa bilisshíissaannelahchewialaalak kooták he? Eehkootassuuk. Ii kooté hinna akuáwishbiash kúh koochéessaohmaachik.

³⁵Heehtaa al íkuxxawishim hiilák hinna akuáwisheesh áachiahak aalaáulak bilikkusséesh íhchish déelak koottannák hilaa kan bilisshíissaanneohmaachik." ³⁶Jesus kalachii ii baa xíassaahkaak hilásheek. "Hiláchessailuk. Bale iíttashtee hilaakéem ialichéem páshkak kala shíam kuss chikáachissaailuk. Koótdulak hinna bale iíttashtee

hilaakéesh dápushkak iískoosh kuss dáchikaatdak bach iichúussaohmaachik. ³⁷Haak baáchuwilaxxee hilaa díoo ísse baattáche al ii díooowishe awuúss páaxxulak hinna baattácheesh ilípatak baáchuwilaxxeesh kúh xaák haawák íssheesh kúh xawáak daachíihmaachik. ³⁸Baaleettaa baáchuwilaxxee hilaa díoo ísse baattáche hilaakéem ko ii díailush daachik. ³⁹Heem baáchuwilaxxee kala shía ak isshiíash koóum hilaa díoo chilasshihchiwíassuuk. "Kala shía ko ítchik." huuk."

Bilaxpáakdaakbacheesh Baapchikittúuash ak baa íkuchke koók.

6 Baapchikittúum koon Jesus dak akpíisselaweesh dak koóum baaxawuá alatshíia héeleetaa déelom hileen áxpeesh baaxawuá uhpé díttatak ischawíuan húxshuak duusáahuuk. ²Heem Pharisees ham baa hilíkalatchessaak

hilíashiiok. “Sáapii hinna baapé dáchikitcheessuu? Baapchikittúua koon íwak koótdulak kuk baa iháatduuk.” huum ³bakálee díak hilásheek. “David huua is baa al iichiweé dáamnuuleeta xuh sáapa? áxpeesh dak alíisuum ammaa koochéesh. ⁴Akbaatatdía aasúua biléelak heelem baaxawúoom chikittaák Akbaatatdía kuss áaleeosh koolíuk. Hileen akchiwakíiwacheeitcheesh kuttát hileen baaxawúash duushíluhtaa dúttak duushík. Haak áxpeesh hám kuúm kúh duusíuk. ⁵Kalakoon Jesus kuss hilfásheek. “Bilaxpáakdaakbacheesh Baapchikittúua ak páchkiisak ak íkuchkeesh koók. An dáchikitcheeliilush daacheesh bacheeítchik.” hek.

bacheém áale kuluhpúpak ii baa hilíssaam

⁶Baapchikittúua iháam alachiwakáauashe biléelak baa baachimmíhchelem bacheém áale ilapáko kuluhpúpak ii baa hilíssaam ishkawúualak. ⁷Heem hileen baleiliaakaxpiissee ak éhchekaasheesh dak Pharisees kootéesh dak koóum Jesus baa iháateem díalak hiliatak íasseekaashkaak is biipchíilak ii baa aaliíwiook. Jesus Baapchikittúum koon baa óochiahchelelak íkaawiook. ⁸Heeht Jesus ammaa dasshihtúuash éhkaak daachím hinna bacheém áale kuluhpúpeeesh kuss hilásheek. ⁹Kalakoon Jesus hileen ak kooléesh kuss hilfásheek. “Hinné dii baawáxxuwiawiuk. Shóotbaak hinna baapé bahchikitchéewiilush daachi? Annámmaawoo xuh baa al iháate ko díawaawoo? Bilaxpáakeem ko bahkulustawakó xuh baappeéwoo?” haak ¹⁰ak kooléesh iháata íkaak kalakoon hinna bachéesh kuss iikussáak. “Dáale táchiiyah.” hem koochéelem alíatdeettaahilak daachík. ¹¹Heehtaa hileen ak kooléesh íkaak daaskawíikaasak bat shéess iláak baa kulushpiak “Kala shóotbaak ii Jesus ammeéwisuulak.” hiliatuuk.

Jesus bacheé iiaxpíluupeesh chilakappík.

¹²Baapím Jesus koóm shiché héelakhass dáak koon chiwakííwiak óotchiashia koon daaták Akbaatatdía kuss chiwakíik. ¹³Kalakoon ko chilaákshe Jesus akáxphawassdaaweesh iláak kalakoon baa héeluuan iiaxpíluupum dúttak piishchiisáa “bacheeiiaxpíluupe” huua

kal ii dáasaasak bakúteen kaáulak hiliachik. Hileén dáasuua koóuk. ¹⁴Simon huuash daachéeta Jesus dáasaasak “Peter” heesh dak ichuuké Andrewsh haak James dak John dak Philip dak Bartholomewsh dak ¹⁵Matthewsh dak Thomas dak Alphaeus dáakbachee James huuash dak Simon huum Zealot kootéesh kúh heiluk. ¹⁶James dáakbachee Judas huuash dak Judas Iscariot kuk Jesus ak iháass kéesh dak koóuk. Akian bacheéom pátcheesh iiaxpíluupeesh dáasuua koóuk.

Jesus baa baálilaak kootáa isaanneéo óochiahchek

¹⁷Hinna íwahkooteesh kalakoon an bikéess duúak ala chúhke diíom koon iluúm akáxphawassdaaweesh iiahkaásuum kuhtáauk. Bilaxpáake iháako ak kuss húuash baatcháachik. Awé Judea huua kuhtaa dak kootáa awaasúualaho Jerusalem huua kukaa duúok. Haak deéla bilichkisée dáaske alápasshiko awaasúualahuum Tyre huuash dak Sidon huuash dak kúh kukaa duúok. ¹⁸Bilaxpáakuum kala koolúum ak iikukkuwiásh dak ak anneéwisheesh óochialewiook. Hileen hawátuum kúh baleiláaxxawaauum ditcheeshíiosh bitáaxiak. ¹⁹Hileen bilaxpáakeesh Jesus an baaxpéesh íkaak iixaxúa ii óochiahchem éhkuum dússhihchiwiataahiluuk.

an daásittuua dak an daásxawaau dak

²⁰Jesus hileen akáxphawassdaaweesh iháata íkaak kalakoon hilásheet.

“Dii héeluuan hawátuum ak baatcheeshkáateesh
Akbaatatdíi is bilaxpáake kan dii hawíum
ko ii an dalásittuuash alóhchikaapdohmaachik.

²¹Hilaakée dii héeluuan hawátuum ak alísheesh
díaxpashdohmaachim ko ii an dalásittuuash
alóhchikaapdohmaachik.

Hilaakée dii héeluuan hawátuum dalásxawaak
dáhchiaxuuash dákalaawatchilohmaachim
ko ii an dalásittuuash alóhchikaapdohmaachik.

²²⁻²³Bilaxpáakdaakbacheesh an dákalaattuua ii dii díupiak
dii dashpák dii déehkaak dii inníikxawiikaassaak
dii batshúahkuut Akbaatatdíi is awé daliíolak
bakálee ítchikaashiihmaachim ko baapé
baalíhkammaatak dalásitchikaashdohmaachik.

Eek ii sheewée hileen ak dii díakxawiikaassheesh
 is baaxaalíoo baa uhpawassáako kukaa
 Akbaatatdíá ammaaihchiláakuuhcheesh
 kúh díakxawiiook.

24 Heehtaa dii héeluuan baa baatcheeshísseesh tak
 baa baatcheeshdíalaaliuwík.

Díiluk hilaakée kal akítchiluuk.

Heehtaa koochihtássaaíhmaachik.

Bakáleesh kan dáhkuluuttuuk.

25 Hilaakée dii héeluuan ak baa duúshitche tak
 baa baatcheeshdíalaaliuwík.

Baapéem dalíishdohmaachik.

Haak hilaakée ak káawattak ak daásxawiileeteesh
 baapéem dalásuuua xawííkaashiohmaachik.

Dís damnéeo xápdahcheetiohmaachik.

26 Hileen bilaxpáakuum dii sapkaáshihkuulak tak baa
 baatcheeshdíalaaliuwík.

Is baaxaalíoo kúh Akbaatatdíá akiláakuulitdelele
 inníiitchiiok.” hek.

Dís kootáau íchissaalah.

27 An balfia ak iikukkóosh díiluss baláak
 hiliasheewaáhmiiluk. Dís kootáau íchissakuuakaak
 ak dii dúupiash díaitchiiakuuaalah. **28** Ak díiluss
 iihunmisúush diiluk daásdeeakuuak ak dii díakxawiash
 chiwakáakuuahkaalah. **29** Bilaxpáakeem diísalaxeen dii
 ditúulak bakánniassaak diíshaweeessaak diíschuoo kúh
 dichíhkaalah. Diíittaashteeo áakaako dii áhkachiahmioolak
 diássaassaak diíittaashteeo kúh kaannák kuuáhaalah.

30 Sapéelahtaa díiluss baa kaalúulak chisshíassaak
 kuuáhaalah. Sapéelahtaa baam dii áhkachiahuulak
 chikáassaalah. **31** Heem baa sáapeem bilaxpáake díalakuulak
 diliatuulak díiluchihkaa díakuuaalah.

32 Ak dii íchissuuua kuhkaa aláchissuulak kuk
 bakánneetiihmáachik. Ak baa kxawíihileehaa ak íchisshe
 kúh koochéeiluk. **33** Ak dii daásdeeoo kuhkaa dalásdeeolak
 kuk bakánneetiihmáachik. Ak baa kxawíihileehaa kootíuk.
34 Bilaxpáakeem dís bálaau dákak ii díalahkaak kalakoon
 díhch íiwishdialahchewialuulak kuk bakánneetiihmáachik.

Ak baa kxawíihileetaa is bálaau ak baa kxawíihile ii díahkaak iiwishe óowappia kulutchiwíailuk. ³⁵ Heehtaa dís kootáau íchissakuuakaak al ítche ko díakuuak dís bálaau ii díahkaak chikáassaalah. Koótdulak bakáleesh ítchikaashiihmaachik. Akbaatatdía baa iíschiisaaleeteesh kóosh an baa an díash díiluh kala koótdalohmaachik. Ii kootéesh Akbaatatdía bilaxpáakbatshua dak bilaxpáake ak “Ahóoh.” hewiasseesh kúh daásdeeakuuk. ³⁶ Heem an dii bilaxpáakuua an dii ala kxawífileettaahiliak ítchiakaalah. Dáksau Akbaatatdía baa daásdeeakuuk an baa kalaaxtakuúk. Díiluh kootáalah.

Baa ihéé ala kootúua ítchi xuh xawíilak dasshihchíssaalah.

³⁷ Bilaxpáake ala kooté ítchi xuh xawíilak dáalaaxtuuk. Heem ala koótchiweewiassaalah. Koótdulak díiluh díiluss koochéehomaachik. Bilée Isée héelass déehchewiassaalah. Koótdaassuulak díiluss koochéessaaohmaachik. Baa dákalaaxtalakuulak Akbaatatdía díiluh kalaaxtalákuuohmaachik. ³⁸ Baa deétichishhissaalah. Baa káalah. Koótdulak bakáleesh baatcháache an dii kuxsúuash ooshialaasshipkaaséehomaatak ahó ii kalakoon bixuúxuaheetiinhmaachik. Bilaxpáake an dákuxshe ala kooté Akbaatatdía an dii kuxsúua kúh koochéehomaachik.”” hek Jesus.

³⁹ Jesus kúh hinné ii baa xíassaaahkaak chiweék. “Shóotaak baa ishtáleeteem baa ishtáleete ihéem díuxaasak áák hawass daáhmalak kooták he? Koochélak iilápta xakúpeem awuúss passhíohmaachik. ⁴⁰ Akbaawaachimmíhcheem ko baatchaatáak ammaa baachimmíhche kuk baheeléek. Heehtaa ammaa baachimmíhcheesh ítchikaasshelak kal ílala akbaawaachimmíhcheesh ala kooté kootíhomaachik. ⁴¹ Sáapii bannatchiikáatam dakúpe ishté awuúss déem kuk alákaalaalitak diilaxúa díshte balisáakaashim awúualam dik díhchi dáasshihchissaak. ⁴² Dik díshte balisáakaashim awúuannak hilaakée dakúpe kuss hilásheelaak. “Bannatchiikáatam díshte awúualeesh bii dúschihkaah.” daak. Kon isakkupéeisaak díshte ammaa awuúss déesh koochihkáá dástak kal an baa alákee ítchilak hilaa dakúpe ishté ammaa awuúss déesh dástah.

Balapáale koóum buluhpé ala koon apáale ko ii éhcheiluk.

43 “Balapáaleem ítchilak buluhpé ala koon apáaleesh xawíiwialak baaleetiihmaachik. Balapáaleem xawíilak ala koon apáaleesh kúh ítchiwialak baaleetiihmaachik.
 44 Balapáale buluhpé ala koon apáale ko ii éhcheiluk. Baáchuua koóum baa attáche ko koon dútchissuuk. Haak daxpitcheeishtásshe koóum baaxxée ko koon dútchissuuk.
 45 An bilaxpáakuua dak baa an díoo dak ii ihch áakass dústuuash ii élahchelohmaachik. Sapéelahtaa alataáwittak baa an daasawuúko ítchilak ii an bilaxpáake ítchiihmaachik. Ala kooté sapéelahtaa alataawíkxawaak baa an daasawuúko xawíilak ii an bilaxpáake ítchissaaihmaachik. An dalásalakootuua ítche xuh xawíilak an diláau kala ko ii xíassaak.

Bacheé iilápuum ihch aasúuliakuuok.

46 Sáapii bii dáanniitchikaashdaak “Baxxiilaachée díshkawaashitche ko bii hawák.” daalitdohtaa an balíiash kootáa díkukkussuu? 47 Bilaxpáakeem húula bii hiiák bii iikukkák an balíiash díalak 48 bacheelák aasúua chínnelak ko kala kooták. Awé al ítche ko áakeen aasúuliak ítchikaattaa chínnelak kalakoon bilíhuuak xaleé páaxxaatak hutbaatcháacheem ii baa dashkaáhak heelahtaa hinna awaasúuash ala xakkéeleetiihmaachik. Ii kootéesh chínneitchikaattuum ii kooták. 49 Baaleettaa bilaxpáakeem bii iikukkák kootáa an balíia díassaataahinnak bacheelák biichiliá áakeen aasúuliak al awáataatdeetak baa shóotaachiht chínnelak ko kala kooták. Kalakoon xaleé páaxxaatak huché baatcháatdak kookaásheen hinna awaasúuash xapák baa haawéetaahiliihmaachik.” hek Jesus.

Roman akíssatdeewacheeitchim an baa kalátche baatcháacheesh

7 Jesus koóm baa baachimmíhkaalatchim bilaxpáake iikukkakaáum koowíiak kalakoon Capernaum kuss dáak daxxoochík. ² Akíssatdeewacheeitchim koóm ishkawáashe daásdeeak chikittaakúuash anneéwisak kal ítchissaak. ³ Heem akíssatdeewacheeitchesh Jesus ammaa

hínmaatchaacheesh iikukkák Jews is baaisáatuua ham báasak déehkaak Jesus báxxuhkaak hinna is baa anneewishéesh isaanneé óochiahchehchewiak. 4-5 Heem deéla Jesus diíak bakáau ii shéehilak “Hinna akíssatdeewacheeitcheesh bilaxpáaktaahilak baa daásdeek. Balee ashkoowáte balee íchissak alachiwakáauashim chínnaawilikuuk. Ammaa kaaléesh díalaalakak dáhkuxshilak ítchihmaachik.” huuk.

6-7 Heem Jesus áxpak kuss déek. Hinna awaasúuash kan diítaahiluulak hinna akíssatdeewacheeitcheesh iilápaache báasak Jesus alápasshiss déehkaak kuss hilíasheehchek. “Jesus bik bii baa hámneetkaatam ii bíllaa díss baaléewiawaalahtaa bii anníhiissaak. Bik bii baa iháak ko ii baasíua dii biléenmahchewiawaalahtaa bii baa anníhiissaak. Heem kan díhchi baailíshessaah. Bas baa anneewishéesh hileelássaalahtaa bale ilíia ítcheesh sheeláalak óochiahmaachik. 8 Biiwaxúa bas bacheeítchiwishik. Haak akíssatdee ham is bacheeíttuua bíik. Hawáteem kuss baláak “Dáah.” baat díai. Haak “Húuh.” baat kúh díai. Bashkawáashe kuss hilásheewaak. “Hilíatah.” baat kúh díai.” hek. 9 Jesus iikukkák chilásak ak píisse dálalaaliiosh kuss iikussáak hilásheek. “Hinné dii baachiweéwiiluk. Hinna bacheé an bii kalátchekaashe Israel bilaxpáakeehtaa héele ak ilappahkáleetak.” hek. 10 Hileen iilápaacheesh aasíua kuss chisshíilom hinna is baa anneewishéesh alíatdeetak.

**Jesus akbíasshim dáakbachee shéem
kaka bilaxpáakahchek.**

11 Hinna íwahkooteesh shíakaashissaa awaasíualahum Nain huuash Jesus koóm kuss déem akáxphawassdaaweesh dak bilaxpáakahkaashim kúh áxpak daáuk. 12 Heelak ko awaasíualahoosh áaxxee binnaxché bilía koosaa duúlom bilisshée dúushiiwiak koon aák asaalák aalaáuk. Akbíasshim dáakbachee kuttáchim koók. Hinna awaasíualahoosh kuhtaa bilaxpáakeesh iiahkaásuum áxpak duúok.

13 Baxxiilaatíuash hinna bíash íkaalem daásdeeakuuak kuss hilásheek. “Díiwessaah.” 14 Déela hinna bilisshéeísshe dússhihtak hileen áattattaa ak díuxaasheesh óochiak iluúom kalakoon hilásheek. “Iisáakshikaataa chilaáh.” 15 Hinna iisáakshim kala shéesh awaakkáalaatak kootáa iláak datchík.

Heem Jesus hinna iisáaksheesh isahké kukúk. ¹⁶Hileen bilaxpáakeesh koóum chilásak ii Akbaatatdía dáshe báaxxiak baaihkammáatak kúh hilíashiiok. “Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh baatcháachkaashim balee héelass húuhchek. Akbaatatdía chíuss baa hilím is bilaxpáakeesh balee chichíkaahuuak balee kuxshík.” huuk. ¹⁷Hinna Jesus is baa al iichiwéesh awé Judea huua kuhtaa dak awé áaxxee kootáa aláxalaa déek.

**John Akbaawilihpíhche akáxphawassdaaweesh
báasak Jesus kuss déehchek.**

¹⁸John akáxphawassdaaweesh ham koóum Jesus ammaa baatcháatum díash xaxúa ii John áxp iichiwaáuk. ¹⁹Heem John koóm akáxphawassdaaweesh iilápuum iláak báasak Baxxiilaatúuash kuss déehkaak hilásheehchek. “Hawátam balee héelass huuwíash díi xuh baa ihéem it awóonmiilu?” haalah.” hem kootúuk. ²⁰Hileen bachéesh duúla Jesus diíak kuss hilíashiiok. “John Akbaawilihpíhche kon díss balee báashik. Balee hilásheehchek. “Hawátam balee héelass huuwíash díi xuh baa ihéem it awóonmiilu?”” huuk. ²¹Koolaléesh Jesus koóm baa anneewishé dak baa baakuhpée dak ahkaáshe óochiahkaalawak baleiláaxxawiia isstíalaak déehkaalawak baa ishtáleete xaxuatáahilia kúh baa íkaahkaalawik. ²²Kalakoon Jesus koóm bakálaa díak hileen bachéesh kuss hilásheek. “Chissáak dáak John diíak baa an díawee ammaa alákaak ammaa dííkukkuuash ii áxp iichiwáalah. Baa ishtáleeteetaa baa íkuuk. Ak díilisseetaa díiliuk. Baaalapúaoochiassee óochiook. Baa ahkúxdeeteehtaa baa iikukkúuk. Hawátuum kala súuhtaa kaka chilúuk. Baa baatcheeshkáate baleiichiweítcheesh ii baachimmíhkuuk. Akbaatatdía an daásdeeakuuash kuuwíash ko ii biichiweék. Ammaa an díawee ii bii élahkuuk. Ammaa an díaweesh ii bii élahkuuk. ²³Haak ak bii kaláttalaataak ak bii aashtáchisseeesh ko ii an daásitcheesh óhchikaapiihmaachik.

²⁴Heelak hileen John akáxphawassdaaweesh chissáak daáush kalakoon Jesus hileen bilaxpáakahkaashim ak kooléesh hinna John ala kooté ko ii iichiwaák hilásheek. “Koolaléesh sáapass dalaáu? Awalashiipím anneettáahileesh kuss sápalakaa dalaáu? Bilaxpáakalataamneetkaateem

kúmmaam huché héeleen bikkaákáateem hawass dashkák dahkulák ko kala kootdák ko alákaawialuu? ²⁵Baaleetak. Daléela sáapalakaawialuu? Bacheelák ihkuluchikaáshdak ko alákaawialuu? Baaleetak. Ak ihkulutchikaásak akítchilaak bacheeítchikaashaasuu ak kooléesh koóuk. ²⁶Heem daléela sáapalakaawialuu? Akbaatatdíá ammaaihchiláakuuhchem koó? Kooták hinné dii baachiweéwiiluk. Kala héele baatcháachkaashe koók. Baa iíschiisaaleetak. ²⁷Iíschiisaa Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuuash John ko kuukuuk.

“Dishootchiisáa ak iláawako báawasak déewahchewiim an daléewialeesh baa ákkuuuwíialakuihmaachik.”

²⁸Hinné dii baachiweéwiiluk. Ak awé alasshihchéesh kala héele baatcháache John koóhtaa Akbaatatdíá hawátuum hawassíiakuuash héeleen kal iiháakkaashkaate dak hawéesee dak baatchaachkaasáak John kuk doosaléek.” hek Jesus. ²⁹(Heem hileen bilaxpáake xaxúa dak ak bálee ii baakakíiwishdoo akkulutchéesh koóuhtaa koóum John al ilíia iikukkák Akbaatatdíá dáashe dáasaasuuk. Akbaatatdíá ammaa íkuchkakuua annawikaáshim kaláttaak al ihchi bilihpíhchehkuua ii baa xíassaahkuuk. ³⁰Heehtaa hileen Pharisees kootéesh dak baleilíiaakaxpissee ak éhcchekaasheesh dak John ihchi bilihpíhchehchessuuk. Akbaatatdíá baa hilíkalatchessaak an baa íkuchkakuua díassuum ii xíassaahkuuk.)

³¹Kalakoon Jesus kalachií iláak hilásheek. “Iiluk Akbaatatdíá an baa íkuchkakuua ak díawiasseesh ala kootíua shóotuu? Ko bilaxpáake ala kootíuash hinné ii baa xíassaawahchewiik. ³²Baakáate ko kan dii kala kootíuk. Anmaaiwaaíaschiluua koon awáatak iiwaanníak dáasaasak kuss hilíashiiook.

“Iwaanmíákissak ii bach áxpuua buúm iikóoshkissuua baa kóoshbalakuuhtaa dáalissawaleelakuussuuk. Iwaanmíákissak bilisshée bulushííkissak ii dúusaau buúm dáammuuhtaa díshtamneeoleetak baa dáawatchiissuuk.”

³³Eeh iwak baakáateesh ko kan dii kala kootíuk. John Akbaawilihpíhche kuk awalashiipéesh koolíiak óosheetaaahile duushíssaak baáchuuwilaxxee isshíissaam díiluan

hilíasheeluuk. “Baaláaxaachik. Baleiláaxxawiim axúa awúualak.” duuk. ³⁴Bilaxpáakdaakbacheesh kuk húula baa duusák baa isshíím hilásheeluuk. “Baa duúshisaak baa isshiiták kootáa bálee ii baakakíiwishdoo akkulutché dak ak baa kxawíihile dak ko héeleen dakhúk.” ³⁵Baa an díawuua sáapdahtaa disítchilaassuuk. Heehtaa sáaptaa sáapdaht ammaa ala sheelúua John dak balee akáxpawassdaaweesh Akbaatatdíi is díiannee kuhteetaa an dáalaaliiosh ii an baa baánmalaa baa annámmaak ítchikaashbuuash ko ii baa xíassaak.” hek Jesus.

Pharisee kootám Simon huum Jesus kussáak.

³⁶Pharisee kootám Simon huum Jesus kussáak. Heem déela aasúua biléelak kootáa baaiihulishoopé kuss páatchilaa xapák kal áxp baa duusúuk. ³⁷Hinna awaasúualahoosh koon bíakalishtam ak baa kxawíihilim an bilaxpáake ítchisseesh kalakoon Pharisee kootéesh aasúua koon Jesus áxp baa duusúuash ehkaáhak húula hinna ashéesh biléelak baatám óoshitchikaatam awúuan iiwaapáachisuum kuleék. ³⁸Hinna bíakalishteeesh húula Jesus ichanmishéen iluuák chíaxak is damnéé Jesus iché áakass xapíhkaak kalakoon isshiiá ii kulushíitak iché iispáhtak iiwaapáachisuash áapchiaxxuk. ³⁹Hinna Pharisee kootám ak kusséesh íkaak baa chilasshihkáak “Hinna bacheé Akbaatatdíi ammaaihchiláakuuhche koolák hinna bíakalishteeesh ak iché dússhihcheesh baa iháatdiak an bilaxpáake ítchissaam ala kooté éhcheihmaachik.” hilíachik. ⁴⁰Heem Jesus hinna Pharisee kootéesh kuss hilásheek. “Simon baa dii baachiweewiáwaak.” hem “Jesus bii baánnilaak bii chiwaawakúh.” hek. ⁴¹Jesus bakálee díak baleiichiweém ii baa xíassahcheesh chiwaák hilásheek. “Bacheé iilápkaasuulak hinna bacheelák is bálee kuss dúttak ala kak íiwishdiooleetak. Hawátdak pilakisáa chiaxxó hawát kúh chiaxxúaa pilakák kuss dútuuk. ⁴²Hileen ak bálaalutcheesh ihch aliilúleetak ii al íiwishdialeetam hinna bacheesh baa íiwishdiahchessaak.” Kalakoon Jesus hilásheek. ““Hileen díupta shóokee kon hinna bacheesh ichisshikaaséek.” dilíachi?” hem ⁴³bakálee díak hilásheek. “Hinna hawátam ak pilakisáa chiaxxó dútchim kalaaxtakúuash koochichéek.” hem “Baa sheelée

kooták.” hek. ⁴⁴Kalakoon Jesus iikussáak hinna bíash íkaalaataak it Simon kuss hilásheek. “Hinna bíakalishte alákaa? Dáasuua bínmaaleesh bii dáchchikitcheessaam binnák bii dákak baché ii bii íissimnahchessaak. Heehtaa hinna bíash kuk húula is damnée ii baché íisshiwak isshiá ii kulushíichik. ⁴⁵Dís ashbínmaalim bii asshóoliia daassaak. Heehtaa dáasuua bínmaaleesh kukáakan hinna bíakalishte kuk baché iiispáhtalahkak ko ii an bii íchissheesh ii xíassaak. ⁴⁶Dís ashbínmaalim bii sápdahchessaak tasshé basshéele ii díalaassaak. Heehtaa hinna bía kuk iiwaapáachisuum óolaa baché áapchiaxawakuk. ⁴⁷Dii baachiweéwiik ii íwahkoochee. Hinna bía ammaa kxawíihileesh ahkaásheesh kalaaxtakuúosh kalako ii an bii íchissheesh baatcháachik. Heehtaa bilaxpáakeem baa ala kxawíianniash kooshtákáatdak kalaaxtakuúosh kalako ii an bii íchisshe kúh doosaléek.” hek. ⁴⁸Kalakoon Jesus hinna bíash kuss iláak “Baa ala kxawíiannialeesh kala kalaaxtalákuuk. Kan baa hámneetak.” haak ⁴⁹hileen ak ashbiléele hawéeseesh íin bat shéess iláau ahóoshtakaattaak “Hinna bacheé sapéelak baa ala kxawíiannioo kalaaxtakuuwíalak koóhtaa kootíihmaachik.” huuk. ⁵⁰Heelak Jesus hinna bíash kuss hilásheek. “An baa dáhkalatcheesh ko ii dii kulustakuúok. Dáak kal íttalahkuh.” hek.

bíoom Jesus ak kaláttaak píisshe dawéesh

8 Hinna íwahkooteesh piishchiiséekaattaa kalakoon Jesus ashakulúuash aláachkis dáak Akbaatatdíia an baa hawasséewiash áappaa baleichiweítcheesh ko ii iichiweék. Hileen iiapxíluupeesh áxpak daáuk. ²Deéla bía iihámmisuum anneéowisuum Jesus óochiahkaak kúh baleiláaxxawiia isshíalek. Héeleen Mary Magdalene huum baleiláaxxawiia sáhpuakaashim axúa awúuan isshíaleesh dak ³Joanna huua dak Susanna huua dak bía ihée ahúm dak. Hinna Joanna chilée Chuza huua Herod ishkawáashbachéetche koók. Hileen bíash kúh áxpak dáak kuksák chipiakuúok.

bacheém baaapáalawuussiio dúhkaak déehcheesh

⁴Hawáttaa bilaxpáake ashakuluuá shíishiahe kukaa Jesus ko kuss duíom iihámmishtaahiluum iiwátxaam

kalakoon baleiichiweém ko chiweék. ⁵ “Hawáttaa bacheelák is awé kuhtéetaa baa awuússiiaak hileen baaapáalawuussiio dúhkaak shóohcheeleht déehchelak alíianneekaate hám kuhtaa xapáahuulak alachíschitaak daáum dakáakkaate duúla duusúuk. ⁶ Awé an biíwishe hám koon xapáaheesh apáaluuhtaa heelolak binniíoleetam chóosaahuuk. ⁷ Awé awuuá baaxxée ichíhchissiia koolúum hám héelahchiichia xapáahuulak apáaluuhtaa ítchissuuk. Ii kooté baaxxée áappaa apáaluua ahó ii háaksee baaapáale ítche úutak kaáuk. ⁸ Awé al ítche hám koon xapáahuulak apáalittak baatcháachkaashe ii al áhchapaale hág ahkaásak hawá kooshtáauk.” Jesus hinna iichiwiéesh uhpé aahiiák kalakoon hiisáa iláak “Dáhkuxuuwishdak dííkukkukchiiyah.” hek.

⁹Jesus akáxphawassdaaweesh báxxak hilíashiik.
“Baaapáalawuuussiio ii balee aláxp díichiweesh
ii balee baachimmílahcheesh iisalakusseé balee
chiweeítchiiawilikkuuh.” huum ¹⁰kuss hilásheek.
“Akbiipíisshelaweeesh díilum Akbaatatdía an
bacheeítchikaasheesh dak an dii hawasséesh dak baa al aaxuá
an balíia ko ii dii baa éhchehchek. Heehtaa bilaxpáake balee
hawéeseeh baleiichiwaáum ko kuttách iikukkúuk. Heem
“Ishtúuwisheeht baa íkaassaak ahkúxbisuuhtaa
baa iikukkússaak baa éhchessuuk.” huuk.

11 "Hinna baleichiwiéesh ii salakusseé hinné koók. Hileen baaapáalawuussiiosh Akbaatatdía al ilíia koók. 12 "Hileen baaapáalawuussiio ham alíianneekaate kuhtaa xapáahuuk." beesh hinné koók. Ak kooléesh baleichiwiéeítcheesh iikukkúuhhtaa Chíisbishe húula hiiáhak kulushkúak aaláak kalátchessuulak hiliachik. Kalako ii Akbaatatdía bíassuum iléewiassaak. 13 Deéla "Hileen baaapáalawuussiio ham biiá áakeen xapáahuuk." beesh hinné koók. Akbaatatdía al ilíia ak iikukkák baaihkamáatuuhhtaa an baa kalátche xéepkaatak ichíhchissaauleetdassheen baa chíuuss deekaaséelolak an baaihkammáatuush ii xapíiak ii koowfiok. 14 Deéla "Hileen baaapáalawuussiio ham baaxxée ichíhchissiia héelahchiichia xapáahuuk." beesh hinné koók. Baleichiwiéeítcheesh ak iikukkák éhkaak isítchiiointaa bale baa eé dak bálaa dak ammaa isítchiiio dak ko bassáahkaak ii ihchi baashitchíiok. Heem hinna Akbaatatdía baa hilakuúosh dak ala kaláttuuash

dak haamnawák áhchapaalissuuk. ¹⁵Aaleéla “Hileen baaapáalawuuussiio ham awé al ítche koon xapáahuuk.” beesh hinné koók. Bilaxpáaktaahilak baa tátchikaatak Akbaatatdía al ilíia al iikukkóosh kalaaxtássaak baa ihkúanneetak baaapáalawuuussiiosh apáalittak baaxawuá ahkuluttúulak ko kala kootúuk.”

Biláakkisshe baatóhkape biaxséen dúushiissaalah.

¹⁶Jesus hinna baleiichiweém ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Kala chihpashdák bilaxpáakeem biláakkissheem aláxiialak baa áakeen al íkuuan dúushiim ak biléele an daáu ii íkaaohmaachik. Baatéem biaxséen dúushiissaak balealaxapéem isaawiakséen dúushiissaalohmaachik. ¹⁷Baa al aaxuóosh xaxuatáahilia shiáhnak aa iikuschíohmaachim kal ii baa xíassaahcheohmaachik. Hilaakée an balíia xíakaatdahtaa shiáhnak éhcheohmaachik. ¹⁸Bilaxpáakeem baa ala koottáahile an baánmaliiash éhcategoriashdak áatche áxpihkaakuuhmaachik. Deéla bilaxpáakeem baa ala koottáahile éhcategoriassaak kootáa baa iikukkuwíassaalak ammaa éhcheesh shóohkakaatdahtaa kulutchíohmaachik. Hinna íwahkooteesh kalako ii an baánmaliiash díikkukaasaalah.” hek.

Jesus isahké dak akúpbachee dak áxp ilíiwiook.

¹⁹Heelak Jesus isahké dak akúpbachee dak kuss duúlom bilaxpáake ahó ii an diíoleetak. ²⁰Heem Jesus chiwaák “Awéeleen disáhke dak dakúpbachee dak dii óoluuk. Dii íkaak dii inníwiwook.” helem ²¹baaleettaa kuss hilásheek. “Basahká dak bakúpa dak Akbaatatdía al ilíia ak iikukkakuuák ak al ilíia díash koóuk.”

Jesus hutbaatcháachim oochiahkaáhik.

²²Baapím Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak báasheem dahpák kuss hilásheek. “Dáawaan hinna bilichkiséé áakuhchiss beéwook.” hem daáuk. ²³Hinna dáalaaliiosh Jesus iháwik. Kalakoon hutbaatcháache bilé hinna báasheesh ii ílutchikaalawim ii binmuúss déeish ditchiláachik. ²⁴Deéla Jesus xachíiak kuss hilíashiio. “Jesus balee chipbíak.” Heelak Jesus itták chilaák hinna huchéesh dak binnaxxiché

baatcháacheesh dak kuss iláak aliláshim koowaáhuum baatát chitchíssheetak daachík. 25 Heelak Jesus akáxphawassdaaweesh kuss hilásheeek. “An baa dákhalattuuash shóo? It bii biálaassuu?” Kalakoon chilásak dúhpuppeeak íin bat shéess iláak hilíashiiook. “Kuk kala shóotaatdak ii huché dak bilé dak koóuhtaa hinna bacheé al ilíia díook.” huuk.

baleiláaxxawáaum bacheém axúa awúualuum

26 Deéla Gerasene bilaxpáake al áaahkuua awé Galilee kuk áakkaako kooléesh diíok. 27-29 Kuhteen bacheém baleiláaxxawáaum axúa awúualuum awaasúualahum koosáhteesh ko kukaa húuk. Hinna baleiláaxxawiash héele hawátdak hinna bacheesh ihch alfínneettaak baaík díahcheik. Heem ak íassee koóum áale dak iché dak úuwatchilia ii daxtúua ii shéehinnom díttatak ihchi dússhipak heelem baleiláaxxawiash an baa hámneete ko kuss kaláahchek. Baa kushko baaaxúassee ii díassaak awaasúua kooléessaak anmilisheelúusaau kuhtee an dahkó koók. Hinna binnáaske diíom Jesus iikuxpílem kootáa hinna bacheesh Jesus íkaak húula híik. Jesus hinna bale iláaxim ii baa ashícheesh chiweetaahláak “Hinna bacheé axúa koon díikustah.” hek. Hinna bacheesh ilísaak ishóocheen ámnitdekk. Aapchalakukussahke aahiiák “Kan bii an dilitchishootdaawialaa? Jesus Akbaatadíí baa iíschiisaaleete dáakbachee díím éwahchek. Dii baawakíim bii iáxxohchessaawakuh.” hek. 30 Heelak Jesus báxxak “Daláhsaakiio?” hem bakálee díak “Baláshe Ahkaáshe huuk.” hek. Ii íwahkooshee baleiláaxxawiia ahkaáshim axúa dahpíuk. 31 Heelak baleiláaxxawiash Jesus bakíikaasak. “Awushím ichéeshdeeteesh balee kuss déehchessaawilikkuuh.” huuk.

32 (Koosáhtaattaa shiché héelahkeetaa daxpitcheeúuxe ahúm baa duusák áaahkuum is akchilitúuwishim íassiok.) Heelak kala chii Jesus bakáaaattuua ii shéhilak “Akian daxpitcheeúuxe axúoo ko balee dahpíhkaah.” huum koochéek. 33 Heelak baleiláaxxawiash hinna bacheesh koon iikusták deéla daxpitcheeúuxeesh axúoo dahpáahuum kalakoon iluúhkaak binnáaske amníá báakum ammuúss dáak bilé awuúkkaa dáahak bilichkiséesh koon dahpáahak chipáahuuk.

34Hileen akchilichéesh koóum baa ala kootéesh íkaak kaláak deéla awaasúualaho dak áaxxee baa aláachkis basáak ii iichiwaáuk. **35**Kalakoon bilaxpáakkootaa iikusták deéla baa íkaawishbiak Jesus diílom bacheém iísko baleiláaxxawiiia ahúm axúa awúuialeesh Jesus kuxsakúuash kal ishtatáachissak ichanmishéen awáatak daachík. Heelom is baaaxússeewisak ammaa dasshihché alíatdeetak daachím íkaak chilásak kootáa dúhppeeok. **36**Heem hileen bilaxpáake hinna bacheém Jesus kulustakúuash ak íkeesh ii iichiwaáuk. **37**Awé Gerasene bilaxpáake xaxúa Jesus alaxaxxúum bakáak iháass déehchewiook. Heem Jesus báasheesh dahpák chissíiwiam **38-39**hinna bacheém hilaa kulustakúuash koóm húula Jesus bakáak áxpak déewialelak díassaa kuss hilásheet. “Dáak dáakuak Akbaatadía an dii daásdee ammaa díalakoosh ii aláxp díichiwaah.” haak déehchek. Kalakoon déela hinna bacheesh awaasúualahoosh hiiák hinna Jesus díakuuash bilaxpáake áxp iichiwaák aláxalaan déehchek.

Jairus dáakbia dak bíam Jesus iítaashtee dússhihchim dak

40Jesus koóm chissáak déesh kuhtée híilem bilaxpáake iihámmishtaahiluum ak óoleesh óhchikaapuu. **41-42**Bacheém Jairus huuash alachiwakáauashe akxalússhihche ko hawéesh dáakbiakaate is báalee axpíluupaachim dáakkuttacheesh anneéwisak ii kala sheewíak. Heem húula Jesus ishóoche hiiák ishuushpattáawaatak bakáak hilásheet. “Bii áxpak baasúua kuss dáawakuh.” hem Jesus áxpak déem bilaxpáake ahó ii bat páatchiwishishtuuk.

43Baa héeleen bíam kúh anneéwishes file ala xapírialahkoosh ii baa ashíche kan báalee axpíluupak. Kootáa is bálee xaxúa akbaalía shíishiaahe hiiák ii íhchish bálaa haawíiak kootáa it óochiassaak. **44**Hinna bíash Jesus píishko huuák iítaashtee assahké dusshihtéelem kala kookaásheen is file ala xapíiash oochiáhik. **45**“Sapéen bii dússhihchi?” hem Jesus bilaxpáake áaxxee baa chiweewaxúook. Kalakoon Petersh koóm hilásheet. “Jesus dii áaxxee bilaxpáake ii bat páatchiwishishtuuk.” hek. **46**Heem Jesus hilásheet. “Sapéelak bii dússhihchim ii éwahcheesh an bii baaxpéesham baxúa koon iikuschík.” **47**Kalakoon hinna bíash “Bii éhcheohmaachik.” hiliacheesh húula tannaalaaták Jesus

ishóocheen ishuushpattéek. Hileen bilaxpáakeesh xaxúa ishóotuuan hinna bíash koóm Jesus sáapii dússhihcheesh haak kookaásheen oochiáheesh ko chiweék. ⁴⁸ Jesus kuss hilíashéek. “Bíakaataa dii óochiawahchewiawaalak kootíihmaacheesh dáhkalatche baatcháachim kal ii dii aliatdeetak. Dáak kal íttaalahkuh.”

⁴⁹ Jesus it iláalatcheesh héelapko kalakoon sapéelak hinna Jairus aasúua kukaa huuák kuss hilíasheek. “Daláake kala shéek. Akbaawaachimmíhcheesh kal an dii kuxshíleetak. Baashitchéssaah.” hek. ⁵⁰ Jesus al iláaush iikukkák Jairus kuss hilásheek. “Baa dii chiwaáush ii xawaáhnessaak dalásbaheelalessaah. Heehtaa bii bii bíakaasak bii bii kaláttaah. Heelak daláake óochiawahchem chiléihmaachik.” ⁵¹ Jesus húula hinna Jairus aasúua hiilák kalakoon Jesus dak Petersh dak John dak James dak hinna bíakaateesh akséé dak hinna awaasúuash biléeluuk. Heehtaa bilaxpáake ihée biléelihchessaak. ⁵² Bilaxpáake ak kooléesh iixaxúía íiwuua baatcháachiiaak baalapammitáahiluum íkaak. Kalakoon Jesus kuss hilásheek. “Díiwaaaaatchissaalah. Shéessaak. Ittákkaa iháwikaatchek.” ⁵³ Hileen bilaxpáakeesh Jesus ilikkákkaahiluk hinna bíakaateesh kala shéem éhkuum. ⁵⁴ Jesus hinna bíakaateesh ischéetiak kuss hilásheek. “Balaakkáat chilaáh.” ⁵⁵ Heem hinna bíakaateesh kaka bilaxpáakak kalakoon chilaaláwik. Jesus hileen akséesh chiwaák “Baam duushíhkaalah.” hek. ⁵⁶ Akséesh chilásuum kalakoon Jesus chiwaák “Hinna baa kooté baa ihée chiweéssaataahilaalah.” hek.

Baapím Jesus bacheeiiaxpíluupeesh báasak déehchek.

9 Jesus koóm iiaxpíluupeesh iláak an baatcháacheesh kuuák baleiláaxxawilia shíishiahe bilaxpáake axúa awúualuuash ii isshíalaak déehkaak baa anneéwishe dak baa baakuhpée dak ii óochiahkuua kón kuúk. ²⁻⁵ Kuss hilásheek. “Akbaatadíia an baa hawassíiakuuash ko ii díichiwáalah.” haak “Baa baakuhpée dak ak anneéwisheesh dak óochiahkaalah.” hek. Jesus kúh chiwaák “Hinné hawass daléewialuu baa daáu dak bale iitché dak baa ísshe dak óosshee dak bálee dak bale iíttaashtee alakúke dak kuleéssaalah. Ashéem daliíolak koon dii ishkawuúhkuulak koon kaáu

aa shóon ko awaasúualakuluuash dáakkatbialuulak hilaa dáalah. Ko awaasúualakuluuash dalfiolak dii iáhaahuulak koon kaássaalah. Disáhpuua dústak puuxké chilappiliák dípatchissaa kootáa dáalah. Al iháatuuash ii baa xíassee koók.” hek. Jesus hileen iiapxíluupuuash baa chiweéitchiiak koowíiak kalakoon déehchek. ⁶Heem dáak awaasúualaho aláachkis dáalaaliok. Baleiichiweítcheesh chiwaakuuák shóoleeht bilaxpáake óochiahkaalaaliok.

Herod baa ala koótalaaxtak “Iwak Jesus huua sapée?” hek.

⁷Deéla Jesus dak akáxpawassdaaweesh dak is baa al iichiwaáu asiitdak awéesh ak xalússhihchem Herod huuash iikukkalahkúk. Haak bilaxpáake ham hiláshiiok. “Eek bacheé John koóm kaka bilaxpáakak húuk.” huum ii Herod baa chilasshihchílem baa ala koótalaaxtak. ⁸Bilaxpáake iháaulak kúh “Akbaatatdíammaaihchiláakuuhchewaakkuss ahkee Elijah huuash koók.” huuk. Haak bilaxpáake hawá kúh iíschiisaa Akbaatatdíammaaihchiláakuuhcheesh hawátam koóm chilaák húuk. ⁹Herod koóm hilásheek. “John áape dappáxbahcheesh hinné baa kuss biukkák balúua sapée?” haak kalakoon íkaawiataahilik.

Jesus bilaxpáakahkaashim baa duushík.

¹⁰Deéla hileen bacheeiiapxíluupeesh koóum hawass daáwuuash daákkak duúla Jesus diíak ammaa an díooth ii áxp iichiwaáuk. Kalakoon Jesus daásbaannatchiihaak áxpak dáak “Bíilaahkaa bitaaxbaáhak baák ashalakulúum Bethsaida huuash ko koon bakaáhmuuk.” hem daáuk.
¹¹Heehtaa bilaxpáakahkaashe ala koolúa ehkaáhak an daáu píisshe daáuk. Jesus koóm hileen bilaxpáakeesh íkaak iláak Akbaatatdíammaaihchiláakuuhcheesh ko ii iichiweék. Kalakoon ak anneéwishe isaanneéo óochiahchek.

¹²Ko áhpaasee hileen iiapxíluupeesh duúla Jesus diíak hiláshiiok. “Hileen bilaxpáake kan déelahchelak áaxxee al áhte ashalakulukkúluuahe kuss dáak ammaa duushchíilak ala koolé chíliooh. Ko ítchiihmaachik. Baa anneettáahile ko balee koolák.” huum ¹³baaleettaa kuss hilásheek. “Díilaa baa duushíhkaalah.” hem bakálee dáak hiláshiiok. “Kala shóotbaak koótbuuk he? Bas

baaxawuaóosuua chiaxxukáatak bas buóo díupkaatak ammaa buusúua kala koowikáatak. Baaleettaa bílun baák hileen xaxuatáahilia bale ammaa duushé awíaschinmakbilu?" huuk. ¹⁴(Bacheé kuttáche ak koolé chimmúum pilakisáa pilaké iichiaxxaatúuk.) Jesus akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek. "Bilaxpáake kulukkúluuaahe chiaxxúaa pilakattáchiilittaa awáachihkaalah." hem ¹⁵kootúuk. Hileen bilaxpáakees xaxúa awáatuuk. ¹⁶Kalakoon Jesus hileen baaxawuá chiaxxukaásheesh dak buá díupkaasheesh dúttak báakuss íkaak chiwakáak Akbaatatdía kuss "Ahóoh." haak kalakoon díusheesheetaaak akáxphawassdaaweesh kuuák chiikuss hileen bilaxpáakeesh dúmmachihchelem ¹⁷bilaxpáake iixaxúa baa duusák iaxpásuum ammaa duusúua alaxpé hileen akáxphawassdaaweesh chilakappúum baaísshe axpíluupam ílutchikiio.

"Jesus Akbaatatdía kon dii húuhcheesh koottáahilik."

¹⁸Baapím Jesus koóm chiwakáalatchim hileen akáxphawassdaaweesh áxpak koolíum kalakoon kuss iikussáak hinné báxxak hilásheek. "Bilaxpáake bii sapéek hiliatuu?" hem ¹⁹hilíashiio. "Hám "John Akbaawilihpíhchesh koók." huuk. Heehtaa hawátuum "Elijahsh koók." haak deéla hawátuum kúh iíschiisaa Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh koóm chilaák húuk." huum ²⁰kuss hilásheek. "Koodák díiluk dalásshootuu? Bii sapéek diliatuu?" hem Petersh ilaáhak hilásheek. "Akhuuwíash Awónomakaauh Akbaatatdía balee héelass húuhchewiash díík." hem ²¹kuss hilásheek. "Díiluk kan bii élahkuua díixaxua ii dílfissaak ii díichiweessaataahilaalah."

Jesus an baailíshewiash dak an dappeewíoosh dak ii ilíik.

²²Jesus kúh hilásheek. "Bilaxpáakdaakbacheesh baatcheeshkaássaak baa baatcháache ahchíuss déehcheohmaatdak baaisáate dak akchiwakiwacheeitchikaashe dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashe dak koóum baa hilíkalatchessaaohmaachik. Dappeéohmaachihtaa baáhko ii dáawiia Akbaatatdía chiléhchelak kaka bilaxpáakiihmaachik."

²³⁻²⁶Kalakoon Jesus bilaxpáake xaxúa kuss hilásheek. "Bilaxpáakeem awé ammaa ala kooléesh ko bassáahchelak

kalako ii an bilaxpáake ii baa koochihtéesh xapíialak shóohtaa ítchi? Hinna awé áakeen an dii bilaxpáakuua ko aláchissak áakiluuxiipduulak an balfia áappaa bii dilússhiituulak kalako ii an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh xapíilaalohmaachim bfh dii beéssaawohmaachik. Heelak baapéem Bilaxpákdaakbacheesh kala chii báakukkoko húulak alasáashiiwaaxpeesh áaxxeetaa koolíihmaachik. Haak Lilápxe Akbaatatdía dak bilaxpáakiapawishbaaxpee dak alasáashiiwaaxpaauash héeleen kúh koolíihmaachik. Koottannák kúh dii ilusshíchiohmaachik. Heehtaa an dii bilaxpáakuua díhkulupiak bii bassáalahkuulak an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh alóolapak dákuleelohmaachik. Ak bii píisshe dée átdewialak ihchi háakahkaak baatách xaxúa díusaak cheéshdaak baaptatchée baawatbakálee chiiák baa chúuss déekaasak heelak kala hilaa bii píisshe húuihmaachik.

²⁷Ala koottáahile ko dii baachiweéwiiluk. Hilaakée hám dii héeluuan ak iluuák daachéesh it dashíssuua Akbaatatdía an bacheeítchikaashbiash alákaalohmaachik.” hek Jesus.

Jesus iisé ihkummíilak táachiiatak.

²⁸Hinna íwahkoosheesh kalakoon baapé duupahpéeliche Jesus koóm Petersh dak John dak James dak awaxaawím isshéiss aaléesh isshé diíom koon chiwakíiwiak. ²⁹Hinna chiwakáalatcheesh kalakoon iisé ihkummíilak táachiiatak baaaxúassee kúh sáasaak chíatak kúmmaam kalíhchiia saasaáheetdak ko kala kooták. ³⁰Al akúkaa húuleettaa bacheé ilápuum Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhkuum Moses huuash dak Elijah huuash dak koóum ³¹iluuák kaák sáasaak táachiiatak kaáum Jesus áxp iláattuuk. Jerusalem kuhtée koon al ihchi dappeéhchewiak ko ii Akbaatatdía baa íkuchke kootdák hiliacheesh ko ii áxp iláauk. ³²Hinna íwahkooteesh Petersh dak áxpeesh iháwuush ittaáhak heelom Jesus alasáashiiwaaxpeesh dak bacheé ilápuum áxpak iluuák kaáum íkuuk. ³³Hileen bacheéom Jesus ak áxpak ilfiash kan déewioom Petersh Jesus kuss hilíasheek. “Jesus balee hileelé ítchikaashik. Aláatchiiliche dáawiikaasheem dfi dak Moses dak Elijahsh dak battaawalakaáhuulak shooták he?” (Petersh sáapii íwahkoosheelak alaaxták.) ³⁴It ilíia úhpahiissaa al

akúkaa húuleettaa ahpaaaxám húula iaxuáhim Jesus áxpe iláwiikaasuash dúhpupeeok. ³⁵Hinna ahpaaaxéesh héeleen bale áapchim kuss iláak hilásheek. “Hinné bii balaakák. Bulutták ii baa díawaak. Al ilíia xaxúa díikukkaalah.” ³⁶Hinna íwahkooteesh kalakoon Jesus íkaalom ittáchkaatak. Petersh dak John dak James dak koóum hinna baa baatcháacheesh íkuuash koottaléesh ii iichiwaáuleetak.

baleiláaxxawiim shikáakam axúa awúualam

³⁷Baahkiiluupée hinna awaxaawéesh koon ammuúss duúlom bilaxpáakahkaashe koon diíok. ³⁸Al akúkaa húuleettaa baa kulúuash héeleen bacheém hiisáa iláak “Jesus dik baa baánniliitchilaam hinna balaakbacheé íkaawakak dii baawakíík. Balaákkuttachik. ³⁹Saáhaatak baleiláaxxawiim axúa awúualak al akúkaa húuleettaa hiisáa ilísaak axúa kootáa dúhpupeealahkak ípuuxee ii húuik. Hinna axúa ala kootéesh kootdahkák kannaa ii ihkuluxíipissaak axúa shuushúaahak háaksee ii ala xawfia híihmaachik. ⁴⁰Akdiíáxphawassdaawe baawakáak bitáaxiawahcheht aliilíuleetak.” hek. ⁴¹Heelak Jesus iláak “Tak baa dáhkalattuuleetawík dii bilaxpáaksaapuulak. Dii awáxp áawahkuua ii baa koochihtássaihmaachik. An dii kootúua ii balásxawiikaashik.” haak hinna bacheesh kuss. “Eek daláake bíss óoh.” hek. ⁴²Hinna shikáakeesh Jesus kuss huualáwim kalakoon baleiláaxxawiash axúa dúhpupeehkaak awaílichihchek. Kalakoon Jesus hiisáa iláak hinna baleiláaxxawiash alilásak isstíalaak déehchem hinna shikáakeesh óochiahkaak ilápse kukúk. ⁴³Hileen bilaxpáake iixaxúa Akbaatatdía an baatcháachkaashe ii hinna baa baatcháachim díash chilásuuk.

Jesus an dappeewíoosh kala chii ii ilíík.

Hileen bilaxpáakeesh koóum Jesus ammaa an díá chilásatichilom akáxphawassdaaweesh kuss iikussáak hilásheek. ⁴⁴“Hinna baa dii baachiweewiáwuua díikukkukaasaalah. “Bilaxpáakdaakbacheesh koóm kala saskáat bacheéom díttak bilaxpáakbatshuoom kukúohmaachik.”” ⁴⁵Heehtaa baa éhchehchessuum ámnaaxtuum kalako ii hinna íwahkoosheesh sáapahchelak alaaxták báxxuwioohaa alaxaxxíuk.

Akáxphawassdaawe héele baatcháachkaashiihmaachik.

46 Jesus akáxphawassdaawe koóum iixaxúa bach aashtátak “Balee héele shóokee ko baatchachaakkaaséehmaachi?” haak áahkuk. 47 Heem Jesus koóm bach aashtátak áahkum sáapii kootúulak éhkaak daachím baakáatam dúttak ihchi bakúteen iluúhchek. 48 Heem Jesus kuss hilásheek “Bilaxpáaksapeelahtaa hinna baakáate balásheesh ii sapíhchelak bii bíss kootúulak ko kala kooták. Ak bii sapíhcheesh hinna ak bii húuhcheesh ko kuss kootúulak ko kala kooták. Kan dii héeluua baa iháakkaashkaateesh kala ko baatchaatéek.” hek.

Ak dii iichúulessuuash dii óhchiptuuk.

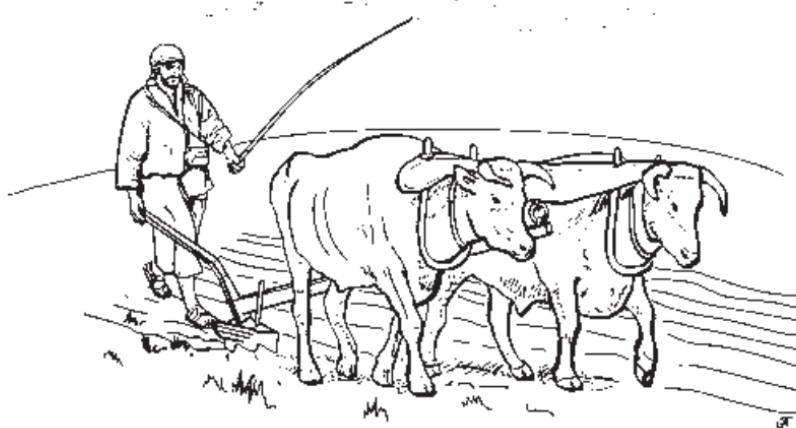
49 John koóm Jesus kuss hilásheek. “Jesus baa an balee díalahche díawuuk. Heehtaa bacheém ílakaan awákuum dalásheesh dáasaasak bilaxpáake axíoo awíuan baleiláaxxawaauum bitáaxiialawik. Balee hawássaam ko ii koochéewahchessaawiawuum ammíuleetak.” hem 50 kuss hilásheek. “Oochiahchessaalah. Ak dii iichúulessuuash dii óhchiptuuk.”

Samaria bilaxpáake ala koolúua Jesus híihchessaawiook.

51 Jesus koóm Akbaatatdía ala kulutchiwíash kala koosáhtalawim kalakoon daasé díák kootáa Jerusalem kuss déek. 52 Heem hileen ak píisshe dée ham koóum báasak iisalakusáá déehkaak dééla awám Samaria huuash koon ashalakulúum diíak baa ákkuuwiiakuuwiook. 53 Heelem hileen bilaxpáake ashalakulúum ak kooléesh kuss íkaawiassuuk. Iiaxúa Jew kootám Jerusalem kuss déewiam éhkaak ko ii kootúuk. 54 Hileen akáxphawassdaaweesh James dak John dak hinna íwahkooteesh éhkuulak Jesus báxxak “Jesus bilée báakukkoko húuwahkaak hileen bilaxpáakeesh ko ii haammaáhhuu xuh shóotbaawoo? Elijahsh an díash koótbaawook.” huuk. 55 Jesus iikussáak alilásak hilásheek. “Diiluk díhchi dáalaaxtuuk. Dii ak baa bakánniassuuk bah. Díiluk baa daásdeeak bach íchissaalah. 56 Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáake iléewiak ko ii húuk. Baa haawéewiak ko ii húussaak.” hek. Kalakoon ashalakuluuá iháam kuss daáuk.

**Bilaxpáakuum Jesus píisshe
déewioohataa áakaawachissuuk.**

⁵⁷Hinna alíanneetaa dáalaaliiosh kalakoon bacheém húula Jesus hiiák kuss hilásheet. “Shóoss daléelaht dii píisshe baaléewihmaachik.” hem ⁵⁸bakálee díak kuss hilásheet. “Iáxuhke is awusúuwisak dakáakkaate kúh is ihchíssheeowishik. Heehtaa Bilaxpáakdaakbacheesh ik ala xápdeetak kootáa al ihchisshíleetak.” hek. ⁵⁹Jesus bacheé iháam kuss hilásheet. “Bii píisshe húuh.” hem hinna bacheesh kuss hilásheet. “Jesus koochihkáa baakuák ashíko ammaa díawaawiiish daache ítchiwaak hilaa aa shóon biilápxe koolássaalak kala hilaa booák dii awáxp hawass baalaáhmiik.” hem ⁶⁰kuss hilásheet. “Hileen Akbaatadía ak alaaxtéesh kuk súulak ko kala kootúum ílala is bilishhéeo dúushiiilush daachik. Dik diilaxúa Akbaatadía an baa hawasséesh ko ii iichiwaák hawass dáawih.” hek. ⁶¹Bacheé iháam húula Jesus hiiák kuss hilásheet. “Jesus dii píisshe baaléewiawaak. Heehtaa koochihkáa baakuák bas bilaxpáake éhcuvwahkaak hilaa dii awáxp baaléewiik.” hem ⁶²bakálee díak kuss hilásheet. “Bii píisshe daláak kalakoon dípattak baa diháalissaalak Akbaatadía is bilaxpáake héeleen baa díalaawialalahtaa dii anníhiissaak.”

Luke 9:62

Baapím Jesus akáxphawassdaawe héeleen
sáhpuaa pilakám báasak déehchek.

10 Hinna íwahkooteesh kalakoon Baxxiilaatúash koóm bacheé iháum ii sáhpuaa pilakám dúttak páttak kalakoon kuss hilásheek. “Díixaxua dii hawass déewahchewiawaak.” hek. ²Kalakoon hilásheek. “Baaxawuá ala talíahchewioo ahák baatcháachihtaa ak baa hilé iikooshtakáatuuk. Hinna íwahkooteesh kalako ii baa talíahkuuwachheeitche chiwaák. “Dís ak baa hilé an baa talíahkuua kuss déehkaak kulutchíhkaah.” haalah. ³Dáak díhch íasseekaasaalah. Dii hawass déewahkaak iisaxpúatahchewishkalaakeem cheétahkaasheem héelass bulusshípuulak ko kan dii kala kootíohmaachik. ⁴Bálee dak baaísshe dak disáhpe alakúkee dak kuleéssaalah. Hinna alíianneetaa dalaáulak ammáxeen bilaxpáakshootdaht alákuulak díinniissaalah. Dáannaaulak ii dii dakshípkaatiohmaachik. ⁵Ashéem bínnalauluak koochihkáa ak koolé baa attakuuíttag hilíashiialah. “Dáasuushkawuuash íttaahkaalah.” ⁶Hileen bilaxpáake baakoon daaták baa iháassaak baa daásdeeolak al íttaahkuuash koochihtíhmaachik. Heehtaa koochéessuulak hinna al íttaahkuuash kootásssaaihmaachik. ⁷Awaasúuash dii biléelihkuulak ishkawíuan káalah. Sáap dii duushíhkuulak duusáalah. Iwak ii sheewéesh ak baa hilé ammaa díash ii íewishe díakuuilush daachik. Haak hawass daáwak awaasúua iháata diíssaalah. ⁸Ashalakulúuam daláalak dii kussúulak óosshee dishóochissiiolak duusáalah. ⁹Ak kooléesh baa baakuhpéesh dak ak anneéwisheesh dak óochiahkaalah. Haak hinné chiwáalah. “Hilaakée Akbaatatdía an bacheéítchikaasak an baa hawasséesh kan dii díiok.” ¹⁰Heehtaa ashalakulúuam daliíolak dii iáhaahuulak kootáa ashhéelass dáak hilíashiialah. ¹¹“Hinné éhkaalah. Hilaakée Akbaatatdía an bacheéítchikaasak an baa hawasséesh díilu kan dii diíohtaa ilíiwiátuuk. Heem hinna ashalakulúuash puuxkéehcaa batbuúo ala híia koon bahkulushíituuk. Ii koótbuuash Akbaatatdía dii iichíululuash ii baa xíassaawahkuuk.” haalah. ¹²Hinné dii baachiweéwiiluk. Baapanmaachilasshihtúuash koottannák awaasúualahum Sodom huuash bilaxpáake ala

chilasshihchéesh kuk doosaléehmaachik. Iwak ashalakuluuá bilaxpáakuum dii iáhaahuuash iischiisaataahiléehmaachik. Hinna kuss íwahkoosheesh Jesus hileen bacheé sáhpuaa pilaké iiaxpíluupam dútcheesh dúupattachiiia iisalakusáa hileen ashalakuluuom ala hiiwíash kuss déehchek.

ashalakuluuom koon bilaxpáake ak baa kalátcheleeteesh

13 Chorazin bilaxpáake tak baa baatcheeshdíalaaliuwík. Bethsaida bilaxpáake tak baa baatcheeshdíalaaliuwík. Díhchi baa chíuss déelahchelohmaachik. Baa baatcháachkaasuum díawaawalakuuash baaleetdak Tyre dak Sidon dak kuhtee koon koótbaalak koolaléesh kukaa daasúua kxawáau ii ak batchíikaasheetak bale is bíwaaisshe ko ii baaaxúassee hilák bilápche awáatak ihch ii díaohmaachik. Kal ii hilátuuash ihchichéhkaak ammaa kxawíihiluuash haawéewiak ko ii koochéehmaachik. 14 Heem baapanmaachilasshihtúuash koottannák Tyre dak Sidon dak bilaxpáake kuk ala chilasshihták al ihch iáxxokaasshewioosh kuk baheeláak diiluk baatchaatéehmaachik. 15 Haak díiluh Capernaum bilaxpáake.

“Balee báakuss báaxxiak ii balee
chikittaawilikkuúohmaachik.”

diliataatdelelo? Baaleetak.
Diiluk bale shéesh ala koolúua Hades huua
ko kuss daléelohmaachik.

16 Kalakoon Jesus bacheé sáhpuaa pilakák iiaxpíluupeesh kuss hilásheek. “Ak dii iikukkák dii kaláttuuash dii áappaa bíh bii kootúulak ko kala koottáahilik. Ak dii iiwiátuuash bii iiwiátuulak ko kala koottáahiluuk. Ak bii iiwiátuuash ak bii húuhcheesh kúh iiwiátuulak ko kala koottáahiluuk.” hek.

Akáxphawassdaawe sáhpuaa pilakéesh chissáauk.

17 Daáush hileen bacheesh chissáak duúak daásittuuia ii baaihkammáatuuk. Jesus kuss hiláshiiok. “Jesus hileen baleiláaxxawiia koóuhtaa daláshe ii díawuut ammaa díawahkuua koochéeiluk.” hum 18 bakálee díak hilásheek. “Kooták ii koótduuash hilaakée Chísbishe kal ihch alíinneetam Baaiiwaakoochihtéesh koon ammuúss passhím déem kúmmaam kalíhchiia saasaáheetiiluash kootám awákaak.

¹⁹Iaxassee dak daphítaache dak ii alássawuoo balákuulak an dii iáxxohkuuleetiihmaachik. Haak dís kootáau Chíisbishe dak baleiláaxxawiia dak diiichúuluulak dáxsheelohmaachik. Hawásshootat ii dii díakxawiioleettaahiliihmaachik. ²⁰Hileen baleiláaxxawiia dii iikukkák ammaa díalahkuua díoo ii baalíhkammaachissaalah. Itchihk Baaiiwaakoochihtéesh koon dalásuuu kan baalaátuuash ko ii baalíhkammaataalah.”

²¹Koottaléesh Jesus koóm Baleiláaxbaaxpee ii baaihkammáatak hilásheet. “Axée dii ala koolé dak hinna awé áake bacheeítchikaasheesh díik. Bilaxpáakuum al attúuleeteesh baa ala koottáahile ko éhchelahkaak hawátuum baa éhchekaasuuash baa ala koottáahile éhchelahchessaak. Axée al ítchilahcheesh koóm diáleesh ii dalásheesh balasásak “Ahóoh.” baak.” ²²Kalakoon Jesus hilásheet. “Biilápxe baatách xaxúa bakák bii hawasséehchek. Biilápxe koóm bii sapéelak ak éhchekaashe ittáchkaatak. Biilápxe sapéelak ak éhchekaashe bittáchkaatak. Hawátuum bahchilakappák Biilápxe sapéelak kúh éhchewahkaawakuk.

²³Kalakoon iikussáak hileen akáxphawassdaaweesh iluttataattaa kuss hilásheet. “Ammaa alákuua ak íkuua kalako ii dalásittuuk. ²⁴Hinné dii baachiweéwiiluk. Baapbaawassáako Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhche dak bacheeítchikaashe dak ahúm koottaléesh hilaakée hileen ammaa alákuua íkaawialom heehtaa áakass dúschissuum ii íkaassuuk. Hilaakée ammaa díikukkuua kúh iikukkuwiálom heehtaa áakass dúschissuum ii iikukkússuuk. Oolituuhataa it baaleetak.”

Samaritan kootám an baa daásdeesh

²⁵Baapím hinna baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashim koóm iluuák kalakoon Jesus chilasshihchiwíak báxxak “Jesus bii baánnilaawakuh. Shóotbaalak kalako ii an bii bilaxpáake ii baa koochihták he?” helitdelelem ²⁶kuss hilásheet. “Baleilíiaakaxpissee an baalaátuuash saakíio? Haak an dalásaxchiia shóota?” hem ²⁷hilásheet. “Dís Akbaatatdía kussee daláse dak an dii bilaxpáakeesheesh dak an dítchiash dak al ii baa dáasshihcheesh dak xaxúa ii aláchisshilak kala koók. Haak an díhch aláchissheesh kúh aláxpiilaasshiia kootáakuuh.” hek. ²⁸Jesus bakálee díak hilásheet.

“Koottáahilik ammaa ala sheelée. Kuhtaa díalaalak an dii bilaxpáake ii baa koochihtfihmaachik.

²⁹Hinna bachéesh ittákkaa baa báxxussaak saakéewialak éhkaak ii baa xíassaahchewiak. Heem kalakoon Jesus báxxak “Kootdák awáxpiiwasshiia sapéo? Eek dilía xiassaakaassaáhmakuk.” ³⁰Jesus bakálee díak baleiichiweém ii baa xíassaahcheesh ii iichiwaák hilásheek. “Bacheelák Jerusalem kukaa Jericho kuss déelak kalakoon amméaxeен akbaaataalúulak áakasheeak dúttak baaaxússee kulushiáhak baatcheeshkaássaak itta dappeélaalak koon akúss shítak daáuk. ³¹Hinna íwahkooteesh piishchiisáa akchiwakíwacheeitchilak hinna alíanneesh kuhtaa déelelak hinna bacheém baatcheeshíosh koon akúss shítuuash íkaak kooxiíssaa ímmilak déek. ³²Haak bacheelák ashanmaléaxxi Levi huua atdák kúh húula íkaak kooxiíssaa ímmilak déek. ³³Bacheelák Samaria kukaa húuash is ahpisée áakinnaak hawass dáawak hinna bacheesh awéen baachéesh húula íkaak daásdeeakuuak ³⁴húula hinna bacheesh hiiák axúa al iáxxo baáchuuwilaxxee ii íísshiwak tasshíiak ápaalia díakuuak kalakoon hinna is ahpiséesh áakassiak kalakoon balealaxapashdák kuss aaláak koon íkaakuuak hawassíiakuuk. ³⁵Ko chilaákshe hinna balealaxapashé ak éesh bálaaulak kuuák hilásheek. “Hinna bacheé íkaakuuawakuh. Baálak bahchisshilak hinna an baa dii íiwishdiawee an baakóoxisse dii íiwishdiawaawlik.” ³⁶Kalakoon Jesus hilásheek. “Hileen bilaxpáake dáawit shóokee ko hinna bacheém akbaaataalúum baatcheeshkaásshíosh áxpiisshiia koó?”” hek. ³⁷Hinna baleilfiaakaxpissee ak éhcinkaasheesh hilásheek. “Hinna bacheém ak baa daásdeesh koók.” hem hilásheek. “Dáak hinna an díá kootáalah.”

Jesus koóm Marhash dak Marysh dak ashbiléelik.

³⁸Jesus dak akáxphawassdaaweeesh Jerusalem kuss daáum amméaxeen ashalakulúum diíak daxxoótdom hinna bíam Martha huum kootáá Jesus kussáak. ³⁹Heem isooké Mary huua húula Baxxiilaatúuash ichanmishéen awáatak an baa baáliliash iikukkukaáshbiam ⁴⁰hinna Marhash baa hilák baa shitták ihchi baailíshiak dahkák déela Jesus hiiák kuss hilásheek. “Jesus hinna basooké baatách xaxúa littách

bii díahkaak bii kuxshíssee dáasshihchissaa? Chiwaák bii kuxshíhkaah.” ⁴¹ Heem Baxxiilaatúuash kuss hilásheek. “Basahchíitkaataa Martha baaik ii díhchi baailíshelaahtaa ⁴² baa hawátkaatam baa iíscisiaaleetam dákalaaxtak. Hinna Marysh baa ítchikaasheesh ko dútchik. Heem áachiahmioolak baaleetihmaachik.”

Baapím Jesus ala chiwakáau ii baa baachimmíhchek.

11 Baapím Jesus koóm déela chiwakáalattak koowéelak akáxphawassdaaweesh hawátam Jesus báxxak “Baxxiilaachée ala chiwakáau balee óowiiaah. John Akbaawilihpíhchesh kuk akáxphawassdaaweesh ala chiwakáau óoweek.” hem. ²kuss hilásheek. “Dáhchiwakaaulak hilíashiiyah.

“Axéekaataa báakukkuleen Akbaatatdíakaataa daláshe bahchikitcheekaásuuk.

Bilaxpáakkootaa kúh koochéeo.

Dalóolak bilaxpáakkootaa hawassáalaalak ítchiihmaachik.

Baaiwaakoochitéesh kuhtée dilíiiukkkak ammaa dalásalakooteesh kuhtáakaattaa kootúuk.

Hilíssheekaateen hinna awé áake kootdák bilaxpáake kúh dilíiiukkuulak ítchiihmaachik.

³ Baaptatchée ammaa buúshbiiilush daache bilikkuúh.

⁴ Ak balee díakxawiash xaxúa biiluk an bahkalaaxtawakúuash hilaakée dii baawáxxak bíiluh balee kootáawilikkuuh.

Baa al iháateesh balee ímmiilihkaawilikkuuh.

Ammaa ala kxawíiash balee híihchessaawilikkuuh.”

⁵⁻⁶ Jesus ala chiwakáau ii baa baachimmíhcheesh ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Dii sapéelahtaa óotchia héelapeen díilapaache kuss daláak kuss hilásheelaalak. “Baa baláskootassaawem kalakoon biilápaachim hawass dáaweesh bíss ashbiléeliuum eewakbiáwaah ammaa ishóochissaawaaleetak. Biilápaachee óossheem bakúh.” hek. ⁷díilapaacheesh aasúua ishkawúuan díss iláak “Bii ditcheeshéessaah. Biixaxúa kan baaxapúum bilía chichútbuuk. Baachilewiáwaassaak dii bahkuxshíssaawihmaachik.” hek. ⁸Kalakoon Jesus hilásheek. “Hinné dii baachiweéwiiluk.

Hinna dii díilapaachihtaa xachíilaalak chilaalákussaak eelákussaahhtaa ákahchiia xachíilaak dáawaxxak dilúukaashdak háaksee díalakuihmaachik. An dakáale xaxúa díalakuihmaachik.

⁹“Akbaatatdía ala kuss chiwakáau kúh ko kala kooták. Akbaatatdía kuss dáchichiwakaaulak baa dakáalaalahkuulak háaksee dákuohmaachik. Baa dáchichiinnakaaulak kúh alóhchikaapdohmaachik. Bilía dáalitak koómnaassuulak dústalakuohmaachik. ¹⁰Bilaxpáaksapeeolaht ammaa kaalúuash ákahchiia kaaláaaahuulak kuúohmaachik. Deéla ammaa chichíiluuash chichílakaaulak háaksee óhchikaapiohmaachik. Haak bilía diták koowéessuulak háaksee dústakuuoohmaachik. ¹¹Bacheé sheen dii sapéeolahtaa daláakuua óossheem díiluss kaalúulak bale ammaa duushxawíiam ko duúshdahkuuk he? Baaxawuá díiluss kaalúulak bíiam ko dákuuk he? Ta xuh búam díiluss kaalúulak íaxasseem ko dákuuk he? ¹²Haak ihkéem ko kaalúulak dahpítacheem ko dákuuk he? ¹³Heem dii ala koottáahile dii batshúoohtaa baa al ítche élahkuum ko daláakuua dákuuk. Báakukkoole Díilapxuua Akbaatatdía kuk dii iíschiisaataahiluuk. Heem Baleiláaxbaaxpee kuss dakáaluulak kuk ko dákuohmaachik.”

Pharisees baleilíissaam xawáak shiíok.

¹⁴Baapím baleiláaxxawiim bacheéém axúa awíualam kón ilíihchesseesh Jesus kon isshíalaak déehchem hinna bachéesh ilíik. Heem hileen bilaxpáake iiahúum íkaak chilásuuhtaa ¹⁵hám hilfashiiook. “Itchilak baleiláaxxawíiwachheeitchikaashe Beelzebul huuash Chíisbishe koólem an baatcháache ii díahchem ko ii baaaxualeetxawíia isshíalaak déehcheik.” huuk. ¹⁶Hám Jesus kuss hilfashiik chilasshihchiwíook. “Báakukkoko dáalammaahile ii baa xíassaalahche díalaalak awákaawiawuuk.” huuk. ¹⁷Heelom Jesus ammaa an dasshihtúuash éhkaak daaták kuss hilásheek. “Awé shóonnahtaa bilaxpáake bach áxp baa hilíssuulak baa bach ílapéeak baa haawíihmaachik. Haak ashishkawuuuhawáte kúh bilaxpáake bachiichúluulak xawuá xapíhmaachik. ¹⁸Haak Chíisbishe kúh kala koottáahilik. Dúuppeelaak ihchiichúulelak kootáa iluualaatbíalak kooták he? Iwak

ii sheewée hilásheelaak. “Beelzebul an baatcháacheesh baleiláaxxawiia ko ii isshíalaak déehcheik.”¹⁹ bii duuk.

“Beelzebul an baatcháache ko ii díak ii baleiláaxxawiia isshíalaak déehcheik.” bii deesh hileen aláxpaaatuua shóotaak baleiláaxxawiia isshíalaak déehcheilu? Heem ammaa an díailuash ammaa bii sheelíua baaleettáahileesh ii xíassaakaashim ko ii díhchi baa aalaliíok.²⁰ Heehtaa baaleettaa Akbaatatdía an baatcháacheesh ii baleiláaxxawiia basshíalaak déewahcheik. Heem Akbaatatdía an bacheeítchikaasheesh díi héeleeluua ii baa xíassaak.

²¹ Kalakoon Jesus ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Bachéem itchíakaasheem ii baa ihch áhchihpasshe kulaák aasúua íasseelak baa eé ak dússhihchileetihmaachik.²² Heehtaa bachéem itchiakaaséem huuák dúttak awáss aahiiák ammaa ii daasshéesh ii ihmíak heesh áhkachiahak ipúalehchelak baa eé iilápaache áxpak baa ihkummáchiohmaachik.²³ Ak bii óhchipchissee ak itchúuwiissiiosh koóuk. Ak bii kuxshíssaak ak bii áxp baa hilíssee kan biiichíuluuk.”

Baleiláaxxawiash kaka chisshíik.

²⁴ Kalachii Jesus baa baachimmíhkaak hilásheek. “Baleiláaxxawiiam bilaxpáakeem axúa awúuan iikusták déela hawass dáawak awúum an bínneettaahileesh shíishiahe chíuss dáak al ihchisschíilak baa óolapdeetdak hilásheehmaachik. “Hilósh an bii ala kooléesh kuss bahchissšíwiik.” haak dáak²⁵ ala kooléesh híilelak ak koónneetak ashím ishkawuuá kala chilakaxxák baa hoowéettaak chúhkeettuulak ko kala kooták.²⁶ Kalakoon dáak baleiláaxxawiia xawiikaasée iisáhpoom dúttak óola ala kooléesh chimmíchiilak áxpalahkak an bilaxpáake ii háaksee konnaa xawiikaaséehmaachik.”

Akbaatatdía koóm an daásitche ala koochihté bilikkuúk.

²⁷ Heelak Jesus koóm iláalatchilem baa ala kuluuá héeleen bíam áapche alásaasaleettaak kuss hilásheek. “Disáhke ak díi bishíhcheesh ak díi áatchihcheesh ammaa an díalee ko ii an daásitcheesh óhchikaapik.”²⁸ Jesus bakálala díak hilásheek. “Kootáhtaa ak daasitchikaaséesh Akbaatatdía ak ilíiikukkak ak kalátcheesh koóuk.”

Dáalammaahile ii baa xíassee balee íkaahkaah.

29 Hileen bilaxpáake áxpihkaalamnak kuss hilásheek.

“Hinna baapé bilaxpáake ak baa kxawíihileesh baa iháatdiak baa baaleete kuss chiwakáauh kootáa bale áalammaahile ii baa xíassaahche ihchi óoweehchewiook. Heehtaa baaleetiihamaachik. Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem Jonah huuash ii baa xíassaawahcheesh kuttáchik. 30 Hinna Jonahsh ii baa xíasseesh koóm Nineveh bilaxpáake íkuuk. Heem Bilaxpáakdaakbacheesh kúh ii baa xíassee koóm hinna baapé bilaxpáakeesh íkaahmaachik.

31 Bíawachéeitchikaashim uhpássee ak kooléesh awé hawatéem kukaa híula Solomon ammaa éhcheesh ko iikukkuwiák. Haak baapanmaachilasshihtúua hiilák hinna bíawachéeitchikaasheesh kúh iluuák hinna baapé bilaxpáakeesh ak batshúash ko baa aalíohmaachik. Heehtaa hilaakée Solomon kuk baatchaachkaashissáak hawátam baa baatchaachkaaséem baa héeleen dakhúhtaa it kootáa iikukkuwiássuuk. 32 Nineveh bilaxpáake Jonahsh al ilíash iikukkák baa ala kxawíiannioosh ii ihkulupíak al ihchi an díttuua kulussáak ítchiiok. Haak baapanmaachilasshihtúua hiilák iluuák hinna baapé bilaxpáake ak baa kxawíihileesh ko baa aalióhmaachik. Heehtaa hilaakée Jonahsh kuk baatchaachkaashissáak hawátam baa baatchaachkaaséem baa héeleen dakhúhtaa it kootáa ihchichéhchewiassuuk.

Daxúa awuuá ala sáashiia ílutchikihi.

33 Kala chihpashdák bilaxpáakeem biláakkissheem aláxiialak baa áakeen al íkuuan dúushiim ak biléele an daáu ii íkaahmaachik. Baatéem biaxséen xuh al íkuuleeteem koon dúushiissaaihmaachik. 34 Díshte biláakkisshe ko kala kooták. Ala sáashiia díshte ko koon biléelik. Heem díshte xawíileetdak ii daxúa awuúko ala sáashiia ílutchikihihmaachik. Heem díshte xawíilak daxúa awuúko kootáa ala chihpashé ílutchikihihmaachik. 35 Díshte íasseeitchikaassaah. Koótdaalak daxúa awuuá ala sáashiia chihpashíssaaihmaachik. 36 Koótdaalak daxúa ala chihpáshdeetdak kootáataahilia dii táachiiatiihmaachik. Kúmmaam biláakkisshe ala sáashiia daxúa hiilák ko kala kootfihmaachik.

Tak baa baatcheeshdíalaaliiluwík.

37 Jesus koóm iláalatcheesh koowéem Pharisee kootám húula kussáam áxpak aasúua kuss déek. Biléelak baaiihulishoopé kuss awáachik. **38** Hinna Pharisee kootéesh Jesus isché koochihk físshiwissaa baa duushbíam íkaak chiláshik. **39** Heem Baxxiilaatúuash kuss hilfásheek. “Pharisees kooté diiluk dís baatiwilishhíio dak dís baatúua dak áakaako alíissiwitchiluuhtaa awuuá it shishíak dalásawuuko ala kooté ko kootúum baa kxawíia dak bale baa eétichisshikaashe dak dii ílutchikuuk. **40** Dii bilaxpáakbaalaaxuuk. Akbaatatdía áakaako dak awuúko dak kon díak. **41** Baaleettaa baa baatcheeshkáate dís baaté ammaa awúuale dákak baa daáu al aláchissuuuash kúh dákuulak Akbaatatdía an dii íkuua baatách xaxuatáahilia dii hoowéetiohmaachik.

42 “Pharisees kootéesh tak baa baatcheeshdíalaaliiluwík. Ammaa al iháatdialuuash dishóocheeluuk. Ii kootéesh dís datshíia Akbaatatdía hám dákuuhtaa baa bach kuxxáalahchessaak Akbaatatdía aláchisshissuuk. Hinna ammaa an díalaalakuua koómnaassaak dii baa tátchikaatak baa bach kuxxáalahkuuash kúh kalaaxtássaalah. **43** Pharisees kootéesh tak baa baatcheeshdíalaaliiluwík. Ammaa al iháatdialuuash dishóocheeluuk. Bilaxpaakkuluuáhit ko xuh alachiwakáauasheet bínnaaluut balealawáache ii chikittúuash koon dii awáachihkuulak hiliachiiluk. Haak díhch asítdaawialuut anmaaíaschiluua koon bilaxpáake dii chikittaák díiluss “Shóotaachi?” huulak diliachiiluk. **44** Tak baa baatcheeshdíalaaliiluwík. Anmaalúusaau ii xíassaaleetuum bilaxpáake áakeetaa basáak dáakahkuum alaaxtatáahiliuash ko kan dii kala kootúuk. Ammaa al iháatdialuuash dishóocheeluuk.”

45 Baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashe hawátam koóm bakálaa díak hilfásheek. “Jesus balee baachimmílahcheitchihtaa hinna baa sheelée kúh ii balee dáawahchik.” hem **46** bakálaa díak hilfásheek. “Baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh bilaxpáake baa baalúulialahkuum áakaawachissuuk. Heehtaa diiluk ialichkáateeht díalaassaak dáhkuxshiwialaassuuk. Heem tak baa baatcheeshdíalaaliiluwík. Ammaa al iháatdialuuash

díiluh dishóocheeluuk. ⁴⁷Tak baa batcheeshdíalaaliuwík. Ammaa al iháatdialuuash dishóocheeluuk. Diiluk Akbaatatdíammaaihchiláakuuhchem dís baaxaalíoo kon dappiíosh annúusaau ii xíassee díalaalakuuash ii dáchikitchéelitdeleluhtaa Akbaatatdíammaa sheéhcheesh díalaassuuk. Heem dís baaxaalíooosh ilílahkalattuuash ii xíassaak. ⁴⁸Heem ammaa an díaluua ii dís baaxaalíooosh an baa hilúuash élahaak disítchiluua xíassaak. Iiluk Akbaatatdíammaaihchiláakuuhche dappiíohtaa diiluk annúusaau ii xíassee díalaailuk. ⁴⁹Baapanmasshipúua Akbaatatdíabaa éhkaalaacheesh hilásheek. “Ammaawihchiláawakbahche dak anmahchilakappím dak kuss déewahchelak hám dappiák hám baatcheesshéohmaachik.” ⁵⁰Awé an díooth kalakoon hinna baapé kussee Akbaatatdíammaaihchiláakuuhcheesh xaxúa dappiíosh hinna baapé bilaxpáakuum batshúoosh díilum diilun dáappiiolak ko kala kootám díiluss chisaáohmaachik. ⁵¹Kooták hinné dii baachiweéwiluk. Baapbaawassáako Abel huuash dappiák kalakoon aa Zechariah huum iiháake alachiwakáauashbaakkussahkeesh koon baleihulishoopbaaxpéesh píisheen dappiök. Hinna baapé bilaxpáakuum batshúoosh kon dappiölak ko kala kootám kuhchisaáuhmaachim tak baa batcheeshdíailuwík. ⁵²Baleiliaakaxpissee ak éhchekaasheesh tak baa batcheeshdíalaaliuwík. Díiluan “Akbaatatdíammaa ala koottáchileesh éwahkuuk.” duuhtaa an díhchi dilíttuuua kuk iháatak ak éhchewioosh baa hínnaassuuk. Ammaa al iháatdialuuash dishóocheeluuk. Akbaatatdían baa hawasséesh díinnaxuoo bínnaanmialaassaak kootáa ak biléenmiash ishóochiss dáashpak an biléenneetduuk.”

⁵³Kalakoon Jesus dáamnak baleiliaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak Pharisees kooté dak kala hilaa iichuulekaasáak baa chiwáxxuua ii shéehilak ⁵⁴Jesus ilílik iikukkák óolak kaák is biipiíak kalako ii dútchiwiolak hiliatuuk. Baa iháateem sheelák kalako ii dútchiwiak baakoon óolak kaáuk.

Ak isakkupée dii iháass aaléeh. Díhch íassiaalah.

12 Hinna íwahkooteesh héelapko bilaxpáake pilakisáapilaké sáamnak bat diíak iiahúua ii bach alaschíschitaauk. Heelak akáxphawassdaaweesh koochihkáa

kuss hilásheek. “Díhch íassiaalah. Pharisees kooté al isakkupée ii baa hilúuash dak an baa baálilaush dak iiwaaxuapúalioolak ko kala kootúuk. Hinna iiwaaxuapúalioo kooshtakáateem kuluchíshii dáak áhchapaalak isáakaashiihmaachik. ²Hinné kúh kala koottáahilik. Baa sáapkaatdahtaa aláaxuawialaalaak anneéleetak puuxlké alíaxualahtaa háaksee baapéem áakass iikuschíhimaachik. Bilaxpáake baa sáapkaatdahtaa ammaa aaxuwíoo Akbaatatdía áakass dúschihihmaachik. ³Heem óotchia ala chihpashéen baam sheeláalolak píishchiisaa baapéem bilaxpáakkootaa éhcheohmaachik. Awaasúua ishkawíuan díilaahkaattaa dáhchihchilaak baa an diláush shóotdahtaa ii ashippéelilioxmaachik.

ammaa dachíliiliilush daacheesh

⁴“Biilápaacheen hinné dii baachiweéwiiluk. Dii dappeewíoolahtaa chilíissaalah. Ii sheewée kal ihéé baa sáapeem ii dii iáxxohchewioolak aliilúuleetiihmaachik. ⁵Baaleettaa ammaa dachíliiliilush daacheesh ak dii dappiíák an baatcháacheesh ii Bilée Isée dii kuss déehchewialak kootíhimaacheesh koók. Kootáá ammaa dachíliiliilush daache Akbaatatdía kuttáchkaatak. ⁶Dakáakkaate chiaxxukaásheem bálaahisshikaate dúupeem ko iiwaaíaschiluuk he? Hileen dakáakkaateesh íiwishdeetahtaa hawátkaatdahtaa Akbaatatdía kalaaxtássaaihimaachik. ⁷Heem diiluk ammaa dachílaauuleetak. Akbaatatdía diiluk dii ichissáak dílluss baailishekaasáak dakáakkaate ahkaáshdaht kuk doosaléek. Heem díhchi baailíshessaalah. Kootáá dáashuuua áake dísshiio sáamnak Akbaatatdía kuk éhkaalaachik.

⁸“Hinné díikukkaalah. Bilaxpáaksapeelahtaa al íkuuan bísseee iísaaxuassaak bii ilusshíchissaalak kúh Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáakiuxtapawisheesh ishóocheen kootáakuuihimaachik. ⁹Baaleettaa al íkuuan bii éhchelessaak bii ilusshítak bíh bilaxpáakiuxtapawisheesh ishóocheen koótbaawihmaachik. ¹⁰Bilaxpáakdaakbacheesh al ii iláau ítcheessuulak kuk kalaaxtakuúlewioolak kootíhimaachik. Heehtaa Baleiláaxbaaxpee baa an díash “Chíisbishe kon díak.” huulak kalaaxtakuúoleettaahilíihmaachik. ¹¹Dii díttak dílluss baa iláaulak alachiwakáauashbacheeitchi xuh bacheeítchishiishiahe ishóoche dii aaliíak díss baa

ilíiwioolak dúhpookeessaalah. Koottannák an díhchi diláalakdiiilush daatak ala saákdaaliilush daatdak ii díhchi baailíshessaalah. ¹²Ii kooté koottannák kan dilíiwialaak kookaásheen Baleiláaxbaaxpee dii baálilaak ammaa ala sheeláaliilush daache dii éhcbehcheihmaachik.”

bacheém dahíssaam baa éhcthewaxxialeeteesh

¹³Hawáttaa bilaxpáakahkaashe baa héeleen bacheém Jesus kuss hilásheet. “Jesus biiké baálilaak chiwaák ammaa bíluhchiseesh bii áxpak kulusáchihkaah.” helem ¹⁴hilásheet. “Heelak sáapii bíss daluúo? Díilussee ak bii baa íkuchkihcheleetak. Díilapta ak iláalakuua biissaak.” hek. ¹⁵Kalakoon Jesus bilaxpáakahkaasheesh kuss hilásheet. “Díhch íassiaalah. Bale baa eé íchisshissaak alataámmaatchaatdessaalah. Bale baa eé ahkaáshe ko ii dii bilaxpáakassuuk.” hek. ¹⁶Kalakoon Jesus baleiichiweém ii baa xíassaahkaak chiweék. “Hileen hawáttaa bacheelák dahíssaalak is datshíia koon ammaa apáalak íttak hámmishik. ¹⁷Baa chilasshihták “Baa apáanmeesh ahó ii an bulushíleetak shóotbaalak.” hiliachik. ¹⁸Daachían hilásheet. “Hilóssheekaateen ammaa díawaawiawee kal éwahchek. Bas iichíilaasuua sáawaacheesh éetshii déewahkaak xaxúa bahchínnaak isaáhmaalak baa apáanmeesh dak ammaa beé dak xaxúa kal ishkawuússaawaawihmaachik.” hek. ¹⁹Daachían baa chilasshihták “Kan baa bahkulushíia báalee hámmishtaahileem kal ammaa baakúumneetak kan balasé buluxáak baalítbiik. Ammaa díawaawiawee kan baa balásduupassaa díawaakissiwík.” hiliachik. ²⁰Heelelak Akbaatatdíia hinna bacheesh kuss iláak hilásheet. “Baa eétichisse baa éhcthewaxxialeetaa hinna óotchia an dii bilaxpáake kal uhpé híiíhmaachik. Kootdák ammaa dáhkulushiiash sapéen aaléek he?” hek. ²¹Kalakoon Jesus hilásheet. “Baa deé ahák dii dahíssaalahtaa baa deéetalachisshilak Akbaatatdíia an dii al íkeesh kuk ii dii baatcheeshíssaassaak.” hek.

Akbaatatdíia ammaa biáwuua koók.

²²Kalakoon Jesus koóm akáxphawassdaaweesh kuss hilásheet. “Heem hinné dii baachiweéwiiluk. Ammaa

dilúshbialuuua dak baalaxuásseeo dak ammaa ii dii bilaxpáakuua kusséesh kuttát dasshihtakaák ii díhchi baailísheeassaalah. 23 An dii an bilaxpáakuash kuk baa iíschiisaaleetak óoshee ko kootássaak. Haak daxúoosh kúh kuk baa iíschiisaaleetak baalaxúasseeo ko kootássaak. 24 Hileen peelatchéesh alákuulak ii baa xíassuuk. Kuk baa awuússeessaak baa talíahchessaak baa hilíssuuk. Is iichíilaasuuleetam an baa kulusáauleetak. Heehtaa Akbaatatdía kon baa duushíhchek. Diiluk dii bilaxpáakuum dii an biawishkaasáak dakáake kuk kootássuuk. 25 Dii sapéelahtaa baam ii daláseen daatdák dís baapúua baleanníilawatkaateeht kuk ii áxpilahchewialaalak baaleetiihmaachik. 26 An dii bilaxpáakuua íilaa kooshtakáatdahtaa áxpilahchewialuulak annúuleetak. Heem sáapii baa hawéese kuk ii baalilísaalakaau? 27 Baaapáalikisshe íkaak al apáaluua ii baa xíassuum chilasshihtáalah. Akbaatatdía kon apáalihchem kuk iichikáatak baa hilák ii ihchi baashitchéessuuk. Heehtaa hinné dii baachiweéiiluk. Solomon koóhtaa baatcheeshíssaakaasak baa al ítchitkaashe ko ii díahtaa hileen baaapáalikisshe al ítchikisshikaasuuash koóxiissaak. 28 Akbaatatdía koóm hileen baaapáalikisshe ko ii bikkée ihkulutchíhkaak ítchikaasshek. Iwahkoocheetaa hinna baapé hileelák chilaákshilak kan baa hámneetiihmaachik. Hinna bikkée al ihkulutchíhcheesh diiluk dii iischiiséehmaachik. Kootáa an dákhalattuuiaakaáshkaatahtaa dii kootáalakuohmaachik. 29-30 Ammaa dilúshchilikaassaak ammaa iishdiichíilikaassaalah. Jews kootássaak Akbaatatdía ak alaaxtéesh kuk hilíate ii ihchi baashitchíiakaum ii daaséen kaakaáuk. Heehtaa diiluk báakukkoko Dáksaau ammaa dakúuwuua xaxúa kal éhchek. Heem baatách dasshihtakaák ii díhchi baailíshekaasshessaalah. 31 Akbaatatdía is bilaxpáake héeleennewiak ii díhchi baashitchíiakaak bassáahkaalah. Is díiannee an baaxpéesh kuhtéetaa dáalah. Heelak ammaa dakúuwuua dak ammaa ii dii bilaxpáakiilush daacheesh xaxuatáahilia dákuohmaachik.

32 Awáxpakaateen dííkukkaalah. Díikooshtakaatak iisaxpúatahchewishke kooshtakáatdak ko kan dii kala kootúuhtaa ammaa dachílaauleetam baakoon

ítche áaahkaalah. Dáksaau Akbaatatdía dii áxpak bacheeítchikaashdewiash ii dii daásdeegalakuash ii daásitchik. 33-34 Ammaa ítchikaashdahche an dii baaláhkeesh ala kooléesh dalásuua áappaa ala koolatáahileesh kúh koóihmaachik. Heem ammaa déesh iiwaaíaschilak bálee díttak baa baatcheeshkáate ii kuxsáalah. Koótdulak Baaiiwaakoochihtéesh ammaa ítchikaashe ko deélohmaatak ii haámneetak kootáa áxpihkaalakuihmaachik. Kuhtée bálaaisshe xúhtassaak akbaaataalé dak íisuukaate dak an diíoleetiihmaachik.” hek Jesus.

Kúkkan díhch ákkuuwiiak díhch áakhiaalah.

35 Baapím Jesus hilásheet. “Díhch ákkuuwiiak díhch áakhiaak dís biláakissuua aláxiak baa óolak káalah. 36 Bacheelák bach áxpawioom baasaxphilúa kussúuash déek. Ishkawáashe óolak kaáum kala kuúm bilía dichím kootáa dústakuuosh ko kala kootáalah. 37 Hileen baa ishkawáasheesh baa ákkuuwiiak is bacheeíttuua huulák íassiiak kaáulak ítchihmaachik. Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hinna is bacheeíttuua íilaataahilia ihch ákkuuwiiak ishkawáashe awáachihkaak eekuúihmaachik. 38 Aaláa óotchia héelapeen ta xuh áashiisee is bacheeíttuua húuih. Heehtaa shóohtaleen huulák hileen baa ishkawáasheesh ihch áakdiiolak íkaalak daasúua ítuua ii ihchinníaituuleetak.

39 “Hinné éhkaalah. Akbaaataaléem awaasúum biléelak baa ataannák hinna ak eé baaleetdak baleanníile ala huuwía éhchelak aasúua koon daaták baa íassiiak baa ataalihchesssaaihmaachik. 40 Heem díiluh díhch áakdiak baa óolak káalah. “Bilaxpáakdaakbacheesh kala húussaak.” diliatdolak koon dii áakasheeohmaachik.” hek Jesus.

baa ishkawáashim bilaxpáaktaahileesh dak isakkupéesh dak

41 Hinna Jesus ilíiash iháannak Petersh koóm báxxak “Jesus hinna baleiichiwéesh bíluttat balee dachíwee xuh bilaxpáake xaxúa ko dachíwee?” hem 42-44 hilásheet. “Baa ishkawáashbacheeitche ala kootífish daacheesh dii baachiweéwiiluk. Baaptatchée baa an díáish daatak xaxúa ishkawáashe hawéeseesh an baa hilúua íassiiak

baa duushíhkaak íkaakuuihmaachik. Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Is bacheeítche hawass déelahtaa hinna baa ishkawáashbacheeitcheesh baa táttag baa éhchelak ammaa díahkuua kuhtáakaattaa díak ítchiak kootáá annawéeik. Hinna baa ishkawáasheesh baa íkaalaatdeetak baa ihkúanneetdak ko ii an daásitcheesh óhchikaapiihmaachik shóon is bacheeítcheesh chisshíilak. Heem kootáá ammaa éesh xaxuatáahile hinna ishkawáasheesh kukák baa hawasséehcheihmaachik. ⁴⁵ Baaleettaa hinna ishkawáashbacheeitcheesh baa dasshihták “Bas bacheeítche shía kuússaaihmaachik.” hiliatdak kalakoon hileen ishkawáasheesh hawéese diták baatcheeshkaássaak kootáá baa duúshbaatchaatak baa isshiiták kaaxuttáannahkuk. ⁴⁶ Heelak is bacheeítche ala kuuwía baapé dak baleanníile dak alaaxtám baakoon baa daásduupassaalelak kalakoon alaaxtíia áakasheehmaachik. Kalakoon hinna baa ishkawáashbacheeitcheesh dashpák datchúshkaashihkaak issshíalaak ak baa kalátcheleete áxpak déehcheihmaachik. ⁴⁷ Deéla baa ishkawáashim kúh ammaa díahkuua éhkaak díasseesh an datchúsuua baatchaatéehmaachik. ⁴⁸ Haak hawátuum ammaa an díailush daache alaaxtúum díassuuash kuk an datchúsuua doosaléehmaachik. Akbaatatdí koóm bilaxpáakeem baa ala kuuá koó xíh baa hawasséehche koó xíh hámmishdak chiwakálaa ammaa an díahcheesh hinna ammaa hawasséesh kannaa ápxihkaak kúh hámmishtaahiliihmaachik.”

Bach iichúulewahkaak éetshii déewahcheihmaachik

⁴⁹ “Hinna awé ii kuss bóosh baa aláxiwaatchaache aawoowiáwaak kan baa aláxiilak baliachkaashihtaa ⁵⁰ koochihkáa baam baatcháachim bashóocheelam chíuss baaléewihmaachik. Ii balásxawaawaalicheesh shóon uhpé hiilák kala koowíhmaachik. ⁵¹ “Baa chiaxxápbaawiawaak baa ítchiwaawiawaak bach áxp baa hínmahchewiawaak ko ii hinna awé kuss boók.” dilíachissaalah. Baaleetak. Hinné baa dii baachiweéwiiluk. Boóm kalako ii bilaxpáakkootaa bach iichúulaak éetshii déeoohmaachik. ⁵² Bilaxpáake ham bii kaláttuulak kalako ii kala hileen ak bach isshóohte aasúuishkawuuosh iichiáxxúum bat shéess bachiichúuleohmaachik. Iiláwiiam díupkaasheiichúulak haak

hileen iilápuuash kúh hileen dáawiiashiichúuleohmaachik.

⁵³Hinna bacheem dáakbacheeiichúlem hinna iisáaksheesh kúh iilápxeiichúuleihmaachik. Heem bíam dáakbia iichúulem hinna bíakalishteesh kúh isahké iichúuleihmaachik. Heem hinna bíash is bíakalishte iichúulem hinna bíakalishteesh kúh is káale iichúuleihmaachik. Heem kal iixaxtíá hawátassaaohmaachik.”

Ii baa xíassee Akbaatatdía húuhcheesh éhc Chewiaalah.

⁵⁴Baapím Jesus koóm hileen bilaxpáakahkaasheesh kuss hilásheek. “Anmíliiwaxpee alápasshiko ahpaaaxé apáale baatcháachit alakaáhuut “Kala xalaawíak.” duut kootáa xalaáik.” ⁵⁵Huché uhpáko alápasshikoot húut hilásheelaailuk. “Tawéekaashiihmaachik.” daalot kootík. ⁵⁶Disákkupeeisaauk kootáa Akbaatatdía dáhkalatcheelitelelok. Hinna awé dak awáxe dak ammaa ala kootbía ii xíassaawisuum alákaak sáapbialak élahuuk. Heehtaa sáapii ii baa xíassee Akbaatatdía húuhchem dáalaaxtataahiluu?

Ak dii iichúuluua áxpak baa chiaxxapíiaalah.

⁵⁷“Díilaa ammaa díalaaliilush daache dalásuua díalaak díaalal. ⁵⁸Ak dii iichúuluua akbaachilasshihchéesh kuss aláxpak daléesh héelapko it dalaassáa áxp iláak díiliitchiak baa daáschiaxxaapeewiakaasaalah. Koótdaassuulak aaláa díiluss baa ilíihchelak kúh ak baa daxché ko dii kukúulak anmaalaxtíuashe ko dii kuss aaléehmaachik. ⁵⁹Hinné dii baachiweéwiiluk. Anmaalaxtíuashe dii koonnák dii iikuschíhchessaataahiluu aa dís baa íewishdeetuua ímmiuulak kala hilaa dii iikuschíhcheohmaachik.”

Baa ala kxawiíannialuuua dilúpiassuulak dii haawéehmaachik.

13 Hinna hilíateesh piishchiiséekaattaa bilaxpáake ham ak kooléesh koóum duúla Jesus áxp iichiwaáuk. “Alachiwakáauashbaakkussahkeesh ishkawíuan Pilate is akíssatdeesh Galilee bilaxpáakuum dappíom is ílluua dak baaaxuawisúum Akbaatatdía kuúosh is ílluua dak bach kuluchísshiook.” huum ² hilásheek. “Hileen bacheéom dappíosh batshuakaasáak an bilaxpáakuua xawiikaasáak Galileans hawéese kootássuum ko ii baa baatcháatdiak súuk.”

diliatuu? ³Hinné dii baachiweéwiiluk. Kootássaataahiluuk. Heehtaa díiluh díixaxua baa ala kxawíiannialuuua dilúshiissaak díhkulussiissuulak dii haawéehomaachik. ⁴Hinné dáhchichelahuu? Bilaxpáake iiapíluupahpuum Siloam koon awasúuwaakum áakass xapúum xaxúa súuk. “Hileen bilaxpáakeesh ammaa kxawílioob baatchaatáak Jerusalem kuhtée bilaxpáake hawéese kootássuuk.” diliatuu? ⁵Hinné dii baachiweéwiiluk. “Kootássaataahiluuk. Heehtaa díiluh baa ala kxawíiannialuuua dilúshiissaak díhkulussiissuulak dii haawéehomaachik.”

balapáalim buluhpé koon apáalisseeesh

⁶Jesus koóm hinna baleiichiweém ii baa xíassaahkaak chiweék. “Bacheelák is datshíia héeleen buluhpíalak apáaliak kalakoon chichíkaalem buluhpáleetak. ⁷Heelak ak alatshíia hawasséesh kuss hilásheek. “Báalee kan dáawiiim íassaawaak baa apáannak baliatbem baaleetak. Dappaxák bitáaxiiah. Baaapáale hawéese bilikamméessaak.” ⁸Hinna ishkawáashe hilásheek. “Báalaahawateem kootáalaachihkaah. Koótdaalak áaxxeetaa bahchikaák puuxké áxpiwahchelak awiiltíupaalak chilasshihchíh. ⁹Heelak awiilúupaalak buluhpé apáaluulak ítchik. Baaleetdak kan bappaxák bitáaxiwaawiik.” hek.

bíam dúulaxisseeesh

¹⁰Baapchikittúum alachiwakáauashim ishkawíuan Jesus koóm baa baachimmíhchelak ¹¹hinna bíam ak kooléesh báalee axpíluupahpim baleiláaxxawiim axúa awúualak ii dúulaxisseeesh ihkuluxáawiale alínneetak awáxaalaache kal ii baa koochihták. ¹²Heelak Jesus íkaak kuss hilásheek. “Bíá sheeh huukáweh. Dii bulusshípik disáannee kal óochiawahchem ii dii alíatdeetak. Daláse dúuxaak íttalaachih.” haak ¹³kootáa dúule dússihtak kala kookaásheem hinna dúule xíssheesh oochiáhnak iluualáwak kootáa baaihkammáatak Akbaatadía dáshe báaxxiak kuss “Ahóoh.” hek. ¹⁴Baapchikittúuaash koon hinna Jesus baa óochiahcheesh alachiwakáauash akbaaxalússhihcheesh baa hilíkalatchessaak bilaxpáake kuss hilásheek. “Baapé akaawéem ammaa díalaawialaaliilush daacheesh díhch óochiahchelachewialuulak ko koon duúaalah. Heehtaa Baapchikittúua kuk koon duússaalah.”

hek. ¹⁵ Heelak Baxxiilaatúuash bakálee díak hilásheek. “Disákkupeeok. Baapchikittúulahtaa díixaxua dís apíuwatbisuua xuh dís ahpisáau dilússhipak iichiilaasuua koon aalaláak bilisshíilahcheiluk buh. ¹⁶ Heelak hinna bíash Abraham is íílannee ko hawéesh hawátam Chíisbishe ihch alíinneetche kan báalee axpíluupahpim hilaa kan bahkuluschíwiilush daachik Baapchikittúulahtaa.” ¹⁷ Hinna hilásheesh akiichúuleesh batchooléekaasuuhtaa bilaxpáake hawéese kuk baaihkammáatak ammaa baatcháachanniash íkaak isítchiio ii daásittuuk.

baaapáalawuuussiio kala héele iakaáshkaateesh

¹⁸ Kalakoon Jesus koóm kuss hilásheek. “Akbaatatdíá an baa hawasséesh shóotdak hinna baleiichiweém ko ii baa xíassaawahchewiik. ¹⁹ Baaapáalawuuussiio kala héele iakaáshkaatdak ko kala kooták. Bacheelák dúttak is datshíia koon awuússeelak háaksee balaxaawé isáatkaashik. Haak dakáakkaate alaakaashúua héelachchiia ihchísshelailuk.” hek.

Jesus iiwaaxawuapúalioo ii baa xíassaahchek.

²⁰ Kala chii Jesus iláak hilásheek. “Ooliakaattaa Akbaatatdíá an baa hawasséesh ala kooté baleiichiweé iháam ko ii baa xíassaawahchewiik. ²¹ Iiwaaxawuapúalioolak ko kala kooták. Bíalak baaxawualfawiak iiwaaxawuapúalioo dak baaxawuachía ahkaáshdak bach íhkashiak dúxsache aa íhkashiaitchiak dúushiit dappóxiik.”

anmiléelim chúakaateesh

²² Jesus koóm Jerusalem kuss déesh amméaxe ashalakulukkúluuaheesh shóoleehtaa al ilíiash bilaxpáake ii baa baachimmíhchek. ²³ Heem bilaxpáakam hilásheek. “Jesus bilaxpáake ak ilíosh kooshtakáatak he?” Jesus ak kooléesh xaxúa kuss iláak. ²⁴ “Akbaatatdíá is awé an biléeluua chúakaatak. Biléenmiakaasaalah. Hinné dii baachiweéwiiluk. Ak biléenmia iiahúuhtaa al ahó biléenmioolak aliilúuleetiihmaachik. ²⁵ Hinné kúh ii baa xíassaak. Hinna awaasúua ak éesh iluuák is bilía chissák chichútchelak awéeleen díluuak bilía dáalitak dáawakaak “Bilía dústawilikkuuh.” daalolak díss hilásheeihmaachik. “Shóokaa

dalóolak kúh baalaaxták. Dii sapéeolak dii bii baaláhkassuuk.”

²⁶Heelak díiluh hilásheelaalohmaachik. “Dii awáxp baa buusúum balee baachimmílahkaak ashhéele koon balee baánniliik.” ²⁷Heem hilásheeihmaachik. “Dii sapéeolak dii baalaaxtatáahiluu. Shóokaa dalóolak kúh baalaaxták. Dáalah. Bii axiissaalah ak baa kxawíihileen.” ²⁸Heehtaa Akbaatatdíia an bacheeítcheesh koon Abraham dak Isaac dak Jacob dak Akbaatatdíia ammaaihchiláakuuhcheesh iixaxúa koóum áxpak awáatuum alákuulak bínnaanmialuulak dii isstíalaak dii déehkuulak díilahchilapaxak díiwuua baatcháatdaalohmaachik. ²⁹Heelak huchalahúua shoopát alápasshiko ashbaaihée ahóom kúh duúak Baaiiwaakoochihtéesh koon áxp awáatak baa duushíohmaachik. ³⁰Kooták. Hilaakée hinna awé áake ak ii háakkaashkaateesh kuk bassáaoohmaachik. Haak ak basséesh ko ii háakiohmaachik.”

Jesus Jerusalem bilaxpáake an daásxawiikaashe

³¹Jesus íwahkoosheesh Pharisees kootúum duúla diíak kuss hiláshiiok. “Kan daáhah. Herod dii dappeewíak.”

huum ³²bakálee díak hilásheek. “Eek cheétak isakkupéehetaa baa hámneetak. Dáak hinné chiwáalah. “Shóotdaalaht baleiláaxxawiia basstíalaak baa anneé óochiawahkaak shóottannahtaa ammaa díawaawiawee kan bihaánmihmaachik.” haalah. ³³Heehtaa Akbaatatdíia ammaaihchiláakuuhchem Jerusalem awéeleen sheelák annawíssaak. Heem kootáá baa díawaawaalitak

baaláawaalitbiiish daache aa Jerusalem baáwihmaachik.”

³⁴Jerusalem Jerusalem bilaxpáake ilusseen kuk kala sáapii Akbaatatdíia ammaaihchiláakuuhcheesh díiluss déehkuum biiá ii xíhchitdahkaak dáappiio? Akahchiiia dii bach aawaák baashchíilisdakaake dáakuua iaxpíua biaxséeliiaik íasseeiluash ko koótbaawiawaahetaa bii koochéelahchewialaassuuk. ³⁵Heehtaa hinné éhkaalah. Akbaatatdíia alachiwakáauashbaakussahkeesh íhchish déem aasúua ishkawuúleetaahak kaáuk. Deéla hinné dii baachiweéwiiluk. Bíss hilásheelaawialuuk. “Akbaatatdíia balee héelass húuhkaak baa áatchilahchek. Akhuuwíash Awóonmakaauash hinné koók.” daak íwahkoosheeluulak kalakoon ko baapé kala chii bii alákaalohmaachik.

Jesus bacheém baailísheesh óochiahchek.

14 Baapchikittúum koóm kalakoon Pharisee kootám bilaxpáaktaahilak asíiteesh bilaxpáakeesh hawéese héeleen Jesus kussáak ammaa an dóo dak ala xachíia dak íasseekaasuuk. ² It awáatak baa duushissáau Jesus ishóocheen bacheém isaanneé baatcháatak iihulé dak áale dak dappúshim koolám íkaak. ³ Kalakoon Jesus hileen baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak Pharisees kootéesh dak kuss hilásheek. “Baapchikittúum koon bas baleilíiaakaxpisuuua awúuan an baalaátuuua baa anneé al óochiahkuua annawí xuh baaleeta?” hem ⁴ ilíissuuk. Heem hinna bacheé dúttak dússhihtak an baailíshe óochiahkaak déehchek. ⁵ Heelak Jesus hileen bacheésh kuss hilásheek. “Dii sapéelahtaa dís ahpisáa xuh dís apúuwatbishim awushéem awuúss passhilák kootáa Baapchikittúulahtaa kala kookaásheen dahkuluttéelohmaachik.” hem ⁶ ilíissaataahiluuk.

ala cheéshde

⁷ Awáatak baa duushbíoom hinna Pharisee kootéesh is ak ashbiléele bat baa áppassak balealawáatchikittuua ko kooléewoom Jesus íkaak hinna baleiichweém ii baáliliik. ⁸ “Baa baa duushíhchewiak dii kussáalak balealawáatchikittuua koon awáatbiassaalah. Aaláa bilaxpáakasiiteem kúh kussáaooh. ⁹ Heelak hinné díilapta ak dii kussúuash koon dii awáachihchewiak húula dii hiiák díss hilásheehmaachik. “Al ámnaache hinna bacheé ko koon awáachihkaah.” helak dii batchooléelahtaa díluuak bitéen ámnaatdihmaachik. ¹⁰ Heehtaa bilaxpáakeem dii kussáalak daléelak bitéen ámnaatdak huuák dii hiiák hilásheehmaachik. “Biilápaaachee kooxaák awáachitchiiah.” helak dii al íkuuan dii chikittaálakum ii kooták. ¹¹ Bilaxpáakeem ak baatcháatdaak ii báakaatdewialak chiwakálaa Akbaatatdía háakahcheihmaachik. Heelak ak cheéshdeesh kuk Akbaatatdía báaxxiak chikittaakuukaáshiihmaachik.”

¹² Kalakoon Jesus ak kusséesh kuss iláak “Baa dáhkussaawialaalak díilapaache dak dakúpe dak dís bilaxpáake dak ak baa kúuwissee dak kuk kussáassaah.

Koótdaalak bakálee díaohmaachik. Dii kussáaohmaachik. 13 Baaleettaa shóon baa dákussaalak baa baatcheeshkáate baa ihch aliinneete dak ak díussee dak ak ishtáleetkaate dak kootéesh ko kussáah. 14 Dii bakálee díawioolak aliilúleetiohmaachihtaa shóon ak koolássuum Akbaatadía kala hoowikáattaak baa annawéesh chiltúulak dii héeleelak baa bakálee ahóom Akbaatadía dákak ko ii an dalásitcheesh alóhchikaapdohmaachik.”

baa duusúum baatcháachkaasheesh

15 Heelak Jesus iláak koowéesh ak áxp baa duushéesh hawátam al ilíia iikukkák hilásheet. “Baaiiwaakoochihtéesh koon bilaxpáakuum baa duushbíooosh ko ii an daásittuuash óhchikaapik.” hem 16 bakálee díak baleiichiweém ii baa xiássahaakaak chiweék. “Hileen hawáttaa bacheelák baa baa duushítcheehchewiak baa ahkaáshkussaak. 17 Kalakoon kal ammaa baa duushíhchewiash kala híim ishkawáashe chiwaák ammaa kusséesh xaxúa kuss déehkaak kuss hilásheehchek. “Duúaalah. Kan baatách ákkuuwik.” 18 Heehtaa hileen baa kussúuash déessaawiak is biipchíiluuk. Baa ishkawáasheesh bassáa híia hilásheet. “Awám hilaa awíaschilim baaláak bahchichawákaawihmaachik. Baawakiík. Bii kalaaxtawakúhkaah.” 19 Iháalak kúh híilelak “Apíuwatbishe bach iichúa chiaxukaáshim hilaa awíaschilim hilaakée ko baaláak ammaxxiták bahchichawákaawiawaak. Baawakiík. Bii kalaaxtawakúhkaah.” 20 Heem iháam kúh hilásheet. “Hilaa buáwishim baaléewiawaalak anmeéleetbihmaachik.” 21 Heem hinna baa ishkawáasheesh chissáak is bacheeítcheesh hiiák hileen baa kusséesh al iláauh xaxúa chiweék. Hinna bacheém ak baa kusséesh daaskawáak ishkawáasheesh kuss hilásheet. “Díhkammissaak asaalák dáak ashéele kootáa alíiannee ak koolé baa baatcheeshí dak ak dílissaa dak ak istáleeta dak ak díuassaa dak xaxúa óoh.” 22 Hinna baa ishkawáasheesh dáak chissáak húula is bacheeítche kuss hilásheet. “Bii dáawasheesh kan díawaahataa kootáa it ishkawuuá bach ílutchikiissaak.” 23 Heem hinna bacheéesh ishkawáasheesh kuss hilásheet. “Dáak an baa íaschiluuua dakkaták alíiannee dak alatshíia dak ak kooléesh ammaa alákee húuhkaah. Heelak baasúuishiawuua

ílutchikbaawiawaak. ²⁴ Heeht baam dii baachiweéwiiluk. Hawátuum koochihkáa bahkusséesh hilaa duúlolak biléenmahchessaawihmaachik.””

Jesus ak píisshe dée chúuss déeohmaachik.

²⁵ Bilaxpáake ahnák Jesus áxpak dáalaaliolak kalakoon ískussaak kuss hilásheek. ²⁶ “Sapéelahtaa bii píisshe huuwíash koochihkáa hinné éhchekaashdak koók. Sapéelahtaa bii akxíiak aksée dak uá dak dáake dak akúpe dak iiaxúahtaa ko bassáahchelak akbiiáxphawassdaaweesh kuk kala ko hawássaak. ²⁷ Dii sapéelahtaa dís baawatbakálee dáchiissaak bii aláxpak baa chúuss daléessuulak akbiiáxphawassdaaweesh kan dii hawássuuk. ²⁸ Dii sapéelahtaa awaasúuwaakum díalaawialaalak koochihkáa íewishe sáamnak élahkaak dís bálee dáhchichalakaak dii ímmilak kala hilaa díalaaliish daachik. ²⁹ Heehtaa koótdaassaa awaasúuwaakum dáhchinneelak kalakoon diháanmialaak anneéleetdak ak íkee iixaxúa dii ilikkákkaahilak ³⁰ hilásheeohmaachik. “Hinna bacheeichkáate awaasúuwaakum chínnaak baa alíipalaaxtak iháalissaak.” ³¹ Ta xuh hinna bacheeítchikaashdak dúxxiileewialak is akíssatdee pilakisáa pilaké pilakdák is koochíia kuk pilakisáa pilaké díuhpaa pilakdák hinna ak dúxxiileewiash baa chilasshihchíihmaachik. ³² Heelak is koochíia axsheewíalak aliilúuleetihmaatdak ala koolúua it héemmishtaahiluulak akíssatdee ham báasak déehkaak baawiísh baa chiaxxapéelak bat bachíassaaohmaachik. ³³ Haak díiluh baatách xaxúa koowíiak díusaalah bii píisshe dalúuwialuulak.” hek Jesus.

Awaxóosam ala kúpdeeteesh xawáauk.

³⁴ Awaxóose ala kupé íttuuk. Ala kupé haamnák shóotdaak kaka awaxóoskupdahkuuk he? ³⁵ Awé héelass shítuu xuh bishéechiileele kúh héelass shítuulak aliilúuleetam hawáxiiohmaachik. Dáhkuxuuwishdak dííkukkukchiialah.

iisaxpúatahchewishkam xapíiash

15 Baapím bálee ii baakakíiwishdoo akkulutché dak bilaxpáake ak isítchiiolete dak ak ihch alíinneete dak Jesus al ilfia iikukkuwíak ii óoshtachkaauk. ² Hinna

íwahkooteesh Pharisees kootéesh dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh koóum íin bat shéess ilíihahoolittaak baa hilíkalatchessaak hilíashiiook. “Hinna bacheeichkáate ak baa kxawíihileesh ko sapíhkaak kúh áxp baa duushík.”

³ Hinna íwahkooshiiosh Jesus hinna baleiichiweém chiwaák hilásheet. ⁴ “Dii sapéelahtaa dís iisaxpúatahchewishke pilakisáhtaa hawátkaateem xapíalaak hileen hawéeseesh awachúhkeen alíhchish daláak hinna hawátam xapíash dáchichiilak koómnaassee aa alóhchikaapdihmaachik he? ⁵ Heelak shóon alóhchikaapdak dalásitche ii baalíhkammaatak dishíuataalaak ⁶ aalalákuak dílapaache dak aláxpilaashhia dak diláak kuss hilásheelaak. “Bii áxpak baalíhkammaataalah. Bas úuxam xapíash awóhchikaapik.” ⁷ Hinné dii baachiweéwiiluk. Ak baa kxawíihileem hawátkaateem ammaa ala kxawíianniash ii ihkulupíak an bilaxpáakeesh ihkulussáak ítchikaasshelak Baaiwaakoochihtéesh koon baaihkammáachkaashkuuohmaachik. Hileen al ahóosh kuk baa tátchikaatdelom ii ihkulusshíilush daatdeetak hilátuuash baaihkammáachkuuash doosaléehmaachik.”

**Bálee hawátam
xapíosh Jesus ii
baa xíassaahchek.**

⁸ “Ta xuh bíalak is bálaauuwate pilakdák hawáteem xapíalak is biláakkishe aláxiak aasúua ishkawuuá aláasho kootáataahilia chilikaxxák chichílikaaasak háaksee óhchikaapiihmaachik. ⁹ Heelak hinna óhchikaapeesh iilápaaache dak áxpiisshhia dak iláak kuss hilásheet.

Luke 15:5

“Bii áxpak baalíhkammaataalah. Bas bálaam xapíiash awóhchikaapik.” ¹⁰Heem kala chii díss hilásheewaak. Shóon bilaxpáakeet ihchichéhkaak baa ala kxawíianniash dúusaak Akbaatatdía iískussaat bilaxpáakiapawishe baa ihkammáachiiluk.”

iisákshikaatdak ammaa kuss chiseé xapíialak

¹¹Kalakoon Jesus hilásheek. “Bacheelák dáakiisaakshe ilápkaasuulak ¹²baapdák hinna baa íáheesh koóm iilápxe kuss hilásheek. “Axée baa deé baa an bíss chiseé kan bihukúh.” helak hileen dáakbachee an baaláhkuuash kulusátak dúuppee kuúk. ¹³Hinna íwahkooteesh shíakaashissaa hinna iisákshikaateesh baa ala kúuash xaxúa kulutták kalakoon dúatak awé al awateelák kuss dáak koon an bilaxpáakeesh xawíikaassaak baa iháattaak ammaa éesh haawéetaahilik. ¹⁴Hinna ammaa éesh haawéetaahileesh íkuxxaan hinna awéesh kuhtée bale ammaa duushé hilahpikaáshim bilaxpáake ahkaáshim alísuua ii shóoleehst sáahuuk. Kalakoon baa héeleen ihch alíneetak daachík. ¹⁵Heelak déela bale baa hilichíilak bacheelák hiilák báasak bale baa hilixawíikaashim ko díak is daxpitcheeúuxe ko íasseehkaak hawasséehkaak baa duushíhkaak ii ihchi baa ashítchek. ¹⁶Ik eekuússuulak alíshe ii daxpitcheeúuxe ammaa duusíuaht óolichik. ¹⁷Baapdák daataachíán ihchichéhkaak “Biilápxe ishkawáasheesh iixaxúa akitchilaak ammaa duusúua hilahpíssaam baa al akúkaawisak bik baa héeleen balíshe ii baáshbiik. ¹⁸Alahiláa biilápxe kala kuss baakuáwiik. Heelak kuss hilásheewaawiik. “Axéekaat bii al alákeen baa kxawíiliawaak dii daásxawiwaak. Akbaatatdía kúh bii al íkeen koótbaak ¹⁹“balaaké” daawialaalak bii anníhiissaak. Bii díshkawaashdaalak ko ítchiihmaachik.” baawiáwaak.” hek. ²⁰Hinna íwahkoosheesh iilápxe kuss dáakuak. An dée it héemmishdem hinna iilápxe kukaa kal íkaak. Heem al íchisshe dak an daásdeeakuua dak ii dáakeesh alápasshiss basáak hiiák kukaaaaxpák óhchikaapik. ²¹Hinna iisáksheesh koolák “Axéekaat bii al alákeen baa kxawíiliawaak dii daásxawiwaak. Akbaatatdía kúh bii al íkeen koótbaak. “balaaké” daawialaalak bii anníhiissaak. Bii díshkawaashdaalak ko ítchiihmaachik.” hek. ²²Heehtaa hinna

iilápxeesh ishkawáshe iláak hilíasheek. “Díhkammissaak dáak bale baaaxúassee ítcheem aaluúak ii díahkaalah. Bale ischássassheem dak huupéem dak kúh aaluúak ii díahkaalah. 23 Dáalah. Bishéeiichiinnaake ilápkaasheesh aaluúak dappiáalah. Baa baa duúshbahkaak baawihkammáatbook. Balee daásitchikaashik. 24 Hinna balaakéesh kala shée ko kala kooták. Heehtaa bilaxpáakak kuúk. Xapíiwuuash kal awóchikaapuuuk.” helak baaihkammáatuuk.

25 Hinna íwahkooteesh héelapko hinna bachéesh dáakiisaakshe baa isaáheesh kuk is awúua koon baa hinnahkúuan koowíiak ashé koosaa híulelak baláxuukoolak dissúukoolak baaihkammáatum iikukkulák 26 ishkawáshe hawátdak iláak “Sáaphiluu? hinna baa saxpé baatcháache.” helak. 27 “Dichúukeesh baa sáapdeetaa alátdeetak kala kuúm díilapxe bishéeiichiinnaakam ilápkaasheesh balee dappeéhchek.” helak 28 hinna dáakeesh baa isaáheesh daaskawáak ashé biléelissaalak iilápxe asaalák bakáak biléelihchewialelak díassaa 29 iilápxe kuss hilíasheek. “Axée báalee hámmishtaahilim baa díawaawalakak dii iichúuwessaak. Heelak baa hawáttaakaatdaht úuxihiwishdaakeeh bii dákdeetak “Aaláa díilapaache aláxpak ii baalíhkamaachkissihih.” bii daaleetak. 30 “Hinna daláakbacheele baa deé al ii díá iháattaak bía akihchiwaalútche ko ii haawéetaahilak kal ihch aliínneetam kala kuúm bishéeiichiinnaakam ilápkaasheesh dáappiialakuk.” helak 31 “Balaakkáat baaptatchée bii aláxpak hileén dállichik. Baa an béesh al iháassaaleetta xaxúa dii daáuk. 32 “Hinna dichúukeesh kala shée ko kala kooták. Heehtaa bilaxpáakak kuúk. Xapíiwuuash kal awóchikaapuuuk. Ko ii baawihkammáatak balee daásitchik.” hek.

baa ishkawáashbacheeitchim alataawitáahilisseesh

16 Jesus koóm akáxphawassdaaweesh hinna baleiichiweém ii baa xíassaahcheesh chiwaák hilíasheek. “Hawáttaa bacheelák dahíssaalak ishkawáashbacheeitché koóm ammaa eé ala hawassée ítcheessaak baa xapíiam baa aaliíok. 2 Heem hinna bacheesh dahísseesh ishkawáasheesh iláak kuss hilíasheek. “Shootkéelichi? hinna baa dii shiío. An baa dii hawasséewahcheesh baalaátak bihkukák baa deé kulutták

kan dáah.” ³Hinna ishkawáasheesh baa chilasshihchík. “Baa balasalakoótdeetak. Bas bacheeítche ammaa díawee koon bii isshíalaak bii déehchewiak. Bitchíassaam awaxakúpbaawiawaalak baalúukaashdak anmeéleetam kootáa baa baawakáak baa baakanmiáwee kúh bulusshíchik.” ⁴Daachían baa dasshihták “Hilátbaawiik.” hiliachik. “Hilóssheekaateen ammaa díawaawiawee kal éwahkaak ammaa díawee xapíiwaalak bii inníiitchiawakak bii íkaawakak bii kussáaulak baliachik.” hek. ⁵Kalakoon hileen bilaxpáakuum is baa íiwishdeetbisuuash iháata innáak báxxak “Bas bacheeítche kuss dís baa íiwishdeete sáawi?” helak ⁶“Baáchuushipitkaate ii taláalioo ísste isáatkaashe pilakisáak.” helak hilásheet. “Hinna dís baa íiwishdeete éehkoon awaakkáak baalaátak chiaxxúaa pilakíiah.” hek. ⁷Ii piishilée kúh báxxak “Dís baa íiwishdeete sáawi?” helak. “Baaxawuaápáale ísste pilakisáak.” hem chiweék. “Dís baa íiwishdeete dúttak baalaátak dúupahpiaa pilakíiah.” hek. ⁸Bacheeítcheesh hinna ishkawáasheesh alataawitáahilissaam al ihmíawaatchaacheesh dak isakkupéé ii baa kulushpía íkaak chiláshik.” Kalakoon Jesus hilásheet. “Bilaxpáakuum Akbaatatdía ak alaaxtéesh al ihchi dúttak al ihmíoo éhkaak an bach áxp baa hilúua íttuuk. Heehtaa ak baa kalátcheesh baaleetak. ⁹Hinné dii baachiweéwiiluk. Hinna awé áake ammaa an daáush ii díalaaitchilaak ii díilapaatuua ahnák an baa ii baa koochihtéesh daliólak dii óhchikaapuulak koon áalahkulohmaachik.

¹⁰Baa dákuua kooshtakáatdaht dáhchikittaak annámnaak ii díalaaitchiluulak heelak hammishtaahiléem kaka dákuohmaachik. Haak baa kooshtakáatdaht ii disákkupeelohmaachik. ¹¹Hinna awé áake bale baa éesh ii dii dahíssaak ii díalaakxawiiluulak baa koochihté koottáahileesh sapéen dákuuk he? ¹²Bilaxpáakeem baa eé dii hawasséehkuulak dáhchikitcheessuulak heelak sapéen bale baa eé ítcheem dákuuk he? ¹³Baa ishkawáashim is bacheeítche díupkaasshewialak aliínneettaahiliihmaachik. Hawáteem chikittaák baa díakuuak hawáte kuk kuss íkaassaihamaachik. Heem Akbaatatdía dak bálee dak díupta bach kuxxáalahchewialaalak anneéleettaahiliihmaachik.” hek Jesus.

Jesus ammaa ala shéesh ham

14 Hileen Pharisees kootéesh bálaa ak íchissrikaasheesh Jesus al ilfia iikukkák baaík shiíahaatuuk. **15** Heeht Jesus kuss hilásheeek. “Diiluk bilaxpáake al íkuuan díhchi baa annámnuuk. Heehtaa Akbaatatdía dalásuuá éhchekaashik. Bilaxpáake ammaa al ítchikaashihkuua Akbaatatdía kuk dúipiakaashik.

16 Baleilíiaakaxpisseeesh dak Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh an baalaátuua dak Akbaatatdía kon hawátuum hawassíakuuhchem dii baachimmíhkuua aa John húuk. Hilaakée Akbaatatdía an bacheeítchikaasheesh dak hawátuum hawasséesh dak ii biichiwaawaalichík. Hilaakée bilaxpáakahkaashim iiwaachíssaak Akbaatatdía ihchi daásdeeakuuhchewiakaasuuk. **17** Heeht awáxe ala kooléesh dak awé dak haawúulahtaa baleilíiaakaxpissee bale al ilfia an baalaátuua al ápchisuua shóohkakaatdaht an baatcháache kal ii haámneettaahilik.

18 “Bachéem uá áxpassaak bía ihéem ko áxpaklak ko bacheé ak baa kataalík. Bachéem hinna bíam áxpassuuash áxpaklak ko bacheé kúh ak baa kataalík. Hileen bacheesh díupte ak baa kxawíihiluu.

Lazarus dak bacheém dahíssaakaasheesh dak

19 “Hawáttaa bacheelák dahíssaakaashdak baaptatchée baaaxúassee al ítchite ko ii díak akítchilelak **20-21** hinna is binnaxchiwilía koon baa baatcheeshkáatdak dáshe Lazarus huulak baaptatchée koon xapíhkaakuuiluk. Alíishe ii hinna bacheém dahíssesh is baaihulishoopé kukaa ammaa duusúua ala xapáahe óolichik.

Luke 16:19

Axúa kootáa púak ihch alíinneetam bishké duúak ala púa dáachipiiluk. ²² Hinna baa baatcheeshkáateesh sheelák bilaxpáakiapawisulak duúla kulutták Abraham ala koolé kuss aalaáulak áxp awáatak áxpak duushík. Kalakoon hinna bacheém dahísseesh sheelák díusaaulak ²³ Bilée Isée héelass dáak koon baa baatcháatdiak. Heem awateéhtaa báakuss íkaalelak Abraham dak Lazarus dak bat bakútkaateen kaáulak íkaalak ²⁴ kalakoon hinna bachéesh dáasaasak “Axéekaat Abraham bii íkaawakuh. Hinna bii ala koolé baa aláxiim baa baatcháatdiawaak. Eek Lazarus húuhkaak ischuhpé bilé datchíisshehkaak baléeshe dísshihchilak kooláht bii ittéekaatiihmaachik.” helak ²⁵ hilásheet. “Balaakkáat hinné chichéhkaah. Koottaléesh an dii bilaxpáakeesh akítchilek. Hilíchiisaa Lazarus baatcheeshkáatak ak kuxshíleetak. Hilaakée baa baatcháatdialaam Lazarus kúh kal akítchilek. ²⁶ Haak kootáa balee kuá amméaxe xakúpkaashim koolíiom an balee daláaleetam bíluh an dii biíoleetak.” hek. ²⁷ Hinna ak baa baatcháatdiash Abraham bakáak hilásheet. “Kootdák Axéekaat Abraham Lazarus biilápxe ala kooléesh kuss déehkaak ²⁸ bakúpbachee chiaxxukaásheesh baálilihkaak kuss hilásheehkaah. “Hinna an bii ala koolé ii baa ítchileettaahilim baa baatcháatdiawuuk.” helak kalako ii ihchichéhcheoh. ²⁹ Heelem Abraham hilásheet. “Moses dak Akbaatatdíamaaihchiláakuuhche dak baa baalaátuuash koolák. Dáawiiaak díailush daachik.” ³⁰ Hinna ak baa baatcháatdiash koolák bakálee díak hilásheet. “Axéekaat Abraham baa iikukkússuuhtaa baam kala sheelák iláaxe dáak hiiák inníilak kala hilaa ihchichéhcheohmaachik.” helak ³¹ kuss hilásheet. “Moses dak Akbaatatdíamaaihchiláakuuhcheesh dak iikukkússuuulak bilaxpáake kala shéesh iláaxe dáak hiiláhtaa sáapii kalátcheoh.” helak Jesus baleiichiwéesh iháalik.

baa ala kxawíiannioo

17 Baapím Jesus koóm akáxphawassdaaweesh kuss hilásheet. “Baam ak baa kxawfiliahche duúohmaachik. Heelak ak koochéewia tak baa baatcheeshdíaiwík. ² Sapéelahtaa hileen ak bii kalátchekaatcheesh hawáteem bilaxpáakhaakkaashkaatdahtaa an bii bíash díushiihkaak baa kxawíihilihchelak

biiisáakaasheem áape kuss daxták bilisée binmúuass shítuulak ko heetashtéehmaachik. ³Hinna íwahkooteesh kalako ii bach íassiialah. Dakúpeeesh hawáteem baa iháatchelak baa ala koótdachiweelak ii ihkulusshíilak kalaaxtakuúh. ⁴Heelak baaphawáteem sáhpuataahileem dii iáxxohchelak kootáa sáhpuataahileem huuák “Bii kalaaxtawakúh. Kan bihchichéwahchek.” helak an dii iáxxohcheesh kalaaxtakuúh.”

bale baa kalátche

⁵Bacheeiiaxpíluupeesh koóum Baxxiilaatúuash kuss baa kaalák “Akbaatadía an bahkaláttuua áxpihkaawilikkuuh.” huum ⁶bakálee díak hilásheek. “Akbaatadía an dáhkalatcheesh puuxkahaahkakáatdahtaa hinna balapáalam ichíhchishiia awateé déelahtaa “Dís ichíhchishiia áappaa díhchi kulusták bilisée díhch awuússiaah.” duulak koótitchikaatiihmaachik.

baa ishkawáashim baa an dáish daacheesh

⁷Baapím Jesus koóm ii baa xíassaahkaak hilásheek. “Díshkawaashe baa hilák dahlkulák amnaxxiché xuh iisaxpúatahchewishke ko íassiiak koowíiak kuulák kalakoon kuss hilásheelaassaalihmaachik. “Biléelak kootáa awáachih. Eewalákbii.” ⁸Baaleettaa hilásheelaalihmaachik. “Baa ákkuuwiiaak óosshee hínmakuh. Baa buúshkoommaalak kala hilaa díh baa dilúshdihmaachik.” ⁹Díshkawaashe ammaa díalahche kuttáchkaat díalak ii “Ahóoh.” daaish daatdeetak. ¹⁰Heem díiluh díixaxua baa ishkawáashdak ko kala koottáahiliilush daachik. Akbaatadía ammaa dii díahkuua kuttáchkaat díaluulak hilíashiialah. “Ammaa balee díalahche kuttáchkaat díawuum bíluss “Ahóoh.” dee balee anníhiissaak.””

Baapím Jesus bacheé iipilakúum baapúaoochiasseesh hoowéetchek.

¹¹Jesus dak áxpeesh dak koóum Jerusalem kuss daáum awúum Samaria dak Galilee dak awannúukaaxuuash kuhtéetaa daáuk. ¹²Ashalakuluúm kala koosaa duúom kalakoon bacheé iipilakúum baapúaoochiassee kootúum akshíahtaa iluuák ¹³chikittúuhtaa hiisáa dáasaasak

“Jesus balee baatcheeshkáatak balee íkaawilikkuuh.” haak bakáauk. ¹⁴Heem Jesus íkaak hilásheek. “Dáalah. Akchiwakiwachéitche dílhch íkaahkaalah.” Hinna daáush héelapko isaanneéo óochiak. ¹⁵Hileen bacheesh hawátdak isaanneé óochiam éhchelak chissáak Akbaatatlía dáshe hiisáa dáasaasak baaihkammáatak ¹⁶daásitche ii Jesus ishóocheen xápdaak “Ahóoh.” hek. Hinna ak hilíacheesh awé Samaria ko kukaa húuk. ¹⁷Kalakoon Jesus hilásheek. “Isaanneéo ak óochia iipilakúuk.” baliacheesh iihawátahpéesh shóou? ¹⁸Hinna Samaritan kootéesh kuk chissáak Akbaatatlía kuss “Ahóoh.” haak ak baaihkammáache kuttáchik.” hek. ¹⁹Kalakoon Jesus hinna bacheesh kuss hilásheek. “Díluuh. Kan dáah. Dii óochiawahchewiawaalak kootíhmaacheesh dáhkalatcheesh ko ii kan dii alíatdeetak.” hek.

Akbaatatlía an baa hawassíiakuuwia dak an bacheeítchikaashbia dak

²⁰Baapím hileen Pharisees kootéesh koóum Jesus báxxak “Shóottannak Akbaatatlía huuák hinna awé áakeen bacheeítchikaashdek he?” huum kuss hilásheek. “Baa íassaalaakaashdahtaa shóottaleen huulák ii élahcheleetdohmaachik. Koottannák ii baa xíassaaleetiihmaachik. ²¹Akbaatatlía an bacheeítchikaasheesh kan dalásuua awúualuuuk. Heem bilaxpáake “Ikaalah. Eehkook. Iwahkook.” hessaaohmaachik.” hek.

²²Kalakoon akáxphawassdaaweesh kuss iikussáak hilásheek. “Baapéem Bilaxpáakdaakbacheesh alákaalissak “Awákuulak balee ittéehmaachik.” diliatuulahtaa alákaassaalohmaachik. ²³Bilaxpáake dii chiweéohmaachik. “Bilaxpáakdaakbacheesh íwahkoolak.” huu xuh “Hinnéek.” huulak hileén kuss basáak déessaalah. ²⁴Iwak ii sheewéé kalíhchiit awé kootáa saasaáheetiik. Bilaxpáakdaakbacheesh shóon chisshíilak íwak kuk kala koottáahiliihmaachik. ²⁵(Heehtaa koochihk Bilaxpáakdaakbacheesh baailíshekaasak baa baatcháache ahchúuss déelak kootáa hinna baapé bilaxpáakuum ak baa kxawíihileesh kalátchewiassuuash iiwiátak an baa baachimmíwahche iikukkússaaohmaachik.) ²⁶Bilaxpáakdaakbacheesh baapé ala chisshíiwia dáalaaxtuuk.

Noahsh koottaléesh ala kootíuash ko kootihmaachik.

²⁷Koottaléesh baa duusák baa isshiíák bach áxpaahe aa Noah koóm báasheem dahpím heelom bilíhuak bilaxpáake xaxúa haawúuk. ²⁸Baapanmasshipúum Lot an bilaxpáakeeseeh koottaléesh kúh kala koottáahilík. Baa duusák baa isshiíák baa íaschilak baa iiwaaíaschilak baa awuússiak baa chínnuuk. ²⁹Kalakoon baapím Lot iiwaachíssaak Sodom koon iikusták déesh bilée dak biláataxpuua dak báakukkoko huuák Sodom bilaxpáake xaxúa haawéetaahiluuk. ³⁰Heem baapéem Bilaxpáakdaakbacheesh chisshíilak kúh kala koottáahilíhmaachik. Bilaxpáake baa ákkuuweessaa ihch áakhiissaaohmaachik. ³¹Ko baapé huulák dáasuua áakeen dáalitdak kootáa baa deé ishkawúualuulak biléelissaa baa kulutchiwíassaah. Kootáa dáah. Haak alatshíia dii koonnák dáasuua kuss chisshíissaah. Díhkammissaak kaláah. ³²Lot uá ala kootéesh kalaaxtássaalah. Chichéhkaalah. ³³Dii sapéelahtaa an dii bilaxpáakuua ko aláchissaak áakiluuxiipadolak kootáa xapílaalohmaachik. Baaleettaa an dii bilaxpáakuua háakdahkaak díhkulupialak ko an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtíihmaachik. ³⁴Baa dii baachiweéwiiluk. Ootchia koon boolák bilaxpáake iilápuuam balealaxapéem koon bach áxpak xapíulak hawáteem kulutták hawáte íhchish déeihmaachik. ³⁵Ko baapé bía iilápkasuuam bach áxpak baaxawuá sapiolak hawáteem kulutták hawáte íhchish déeihmaachik.” ³⁶Bacheé iilápuuam alatshíia héeleen baa hilíulak hawáteem kulutták hawáte íhchish déeihmaachik. ³⁷Heelak hileen áxpe Jesus kuss hilíashiiook. “Jesus shóohtee koon kooták he?” huum hilíasheet. “Haak kúh hilíatak. Bilisshéet koon baachít iaxxiixiipé kuhtee koon bat diíaaahiiluash ko kala kootíihmaachik.”

akbíasshim dak anmalewaatcháache ak kuléesh dak

18 Jesus koóm hilíasheet. “Dáhchiwakaau koowéessaak díhkualassaalah.” haak kalakoon akáxphawassdaaweesh baleiichiweém íwak ii xíassaahkaak chiwaák ² hilíasheet. “Hawáttaa awaasúualahnak koon akbaachilasshihchím koolák Akbaatatdía dak bilaxpáake dak chikittaakuúleetak baa chilaschíleetak Akbaatatdía bilaxpáake an bakánniawiash kuss dasshihtaachíssaak

ihkaláttaak baatcháachik. ³Hinna awaasúualahoosh koon akbíasshilak koonnák ákahchiia hinna akbaachilasshihchéesh kuss dáak bakáak ihchi kuxshíhkaak “Ak biiichúule ala kulushpíawisak al ítche díawakak bach kuxxáahkaak kal ii díuhpee bii ditcheeshéehchessaah.” haak baasshihchéek. ⁴Désheetaa kukaa hinna akbaachilasshihchéesh chisshíalelak háakseesh baa dasshihchían “Akbaatatdía dak bilaxpáake dak bahchikitchéessaak baa bahchilaschíleetak. Akbaatatdía bilaxpáake an bakánniawiash kuss basshihtaachíssaak bihkaláttaak baatcháachihtaa ⁵hinna akbíassheesh bii baashihchikaásshem awákaawakak al ítche díawaawakbihmaachik. Koótbaassaalak bii baailíshekaassheihmaachik.” ⁶Kalakoon Baxxiilaatúash hilásheek. “Hinna akbaachilasshihchéesh baa daásdeeleteesh ammaa ala shéesh chilasshihchikaásaalah. ⁷⁻⁸Heem hinné éhkaalah. Akbaatatdía is bilaxpáakeesh kuk baapé dak óotchia dak kuss chiwakáak koowéessuuash kúh axxiíssaanihmaatak iikukkakuúihmaatak baatách xaxúa al aatáttaatchehkaakuuash kala shíassaaihmaachik. Heehtaa Akbaatatdía ak kalátchekaasak ak ihkúalasseesh it hámmishi xuh shóotiik he? shóon Bilaxpáakdaakbacheesh báakukkoko chisshíilak.”

**Pharisee kootám dak bálee ii
baakakíiwishdioo akkulutchím dak**

⁹Bilaxpáakuum baa íáleetak ihkaláttaak bilaxpáake hawéese awássaahkaak íwahkoocheeliuash Jesus kon baleiichiweém ii baa xíassaahkaak chiweék. ¹⁰“Bacheé ilípuulak alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuss dáak chiwakíiwoolak hawáte Pharisee kootdák hawáte bálee ii baakakíiwishdioo akkulutchilák kooták. ¹¹Hinna Pharisee kootéesh iluuák ii ihchi chiwakáakuuak hilásheek. “Akbaatatdíakaataa bilaxpáake hawéese ala kootúua bii kootássee díssee “Ahóoh.” baak akbaaataalé dak alataámmaatchaatak isakkupéeak ak baa kxawíihilak ak bach kataalé dak haak iwak bálee ii baakakíiwishdioo akkulutchéesh ala kootúua bii kootássee. ¹²Baapbaaliinneetamméaxe díuhpaa bilisshíissaanmaak ammaa an bíchiseesh xaxúa bahkulusátak ii pilaké

balákuik.” hek. 13 Héelapko bálee ii baakakíiwishdioo akkulutchéesh aláfachiahtaa iluuák kootáa cheéshdaak báakuss íkaassaataahilia hilásheek. “Akbaatatdíakaataa bii ak baa kxawíihilik. Bii íkaawakuh. Bii chilaschíh.” haak dusshúua chiliché ii shéehileesh an daásxawiiash ko ii baa xiássaaahchek.” 14 Kalakoon Jesus koóm hilásheek. “Hinné dii baachiweéwiiluk. Hinna bálee ii baakakíiwishdioo akkulutchéesh koóm Akbaatatdí baa annawíhkaak ihkuluschím dáakuak. Heehtaa hinna bacheé hawáteesh kuk baaleetak. Bilaxpáakeem ak baatcháatdaak ii báakaatdewialak chiwakálee Akbaatatdí háakahkaak ammaa hámneettaahile aahíihmaachik. Heelak ak cheéshdeesh kuk Akbaatatdí báaxxiak chikittaakuúihmaachik.”

Jesus baakáatkaatumu chiwakáakuuk.

15 Baapím hileen bilaxpáakuum baachilaxchéehtaa aaluúahkak Jesus aaliíak dísshíhchihkaak chiwakáakuuhchewiook. Heelom akáxphawassdaaweesh íkuulak ak óosh alilásheettaak híihchessaawiook. 16 Heeht Jesus hileen baakáateesh iláak hilásheek. “Hileen baakáateesh bíss húuhchessaawiassaalah. Ishóochiss dashpíssaalah. Bilaxpáake hileen baakáateesh ala kootúa koótdaak ak cheéshdaak Akbaatatdí ko bíak huulak bilaxpáakuum ala hawasséesh kala ko héeleeluuk.” 17 Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Akbaatatdí an dáhkalattuuash baakáate ala kootúuash ala kootúuash ko kala koótdaassuulak Akbaatatdí díhchi hawasséelahchessaak kootáa is awé kuss daléewialuulak annuúleettaahiliíhmaachik.

iisáakshim dahísseesh

18 Jews is baaxaaliam chiwáxxak “Jesus dik dii ítchik. Bii baa chiwaawakúh. Shóotbaalak kal ii Akbaatatdí an bii bilaxpáake ii baa koochihté bakúk he?” hem 19bakálaa díak hilásheek. “Sáapii bii ítchik daa? Hinné chilasshihchikaáshih. Baa ítche hawátkaatam Akbaatatdí kuttáchkaatak. 20 Baleilípilakeesh élahchek. Bach kataalúua díassaa. Bilitchilappeéssah. Baa ataalíssah. Bale biísshe ii baa baaík sheéssaa. Dáksee chikittaakuúh.” hem 21kuss hilásheek. “Hileen xaxúa it bii shikáakam

kukaákan biukkák díawaawaalichik.” hek. ²²iukkák kuss hilásheek. “Baa hawátkaatam it díalaassaak. Baa deé xaxúa iiwaafaschilak bálee dilútcheesh baa baatcheeshkáate dúmmatdak kalako ii Baaiwaakoochihtéesh koon ammaa dáhkulutche ahúihmaachik. Kalakoon bii písshe húuh.” hek. ²³Heem hinna iisáaksheesh dahíssaakaashim iukkulák daasé xawíikaasak déek baa eé baatcháachkaasheesh xapíawiassaam ²⁴Jesus hinna bachéesh íkaak hilásheek. “Ak dahíssaakaashe Akbaatatdía an bacheeítchikaashe diíwioolak kuk baaluukaassáahiohmaachik. ²⁵Kooták. Ii baa xíassee baalúulaxisseem biichkawatshúa ala hupkáateesh chúuss déewialak ko baaluussáak bachéem dahíssaalak Akbaatatdíi ihchi hawassíiahchewioolak kuk baalúukaassheohmaachik.” hek.

²⁶Jesus ammaa ala shéesh ak iukkóosh báxxak hiláshiio. “Koodák ak ínneetihmaachik.” ²⁷Heelak Jesus bakálaa díak hilásheek. “Bilaxpáakeem íilaataahilia ihch iléewialak ihch alíinneettaahilak hawéese kuk iléewialak alíinneettaahilik. Heehtaa Akbaatatdíi ak baa ilée koók. Heem Akbaatatdíi baa sáapeem díawialak kootíihmaachik.”

²⁸Petersh koóm kuss hilásheek. “Biiluk baatách xaxúa bulusáak dii písshe baáuk buh. Koodák biiluk balee shóotak he?” hem ²⁹kuss hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Bilaxpáakeem ashalaakooléesh úash akúpeesh akséesh dáakeesh xaxúa díusaak íhchish déesh Akbaatatdíi ishkawáasak is baccheítchikaashihkaak ko ii koochéelak ³⁰hinna awé áakeeleesh bakálee ammaa kuhchiséesh al áxpihche ahkaaséehmaachik. Deéla baapiiháakdak Akbaatatdíi koóm kúh an bilaxpáake ii baa koochihtahcheihmaachik.” hek Jesus.

Jesus an dappeewíoosh kal ii dáahmíiaa al ii ilííash

³¹Aaleéla Jesus bacchée iaxpíluupeesh aák ittáchiiak kuss hilásheek. “Díukukkaalah. Isshíss baáwaaliíak awaasúualahum Jerusalem huuash kuss baáulak kalakoon Bilaxpáakdaakbaccheesh Akbaatatdíi ammaaihchiláakuuhche al ii baalaátuush xaxúa kootíohmaachik. ³²Heelak aaláak Jews kootássee kukúulak ilikákkaahilak batchooléehkaak áasshuookoolak ³³bii datchúsak bii dappeéohmaachik.

Heehtaa baáhko ii dáawiia an bii dúusaau koon baachilaák kaka bihchi bahchiléihmaachik.” ³⁴Jesus akáxphawassdaaweesh baa chiwaalaatchéesh sáapahchelak alaaxtatáahlak saakéelak éhc Chewialom baaleetak. Ii kooté hileen bachéesh kuss aaxuóok.

**Baapím Jesus bacheém ishtáleetam
ak baa bakíim óochiahchek.**

³⁵Kalakoon Jesus dak áxpeesh dak koóum awaasúualaho Jericho kan diítaahiluulak bacheé ishtáleetam alíiannee díusahpeen awáatak baa kaalák baa bíak daachík. ³⁶Bilaxpáakahkaashim bakúttaa daáum iikukkák ákahchiia báxxak hilásheek. “Hileen bilaxpáake sáaphiluu?” hem ³⁷kuss hiláshiiok. “Jesus ak Nazareth huua kukaa húuash dii bakúttaa déek.” ³⁸Kalakoon hiisáa iláak “Jesus David is íilaannee bii baatcheeshík. Bii íkaawakuh.” hek. ³⁹Ak ishóocheen daáush alilásak ilíihchessaawialom kannaa ilíhiisaakaassaáhak ákahchiia hilásheek. “David is íilaannee bii daásdeeawakuh.” hek. ⁴⁰Heem Jesus hinna déesh alaxxítak hilásheek. “Eek bacheé bíss aaluúaalah.” Heelak aaluúla aaliíolak báxxak hilásheek. ⁴¹“Bii sáapdialahchewialaa?” hem hinna bacheém ishtáleeteesh kuss hilásheek. “Jesus kaka bii baa íkaahkaawakuh.” hem ⁴²kuss hilásheek. “Hilaakée baa alákaawialaalaak kootéek. Dii óochiawahchewiawaalak kootíihmaacheesh dákhalatchem ko ii kúh dii ínmaak.” hem ⁴³kala kookaásheen baa íkaalak kalakoon Jesus píisse dák Akbaatadía kuss chiwakáak kootáa dáshe báaxxiialamnak hileen bilaxpáake hawéeseesh íkaak kúh Akbaatadía dáshe báaxxiiook.

Jesus Zacchaeus balapáalim koon chilahpíhcheesh

19 Awaasúualahum Jericho huuash Jesus koóm kuss dák daxxooták héeleetaa déelom ²bacheém koolám dáshe Zacchaeus huuash bálee ii baakáíiwishdioo akkulutchiwacheefchim ko ii dahíssaakaashik. ³Hinna bacheesh Jesus huua sapéelak íkaawiahtaa púmmikaatam bilaxpáake ahó ii Jesus al íkaaleetak. ⁴Heem Zacchaeus iisalakusáa xalússak dák balapáalim áachiwak koon Jesus kuhtéetaa déelak íkaawiak. ⁵Hinna Zacchaeus

ala kooléesh Jesus hiiák báakuss íkaak kuss hilásheek. “Zacchaeus hilaakkaáshe díikuxpih. Hinna baapé díss ashbínmaanmaaleewiawaak.” hek. ⁶Zacchaeus isítche ii iwaachíssaakaasak iikuxpák Jesus óchikaapak áxpak aasúua kuss aaléek. ⁷Bilaxpáake iiahúum ak íkeesh baa hilíkalatchessaak hilíashiiook. “Jesus ak baa kxawíihilim kuss ashbiléelik.” ⁸Zacchaeus daasé díak kalakoon iluuák Baxxiilaatúuash kuss hilásheek. “Jesus bii diikukkawakaáhah. Baa béesh xaxúa chússee baa batcheeshkáate bákbii. Haak bilaxpáakeem kuss basakkupéak baa sáapeem ii baxsheelák kúh bakálee dáawiia áatche áxpiwahchewiik.” ⁹Jesus bakálee díak “Hilaakée Abraham is fílannee ko dii hawatáahilim hinna baapé Akbaatatdía dáasuushkawuuash xaxúa iléek. ¹⁰Bilaxpáakdaakbacheesh bilaxpáakuum xapáauash ko chichíilak óchikaapak iléewiak ko ii húuk.”

**bacheewaaalisáam is bálee ahúm
ishkawáashe hawasséehcheesh**

¹¹Awasúualaho Jerusalem kan diítaahiluum hileen bilaxpáakeesh ak baa iikukkóosh an dasshihtúua “Kuhtéen Akbaatatdía kal an bacheeítchikaashbia xíassaakaassaak iixaxúa íkaahchewiak.” hiliatum Jesus koóm baleiichiweém chiwaák Akbaatatdía an baa hawassíakuuwia ii baa xíassaahkaak ¹²hilásheek. “Hileen hawáttaa bacheelák an bíshko baa eé ahák ítchikaashdak awé hawatéess dáak kalakoon ihchi bacheeítchikaashihkaak kala chii chissííwiak. ¹³Hinna bacheesh it déessaa ishkawáashe pilakám iláak xaxúa bálee ímmiak hilásheek. “Bas báleesh hawassíak áxpihkaalah. Bahchisshíilak bahkulutchíwihmaachik.” hek. ¹⁴Hinna bacheesh aasúuanmishe kuhtée bilaxpáake dúupiook. Kan déelem bacheé sáawaatdak písshe déehkaak hilásheehkuuk. “Hinna bacheeichkáate bas bacheeítchiwaawiawaassuuk.” huuk. ¹⁵Heelem hinna bacheesh bacheeítchihkuum aasúuanmishe kuss dáakuak. Kalakoon ishkawáashe iláak bálaum kuuák hawasséehcheesh ala hawassíak al áxpihuua shóotuulak éhchewiak. ¹⁶Ishkawáasheesh bassáakaasheesh híula hilásheek. “Ikaah. Dís bálee bii hawasséelahcheesh al áxpiwahkaawalako áatche pilakák.” hem ¹⁷kuss hilásheek. “Itchikaashdaak.

Dii bacheé baatcháachik. Ammaa baaláhkukoosh ahússaahaa hawassáalaaitchilaam awaasúualaho pilakéem dii hawasséewahchewiawaak.” hek. 18 Ishkawáasheesh ii dúupe húula kúh hilásheek. “Ikaah. Dís bálee bii hawasséelahcheesh al áxpiwahkaawalako áatche chiaxxúk.” hem 19 kuss hilásheek. “Awaasúualaho chiaxxukaásheem dii hawasséewahchewiawaak.” hek. 20 Heelak ishkawáasheesh iháalak húula hinna bacheeítcheesh hiiák kuss hilásheek. “Ikaah. Dís bálee bii hawasséelahcheesh hinnéek.

Bikkaasapíim awápaaliak aawaaxuák bahkulaawalákuk. 21 Dii baatahtám kootáa baa dáhchilaschileetak baa ihée an bálaaliak ammaa aalakkatúash baa dáhkulushpiak dilúttak an baaliiláhkasseet an baaláhkaleeik. Kalako ii dii baachilíim ko ii koótbaak.” hem 22 kuss hilásheek. ““Bii élahchem bii baatahtám kootáa baa bahchilaschíleetak baa ihée an bálaaliak ammaa aalakkatúash baa bahkulushpíak bulutták an baawiiláhkasseet an baaláhkaweeik.” deesh an dilíash ii díilaa ii díhch áakass dilúschim kalako ii dii bakánniawaawihmaachik. Dii baa ishkawáashxawiik.” hek. 23 Baaleetdak bas bálee bálaashe ishkawússaalaalak ihch áxpihcheihmaachik. Heelak bakkulák bas bálee hammiséehmaachik.” haak 24 kalakoon hinna bacheeítcheesh hileen bilaxpáake ak kuhtaa ilúuash kuss hilásheek. “Hinna bacheesh báleesh kulutták hawátam bálee pilakám kuleéwahcheesh ko kuuáalah.” hek. 25 Hileen bilaxpáakeesh chilásak hiláshiiok. “Hinna bacheesh kal is bálee pilakák bah.” huum 26 kuss hilásheek. “Baam dii baachiweéwiiluk. Bilaxpáakeem ammaa kuúosh ii díaitcheelak áatche áxpihkaakuuohmaachik. Heehtaa ammaa kuúosh ii díaitcheessaalak baa eé shóohkakaatdahtaa kulutchíohmaachik. 27 Hileen bas koochíiash ak bii is bacheeítchilewiasseesh aaluúak bashóocheen dappiáhaalah.” hek hinna bacheeítcheesh.” 28 Jesus koóm iichiwaák koowíiak iisalakusáá Jerusalem kuss déek.

Jesus Jerusalem kuss dáak daxxoochím baaihkammáatuuk.

29 Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak hinna dáalaalioo aa awaxaawím Baáchuushipitkaate huuash héelahkeen ashalakuluúom Bethphage huua dak Bethany huua dak

koosaa daáulak kalakoon Jesus akáxphawassdaaweesh dúupdak báasak ³⁰“Ashalakuluukáatam dishóocheeluash dáak daaxxaloóhtuulak kootáa báhkahpisaachiaapim it áakinnuuleetam koon daxtúum alákaalohmaachik. Iáxche dússhipak ihchikusshitáalak aaluúaalah. ³¹Bilaxpáakeem dii báxxak “Sáapii éek dilússhipuu?” helak “Ak eetáahile ammaa ilíiikukko kon áakinnewiak balee aaléehchek.” haalah.” hek Jesus. Kalakoon iisalakusáa déehchek. ³²Hinna íwahkooteesh hileen iilápuuash deéla ashalakulúuash diíak heelolak Jesus ammaa ala shéesh xaxúa kooták. ³³Hinna chiaxaapéesh dússhipak áaahkuum ak eé kon báxxak “Sáapdialuu? Sáapii eek chiaxaapé dilússhipuu?” huum ³⁴hilíashiok. “Ak eetáahile ammaa ilíiikukko kon áakinnewiak balee aaléehchek.” huuk. ³⁵Heem hinna chiaxaapéesh aaluúla Jesus aaliíak díuxaasak ífttaashteeo áakaako áchippeeak Jesus áakinnehkuuk. ³⁶Kalakoon Jesus dáalawim hileen bilaxpáakeesh ífttaashteeo áakaako dástak an déewia ishóocheetaa alíiannee koon ilúxta díusaauk. ³⁷Hinna awaxaawím Baáchuushipitaate huuash kuhteetaa dáalawak kalakoon an bikéess daáush kala hiitáahilim hileen ak píisshelaweesh koóum baaihkammáatak baachikaalúuk. Aalammaahile ahóosh ak íkeesh koóum Akbaatatdíá dáshe báaxxiak chikaalúuk ii “Ahóoh.” haak ³⁸hilíashiiaattuuk.

“Bas bacheeítchikaashbioo hinné koók.

Akbaatatdíá balee héelass híuhkaak baa áatchilahchek.

Baaiiwaakoochihtéesh ak kooléesh baakoon ítche kaáoh.

Akbaatatdíá baa iíschiisaaleeteesh dáshe báaxxiãooh.”

³⁹Pharisees kootúum kúh baa héeleeluum deéla diíak hilíashiok. “Bacheé sheeh akdiipiísshelaweesh baálilaak ammaa ala shiío kala sheehchessaáhah.” huum ⁴⁰bakálee díak “Ala koottáahile hinné koók. Hileen bilaxpáake chitchísseetuulahtaa hileen biíá koóuhtaa ammaa ala shiío sheéohmaachik.” hek.

Jesus Jerusalem kuss íkaak daásdee ii ishtamnéé xapíhchek.

⁴¹Jesus koóm Jerusalem koosaa huuák awaasúualaho kuss íkaak. Kalakoon bilaxpáake ak kooléesh daásdee ii ishtamnéé xapíhchek. ⁴²⁻⁴⁴hilíasheek. “Hilíssheekaateen hinna baapé al íttaalahuuash élahuulak baliachik. Heehtaa Akbaatatdíá dii héelass duúom alákaak dáalaaxtuuk. Heem hilaakée dii

íkaahchessuuk. Baapéem dalílohmaachik. Dís kootáau koóum dii áaxxeetaa binnaxchilíak dii ihch aliínneetcheohmaachik. Dii awé aaliíwiook. Dii ala koolúuash kala kootáahileen dalákuua acháappaa dii baa hámneettaahileewiook. Awaasúua xaxúa dashkaáhak baa haawíiolak baáhpe bach áatche daátdeetihmaachik.” hek Jesus.

**Alachiwakáauashbaakkussahkeesh
koon Jesus baa isshíalaahik.**

45 Ko baapé Jesus déela alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée hílem koon baa iiwaaíaschilak áahkuum daaskawáak isshíalaahak déehkaak **46** kuss hilásheek. “Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuuash ala shíosh koók.

“Baasúua ala chiwakáau ashík.” huuk.

Heehtaa diiluk dáhkulussaak akbaaataalé
dáasuulahuuk.”

47 Baaptatchée Jesus koóm hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koolíiak baa baachimmíhkaak baa baáliliilak heelem akchiwakíiwacheeitchikaashi dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaashi dak bacheeítchishiishiaahe dak Jesus an bitáaxiio chíilak dappeewíook. **48** Heehtaa bilaxpáakkootaa al iliia iikukkák isítchiiaak ii daásittuum is biipchíilak dítchiwialom aliiłúuleetak.

Sapéen an baatcháache Jesus ii díahche?

20 Baapím Jesus koóm alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koolíiak bilaxpáake baachimmíhkaak kootáa baleichiweeítche ii baa baáliliik. Kalakoon akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak baaisáate koóum duúla diiáhak **2** kuss hiláshiok. “Hileén baa díalee dílalaá díalaa xuh sapéen an baaxpée ii dii díahche? Balee chiwaáh.” huum **3**bakálee díak hilásheek. “Biichihkáa baa hawátkaateem bíh dii baawáxxuwiiluk. Heelak bii chiwáalah. **4** John an baa bilihpíhcheesh Akbaatatdí kon díahche? Ta xuh bilaxpáake kon díahkuu?” **5** Heem íin bach kuss iláak baa íkuchkiwiak hiláshiok. “Sáakbaawiawuu? “Akbaatatdí kon John an baa hiléesh díahchek.” buulak hilásheeihmaachik.

“Kootdák sáapii John an dii chiwaáush dákhalatchessuu?”
 6 Heeht. “Bilaxpáake kon John baa an díá díahkuuk.” Saák kaka chilaák bilaxpáakak bah. 7 Heem háaksee Jesus kuss hilíashiik. “Bakálaa díawaawiawuum ammúuleetak. Sapéen díahchelak balee alaaxták.” huum. 8 “Kootdák sapéen hileén ii bii díahche bakdák bíh dii baachiweéssuuk.”

alatshíiash dak ammaa hawasséehcheesh dak

9 Kalakoon Jesus hileen bilaxpáake hinna baleichiweém ii baa xíassaahcheesh chiweék. “Bacheelák is datshíia baáchuukaate ko awúissiak. Kalakoon bilaxpáakuulak is datshíiash hawasséehkaak ik iiaxúa iháass dáak koon daaché shiáhaatchewiak. 10 Heelak deéla baáchuukaate kal óosak ala kuluttíua kal íkuxxee hiilák ishkawáashe hawátdak déehkaak hileen baaapáaliish an baaláhke kulutchíhchek. Heelak hileen is datshíiash ak hawasséesh hinna baa ishkawáasheesh dappeetáahilak baa kuleéleettaa chisshíihkuuk. 11 Heelak kala chii ishkawáasheesh iháalak kuss déehchelelak dappeetáahilak baannuushíhkaassaak kúh baa kuleéleettaa chisshíihkuuk. 12 Heelak kootáa kala chii ishkawáashe kal iiláahmiia déehchelelak úassaak kúh awélass shítuuk. 13 Kalakoon hinna alatshíiash ak éesh hilásheek. “Kala shóotbaalak kalako ii ítchik he? Balaakbacheé kuttáchim awáchissheesh ko déewahchewiik. Aaláa kuk chikitchéeo.” hek. 14 Heelak hileen is datshíiash ak hawasséesh hinna dáakbacheesh híum íkaak bat shéess iláak hilíashiok. “Hinné dáakbachee koóm hinna alashíiash ko kuhchisaáihmaachim baappiiolak ammaa baaláhke xaxúa kan bíilun beéwohmaachik.” haak 15 kalakoon hinna dáakeesh kukaaaaxpák dúttak alatshíiash koon awélass shítak dappiáhuuk.” Kalakoon Jesus kuss hilásheek. “Hinna alatshíiash ak éesh an bakánnia shóocheeihm diliatuu? 16 Huuák hileen ak hawasséesh dappiáhak hinna is datshíiash baa ihéem ko

hawasséehcheihmaachik.” hem hileen bilaxpáakeesh hinné iikukkák hilíashiok. “Eek kuk baaleetiih.” huuk. 17 Heeht Jesus iháata íkaakaasaachian baa báxxak hilásheek. “Kootdák Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan kan baalaátak hilíashiish kuk sáaphkuu? huuk.

Luke 20:17

“Ak awaasúulioom baáhpam ii díawiassuuash Akbaatatdía
kuk kootáa hinna baáhppeesh ii baa hilikaáshim
baatách xaxúa ak dúuxaasheesh koók.” huuk.

¹⁸ Bilaxpáakeem ko baáhppeesh áakass ámnitdk axúa hawass
ilússhishishiihmaachik. Haak ko baáhppeesh bilaxpáakeem
áakass xapdák daxxuuxshíihmaachik.”

**Caesar huuash kusseé bálee
baakakíiwishdioo baa ala kootdák**

¹⁹ Baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak
akchiwakiíwacheeitchikaasheesh dak hinna baleiichiwéesh
iikukkák ala kootúua ko ii iichiweém éhkaak kala
kookaásheen dúttak daxchiwíoohtaa bilaxpáake
chiláauk. ²⁰ Heem íassiak kalakoon bacheéom Jesus kuss
déehkaak ak kalátchelitdelelaak baa iháateem sheélelak
bacheeítcheesh Pilate huuash daxchíhcwegiok. ²¹ Hileen
bachéesh Jesus chikitchéelitdelelaak kuss hilíashiok.
“Jesus baa ala koottáahileesh ko sheeláak ko ii baa
baachimmílahcheeitchilaam éwahkuuk. Bilaxpáake xaxúa
bach kuxxáalahkaak Akbaatatdía al ilíia kuhtáakaattaa
baánnilaalakuum kúh éwahkuuk. ²² “Heem balee
baánnilaawilikkuuh. Kootdák dik dalásshoota?” huuk.
“Romans is bacheeítchiwaakkussahkuash Jews biiluk
bálee kuss ii balee ihchi baakakíiwishdiahcheesh annawík.”
dilíachi? Kootáa baa kalátchessaak Jew kootássaak.”
huuk. ²³ Hileen bachéesh Jesus kúawialom ehkaáhak kuss
hilásheek. ²⁴ “Bálaauuwateem bii íkaahkaalah. Hinné sapée
axuawaalaátag sapée dáashi?” hem. “Caesar koók.” hum.
²⁵ “Kootdák Caesar baa an baaláhke kukák Akbaatatdía kúh
baa an baaláhke kukáalah.” hek. ²⁶ Bilaxpáakeesh ishóotuuuan
al ilíia al iháatchiinnom aliilúuleetam chilásuua ii ilíissuuk.

**Bilaxpáake súulak píishchiisaa
Akbaatatdía kaka chiléhche?**

²⁷ Sadducees kootéesh ammaa kaláttuua hawátam
bilaxpáake súut píishchiisaa Akbaatatdía kaka chiléhcheesh
kalátchessuuk huuk. Heem hawátuum duúla Jesus diíak
chilasshihchiwíak baa báxxak ²⁸ hilíashiok. “Jesus hinné
balee chiweeítchiawilikkuuh. Moses koóm baalaátbilikkuush

hilásheek. “Bachéem akúpe uáwishim dáakuuleettaa sheelák hinna bachéesh úakkuleelak dáakuuwishdak akúpam shéesh hileen baakáateesh ko iiwishíakuuk.” ²⁹ Bacheé ak bach akúpe iisáhpoooolak héele baa isée uáwisak kalakoon dáakuuleettaa shéek huuk. ³⁰ Heevelak ala kooté akúpeesh ii piisshileesh dak ³¹ kalakoon ii dáawiiash úakkuleelem kúh dáakuuleettaa shíassaa sheelák ihkukoólia ak bach akúpeesh iisáhpooosh háaksee iixaxuatáahile hinna bíash hawátattachiia áxpuum dáakuuleettaa xaxúa súuk huuk. ³² Háaksee hinna bíash kúh shéek huuk.” ³³ Kalakoon hileen Sadducees kootéesh Jesus baa báxxak “Kootdák ak shée kaka bilaxpáakuulak hinna bíash shóokee ko uák he? Chichéhkaah ak bach akúpe iisáhpooakaasuum hinna bíash hawátattachiia áxpuuash.”

³⁴ Jesus bakálee díak hilásheek. “Hinna awé dii áakeeluulak bachéem dak bíam dak bach áxpawioolak kooták. ³⁵ Heehtaa koottannák bilaxpáake ak shéesh kaka chilúulak hawátuum Baaiiwaakoochihtéesh kuss daáulak kuhtée kuk ak bach áxpaleetihmaachik. ³⁶ Akbaatadía kaka chiléhcheesh bilaxpáakiapawishe ko kala kootföhmaachim kal ii súuleetak. Heem Akbaatadía ko dáakiohmaachik. ³⁷ Haak bilaxpáake kaka chilúu xuh shóotdak Moses dii chiweéítchiialakuuk. Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan balapáalikulum al aláxaalaatak haawísseesh al iichiwéesh Akbaatadía kuss iláak hilásheek. “Abraham is Akbaatadía dak Isaac is Akbaatadía dak Jacob is Akbaatadía dak it díík.” ³⁸ Ak bilaxpáake kuttách ko is Akbaatadíoom éwahkuuk. Heem bilaxpáake súuhtaa iixaxúa an bilaxpáakuua ii baa koochihtúum is Akbaatadíoo it koók. Akbaatadía al íkee iixaxúa it bilaxpáakuuk.” hek Jesus. ³⁹ Heelak hileen baleilfiaakaxpissee ak éhchekaasheesh ham hilíashiik. “Jesus dii ak baa baachimmíhcheitchik.” huum ⁴⁰ bilaxpáake koóum Jesus alaxaxxák kan baa báxxuwiassuuk.

Akhuuwíash Awóonmakaauš David ichíssaaannee ko hamnák

⁴¹ Heem Jesus hilásheek. “Hinné chilasshihtáalah. Sáapii hilásheeilu? “Akhuuwíash Awóonmakaauš Bacheeítchikaashe David is íilannee hawíihmaachik.”

heiluk. 42-44 Heehtaa David ichíssaaannee ko hawáhtaa Axxiilaachéesh kúh koók. Ii éwahkuuash hinna David iiaxúa dáasaashit “Baxxiilaaché” heik. Kushkotáahilia David koóhtaa Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan Buuwaaxpéesh awúuan baalaátak hilásheet.

“Akbaatatdía Baxxiilaaché kuss hilásheet.

“Huúh. Al ámmaache asshóon balapáko
sdii awáatbahchewiawaak.

Dís koochíia xaxúa díche biaxséen
bulusáawalakbiawaak kalakoon koon ihch
aliilúuleetak kaáohmaachik.” hek.” hek Jesus.

**Díhch íassiaalah. Baleilíiaakaxpissee ak
éhchekaasheesh dii iháass aaliíoh.**

45 Jesus hileen akáxphawassdaaweesh kuss iláak bilaxpáake xaxúa al iikukkúuan hilásheet. 46 “Díhch íassiaalah. Baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dii iháass aaliíoh. Bilaxpaakikaáhuut isaasaatúua shíichiak ihkulutchikaásuut anmaaíaschiluua koon bilaxpáake kuss “Shóotaachi?” huulak hiliachiiluk. Bilaxpaakkuluuáhi xuh alachiwakáauasheet biléeluu xuh baa baa duushítcheehkuut balealawáache ii chikittúash koon awáachihkuulak hiliachiiluk. 47 Haak kúh akbíasshe kuss batshúak kúak ko ii baa aáu dítchiiluk. Haak ihch iiláxiak chiwakáaut shíakaasshelitdelelaak bilaxpaakikaáhuut ko ii koochéeiluk. Baapéem baa bakálee hiilák al ihch iáxxohkuua baatcháachkaashe akúkussahkee diíohmaachik.”

akbíasshim ammaa kée

21 Alachiwakáauashbaakkussa hkeesh awéelakoliche Jesus baa baachimmíhkaak baa dahíssee bálee an díusaau bálee awutíssiolak aashúua dúalelak 2 akbíasshim dahím bálaahisshikaate dúupkaatam

Luke 21:2

awuússeem kúh íkaak. ³ Heem Jesus hilásheek. “Baa ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hinna akbíasshim dahéesh kuk ammaa kée ko hammishkaasák hileen hawéesesh kuk kootássuuk. ⁴ Hileen ak baa kúuwisseesh kuk ammaa al akúkaaum ko awuússiok. Hinna akbíassheesh kan baa eé kuttáchim baa al akúkaaleetaht kuk xaxúa déehchek.”

**An baa chúuss déekaashe dak an
díakxawiawioo dak kootíohmaachik.**

⁵ Jesus akáxphawassdaaweesh ham hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh baáhpe dak an dáaxpisaache dak al ítchikissheesh bilaxpáake ammaa aaluúak dúusaush dak íkaak isítchiak ii bach áxp iichiwaáulak Jesus iikukkalaachíán hilásheek. ⁶ “Eek baa alákaak dakaáu kuk baapéem hileen baáhpe an bach áatcheesh hawátkaatdahtaa ala koolé koon daátdeetiihamaachik. Xaxúa éetsaak baachíihmaachik.” hek.

⁷ Akáxphawassdaaweesh baa báxxak hiláshiiok. “Jesus balee baachimmíhkaawilikkuuh. Hileen baa ala kootbía shóohtannak kootbíalak balee chiweeítchiiawilikkuuh. Kan baa koosáhtalak ii baa xíassee sáapak he?” huum ⁸ bakálaa díak hilásheek. “Díhch fassiaalah. Aaláa bilaxpáakeem baa iháateem dii chiwaáulak dáhkalatchelolak ii dii kúao. Bilaxpáake ahóom ak biilídelalaak dii diíak hilásheehomaachik. “Akhuuwíash Alóonnakaauh bík.” haak “Al íkuxxeesh kala hiitáahilik.” heohmaachik. Hilátuuulak akáxphawassdaawe átdessaalah.

⁹ “Haak kúh bat bachíookoolak baa bach ílapeeak bat chilappiíokoolak díikukkuulak dúhppeelessaalah. Hileén kuk kala shóotdahtaa koochihk kootíohmaachik. Heeht baapiiháake it huusséek.” ¹⁰ Kalakoon kuss hilásheek. “Bilaxpáakshiishahe bachiichúulaak hinna awé áakeen bacheeíttaheesh kúh bat bachíaoohmaachik. ¹¹ Shóohcheleeh baatát baalúuak awé xatáak bilaxpáake ahkaásheem ammaa duusúuleetak alíisak baa anneéowisak sáahiohmaachik. Báakukko ammaa ala kooléesh iháatum bilaxpáake baailísshixachiiohmaachik.

¹²⁻¹⁹ “Heehtaa it hilátassaa bilaxpáake dii dúttak dii díakxawiak dáksee dak dakúpe dak dís bilaxpáakuua

dak díilapaatuua dak koóulahtaa dii chilaschíssaa dii kéehmaachik. Alachiwakáauashbacheeitche ishóoche dii aaliíak anmaalaxtúushe dii ishkawuússeehmaachik. Jews kootássaaak ak baa kalátcheleete is bacheeíttuua dak is bacheeítchikaasuua dak kúh ishóoche dii aalióohmaachik. Baa biipé baláshe dalásaaask bii píisshe daléesh ko ii kootíihmaachik. Kalako ii koottannák baleiichiweeítcheesh dak bii ala kootéesh dak ko ii díichiweelohmaachik. Hilátko dalásuuua díak koottannák an díhchi diláalakdiiilush daache ii díhchi baailíshessaalah. Biiléen bale ilíia al ítcheesh dak ammaa dáasshihche an baatcháacheesh balákuum ak diiiichíuleesh kúh dii aashtátbioolaht dii aliilíuleetiohmaachik. Baa biipé bíim bilaxpáake shóoleeht dii dúupiaohmaachik. Haak dii héeluuan kúh hám dappeéohmaachik. Heehtaa dalásatchutdaak dakaúulak Akbaatatdía dii kulustalákuohmaachim an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtíohmaachik. Dísshiia hawátkaatdahtaa xapíilaassaaloohmaachik.” hek.

Jesus Jerusalem an baa haammía ii iichiweék.

20 “Jerusalem kuk shóon akíssatdee kuss duúak kal áaxxee déewioolak alákuulak hinna awaasúualahoosh kan baa haawéewioom baan koóxiilichissaaihmaachim élahchelohmaachik. 21 Heelak awé Judea ak koon bilaxpáakeesh shichanmishé kuss kalúulak koók. Haak Jerusalem ak kooléesh dakkaták dáak ak ashhéelelasseesh kúh kuss déessaalah. 22 Ko baapéesh baapbaatcháachiihmaachik. Akbaatatdía an baa bakánniawiash koók. Kalako ii kushko Akbaatatdía al ilíiash an baalaátuuash koóum kuhtaa kootíohmaachik. 23 Ko baapéesh bíoom ak éelisaush dak dáakuua it ak áatchiihkuuash dak tak baa baatcheeshdíailuwík. Heelak awé áake bilaxpáake ak kooléesh baa baatcháachim chúuss déeoohmaachik. Akbaatatdía Jews kooté ilissáache ii xaxúa baa chúuss déehcheihmaachik. 24 Akíssatdee koóum bilaxpáake ahóom dappeéohmaachik. Haak hám dáacheehkaak awé shíishiaahe kuss aaléeoohmaachik. Jews kootásseesh Jerusalem alaschíschitaak is bilaxpáake isdáattuu aa baapéem an baatcháatuua haamnák an baa hámneete diíohmaachik.”

Bilaxpáakdaakbacheesh chissáak kala chii húuihmaachik.

25 “Haak áxxashe dak bilítaachiia dak ihké dak an baalúshkuoo alákuulak ii baa xíasssaiahmaachik. Awé áake kúh bilaxpáakkootaa dúhpuppeeak baailíssak baa ala koótalaaxtiohmaachik. Bilisée shilashoolák binnaxxiché báakkaashiohmaachik. 26 Heem bilaxpáake dúhpuppee ii awaílichiohmaachik. Awé kootáa sáapbiachicheek. Báakukko baa ala kooléesh ala xatáau iháatiohmaachik. 27 Koottannák Bilaxpáakdaakbacheesh báakukkoko ahpaaaxbaatcháachim koon huulák an baaxpée dak alasáashiiwaaxpeesh dak kal íkaohmaachik. 28 Hileen baa baatcháatum kootíohmaacheesh kala kootéelak díluuak awáss kaláassaak báakuss íkaak kan baalíhkammaataalah. An dii kulustúua kala hiitáahilik.”

Jesus balapáale áape ii baa xíasssaahchek.

29 Heelak Jesus hinna baleichiweé ii baa xíasssaahkaak hilásheet. “Balapáale al apáaluua dasshihtáalah. 30 Baláape kal asáak apáaluut bíawakshe kan biítahiluum elahkaáhiiluk. 31 Kúh hileen baa ala kootbíash kootdáalioolak Akbaatatdíá an bacheeítchikaasheesh kala hiitáahile élahchelohmaachik. 32 Hinné dii baachiweéwiiluk. Ala koottáahile koók. Jews bilaxpáake ham it sheessáau hileen baa ala kootbíash ii biichiweesh xaxúa kootíohmaachik. 33 Hinna awáxe dak hinna awé dak kuk ii baa koochihtássaaohmaachik. Heehtaa an balíia koottáahilak ii baa koochihtúum ala kulusshíleetak.”

Díhch íassalaalakaaulak koók.

34 Díhch íassiiaalal. Aalá ammaa ítchikisshilahche ko ii díalaawialuu xuh dii káaxuhtuu xuh an dii bilaxpáakuua an baalúukaashduua xaxúa ii díhchi baashitchilúua aa al akúkaa húuleettaa kalakoon ko baapé hiilák kan díhch áakdaliissaaloh. 35 Ko baapé hiilák awé áake bilaxpáakkootaa áakasheeohmaachik. 36 Díhch íassiiak díhch áakdiiaak Akbaatatdíá kuss chiwakáakaalah. Heelak dalásatchutdak hileen baa baatcháachkaasheesh dak baa ditchiláachkaasheesh dak ítche dáakkatak Bilaxpáakdaakbacheesh ishóoche dalílohmachik.”

³⁷Heem Jesus baaptatchée alachiwakáauashbaakkussahkeesh koon baa baachimmíhkaak óotchiat dáak awaxaawím dáasaasak Baáchuushipitaate huuash ko koon daachík. ³⁸Chilaákkussaakaataat bilaxpáake kuss duúak alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéeleen ilílik ko iikukkuwíailuk.

Baa kulushpíak Jesus dappeewíook.

22 Hinna baasaxphilúum Baapbaaxawuapáachuua huuash al íkuxxee kala hitáahilik. Hileen baapéesh kúh an dáasaasuua Baapanmaaáatchelee huuk. ²Koottaléesh Jesus ak píisshe dée chía ahkaáshdak aaláa baam díaohmaachim akchiwakíiwacheeittaheesh dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak chiláauhtaa kootáa baa kulushpíak Jesus dappeéhchewiook.

³Kalakoon Chísbishe koóm húula bacheé iiapíluupeesh hawátam Judas Iscariot huua axúa dahpík. ⁴Kalakoon hinna Judas déela akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak alachiwakáauashbaakkussahkeesh akíassee is bacheeíttaatuua dak áxpak iláak Jesus baa kulushpíak ii baa íaschinmiak. ⁵Isítchiak bach áxp iláak bach ilíikalattaak kalakoon bálaa kuuwíoom chiwaáuk. ⁶Judas “Kooták.” haak Jesus íassiiak shóotaak íluttatdak koon íluss keelák hiliachik.

Jesus ammaa duushé ii háakeesh duushík.

⁷Baapbaaxawuapáachuua al íkuxxee koottalát iisaxpúatahchewishkalaakeet Akbaatatdía kuúiluk. ⁸Jesus koóm Petersh dak John dak kuss hilásheek. “Dáak baa buushbiáwuash balee baa ákkuuwiawilikkuuak Baapanmaaáatchelee baawihkammáatbiawuuk.” hem ⁹báxxak hilíashiiook. “Shóohteen balee baa ákkuuweelahchewialaa?” hum ¹⁰bakálee díak hilásheek. “Ashhéelass dáak daaxxaloóhtuulak bacheém baatúukam óoshitcheesh ii iísak kulaák dii dióhmaachik. Heelak píisshe daláaulak awaasúum dii aaliíak biléeliihmaachik. ¹¹Hinna awaasúuash ak eé kuss hilíashiialah. “Ak balee baáliliash dii balee baa báxxuhchek. Dáasuuishkawuua hawáteem koon akbíáxphawassdaaweesh Baapanmaaáatchelee awáxpak baawihkammáatbiaweesh shóo?” haalah. ¹²Hinna ak éesh dii aawiléelak ashbáakko

dii aahiiák aasúuershkawuum isáak baa ákkuuwitaahilim dii íkaahcheohmaachik. Heelak koon bale ammaa duushé baa ákkuuwiaalah.” hek Jesus. ¹³ Petersh dak John dak deéla awaasíualahoosh daxxoótdom Jesus ammaa ala chiwéesh kuhtáakaattaa kootúuk. Heem hinna bale ammaa duushé dak kan baatách ákkuuwiok.

¹⁴ Heem kan baa duusúua al íkuxxee kala híim Jesus dak bacheeiiaxpíluupeesh dak baaiihulishoopéesh koon pátchilaa xapák baa duusúuk. ¹⁵ Jesus áxppeesh kuss hilásheek. “It bihchi baawilíshewaassaa balasalakooté hinna Baapanmaaáatcheleelesh hilák biwaachíssaak dii awáxpak baa buushbiáwaak. ¹⁶ Hinné dii baachiweéwiiluk. Akbaatatdía an baa hawasséesh koon Baapanmaaáatcheleeitcheesh díoolak hilaa kala chii baa buusák baawihkammáatbihmaachik.” ¹⁷ Heelak Jesus iiwilishhíio dúttak aák chiwakáak koowíiak hilásheek. “Hinna baaté dúttak díixaxua bach áxpak isshiiáalah.” hek. ¹⁸ Baam dii baachiweéwiiluk. Hinna baáchuuwilaxxee kak ishbísssee aa baapéem hinna awé áakeen Akbaatatdía an baa hawasséewiash húuihmaachik.” hek Jesus. ¹⁹ Kalakoon Jesus baaxawuám dúttak aák chiwakáak koowíiak dúsheetak akáxphawassdaaweesh díummatak kuss hilásheek. “Hinné baxúa koóm battaawalákuuk. Hiliataáhaahkak ii bii chichéhkaalah.” ²⁰ Hinna baa duusúua koowfiosh kalakoon hinna baatiwilishhíom dúttak hilásheek. “Hinné awuuá páaxxalakuuash Akbaatatdía iísko ammaa íkuchkitcheesh annaachíssache bas file ii baa xíassaawahcheesh koók. ²¹ Hilaakée hinna ak bii iháass keewiash isché hinna baaiihulishoopéesh áakeen basché bakúteelak. ²² Akbaatatdía ammaa íkuchkeesh koóm Bilaxpáakdaakbacheesh baa chúuss déekaashiihmáachik. Heehtaa eek bacheém ak iháass keewiash tak baa baatcheeshdáiwiík.” ²³ Heem hileen bacheéosh fin bat shéess bat baa báxxuuk. “Balee héeleen shóokee kon koochéewialak alákaa?” huuk.

An baatcháache ii bach aashtátuuk

²⁴ Hileen bacheé iiaxpíluupeesh koóum íin bat shéesh bach aashtátak “Balee héele shóokee ko baatcháachkaashdak alákaa?” huuk. ²⁵ Jesus koóm

hileen áxpeesh kuss hilásheek. “Jews kootássee bacheeítchikaasaahuuash is bilaxpáakuua xalússhihkaak hawassíiak ihchi báaxxiook. Haak hileen bacheeítcheesh bilaxpáake baa an díahchewioosh ko áachiahak díahkaak al ihchi dáasaashihkuua “Akbilikkuxshé” huuk. ²⁶ Heehtaa diiluk hilátidaassuulak koók. Baaleettaa dii héeluuan ak baatcháachkaasheesh koóm cheéshdaak baa iakáateesh ala kooté koótdelak kala koók. Haak bacheeítche koóm baa ishkawáasheesh ala kooté koótdelak kala koók. ²⁷ Heelak shóokee ko baatchaatée? Baaiihulishoopé ak kuss awáatak baa duushbíash koó xuh baa ishkawáashim ak baa eekúuash koó? Heehtaa dii héeluuan bii baa ishkawáashik.

²⁸ Baa al ahchúuss baalée díixaxua bii alíhchish dakáláassuum ²⁹ Biilápxe ammaa bihkukó al ii bii bacheeítchikaashihcheesh ala kooté díiluh ii íkuxxache dii bacheeítchikaashbahchewohmaac hik. ³⁰ Heem bii bacheeítchikaashdak bii aláxpak baa dilúshamnaatdohmaachik. Díiluh bii aláxpak bacheeítchikaashdaak ámnaatak ashanmaléaxxiia axpíluupuum Israel kooléesh díiluan baa dáchilassihtalakdohmaachik.”

Peter hinna óotchia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.

³¹ Jesus koóm Petersh kuss hilásheek. “Simon bii díikukkuh. Chíisbishe koóm Akbaatatdía báxxak dii chilasshihchiwíoom baa chúuss daléelohmaachik. ³² Heehtaa bahchiwakáawalakuk Simon. Ii koótbee an bii dákhalatche díhkualassaalak baliachik. Haak shóon bíss dáchissiilak dakúpeesh kuxsakuúh. Heelak an baa kaláttuua kúh baatchaatéeh.” hem ³³ Jesus kuss hilásheek. “Jesus kan bihch ákkuummaak dii awáxpak baaléewiik. Bii daxtúu xuh bii dappíolaht dii awíhchish baakkaláassaawihmaachik.” hem ³⁴ hilásheek. “Peter baam dii baachiweéwiik. Hinna óotchia baashchíilisdakaakbule it dichíssaa dáahmíiaataahilia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.”

Baa kaláttaak díhch ákkuuwíiak díhch áakdiiaalah

³⁵ Kalakoon Jesus koóm hileen áxpeesh báxxak “Dii déewahkuuash “Bálee dak disáhpuaa dak dís baaíssuua dak kuleéssaa dáalah.” beesh ammaa dakúuwuuwishi?” hem.

“Baaleetak.” huuk. ³⁶ Heem Jesus kuss hilásheek. “Heehtaa hilaakée bálee dak dís baaíssuua dak kuláalah. Haak dís bilissheechúttatuuleetdak hawáteem dútchiwiaalah diíttaashteesattuua ii bakálee déelahaak dilúttuulaht. ³⁷ Baam dii baachiweéwiiluk. Baawaalaáche Baaxpéesh awúuan baalaátak hilíashiiok.

“Ak baa kxawíihileesh ko kala kootáhchek.” huuk. Saskáat al ii bii an baalaátuuash kuhtaa kootíihmaachik.” ³⁸ Hileen áxpeesh Jesus kuss hilíashiiok. “Jesus hinné íkaah. Hileen bilissheechúttache dúupkaashim bahkulaáuk.” Heem hilásheek Jesus. “Kal ítchik.” hek.

**Awaxaawím Baáchuuhipitkaate
huuash koon Jesus chiwakíik.**

³⁹ Kalakoon Jesus asaalák déem hinna awaxaawím Baáchuuhipitkaate huuash iíschiisaa kuss dáalahkoosh hileen akáxphawassdaaweesh íluttach áxpak daáuk. ⁴⁰ Heelak deéla al iisshiío diíolak Jesus hileen áxpeesh kuss hilásheek. “Chiwakáalah. Koótdulak ii díhchi daásbaahaamnaak baa al iháatdialaassaaloh. Baa ala koótdialaawialuuhtaa daachéeta annuuleetéek.” haak ⁴¹ Jesus axxaáhak kalakoon ishúushpattak chiwakáak ⁴² hilásheek. “Axéekaat hinna baa bashóocheeleesh hinna baatiwilishšíom awúuan baam ishíalak ishbíilák ko kala kooták. Bii ímmilihkaawakuh. Heehtaa dalásalakooteesh ko bassáak. Bik baaleetak.” ⁴³ Bilaxpáakiaxpawishim húula Jesus hiiák íkaakuuk. ⁴⁴ Ihch aleekaássheihmaachim éhchem kalakoon kannaa chiwakíia baatchááatchek. Heem tárwasaalim baatcháatak kúmmaam is ífile koon xaxxeáhnak ko kala kooták. ⁴⁵ Jesus chiwakíia koowéem iluuák déela akáxphawassdaaweesh kuss chisshíilem daásxawaau apásshíiom ii hiláwak kaáum ⁴⁶ xachíiak kuss hilásheek. “Sáapii diháwak dakaáu? Chilaák chiwakáalah. Koótdulak ii díhchi daásbaahaamnaak baa al iháatdialaassaaloh.”

Jesus dúttak daxchíhkuuash

⁴⁷ Jesus koóm it iláalatchilem héelapko bacheé ahúm duúom bacheé iiaxpíluupeesh hawátam Judas huuash bassáannaak húula Jesus hiiák óhchikaapak iisalaxéen iispáhchiwiak. ⁴⁸ Heehtaa Jesus kuss hilásheek. “Judas

Bilaxpáakdaakbacheesh díispahtak kootáa ii baa alíaschinmialaa?" 49 Heelak hileen áxpeesh koóum kuhtaa iluuák Jesus daxchiwíoom ehkaáhak kuss hilíashiiook. "Jesus bas bilissheechúttatua bulutták ii balasshéewiilu?" 50 Kookaásheen áxpeesh hawátam is bilissheechúttache dístak binnasshíak akchiwakíiwaakkussahkeesh ishkawáashe ahpachúa ilapáko kukeé pashkúak dúaleehchek. 51 Heem Jesus kon shiiák "Kala koowaáhiialah." haak hinna bachéesh ahpé düsshihtak oochiahkaáhik. 52 Heem Jesus hileen akchiwakíiwaachéeitchikaasheesh dak baaisáateesh dak alachiwakáauashbaakkussahkeesh akíassee is bacheeíttaatuua dak ak kúnnaa duúosh kuss hilásheek. "Kúmmaam bii ak baa is biláalahpatdak baa kxawíikaashbaawiawaalak bilissheechúttache dak balapalúppée dak dáhkulaak bii dáhkunnaa daluúok. 53 Baaptatchée alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon bach awákaawahkuum bii dilútchissaak bii dáaxchissuuk buh. Heehtaa hinna baapé al íkuxxaalahkuua ala chihpashé koon Chíisbishe an bacheeítche koóm hilaakée dii áxpak duúok."

Petersh baailísshe ii Jesus alaaxtaátdelek.

54-55 Kalakoon hileen akíssatdeesh Jesus dúttak áale daxták aalaáuk. Heem Petersh bitéetiiak píisshe déek. Akchiwakíiwaakkussahke aasúua diiaáhak aawiléeluuk. Kalakoon iiluk aasúua asaalák awéelass dáak ko koon biláaaaptak kuhtaa awáataahak kaáum Petersh ihéelitta déela áxp awáachik. 56 Baa ishkawáashbiakalishtam híula Petersh biláalaaskeen awáachim íkaak koosáhtiik hilásheek. "Eek bacheé áxpeesh ko hawák." hek. 57 Petersh baa chiweewaxúak kuss hilásheek. "Baaleetak eek bacheeichkáate sapéelak baalaaxták." hek. 58 Kala chii shíakaashissaa bilaxpáakihaam kúh Petersh íkaak kuss hilásheek. "Díh píisshe dáalawik buh." hem "Ala hiláa baaleetak bii hawássaak." hek. 59 Aaleéla shiataahiléem kala chii bacheém híula kúh hilásheek. "Koolíash hinna bacheeichkáate Galilee kukaa húum akáxphawassdaawe ko hawám éwahchetaahilik." hek. 60 Petersh aliaxaáhak kala chii baa chiweewaxúak kuss hilásheek. "Ala hiláa baa ii diláau sáapdahkuulak baalaaxtatáahilik." haak iláalatchilem kootáa

baashchíilisdakaakbulam dichím iikukkúk. ⁶¹Baxxiilaatúuash koóm iikussáak Petersh tátche ishtéen íkaam kalakoon Petersh Jesus ammaa ala kuss shéesh chichéhchek. “Hinna óotchia baashchíilisdakaakbule it dichíssaa dáahmiiataahilia bii alíhchish dakálaak bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.” ⁶²Kalakoon Petersh daásxawiia ii asaalák akukkóon dáak íiwe ii ihchi shéehilik.

Jesus ilikkákkaahilak dappeetáahiluuk.

⁶³Hileen bacheéom ak Jesus íasseesh koóum báahtuua ii shéehilak dappeetáahiluuk. ⁶⁴Jesus ishtéetaa daxták kalakoon hilásheek. “Akbaatatdía ammaihchiláakuuhche diilák sapéen dii ditdák balee chiwaáh.” haak ⁶⁵kootáa kuss ilíikxawiikaassuuk.

Jesus anmaailáauush ishóocheess aaláauush

⁶⁶Ko chilaákkussaakaateesh baaisáatuum akchiwakiwacheeitchikaasheesh dak baleilíiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak koóush anmaailáauush ak achéesh bat diíak Jesus óohkaak ihch ishóotuuan iluúhkaak ⁶⁷kuss hilíashiiook. “Akhuuwíash Awóonmakaauush diilák balee chiwaáh.” huum Jesus kúh kuss hilíasheek. “Dii baachiwaáulak kootáa bii dáhkalatchessaalohmaatak ⁶⁸baa dii baawáxxuulak bii dachíweessaalohmaachik. ⁶⁹Hilaakée kalakoon akússee Bilaxpáakdaakbacheesh Akbaatatdía baa baatcháachkaasheesh kóosh ilapáko koon awáacheesh kal ii baa koochihtíhamaachik.” ⁷⁰Hileen bacheéesh iixaxúa báxxuuk. “Kootdák Akbaatatdía dáakbachee díi?” huum hilíasheek. “Ala sheelúua kooták.” hem ⁷¹hilíashiiook. “Kal ii ihée ammaa sheewúuleetak. Díixaxua al iliia kan dííkukkuuk. Bíilaataahilia fia koon iikuschím biikukkúuk.”

Jesus Pilate ishóocheen iluúhkuuk.

23 Kalakoon hileen akbaailíash iixaxúa koóum iluuák Jesus díttak aaleéla akbaaxalússhíhchem Pilate huuash ishóoche aaliíok. ²Hileen bilaxpáakees “Jesus baa iháatdiak.” haak baa aaliíkaasak hilíashiiook. “Hinna bacheeichkáate koóm bas bilaxpáakuua baa bach ílapeehkaak bacheeítchiwaakkussahkeesh kusseé an baa

kak iíwihdioo iichúulek. Bíluss hilásheek. “Akhuuwíash Alóonnakaasha bík.” hek. Bacheeítchikaashim koólek bah.” huuk. ³Pilate Jesus báxxak “Jews is bacheeítchikaasuua díi?” hem bakálee díak “Díilaa sheeláak.” hek. ⁴Pilate hileen akchiwakíiwacheeitchikaashe dak bilaxpáake ak kooléesh dak kuss iláak “Hinna bacheé baa al iháatdialeetak ii baaxchíwiish daatdeetak.” hem ⁵hilíashiak ilíuok. “Jesus húula awám Galilee huuash kukaa baa baachimmíhkaak baa baáliliia aák doósxaalawe aa kala hilihtée hiiák Judea bilaxpáake xaxúa an baa baachimmíhche ii daaskawíikaassaak ii baa bach ílapeekaassheik.” huuk.

⁶Pilate iikukkalaachían. “Hinna bacheé Galilee ko kukaa húu?” hek. ⁷Awé Galilee kuhtée Herod ak baa xalússhihkaak ak baa hawasséesh koottaléesh Jerusalem koolák. Heem Galilee kukaa Jesus húuash Pilate chiwaúulak Pilate Jesus Herod kuss déehchek.

Jesus Herod ishóocheen iluúhkuuk.

⁸Kalakoon Herod Jesus íkaak daásitchik. Kushkotáahilia íkaaisshik. Jesus ammaa an díá baatcháacheesh iikukkalahkúm “Kala hám awákaawihmaachik.” hiliatak daachík. ⁹Heem baaík báxxo ii shéehinnem Jesus ilfissaa bakánniassaak. ¹⁰Hinna íwahkoosheesh héelapko hileen akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak baleilfiaakaxpissee ak éhchekaasheesh dak koon iluuák kuss ilílxawiikaassaak kuss báannaatak baa aaliók. ¹¹Kalakoon Herod dak is akíssatdee dak Jesus baa hámneetaachihkaak ilikkákkaahilak kalakoon bale isaasaachím baalahkáppikisshim dúttak Jesus íahkaak kalakoon Pilate kuss aachissáauk. ¹²(Ko baapéesh kalakoon Herod dak Pilate dak bach iilápattuuuk. Iíschiiseesh kuk bach is kootáauk.)

Jesus kuss baa iláak dappeéhchewiook.

¹³Pilate hileen akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak bacheeítchishiishahe dak bilaxpáake dak iláak bach aahiiák ¹⁴kuss hilásheek. “Hinna bacheé aalaluúla bashóoche aalaliáfak “Baa bach ílapeehkaak ak baa kxawíiak.” duum dishóotuuuan baa bahchiwáxxak bahchilasshihchikaáshim hileen ammaa aalaliíosh kootássuuk. ¹⁵Herod kuss

aaléewahchem kúh hinna bacheé ammaa iháatdialeetum éhkaak bíss chisshíhchek. Hinnéem kal alákuuk. Baa al iháatdialeetam ii baappeéwiilush daatdeetak.

¹⁶Hinna íwahkooteesh kalako ii hilaakée hinna Jesus datchúshbahkaak hilaa kan déewahchewiik.” hek. ¹⁷(Hileen Baapbaaxawuapáachuua huuash koottalát héelapko kal an díoo Pilate bacheét anmaalaxtúuashe ishkawúualeesh hawáteet dússhipak déehcheik.)

¹⁸Heelem iixaxúa koowáte hiisáa iláak hilíashiiok.

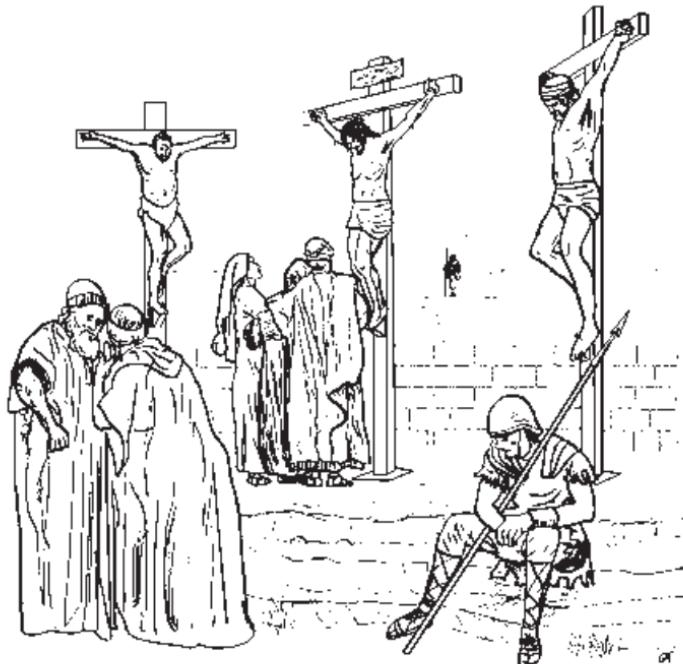
“Baaleetak. Eek bacheeichkáate kuk dappeéhkaah. Barabbas huua ko annaachíssachihkaak déehkaah.” ¹⁹(Hinna Barabbas Jerusalem ashhéeleen Romans ak bachiák baawishkaássheesh héeleelam kootáa bilitchilappeém ko ii anmaalaxtúuashe ishkawuússiok.) ²⁰Pilate Jesus dússhipak déehchewia ii kala chii hileen bilaxpáakeesh kuss ilíik. ²¹Heetaa hileen bilaxpáakeesh hiisáa iláaaattak “Baawatbakáleem kussíak ii dappiái.” haak ilíuok. ²²Pilate hileen bilaxpáakeesh kal ii dáahmíiaa kuss ilíik. “Tak dilúukaasuuwík. Hinna bacheé baa iháatdialeetam ii baappeéwiilush daatdeetak. Heem datchúshbahkaak hilaa bulusshípbiik.” helem ²³iikukkuwíassaa dappeéhchewioo kalako iláak ilúukaasak koowéessaataahilua ²⁴háakseesh Pilate ammaa ala shíosh díawiak. ²⁵Barabbas Romans ak bachiák bilitchilappéesh ii anmaalaxtúuashe ishkawuússiiohtaa bilaxpáakeesh chikúum Pilate déehkaak kalakoon Jesus kuk an dappeewíoo díahchek.

Jesus baawatbakálaam kuss dakkaasúuk.

²⁶Jesus díttak kan dappeewíak aalaáulak kalakoon hinna bacheém Simon huuash awaasúualahum Cyrene huuash ko kukaa huuák híula ashhéelass daxxoótdem dutchitaahiláak baawatbakáleesh chíhkaak Jesus píisshe déehkuuk. ²⁷Bilaxpáake iiahúum píisshe daáum bía ak héelele íwaalaaliok. ²⁸Jesus iikussáak kuss hilásheek. “Bía ilussheen Jerusalem ak hileeléesh bii díiwaawakussaalah. Díinnaxuoo dak daláakuua dak ko díiwaakuuaalah. ²⁹Baapéem dishóocheelak daliíolak hilíasheelaalohmaachik. “Bía dáakdeetak ak baakáataatchhíihcheleeteesh ak daásitcheesh koóuk.” daalohmaachik. ³⁰Heelak hileen bilaxpáakeesh awaxaawé bakáak “Balee áakass xápdaalah.”

haak shiché kúh bakáak “Balee íaxuak balee aaxuwilikkuúh.” heohmaachik. ³¹Hileen bacheéom bilaxpáakbaatatcheem dúttak bii ala kootúua kootúulak bilaxpáakuum baatahtéesh Akbaatadía kuss ak baa kxawíihileesh kuk kannaa dútchikxawiikaassheihmaachik.” hek Jesus.

³²Akíssatdeesh koóum bacheé iilápuum kuk akbaaataalúum kúh dappeewíak Jesus áappaa aalaáuk. ³³Duúla hinna ala koolám an dáasaasuua Bilisheeaashúuchichee huuash aalióm hileen akíssatdeesh Jesus baawatbakáalam kuss dakkaasíuk. Akbaaataalé iilápuum áttattaa kúh baawatbakálee kussíom hawáte ilapáko koolák hawáte iláhchisko kúh koolák. ³⁴Jesus chiwakáak “Axéekaataa hileen bilaxpáakeesh ammaa hilíua alaaxtúum ko ii kootúuk. Kalaaxtakuúh.” hek. Kalakoon akíssatdeesh Jesus baaaxússee ii bach áxpilak ihkummátuuuk. ³⁵Bilaxpáake ahúm kuhtaa kaák Jesus íkaakaauk. Jews is bacheeíttaahuash kúh koolíak Jesus hilíashiiattuuk. “Kootáa bilaxpáake kuk kulustakuuák ilíhchem hilaakée Akhuuwíash

Luke 23:33

Awóonmakaauash koolák Akbaatdía chilakappák balee héelass húuhchelak ihchi kuluschiwíalak kootíihmaachik.” huuk.

³⁶ Akíssatdee duúla Jesus kúh diíak baáchuuwilaxxeem ishíam kuuák isstíihchewioosh ii ilikkákkaahilak ³⁷hilíashiio. “Jews is bacheeítchikaasuua diilák kootdák kan díhchi kuluschíh.” huuk. ³⁸ Ii íwahkooshiiosh Jesus isshéélanmishe aakaachiisáa koon baalaátak “JEWS IS BACHEEÍTCHIKAASUUA HINNÉ KOÓK.” huuk.

³⁹ Hileen akbaaataaléesh hawáte kúh Jesus bakúteeleesh kuss ilíihaataattaak ilikkákkaahilik. “Akbaatatdía kon dii húuhchelak dii baaxpaakaáshdak kootdák sáapii díhchi dáhkulustak bíiluh balee dáhkuluschissaa?” hek.

⁴⁰ Hinna hawáte baa hilíkalatchessaak hilásheek. “Kan dáshbialaak dáalichihilak it Akbaatatdía dachíliissaa? Biiláwiit shóotdahtaa an baasúua hawátíihmaachik. ⁴¹ Biiluk biilápta hinna an balee díoo baa ala kooták. Hinna bacheé ii dappeéilush daatdeetak. Baa ala kxawfílialeettaahilik.”

⁴² Kalakoon hinna bacheéesh Jesus kuss hilásheek. “Jesus dii bacheeítchikaashdak bii chichéhkaawakuh.” hek. ⁴³ Jesus hinna bacheéesh kuss iláak hilásheek. “Hinna baapé kala kootáahileen Baaiiwaakoochihtéesh koon bii aláxpak dii koolíihmaachik.” hek.

Jesus ilíáhe haawík.

⁴⁴⁻⁴⁵ Kuá kuhtaálíché kalakoon al akúkaa híuleettaa áxxaashe ala sáashiia haawím áaxxee kootáa chihpashé aa baleanníile dáawiilichik. Hinna íwahkooteesh awaasúualahoон alachiwakáauashbaakkussahkeesh ishkawíuan bikkaasapíia satták isáakaashim koolíiosh báakukkoko ilúuxeeche aa awáko hiiák dúuppee déek.

⁴⁶ Kalakoon Jesus hiisáa iláak hilásheek. “Axéekaataa hinna an bii bilaxpáakeesh baláaxe kan balíhkukuk.” haak kalakoon ilíáhe haawaáhik. ⁴⁷ Hinna akíssatdeewachéeitcheesh koóm Akbaatatdía baa hilé baatcháachim daasáxtak dáshe báaxxiak hilásheek. “Koolfiash hinna bacheé baa tátchikaataak baa kxawíihinneetak.” hek. ⁴⁸ Bilaxpáake ahúm kuhtaa kaák Jesus an dútchikxawio íkuuash iiluk hilaa daásxawaak ii ihchi dusshúua diták kan daákaauk. ⁴⁹ Hileen bilaxpáake héeleen Jesus ak éhcheesh iixaxúa dak bíoom

Galilee kukaa ak píisshe húuash koóum akshiahtéelittaa iluuák baa íassiiak kaáuk.

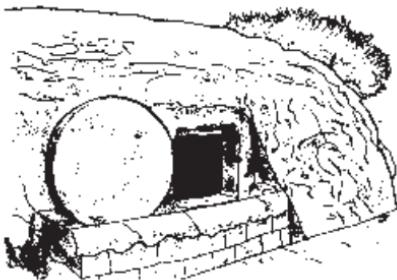
Jesus díusaauk.

50-54 Baapchikittúuash it hiissáa ko baáhko Jews kooté baa ákkuuweeliuash koók. Haak it biliiwaxpissáak. Heem bacheém dáshe Joseph huum baa tátchikaatak baa annawíiak Judea koon ashalakulúum Arimathea huuash kukaa húuk. Akbaatatdía an bacheeítchikaashbiash an baa hawasséewiash ko iiwaachíssaak ólik. Akbaailfia hawátam hinna ammaa íkuchkak Jesus an díakxawiawioosh baa hilíkalatchessaak. Déela Pilate hiiák Jesus axúa kaalím Pilate kuúhchem Joseph déela díuxpak bikkaasapíichiakaatam ápaaliak aaleéla íísciiisa baáhpe datchípk hupíiak anmaalúusaum díooosh ko koon díusaauk. Íísciiisee koon it baa díusaauleetak. 55 Mary Magdalene huua dak Joanna huua dak James isahké Mary huua dak bía iháaum áxpak ak Galilee kukaa duúosh koóum Joseph píisshe dáak Ischawúuan Dakkaasúua axúa an díushiiia íkuuk. 56 Kalakoon hileen bíash deéla iiwaapáachisuua dak tasshikáate dak díttak ákkuuwiiaik Jesus axúa ii díawook. Kalakoon baapchikittúuash koók. Heem bale baa íkuchkeesh ko baapé chikittaák baa hilíssaak ihchissúuk.

Ischawúuan Dakkaasuua kaka bilaxpáakak.

24 Baapbaaliinneeté chilaákkussaakaattaa hileen bíash iiwaapáachisuua dak tasshikáate dak bach íhkashioosh kulaák Ischawúuan Dakkaasuua annúusaush

kuss dáauk. ² Deéla kuhtée diílolak baáhpam anmiléeluua íssachiiosh páttatchiahkaak bitáaxiioom ³ kootáa duúla biléennom Baxxiilaatúuash Jesus axúa koolássaak. ⁴ Heelak it baa dasshihchiwíalom al akúkaa húuleettaa bacheé iilápkaasuum baaaxúasseeo táachiiatak

Luke 24:2

kúmmaam kalíhchiia ko kala kootéetuum bakúteen iluuáhak kaáuk. ⁵Hileen bíash díhpupéeo ii ishúushpattak aashúuo awaxáahiiok. Hileen bachéesh kuss hilíashiio. “Sáapii hinna ak shéessee bilisshée héele dáhchichiiluu? ⁶Hileelássaak. Chilaák kaka bilaxpáakak déek bah. Dáhchichelahuwi Galilee aláxpak dii kooltúum ammaa dii chiwaáush. ⁷Hilásheet. “Bilaxpáakdaakbacheesh hileen bilaxpáakuum ak baa kxawíihileesh kuss iiwaaíaschiluulak dúttak baawatbakáleem kussíiolak kalakoon baáhko ii dáawiia chilaák kaka bilaxpáakihmaachik.”” ⁸Kalakoon hileen bíash Jesus al ilíash chichéhkuuk. ⁹Ischawúuan Dakkaasúua annúusaush koon chissáak deéla hileen iiapxáwatuuash dak áxpuaa dak ammaa ala kooté chiwaáuk. ¹⁰Kooták. Mary Magdalene huua dak Joanna huua dak James isahké Mary huua dak bía ihéesh koóum hileen Ischawúuan Dakkaasúua akpíishelaweeesh baatách xaxúa chiwaáuk. ¹¹Hileen bíash baa chiweélom kalátcressuuk. “Hileen bíash baa baaleettáahilishiio.” hilíatuuk. ¹²Heehtaa Petersh koóm iluualáwak xalússak déela annúusaush hiiák awáxaak ishkawuúss íkaalem bikkaasapáaum axúa ii ápaalioosh kuttáchkaat koon kaáum íkaak. Heem kalakoon hinna déesh héelapko baa dasshihták “kuk kala shóotdak ko ii koottdák” hilíachik.

Jesus bacheé iilápuum Emmaus kusseé alíiannee koon híik.

¹³Ko baapé ak piisshe dée iilápuum hawáte dásashe Cleopas huum awán Jerusalem kukaa Emmaus huua kuss daáuk. Heem baleanníile kusseé sáhpualichik. ¹⁴Hileen bachéesh baa ala kootéesh ii bach áxp iichiwaák dáalaaliilom ¹⁵kalakoon Ischawúuan Dakkaasúua shóokaa huuáhnak áxpak dílik. ¹⁶Heehtaa hileen bachéesh ko alaaxtúuk. ¹⁷Ischawúuan Dakkaasúua báxxak hilásheet. “Bach aláxpak dalílik daláalaaliiosh sáape ko ii diláau?” hem kala kookaásheen alaxíhtuum iisúua íkaalem daásxawaau. ¹⁸Kalakoon Cleopas koóm kuss hilásheet. “Hilaa itta Jerusalem koon ashbínnaalak kootáa baa baatcháatum koon kootéesh ak alaaxté díttatchicheehilak.” hem ¹⁹báxxak. “Sáapuu?” hem bakálee díook.

“Ashalakuluuá Nazareth ak kukaa húum Jesus huuash Akbaatatdí ammaaihchiláakuuhcheesh koóm Akbaatatdí

dak bilaxpáake dak díupte iiluk an baa hiléesh dak al ilíiash dak xaxúa íkaak baatcháatum éhkuuk. ²⁰ Heem akchiwakíiwacheeitchikaasheesh dak áxpbaailaau ak aché dak kulushpiák daxchíhkuum baawatbakálaam kuss dakkaasák dappiíok. ²¹ Hinna íwahkooteesh kan baáhko daawiiáhik. “Hilíssheekaateen hileen Israel bilaxpáake ak kulustakuuúak ak ilíhkaakuuash koóihmaachik.” baliatuuash kootássaak. ²²⁻²³ Kootáa chilaákkusseesh balee héeleen bíoom deéla annúusaush diílom axúa koolássaak. Heem hileen bíash chissáak duúla balee chiwaáum bahchilásuuk. Baa áakiitaahilia bilaxpáakiax pawisuum íkuum hilíashiio. “Jesus kala chilaák kaka bilaxpáakak.” huuk. ²⁴ Awáxpuuash ham koóum annúusaush kuhtée diílom hileen bíash ammaa ala shíosh kootáhtaa iiluk axúa íkaassuuk.” huuk.

²⁵ Ischawúuan Dakkaasúua kuss hilásheek. “Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhche ammaa ala shío an baalaátuuu dáamnaalahkuuash kootáa it dalásdiwaheelaaluu? ²⁶ Hinné élahuuk. Akhuuwíash Alóonnakaauush baailíshekaassaak kalakoon alasáshiiwaaxpeesh dak an baatcháache dak ala chikittaakuúo dak ii baaihkammáachiihmaachik huuk.” hek. ²⁷ Kalakoon Ischawúuan Dakkaasúuaush Moses dak Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh iixaxúa dak an baalaátuuash ii baa xíassaaahchek. Haak Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan ammaa ala shíosh ko ii ihchi baa xíassaaahkaak chiwaakuúk.

²⁸ Hinna ashalaikuluúm kuss daáush kala koosáhtuulak Ischawúuan Dakkaasúua kuk kootáa déewiam ²⁹ kalakoon áaxinnaak hilíashiio. “Balee áxpak hileén daataáhah. Axxaashe kan awáxaalawim baapé kala shíassaaihmaachik.” huum áxpak koon daachík. ³⁰ Baa duushawáatdom Ischawúuan Dakkaasúua baaxawuám díttak aák chiwakáak koowíiak díusheetak áxpanmisheesh díummachik. ³¹ Heelak hileen bachéesh kala hilaa sahkéelituum kalakoon Jesus koóm ehkaáhnom al íkaataahiluuan koolasséek. ³² “Balee áxpak alíianneetaa áakeen dáalaweesh Baawaalaáchim Baaxpéesh ammaa awúualeesh ii baa xíassaaahkaak balee chiwaakuúm ii balee daásitcheek.” huuk hileen bachéesh. ³³ Kalakoon Jerusalem kuss chissaáhak dák hileen iiaxpáwateesh dak áxpuua dak ala koolúuash kuhtée diílom ³⁴ kalakoon hileen ak kooléesh kuss hilíashiio. “Baxxiilaatúuash chilaák kaka

bilaxpáakak daachík. Koottáahilik bah. Deéla Simon híik.” huuk. ³⁵Hileen iilápkaasuash alíianneetaa Ischawúuan Dakkaasúua áxpak dáalaaliolak baa ala kootéesh dak Ischawúuan Dakkaasúua baaxawuá dúttak dúsheechim hilaa sapéelak éhkuuash dak ii iichiwaáuk.

Jesus akáxphawassdaaweesh héeleen iluuáhak daachík.

³⁶Hileen bachéesh it ii iichiwaáatchilolak Ischawúuan Dakkaasúua iiaxúa shóokaa huuáhnak héeleen iluuáhak daaták kuss hilásheet. “Shóotaachi? Baakoon ítche áaaahkaalah.” hem ³⁷hileen ak kooléesh dúhpupéeo ii itta shéeluuk. “Ahpaláaxam awákuuk.” hiliatuuk. ³⁸Ischawúuan Dakkaasúua kuss hilásheet. “Sáapii dii dúhpupéeo? Sáapii dalásduupuu? ³⁹Basché dak bacé dak íkaak dússhihtaalah. Ahpaláaxe kuk axúooleetak. Heehtaa bik bii alákuum bii ahpaláaxassaam baxúawishik.” ⁴⁰Hinna íwahkoosheesh kootáa isché dak iché dak hileen ak kooléesh íkaahchek. ⁴¹Kalátchetaahinmialom baaleetak heeht chilásuua ii baaihkammáatak huuhtaa hilíchiisa kúh baaleetaachéétam Ischawúuan Dakkaasúua kuss hilásheet. “Ammaa dilúsuuwishi?” hem ⁴²buá bilísuum kuúom ⁴³al íkuuan hinna buá duushík.

⁴⁴Kalakoon Ischawúuan Dakkaasúua kuss hilásheet. “Kan dii awáxpak hawass baáwuuash kukaatáahilia an dii baachiwaáush hinné koók. Akbaatadía ammaaihchiláakuuhche an baalaátuuash dak baleilíiaakaxpissee Moses bilikkúuash dak Buuwaaxpéesh dak awíualuuash an bii ii baalaátuuash xaxúa kuhtáakaattaa kootíohmaachik.” hek. ⁴⁵Kalakoon Ischawúuan Dakkaasúua hileen ak kooléesh an baa dasshihtúua axpihkaáheesh kalako ii Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan ammaa ala shiíosh xíassaakaassaakuuk. ⁴⁶Kalakoon Ischawúuan Dakkaasúua kuss hilásheet. “Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuuash hilíashiik. “Akhuuwíash Alóonnakaauash baa baaltíukaashe chíuss dáak sheelák baáhko ii dáawiia chilaák kaka bilaxpáakihihmaachik. ⁴⁷Heem ak kalátcheesh dáashe báaxxiak ii baa baachimmíhkaak baa baáliliiohmaachik. Jerusalem bilaxpáake koochihk baálilaak kalakoon hilaa awé kootáa kuluchíshiia

déehcheohmaachik.” Baa ala kxawíiannialuua ii díhkulupiak an díhchi dilúttuua dáhkulussaak ítchiluulak Akbaatatdía dii kalaaxtalákuuohmaachik.” heohmaachik. ⁴⁸ Heem hinna íwahkooteesh ammaa alákaak ammaa díkukkuuash shóon dalaáu xaxúa ii díichiwaalah. ⁴⁹ Biilápxe díiluss al ihchi baa ímmiteesh ammaa dákbioosh báakko an baaxpée koóm eek ashhéeleen kaák óolaalah. Heelak díiluss déewahchewihmaachik.” hek Jesus.

Jesus báaxaalawe aa Akbaatatdía ala koolé aahíik.

⁵⁰ Ischawíuan Dakkaasíua koóm Bethany koosáhtaattaa aahiiák kalakoon áale báaxxiak chiwakáakuuak baa attaakuúk. ⁵¹ It chiwakáakuuak baa attaakúuash héelapko kalakoon íhchish báaxaalawe aa Baaiiwaakoochihtéesh aahíik. ⁵² Hinna báakuss déesh héelapko ko kuss chiwakáak kalakoon daásitchenshak Jerusalem kuss chissáak ⁵³ alachiwakáauashbaakkussahkeesh kuhtée koon áaahkak baaihkammáatak Akbaatatdía dáashe báaxxiak kuss “Ahóoh.” haaattuuk.

Baaaliichiweeítcheesh

JOHN huua al ii

Baalaáche

Baleilíwaaxpeesh ii baa koochihtéesh

1 Baa uhpawassáako iíschiisaataahilia kukaa
Baleilíwaaxpee huua koolák. Akbaatatdía áxpe koók.
Deéla Baleilíwaaxpeesh Akbaatatdía ko kala koottáahilík.
2 Baa uhpawassáako kukaatáahilia Baleilíwaaxpeesh
Akbaatatdía áxpe koók. **3** Akbaatatdía Baleilíwaaxpeesh
chúuss baa hilák baatách xaxuatáahilia kootáhchek. Heem
ammaa sáapannia Baleilíwaaxpeesh áxp baa hilák díak.
4 Baleilíwaaxpeesh ii balee bilaxpáakak ii balee ilíiak baa ala
koottáahile éwahchekaashbiawulak kootáhkaawilikkuuk.
Iwak baa ala koottáahileesh ala sáashiilak ko kala kooták
bilaxpáakkootaa híik. **5** Iwak alasáashiiash alachihpashé
koon táachiiate ii baa koochihták. Heem alachihpashé eek
alasáashiiash ii haawéewishdeetak.

6 Deéla bacheém dáashe John huuash Akbaatatdía
kon báasak húuhkaak ihch iláakuuhchewiak.
7 Kooták. Iwak alasáashiiwaaxpeesh bilaxpáake ii
iichiwaakuuák xíassaakaasshewiak iixaxúa ii iikukkák
ii baa kaláttuulak hiliatak ko ii húuk. **8** Heem
iwak alasáashiiash kussaak. Baaleetak hinna John
alasáashiiia ii iichiweewíak ko ii húuk. **9** Deéla iwak
alasáashiitaahileesh hinna awé kuss huuák koon
dahkuwíash bilaxpáaktatchee áakassee táachiiatak baa
ala koottáahileesh ko éhchehchewiak.

10 Akbaatatdía Baleilíwaaxpeesh chúuss baa hilák hinna awé díahtha Baleilíwaaxpeesh awé kooláhtaa bilaxpáake sapéetaahinnak alaaxtúuk. **11** Ala koolatáahileehaa kuss húulehtaa iiaasúuko bilaxpáake koóuhntaa sapíhchessaak kuss íkaassaak dasshihchíssuuk. **12** Heehtaa ak sapíhkaak ak kalátcheesh hawtíum Akbaatatdía ko aák dáake koóhchek. **13** Is ílannuuosh ko xuh aksáau ammaa íkuchkuuash ko xuh bacheé ílilaan daasannílioosh ko xuh ii kootássuuk. Baaleettaa Akbaatatdía ala kaláttuush kalako ii kaka bisúuk.

14 Heelem hinna Baleilíwaaxpeesh bilaxpáakdaak balee héeleen dahkúk. Deéla ala kootéesh baa ala koottáahileesh ii éwahkuuk. Balee anníhiissahtaa kúh balee daásdeekaashbilikkuuk. Iilápxe dáakkuttachkaatam ii alasáashiwaaxpeesh awákaataahiluuk. **15** John ákahchiia hawátam alasáashiia óosh ii iláalatchik. Akbaatatdía John ashappéelilihchek. “Baapím hilásheewaak. “Bii piisshiléekaattaa hawátam kuk baaxpáak baatcháachkaashik. Bik bii kootássaak. Ii kootéesh bii iíschiisaataahilia kukaa koolák.” Jesus koowahchek.” hek. **16** Kooták. Baleilíwaaxpeesh an balee daásdeekaashbilikkuua baatcháachim biixaxúa ii baa ítche kan bilikkuualahkúk. **17** Akbaatatdía Moses chúuss baa hilák baleilíiaakaxpissee bilikkuúm ii balee chilasshihchík. Heehtaa Akbaatatdía Jesus Christ chúuss baa hilák an balee íchisshikaasheesh dak an balee daásdeekaashbilikkuush dak ammaa ala koottáahileesh balee óoweek. **18** Bilaxpáake Akbaatatdía íkuuleetahtaa dáakbachee kuttáchkaatam Akbaatatdía ko kala koottáahileesh koóm Iilápxe kan baa iísanteesh ala kootéesh ii xíassaahchek.

John Akbaawilihpíhcheesh ammaa ala shéesh

19 Jerusalem kuhtée Jews is bacheeíttaaheesh koóum hileen akchiwakíiwachheeitchikaashe dak hawéese Levites dak John kuss déehkaak baa báxxuhkuuk. “Dik dii sapé? Akhuuwíash Awónomakaauash díi?” huuk. **20** Baa báxxutatchee baa chiweewaxúassaa óolaachissaa ala koottáahile chiweéék. “Hawátam ak baa kulustakuuwíash awónomakaauush bik biíssaak.” heik. **21** Heelak báxxak “Dii sapé? kootdák. Elijahsh díi?” huum hilásheek. “Baaleetak bíissaak.” hem “Kootdák

Akbaatatdía Ammaaihchiláakuuhchem Húuhchewiash díi?" huum "Baaleetak." hek John. ²²Háaksee báxxak "Kootdák dii sapéelak. Balee dachíweelak ak balee báasak balee húuhcheesh bahchissáak baachiweéwiiluk. Dii sapéek daa?" ²³John bakálee díak Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem Isaiah huuash al ilíash ii díak

"Anmachúhkeesh koon ak ashappéelilaalatcheesh

"Akbaatatdía is díiannee tátchiiaak ítchikaassaak ákkuuwiiaakuuaalah." heesh bíik." hek.

²⁴Hileen Pharisees kootéesh is ak baa iláau ham John kuss déehkuuash ²⁵baa báxxuua ii sheéhiluuk. "Akhuuwíash Awóonmakaashaak díissaak Elijahsh díissaak Akbaatatdía Ammaaihchiláakuuhchem Húuhchewiash kúh diíssaak deesh kootdák sáapii baa bilihpílahche?" huum ²⁶hilásheek. "Bik baa bilihpíwahchet áashe ko ii díawaaik. Heehtaa dii héeluuan hawátam ii diláaush iluuák daachím dáalaaxtataahiluuk.

²⁷Bii iischiiséekaattaa
ak huuwíash koóm bii
annaachíssachiihmaachik.

An baaxpéesh an
baatcháacheesh
baa iíscisiaaleetam
isahpiáxcheehtaa
bulusshípbiawaalak bii
anníhiissaak." hek John.

²⁸Hiliakkéelicheesh áashe Jordan áakkaako anmílasiaa alápashiko ashalaakuluúm Bethany huuash ala kooléesh kuhtée John an baa bilihpíhche koók.

John 1:27

bilaxpáakkootaa baa ala kxawíihiluua ak bitáaxiia

²⁹Ko chilaakséeliche John Jesus kuss húum íkaak hilásheek. "Ikaalah. Eehkook. Akbaatatdía is Uuxdaakitchikaateesh kéehcheesh kala húuk. Ak ihchiwaailíshehcheesh ko ii bilaxpáakkootaa baa ala kxawíiash kalaaxtakuuák baa haawéewiak." ³⁰Hinné baa ii balíash koók. "Bii piishiléekaattaa bacheém huuwíam kuk baaxpáak

baatcháachkaashik. Bik bii kootássaak. Ii kootéesh bii iíschiisaataahilia kukaa koolák.” beesh koók. 31 “Koottaléesh sapéeish daatdak baalaaxták. Heehtaa an bii baa dífahkuua díawaalak áashe koon baa bilihpíwahkaawaalichim kalako ii Israel bilaxpáake sapéetaahilim ii xíassaakaashdak baliatak ko ii boók.” hek John.

32-33 “Hinné kal ii éwahchekaashe koók.

Baaleetdak baalaaxtawihmaachihtaa Akbaatatdía
 bii chiwaák

“Aasheem koon baa bilihpíhkaah.”
 heesh kúh bíss hilásheek.

“Balaaxbaaxpée awáss huuák bacheém hiiák koon
 daatdák alákaalihmaachik.

Ko bachéesh bale iláaxam baaxpáam ii baa
 bilihpíhkaak ii baa hoowikáatcheihmaachik.” hek.

“Kal awákaataahileen Akbaatatdía Iláaxbaaxpee
 kúmmaam baaíiphachkeem chíakaateem
 báakukkoko awáss huulák ko kala kooták húula
 ko bachéesh hiiák áakeen daachík.

34 Hinna íwahkooteesh awákaataahilim ko ii dii
 baachiweetáahiluuk.

Ko bachéesh Akbaatatdía dáakbachee koók.” hek John.

akáxphawassdaammassee Jesus chilakappéesh

35 Ko baáhkiiluupe John dak akáxphawassdaaweesh iilápuum áxpak kala chii koolúuk. 36 Kalakoon heelem Jesus bakúttaa díilak déem John íkaak hilásheek. “Ikaalah. Eehkook. Akbaatatdía is Uuxdaakitchikaateesh koók.”

37-40 Iwahkoosheesh hileen akáxphawassdaaweesh iiláptá iikukkák kookaásheen Jesus píisshe daáuk. (Hileen bacheé iilápuuash hawátam Simon Petersh iikéesh Andrew huuash koók.) Jesus ipatták heelem píisshe duúom íkaak báxxak “Sáapdachiiluu?” hem bakálee díak hilíashiiook.

“Rabbi shoohteen iiláasshi?” huuk. (“Rabbi” huua “ak baa baachimmíhcheitche” ko kuhkuuk.) (Hinna íwahkooteesh áhpaasee it bíliiwaxpissee koók.) Jesus bakálee díak hilásheek. “Bii aláxpak dalúuolak alákaalohmaachik.” hek. Heem kalakoon áxpak dáak ala kooléesh íkaak ko baapé áxpak koon kaáuk. 41 Kalakoon kookaásheen Andrewsh

iixaachíssaa déela ichuuké Simon chichíinmassaak óolapak hilásheek. “Akbaatatdía hawátam balee héelass híuhchewiash awóolapuu. Balasáasak “Akhuuwíash Awóonmakaau” buua koók.” hek. ⁴²Oola Jesus aahíik. Heem Jesus Simon ikaáhiian kuss hilásheek. “John dáakbachéem Simon huuash díik. Heehtaa hileén kalakoon baapiisakkússee Cephas huua kalako ii dii dáasaashiohmaachik.” (Hinna bale dáashe Cephas huua kúh Peter haak kootáa “baáhpam” huuk.)

**Philip dak Nathanaelsh dak Jesus kon
iláak ihchi píisshe déehchewiak.**

⁴³Deéla ko baáhkiiluupe Jesus Galilee kuss déewiak. Heem déela Philip huuash hiiák kuss hilásheek. “Húuh. Kan bii bii píisshe dáah.” hek. ⁴⁴(Galilee koon ashalakulúum Bethsaida huuash ala koolé koók hinna Philip. Haak Andrewsh dak Petersh kúh ala koolúua koók.) ⁴⁵Philip iixaachíssaaak Nathanael huua chichíinnee. Aaleéla óolapim “Kan balee híim baatcháachik. Baleiliaakaxpissee awíúuan Moses ammaa ii baalaácheesh dak Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhche kúh ii iláush dak Joseph dáakam Jesus huum Nazareth kooléesh koók.” hem ⁴⁶“Nazareth kukaa baa ítcheem híuwishiinneetak.” haáhik Nathanaelsh. Philip “Huuák díllaa íkaah.” hem kalakoon kan daáuk. ⁴⁷Déela Nathanaelsh híum Jesus íkaak hilásheek. “Hinna iisáakshe Israelite kooták alákuulak bilaxpáktahilak an biíssaatdeetak ammaa ala kooté ko díak.” hek. ⁴⁸Nathanaelsh iikukkóosh báxxak “Shóotdaak bii ala kooté élahche?” hem kuss hilásheek. “Eek Philip it dii hiisséesh baláapalaatchiam koon ámmaatak dáalichim dii awákaak.” hem ⁴⁹“Rabbi Akbaatatdía dáakbachée díik. Israel bilaxpáake is bacheeítchikaashe díik.” hek Nathanaelsh. ⁵⁰Jesus bakálee díak ““Baláapalaatchiiash koon dii awákaak.” beesh kalako ii ammaa ala sheewée dáhkalatchek. Baam dii baachiweéwiik. Iwak kuk dóosalak baa baatchaatée alákaalihmaachik.” haak ⁵¹“Baam ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Hinné kootbíak. Awáxe díuptassaalelak bilaxpáakiapawishe báakuss dáak Bilaxpáakdaakbachéesh kuss awáss huuák ii chiwakálalaahkulak alákaalohmaachik.” hek Jesus.

ashalakuluúm Cana huuash koon anmacháxpuuash

2 Hinné iíschiisaa baáhko ii díupe kalakoon awé Galilee kuhtée koon ashalakulúum Cana huuash koon bach áxpawioom ii baasaxphilúum Jesus isahké kúh koolák. ²Deéla Jesus dak akáxphawassdaaweeesh koóum kúh kussúum koolúuk. ³Kalakoon hileen ak baa saxphilúuash baáchuuwilaxxee xaxúa isshíiom Jesus isahké kon kuss hilásheek. “Hileén is baáchuuwilaxxeeo kala haawík.” hem ⁴bakálee díak “Ihkáa sáapii bii bii dachíwee? Heehtaa hinné éhkaah. Bii sapéelak an baa éhcuvwahchewiawee hilaakée it kussaak.” hek. ⁵Isahké hileen baa ishkawáasheesh kuss hilásheek. “Balaaké ammaa dii díahkuua dii chiweéohmaachik. Díaalalah.” hek. ⁶(Bilé ii kulaáu baáhpawaatam óoshitcheesh akaawakaáshim koolúuk. Hileen Jews kooté ala chiwakáau annámmisuum hinna biléesh ii istúua dak baaté dak íisshiwiiluk. Baa ísse hawátkaate bilé ahkaáshkulaauk.) ⁷Jesus hileen baa ishkawáasheesh kuss hilásheek. “Hileen baatéesh bilé ii ílutchikiaalah.” hem kootúum ⁸chiwaák “Hinna bilé ham óosaak aaláak iwak akbaaxalússhihche kuuáalah.” hem kootúuk. ⁹Akbaaxalússhihcheesh dúttak ísshiiák chilasshihchík. Bilím kummíilak baáchuuwilaxxeesh alaaxták. (Hileen baa ishkawáasheesh íwahkooteesh kuk éhkuuk.) Kalakoon hinna iisáakshim akuáwishbiash iláak áxpittachiiak ¹⁰kuss hilásheek. “Hilíatuut baáchuuwilaxxee al ítchikaasheesh koochihk díummachiiluk. Kala kammúut hilaa baáchuuwilaxxee doosaléeliche kuk kal ísshíihcheiluk. Hilaakée dik kal ítchikaaséeliche dáhkulusaak ii háakdahchek.” hek. ¹¹Awám Galilee kuhtée koolám Cana huum koók Jesus áalammaahinmassee an díá. Hinna an baaxpáak an baatcháacheesh ii xíassaakaasshek. Kalako ii hileen akáxphawassdaaweeesh kaláttuuk.

¹²Hinna anmacháxpuuash ii baaihkammáatuuash uhpé híim piishchiisáa kalakoon Jesus dak isahké dak akúpbachee dak akáxphawassdaaweeesh dak koóum áxpak awaasúualahum Capernaum huuash kuss dáak koolúua baahkuwiséek.

**Alachiwakáauashbaakkussahkeesh Jesus
baa isstíalaahak déehchek.**

13 Hileen Jews kootéesh baasaxphilúum Baapanmaaáatchelee huuash kala koosáhtam Jesus koóm kúh Jerusalem kuss déek. **14** Déela alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéelakoliche hiiák heelem bacheéom bishéeiichiile dak iisaxpúatahchewishke dak baaíiphachke chíakaatum dak iiwaaíaschilak áaahkuuk. Bálaashiishiahe akiwaawakálalaaleehche baaiihulishoopé kuss awáatak kaáuk. **15** Heem bishiáxpuum dúttak bach aahiiák ii baa datchúshbiak hileen baaaxuawishé xaxúa ii kuláak asaalíhchek úuxé dak bishéeiichiile dak. Hileen akbáláaifiwaawakalaaleehcheesh is baaiihulishoopúua chipassaáhak is bálaau awéen ii chilialáak déehchek. **16** Haak baaíiphachkeesh akbaaiiwaáíaschileesh kuss hilíasheek. “Hileén aaláalah. Kuk kal aaleéla Biilápxe aasúua anmaaiiwaáiaschinnahkuash kala koowíiaalah.” hek. **17** Hileen Jesus akáxphawassdaaweesh koóum hinna Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash “Dáasuua an bahchikitchée baatcháache ii baxúa awúuan biláalak ko kala kooták.” huuash chichéhkuuk. **18** Jews is bacheeíttuua koóum Jesus hawáashiiak hilfashiio. “Diah dáalammaahileesh hawáteem balee íkaahkaah. Alachiwakáauashbaakkussahkeesh dii koolám eek baa díaleesh an dii baaláhke balee éhchehkaah.” huum **19** bakálee díak “Hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh xápdaalolak baáhko dáawiikaatdak bahchínnewihmaachik.” hem **20** hilfashiio. “Báalee shuhpáá pilakák axpákaawik hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh ala chínnuua. Heelak dik baáhko dáawiikaatdak ihéem kan dáchinnaak diháanmialaa?” **21** Heehtaa “hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh” heesh Jesus axúa ko kuhchek. **22** (Deéla baapiipíishchiisaa Jesus sheelák kalakoon Akbaatatdía chiléhcheesh hileen akáxphawassdaaweesh ammaa ii iláalatcheesh chichéhkuuk. Kalako ii Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash dak Jesus al ilíiash dak kootkaásuum kalátchekaasuuk.)

Bilaxpáake ala kootúa Jesus éhchek.

23 Jesus koóm Jerusalem it koolám kalakoon baasaxphilúum Baapanmaaáatchelee huuash kúh it koók. Heem áalammaahile ii baa xíassaahche díash kalako ii bilaxpáake iiahúum ak íkeesh kalakoon ko kaláttuuk. 24-25 Heehtaa Jesus kuk iiaxúa bilaxpáake alataawúua dak éhchem bilaxpáakeem sáapii bilaxpáakiheem ihchi kuss ii iichiweéhcheish daatdeetak. Heem ko ii chiwíassaam kalátchewiassaak díuluua kussíohmaachim éhchek.

Nicodemus huua Jesus al ashbiléeleesh

3 Deéla hinna bacheém dáshe Nicodemus huum Jews is bacheeíttuua hawák kúh Pharisees alaxúahchee ak aché ko hawák. 2 Heem kal óotchiam déela Jesus hiiák hilásheek. “Rabbi dálammaahile ii baa xíassaalahkaalaakahkoosh awákuuk. Kal ii baa xíassaak Akbaatatdía díisahtiialakum bilaxpáakeem íwahkootassaalak eek ammaa an díalee baatcháatuush koochéewialak alínneettaahiliihmaachik. Heem Akbaatatdía kon dii húuhkaak dii balee baa baáliliihchem éwahkuuk.” hem 3 kalakoon ilaáhak “Hinné díikukkuh. Dii baachiweetáahinmiik. Kaka dii bishíssaalak Akbaatatdía hawátuum hawassíiakuush dii héeleelassaaihmaachik.” hem 4 hilásheek. “Héahe bacheém kal isáahkalak shóotaak kaka bishík he? Kan baa isáak íwahkootak shóotaak koochéek he? Kala chii isahkéesh dáakisshe kuss chissáak bíshdewialak baaleetchichéek.” hem 5 iláak “Ikaah. Baa ala koottáahile ko dii baachiweéwiik. Kan bilaxpáakshoolaht bilé dak Akbaatatdía Iláaxbaaxpee dak ii kaka bishíssaalak Akbaatatdía is bilaxpáake héeleenneetíihmaachik. 6 Baksáau koóum balee bisák kalako ii balee axúawishik. Kúh hilíatak Akbaatatdía Iláaxbaaxpee balee iláaxe ii balíahuua ak bilikkuuá koók. 7 Kuk kal élahcheliish daachihilak “Kaka dii bishdák koók.” bee. 8 Huchéesh baakoon an déewia dák dahktúik. Hutbishít al ilíahaache díikukkuik. Shóokaa huuáhnak dáalaaxtak shón daáhnak kúh dáalaaxtak. Bilaxpáakeem Akbaatatdía Iláaxbaaxpee ii kaka bishdák ala koótshootdak dáalaaxtuua ko kala kooták.” hem 9 báxxak “Iwak kuk shóotaak kooták he?”

hem 10 “Israel bilaxpáake héeleen ak baa baachimmíhchem asíitkaasheesh díik. Kala shóotdak ii dáalaaxta? 11 Baa ala kootéesh ko dii baachiweém ammaa al éwahkuua dak ammaa al awákuuash dak ko ii baláauk. Heeht kootáa díixaxua ammaa an dii baachiwaáu dákhalatchessaawialuuuk. 12 Hinna awé áakeen baa ala kootéesh ko ii baa xíassaawahchem baa ala sheewée dákhalatchessuulak koottdák báakukkule Baaiiwaakoochihtéesh kuhtée baa ala kootéesh ko ii dii baachiwaáulak shóotdaak bii dákhalatchewialuu?

13 Baaiiwaakoochihtéesh koon awé ak kuss húuash kootáa Baaiiwaakoochihtéesh ak báakxaalawak híash ittáchik. Haak Bilaxpáakdaakbacheesh Baaiiwaakoochihtéesh ak kooléesh koók. 14 Deéla kúh anmachúhkees Israel bilaxpáake koolíuash koottaléesh koon Moses koóm úuwathisshim ii íaxassaaliak kalakoon balám uhpé kussíak báaxxiak. Heem Bilaxpáakdaakbacheesh kúh koochéehomaachik. 15 Kalako ii hileen ak kalátcheesh xaxúa kuk an bilaxpáakuua ii baa koochihtíohmaachik.” hek Jesus.

16 Akbaatatdía hinna awé áakeen bilaxpáake al íchissikaasheesh ko ii dáakbachee dáakkuttacheesh hinna awé kuss húuhkaawilikkuuk. Ii koochéesh hinna dáake ak kalátcheesh kala kulustakuuák kal iléem kal ii súuleetak an bilaxpáakuua ii baa koochihtíohmaachik. 17 Akbaatatdía dáakbachee hinna awé kuss húuhcheesh bilaxpáake haawéewiak ko ii húuhchessaak. Heehtaa chíuss baa hilák bilaxpáakkootaa ilíulak hiliatak ko ii húuhchek. 18 Heem kala sapéelahtaa kaláttuulak kuk haawéewiassuuk. Akbaatatdía dáakkuttacheesh koóm sapéelahtaa kalátchewiassuulak kal ílääla ala kxawíiash ihch aaliíak ihchi baa haawéewiook. 19-20 Akbaatatdía baa chilasshihché is biipé hinné koók. Báakukkoko baa ala koottáahile alasáashiiash awáss huuák awé híik. Heehtaa bilaxpáakeesh baa kxawíihilaaahkuuk. Heem hinna alasáashiim ii baa xíasseesh kuk díupiook. Ak baa iháatdiak ak baa kxawíihileesh hinna ala sáashiiash diílolak ammaa kxawíiannioosh áakass iikuschilák bilaxpáake xaxúa ii éhcheohmaachik. Heem iwak ala sáashiiash isítcheessaak kuss duúwiassuuk. Ala chihpashéesh ammaa ala kxawíiannioo ko íchissak baatcháatuuk. 21 Heeht deéla kúh an bilaxpáakeesh baa annawíiaahkuulak hinna ala sáashiiash

kuhtée diíak isítchiio. Heem ammaa an díash Akbaatatdía ko chúuss baa hilé ko ii xíassaahchek.

Jesus dak John Akbaawilihpíhche dak

²²Hinna íwahkooteesh piishchiisáa kalakoon Jesus akáxphawassdaaweesh áxpak Jerusalem koon iikusták dáak awé Judea kuhtéetaa hawass daáwak. baa bilihpíhkaalahkuk. ²³Kúh ashalakuluúm Aenon huuash Salim koosáhtam John ko koon baa bilihpíhkaalahkuk bilé ahúm koolák. Bilaxpáake ihchi bilihpíhchehchewiak duuákaauk. ²⁴(Hinné John it daxchíssuuash koók buh.)

²⁵Deéla kalakoon John akáxphawassdaaweesh dak Jew kootám dak bach ilíituuk. Hinna bale baa hilé al ihch íísshiwuum an baa ashítuuua ii iháaxiom kalako ii ilíikaasuuk. ²⁶Chissáak duúla John diíak hilíashiio. “Rabbi hinné balee chiweéítchiia. Iwak bacheém áashe Jordan áakkaako balee híiash ii diláalaakeesh koowahkuuk. Hilaakée kúh baa bilihpíhkaalahkuk. Heem bilaxpáake éetko kuss daáuk.” huum ²⁷bakálee diák “Ii kootéesh Akbaatatdía ak íkuchkawilikkuua koók. ²⁸Díinnaxuoohtaa ammaa ala sheewéesh dííkukkaalahkuuk. “Hawátam ak baa kulustakuuwíash awóonmakaash bíissaak.” baam diiluk dii koolúum dííkukkuuk buh. Bik ittákkaa ishootchiisáa bii húuhkaak ala huuwía bii chiweéhkuuk. ²⁹Heem anmacháxpuuash koolát akuawishbíash iilápaache iluuák oolák áapche iikukkúik. Haak akuawishbíash iilápaachitche bíik. Koon awóonmisak hilaakée baawihkammáatak baatcháachik. ³⁰Hinna iisáakshim Jordan áakkaako biíosh kan baatcháatdawak asíitkaasak kal ala kootáhkuua koók. Bik bii baa haawaalawíihmaachik.” hek John.

báakukkoko ak húuash

³¹Hawátam báakukkoko awáss húuash baatcháatak baa iíschiisaaleetak. Deéla hawátam kuk awé áakeeleesh ammaa ala kooléesh kuhkaa éhkaak kuhkaa ii ilíik. Heehtaa hawátam Akbaatatdía ala koolé kukka awáss húuash kuk baa iíschiisaaleetak. ³²Heem kuhtée ammaa al íkeesh dak ammaa al iikukkóosh dak ko ii ilíim ak kalátcetaahileesh kooshtúuk. ³³Heehtaa Jesus ak ilíikalatcheesh hilíashiio.

“Akbaatatdía al ilíia koottáahilik.” huuk. ³⁴Hawátam Akbaatatdía balee héelass húuhkaak Iláaxbaaxpaam ii baa koochihtéesh ko ii díahchem ko ii iláakuuk. ³⁵Baksáau Akbaatatdía dáakbacheesh íchishim baatách xaxuatáahilia kukák hawasséehchek. ³⁶Hinna dáakbacheesh ak kalátcheesh ak ilíiikukkoosh iléem bale bilaxpáakam ítchikaatak ii baa koochihtéesh kal aáuk. Deéla ak ilíiukukkusseesh Akbaatatdía ak iitchúuleesh kala ko héeleeluuk. Bale bilaxpáakam ítchikaateesh alaaxtatáahilak Baaiwaakoochihtéesh kúh diíssum Akbaatatdía baa an bakánniash an baailísuuash ii baa koochihtihmaachik.”

Jesus dak Samaria bíam dak bach áxp iláauk.

4 ¹⁻²Jesus koóm akáxphawassdaawe dak ammaa bilihpíhche dak kuk áxpihkaak ahák John kuk kootasséem Pharisees kootéesh iikukkák bat shéess iláauk. (Heehtaa ala koottáahile Jesus kuk iiaxúa baa bilihpíhchessaak. Itchihk akáxphawassdaaweesh kon baa bilihpíhkuuk.) Jesus ammaa ii iláattuua ehkaáhnak ³daásbaannatchiihaak awám Judea huuash koon dáak kala chii Galilee kuss dáakuawiak. ⁴⁻⁶Hinna daáush is bíipbishim kalako ii awám Samaria huuash chúuss daáuk. Baapé kala kuá kuhtaaliché kalakoon duúla Samaria koon ashalakulúum Sychar huuash assahké kuhtée diíok. (Kushkó Sychar koosáhta awám Jacob baháam chikéesh ko awéesh dáakbachee Joseph huua kuúk.) Jesus hawass dáaweesh ii apásshem húula hinna al físhhuuash hiiák bakúteen awáatak ihchisshík. ⁷⁻⁸Jesus akáxphawassdaaweesh koóum kuk ashalakulúuash kuss óosshee íaschinnaauk.

Samaria bíam ííshhuulem “Bíakaataa eek al iíshe ham bii isstíihkaawakuh.” hek Jesus. ⁹Hinna bíash kuss hilásheek. “Dii Jew kooták dii bacheék. Bíh bii Samaria bilaxpáakak bii bíak. Shóotaatdak ii bíss bínnaakaalak ishdiiwiáláa?” hek. (Hinné ii íwahkoosheesh hileen Jews dak Samaria bilaxpáake díuptako bat díupiak bach áxp baa hilíssuuk.) ¹⁰Jesus bakálee díak “Baaleetdak Akbaatatdía ammaa dákbiash élahchelak haak hinna díss bínmaakaaleesh bii sapéelak bii élahchelak biléem bíss dakáannak bilím xakáalaweesh ko balákdak an dii bilaxpáake ii baa

koochihtihmaachik.” hem 11 kalakoon chikittaák hilásheek. “Baa dáhkuleeleetak ii aliíshdeetak kootáa hinna an bilóosaau awuússsee awateém baatcháachik. Bilím xakáalaweesh deesh shóotdaak alóoshiiwialaa? 12 Heelak bas baaxaalíoo Jacob ala kooté dik dii iischiisée? Hinna an bilóosaau kón chikaawilikkuúk. Iiáxúa dak dáakbachee dak hileén bilishšíom is baaaxuawishé hileén kúh bilishšíhchek.” hem 13 kalakoon Jesus hilásheek. “Bilaxpáake hileén bilishšíot kak íiwakachiiluk. 14 Heehtaa kan baa bilishšíiwahchelak kal ii díuhpee íiwakatuuleettaahiliihmaachik. Kooták. Hinna baa bilishšíiwahcheesh kúmmaam bahéem poopshiíatak xakáalaweesh ko kala kooták kal ii baa iléem ii baa koochihtáhchek.” hem 15 kuss hilásheek. “Kootdák hinna dís bilé ham bii isshíihkaawakuh. Heelak kal ii díuhpee bíiwakachissaak awiíshboowaakahkussaawihmaachik.” hek.

16 Jesus hinna bíash kuss hilásheek. “Dáak dachílee dúttak chissáak áxpak húuh.” hem 17 kuss hilásheek. “Baachínneetak.” hem kúh “Koottáahilik eek baa sheelée. Dachínneetak. 18 Kooták. Kala chiaxxúua dachínmishik. Hilaakée hinna bacheé dii bakúteeleesh dii dachílaassaak. Eek baa sheelée koottáahilik.” hek. 19 Hinna bíash kuss hilásheek. “Kan dii éwahchek. Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh ko dii hawák. 20 Baam bii chiwaawakúh. Diiluk Jews kooté ala sheelúua “Akbaatatdía al ihchi balee kuss chiwakíihche awaasúualaho Jerusalem kuhtée kuttáchik.” duuk. Heehtaa bas baaxaalíoo eek awaxaawé ala chiwakáau koók huuk.” hem 21-24 kalakoon Jesus hilásheek. “Bíakaataa hinna baa dii baachiweewíawee éhcinkaashih. Samaria bilaxpáakeesh diiluk Akbaatatdía kuss dáhchiwakaauhtaa dáalaaxtuuk. Deéla ala kuss an bahchiwakáau kal ak éhcinkaasheesh Jews bíiluk. Baleiichiweeítcheesh ak baa iléesh Jews kooté ko héeleen iikusták awé kootáa híihmaachik. Heem saskáat baapéem dalíilohmaachik. Shóohteenñahtaa Baksáau Akbaatatdía kuss dáhchiwakiilohmaachik. Iwak awaxaawéesh dak Jerusalem dak kuhtée kala kuttách koon dáhchiwakiissaalohmaachik. Akbaatatdía bale iláaxak. Baapúum baatcháachuum kala shíassaataahilia bíwiawuuk. Koottannák kuhtáakaattaa Akbaatatdía ala kuss chiwakáauh bilaxpáakuum Iláaxbaaxpee ii éhcinkaashiohmaachik. Kala shóonnahtaa

kuss chiwakíiwioolak kootíihmaachim Akbaatatdíá isítcheeihmaachik. Heem Akbaatatdíá kuss chiwakáaulak kal annawfíolak koóm Akbaatatdíá ii isítcheeihmaachik.” hek Jesus. ²⁵ Kalakoon hinna bíash hilásheek. “Ewahchekaatbaak Akhuuwíash Awóonmakaau shóon huulák baatách xaxúa baa ala sáapeesh balee chiweéítchiwilikkuiuhmaachik.” hem ²⁶ kuss hilásheek. “Baa ii dilíia bíik.” hek.

²⁷ Kalakoon iwahkookkéesh hileen Jesus akáxphawassdaaweesh chissáak duúlom Jesus bíam innáalatchim íkaak chiláshkaasuuk. “Shootkéelitdak kalako ii hinna bía inníi?” hiliatuuk. “Sáapelahchewialaa?” haak “Sáapii hinna bía dáannii?” hewioohtaa kalakoon ilíissuuk. ²⁸ Kalakoon hinna bíash iiiishe koon baaták iiwaachíssaak ashalakulíuash kuss chissáak déela bilaxpáake hiiák hilásheek. ²⁹ “Duúaalah. Hinna bacheém bii an bilaxpáake ammaa an díawee xaxuatáahilia éhkaak daachím bii chiweék. “Akhuuwíash Awóonmakaau koók.” baliattaahilik.” ³⁰ Heem ashhéele bilaxpáake iikuschitáahilak deéla Jesus ala kooléesh kuss daáuk.

³¹ Hileen duúosh héelapko hileen Jesus akáxphawassdaaweesh bakíilitak “Rabbi baa duushíwáh.” hum ³² kuss hilásheek. “Bik ammaa buúshbishim sáapdak diiluk dáalaaxtuuk.” hek. ³³ Heem hileen akáxphawassdaaweesh bat shéess iláak “Hilaa sapéelak bale ammaa duushdák ooakuúwissaak.” hum ³⁴ kuss chiweéítcheek. “Ak bii húuhcheesh koóm bii báasak an bii baa hilíhcheesh díawaak uhpátáahile aawaák biháannak kal ii baaláawaalawe koók.” haak ³⁵ Kalakoon bilaxpáakuum kuss duúosh íkaalitak Jesus hilásheek. ““Bilítaachiia shoopdák kan baa talíawahchewohmaachik.” heiluk. Heehtaa díshtuuwishim bik díiluss hilásheewaa. “Ii hawass íkaalah. Baaxawuá kal óosuum ala talíahkuua kala híik. ³⁶ Hilaakéehaa ak baa talíahche is baa íiwishe kulutták baaxawuá hawátxiak ak baa kalátcheesh an bilaxpáakuua ii baa koochihtalák hiliachik. Kootáa ak baa awuússeesh dak ak baa talíahcheesh dak daásittuulak áxpak baaihkammáatdak hiliachik. ³⁷ Bale ilíim “Hawáteet kon baa awuússeet deéla ihéet kúh baa kulutchíík.” heesh íwahkoottaahilik. ³⁸ Bik dii déewahkuum baa talíalahkuuk. Bilaxpáake iháaum kon baa awuússiak bale

baa hilé an baalúua kón díook. Heelak díilun baa talíalahkaak dáhkuluttuuk.

39 Hinna bíash al ilíiash “Bii an bilaxpáake ammaa an diáwee xaxuatáahilia éhkaak daachím bii chiweék.” heesh kalako ii Samaria bilaxpáakuum hinna ashalakulúuash ak kooléesh Jesus ak kalátcheesh iiahúuk. **40** Heem hileen bilaxpáakeesh duúla Jesus diíak bakiitaahiláak “Balee áxpak dahkóolitbilikkuuh.” huum baapé dúupam áxpak koon daachík. **41** Heem hileen bilaxpáakeesh Jesus ammaa ala shéesh iikukkúulak kala kannaa iihámmishtaahiluum kaláttuuk. **42** Hinna bíash kuss hilíashiiok. “An balee baa dachíweesh ii bahkaláttuua kuttáchissaak. Kan bílaa Jesus al ilíia biikukkák awé kootáa bilaxpáake ak kulustakuuák ak iléesh koóm koottáahilim kal ii éwahkuuk.” huuk.

43 Kan baapé duupéem kalakoon Jesus Galilee kuss déek. **44** (Iíschiisaa Jesus iiaxuatáahile ala shéesh “Akbaatadía ammaaihchiláakuuhche aasíuanmishe kuhkáa chikittaakuússuuk.” hek.) **45** Jerusalem kuhtée koon Galilee bilaxpáake ahúm baasaxphilúum Baapanmaaáatchelee huuash koon Jesus ammaa an díash xaxúa íkuuk. Heem hinna déesh déela awám Galilee hílelak kuhtée bilaxpáakeesh óhchikaapuuk.

Jesus bacheeítchim dáakbachee óochiahchek.

46 Heem Galilee hinna ala chíuss déesh amméaxeen Jesus awaasíualaho Cana huuash híik. (Iíschiisaa koon bilé kummíilak ii baáchuwilaxxee díak.) Koottaléesh awé Galilee ko koolám bacheém an bacheeítchiwishim dáakbachee anneéwisak kal ítchissaak awéetaa daachím awaasíualaho Capernaum ko koolák. **47** Hinna bacheéesh baa iikukkúlem Jesus Judea kukaa huuák Galilee koolák huum dáamna Jesus hiiák bakáak “Capernaum bii áxpak kuss dáak balaakbacheé anneéewishkaasak kala sheewíam íkaawakak óochiahkaawakuh.” hek. **48** kalakoon kuss hilásheek. “Bilaxpáakeesh baa dáhkalatchessuuk. “ii baa xíasseem koottdák déela baa baatcháacheem díalaalak awákaalak hilaa” diliatak dii íwahkootuuk.” hek. **49** Hinna bacheéesh bakáak hilásheek. “Jesus hilaaktáahile bii áxpak dáawakak balaakkáate it shéessaa íkaawakuh.” hem **50** bakálee díak iláak

“Diah kan dáakuah. Daláake kal óochiak alíatdeetak.” Hinna bachéesh Jesus ammaa ala shéesh kaláttaak kalakoon déek. Kualasshíhpe koók. ⁵¹ Heem baáhkiiluupe hinna dáakuash amméaxeen déem ishkawáashe ham akúkaa duúla diíok. “Daláake alíatdeetak kal ishtatáachisshik.” huuk. ⁵² Hinna íwahkootam kalakoon kala hinné báxxak “Sáawe kuhtaaliché kalakoon kal ittée?” hem hiláshiiook. “Húuleesh kualasshíhpe kalakoon axualatawée béaxak.” ⁵³ Kalakoon hinna bachéesh baa dasshihták helem húuleesh kualasshíhpeen Jesus an bíss ala kuss hilásheesh “Daláake kal óochiak alíatdeetak.” heesh chichéhchek. Heem kalako ii hinna bachéesh Jesus kala kannaa kalátchekaashik. Deéla aasúuiishkawuuash bakákasshiia kúh kootúuk. ⁵⁴ Hinné kal iilúuhpee koók Judea kukaa Galilee kuss chisshíiash Jesus ammaa an díá ii baa xíasseesh.

Jesus bacheém dílissaam al óochiahcheesh koók.

5 Kal íwahkooteesh piishchiisáa Jerusalem koon chiwakáak baasaxphilúum shóon Jews iiwátxaaum Jesus chisshíik. Heem Jesus daasé díak kuss déek.

² Deéla hinna Jerusalem áaxxaan binnaxchíwihim bilíam koolám Iisaxpúatahchewishke huua koosáhta bahaaisáam koolák. Heem áaxxee kootáa alaátchiia chiaxxukaáshik. Hinna bahaaiséesh Jews ii aasúuko an dáasaasuua Bethzatha huuk. ³ Heem bilaxpáake bilé áaxxeetaa kootáa iiahkaásuum baa anneewishé ak ihch alíinneete koóuk baa ishtáleete dak ak dílissee dak axúassaashee dak. Hileen alaátchiiaash kuhtaa iixaxúa xapáahak baa óolak kaáuk. Shóolaachiinnak hinna biléesh xachíhcheiluk. ⁴ Al íkuxxaawishim bilaxpáakiapawisheet báakukkoko awáss huuák hinna biléesh xachíhcheet ak koochihk dahpéesh kal isaanneé kala kookaásheen oochiáhak alíatdeettaahiliik. ⁵ Bacheém anneéewishim bahaaiséesh koosáhta baa óole báalee dáahmiiia pilakák axpíluupahpik. ⁶ Jesus íkaak hinna bachéesh koon xapák ihch alíinneettaahilak baa bíak daachík. Kalakoon Jesus húula híik. Anneéwisak awéetaawaache kala shíakaashim ehkaáhik. Heem kuss hilásheek. “Oochialewialaa?” hem ⁷“Hinna bilé xachíít ak bii kuxshíleetam kan balahpiwiáwaawiit bashóochkaateen

bii dashpáahkum anmeéleetiik.” hem 8 kuss iláak “Chilaáh.” hek. “Eek annaxápaache kulutták kan díilih.” 9 Heem kala kookaásheen hinna bacheléesh óochiaak alíatdeettaahilim alaxapaachéesh kulaák koon hawass díilaahik.

Hinna áalammaahileesh kootdák Baapchikittúum koóm 10 hileen Jews kootéesh hinna bacheléem óochiahcheesh ko kuss iláak hilíashiok. “Balelíiaakaxpissee an baalaáche Baapchikittúua balee chikitchéehkaak balee baa hilíchessuuk. Eek annaxápaache dáhkulaak aák hawass daláwe baa ala kootássaak. Baa iháatdaak.” huum 11 “Bacheléem basaanneé bii óochiahcheesh bíss hilásheek. “Eek annaxápaache kulutták kan díilih.” bii heesh ii koótbaak.” hek hinna bacheléesh. 12 “Sapéen “Díluuak annaxápe kulaák dáah.” dii he?” huuk. 13 Heehtaa Jesus kuk bilaxpáake ahúm kooltúum héeleen daáhim hinna bacheléesh ak óochiahcheesh sapéelak alaaxták. 14 Deéla píishchiisa kala chii alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéelakoliche koon Jesus hinna bacheléesh hiiák kuss hilásheek. “Díikukkuh. Kan dii óochiaik dii alíatdeettaahilik. Baa ala kxawíiash díusaah. Koótdaassalak aaláa kala chii baa kxawíia iischiisaakaaséem ko dii kootíih.” hek. 15 Hinna bacheléesh kalakoon déela Jews is bacheléesh hiiák “Jesus koók basaanneé ak bii óochiahkaawako.” haak chiweék. 16 Baapchikittúum koon Jesus baa hiláte an díash kalako ii Jews kootéesh baa chíuss déehkaak hawáashiiaahkuuk. 17 Jesus bakálee díak. “Biilápxe baa al ítche ko díak baapbahchikittúua koóuhtaa baa hinnaachím bíh ko itshéetaa baaléek.” hek. 18 Hinna Jesus íwahkoosheesh kalako ii Jews kan aa daaskawáauk. “Kan baa baacháatchek. Baapchikittúua an baa áakaxpissuua dússhishik.” haak chii kúh “Akbaatatdía Biilápxe koók. Dáakbachée bík.” haak kootáa ko ii Akbaatatdía ala kooté íh kala kootaátdelelek.” huuk. Heem ko ii dappeéisshishtuuk.

Jesus baa an díá xaxúa an baa baaláhkeesh koók.

19 Heem Jesus bakálee díak kuss hilásheek. “Baam dii baachiweéwiiluk. Ala koottáahile koók. Biilápxe Akbaatatdía baa an díash ko díawaai. Baam díalak awákaak kala hilaa kuttát díawaai. Bíllaa díawaassaak. Koochihk Biilápxe “Díah.” helak hilaa díawaak. 20 Kooták. Biilápxe

bii íchissak baa ala sáapannia xaxúa bii íkaahkaawakuk. Deéla hinna bacheém óochiahcheesh baa an bii díahchewia iíschiisaataahiliohmaachik. Heelak alákuulak dáhchilasuuulak hiliachik. ²¹ Biilápxe bilaxpáake kala saák kaáuhtaa chiléhkaalahkuk. Deéla sapéelahtaa ínmaawiawaalak an bale bilaxpáakuum ii baa koochihtéesh kúh bakbiáwaalak koótbaawihmaachik. ²² Deéla Biilápxe baa chilasshihchíssaaik. Itchihk bilaxpáake ala chilasshihtúua bakák bíllaa bii díahchek. ²³ Biilápxe kal íwahkootak iixaxúa kal ii bii chikittaakuúolak Biilápxe ala chikittúua ko kala kootúulak hiliachik. Hileen ak bii chikittaakuuwíassuuash Biilápxe kon húuhcheesh kúh chikittaakuússuum ko ii koottáahilik. ²⁴ Baam dii baachiweéwiiluk. Ala koottáahile koók. Ak balíiukukkak ak bii húuhcheesh kalátchetaahiluulak Bilée Isée héelass déessaaohmaachik. Baaleettaa súua ko kala kootéesh iikusták an bilaxpáakuua ítchikaasheesh ii baa koochihtéesh kala ko kuss chilakkachíohmaachik.

²⁵ Baapéem ko bilaxpáakuum iláa súua ko kala kootéesh Akbaatatdía dáakbachee áapche iikukkúum baa héeleen ak ilíiukukkoosh ihchichéhkuum hilaa kal ilák kan bilaxpáakiohmaachik. Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Dííkukkaalah. Ko baapéesh buíwohmaachik. Shóonnahtaa kootíihmaachik. ²⁶ Biilápxe iixaxúa ak baa bilaxpáakahcheesh koók. Haak hinna dáakbachee iixaxúa díahchem kúh eék. ²⁷ Haak deéla Bilaxpáakdaakbacheesh koóm awé áakeen bilaxpáake xaxúa chilasshihché an baaláhke Akbaatatdía kon kuúk. ²⁸⁻²⁹ Iwak chiláshissaalah. Baapéem ak shéesh annúusaau it koolíua xaxúa áapche iikukkák chilaák iikustúum chilasshihchíohmaachik. Ko baapéesh kala saskáat biíwohmaachik. Bilaxpáakuum ak baa ítche díoosh chilúuash kal ii súuleete kal ii baa koochihtíihmaachik. Deéla bilaxpáakuum ak baa kxawíihilaaahkuuash chilúuash Bilée Isée héeleen kan datchúshe kal ii baa koochihtíihmaachik.” hek Jesus.

Jesus sapéetaahinnak ak ii iichiwéesh

³⁰ Jesus kúh hilásheek. “Balasalakootéesh bulusáak ak bii húuhcheesh daasalakooté díawaak. Heem bíllaa éehkoon baa bíkuchkak baakáhkussaak. An bii baáliliia biikukkák ko ii

bahchilasshihchík. Heem bilaxpáake an bahchilasshihchéesh annawitáahilik.

31 “Bíilaa bii hilíatak.” baak bihch ii balíilak bii dáchkalatchelituu xuh shóotduulak. 32 Heehtaa baa iháam koolám bas baa al iichiweé ítcheesh ak chiwaawakó koók. Biilápxe Akbaatatdía koóm ammaa ala sheé xaxúa ala koottáahileesh ko dii chiwaalákuum kuk kootúum éwahchek. 33 Kooták. Díinnoxuooht akiláalakuum dáawasuum John kuss déehkuum bii ala koottáahileesh kan dii chiwaáuk. 34-35 John ammaa ala sheé dii chichéhchewahkaak ii díluulak baliachik. Kuk hinna John baa ala koottáahileesh óoweelak biláakisshilak ko kala kooták. Ammaa ala shéesh dilúttuulak shíakaashissaht ala sáashiim déaxalaacheesh baalíhkammaatuuk. Heehtaa éehkoon bilaxpáake al iláawakoosh ko bíawaassaak bii sapéetaahileesh éhkuulak baliachik. 36 Heehtaa ammaa an díawee kal ii bii sapéelak ii xíassaak kuk baakáak John al iláawakoosh kuk doosaláauk. Bale an baa hiléesh Biilápxe an bii báasheesh bii ihálihcheesh ko díawaam kon bii húuhcheesh kal ii xíassaak. 37 Haak deéla Biilápxe ak bii húuhcheesh iiaxúa bii ii ilíilak baa koottáahilik. Al iláawakoosh baa ala kootá dak an baa ala xíassahaakaak heesh kúh kal íilaataahilia éehkoon huuák heessaak áapche díikukkuuleetak alákuuleetak. 38 Heehtaa Biilapxe koóm dii héelass bii húuhcheesh it bii dáchkalatchewialaassuum al ilíiash dalásawuuko dákuleessuuk.

39 Baawaalaáchim Baaxpéesh ákahchiia dáamnaalaakahkuulak ii an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtalak diliatuuk. Hinna baa dáamnuuash xaxúa bii bii ii iláauk. 40 Heeht it bíss dalóowialaassaak it baa élahchewialaassuuk. Koótduulak an dii bilaxpáakuash al ii baa koochihtéesh balákbohmaachik. 41 Bilaxpáakeem bii baatcháatdak hiliatuulak baliachissaak. 42 An dii ala kootúa éwahchek. Baaleettaa Akbaatatdía aláchissaatdeleluum éwahchek. Dalásawuuko Akbaatatdía dákuleessuuk. 43 Biilápxe dii héelass bii húuhkaak ihchi bii ilíihkaakuuak íwahkooteet bíss alákaassuuk. Heeht kúh baa ihéem ílala huuák dii hiilák Biilápxe kon húuhchessaahaa kuk dáchkalatchelohmaachik. Heehtaa it

bii sápdahchewialaassuuk. ⁴⁴Díin bach kussáau díiluttat bat sápdahkuulak kootáa Akbaatatdía baa kuttácheesh kuk díhchi báaxxiialahchewialaassuum shóotdaak bii dáhkalatchewialuu? ⁴⁵Deéla Biilápxe ishóoche diíolak ak dii baa aahíia bíissaak. Moses ak dii baa aahíia koók. Eeh Moses koók. Baleilíiaakaxpissaam dákuuash al aláachiwuua ii an dii ilfiolak an baa biáluuash koók. Heehtaa hileen an baalaátuuua koóuk ak dii baa aaliío. ⁴⁶Heehtaa Moses an baalaácheesh bii bii ii baalaáchik. Heem baaleetdak an baalaácheesh dáhkalatchetaahilak aláachiwuulak bíh bii dáhkalatchelohmaachik. ⁴⁷Heeht Moses an baalaácheesh dáhkalatchessuulak sáapii ammaa ala sheewée bii dáhkalatcheliilu?" hek Jesus.

Jesus bilaxpáake pilakisáa pilaké chiaxxó baa duushíhcheesh

6 ¹⁻⁴Kal íwahkooteesh hileen Jews kootéesh baasaxphilúum Baapanmaaáatchelee huuash kala koosáhtak. Heehtaa Jesus awám Galilee huuash kuss chisstíik. Kalakoon bilichkisáam Galilee huuash áakuuhchiss dáak áakkaako hiik. (Hinna bilichkiséesh kúh an dáasaasuua hawáte "Tiberias" huuk.) Aalammaahile ak baa anneewishé ii óochiahcheesh bilaxpáakahkaashim íkuum píisshe daáuk. Jesus hileen akáxphawassdaaweesh áxpak shiché héelahkeess dáak kalakoon áappaa awáatuuk. ⁵Jesus hawass íkaak heelitdem bilaxpáakahkaashim kuss duúom Philip huua kuss hilásheek. "Shónon bale ammaa duushéem awíáschilak hileen bilaxpáake xaxúa baa duúshbahkuuk he?" hek. ⁶(Jesus iiaxúa shóocheewialak kal éhchehtaa baa báxxak ittákkaa ii chilasshihchiwiák.) ⁷Philip bakálee díak hilásheek. "Héahe bilítachiiia díupahpim baa díawuulak fiwishe kooláhtaa ii baaxawuá awíáschilak íkuxxache hawátattachiikaattaa dáashioolahtaa balee úhpissaaihmaachik." haáhik. ⁸Hileen akáxphawassdaaweesh héeleen hawátam Simon Petersh iiké Andrewsh kon ilíik. ⁹"Hinna shikáakam hileelám eé kuleé is baaxawuaóoshe chiaxxukáatam kala koowikáatak. Buá iáshtakaate kúh díupkaatam kuleék. Heehtaa kuk kooshtakáatam kootáa eek bilaxpáake iiahíum baatcháachik." hem ¹⁰hilásheek. "Hileen bilaxpáake xaxúa awáachihkaalah."

hek. Hinna ala koolúuash kootáa bikkaashúa baatcháachim héeleetaa awáatuuk. Bacheé kuttáche chimmúum pilakisáa pilaké iichiaxxaatúuk. ¹¹ Jesus hileen baaxawúash dúttak aák chiwakáak Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” haak kalakoon hileen ak awáacheesh díummachihchek. Hileen búash an díash kúh kala kooták. Heem ammaa duushbíoo xaxúa díttuuk.

¹² Aaleéla kal iixaxúa iaxpásuum akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek. “Eek ammaa duushíssuaa bach aahíhkaalah. Baa alaxpé hawáxiassaalah.” ¹³ Hileen baaxawuaóoshe chiaxxukáateesh duusák koowíiom alaxpé bach aaliíom baaísshe axpíluupam ílutchikiok. ¹⁴ Hinna íwahkooteesh hileen bilaxpáakeesh sahkéelituum Jesus áalammaahile bale ammaa duushé áxpíhcheesh íkuulak “Alahiláa Akbaatatdía Ammaaihchiláakuuhchem Húuhchewiash koolák kan balee hiichichéek.” huuk.

¹⁵ Hileen bilaxpáakeesh kan dítchitaahilak bacheeitchihkaáhmioom Jesus éhkaak kalakoon hinna shichéesh ittáchkaat isshixaáhik.

Baapím Jesus bilichkisée áakeen díilik.

¹⁶ Deéla kan bíliiwaxpiwialak akáxphawassdaaweesh ammuúss chissáak binnáaskeen óoluuk. ¹⁷ Kootáa chihpashdák Jesus it húussaak. Heem is báasheeo dahpúuash binnaxxuuwák bilichkisée áakuhchiss dáak awaasúualaho Capernaum kuss déewiook. ¹⁸ Kalakoon huché hiisáakaasak kootáa binnaxxiché kúh kan aa baatcháatdawik. ¹⁹ Hinna bilichkiséesh áakuhchiss daáu binnaxxuuwíua kan baleanníile dáawiaa dasshíhpek. Heelom kalakoon bilaxpáakam bilé áakeetaa díilak koosaa húum íkaak díhpupreeo ii baa ehkuuleettaahiláauk. ²⁰ “Bíik bah. Díhpupreelessaalah.” hek Jesus. Kalakoon koóm éhkuuk. ²¹ Kalakoon kuksák hinna báasheesh dahpíhchewialom kootáa ala kuss daáush kala kookaásheen kuhtée diiáhuuk. Jesus baaxawuám báakukkoko awáss húuash koók.

²²⁻²³ Baahkiilupée Baxxiilaatúuash baaxawúash al aák chiwakáak ala kummíílam bilaxpáakeesh duusúuash hileen bilaxpáakeesh bilichkisée it dáaskeeluuk. Báshee hawátkaatam hileen akáxphawassdaaweesh dahpák ii áakuhchiss daáum Jesus kuk áxpak dahpák déessaam éhkuuk.

Kalakoon Tiberias kukaa báasheeom duúla koosáhta óochiook.
24 Hileen bilaxpáakahkaasheesh sáhkaatchelom Jesus dak akáxphawassdaaweesh dak koolássuuk. Heem kúh báasheesh dahpák Capernaum kusseé Jesus chichíinnaauk.

25 Hileen bilaxpáakeesh bilichkiséesh áakkaako koon Jesus óolapuum deéla díak báxxuuk. “Rabbi balee chiweéitchiiawilikkuuh. Shóotdaak shóottaleesh koon hilihtée daláa?” huum **26** bakálee díak hilásheek. “Hinné koottáahilik. Kal ii bii dáhchichiiluash báalammaahileesh al alákuuash kussaak. Dii baa duúshbahkaak dii iaxpáshbuum kalako ii bii dáhchichiiluuk. **27** Bale ammaa duushé kuttách ii díhchi baashitchéssalah. Kuk shíassaa xawaáhiiluk. Bilaxpáakdaakbacheesh bale ammaa duushím kuk al ii dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh kon dákuohmaachik. Ilápixe Akbaatatdía kon koochéehchek. Kooták. Akbaatatdía hilásheek. “Ammaa an díawahche ko kuhtéetaa díam awáchisshek.” hek. **28** Kalakoon kan báxxuuk. “Shóotbuulak kalako ii Akbaatatdía ammaa an díawuua isítcheek he?” huum **29** hilásheek. “Akbaatatdía an baa hilé díalaawiululak hawátam dii héelass húuhkuuash dáhkalattuulak koók.” hek. **30** Bakálee díak hilíashiok. “Dáalammaahile an dii baaxpée ii balee íkaalahchelak an dilíia ii bahkalátczewiiluk. Dik shóotdaawialaa? **31** Bas baaxaalíoo akúkussahkuuash koóum Moses píisse daáush anmachúhkeesh koolíuash manna huum ko duusúuk. Hinna hilíateesh Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuuash hilíashiok. “Baaxawuá báakukkoko awáss húuhkuuash kuúm duusúuk.” huuk.” huum **32** kuss hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Báakukkoon baaxawuám dákuuash Moses kon dákuusuuk. Heehtaa Biilápixe koóm hilaakée báakukkoko baaxawuatáahile ak dákbioo koók. **33** Akbaatatdía ko baaxawuatáahilim húuhcheesh hawátam báakukkoko awáss huuák bilaxpáakkootaa an bilaxpáakuash kúuash koók.” hek Jesus. **34** Chikittaák kuss hilíashiok. “Jesus kan baaptatchée hinna baaxawuatáahileesh kan bilikkuúh.” huuk.

35 Jesus hilásheek. “Baaxawuám an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh dákuuash bíik. Ak bii hiiák ak bii kalátcheesh alíisuuleetiihmaatak kootáa íiwakatuuleetiihmaachik.

36 Heeht hinné dii baachiwaáuk. Ammaa an díaweesh alákaak

dakaúhtaa it bii baa hínnahkalatchessuuk. ³⁷Biilápxe koóm bilaxpáake iláawakak bakbíash xaxúa baapéem bíss duúohmaachik. Ak bíss huuá xaxúa akxiíwaassaawihmaachik. ³⁸Báakukko Baaiiwaakoochihtéesh ko kukaa boók. Ak bii húuhcheesh koóm daasalakooté kuttáchkaat ko díawaawiawaak ko ii boók. Bik balasalakooté dak ammaa an díawaawiawee dak ko ii boóssaak. ³⁹Hinna ak bii húuhcheesh ammaa íkuchke hinné koók. Bilaxpáake an bakóosh hawátkaatdahtaa xapíiwaassaawihmaachik. Kal íwahkooteesh baapiiháakdak xaxúa chiléwahchewihmaachik. ⁴⁰Kooták Biilápxe bilaxpáake xaxúa dáakbachee bíim kaláttaak bii éhchetaahiluum an bilaxpáakuua ii baa koochihtúulak hiliachik. Heem ínmaak baapiiháakdak kaka dii chiléwahchewohmaachim ii píishilee kal ii dásuuleetihmaachik.”

⁴¹Jesus hilásheewishik. “Baaiiwaakoochihtéesh koon baaxawuám awáss híuash bíik.” hem hileen Jews kootéesh al ilíash kalátcressaak kalako ii baa aashtátak bat shéess ilíihahoolittaak ⁴²hilíashiiok. “Hinné Jesus koók balíatum. Joseph dáakeesh koók. Aksée éwahkuuk. Kala shóotaatdak ii “Báakukkoon Baaiiwaakoochihtéesh ko kukaa boók.” he?” ⁴³Jesus bakálee díak “Díin bach kuss dilíihahoolittaaahkussaalah. ⁴⁴Bilaxpáakeem íílaa bii kalátcchewialak alíinneetak. Heehtaa Biilápxe iláak bíss húuhcheihmaachik. Heelak kal ii bíss huuák bii kalátchem baapiiháakdak kúh chiléwahchewihmaachim kaka bilaxpáakiohmaachik. Biilápxe ii bii déehcheesh éek koók. ⁴⁵Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan Akbaatadía ammaaihchiláakuuhchem baalaátak “Akbaatadía bilaxpáakkootaa baáliliihmaachik.” hek. Hileen Akbaatadía al ilíia ak iikukkák ii baa ehkaáheesh bíss duúok. ⁴⁶Haak Biilápxe ak íkuuleettaahilik. Heehtaa ala kooléesh ko kukaa húum ak íkeesh ittáchkaatak. ⁴⁷Ala koottáahile dii baachiweéwiluk. Sapéelahtaa bii kalátchelak ilíhamaachim an bilaxpáake ii baa koochihták. ⁴⁸⁻⁴⁹Koottaléesh dís baaxaalíoosh awám anneettáahilim koolúuash manna kootéesh ko duusúhtaa kootáa ii baa koochihtássaak shéeiluk. Heehtaa hinna baaxawuám ii dii bilaxpáakak áalahkuuash bíik. ⁵⁰Kooták. Hinna baaxawuám kootáahilak

báakukkoko díluss híuash bíik. Sapéelaht duusúulak kal ii súuleetak. ⁵¹Hinna baaxawuám ii dii bilaxpáakak áalahkuuash báakukkoko awáss híuash bíik. Hinna baaxawúash ak duushéesh ilíihmaachim an bilaxpáake ii baa koochihták. Hinna baaxawúash baxúash koók. Hinna awé áake kootáa bilaxpáake baxúa bakbiáwaak ilúulak baliachik.

⁵²Jesus íwahkoosheesh kalako ii hileen Jews kootéesh íin bat shéess bach ilíituua baatcháachik. “Kala shóotaatdk ii hinna bacheeichkáate axúa balee duushíhchewia?” huuk. ⁵³⁻⁵⁶Heelak Jesus ihkakoólía chiweék. “Ala koottáchilee dii baachiweéiiluk. Bilaxpáakdaakbacheesh axúa dilúsak is file ishdiíolak koók. Koótdaassuulak dii bilaxpáaktaahilissuuk. Heehtaa baxúa bale ammaa duushtáahilak bas íile bale ammaa isshiitáahilik. Heem baxúash ak duusák bas íile ak isshíiash ilúum ii baa koochihtúuk. Kan díishouulaht baxúa dilúsak bas íile ishdiíolak bii bakúteen áalahkuum dii awáxpak áawahkuuk. Kalakoon kan balee hawátkaatiihmaachik. Haak baapiiháakdak chiléwahchelak kaka bilaxpáakiohmaachik. ⁵⁷Biilápxe an bilaxpáake kuúim an baatcháache ii bii bilaxpáakak. Dii héelass bii híuhchem hinna baxúash dilúsuulak an bii baatcháache díiluh ii dii kootíohmaachik. ⁵⁸Dís baaxaalíoosh koottaléesh manna kootéesh duusúuk. Heehtaa kootáa ii baa koochihtáassaak shéeiluk. Heehtaa hinna baaxawuám koottáchileesh Baaiiwaakoochihtéesh kukaa híuash koóm hinna baaxawúash ak axúasseesh kal ii baa koochihtíohmaachik.” hek. ⁵⁹Jesus al íwahkoosheesh Capernaum kuhtée alachiwakáauashe koon baa baachimmíhcheesh héelapkook.

Akáxphawassdaawe ahúm Jesus ii baa hilíssuum íhchish daáuk.

⁶⁰Akáxphawassdaawe iiahúum al ilíiash iikukkák hilíashiok. “Baa baalíukaashim ko sheém ak díawialeetak.” haak kootáa kalátcressaaohmaachik. ⁶¹Hileen akáxphawassdaaweeesh íin bat shéess ilíihahoolittaak heelom Jesus kal éhkaak daachím kuss hilásheek. “Ammaa dii baachiwaáush kalako ii kan baatách koómnaawialuu? ⁶²Baaleetdak Bilaxpáakdaakbachee ala kooléesh báakuss chisshíilak alákuulak shóotduuk he? ⁶³Akbaatatdía Iláaxbaaxpee kal ii dii bilaxpáakak áalahkuuash

koók. Bilaxpáakeem filaa baam díawialak kuk baa hámneetak. Heehtaa bale iláaum bik dii baachiwaáush ii Iláaxbaaxpee díss aawooák ii an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh koók. **64**Kootáa díiluh it hám bii dáhkalatchessuuk.” (Désheetaa kukaa Jesus ak kalátcchesseesh éhkaak hawátam ak iháass keewíash kúh kal éhchek.) **65**Kalakoon hilásheek. “Iwak ii dii baachiwaáush éehkoon díilaa bíss dalúuwialuulak baaleetihmaachik. Heehtaa Biilápxe koóm dii bíss híuhchewioolak kootíhamaachik.” hek. **66**Kal íwahkoosheesh kalakoon bilaxpáake iiahúum ak píisshe déesh daáskulussaak íchishid dáak áxpak hawass dáawissuuk. **67**Kalakoon Jesus hileen bacheé iiaxpíluupeesh kuss iikussáak hilásheek. “Díiluh bii alíhchish daléewialuu xuh shóota? **68**Simon Petersh koóm kuss hiliásheek. “Jesus díttachkaat an dilíash ii balee an bilaxpáake ii baa koochihták. Ak baa baálilia iháassee hámneetam ammaa kuss baakalúuleetak.” **69**Deéla an dilíash bahkaláttuuk. Baawaaxpaakaáshim Akbaatatdía balee héelass híuhchewiash díim éwahkuuk.” hek. **70**kuss hilásheek. “Bíilaataahilia diiaxpíluupam dii buluttúuash dii héeluuan baleiláaxxawiia is bacheeítchik.” **71**Simon Iscariot dáakbachee Judas ko ii ilíik. Bacheé iiaxpíluupeesh ko hawáhtaa Jesus kal ak iiwaaíaschileesh koók.

Jesus akúpiisaakshe koóuhtaa kalátcchesseuk.

7 Kal íwahkooteesh aaleéla kalakoon Jesus Galilee kuhtaa hawass dáawak ashalakuluuá iháataa híik. Heeht hileen Jews is bacheeíttuuash Jesus óolak an dappeé chífilakaam Judea kuk kuhtée baannátchihaak híissaak. **2**Deéla Jerusalem koon baasaxphiúua kala koosáhtalak hileen Jews kooté ashdaxpashée al áaahkuuash chichéhkaak díailuk. **3**Heem Jesus akúpiisaaksheesh kuss hilíashiok. “Diah iak Judea kuhtée an baasaxphilúuash kuss dáah. Heelak kalako ii akdiiáxpawassdaawe dáalammaahileesh kúh íkuulak hiliatuuk. **4**Bilaxpáakeem éehkoon asíitdewialak iaxualaachíssaaíhmaatchicheek. Ammaa an díaleesh baatcháatuulak kootdák bilaxpáakkootaa díhch íkaalahchelak kal ii kooté koók.” **5**Kooták. Ii akúpeesh koóuhtaa kalátchetaa hilíssuuk. **6**Jesus hinna baa shiíosh bakálee díak hilásheek. “Ikuukaweh. An baalée al íkuxxee it híissaak.

Heehtaa diiluk baakoon baa dalásduupassaa shóottannat kuss daléewialuulak kootíhamaachik.”⁷ Diiluk bilaxpáake ii dii isítcheessaailush daatdeetak. Heehtaa “Bilaxpáake ammaa an díoosh xawíik.” baak sheewáawaakahkum bik ii bii díupioo koók.⁸ Diiluk daléewialuulak dáalah. Bik baaleessaáhmiik. Al íkuxxaawishim koottannák hilaa kuss baaléewihmaachik.⁹ Iwak hilásheesh ik déessaak Galilee koon daachík.

Jesus baasaxphilúuash déela híik.

¹⁰ Deéla hileen akúpe baasaxphilúuash kuss daáush píishchiisaa Jesus xíalittaak dáak baa bitéeichiak dahkúk.
¹¹ An baasaxphilúuash koon Jews is bacheeíttuush chichílik baa báxxak “Hinna bacheeichkáate shóon déelak alákaa?” huuk.¹² Bilaxpáakalakuluush íin bat shéess chitchilaáhak hám hiláshiiok. “Jesus bilaxpáakitchik.” huuk. Hám kúh “Baaleettáahilik. Bilaxpáake kúak iháass aaléek.” huuk.¹³ Heehtaa hileen bilaxpáakeesh ak bacheeítchiwisaacheesh chiláauk. Heem Jesus íin bat shéess ii iláaut iláush hiiséessaailuk.

¹⁴ Deéla baasaxphiíuash kala héelapaacheen kalakoon Jesus dáamna alachiwakáauashbaakkussahke awéelakolicheen baa baachimmíhchek.¹⁵ Hileen Jews kootéesh Jesus al ilíia iikukkák chilásuuk. “Kúkkala shóotaatdak hinna iisáakshe baachimmíleettaahilia kootáa baa éhkaak baatcháachik.” helom¹⁶ Jesus bakálee díak hilásheek. “Biwaxúa ammaa basshihché ko dii baachiweéssuuk. Ak bii húuhche ammaa baáliliash koók.¹⁷ Dífishoulaht Akbaatatdía al ilíia ko díalaawialuulak ammaa ala sheewée bíllaa díawaa xuh Akbaatatdía ammaa baáliliash koolák kal élahchelohmmaachik.¹⁸ Bilaxpáakeem éehkoon kal íllaa ammaa dasshihché ko sheelák ii ihchi báaxxiawiam ko ii koochéek. Heehtaa deéla Akbaatatdía hawátam húuhcheesh kuk Akbaatatdía dáashe ko báaxxiak ko ii iláak kuk bilaxpáaktaahilak biísshissaak.

¹⁹ Moses kon baleilíiaakaxpissee bilikkuúk buh. Kootáa díixaxua ko bale ilíiash díalaawialaassaak kootáa bik sáapii bii dáappeewialaalakaau?²⁰ Hileen bilaxpáakeesh ala shiío ““Bii dappeewíook.” diliachik. Baleiláaxxawiim daxúa awúualak kal ii dii baaláaxaatchicheek.” huuk.²¹⁻²³ Jesus bakálee díak “Baapbahchikittúuash koon bik áalammaahile

hawátkaatam díawaak bacheém ii óochiawahchem éehko dáhchilashkaasuuk. Moses al ilíim páttalakuum dalákuua áaxxaalapashkuuk. (Heeht baaleetak bas baaxaalíoo iíschiisaataahilia koochihk díook.) Kootáa Baapbahchikittúum koon hinna bale baa íkuchkim Moses balee óowiash dilússhishbialaassuulak iwak bale baa hilé díaluuk. Heem bik bacheém isaanneé óochiawahchem alátdeettaahilik. Sáapii bii baa hínnahkalatchessa daláskawaau? ²⁴Ittákkaa an baa alákuua ii baa chilasshihchíssaalah. Itchihk ala koottáahile éhkaak ii baa chilasshihták hilaa ii diláalah.” hek Jesus.

Akhuuwíash Awóonmakaauush koóx sáapa?

²⁵ Heesh kalako ii hileen Jerusalem ak koon áaahkuuash hawá hiláshiiattuuuk. “Hinné bacheém chichíilak dappeewíoosh koóm ²⁶baa al ahónon al íkaataahiluuan ilíikaashdatchim hileen bas bacheeíttuua dússhihchissuuk. Hilóssheekaateen hinna Jesus huua sapéelak Akhuuwíash Awóonmakaauush koolák éhkuuwissaak.” huuk. ²⁷Heehtaa baaleetak ko Akhuuwíash Awóonmakaauush huulák shóokaa huulák ak éhcheleetiihmaachik. Heehtaa hinna bacheé kuk sapéelak shóokaa huulák éwahuuuk. Heem hinné kuk shóotaak koók he?” huuk. ²⁸Jesus alachiwakáauashbaakkussahke awéelakolicche it kooléesh baa baachimmíhcé héelapko iláak hiisáa hiss déehkaak hilásheek. ““Sapéelak éwahkaak shóokaa huulák éwahuuuk.” dilíataatdelelok. Ak bii húuhche an baláawako baa koottáahile ii ilíim sapéelak kootáa dáalaaxtak ik dii baaláhkassuuk. ²⁹Heehtaa bik éwahchek. Ala kooléesh ko kukaa boóm kúh kón bii díiluss húuhchek.” hek Jesus. ³⁰Kalakoon kan dutchitaahiláak ihch alíinneettaahileewialom aliilúuleetak. Al íkuxxee it híssaam ak dússhihchileetak. ³¹Heehtaa baa héele hámmisak hiláshiiok. “Akhuuwíash Awóonmakaauush shóon huulák áalammaahile ii baa xíassaahchem hinna bacheé ammaa an dia kala kooták.” huuak kaláttuuuk.

Akíssatdee déehkaak Jesus daxchíhcthewiook.

³²Pharisees kootúum hileen bilaxpáake ala chitchiláaum an baa ala shiío iikukkák heelak kalako ii akchiwakíiwacheeitchikaasheesh áxpak bat diíak

alachiwakáauashbaakkussahke akíassee Jesus kuss déehkaak dútchihchewiook. ³³Hinna íwahkooteesh Jesus hilásheek. “Dii bii héeleeluua shíakaashissaa kalakoon hilaa ak bii húuhcheesh kuss bahchissíiwihmaachik. ³⁴Heelak bii dáhchichiinnahtaa bii alóolapissaalohmaachik. An bii ala kooléesh bíss daluúwialuuulak annúuleetiihmaachik.” ³⁵⁻³⁶Kalakoon ammaa ala shéesh ii hileen Jews kooté baa ala koótalaaxtak íilaahkaattaa bat shéess iláak ““Bii dáhchichiinnahtaa bii alóolapissaalohmaachik.” haak “An bii ala kooléesh bíss daluúwialuuulak annúuleetiihmaachik.” helak iwak al ilíia sáapahchelitdelelak balee alaaxták. “Hinna bacheeichkáate shóoss déewialitdelelak ko ii awóolapissaawohmaachik he? Iíiak awihée bas bilaxpáakuua ham kuss dáak baaihée ko héeleen áaahuash kootáa dáak Jews kootásseesh koóuhtaa baáliliwiawas.”” huuk.

bilím ii balee bilaxpáake ii baa koochihtéesh

³⁷Baasaxphiíuash baapé háakkaashe kala héele baatcháache koóm koottaléesh Jesus iluuák iláak hiisáa hiss déehkaak hilásheek. “Díishooulaht díiwakatuulak bíss daluúiolak dii bilisshíiwahchewohmaachik. ³⁸Baawaalaáchim Baaxpéesh awuuá ala shiíosh hilátak. “Ak bii kalátcheesh kúhmaam bahéem bilé xakáalawim daasé koon báakuss iikustalák ko kala kooták. Heem bii dáhkalatchetaahinnak bíss duúak isshíiaalah.” huuk.” ³⁹(Jesus iwak al ilíiash Akbaatadía Iláaxbaaxpee ko kuhchek baapéem ak kalátche díummatbiash. Heehtaa koottalée kuk Jesus an baaxpéesh an baatcháacheesh bilaxpáake éhchehcheesh it kootássaak ko ii Iláaxbaaxpee balee héelass it huuhkaawilikkuusséek.)

Jesus kalako ii bilaxpáake bat baa aashtátuuk.

⁴⁰Akian al ilíiash ak iikukkó héeleen hawá hilíashiio. “Ala hiláa hinna bacheé Akbaatadía Ammaaihchiláakuuhchem Húuhchewiash koochichéek.” huuk. ⁴¹Hawá kúh “Akhuuwíash Awóonmakaauh koók.” huuk. Iháaum kúh “Baaleetak Akhuuwíash Awóonmakaauh kuk Galilee kuhtée koon húussaaihmaachik.” huuk. ⁴²“Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuua Akhuuwíash Awóonmakaauh Bacheeítche David is íilannee ko hawák Bethlehem ko koon

bishíihmaachik.” huuk. “David iiaxúa ko koon iíwistik.”

⁴³Hileen bilaxpáake Jesus al ii dasshihtúua kalako ii díuppeeok. ⁴⁴Hám Jesus dutchitaahiláak daxchíhchewiak heelohtaa ak dússhihchileetak.

Jews is bacheeítchishiishiaahe Jesus kalátchewiassuuk.

⁴⁵Hileen akbaaíasseesh déehkaak Jesus daxchíhchewioosh dútchissaa chissáak deéla akchiwakíiwachéeitchikaashe dak Pharisees dióm báxxak “Sáapii aalaluússuu?” huum ⁴⁶“Hinna bacheesh al ilíkissheesh baatcháachik. Hilaa baa kootbiikkukkúukook.” huum hileen akbaaíasseesh ⁴⁷alilásak hilíashiiook. “Díluhtaa kan dii kúak dii iháass aalaáuchicheek.” haak daxxíixiahuuk. ⁴⁸“Ehkoon bas bacheeíttuushiishiaahe koóu xuh Pharisees koóuht hawátkaatdaht ko eek bacheeichkáate kaláttuua dílikukkuuwishi? ⁴⁹Baaleetak. Hileen bilaxpáake kúh baa éhkuuleetdassheen kaláttuuk. Baleilíiaakaxpissee alaaxtatáahiluum Akbaatatdía ii sheekaalík.” ⁵⁰Hileen Pharisees kootéesh héeleen hawátam Nicodemus huuk. (Dáhchicheelahuulak iíschiisaa déela Jesus hiiák ak áxp ilíash koók.) Axpe kuss hilíasheek. ⁵¹“Bas baleilíiaakaxpissuua an baalaátuua bilaxpáakeem koochihk ilíiwahkaak biikkák ammaa an díash éwahchewiawaak hilaa kan bahchilasshihták kalakoon sheewaakaánmohmaachik.” hek. ⁵²Nicodemus huua íwahkoosheelem bakálee díak hilíashiiook. “Sáapii alóhchipchi? Díh Galilee ko kukaa dalóox sáapa? Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhche kussaak. Baawaalaáchim Baaxpéesh dáawiiak awuuá chichíilih. Koolássaak. “Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhche Galilee kukaa húuihmaachik.” huuwishdeetak.” huuk.

⁵³Hileen bilaxpáakeesh kalakoon kal éetshii dáak daákaauk.

8 Heehtaa Jesus kuk hinna awaxaawím
Baáchuushipitkaate huuash kuss déek.

bíam bach kataalúum dúttuash

²Ko baáhkiilupe dappítsaashiia
alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéele kala chii Jesus
híim hileen bilaxpáake xaxúa iiwátxaak áaxxee dióm

kalakoon awáatak baachimmíhchek. ³Baleilíiaakaxpissee ak éhcheakaasheesh dak Pharisees kooté dak koóum bíam aaluúak ak kooléesh ishóocheen iluúhkuuk. Hinna bíash bach kataalúum áakasheeak díttuuk. ⁴Heem Jesus kuss hilíashiiook. “Jesus balee baálilaah. Hinna bíash bach kataalúum áakasheeok. ⁵Ikaakaweh. Baleilíiaakaxpissuum Moses bilikkuúash an balee díahche hilíatak “Biiá ii xíhchichihkaak bía kooté dappiáalah.” huuk. Heelak dik “Shóotak.” diliachi?” ⁶Hinna baa báxxuuash kal ii Jesus alachúass aaliíwiak al ilíia ihaakkéelelak ko ii baa aaliíwiook. Heelem Jesus awáxaak ischuhpé ii awé koon baalaáchik. ⁷Heem kootáa ákahchiia baa báxxak ilúulom Jesus iluuák kuss hilásheek. “Díishoolataa dii ítche ii baa kxawiannialaaleettaahinnak diichihkaa biiám dúttak hinna bía ii dicihí.” hek. ⁸Kala chii awáxaak awé koon baalaáchik. ⁹Hinna íwahkoosheesh hinna bía ak óosh xaxúa iikukkák kalakoon hileen baa isáateesh íluchihih dásaahkuua aa Jesus dak hinna bíam koon iluuák daachéesh dak iilápkaateesh it koolúuk. ¹⁰Jesus iluuák báxxak “Bíakaataa shóou? hileen ak dii sheekaaléesh.” hem ¹¹“Iixaxúa kan daáuk.” hem Jesus kuss iláak “Kootdák dii ammaa sheewáaleetak bíh dii sheewaakaanmiáwaassaak. Diah dáah. Kan déekaattaak kan baa kxawiíliassaah.” hek.

Bilaxpáakkootaa ala sáashiiash bíik.

¹²Deéla Jesus kala chii Pharisees kootéesh kuss iláak hilásheek. “Biiléen hinna awé áakeen bilaxpáakkootaa sáashiiwaak baa ala koottáahile éhcuvwahchewiawaak. Ak bii písshe híúa kal ii díuhpee ala chihpashé kuhtaa déessaauhmaachik. Bii alasáashiiwaaxpee ii an daáu xíasseetiíhmaachik. Ko ala sáashiiash ii an bilaxpáakiohmaachik.” hek. ¹³Pharisees kootéesh baa hilíkalatchessuuk. “Eehkoon díhchi diláalakum ammaa ala sheelée koottáahinnak shóotbaak éwahkuuk he?” ¹⁴Jesus bakálee díak hilásheek. “Shóokaa boolák shóoss baaléewiawaalak dáalaaxtataahiluuk. Heehtaa bik íwahkooteesh éwahchek. Heem biiwaxúa bihchi baláawakdahtaa ammaa ala sheewée baa ala kootúum sheewáak. ¹⁵Díiluk dii ala kootúua ko ii bii dáhchilasshihtak bii ammaa sheeláawialuua sheelúuk. Heehtaa bik baa ala

kootéesh bílaa baa bahchilasshihchíssaak. ¹⁶Bittáchissaak. Ak bii húuhcheesh Biilápxe bii bakúteen iluuawakúk. Heem baaleetdak dii bahchilasshihtúulak ammaa ala sheewéé koottáahiliohmaachik. ¹⁷Dís baleilíiaakaxpissuua koóht an baalaátuua bilaxpáake iilápuuam baam kootdák íkuulak al iláaush hawátkaatdak kala kootáhkuuk. ¹⁸Bíin bihchi baláawakuk. Heem deéla ak bii húuhcheesh Biilápxe kúh iláawakuk.” hek Jesus. ¹⁹“Kootdák Díilapxe shóo?” huum “Bii sapéetaahinnak dáalaaxtuum Biilápxe kúh dáalaaxtuuk. Baaleetdak bii sapéelak bii élahkuulak Biilápxe kúh sapéelak élahchelohmaachik.” hek Jesus. ²⁰Jesus íwahkoosheesh baa baachimmíhcheesh héelapko hinna alachiwakáauashbaakkussahke awéelako balóowappe koon Akbaatatdía bálee an díusaakuuosh kuhtée koók. Koottaléesh al íkuxxee it híissaam Jesus dússehihchissuuk.

Jesus an dappeewíooosh ii ilíik.

²¹Baapím kala chii Jesus kuss hilíasheek. “Kan baaléewiawaak. Heelak bii dáhchichiinnolak ammaa ala kxawiíannialaaaalahkuuash ii dii bilaxpáakuuash ii dáshdohmaachik. Ammaa kuss baaléewiawee diiluk kuss daléewialuulak annúuleetiihmmaachik.” ²²Heesh kalako ii hileen Jews kootéesh bat shéess iláak hilíashiiook. “Ammaa kuss baaléewiawee diiluk kuss daléewialuulak annúuleetiihmmaachik.” heesh ii ihchi dappeewíalak ko kuhche?” huuk. ²³Jesus kalakoon hilíasheek. “Diiluk hinna awé ammaa ala kooléesh héeleen ko dii koolúuk. Bik báakukkoko boók. Hinna awé an bii ala koolatáahile kussaak. Heehtaa diiluk díi kootúuk. ²⁴Biiléen hinné dii baachiwaáuk. “Ammaa kxawiíannialuuash ii dáshdohmaachik.” baak. Kooták. Bii sapéetaahinnak élahchessaak baa ala kxawiíannialuuua bahkalaaxtawalákbiasiawulak kootíihmaacheesh dáhkalatchessum ammaa ala kxawiíannialaaaalahkuuash ii dáshdohmaachik.” hem ²⁵“Kootdák dii sapéetaahinnak balee chiwaáh.” huum “Kan désheetaa dii baachiwaawaakáhkuuk.” haak ²⁶“Baaleetdak dii ii balíilak an dii baaík sheewáawiilush daache ahák ammaa dii baachiweewíawuua ahúhtaa koótbaassaak. Ak bii húuhcheesh baa biáwaakaashbiawuulak anmúuwishbohmaachik. Heem

bilaxpáakkootaa ammaa bii chiweéhcheesh ko kuhkakáattaa baachiweék.” hek Jesus. ²⁷“Ak bii húuhcheesh” heesh Iilápxe ko ii ilíhtaa sahkéelichissaataahiluuk. ²⁸Heem Jesus kuss hilásheek. “Shóon Bilaxpáakdaakbacheesh báaxxiiluulak kala hilaa bii sapéetaahinnak élahchelohmaachik. Ammaa baa sáapanniawee xaxúa bílaa díawaassaak Biilápxe ammaa bii sheéhche kuhkakáattaa ko sheewée hilaa kal élahchelohmaachik. ²⁹Ak bii húuhcheesh koók. An daásitcheesh ko díawaawakbaalichim ak bii bakúteen kaláasseesh kúh koók.” ³⁰Jesus íwahkoosheesh héelapko ak iikukkóosh iiahúum kal ii kaláttuuk.

Jesus dak Abraham dak

³¹Jesus hileen Jews kootúum al ilíia kalattaáhuuash chiwaák hilásheek. “An balíash dííkukkak díalaalakaaulak akbiiáxphawassdaaweesh kukkan díiluk. ³²Kalakoon baa ala koottáahileesh élahkuulak kal an dii dáacheehkuua kukaa ii dii kuluschíohmaachik.” hem ³³“Ala hiláa Abraham is íilanee bíluk bah. Eehkoon balee dáacheehkuuleetam kala shóotaatdak ii “An dii dáacheehkuua kukaa ii dii kuluschíohmaachik.” daa?” huuk.

³⁴Jesus kuss hilásheek. “Ala koottáahile ko dii baachiweéwiiluk. Kal íilaan sapéelaht baa ala kxawiíannialahkulak hinna baa kxawiíash kalako ii dáacheehchek. ³⁵Baa dáacheehkuum kuk hinna ashikhawuuuhawáteesh koon dakhó koochihtássak. Heeht ashakxalússhihche dáake kuk hinna ashikhawuuuhawáteesh koon dakhó koochihták. ³⁶Akbaatadía dáakbachee an dii dáacheehkuua kukaa dii kulustúulak kal ii ítche áalahkak dii baa íisshiooleetiihmaachik. ³⁷Kooták. Abraham is íilanee díiluhilak an dii an baánmalaau dalásawuuo ala koónneetam ko ii bii dáappeewialuuk. ³⁸Bik Biilápxe awáxpak bii koonnák ammaa awákeesh ko dii baachiweéiluk. Heehtaa diiluk díiluh díilapxuua ammaa dii díahkuua ko díaluuk.”

³⁹“Biilápxisaahkuua akúkussahke Abraham koók.” huum kúh hilásheek. “Abraham is íilanee díilulak baa an díash diiluh koótdaalohmaachik. ⁴⁰Heehtaa an dii baachiwaáu xaxúa Akbaatadía an bii chiwéesh koóm koottáahilik. Kootáa ii hilaakée diiluk kan bii dáappeewialuuk. Abraham

kuk ala koottáahileesh ak chiweé kuk dappeewíaleetak.

⁴¹Díilapxuuash ko baa hílatduuk.” hem bakáleesh hilíashiok.

“Biiluk balee baaaxualaakassaak. Akbaatatdía Biilápxuua koóm dáakeesh bíiluk.” huuk. ⁴²Jesus kuss hilásheek. “Eek baa sheelíua koottáahinnak Akbaatatdía dáaktaahileesh díilulak baaleetdak bii aláchissihlohmaachik. Báakkukkoko boóm kalako ii bii hileelák. Kón bii húuhchek. Bíllaa boóssaak. ⁴³Ammaa ala sheewée ii dáalaaxtuua sáakbaalak bii díikukkuwialaassuuk. ⁴⁴Diiluk díilapxuua Chíisbishe ko dáhkulaam ammaa al iháatchewiash ko kan dii kala koottáahiluuk. Kan désheetaa kukaa kal ak baa kxawíihilak ak bilitchilappeém baa ala koottáahileesh sáapdak alaaxták sheéleetak iikukkuwíassaak. Kal ala koótkoolassheen kúh biísshiwialak alaxaxxiíssaa biíssak dahkúik ak biísshe xaxúa iilápxuua koolássheen. ⁴⁵Bik baa ala koottáahile ko dii baachiwaáum kalako ii bii dáhkalatchewialaassuuk. ⁴⁶Ikuukaweh. Díishooulahtaa “Baa kxawíihilik.” daak bii sheeláawialuulak anníuleettaahilik. Baa ala koottáahile ko dii baachiwaáum kootáa bii dáhkalatchessuuk. ⁴⁷Akbaatatdía is bilaxpáakeesh al ilíia iikukkuwíataahilak íwahkootuuk. Diiluk dii kootássuuk. Heem kal ii baa xíassaak Akbaatatdía is bilaxpáakeesh diiluk dii achíssuuk.

⁴⁸Hileen Jews bakálee díak hilíashiok. “Koottáahilim sheewíuk. Dii Samaritan kootisáaisaak dii axualíupam baleiláaxxawiim daxúa awúualak.” huuk. ⁴⁹“Baleiláaxxawiia baxúa awúuanneetam ii bii baaláaxaachissaak.” hek Jesus. “Heehtaa Biilápxe bahchikittaawakúhtaa diiluk bii baaík sheeláaaalahkuuk.” ⁵⁰Heeht kúh biiwaxúa bihchi báaxxiwaawiawaassaak. Heeht Biilápxe kon kootáawakuk. Biilápxe bii chikittaakuúolak hiliachik. Bii dak bas koochíia dak dúupta ak chilasshihché koóihmaachik. ⁵¹“Ikaalah. Dii baachiweetáahinmiiluk. “An balíia díaluulak kal ii dásuuleetak.”” ⁵²Kalakoon hileen Jews hiliashiiáhuuk. “Kala hilaák kan dii éwahkuuk. Baleiláaxxawiim daxúa awúualeesh kalako ii éehko sheeláak. Abraham kala saák Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh kúh kala koolássuuk. Kootáa dik “Ak balíia díash kal ii súuleetak.” daam ⁵³biilápxisaahkuua akúkussahke Abraham shéem dúusaauk. Abraham dáhchilasshipi? Akbaatatdía

ammaaihchiláakuuhcheesh kúh baatcháatuuh kúh súuk. Dik dii sapéek diliachi?” huum ⁵⁴hilásheek. “Baaleetdak bílaa bihchi báaxxiwaalak baa hámneetihmaachik. Heehtaa Biilápxe “bas Akbaatatdíoo” daak dalásasuash ak bii báaxxiia koók. ⁵⁵Diluk sapéelak dáalaaxtataahiluuk. Bik kala sapéelak éwahchem baaleetdak “Akbaatatdía baalaaxták.” baalak eek dii ala kootúua dii biíssuua bíh bii kootíhmaachik. Heeht bik sapéelak éwahchekaasak ilíiwahkalatchek. ⁵⁶Díilapxisaahkuua akúkussahke Abraham baa áakiia boowiáweesh bii íkaak ammaa an díawaawiaweesh éhkaak baaihkammáatak isítcheek. ⁵⁷Hileen Jews kootéesh hiliashiiáhuuk. “It dís báalee chiaxxúa pilakássaataahilik. Kootáa “Abraham awákaak.” daa?” huum ⁵⁸“Baam dii baachiweéwiiluk.” hek Jesus “Abraham it bishíssaataahilia kukaa kan bii koolák.” ⁵⁹Iwahkoosheesh kalakoon hileen bachéesh biisáate dúttaahak ii dappeewíalom hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéelakoliche bitéeichiak déek.

Jesus bacheém baa bíshko ishtáleetam al óochiahcheesh

9 Hawáttaa Baapchikittúum Jesus koóm díinnawak déelem kalakoon bacheém baa bíshko ishtáleetam íkaak. ²Jesus akáxphawassdaaweesh kon báxxak hilíashiiook. “Rabbi hinné balee chiwaawilikkuúh. Sáapii hinna bacheé baa bíshko ishtáleeta? Baa kxawíihinnak ko ii kootá? Ta xuh aksée ko ii kootá?” huum ³⁻⁴“Hinna bacheé dak aksée dak baa al iháatdioolak ko ii kootássaak. Heehtaa ak bii húuhcheesh it baappaá an balee an díahche díawaawiilush daachik. Heem hinna bacheém istáleeteesh Akbaatatdía an baaxpéesh ii xíassaawahchelak bilaxpáake íkaaohmaataak éhcheohmaachik. Kooták. Kala saskáat óotchiawiak ala chihpashéem baa díawaawiawulak baaleetak. ⁵Hilaakée hinna awé bii áakeeleesh awé kootáa sáashiiwaak bilaxpáakkootaa baa ala koottáahile éhkuulak baliachik.” hek Jesus. ⁶Iwahkoosheesh kalakoon awé koon shuák puuxké ii shipíam díak dúttak hinna bachéesh ishtalaxpé koon kiliássapiiak ⁷kalakoon kuss hilásheek. “Diah dáak bahée Siloam koon díise íisshiwih.” hek. (Hinna bale ilíia Siloam huua Binnéehkuua huuk.) Heem hinna bachéesh kootáak ishté ii baa íkaak kan dáakuak.

⁸Kalakoon hileen áxpiisshiia dak iísko bilaxpáake hinna ak baa kaalikáatchem íkaalahkuuash “Ala hiláa hinna baa baatcheeshkáatam ishtáleetam ala koolaachéesh koon awáacheesh ko chichéehilak kootáa?” haak bat báxxuuk.

⁹“Kooták. Hinna bachéesh koók.” huuk. Ihée kúh “Baaleetak kussaak. Ittákkaa chichéek.” huuk. Hinna bachéesh ílää hilíasheek. “Eek baa ii diláau bíik.” hek. ¹⁰“Shóotdak ii díshte ii kan baa alákaa?” haak hileen bilaxpáakeesh baxxukaasáaum ¹¹hilíasheek. “Bacheém dáshe Jesus huuash koóm shipíam díak kalakoon dúttak bashtalaxpé koon kiliássapeek. “Diah dáak bahée Siloam koon díise ísshiwih.” hem baaléela an bii díahcheesh koótbaawem bashté ii baa awákaak.” ¹²“Kootdák shóo? eek ak baa ii díichiwee” huum “Baalaaxták.” hek hinna bachéesh.

¹³Hileen bilaxpáakeesh ham hinna bacheém iísko ishtáleeteesh dúttak Pharisees kootéesh aaliíok. ¹⁴(Ko baapé koon Jesus shipíam díak hinna bachéesh óochiahcheesh Baapchikittúuk.) ¹⁵Hinna íwahkooteesh kalako ii hileen Pharisees kootéesh kúh hinna bachéesh báxxak “Shóotkaashdak kalako ii baa alákaa?” huum chiweék. “Shipíam bashtalaxpé koon kiliássapeem baaléela awíissiwak koómmaawem bashté ii baa awákaak.” ¹⁶Hileen Pharisees ham hilíashiio. “Kootdák hinna Jesus Akbaatatdí kon húuhchessaak. Baapchikittúua chikitchéessaak.” huuk. Heehtaa hawátuum kúh hilíashiio. “Ak baa kxawíihinnak shóotaak áalammaahiluum ii baa xíassaahcheesh díá?” heesh kalako ii díuppeeok. ¹⁷Heem bacheém iísko ishtáleeteesh iíhkakoólia baa báxxak “Ilak bachéesh díshte ii ak dii baa íkaahcheesh koók. Diilaxúa dik shóotak diliachi?” huum “Akbaatatdí ammaaihchiláakuuhche ko hawák.” hek hinna bachéesh.

¹⁸Hileen Jews hinna bachéesh iísko ishtáleetam baa íkaahcheesh kalátchessuuk. Heem aksée iláauk. ¹⁹Heem aksée duúom báxxak “Hinné díin daláakuu? Kootdák “Hinné baa bíshko ishtáleetak.” duuash koó? Kala shóotaalelak kalako ii hilaakée ishté ii baa íkaa?” huum ²⁰kuss hilíashiio. “Bíin balaaktúum baa bíshko ishtáleetam éwahkuuk. ²¹Heehtaa hilaakée éehkoom ishtáwisak ii baa íkaam shóotaak kootdák balee alaaxták kúh sapéen hilíataakuulak balee alaaxtatáahilik.

Kan baaisáak ihch iláakuuwialak kala kooták díilaa báxxaaláh.
 22 (Hileen Jews bale baa íkuchkim kan díoom sapéelahtaa
 "Akhuuwíash Awóonmakaauum Akbaatatdía balee héelass
 húuhchewiash hinna Jesus koók." helelak alachiwakáauashe
 koon eéssaaohmaachik. Heem aksée Jews chiláauum 23 kalako ii
 "Kan baaisáak díilaa báxxak ii éhkaalah." huuash koók.)

24 Ihkakoólía hinna bacheém iísko ishtáleeteesh iláak kuss
 hilíashiiook. "Akbaatatdía kuttách dáshe báaxxiilaaliish
 daachim élahchem hilaakée Akbaatatdía kuss dilíia ko
 kala koóttaam baa ala koottáahile ko balee dachíweelak
 koók. Hinné biiluk éwahkuuk. Ilak bacheeichkáate ak baa
 kxawíihilik buh." huum 25 hilíasheek. "Hinna bacheé baa
 kxawíihili xuh shóotdak baalaaxták. Heehtaa hinna baa
 hawátkaatam éwahchek. Bashtáleeteesh hilaakée bashté ii
 bii baa íkaahchek." hem 26 baa baxxukaasáak "Dii shóoche?
 Díshte shóotaak ii dii baa íkaahche?" huum 27 bakálee
 díak hilíasheek. "Hilaa hawáttaa dii baachiwaáum bii
 díikukkuwialaassuu. Kala chii dii baachiweéwiil? Ak
 píisshe déesh kúh átdewialaalitdelelo?" 28 Kalakoon hileen
 Pharisees hinna bacheésh bale ilíikxawiia ii daxchichíiook.
 "Díiwaassheen eek bacheeichkáate ilíilahkalatchem biiluk
 Moses ko ilíiwahkalatchekaasuuk. 29 Hinné éwahchekaasuuk.
 Moses kuk Akbaatatdía áxp ilíik. Heehtaa eek bacheeichkáate
 sapéelichkaatdak shóokaa huulák balee alaaxták." 30 Hinna
 bacheésh bakálee díak hilíasheek. "Tak baatcháachiwík.
 Shóokaa huulák dáalaaxtuuk. Heehtaa ak bii baa íkaahcheesh
 koók. 31 Kal al éwahkuua Akbaatatdía ak baa kxawíihile
 iikukkússaaik. Deéla ak ihchikittaák ak ilíiikukkoosh ko
 iikukkakuúik. 32 Kan baa uhpawassáako kukaa bilaxpáakeem
 baa bíshko ishtáleetdak baa íkaahchelak hilaa biikukkúukoook.
 33 Baaleetdak hinna bacheé Akbaatatdía kon húuhchessaalak
 ammaa an díash alíinneetiíhmaachik." hek. 34 Pharisees
 kootéesh kuss hilíashiiook. "Baa dii bíshko dii ak baa
 kxawíihilik. Kalakoon dii sapéekaatdak dalóola balee baa
 dachíweewialaalitdelelek." haak isshíalaak déehkuuk.

35 Hinna íwahkooteesh hinna bacheém eéssuuash Jesus
 chiwaáhuum iikukkák heem déela óolapak hiiák kuss
 hilíasheek. "Bilaxpáakdaakbacheesh dáhklatche?" hem
 36 "Bii chiwaawakúh sapéelak bahkalátchewiik." hem

³⁷hilásheek. “Alákaawishik. Kooták. Hinna ak dii áxp ilíia koók.” hem ³⁸hilásheek. “Baxxiilaachée dii bahkalátchek.” haak kalakoon ishúushpattak kuss chiwakíwiak. ³⁹Kalakoon Jesus hilásheek. “Baa ala kxawíiannioo ko áakass buluschiwiáwaak ko ii hinna awé kuss boóm ak ishtáleeteesh ko baa íkaawahchewiawaak. Haak hawátuum ak baa éhchelitdeleesh kuk baa íkaassum éhchewahchewiawaak.” ⁴⁰Hileen Pharisees ak kooléesh ham iikukkák báxxak hiláshiio. “Sáapdahche? Kootdák bíluh balee ishtáleeta?” huum ⁴¹bakálee díak hilásheek. “Baaleetdak díshtuuleetdak baa iháatdialuuleetdak ko kala kootíihmaachik. Heehtaa “Baa awákaak.” duum ii it dii baa ashítak baa ala kxawíiannialuu it kalaaxtalákussuuk.”

iisaxpúatahchewishke ii baleichiweém

10 “Baa ala koottáahilim dii baachiweéwiiluk. Bilaxpáakeem iisaxpúatahchewishke is binnaxchiwilía koon biléelissaa shóotdeennahtaa áakaxpak koon biléennak ko bilaxpáakeesh akbaaataalík. ²Heehtaa bachéem anmiléeluua chíuss biléeleesh akúuxchiliche koók. ³Ak baa íassee binnaxchiwilíash dústakuum biléelim is úuxeesh áapche iikukkák éhkuuk. Is úuxeesh dáasuua ko ii dáasaasak dakaaaák aakásaalik. ⁴Is úuxeesh xaxúa aakásaalak bassáanneem áapcheesh éhkaak píisshe daáuk. ⁵Baa ihée kuk píisshe déessuuk. Aapche alaaxtúum íhchish kaláaohmaachik.” ⁶Jesus ala chiwéesh ii baa xíassaahchewiahtaa kootáa sáapahchelak alaaxtúuk.

⁷Heem Jesus kaka chiweék. “Baa ala koottáahilim dii baachiweéwiiluk. Kúmmaam hileen iisaxpúatahchewishkeesh anmiléeluua ko kan bii kala kooták.” hek. ⁸Ak bii íisciisaa híuash xaxúa akbaaataalúuk. Heeht hileen úxeesh iikukkússuuk. ⁹An bínnaluuash dís bilíoosh bík. Kal íilaa díishoulaht hinna bilíash ko koon bínnaluuulak ii kan dínnohmaachik. Baa dalásduupassaalah. Asdáalak baa dilúsak kaka bínnachiiluulak kal ammaa dachílaauleetak. ¹⁰Akbaaataalé kal ii híuash is biipkaásheesh baa ataalák baa dappiáak baa haawéewiak. Heehtaa bik kal ii bookaáshe hinné koók. Inmaak kalakoon an bilaxpáakuua ii baa koochihtáwahchewihmaachik.

11 “Akúuxchilichitcheesh bík. Heem ílala bas iisaxpúatahchewishke ii baashbakdáhtaa awíhchish baakaláassaawihmaachik. 12 Baa ishkawáashe kuk akúuxchiliche kussaak úuxe ak eé kussaak. Heem cheéteem húum íkaak kaláak hileen úixeesh íhchish déem hinna cheéteesh úuxe héeleen dáak éetshii kuláak hám dappiák aaléek. 13 Hinna bachéesh ittákkaa baa ishkawáashik. Heem úuxeesh kuss dasshíchíssaam ko ii kaláak déek. 14 Akúuxchilichitcheesh bík. Bas úuxe xaxúa éwahchem kúh bii éhkuuk. 15 Biilápxe an bii éhchekaashim bíh al éwahchekaashe ko kala koottáahilik. Heem bas úuxeesh baashbákbihmaachik. 16 Uuxe iháassee kúh it hám beék. Hileén héeleelassuuk. Kúh aawóowihmaachik. Báapche iikukkúohmaachik. Heelak kúh kala koowátdeeak akúuxchiliche hawátkaatiihmaachik. 17-18 Iwahkootiihmaachik. Biilápxe ii bii íchissheesh bílaa an bii bilaxpáake bulushíik. “Eeh.” baassaalak éehkoon bii dappeewíoolak aliilúuleetiihmaachik. Bihchi dappeéwahkaak kaka bihchi bilaxpáakbahchewiawaak. Heem al íkuxxee hiilák koótbaawiawaak. Bílaa kaka bihchi bilaxpáakbahchewiawaalak kootíihmaachik. Biilápxe an bii díahche íwak koók.” hek Jesus.

19 Jesus íwahkoosheesh kalako ii kak óolia hileen Jews kootéesh al íkuua ii díuppeeak fínmat shéess bat baa aashtátuuk. 20 Ak hiláshee ahúk. “Baleiláaxxawiim axúa awúualam ii baaláaxxaachik. Heelak sáapii dííkukkalakaak kuss dáasshihtalakaau?” huuk. 21 Heeht kúh iháaum “Bilaxpáakeem baleiláaxxawiim axúa awúuannak al ilíia hilíatassaihmaachik. Haak baleiláaxxawiim bilaxpáakeem ishtáleedak baa íkaahcheihm diliatuu?”

Jews kootéesh Jesus baa hilíkalatchessaak iiwiátuuk.

22 Kal aaleéla kan báalaak Jerusalem kuhtée koon baasaxphilúum Baapanmaahoowíiosh huuash kala híik. 23 Hinna alachiwakáauashbaakkussahkeesh is aláatchia hawátam Solomon ko ii dáasaashiiluk. Heem Jesus kuhtaa hawass díinnaachim 24 Jews kootéesh kalakoon kan duúla áaxxeetiiaak baa báxxak hilíashiik. “Balee baa óonnahche aa shóohkalaawialaak bah. Tátchee balee chiwaáwáh.

Akhuuwíash Awóonmakaauash ak balee kulustawilikkuuwíash díi?" 25 Iwak bakálee Jesus hilásheek. "Tak kan dii baachiwáuhtaa ammaa ala sheewéé dákhalatchessuuk. Hileen ammaa an díaweesh Biilápxe ammaa bii díahcheesh kalako ii bii sapéelak xíassaak daachík. Kúh dákhalatchessuuk. 26 Díiluk bas iisaxpúatahchewishkeesh dii hawássum ii bii dákhalatchessuuk. 27 "Bas iisaxpúatahchewishke éwahchem ílüh báapche iikukkúulak bii éhkaak bii píisshe duúok." hek Jesus. 28 Ak bii píisshe duúosh an bilaxpáakuuash ii baa koochihtáwahkaawakum kal ii baa haawíoleettaahiliihmaachik. Sapéelahtaa baschawúuan kulusták aaléewoolak baaleetihmaachik. 29 Biilápxe hileén bakúk. Kan baa iíschiisaaleetak. Heem sapéelahtaa Biilápxe kúh hileén ischawúuan kulusták aaléewoolak baaleetihmaachik. 30 Biilápxe dak kan balee hawátkaataak." hek Jesus.

31 Hinna íwahkoosheesh ii kak óolia hileen Jews kootéesh biiá dúttaahak ii Jesus xíhchihchihkaak dappeewíalom 32 Jesus kuss hilásheek. "Biilápxe ammaa bii díahcheesh baa ítcheesh koóum ahúm an bii alákaataahiluuán díaweesh shóokee kalako dís biípdaak ii bii dáappeewialuu?" hem 33 kúh bakálee díak hilíashiio. "Hileen baam íttuum díaleesh ko ii biiá ii díi xíhchitbahkaak ii díi baappeewiáwaassuuk. Heehtaa íkaah. Akbaatatdíá dáshe dilútchíkxawiikaashdaak íttákkaa díi bilaxpáakak bah. Heehtaa Akbaatatdíá ak díilitdelelek." huum 34-35 Jesus kuss hilásheek. "Baawaalaáchim Baaxpéesh awuuá bale ilíiash koottáahilak kulusshfíssaam éwahchekaasuuk. Díílaxuoo dís baleilíiaakaxpíssuua awúuan an baaláatuuash hilíashiio. ""Dii akbaatatdíook." hek Akbaatatdíá." Kooták. Koottaléesh Akbaatatdíá bilaxpáakuum kuss ilíiash an dáasaasheesh "akbaatatdíash" hek. 36 Heelak bíh Biilápxe kon bii baaxpáahkaak bii báasak awé bii kuss húuhcheesh kala shóotaatdak ii Akbaatatdíá dáshe bulutchíkxawiikaashbaak diliatuu? "Akbaatatdíá dákbachee bík." baalak. 37 Díah koottdák Biilápxe ammaa an díá ítcheesh bíh ko díawaawaakahkussaalak hilaa ammaa ala sheewéesh kalátcressaalah. 38 Heehtaa ko díawaalak biiwaxúa ammaa ala sheewéé dákhalatchessuulaht ammaa an díaweesh kuk

alákaak ii dáasshihchikaashdiiilush daachik. Heelak kan dílilaá élahchekaashdohmaachik Biilápxe dak balee bach hawátkaate. ³⁹Kala chii dúttak daxchiwíak heelom héeleen iikushták déek.

⁴⁰Jesus dáalawé aa áashe Jordan hílappiak John iísko an baa bilihpíhkaalahkoosh kuhtée hiiák ko koon dahkúm ⁴¹ak kuss húuash ahúm bat shéess iláak hilíashiok. “John kuk áalammaahile díak dahkulák awákaalituuleetahtaa ammaa ala shéesh xaxúa hinna bacheé ala kooté ii ilfiash koottáahiluuk.” huuk. ⁴²Heem íwahkooteesh bilaxpáake ak koolúum Jesus ak kalátcheesh iiahúuk.

Lazarus ala shéesh

11 Bacheém dáashe Lazarus huum ítchissaak ashalakulúum Bethany huuash ko koolák. Isahkáate Mary huuash dak Martha huuash dak kúh ko koolúuk. ²(Hinna Marysh koóm Jesus iiwaapáachisuum áapchiaxxak kalakoon issħiá iché ii kulushícheesh koók.) ³Hileen bíash Jesus chiweéhkuuk. “Jesus díilapaachim aláchissheesh kal ítchissaak baailíshekaashik.” huuk. ⁴Deéla Jesus hinna íwahkooteesh chiwaáum hilásheek. “Lazarus kal ítchissaahaa shéessaaihmaachik. Hinna baa anneé Akbaatatdíá dáashe ii báaxxiak ii kuss “Ahóoh.” huulak Akbaatatdíá dáakbachee kúh an baaxpéesh kal ii asíitiihmaatdak hiliachik.” ⁵Hinna íwahkooteesh Marthash dak isooké dak Lazarus dak Jesus kon íchissakuuhataa ⁶Lazarus kal ítchissaam chiweélom daáhissaa baáhko díupam ala koolé koon daachík.

⁷Kalakoon Jesus hileen akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek. “Diah daáwaalah. Kala chii Judea kuss beéwook.” hem ⁸kuss hilíashiok. “Rabbi ammaa an díalaawialee balee chiweeítchiiyah. Hilaa itta Judea kuhtée Jews kooté biiá ii dii xíhchichihchewiak ii dii dappeewíoosh kootáa kala chii kuss daléewialaa?” huum ⁹bakálee díak hilásheek. “Baapé baleanníile axpíluupak. Bilaxpáakeem baappaá koon hawass dáamnak hinna awé alasáashiash íkaam awé alakkúkkuuwissaaihmaachik. ¹⁰Heeht bilaxpáakeem alachihpashé koon hawass dáamnak is alasáashiileetak ii awé alakkúkkuuwiihmaachik.” ¹¹Iwahkoosheesh kalakoon

Jesus hilásheek. “Biiłápaatuua Lazarus iháwik. Baaláak xachíiwaak itchéewahchewiik.” hem ¹² akáxphawassdaaweesh kuss hiláshiiok. “Jesus kootdák Lazarus ihámnan kal ii ishtatáachisshiihmaachik.” huuk. ¹³ Heehtaa hinna Jesus al iláalatcheesh Lazarus ala shée ko kuhchem alaaxták iluk “Ittákkaa iháwe ko kuhchek.” hiliatum ¹⁴ Jesus tátche chiweetaahléek. “Lazarus kala shéek. ¹⁵ Heehtaa bii koolásseesh ko ii íttalakaauk. Hilíatbiash ko ii díiluh bii dáhkalattuulak baliachik. Daáwaalah. Baák awákaawook.” hek. ¹⁶ Hinna Thomas (dáasaasuut “Dachké” heiluash) áxpeesh kuss iláak “Diah daáwaan awáxpak baáulak bíiluh awáxpak baashbiáwuuk.” hek.

Ak kaka baa bilaxpáakahkaak ak baa iléesh bíik.

¹⁷ Jesus dak áxpeesh dak duúla Bethany koosaa daáum ala chiwaáu Lazarus kan dúsaaau baáhko shoopák. ¹⁸ (Bethany kalakoon Jerusalem kusseé baleanníile dúupe hiisséem ¹⁹ Jews kooté iihámmisuum duúla Marthash dak Marysh dak ichuukúua xapíiosh chilastakuuák íkaakuok.) ²⁰ Marthash Jesus híum ehkaáhak kalakoon kuss déek. Heem Marysh kuk déessaa it ashéen awáatdaachik. ²¹ Marthash hiiák kuss hilásheek. “Jesus baaleetdak dii hileennák bachuukúua xapíwaassaawohmaachik. ²² Hilaaktáahile Akbaatatdía baa ala sáape kuss díllaa dakáannak dákuhamaachim éwahchek.” hem ²³ “Dichíukuua chilaák kaka bilaxpáakiihamaachik.” hem ²⁴ “Iwak éwahchek. Baapiiháakdak bilaxpáake xaxúa kaka chilúulak bachuukúua kúh kaka chiléihmaachim éwahchek.” hek. ²⁵ Kalakoon Jesus kuss hilásheek. “Ak kaka baa bilaxpáakahcheesh bíik. Haak ak baa iléesh bíik. Bilaxpáakeem bii kaláttchelak sheeláhtaa kaka bilaxpáakiihamaachik. ²⁶ Haak sapéelahtaa bii kaláttuulak an bilaxpáakuua ii baa koochihtúum ii haawíuleetak. Heelak íwak kan dáhkalatche? Martha.” hem ²⁷ kalakoon hilásheek. “Jesus kooták. Akbaatatdía dáakbachee hinna awé kuss huuwíash balee iléewiash díim bahkalátchek.” hek.

Jesus is damnée xapíhchek.

²⁸ Hinna íwahkoosheesh kalakoon chissáak déela isooké Marysh hiiák aák haweaxaáhak “Ak balee baáliliia kala

hileelák. Dii ilíik.” hek. ²⁹Kalakoon Marysh iikukkák iluualáwak iiwaachíssaak Jesus kuss déek. ³⁰(Jesus hinna ashalakulúuash it daxxoochissé Marhash dak an bach innáush it ko koolák.) ³¹Hileen Jews kootúum Marysh áxpak aasúua koon kaák chilastakuúom Marysh iluuláwak iiwaachíssaak asaahnáak déem filuh písshe basáak dáak “Aaláa Lazarus annúusaau ko kuss déelak koon íiewiak.” hiliatuuk. ³²Marysh déela Jesus hiiák ishóocheen ishuushpattáak kuss hilásheet. “Jesus baaleetdak dii hileennák bachuukúua xapíwaassaawohmaachik.” hek. ³³Jesus Marysh íkaalem íwe ii ihchi shéehilik. Hileen Jews kootéesh áxpak kúh íiwuua ii ihchi shéehiluum íkaak daaskawáak daasé dashtaták ³⁴kalakoon báxxak hilásheet. “Shón dilúsaau?” hem “Húuh. Dii íkaawahchewiiluk.” huuk. ³⁵Heem Jesus kúh is damnée xapíhcak. ³⁶“Ichisshishoo ii daasé xawíik.” huuk hileen Jews kootéesh. ³⁷Heehtaa hawá kúh hilíashiok. “Jesus bacheém ishtáleeteesh ishté ii baa íkaahcak. Hinna bacheesh kúh shéehchessaawialak kootíihmaatchicheehilak. Sáapii kuk koochéessaalak alákaa?” huuk.

Jesus Lazarus kaka bilaxpáakahcak.

³⁸Heem Jesus daaskawíkaasak kootáa annúusaauh áxpak kuss déek. Awushím awúuan díusaauh an biléeluua baáhpam íssachiok. ³⁹Jesus hilásheet. “Eek baáhpe bitáaxiiaalah.” hem hinna ak koolásseesh isahkáate Marhash hilásheet. “Jesus hilaakée kan bulusáau baáhko shoopám kala xawíihmaachik. Ilítshiaihmaachik.” hem ⁴⁰kalakoon hilásheet. ““Baa dáhkalatchelak Akbaatatdíá an baatcháacheesh kal alákaalihmaachik.” baak dii baachiweetáahilik.” ⁴¹Heem hinna baáhpeesh bitáaxiiook. Kalakoon Jesus báakuss íkaak hilásheet. “Axée bii díukkawiilakdaalicheesh ii díssíee “Ahóoh.” baak. ⁴²Haak kúh bii díukkawiilakdaalichim éwahchehtaa ii hilásheewee hileen bilaxpáakeesh ak hileeléesh ko baa iikukkúwaak diiléen bii húulahchem kaláttuulak baliachik.” haak ⁴³Iwahkooshiiak koowéesh kalakoon hiisáa iláak hiliashheet. “Lazarus kan díikustak húuh.” ⁴⁴Heem hinna bacheém shéesh koóm iikusták húuk. Isché dak iché dak bikkaasapíia

kuhkátaahiiak ápaaliook. Iisé kúh bikkaasapíia íaxuook. Kalakoon Jesus hileen bilaxpáakeesh kuss iláak “Baa ápaalioo díuxalaakuuak düssipkuuaalah.” hek.

45 Hinna íwahkooteesh kalako ii hileen Jews kooté iiahúum duúla Marysh kuss ashbiléeluash Jesus ammaa an díam baatcháacheesh íkuuash kala kaláttuuk. **46** Heehtaa hileen ak kooléesh héele hám dáak deéla Pharisees kootúum diíak Jesus ammaa an díash ii iichiwaáuk.

Baa isakkupéem kulushpíak Jesus dappeewíook.

47 Heem kalakoon hileen Pharisees kootéesh dak akchiwakíiwacheeitchikaashe dak bat diaáhak anmaailáaum Sanhedrin huuash ak achéesh iixaxúa bach aaliíak “Shóotbaawuu? Hinna bacheeichkáate an baa ahníakissheesh baatcháatuuk.” huuk. **48** Bulusshíhchissuulak bilaxpáakkootaa kalátcheohmaachik. Koótbaassuulak kúh hileen Romans kala baakoon kaássaaohmaachik. Duúak alachiwakáauashbaakkussahke dak bas bilaxpáakuua acháappaa balee haawéeoohmaachik. **49** Hileén héeleen hawátam dáashe Caiaphas huum koottaléesh akchiwakíiwaakussahkeesh hilíasheek. “Baa élahkuuwaxxialeetak. **50** “Dáalaaxtuux sáapa? Bacheé hawátkaateem ko dappiólak hileen bilaxpáake ihch axúahkaak saakuulák ko heetashtéechicheehilak. Baaleettaa bilaxpáakkootaa baa haawéolak ko kxawíichicheehilak.” hek. **51** (Iwahkoosheesh kúh ílila sheéssaak. Iláak datchíhtaa hileen bale ilíashi ko eéssuuk. Koottaléesh akchiwakíiwaakkkussahkeesh ílila iisássee ammaa ala kootbía alaaxtáhtaa hiliash. “Hinna Jesus bilaxpáakkootaa saakuuwíak.” hek. **52** Kúh kuttách kaatássuuk hileen Jews kooté. Akbaatadíá dáakeesh awé áake kootáa kuluchíshim xaxúa bach aahiiák hawátkaatchewiak.) **53** Ko baapéesh kukaa kala hileen Jews an bacheéittuuwisaacheesh baa íkuchkalahkak Jesus dappeewíook.

54 Hinna íwahkooteesh kalako ii hinna Jesus baa al ahó híissaa Jews kootéesh kooxiíssaak. Heeht itchihk akáxphawassdaaweesh áxpak iháass dáak ashalakulúum Ephraim huuash anmachúhkeesh dáaskeetaa ko diíak ko koon áaahkuuk.

High Priest

55 Baapanmaaáatchelee al íkuxxee kala kooshíahtalak awé shíshiaahé kukaa awaasúualaho Jerusalem huuash Jews iiahúum kala kuss duúok. Ko baapéesh it hiissáa ihch ákkuuweewiak ihchi hoowéetchewiook. Kal ii Akbaatadía ishóocheen baa annamnák hiliatuuk. 56 Hinna alachiwakáauashbaakkussahke awéelakoliche bat diíosh Jesus íassiiak bat báxxak hilíashiiook. “Húuk he? Shótiihm diliatuu?

hinna baasaxphilúash kuss húu xuh shóotdak.” ⁵⁷Hileen akchiwakíiwacheeítchikaasheesh dak Pharisees kootéesh dak kal iischiisaa bale ilíia dakkachíiok. “Jesus koonnák elahkaáhuulak duúak balee chiwaáhaalah.” huuk. Kootúulak dúttak daxchiwíak kal ii íwahkootuuk.

Jesus iché áakeen iiwaapáachisuua áapchiaxxuuash

12 Baapanmaaáatchelee huuash kan baapé akaawaxpím kalakoon Jesus ashalakulúim Bethany huuash kuhtée híik. Bacheém Lazarus huuash kala saák daachím Jesus chiléhcheesh isahkáate díupkaashim áxpak ala koolé koók. ²Ossheehilakuuáhuuk. Kootáa Lazarus dak baa iháum baaiihulishoopé koon pátchilaa xapák Jesus áxp baa duusúum isahkáate Marhash koóm ihchi baashittalakhkák óosshiehilak ishóochissaheek. ³Kalakoon isahkáatuua Marysh iiwaapáachisuua íewisahkaashim nard kooté ii díooth baa íishiileettaahileesh kootám óola Jesus iché áapchiaxxak isshiíá ii kulushíichik. Heem iiwaapáachisuua ilíche hinna ashéesh ishkawuuá ilíchittalanneek. ⁴Akáxphawassdaawe hawátam Judas Iscariot huum Jesus ak iháass keewíash ammaa an díash baa hilíkalatchessaak ilaáhik. ⁵“Baaleetdak eek iiwaapáachisuash íewisahkaashim iiwaáiaschiluulak bálee dúttak baa batcheeshkáate ko kuúolak ko ittéehmaachihilak.” hek. ⁶(Ii íwahkooshee kúh is ak bálaakulaau koóm báleesh ham duschíhtak ii ittácheesh ii díak íwahkootaalahuik. Akbaaataalák “baa batcheeshkáate” helitdele baaleettáahilik.) ⁷Heeht Jesus hilíasheek. “Hinna bíakalishteesh ditcheeshéessaalah. Dússhíhchissaalah. Shóon baashdák bii dúusaaulak hilaa hinna iiwaapáachisuash kulushíilak diliatuu?” hek. ⁸Baa batcheeshkáate kuk dii héeleeluua hámmishdaachiihmaachik. Heehtaa bik dii bii héeleeluua shíassaataahiliihmaachik.

Baa isakkupée kulushpíak Lazarus dappeewíook.

⁹Hileen bilaxpáake iiahúum baa iikukkúlom “Jesus huuák hileelák.” huum kuss dáak íkaawiak Lazarus shéem kaka Jesus chiléhcheesh kúh íkaawiook. ¹⁰⁻¹¹Lazarus kala ko ii baa biipám Jews iiahúum kan daaskulussáahak akchiwakíiwacheeítchikaasheesh iwiátak Jesus ko kuss

xápdaak kala ko písshe dáak ko kaláttaahuuk. Heem akchiwakíiwacheeitchikaasheesh baa íkuchkak Lazarus kúh kan dappeewíook.

Jesus Jerusalem kuss dáak daxxoochím baaihkammáatuuk.

12 Ko baáhkiiluupe bilaxpáake iiahúum baasaxphilíum Baapanmaaáatchelee huuash Jerusalem kuss duúosh Jesus koosaa huualawím ehkaáhuuk. 13 Bilaxpáakeesee baláape kuláahak alápasshiss daáuk. Koowáte hiisáa iláak hilíashiiattuuk.

“Haa?alée haa?alée haa?alée haa?alée Akbaatadía balee héelass híuhkaak ii baa áatchilahchek.

Israel bilaxpáake is bacheeítchikaashbioo koók.” huuk.

14 Jesus báhpisaachiaxaapim dúttak áakinnek. Iwahkoocheesh kalako ii Baawaalaáchim Baaxpéesh awuuá an baalaátuuash ala shiío kuhtaa kooták. Hilíashiiok.

15 “Zion dáakbiakalishtaa Jerusalem bilaxpáakeesee ammaa dachíliileetak. Ikaah.

Dís bacheeítchikaashe koóm ahpisáachiaxaapim áakinnaak éehkoon húuk.” huuk.

16 (Akáxphawassdaaweesh baa alíipalaaxtak áaahkuuk. Heeht Jesus shéem kaka chiléhkaak lilaápxe kuss chisshíiash kalakoon ammaa ala kootdawéesh xaxúa daasáxtak éhkaak Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan Jesus al ii baalaátuuash díakuush chichéhkuuk. 17 Hinna Jesus Lazarus annúusaauh koon iláak chiléhcheesh ak kooléesh ak íkeesh ii iláau baatcháattuuk. 18 Bilaxpáakahkaasheesh Jesus hinna áalammaahileesh kúh iikukkúuk. Heem kuss dáak diíok. 19 Pharisees kootéesh koóum “Kala shóotdak bihch anmúuleetawík. Ikaalah. Bilaxpáakkootaa kuss basáataahiluuk.” huuk.)

Jews kootássuum Jesus ii ehkaáhak íkaawiook.

20 Awaasúualahum Jerusalem huuash éetko ak kuss híuash héeleen Jews ak kootássuum Akbaatadía ak kaláttuuash kúh duúok. Baapanmaaáatchelee koon an baaihkammáatak ala chiwakáau átdewiook. 21 Deéla Philip huuash óolapak kuss hilíashiiok. “Jesus awákaawiawuuk.” huuk. (Hinna Philip awé Galilee koon ashalaakuluúm Bethsaida huuash

ko koolák.) 22 Philip déela Andrewsh chiweém chiikúss ilápta deéla Jesus chiwaáuk. 23 Kalakoon Jesus hilásheek. “Bilaxpáakdaakbachee an baaxpéesh an baatcháacheesh ii xíassaahkuuash al íkuxxee kala híik. 24 Hinné koottáahilik. Baaxawuá baaawuússiio awuússeessuulak baa hámneetak daachíihmaachik. Heehtaa baaawuússiio sheeláht ii ihch áxpihcheihmaachik. 25 Heem bilaxpáakeem hinna awé áakeen an bilaxpáake ko íchissak áakiluuxiipdelak kalako ii an bilaxpáake ii baa koochihtássaihmaachik. Baaleettaa bilaxpáakeem hinna awé áakeen ii ammaa daasalakootéesh háakahchelak an bilaxpáakeesii baa koochihtíhmaachik. 26 Bilaxpáakeem bashkawáashdewialak kan bii píisshe huulák koók. Heelak hinna bashkawáasheesh bii shóonnahtaa kúh koolíihmaachik. Heelak Biilápxe kúh chikittaakuúihmaachik.”

Jesus an dappeewíoosh ii ilíik.

27 Hilaakée balásbiiwaheelaalak balasxawíilitak bapaxpík. Sáakbaalak baliatak “Axéekaat bii íkaawakuh. Hinna baa bashóocheele bii ímmilihkaawakuh.” baawiawaassaak. Baaleetak hinné baa biipé kalako ii hilihtée baák. 28 Axée iii an baatcháacheesh bilaxpáake íkaahkaah. Dii chikittaakuukaáshioh.” hem kalakoon heelem bale áapchim báakukkoko iikukkúum “Kala koótbaam kala chii koótbaawihmaachik.” hek. 29 Kalakoon hileen bilaxpáake ahkaásheesh ak koon ilíuash hawá “Suuchichéehilak.” haak kúh hám “Bilaxpáakiapawishim kon kuss ilíik.” huuk. 30 Jesus hilásheek. “Iwak áapche biilkukkúuash bíss ilíissaak. Díilun díiluss ilíik. 31 Hilaakée Akbaatatdíbilaxpáake ala chilasshihtúua al íkuxxee kala híik. Hilaakée hinna awé is bacheeítchikaasuum Chíisbishe huuash kuk kal Akbaatatdíi isshíalaak déehchewiak. 32 Bik shóon baapéem hinna awé koon baxúa báakuss báaxxiioolak bilaxpáake xaxúa baláak bihchi koosáhtawaawihmaachik.” hek Jesus. 33 (Jesus íwahkoosheesh ala sheewíash ko ii éhkuulak hiliachik.) 34 Hileen bilaxpáakeesii kúh “Shóotaachim bas baleilfiaakaxpissuua awúuan ala shiío kal éwahkuua Akhuuwíash Awóonmakaauush huulák kuk ii shéeleetiihmaachik.” hum dik hilaakée éek baa ii diláau

“Bilaxpáakdaakbachee awé kalakoon báaxxiawiaohm” daak ala sheewía ii dilíik. Sapée ii dilíik bah?” ³⁵ Jesus bakálee díak hilásheek. “Ala sáashiiash dii héeleeluua kala shíakaashissaaihmaachik. Ala sáashiiash ko koon áaahkaalah. Heem ala chihpashéesh dii íaxuassaaohmaachik. Ala chihpashéesh ak kuhtaa díileesh ishtataáluttuuatak iísshoossaaulak alaaxtatáahiluuk. ³⁶ Ala sáashiiash bíik. It dii héeleelia héelapko bii kaláttaalah. Koótduuulak díiluh ala sáashiiia díinnak ko kan bii kala kootíuk.” hek.

Jews bilaxpáake iiyahúum Jesus kalátchewiassuuk.

Jesus íwahkooshiiak koowéesh kootaalaáhak kalakoon iaxuám óolapissuuk. ³⁷ Jesus baa baatcháache al íkaataahiluuan koon ahníak íwahkooteeh it kootáa kalátchessuuk. ³⁸ Hinna íwahkooteesh kalako ii kushkó Akbaatatdíia ammaaihchiláakuuhchem Isaiah huuash ammaa ala shéesh kuhtaa kooták. Hilíatchesheek.

“Akbaatatdíakaataa sapéelaht ammaa ala sheewée kalátchek he?

Baaleetak dii an baatcháachkaasheesh sapéelaht íkaalahcheleetak.

³⁹ Ii baa kalátchewialom baaleeteesh baa biipé hinné koók. Isaiah sh kúh hilásheek.

⁴⁰ “Akbaatatdíia hileen bilaxpáakeesh ishtáleettaak daasúua kúh díusshihtak chichútchem baa íkaahchewiassaak daasawúko baa éhchehchewiassaak kalátchehchewiassaak.

“Ii koótbeesh bíss iikusshíiwahchewiawaassaam kootáa ihchi bii óochiahchewiassuuk.”

hek Akbaatatdíia.” hek Isaiah sh.

⁴¹ Isaiah sh ii íwahkoosheesh iisakússahkaa Jesus an baatcháachkaasheesh alasáashiwiixaaxpeesh íkaam kala ko ii iichiweekísshik. ⁴² Kala hiláteesh itchihk hileen Jews is bacheeíttuua ahúm Jesus kaláttuuhtaa Pharisees kúh chiláauk. Alachiwakáauashe koon eéssaaum hiliatak hinna Jesus kala kaláttuuash baa al ahóon ii iliíssuuk. ⁴³ Kooták. Hileen bacheeíttaahaacheesh bilaxpáake an baatcháachihkuuash ko baailishekaasáak Akbaatatdíia an baatcháachihcheesh dasshihchissáauk.

**Jesus ammaa ala sheé ko ii bilaxpáake
ko chilasshihchíihmaachik.**

44 Jesus ilíia hiisáa hiis déehkaak hileen bilaxpáakeesh iikukkóok. “Bii dákhalattuulak ak bii húuhcheesh kúh ko dákhalattuuk. **45** Bíss alákuulak ak bii húuhcheesh kúh ko alákuuk. **46** Awé ii kuss booák ala sáashiia ii dii táachiatbahchewiawaam bii dákhalattuulak ala chihpashé koon dakaássalohmaachik. **47** Deéla an balíia díukkak díalaassuulak it dii kxawíiwahchessuuk. Awé kuss booák bilaxpáakeesh ínmaawiawaak bilaxpáakeesh kxawíiwahchewiawaak ko ii boóssaak. **48** Heeht íkaalah. Bii ii diiwiátak baa ala koottáahiluum dii baachiwaáush díalaawialaassuum baapiiháakdak an balíiash kan díilaa ii díhchi sheelakáalohmaachik. **49** Ikaalah. Kala hinnéek. An balíiash ammaa dii baachiwáush biiweéssuuk. Biilápxe kon bii húuhkaak dii bii chiweéhkuuk. **50** Heem al ilíiash dákhalattaak díaluulak an dii bilaxpáakuua ii baa koochihihmaachim biiwaxúa éwahchetaahilik. Ko ii baa an dii bii chiweéhkuua kuhtáakaattaa dii baachiwaawalákuuash koók.” hek.

Jesus akáxphawassdaaweesh itúua fíissiwík.

13 **1-3** Baapanmaaáatchelee huuash it kootasséek. Deéla Ilíapxe baatách xaxúa kukák hawasséehkaak kúh Akbaatadía ala koolé ko kukaa húum Jesus kon éhkaak daachík. Haak hinna awé áakeen dahkóosh kala saskáat uhpé hiiwíam éhkaak hinna awé íhchish dáak Ilíapxe kuss chissíiwiam kúh éhchek. (Chíisbishe koóm baa kulushpíak hinna Simon Iscariot huua dáakbachee Judas huua iháass aaléewiak daasé dússhihtak Jesus kal ii iháass kéehchewiak.) Heem Jesus ak ilfikalattuum hinna awé áakeeleesh íchissheesh kala shíassaa al íchisshikaashe akúkussahkeesh an baatcháache éhchechewiak. Ko áhpee Jesus dak áxpanmishe áxpak baa duusúum héelapko **4** Jesus iluuák íftaashteeakaako dústak díusaak bikkaasapíim iiwaaúuttuua dúttak iihéelapeen ápaaliak. **5** Kalakoon akáxphawassdaawe hawátattachiia itúua baatám biaxséen díusaak itúua bilé áapchiaxxuk. Hinna bikkaasapíash iihéelapteesh kúh ii itúua úutchek. **6** Húula Simon Petersh

hílelak kuss hiláshiiak “Jesus diilák baché alíisshimmialaa?” hem ⁷bakálee díak hilásheek. “Hilaakée bik sáapdiawaalak dik it dáalaaxtahtaa baapéem élahchelihmaachik.” hem ⁸“Baaleetak bik baché alíisshimneetihmaachik.” hem “Díche bii íisshimnahchessaalak kal an dii bii baaláhkaleetihmaachik.” hek Jesus. ⁹Simon Petersh ik hilaá “Kootdák Jesus baché kuttáchkaat íisshiwissaah. Basché dak baashúua dak kúh kootáa íisshimmakuh.” hem ¹⁰hilásheek. “Bilaxpáakeem kan bilihpák koowíiak dáak ashbiléennak iché kuttách íisshiwiohmaachik. Axúa kuk hoowikáatak. Heem kan dii hoowikáatuuk. Heehtaa dii héeluuan hawátam kuk kootássaak.” ¹¹(Jesus ii íwahkoosheesh ak iháass keewíash kala sapéelak éhchem ko ii “Heem kan dii hoowikáatuuk. Heehtaa dii héeluuan hawátam kuk kootássaak.” heesh koók.)

¹²Jesus hileen itúua íisshiwak koowíiak iíftaashteeakaako ítchihkaak ala kooléesh kuss chissáak “Hilaakée sáapdiawaawalakuulak élahkuu?” haak ¹³“Bii dalásaasak “ak balee baachimmíhkaak ak balee baálilaak Baxxiilaatúua.” daailuk. Bii ii ammaa ala sheelúuash koottáahiluuk. ¹⁴Dís bacheeíttuuuak ak dii baálilaauush bíhtaa dítuuua awíisshimmalakuuk. Heelak díiluh bach koótdaalakuulak koók. ¹⁵Ammaa an díaweesh díiluh díaluulak an baliacheesh ii dii awóowiiak ii xíassaawaawalakuuk.” ¹⁶Hinna ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Bacheeíttaaache ko baatchaatáak ishkawáashe xuh ammaa déehche xuh kuk baheeléek. ¹⁷Akian ammaa ala sheewéesh koottáahilim kal élahkuuk. Díaluulak ko ii an dalásittuuash alóhchikaapdohmaachik. ¹⁸Kuk díixaxua koowahchessaak. Dii éwahchekaasuuk hawátuum dii bahchilakappúuash. Heeht Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash kuhtaa kootíhmaachik. Baalaátak hiláshiiok. “Bas óosshee ak bii áxpak duushéesh koóm bii iitchúulaak bii is koochíiak.” huuk. ¹⁹Kala hilátko ammaa ala kootbía dii baachiwaáuk. Heelak shónon kootdák bii sapéetaahinaak kal élahkaak bii dáhkalatchelohmaachik. ²⁰Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Sapéelahtaa ammaa húuwahcheesh sápdukuulak bíh bii koótduuulak ko kala koottáahilik. Heem ak bii sapíhcheesh ammaa baláawakoosh kúh sapíhcheohmaachik.

“Dii héeluuan hawátam bii iháass kéehmaachik.”

21 Jesus íwahkoosheesh daaséen daaták hilásheek. “Ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. Dii héeluuan hawátam bii iháass kéehmaachik.” hem 22 áxpeesh bach ikaáhuuk. Kala “Shóokee koolák.” hiliatak baa ala koótalaaxták áaaahkuum 23 akáxphawassdaawe héeleen hawátam Jesus ilápaachichissheesh áxxalua awáachik. 24 Simon Petersh kuss baapáattaak “Báxxuh éek sapéehchelak.” hek. 25 Jesus íhkalulaak kalakoon báxxak “Jesus sapéek bah eek baa ii dílfia.” hem 26 kuss hilásheek. “Hinna baatóhkape ammaa awúuale eek baaxawuá datchíishbaawiawaak. Hawátam bakbiáweesh koók.” haak hinna ammaa ala shéesh kootáak Simon dáakbachee Judas Iscariot ko kuúk. 27 Judas hinna baaxawúash dítchim kootáa Chíisbishe axúa awúuako déek. “Díhkammissaak ammaa díalaawialee diáhah.” hek Jesus. 28-30 Judas hinna baaxawúash dítcheesh kootáa asaalák daáhik. Hinna déesh kal óotchiak. Sáapii Jesus Judas kuss íwahkoosheesh baaiihulishoopé koon áxp baa duushéesh hawéeseesh alaaxtúuk. Heehtaa ala koottalée Judas is ak bálaakulaau koóm Jesus báasak baa kúnnaa déehkaak baasaxphilúash ko iiwaafáschilihche xuh baa baatcheeshé bálaakuuhchelak hám hilíatuuk.

“Hinna bale baa íkuchkeesh iháam dii díawahchewiawuuk.”

31 Judas asaalák déesh Jesus hilásheek. “Hilaakée Akbaatatdía koóm an baaxpée Bilaxpáakdaakbachee kuuák bilaxpáake íkaahcheihmaachik. Chiikúss kala saskáat Bilaxpáakdaakbachee Akbaatatdía an baatcháacheesh kúh bilaxpáake íkaahcheihmaachik. 32 Haak Bilaxpáakdaakbachee an baaxpéesh ii Akbaatatdía an baatcháacheesh kon baa íkaahcheihmaachim hilaakkaáshe Akbaatatdía Bilaxpáakdaakbachee an baaxpéesh baa éhchehcheihmaachik. 33 Biilápaacheen kala shíakaashissaa an dii awáxp áawahkuua uhpé hiiwíak kan dii awíhchish beéwohmaachik. Bii dáchichiinnohmaachihtaa bii alóolapuuleetiihmaachik. Iíschiisaa hinna Jews an baachiwéesh hilaakée díiluh kan dii baachiweéwiiluk. “An baa kuss baaléewiawee diiluk kuss daléewialuulak annúuleetiihmaachik.” 34 Bale ilfia

iháam bapatták balákuuk. Díassaasaa díaalah. Hinné koók. Bach íchissaalah. An dii awáchissuuash díiluh bach koochéekaattaahilaalah. ³⁵ Heelak bach aláchissuulak bilaxpáake xaxúa akbiiáxphawassdaaweesh díilum éhcheohmaachik. Heem bach íchissaalah.”

“Peter hinna óotchia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.”

³⁶ Simon Petersh koóm kuss hilásheek. “Jesus shóoss daléewialaak bah.” hem “Shóoss baaléelak hilaakée kuk bii aláxpak daléewialaalak anneéleetiihmaachik. Heeht píishchiisaa hilaa bii písshe daloolihmaachik.” hek Jesus. ³⁷ Petersh báxxak hilásheek. “Jesus sáapii hilaakée baaléewiawaalak amméeleetak he? Kukkal íilaa shóolahtaa hilaakée kan bii dappeewíoolak baashbalákdahtaa dii awíhchish baakaláassaawihmaachik. ³⁸ “Dáshbiilakuk he?” hek Jesus. “Ala koottáahile dii baachiweéwiik. Baashchíilisdakaakbule it dichíssaa dáahmiliaataahilia bii dáalaaxtataahinnelihmaachik.” hek.

Bilápxe aasúua ashishkawuuá ahúk.

14 Kalakoon Jesus kuss hilásheek. “Dalásuua dúhpueehchessaalah. Akbaatatdíá dáhkalattuu. Heem bíh bii kaláttaalah. ² Biilápxe aasúua isáak ashishkawuuá ahúk. Baaleetdak kootássaalak dii baachiweéitchiwaawohmaachik. Kala sásia baaléelak an dii ala koonmíoo ákkuummaawalabiawuuk. ³ Heelak baaláak an dii ala koolúuash kan baatách ákkuummaalak bahchissáak booák dii bahkulutchilák koottannák an bii ala koonmíash dii kuss aawaaléewohmaachik. Heelak bii aláxpak dii koolúua ii baa koochihtíihmaachik. ⁴ An baa kuss baaléewiawee alíianneesh élahkuuk.” hek.

⁵ Thomas koóm kuss hilásheek. “Jesus shóoss daléewialaak balee alaaxtatáahilik. Heelak shóotbaak biisanmaáu éwahkuuk he?” hem ⁶ bakálee díak kuss hilásheek. “Dáxxilaatuush dak baa ala koottáahile ak dii baálilaau dak an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtéesh ak dákuua bittáchkaatak. Biichihk bii bii chúuss dalaáulak hilaa Biilápxeesh alákaalohmaachik.” hek. ⁷ Deéla hilaakée kan bii élahchekaasuulak kalako ii Biilápxe kúh élahchelohmaachik.

Biilápxe alákuuwisak hileen baapiisakkússee kal élahchelohmaachik.

⁸ Philip koóm kúh hilásheek. “Jesus Díílapxe balee íkaahkaah. Heelak kuk kal ítchiihmáachik.” hem ⁹kuss hilásheek. “Philip kan dii awáxp áawahkuua kala shiataahiléek. Kootáa it bii dáalaaxta? Bii alákaalak kúmmaam Biilápxe ko alákaalak ko kala kooták. Sáapii sheeláa? “Díílapxe balee íkaahkaah.” ¹⁰Hinné dáhkalatchessaa? Biilápxe dak balee hawátkaatam hileen bale iláaum díiluss sheewéesh bii littát an balíissaak. Biilápxe iláaxe baxúa awúualam hinna baa an díawee dak baa ala sheewée dak kón xaxúa ak díá koók. ¹¹“Biilápxe dak balee hawátkaatak.” beesh dáhkalatchessuulak hileen baa baatcháatum báalammaahileesh alákuuash kalako ii kaláttaalah. ¹²Hinné koottáahilik. Ak bii kalátcheesh baa an díawaawaakahko kúh díaohmaachik. Kooták shóon Biilápxe kuss bahchissílak kúh an baa an díooosh ii baatchaachkaaséehmaachik. ¹³Deéla ak bii píisshe húuash baa sáapdaht bíss dakáaluulak díawaawalak Biilápxe chikittaakuúolak an baatcháacheesh éhkuulak baliachik. ¹⁴Kooták. Ak bii píisshe húuash baa sáapdaht bíss dakáaluulak biiléen díawaawalakbohmaachik.” hek.

Akbaatatdía Baleiláaxbaaxpee dii héelass húuhcheihmaachik.

¹⁵ Jesus hilásheek. “Bii aláchissuulak an balíia dííkukkak díalaalohmaachik. ¹⁶Heelak Biilápxe kuss bahchiwakáak baa baakaanmalákbíllum ak dii baálilaak ak dii kuxsúuash iháam húuhchelak kuk kan dii bakúteele ii baa koochihtfíhamaachik. ¹⁷Baleiláaxbaaxpee koóm Akbaatatdía ala koottáahile ak xíassaahcheesh koók. Heem awé áake ak baa kalátchesseesh íkaassaak alaaxtúum an baaláhkalewioolahtaa aliilúuleetak. Heehtaa diiluk élahkuuk. Baleiláaxbaaxpee dii bakúteen daaták daxúoo awúualiihmaachik.

¹⁸ “Shóon diiluk dii awíhchish baaléelak dii baa akeéleetassaaohmaachik. Dííluttatbahchessaawihmaachik. Diiluk bik kala chii díiluss bahchissíiwihmaachik. ¹⁹Kala shíakaashissaa ak baa kalátcheleeteesh kan bii íkaassaaohmaachik. Heehtaa diiluk kala chii

bii alákaalohmaachik. Haak hinné kalaaxtássaalah. Baasák baachilelák kalakoon an bii bilaxpáake ii baa koochihtíihmaachim díiluh dii kootíohmaachik. ²⁰ Heelak koottannák kal élahchelohmaachik Biilápxe dak kan balee hawátkaatam. Haak bíluh biixaxúa balee hawátkaatak. ²¹ An balíia ak iikukkák díash ko bilaxpáake ak bii íchissíikaasheesh koóuk. Biilápxe ak bii íchisshe kúh íchissíihmaachik. Heem bíh awáchissak kuss booák bihchi kuss xíassaakaashbaawihmaachik.” hek Jesus. ²² Judas koóm kuss hilásheek. “Jesus sáapii bíluttat kuss díhchi xíassaakaashdaak hinna awé áakeen bilaxpáake ak baa kalátchesseesh kuk kuss koótdaassaa?” (Hinna Judas huua Judas Iscariot huuash kussaak.) ²³ Jesus bakálee díak hilásheek. “Sapéelahtaa bii íchissuulak an balíia iikukkák díaoohmaachik. Heelak Biilápxe kúh íchissíihmaachik. Heem bii dak Biilápxe dak kuss buúolak awáxp áawahkuwohmaachik. ²⁴ Bilaxpáakeem bii íchissíissaalak an balíia iikukkússaihmaachik. Bale iláum déewahchem díikukkuuash bii an balíissaak. Biilápxe ak bii húuhcheesh al ilíashi koóuk.

²⁵ “Hinna an dii awáxp áawahkuuash hileen baa ala kootéesh xaxúa kan dii baachiwaawálakuuk. ²⁶ Heehtaa Biilápxe kon ak dii baáliliwioosh Baleiláaxbaaxpee díiluss húuhkaawakak bii annaachíssachihchewiak. Heem ammaa ala kootúa xaxúa ii dii baálilaak ammaa dii baachiwaáush xaxúa dii chichéhchehkaalahkuohmaachik. ²⁷ Kala shíakaashissaa dii awíhchish beéwohmaachik. An balásaliatdeeteesh ko balákuuk. Bilaxpáake kuk dákbioolak baaleetak. Baaleettaa hinna ammaa balákuua kuk ii baa koochihtíihmaachik. Heelak dalásuuu díhpueehchessaalah. Baalilísshissaalah. ²⁸ “Kan dii awíhchish baaléewiawaak. Heeht díiluss bahchisshíiwohmaachik.” beesh díikukkuuk. Biilápxe kuk an baaxpéesh an baatcháacheesh baa iíschiisaaleetak. Bik doosaléek. Heem bii aláchissuulak Biilápxe ala kuss baaléewiawee ii dalásitchikaashdiilush daachik. ²⁹ Hilaakée íwak it kootassáa dii baachiwaáuk. Shóon kala kooldák ammaa ala sheewéesh koottáahileesh kala hilaa élahchelohmaachik. ³⁰ Kala shíassaa dii awáxp balíissaawohmaachik. Hinna awé áake bacheeítchim Chíisbishe huuash kala huuwíak. Bik ilíiliawaassaam an bii

dússhihchileetak. ³¹ Heehtaa Biilápxe an bii baa díahcheesh ko díawaak. Koótbaalak ko ii bilaxpáakkootaa Biilápxe awáchisshe éhkuulak baliachik. Díluuaalah. Kan beéwook.” hek Jesus.

daxpitcheeishtásshe balapáaleesh dak alaakaashúuash dak

15 Jesus hilásheek. “Daxpitcheeishtásshe balapáale kala héele koottáahileesh bíik. Biilápxe alatshíia ak hawasséesh koók. ² Bas alaakaashúua koon daxpitcheeishtásshe apáalisseesh páshkak bitáaxiiak hawéeseesh chipashkák chóochiwaattaak kak áhchapaalak baáchuua ahúshtalak hiliacheesh ko ii koochéek. ³ Heelom an balíiash an díiluss sheewéesh ii hilaakée kan dii baa hoowikáatak dii baa tátchikaatuuk. ⁴ Bii alíhchish daléessuulak bíh dii awíhchish baáuleetiihmaachik. Alaakaashúuam ittách koon baachéesh baáchuua apáalissaak. Díiluh kan dii kala koottáahiluuk. Bii alíhchish dalaáulak an dii bilaxpáakuuash dak baa an díaluuash dak ítchilaawialuulak baaleetiihmaachik. ⁵ Daxpitcheeishtásshe balapáaleesh bíik. Bas alaakaashúuash ko kan dii kala kootíuk. Bii bakúteen dakaáulak balee hawáteetam ii baáchuua al apáale áxpihcheihmaachik. Bii alíhchish daláaulak díilaa baam díalaawialaalolak annúleetdohmaachik. ⁶ Sapéolaht bii áxpak daachíssuulak alaakaashúua pashkúak hawaxaáhiiot shíassaa koon úutak kaáiluash ko kala kootíuk. Alaakaashúua kooté bach aaliíak bilée héelass shítak aláxiiailuk. ⁷ Bii bakúteen dakaáulak an balíiash díaluulak sáapdakaaluulak deélohmaachik. ⁸⁻¹⁰ Heelak shóon huulák bilaxpáake ammaa ala kxawiíannioosh ii éhchehkaak aatáttachihcheihmaachik. Bii kalátcchessuum ammaa ala kxawiíannioosh ii alaaxtíuk. Haak shóon huulák Akbaatatdía ammaa annawitáahileesh bilaxpáake ii éhchehcheihmaachik. Biilápxe kuss baaléelak kan dii awáxpak baakáhkussaawohmaachim ii ammaa annawitáahileesh deewiáluulak annúuwishik. Haak shóon huulák ammaa ala chilasshihtúuash bilaxpáake ii éhchehcheihmaachik. ¹¹ Iwak kal ii dii baachiwaawalákuuash an balasé ítchikaasheesh díiluh daáulak dii ílutchikuulak baliachik.

¹² Bach íchissaalah. An dii awáchissuuash díiluh ko bach kootáalah. Iwak kal ammaa dii díawahkuuash

koók. ¹³ Sapéelahtaa iilápaacheesh al íchissheesh kal ii xíassaakaashe íilaa ii saakuuláhtaa íhchish kaláassaaam kan bale baa íchisshe akúkussahkeesh koók. ¹⁴ An balíia díaluulak kal ii xíasseesh biilápaacheesh díiluk. ¹⁵ An dii balasáasuuash “bashkawáashe” baaik. Heehtaa kala koótbaassaak. Baa ishkawáashe kuk is bacheeítche sáaphinmialak alaaxtúuk. Baa ishkawaasheesh óoliiluk. Biiluk koótbaassaaailuk. Baaleettaa “Biilápaacheesh díiluk.” baak Biilápxe ammaa an bii chiwéesh xaxúa dii baachiwaawalákuuk. ¹⁶ Bii dalásdaassuum ii bíss dalúussuuuk. Baaleettaa biiléen dii baláak dii húuwahkaak dii bapattúuk. Eeh. Dii bapatták dii déewahkaak baa ítche díaluum ii baa koochihtálak baliachik. Heelak an bii píisshe daluúosh kalako ii Biilápxe kuss sáapdakaaluulak díalakuohmaachik. ¹⁷ Ammaa dii díawahkuuash hinné koók. Bach íchissaalah. beéwook.” hek Jesus.

Hinna awé áakeen bilaxpáake dii dúupiaohmaachik.

¹⁸ Jesus iláalattak hilíasheek. “Hinna awé áakeen bilaxpáakeesh dii dúupiook. Heehtaa hinné chichéhkaakaalah. Biichihkáa bii dúupiook. ¹⁹ Baaleetdak hinna awé áakeetaa bilaxpáake alataawúuash an dii bilaxpáakuua koolák dii íchissiohmaachik. Heehtaa biiléen dii bahchilakappúum díikustak kalako ii dii an baaláhkuuleetam kalako ii dii dúupioosh biipéesh koók. ²⁰ Hinna an balfía chichéhkaalah. “Bacheeíttaache ko baatchaatáak ishkawáashe kuk baheeléek.” beesh kalaaxtássalah. Heem biichihkáa bii baailíshehkuum díiluh dii koochéehmaachik. Haak kúh bii iikukkúulak díiluh dii iikukkúihmaachik. ²¹ Heeht hinna awé áake bilaxpáakeesh ak bii húuhcheesh alaaxtúum bii píisshe daluúosh díiluh ko ii dii díakxawíohmaachik. ²² Boóla ammaa ala kxawíiannioo baachiweém kal éhkuuk. Ammaa ala kxawíiannioosh ii ihchi kxawíohmaachim alaaxtúuash hilaakée kal éhkuuk. Heem kal ammaa ala shiíoleetak. ²³ Ak bii dúupioo Biilápxe kúh dúupiook. ²⁴ Baaleetdak baa baatcháatuum baa iíschiisaaleetuum baa héeleen díawaassaalak sapéelahtaa baa aaliíwialak aliínneetiihmaachik. Heehtaa báalammaahile íkaahkak Biilápxe dak biilápta it balee dúupiook. Heem kal ii ammaa ala kxawíiannioosh it daasúua awúualuuuk. ²⁵ Ii íwahkootuuash kalako ii Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan

an baalaátuuash kúh ko kuhtáakaattaa kooták. Baalaátak hilíashiiok. “Is biipúuleetahtaa bii dúupiook.” huuk.” hek Jesus.

26 Jesus akáxphawassdaaweesh kuss hilásheek.
“Biilápxe ala kooléesh kukaa Akbaawaáliliash díluss híuwahchewihmaachik. Baleiláaxbaaxpee koóm iláawakuihmaatak baa ala koottáahile ii dii baálilaak baatách xaxúa dii chiweéohmaachik. 27 Haak díiluh ammaa alákeesh dak ammaa dííkukkoosh dak ii díichiwaalah. Iíscchiisaa an bii áxp hawass daláwuuash kukaa kan bilaxpáake xaxúa kuss ii díichiwaalah.” hek.

16 Jesus iláalattak hilásheek. “An baa dáhkalattuuva xapíilaassuulak baliatak ko ii hileen xaxúa dii baachiwaáuk. 2 Ak bii píshe déesh alachiwakáauashe koon dii eéssak kootáa baapéem huuwíak ak dii dappeéewishdak “Akbaatatdía ko baa díawaawakuk.” hiláchiihmaachik. 3 Biilápxe alaaxták kootáa bíh balee alaaxtúum ko ii dii hilíacheohmaachik. 4 Baapéem kan baa chúuss dii déehkuulak hileen baam dii baachiwaáush dáhchichelahuulak baliachik.” hek.

Baleiláaxbaaxpee an baa hilé

Jesus hilásheek. “Hileén désheetaa dii baachiweéssuuk. Ii dii baachiweéssuua bii koolám bíilaa dii baa awóowiok. Heehtaa kan baaléewiawaak. 5 Heem hilaakée kan bahchissíwiawaak ak bii híuhche kusseé. Heehtaa diiluk kootáa “Shóoss daléewialee?” daassuuk. 6 Hinna baa díluss sheewée ii díhchi daasxawíikaashduuk. 7 Ala koottáahile dii baachiwaáuk. Baaléessaalak Akbaawaáliliash díluss híussaaihmaachik. Heem dii awíhchish baaléelak híuwahchewihmaachik. Heelak heetashtéehmaachik. 8-10 Heelak shóon huulák bilaxpáake ammaa ala kxawíiannioosh ii éhchehkaak aatáttaachihcheihmaachik. Bii kalátchessuum ammaa ala kxawíiannioosh ii alaaxtúuk. Haak shóon huulák Akbaatatdía ammaa annawitáahileesh bilaxpáake ii éhchehcheihmaachik. Biilápxe kuss baaléelak kan dii awáxpak baakáhkussaawohmaachim ii ammaa annawitáahileesh deewíaluulak annúuwishik. Haak shóon huulák ammaa ala chilasshihtúash bilaxpáake ii

éhchehcheihmaachik. ¹¹Hinna awé áakeen bilaxpáake is bacheeítcheesh Chíisbishe huuash íilaa kala chilassihtúum ko ammaa ala chilasshihtúash huuwíak.

¹²Ammaa dii baachiweéwiilush daache it hámmishtaahilihtaa hilaakée dii baachiwaáulak it aláakaawachissaaohmaachik. ¹³Baleiláaxbaaxpee huulák baa ala koottáahileesh xaxúa ko dii éhchehcheohmaachik. Deéla Akbaatadtí ammaa dii chiweéhkuuash kuhkakáattaa dii chiwaaláak baa ala kootbía dii chiweéitchiialakuohmaachik. Ilaa al ilíia ii díassaaihmaachik. ¹⁴Baleiláaxbaaxpee baa ala sheewée iikukkulák dii chiweéohmaachik. Kooták. Bii an baaxpée dak bii ala kootéesh dak dii éhchehcheohmaachik. ¹⁵Biilápxe baa éesh xaxuatáahilia bíh bii baáuk. Heem ko ii hilásheewaak. “Baleiláaxbaaxpee baa ala sheewée iikukkulák dii chiweéohmaachik.” hek Jesus.

**Kala shíassaa an dalásxawaauash
kulussáak dalásitchilohmaachik.**

¹⁶Jesus koóm hilásheek. “Kala saskáat baaléewihmaachim kan bii alákaassaaloohmaachik. Heehtaa kala chii shíassaa bahchissáiwihamachim kak bii alákaaloohmaachik.”

¹⁷Akáxphawassdaaweesh ham koóum íin bat shéess iláak “Sáapahche? hiláshee “Kala saskáat baaléewihmaachim kan bii alákaassaaloohmaachik. Heehtaa kala chii shíassaa bahchissáiwihamachim kak bii alákaaloohmaachik.” haak kootáa “Biilápxe ko kuss baaléem ii kooták.” heesh.” ¹⁸Hileen áxpeesh hiláshiiook. “Sáapahche? hinna “kala saskáat” he. Saakéelak balee alaaxták.” huuk. ¹⁹Jesus baa báxxuwioom éhkaak hilásheek. “Eek baa dii baachiwaáush sáapbahchelak dáalaaxtuuk. Hinné ko ii bat dáhchiwaxxuu? “Kala saskáat baaléewihmaachim kan bii alákaasaaloohmaachik. Heehtaa kala chii shíassaa bahchissáiwihamachim kak bii alákaaloohmaachik.” beesh koók. ²⁰Ala koottáahilim dii baachiweéwiiluk. Bii dappiólak awé áake kootáa baaihkammáachiohmachihtaa diiluk dalásuua xawáak díiwelohmaachik. Kooták. Diiluk dalásuua xawíilohmaachik. Heehtaa kak bii alákuulak hinna dalásuua xawíiash kulussáak dalásuua ítchiohmachihtaa. ²¹Bíam éennaak dáakbishbiat baailíshekaasak aaaláa hinna dáakeesh bishít íkaat daasé

ítche ii hinna an baailísheesh kala kalaaxtéeik. ²² Heem hilaakée díiluh dalásuua xawáau ii baalilísuuhtaa kak dii awákaawohmaachik. Heelak koottannák kak dalásuua ítchiohmaachik. Heelak hinna an dalásuua ítcheesh ataanmíoolak aliilúuleetihmaachik. ²³ Ko baapé koottannák kan baa bii dáchixwaxxuliilush daatdeetihmaachik. Hinna ala koottáahile dii baachiweéwiiluk. An bii píisshe dalúúosh kalako ii Biilápxe kuss sáapdakaaluulak dákuohmaachik. ²⁴ Iíschiisee baa dakáaluut baláshe ii díaluuleetak. Heehtaa hilaakée baláshe ii díalaak baam dakáaluulak Akbaatatdía dákuohmaachik. Heelak an dalásitcheesh dii ílutchikiiohmaachik.”

²⁵ Kalakoon Jesus hilásheek. “Hileen baa dii baachiwaáu bale iichiweelichkáatum ii díawaak. Heehtaa kala saskáat koótbaassaa Biilápxe al ii xíassaawahche dii baachiweéwohmaachik. ²⁶ Heem ko baapé diiluk kuss baa dakáaluulak baláshe ii díalaalohmaachik. Ammaa ala sheewée an bii píisshe dalúúosh kalako ii Biilápxe kala kuss baa baakaanmalákbiiilush daátdeetihmaachik. ²⁷ Bii aláchissak kootáa Akbaatatdía ko kukaa boóm dáhkalattuum Biilápxe kal íilaa dii íchissuuk. ²⁸ Biilápxe ko kukaa booák hinna awé kuss boók. Hilaakée hinna awé awíhchish baaláak Biilápxe kuss bahchisshíawiawaak.” hek Jesus.

²⁹ Kalakoon hileen akáxphawassdaaweesh hilíashiiook. “Hilaakée hileen bale iichiweelichkáate ii díalaassaa an dílfia ko xíassaak. ³⁰ Hilaakée baatách xaxuatáahilia élahchetaahilim éwahkaak baa dii baawáxxuwiawuut it dii baawáxxussuua sáakbaawiawuut élahchein kal ii Akbaatatdía ko kukaa dalóom éwahkuuk.” huum ³¹ bakálee díak hilásheek. “Hilaakée ammaa ala sheewéesh kan dáhkalattuuhta ³² baapéem huuwíash kala húum díixaxua bii alíhchish daláak éetshii dakálaak dalaákaak koon díaxualohmaachik. Bik bii tachishtéelak ko kala kootíihmaachik. Heehtaa Biilápxe bii áxpak koolám bik bittátdeetak. ³³ Iwak hilaa dii baachiwaáuk buh. Bíim ii baakoon ítche áalahkuuk. Hinna awé áakeen kuk baa baalúua ahchíuuss daléelohmaachik. Heehtaa baa baalúua kxawíihchessaalah. Hinna awé áakeen hileen baa baalúukaasheesh xaxúa kan baxshéek.”

Jesus akáxphawassdaaweesh chiwakáakuuk.

17 Jesus íwahkoosheesh kalakoon báakuss íkaak chiwakáak hilásheek.

“Axée al íkuxxeesh kala híik. Daláakbachee an baaxpéesh dak an baatcháacheesh dak bilaxpáake éhchelahkaalako chiikúss an dii baaxpéesh dak an dii baatcháacheesh dak éhkuulak daláshe báaxxiioolak baliachik. ² Heem deéla diiléen bilaxpáake xaxúa is bacheeítchilahchek. Hawátuum kuk dákoosh íh xaxúa an bilaxpáakuua ii baa koochihtáwahchelak diliachik. ³ (Heem Akbaatatdía kan baa iíschiisaaleettaahileesh díttachkaatak. Kal an bilaxpáakuua ii baa koochihtawíoolak dii éhchekaasulak Jesus Christ awé kuss húulahcheesh kúh éhkuulak koók.) ⁴ Ammaa an bii díalahcheesh xaxúa díawaak biháaleesh kalako ii hinna awé áakeen bilaxpáake ahúm dii chikittaák an dii baaxpéesh éhkuuk. ⁵ Axée dii bakútee bii híhkaak awé it díalaasseesh it dii bii bakúteeleesh an balee baaxpéesh an balee sáashiwaaxpeesh an balee baatcháacheesh bach awáxpak an bii baaláhkeesh kaka bii kukúh.

⁶ Bilaxpáake héeleen hawátuum bii dákoosh kan dii éhchewahchek. Dís bilaxpáakeesh bii dákum an dilíash baachiweém kaláttak díook. ⁷⁻⁸ An dii ala koolé kukaa boóm deéla diiléen bii húulahchem éhkuuk. Ammaa an bii chiweélahcheesh baachiweém kaláttchetaahiluu. Heelassheen baatách xaxúa ammaa béesh bii dákum kala hilaakée kal éhkuuk. ⁹ Heem hawátuum bii dákoosh it dii daáum ko ii bahchiwakáawakuk. Awé áakeen ak baa kaláttchesseesh kuk koótbaawakussaak. ¹⁰ Bilaxpáake xaxúa an bii dákoosh it dii daáuk. Baa an dii baaláhkeesh bíh it bii baáuk. Akian koóum bii an baaxpée bilaxpáake ihée íkaahkuuk. ¹¹ Kala shíakaashissaa hinna awé awíhchish baaléelak díss bahchisshíwiawaak. Heehtaa kuk it awé koon áaahkuohmaachik. Axée dii baaxpáak. Daláshe baaxpéesh bii dákoosh ii hileen akbiiáxphawassdaawe íassiiawakak ii baa ala kxawíia aahíiassaawakum an balee hawáteeteesh kúh kootúulak baliachik. ¹² It bii heeleléem iixaxúa íassaawaak dii

an baatcháacheesh al ii bii díalahcheesh ii baa ala kxáwiiash híwaassaak hawátkaatdaht iháass déessaak. Heehtaa hawátam kuk iháass déek. Heem ko bachéesh Bilée Isée héelass dáak haawíhmaachik. Kalako ii Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash kuhtaa kootíhmaachik.

¹³ Heem hilaakée Axée kan díss bahchisshíwiawaahthaan hinna awé it bii áakeeliia hileen bacheé al iikukkúuan íwak sheewáawakuk. An balasé ítchikaasheesh íliluh aáulak íliluh ii ílutchikdak baliachik. ¹⁴ An dilíia akbiiáxpawassdaaweesh bakóosh kalako ii awé áakeetaa ammaa ala kooléesh al ii baaláhkuuleeteesh bíh an bii baaláhkaleetak. Ii awé áakeen bilaxpáakeesh dúupiook. ¹⁵ Hinné an díss bahchiwakíash “Hinna awé koon kulutták aaláah.” baassaak. “Heehtaa ak baa kxawíalaachim Chíisbishe huuash an ditchiláacheesh aahíiassaawakuh. Iassiiawakuh.” ¹⁶ Hinna awé áakeetaa ammaa ala kooléesh al ii baaláhkuuleeteesh bíh an bii baaláhkaleetak. ¹⁷ An dilíash baa ala koottáahileesh koóuk. Dís díianneem ítchikaateesh kuhtéetaa déehkaah. ¹⁸ Hinna awé an bii kuss húulahcheesh hileen akbiiáxpawassdaaweesh awé kuss kuluchíshiia déewahchek. ¹⁹ Al awáchissheesh ko ii díss bihchi baa ímmitaawaak an bii díalahcheesh díawaak kúh baa ala koottáahileesh éhkuulak ii dís díianneem ítchikaateesh kuhtéetaa dáalaaliiolak baliachik.

²⁰ Axée an díss bahchiwakíash ak hilaakée bii píisshe daáu kuttáchkaat bahchiwakáawakussaak. Baleiichiweéítchim ii iichiwaáush ak iikukkák ii bii kalátcheohmaacheesh kúh kalaaxtássaaawakuh. ²¹ Hilíssheekaateen iixaxúa daasíua dak an baa dasshihtúush dak hawáteettaak an balee ala kootéesh kúh kootíoh. Heelak biixaxúa kan balee hawáteetdak ko ii bilaxpáakkootaa diiléen bii húulahcheesh kaláttuulak baliachik. ²²⁻²³ An baaxpáam hileen akbiiáxpawassdaaweesh bakóosh an bii baaxpáam bii dákoosh ko kala kooták. Balee hawáteetchem ko kala kootám íliluh hawáteettuulak baliachik. Kooták. Balee hawátkaataak. Heem ak bii kalátcheesh koóum

iixaxúa hawátkaatdeoh. Ko ii bilaxpáakkootaa kal ii éhcheohmaachik diiléen bii húulahchem. Haak an bii aláchisshe hileén kúh koótdaalakum bilaxpáakkootaa ii éhcheohmaachik. ²⁴Axée diiléen hileen bilaxpáakuum bii dákoosh an bii ala koonmíash bii áxpak koolíiolak bii alasáashiiwaaxpeesh íkuulak baliachik. Hinna awé it díalaasseesh kukaa bii aláchissawiilakak dii alasáashiiwaaxpeesh ii bii dákuk.

²⁵Kan baa annawitáahileesh díik Axée. Ak baa kalátcchesseesh dii alaaxtúuk. Bik dii éwahchek. Haak akbiiáxphawassdaaweesh kúh diiléen awé bii kuss húulahchem éhkuuk. ²⁶“Íisko akbiiáxphawassdaaweesh dii alaaxtúuhtaa kan dii éhcuvwahkaak kootáa dii éhcuvwahkaawaalitbihmaacheesh kalako ii an bii aláchisshe filuh baa íchissuulak ii awáxpanmisheesh balee hawáteetdak baliachik. Ahóoh. Kootáhkaawakuh.” hek Jesus.

Jesus dúttak áale daxtúuk.

18 Jesus chiwakíiash koowíiak akáxphawassdaaweesh áxpak asaalák dáak xakúpkaashim Kidron huuash áakuhchiss dáak alatshíim koon balapáale Baáchuushipitkaate apáaliiosh koolúum kuhtée diíok. ²Jesus dak áxpeesh dak ko awéesh koon bat diáfahkuiluk. Heem Judas Jesus ak iháass keewíash koóm ala koommíioosh éhchek. ³Heem akchiwakíiwacheeitchikaashe is akbaalaxtúua ham dak Pharisees is akbaalaxtúua ham dak akíssatdeo ham dak koóum alaakaashíua aláxiia dak biláakissiikbishe dak baaík ii baa daassíua dak kulaáush ko Judas bassáannaak ala koolé kuss aaléek. ⁴Jesus ammaa chúuss déewia éhchek. Heem déela alatshíiash koon iikusták báxxak “Sapée dáchichiiluu?” hek. ⁵“bacheém Nazareth ko kukaa húum dáshe Jesus huuash” huuk. “Eek baa dáchichiiluuua bík.” hek Jesus. (Ak iháass keewíash Judas huuash kúh hileen bacheéesh áxpak koon iluuák daachík.) ⁶Hinna Jesus “Eek baa dáchichiiluuua bík.” heesh hileen ak húuash alíass kalaáhak awaílapiliaahuuk. ⁷Kala chii báxxak “Sapée dáchichiiluu?” hem “bacheém Nazareth ko kukaa húum dáshe Jesus huuash” huuk kúh kala chii. ⁸Jesus ““Kan dii

baachiwaáuk. Bíik.” baak.” haak “Bii bii dáchichiilak bii bii dilútchiwialuulak kootdák hileen awáxpe kuk dússhihchissaa déehkaalah.” hek. ⁹(Ii íwahkooteesh kuk iíschiisaa al ilíash kúh kuhtáakaattaa kootíhmaachik. Hilásheewishik. “Axée hileen bilaxpáakuum bii dákukak bii íasseelahcheesh hawátkaatdaht xapíwaaleetak.” heesh koók.) ¹⁰Simon Petersh koóm bilisheechníttachim kuleém dústak binnashíak bacheém kala héele íisahte ahpachúa ilapáko kukeé páshkak dúaleehchek. (Iwak bacheesh dáashe Malchus huuash akchiwakíwaakkussahkeesh ko ishkawáashik.) ¹¹Jesus Petersh alilásak chiweetaahiláak “Dís bilisheechníttache kuhchisiíyah.” hek. “Biilápxe ammaa an bii chúuss déehchewiash díawaassaawihm diliachix sáapa?” hek.

Jesus Annas ishóocheess aalaáuk.

¹²Kalakoon hileen akíssatdeesh dak is akíssatdeewachéeittuua dak Jews is akbaalaxtúua dak Jesus dúttak áale daxták ¹³kalakoon koochihk Annas huua aaliíok. Hinna Annas usshiláakbachee Caiaphas huua ko báalee akchiwakíwaakkussahkeesh koók. ¹⁴(Hinna Caiaphas iíschiisaa hileen Jews kooté kuss iláak hilásheek. “Bacheé hawátkaateem ko dappiólak hileen bilaxpáake hawéese ihch axúahkaak saakuulák ko heetashtéehmaachik.” heesh koók.)

Petersh baailísshe ii Jesus alaaxtaátdelek.

¹⁵Deéla alatshíash kukaa Jesus aaláahuash Simon Petersh dak akáxphawassdaaweesh hawátam píisshe daáuk. Akchiwakíwaakkussahkeesh hinna Simon Petersh áxpeesh éhcchekaashim kootáa hinna awaasúum awéelakoliche binnaxchíwisheesh Jesus aawiléeluum hawáteesh áxpak biléelihkuuk. ¹⁶Petersh kuk biléelihchessuum binnaxchiwilía awéelako koolíiak baa óolik. Heem áxpeesh chissáak húula hinna bíakalishtam bilía ak íasseesh áxp iláak Petersh biléelihchek. ¹⁷Iwak bíakalishteeesh Petersh kuss hilásheek. “Ko iak bacheeichkáate akáxphawassdaaweesh ko dii hawachichéehilak.” hem “Baaleetak kootássaak.” hek Petersh.

¹⁸Chilíam akchiwakíwaakkussahkeesh ishkawáashe dak akbaaíassee dak biláaxahcheesh áaxxaakaum Petersh kúh dámnaa koosíiak áxpak ihchi tawéeak.

Akchiwakiwaakkussahkeesh Jesus baaík chiwáxxuk.

19 Hinna íwahkooteesh héelapko akchiwakiwaakkussahkam Annas huuash Jesus baaík chiwáxxuk. “Sáapii bilaxpáake ahkaáshdak dilíkalattaak dii píisshelaalii?” haak “Kala sáapeesh ko ii baa baachimmílahchelak ko ii kootú?” hem 20 bakálee díak hilásheek. “Balíit an bilaxpáakalaho koon an bii iikukkúuan balíik. Alachiwakáauashe ishkawúuan dak alachiwakáauashbaakkussahkeesh awéelakoliche dak Jews al iiwátxaaush hileen ko koon baa baachimmíwahchek. Balíit bilaxpáakkootaa éhcheiluk. 21 Sáapii bik bii baa dáhchiwaxxu? Bilaxpáakuum ak bii iikukkóosh saákbaalak ak éhche koóuk. Dáak ko chiwáxxuh.” hek. 22 Jesus íwahkoosheesh hileen ak baa íassee héeleen hawátam koosáhte ilúuash isché xáapihkaak Jesus iiseen diták hilásheek. “Baleammaá sáapii eek akchiwakiwaakkussahkeesh kuss dilíkaashi?” hem 23 Jesus kúh kalakoon hilásheek. “Baa biípbisak baa iháatsheewaalak hileen bilaxpáake al iháatbee chiwaáh. Heehtaa ammaa ala sheewée kootdák sáapii bii dáalichi?” hek. 24 Jesus áale it daxtúuash Annas kúh akchiwakiwaakkussahke Caiaphas kuss aaléehchek.

Petersh kak óolia Jesus alaaxtatáahinnelitdelek.

25 Hinna íwahkooteesh héelapko Simon Petersh kúh it iluuák ihchi tawéelaalaak daátdem kúh chiwáxxuuk. “Akáxphawassdaawe ko dii hawachichéehilak.” hum chiweewaxúak hilásheek. “Baaleetak bii hawássaak.” hek. 26 Akchiwakiwaakkussahkeesh ko ishkawáashim kúh bacheém ahpachúa ak dúaleehcheesh isshóohtam kon iláak “iak alatshíash kuhtée biíom áxpeesh ko dii hamnák dii awákaak baliacheesh” hem 27 Petersh ihkukoólia chiweewaxúak “Baaleeták.” helem kala kookaásheen baashchíilisdakaakbulam dichím iikukkúuk.

Jesus aaleéla Pilate ishóoche aaliíok.

28 Ko chilaákkussee Caiaphas aasúua Jesus koon aaláak hinna Roman kootám Judea is akbaaxaltússhihchem Pilate huuash awaasúuisee kal aaliíok. Jews kootéesh Pilate aasúua biléeluulak kal ii ihchi baa ashítcheohmaachik. Kalako ii

Baapanmaaáatchelee baaihkamáatbaaluusuua ko áhpee átdewioolak aliilúuleetiihmaachik. Heem ihchikittaák aasúa biléelissuuk. ²⁹ Heem Pilate iiléen asaalák húula hiiák “Hinna bacheé sáapihaatche?” hem ³⁰ hilíashiiok. “Baaleetdak baa kxawíihilissaalak dii bahkukússaawohmaachik.” huum ³¹ kuss hilásheek. “Aaláak dílila kuss baa diláalah. Baleilfiaakaxpissuum díliluh daáuk.” hem “Biiluk bilaxpáake balee dappeéhchessuuuk buh.” huuk. ³²(Hinna íwahkooteesh iíschiisaa Jesus ala sheewíá shóotbialak al ii ilíiash kúh kuhtáakaattaa kootíihmaachik.)

³³Pilate aasúuisee ishkawuúss chissáak Jesus aawiléelihkaak kalakoon baa báxxak “Heelak Jews is bacheeítchikaasuua díi?” hem ³⁴ hilásheek. “Iwak baa bii dáawaxxo dii baa díala xuh baa iháaum bii ii dii chiwaáu?” hem ³⁵ hilásheek. “Bik bii Jew kootássaak. Sáapihaatdaalak dís bilaxpáake dak dís akchiwakíiwachheeitchikaashe dak kon dii bíss aaluúok.” hem ³⁶ hilásheek. “An bii an bacheeítche hinna awé áake ammaa ala kooléesh ko hawássaak. Baaleetdak hinna awé koolák bashkawáásheesh baa baluuák hileen Jews kootéesh bii daxchíhchessaaohmaachik. Heehtaa an bii an bacheeítcheesh kuk iháahteelek.” hek. ³⁷“Heelak kootdák dii bacheeítchikaashish he?” hem Pilate “Dílila sheeláash “bacheeítchikaashe” daak. Hinna awé kal ii kuss bookaásheesh bii bishéesh hinné koók. Baa ala koottáahileesh bilaxpáakeesh xaxúa éhcuvwahchewiawaak. Heem baa ala koottáahileesh ak éhcuvwioosh an balfia baa koottáahilim éhkaak ko ii ammaa ala sheewée iikukkukaáshiiluk.” hek Jesus. ^{38a}“Kuk kala hilaák baa ala koottáahile sáapa?” hek Pilate.

Pilate Jesus Jews kooté kukúk.

^{38b}Hinna íwahkoosheesh kala chii Pilate asaalák Jews kootéesh kuss iláak hilásheek. “Hinna bacheé baa al iháatdialeetak.” haak Jesus ii dússhípák déehchewiak ³⁹heem hilásheek. “Diiluk ammaa ii daxátaaush baasaxphilúum Baapanmaaáatchelee duuash al íkuxxee híit koottalát anmaalaxtúuashe ak ishkawíualeesh hawáteet déewahkaawalakuiluash koók. Kal íkuxxee híik. Hinna díilu Jews kootéesh dís bacheeítchikaasuua ko

déewahkaawalakuulak shóotaa?" helem ⁴⁰ bakálee díoo hiisáa hiis déehkaak hilíashiiok. "Baaleetak. Barabbas ko bilikkukúh." huuk. (Barabbas huua ak baa bach ílapeehkuum achkaáshik.)

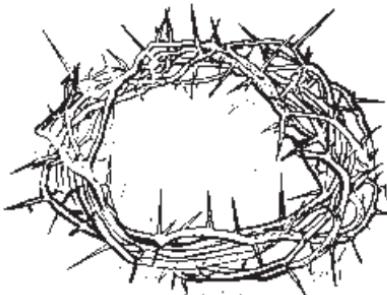
19 Kalakoon Pilate koóm Jesus bitáaxiiahkaak

datchúshihchem datxeexéetaauk. ² Hileen akíssatdeesh koóum baa apáalattache díuhmiilak chichiáxiak aashíua ássassak bale isaasaachím dakáakapkisschicheem díttak ko íahkaak bachee ítchikaashihchelitdelelok.

³ Kalakoon hilíashiiok. "Jews is bacheeítchikaasuua an dii bilaxpáake shíaih." haak

diíak kootáa ákahchiia chissáak iiséen ditáahkuuk. ⁴ Pilate óolia asaalák hileen Jews kootéesh kuss iláak "Díkukkaalah ak hileeléesh. Hinna bacheé aakásaanmahchewiik. Hinné éhkaalah. Baa iháatdialeetam éwahchek." hek. ⁵ Kalakoon Jesus aakásaaluum baa apáalattache chichiáxeesh ii díahkaak bale isaasaachím dakáakapkisschicheesh ko íak. Heelak Pilate hilíasheek. "Hinnéek. Ikaak chilasshihtáalah." ⁶ Kala kookaásheen akchiwakíiwachheeitchikaasheesh dak is akbaalaxchéesh koóum íkaak kalakoon Pilate kuss hiisáa iláauk. "Baawatbakáleem kusséehkaawáh." haak ákahchiia shíok. Heem Pilate "Kootdák aaláak díilun kootáalah." hek. "Bik hinna ammaa ala sheewáaleetak. Heehtaa hinné éhkaalah. Baa iháatdialeetam éwahchek." ⁷ Jews kootíuash hilíashiiok. "Akbaatatdía dáakbachee bíik." helitdelelem bas baleilfíakaxpissuua ala shío kal al éwahkuua kan dappiíolak koók huuk."

⁸ Jews kooté íwahkoosheesh Pilate iikukkulák "Jesus kon shiiák "Akbaatatdía dáakbachee bíik." ala heesh" kalako ii kannaa baailishikaaséek. ⁹ Heem awaasúuisee ishkawuúss chissáak Jesus báxxak "Shóokaa dalóok bah." hek. Heeht Jesus bakánniassaak. ¹⁰ Kalakoon

John 19:2

Pilate “Bii dáanniissaa? Hinné kalaaxtássaa éehkoon dii bulussdípak dii déewahchewiawaalak kooták. Haak baawatbakáleem dii kusséewahchewiawaalak kúh kooták.” hem ¹¹ bakálee díak hilásheek. “Eehkoon díilaa an dii baatcháatdeetak. Baaleetdak Akbaatadtíia an baatcháache dákussaak ii dii díahchessaalak bii dilússhihchiwialaalaak anneéleetdihmaachik. Hinna ak bii díhkukoosh ammaa kxawiánniash ko isaáhak dik kootássaak.” hek. ¹² Pilate íwak iikukkák kalakoon Jesus daxchíssaa déehchewiak. Heehtaa hileen Jews kootéesh hiisáa iláaaattak hiláshiiok. “Eek bacheé dáaxchissaa déelahchelak kan bacheeítchiwaakkussahkeesh Caesарsh iilápaaache díissaam ii kooták. Hawáteem “Dís bacheeítchikaasuua bík.” helak Caesарsh kala ko iitchúulaak is koochíiak.” huum.

¹³ Pilate akian bale ilíiash iikukkák Jesus aakásaalihkaak kalakoon déela balealawáache an baa chilasshihchéesh koon awáachik. Baáhpaxaape aláasho ii díoom hinné áakeelak (Jews ii aasúuko al iláaush an dáasaasuua “Gabbatha” huuash). ¹⁴ Baapanmaaáatchelee it hiissáa ko baapé Jews kooté baa ákkuuweeliuash koók. Haak kala kuá kuhtaaliché koók. Pilate kalakoon hileen Jews kootéesh kuss iláak “Ikaalah. Dís bacheeítchikaasuua hinnéek.” hem ¹⁵ íwahkoosheesh kalakoon hileen bilaxpáakeesh ii chiliássheetak hiláshiiok. “Dúttak aaláak baawatbakáleem kussíiak dappiáh.” huum “Dís bacheeítchikaasuua baawatbakáleem koon bii dappeélahchewialuu?” hem akchiwakíiwachéeitchikaasheesh koóum “Bas bacheeítchikaasuua hawátkaatam Caesарsh koók.” huuk. ^{16a} Aaleéla “Diah dilúukaasuuk.” haak háaksee Pilate Jesus bilaxpáake kukák aaléehkaak íllaa baawatbakáleem kussíiolak hiliachik.

Jesus baawatbakálaam kuss dakkaasúuk.

^{16b} Heem Jesus dútchitaahilak aalaáum ¹⁷baawatbakáleesh chiiák awaasúualahoosh koon iikusták dáalawe aa Bilissheeaashúum ala Koolé huum ala kooléesh kuhtée diíok. (Bilissheeaashúum ala Koolé huua Jews ii aasúuko al iláaush an dáasaasuua “Golgotha” huuk.) ¹⁸ Kalakoon Jesus baawatbakálaam kuss dakkaasúuk. Bacheé iilápkaasuum

áttattaa kúh koolúum díupte baawatbakálalaam kussíiom
Jesus kúaalak. ¹⁹Pilate hinné baalaáchihkaak

**“JESUS NAZARETH KUKAA HÚUM JEWS IS
BACHÉEÍTCHIKAASUUA.”**

haak kalakoon baawatbakáleesh kusseéhchek.

²⁰Awaasúualahoosh koosáhtaa Jesus baawatbakáleesh ala kussíiosh koolák. Baawatbakáleesh áakeen an baalaátuuua shíishiaahe dáawiik Jews dak Romans dak Greeks dak ii aasúuko al iláau. ²¹Jews is akchiwakíiwacheeitchikaasuash hinna baa baalaátuuash íkuulak duúla Pilate diák kuss hiláshiiok. ““Jews is bacheeítchikaasuua.” huua baalaáchissaah. Hinné ko baalaáchih. “Hinna bacheeichkáate íilaa shiák “Jews is bacheeítchikaasuua bíik.” helitdelelek.”” huuhtaa ²²Pilate iikukkússaak. Heem kuss hilásheek. “An baalaátbahcheesh kan baalaátuum bahkulushfíssaak.”

²³Hileen akíssatdeesh Jesus baawatbakáleesh koon dappíosh baaaxúassee kulusátak ala kulíkkua shoopíak kalakoon ihkummátuuk. Heehtaa iíftaashteeawuuko al ii díash an díooth anmachaalió hámneetak áapannee kalakoon aa awássee koochihtáa hawátiiom kuk díuppeelehchessuum ²⁴bat shéess iláak hiláshiiok. “Hinné kuk buluxéechissaa ii bach awáxpinmook.” haak kootúuk. Kal ii íwahkooteesh Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan kushkotáahilia hiláshiiosh koók. Hinné

“Baawaxúassee dúttak éetshii déehkaak ihkummátak biíttasahtee kuk ii bach áxpilohmaachik.” huuk.

²⁵Isaamméaxeen baawatbakálamaam Jesus kussíiosh ak bakúteen iluuá héeleen kaáuk isahké dak isahké akúpbiakalishte dak Clopas uá Mary huua dak Mary Magdalene dak. ²⁶Jesus isahké íkaalichian akáxphawassdaaweeesh hawátam iilápachichissheesh koon koosáhtaa iluúm kúh íkaak isahké kuss hilásheek. “Ihkáa éek íkaah. Daláake koók.” ²⁷Kalakoon hinna áxpe kuss hilásheek. “Eek íkaah. Hinné disáhke koók.” Heem ko baapé kalakoon akússee hinna áxpeesh Jesus isahké aaláakuak.

²⁸Ko baapé kalakoon xaxúa kal uhpé aahíim Jesus éhchelak Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuuash kuhtaa kootáhchewiak hilásheek. “Bíiwakachik.” hek. ²⁹Baatám awuuá baáchuwilaxxee ishíam koolám baa ilúupplaxsachim

datchíissaak alaakaashúum hyssop huuash uhpé kuss daxták Jesus íia aalióm ³⁰hawá appéesh kalakoon Jesus hilíasheek. “Kan bihálik. Kal uhpé híik.” haak kalakoon ishúua xeexxaxíaaheetak an bilaxpáakeesh iláaxe Akbaatatdía kukák kalakoon ilíahé haawaáhik.

Jesus dúushdaxxiween aláhpuuk.

³¹Baáhkiiluupe Baapchikittúum baaxpaakaaséem bacheéom baawatbakálee kussíiosh hileen Jews kootéesh kon dúusaakaassaa dúxpihchewiook ko baapéesh it hiissáa. Heem Pilate chiwáxxak “Hileen bacheéom baawatbakálee kussíiosh it shéessuulak iihulúa düssshishihkaah. Saáhuulak axúoo dúxpihkaah.” huuk. ³²Heem akíssatdeesh duúla hileen bacheéesh Jesus áxpak kúh baawatbakálaam kussíiosh hawátam iihulé düssshisuuk. Koowíiak hawáte kúh kootúuk. ³³Kalakoon deéla Jesus diílom kuk kala shéem iihulé düssshishissuuk. ³⁴Kootáa hinna akíssatdeesh hawátam is kakée dúttak ii Jesus dúushdaxxiween aláhpilak kala kookaásseen íile dak bilé dak xaák baatcháachik. ³⁵(Hinna íwahkooteesh baa dii baachiwaáush xaxúa koottáahilik. Koottaléesh bacheém ak íkaataahileesh it chichéhcheitchiak ala koottáahilim chiweém it éhkaak hilaakée ii iichiweém dílüh baa dáhkalattuulak hiliachik.)

³⁶“Axúa hulé an düssshisuuleetihmaachik.” huuash iwak baa ala kootéesh xaxúa Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan kushkotáahilia an baalaátuuash ko kuhtáakaattaa kooták. ³⁷Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuuua iháam kúh hilíashiiook.

“Hawátam aláhpuuash íkaohmaachik.” huuk.

Jesus an dúusaaush

³⁸⁻³⁹Kalakoon bacheém Joseph huum ashalaakuluúm Arimathea huuash kukaa híuash Jews kooté ko chiláak ko ii Jesus akilíikalatcheesh ko hawám éhchehchessaawiak. Heehtaa hilaakée Pilate hiiák Jesus axúash kaalám kuúhchem hinna Joseph dak bacheéesh Nicodemus huuash dak dúuxpak aaláak díushiiwiook. (Hinna Nicodemus hawáttaa óotchiam koon húula Jesus ak híiash koók.) Nicodemus baa ilíchitche annashtaché sáhpuaa pilakaachím aaléek myrrh huua kooté

dak aloes huua kooté dak an bach ífishiash. ⁴⁰Hileenbachéesh iláppte Jesus axúa dúttak hileen baa ilíchitcheesh dak bikkaasapfichiakaatum dak áappaa ápaaliook. Jews ammaa íkuchkuua is baleanníluua ko kuhtéetaa díook. ⁴¹Jesus an baawatbakálee kuss dakkaasúuash koosáhta alatshíim koolák húulaachkaateen héeleen anmaalúusaum díook. Heem it koon baa díusaauleetak. ⁴²Baapchikittúuash it hiissáa ko baapé Jews kooté baa ákkuuweeiliuash koóm ko ii iwaachíssaak iwak anmaalúusaush koosáhta ko ii koon díusaauk.

Annúusaauish ishkawuúleetak.

20 Baapbaaliinneeté chilaákkussaa it chihpáhpashia Mary Magdalene huua koóm Ischawúuan Dakkaasúua annúusaau kuss déek. Déela kuhtée hiiák íkaalem baáhpam anmiléeluua íssachiiosh íísciiisaakukaa kan bitáaxiok. ²Kala kookaásheen iikussáak xalússak déela Simon Petersh dak akáxphawassdaawim Jesus iilápaachichissheesh kóosh ala koolúuash hiiák chiweék. “Baxxiilaatúuash axúa dúttak aalaáum annúusaau koolássaak. Shóonnak balee alaaxták.” hek. ³Heem Petersh dak hinna hawáteesh kalakoon kal annúusaau kuss daáhuuk. ⁴Iiláppte xalússhikaasuuk. Hinna iilápaachichissheesh chiwassáalaachi aa annúusaau diíok. ⁵Awáxaak ishkawuúss íkaalem bikkaasapáaum axúa ii ápaalioosh koon kaáum íkaak. Heeht biléelissaak. ⁶Kalakoon Simon Petersh kúh píishchiisaa hiiák kootáá ishkawuúuako dáak heelem bikkaasapáaum koon kaáum kúh íkaak. ⁷Haak deéla bikkaasapíim Ischawúuan Dakkaasúua aashúua ii ápaalioosh kúh koon shía chipíhtuum koon baachík. ⁸Aalahkúuan hinna hawáteesh ak koochihk híash kúh ishkawuuá biléelak íkaak hilaa baa kalátchek. ⁹(Koottaléesh kuk Baawaalaáchim Baaxpéesh dáawiiiaahkuuhtaa saák kaka chilewíash amnaaxtáauk.) ¹⁰Heem kalakoon al áaahkuuash kuss chissáauk.

Jesus Marysh ihch íkaahchek.

¹¹Heehtaa Marysh kúh koon iluuák íiwaak chíaxdatchian héelapko awáxaak annúusaauish ishkawuúss íkaak heelem ¹²bilaxpáakiaxpawishe díupkaashim ishkawuúualuum koon íkaam baaaxúasseeo chíatkaatum awáatak kaáuk. Hinna

Jesus axúa an díusaush ichimmishéen hawáte kooléem hawáte kúh isshéelako koolák. ¹³“Bíakalishtaa sáapii díiwek bah.” huum “Baxxiilaachéesh axúa koolássaam ko ii bíiwek. Shóoss aalaáulak baalaaxták.” hek. ¹⁴Iwahkoosheesh ipatchílem Jesus koon iluuák daachím íkaahtaa sapéelak alaaxtatáahilik. ¹⁵“Bíakalistaa sáapii díiweek bah.” haak “Sapée dáchichiili?” hem “Akalatshíiliash koóm baa báxxuk.” hiliatak “Diiléen axúa dilúttak aalaléelak shóon dilúshiilak bii dáchichiweelak baaláak bahkulutchíwiik.” hek. ¹⁶“Mary” hek Jesus. Marysh iikussaáhak “Rabboni” hek. (Jews kooté ii aasúuko al iláau ko ii díam “akbaawaáliliia” huuk.) ¹⁷Heelem Jesus kuss hilásheet. “Alátdeetak. Biilápxe an báakuss baaléesh it híissaak. Heem bii díuxaashissaah. Itchihk dáak bakúpeesh hinné chiwaák “Alátdeetak. Biilápxe díiluh Díilapxuua kóosh dak bas Akbaatatdía díiluh dís Akbaatatdioo kóosh kala báakuss bahchisshíik.”” ¹⁸Kalakoon Mary Magdalene kootáa déela hileen akáxpawassdaaweesh hiiák “Baxxiilaatúuash awákaak.” haak ammaa ala chiwéesh chiwéék.

Jesus akáxpawassdaaweesh héeleen iluuáhak daachík.

¹⁹Akáxpawassdaaweesh koóum koowáteeak Jews kooté chiláauum awaasúua bilía chichúttuuk. Kalakoon ko baapbaaliinneeté áhpee heelem Ischawúuan Dakkaasúua héeluuan iluuáhak daaták hilásheet. “Alátdeetak. Ammaa dachílauleetak. Baakoon ítche káalah.” hek. ²⁰Hinna íwahkoosheesh kootáa isché dak díusdaxxiipe dak hileen ak kooléesh íkaahchem íkaak Axxiilaatúuash koóm éhkaak kalakoon baaihkammáatuum baatcháachik. ²¹Ischawúuan Dakkaasúua kala chii hilásheet. “Baakoon ítche káalah. Biilápxe bii dii héelass híuhkuuash bih kan dii baa héelass déewahchewiik.” haak ²²kalakoon áakass ilíahak kuss hilásheet. “Baleiláaxbaaxpee kan dúttaalah. ²³Bilaxpáakeem baa ala kxawíiannia dáhkalaaxtalakuulak Akbaatatdía kúh kalaaxtakuúk. Haak déela baa ala kxawíiannia dáhkalaaxtalakussuulak Akbaatatdía kúh kalaaxtakuússaak.” hek.

Jesus húula Thomas híik.

²⁴Hileen bacheé iiaxpíluupuuash héeleen hawátam Thomas huuash hinna Ischawúuan Dakkaasúua héeluuan al akúkaa

húuleettaa daachéesh kuk koolássaak koottalée. (Hinna Thomas an dáasaasuuia kúh “Dachké” huuk). ²⁵Iwahkooteesh píishchiisaa hileen áxpeesh chiwaák “Baxxiilaatúuash awákuuk.” helom Thomas kootáa kalátchessaataahilik. “Kan bílaataahilia isché an dakkaasúuash awákaak baschuhpé datchíishbaak díusdaxxipeen al aláhpuua buluxxáxxilak hilaa kan bahkalátchewihmaachik.” hek Thomas.

²⁶Deéla baapbaaliinneetiilúupdak koon akáxphawassdaaweesh ko ashéesh koolíiosh kala chii koolúum hilaák Thomas koolák. Heelak bilía kala chii chichúttaak heelom koon Ischawúuan Dakkaasúua húula héeleen iluuáhak daaták hilásheek. “Alíatdeetak. Ammaa dachílaauleetak. Baakoon ítche káalah.” haak ²⁷Thomas kuss hilásheek. “Thomas íkaah. Hinnéek. Díschuhpe ii díusshihchih. Basché kúh íkaah. Balíusdaxxipeen al aláhpuuash díxxaxxi. An baa dalásduupeesh kala koowíiak kan baa kaláttaah.” hek. ²⁸Thomas Ischawúuan Dakkaasúua kuss hilásheek. “Baxxiilaachéesh díik. Bas Akbaatatdíá díik.” hem ²⁹kuss hilásheek. “Kan díilaataahilia bii alákeesh kalako ii bii dáhkalatchek. Ak bii íkaaleettaahileehaa bii kaláttuuash kan baa daásitcheesh koóohmaachik.” hek.

hinna baawaalaáche an baalaátuuua biipé

³⁰Ischawúuan Dakkaasúua koóm áalammaahile ii baa xíassaahche iháassee it ahníak akáxphawassdaaweesh al íkaataahiluuan. Heehtaa kuk hinna baawaalaáche héeleelassuuk. ³¹Heehtaa hawátuum ammaa ii baawalaátak íwahkootbeesh Jesus Akbaatatdíá dáakbachee dak Akhuuwíash Awóonmakaauush dak kóosh ii élahkaak dáhkalattuulak dáhkalattaalakaaulak an dáhkalatcheesh ii an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtúulak baliachik.

Bilichkiséesh bakúteen Jesus ihch íkaahchek.

21 Baapiipíishchiisaa bilichkisáam Tiberias huuash bakúteen ²Jesus akáxphawassdaaweesh ham koolíuk Simon Petersh dak Thomas (dáashe hawáte “Dachké” huuash) dak Nathanaelsh awé Galilee awaasúualahum Cana huuash ak kukaa húuash dak Zebedeesh dáakbacheesh díupta dak ihée iilápuum. ³Simon Petersh koóm “Buawaxxaák

bulutchiwiáwaak.” hek. Heem hawéese “Biluk dii awáxpak báak dii bahkuxshiwiáwuuk.” huuk. Deéla báasheem dahpák óotchiashia buá díttuuleettaahilik.

⁴Ko chilaákkussee áxxaashe asáalawim kalakoon Jesus hileen akáxphawassdaaweesh ihch íkaahchek. Binnáaskeen iluuák daachím hileen akáxphawassdaaweesh íkuuhtaa sapéelak alaaxtúuk. ⁵Jesus dáasaasak “Hilée ilussheen baa dilúttuuleetash alákaa?” hem “Kooták.” huum ⁶“Dís iiwualaxxaáu hinna báashee ilapáko kukeé binmíuass shítalah. Heelak hám dilútchilohmaachik.” hem kootúuk. Iiwualaxxaáu dakaawíalom buá ahó ii dashtaché ii íaxxiissuuk. ⁷Akáxphawassdaawim Jesus iilápachichissheesh koóm Petersh kuss hilásheek. “Ala koolíash Baxxiilaatúuash koók.” hek. Simon Petersh baaaxtíassee al ii diá xáapkaatam Baxxiilaatúuash koóm iikukkó kootáa ífttaashteeakaako ihch apaaliíahak kalakoon binmuúss ihchipúak. ⁸Hileen akáxphawassdaaweesh hawéese kúh báashee awúualak binnáaskass dáak iiwualaxxáau buá ílutchiktaahilim dakúuk. Binnáaskassee bale ichkuleé pilakisáa dáawiilichik.

⁹Binnáaske diíak is báasheeo koon iikuxpák heelom biláaaaptuum íkaalom biláaxahche buám ii bilísuum kúh baaxawuáwishik. ¹⁰Jesus kuss hilásheek. “Eek buóom hilaa diluttáaus hám aaluúaalal.” hek. ¹¹Heem Simon Petersh déela dahpák iiwualaxxáaus díuxaluak binnáaske aahíik. Buá isáatkaashe hinna iiwualaxxáausd ílutchiktaahiliit ilúttachissaak. Heem chimmílom pilakisáak alóole chiaxxúaa pilaké axpílaawiik.

¹²Jesus kuss hilásheek. “Duúaalah. Chilaákkussaa baa buúshbook.” hek. (Hileen akáxphawassdaaweesh “Dii sapéé?” haak báxxuwiak alaxaxxíuk. Heehtaa Baxxiilaatúuash koóm éhkuuk.) ¹³Jesus déela baaxawúash díttak díummatak búash kúh koochéek. ¹⁴(Iwak Jesus saák chiléesh píishchiisaa hileen akáxphawassdaaweesh kal ii dáahmiiaa ihch íkaahcheesh koók.)

Jesus dak Petersh dak

¹⁵Heem baa duúshkoowiom Jesus koóm Simon Petersh kuss iláak “John dáakbachee Simon an bii aláchissikaasheesh hileén kuk iischiisée?” hem “Eeh kooták Jesus dii awáchissim élahchek.” hek Petersh. Kalakoon Jesus “Kootdák bas

iisaxpúatahchewishkalaakeesh íassiiawakuh.” hek. ¹⁶Jesus kala chii hilásheek. “John dáakbachee Simon kootdák bii aláchisshe koottáahili?” hem “Eeh kooták Jesus dii awáchisshim élahchek.” hem “Bas úuxeesh íkaawakuh.” hek. ¹⁷Jesus kal ii dáahmíiaa kuss iláak “John dáakbachee Simon bii aláchisshi?” hek. Kal ii dáahmíiaa Petersh kuss baa báxxak “Bii aláchisshi?” heesh kal ii iáxxoahaachihtaa hilásheek. “Jesus baatách xaxúa ak éhcheesh dik díim dii awáchisshim élahchek.” hem hilásheek. “Kootdák bas úuxeesh íassiiawakuh. ¹⁸Hinné koottáahilik. Dii baa iám díilaa baalaxuássee ítchilahkaak baa dalásduupash shóoss daléewialaalaak daléek. Baapéem kan dii xaálíalak baa ihéem dii daxták an daléewialaasseeht dii kuss aaléeohmaatdak dáale dúuptass déehcheohmaachik.” hek. ¹⁹(Jesus íwahkoosheesh hinné ii xíassaakaasshek baapéem Petersh ala shée shóotbialak kalako ii Akbaatatdía dáshe báaxxiawiash.) Heelak “Bii píisshe húuh.” hek Jesus.

Jesus dak iilápaachichissheesh dak

²⁰Petersh ipatták heelem Jesus iilápaachichissheesh píisshe húum íkaak. (Baa duusíuash héelapko Jesus ak áxxalua awáatak kuss xúaleetak hilásheek. “Jesus ak dii keewíash sapée?” heesh koók.) ²¹Petersh íkaalak Jesus báxxak “Oo kuk shóotak he?” hem ²²bakálee díak hilásheek. “Balee píisshe húuash bii bii an baa ala koótbahchewiaweesh kootdák an bilaxpáakeesh koochihtalák aa shóon bahchisshiík. Dik dii baa an baaláhkassaak. Dik bii píisshe húuh.” hek. ²³(Hinna iwahkookkéelicheesh Jesus ak kalátcheesh héele ii ilíilitak ko akáxphawassdaaweesh kuk ii shéeleetbiachicheek. Heehtaa ala koottáahile Jesus íwahkoosheesh ittákkaa “An baa ala koótbahchewiaweesh kootdák an bilaxpáakeesh koochihté aa bahchisshiíwihmaachik. Dik dii baaláhkassaak.” heesh koók.) ²⁴Akáxphawassdaawim hileén it ii iláalattak kootáa ii baalaácheesh koók. Ammaa ala shéesh xaxúa koottáahiluum éwahchekaasuuk.

Jesus ammaa an díá ihée ahúk.

²⁵Hinné kúh íkuukaweh. Jesus ammaa an díá ihée ahúk. Baaleetdak xaxúa baalaátuulak hinna awé baawaalaáche xaxúa dúuxaashbialak baaleetiihmaachik.

Paulsh ROME kuhtée akchiwakíialaxuahcheesh ala kuss baawaalaátdeehcheesh hinné koók.

“Shóotaachi?” hek Paulsh.

1 Paul huum Christ Jesus akbaahilakúuash bíik.
Akbaatatdía kon bacheeiiaxpíluupuum ala chilakappéesh ko bii hawáhchek. Deéla kúh bii páttak bilaxpáake bii chiweéhchewiak Baleiichiweeítcheesh balee héelass húuhcheesh. ²Baa baapiísko Jesus awé it kuss huusséesh Akbaatatdía ko Baleiichiweeítcheesh baa éhcbehchewiam baapanmasshipíua Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh Baawaalaáchim Baaxpéesh kúh awíuan baalaáchihchek. ³Hinna Baleiichiweeítche beesh Akbaatatdía Baxxiilaatíuash Jesus Christ is baaaliichiweesh koók. Jesus hinna awé áakeen bishéesh Bacheeítchikaashim David huuash is íílannee ko hawák. ⁴Heeht Akbaatatdía dáakbachee bale shée koon kaka chiléhkaak an baatcháachkaashe ii díam dáakbachee kóosh baaxpaakaáshim kal ii xíassaahchek. ⁵Heem Jesus Christ bii kulustawakuúm Akbaatatdía bii páttak bacheeiiaxpíluupeesh ko bii héeleen dúusaak ii bii anníhiissaahtaa bii daásdeeak Jews ak kootássee ahóom dáashe báaxxiolak Jesus is baa al iichiweeítche kaláttuulak kúh al ilíiash díaluulak ⁶Rome ak koolé díiluh Jesus Christ kon dii chilakappák dii aáulak hiliachik.

7 Heem Rome kuhtaa bilaxpáakeesh hinna baawaalaácheesh akchiwakíia díilun díiluss déewahchek. Akbaatatdíash dii íchissak dii iláak is bilaxpáake ko dii achíhchewiak.

Hilísh Baksáaush Akbaatatdía dak Baxxiilaatúaua Jesus Christ dii daásdeéalakuuak an dii bilaxpáakuuash baakoon ítche dii dahkúhcheih.

Paulsh Akbaatatdía kuss chiwakáak “Ahóoh.” hek.

8 An baa dákhalattuuash ii iláaum awé kootáa ii dii asíituuk. Heem hinna baawaalaácheesh bassáachiahte bas Akbaatatdía kusséesh “Ahóoh.” baawalakuuk. Hinna an diáwee Jesus Christ kon bii koochéehchek. 9 Hinna ammaa ala sheewée koottáahiluuk. Heem Akbaatatdía éhchek. Bahchiwakít kúkkan dii bahkalaaxtássailuk. Akbaatatdía baa díawaawakak dáakbachee is baaaliichiwée baleiichiweeítcheesh bíh aláxalaa déewahcheesh koowahchek. 10 Haak kala chii hinné kúh kuss baakaalík. “Eehkuhtee kuss baaléewiawee kootáhkaawakuh.” baaik. Aaláa kootíhamaachik. 11 Ii dii awákaa boówisshe dii awáxpak balíilichkissak Akbaatatdía bii chúuss baa hilák ii dii kuksúulak ii an dákhalattuuua kannaa dalásatchutuulak baliachik. 12 Ta xuh itchihk díiluss ashbínmaanmiawuum an bahkaláttuuash ii bat shéess bíichiweewook. Kalako ii an bat bahkuxsúua koók. 13 Deéla hinné élahkuulak baliachkaáshik. Bakúpkaateen kal ahú aa éehkuss baaléewiawaak baawéet kalakoon biípbisak baaíkeet bii daxtaachík. Eehkussee baaléewiawaak dii héeluua hám Jews ak kootássee ihée hám Jesus kaláttuulak baliachik. 14 Haak Jews ak kootássee xaxúa kusseé baleiichiweeítcheesh Akbaatatdía bii chiweéhchek Greek kootá dak ak kootássaa dak ak baa chimmák ii baa éhche dak ak kootássaa dak. 15 Kal íwahkootam ii biwaachíssaak eek Rome kuhtée Baleiichiweeítcheesh bíh dii iikukkúwahchewiawuuk.

Baleiichiweeítcheesh kalako ii baa baatcháache kootúuk.

16 Baleiichiweeítcheesh dak an baatcháache dak ii bilaxpáakuum Christ kaláttuuash Akbaatatdía kon ii iléehmaachik. Koochihkáa Jews kootéesh baleiichiweeítche iikukkák díoosh Akbaatatdía kon iléek. Kalakoon Jews ak kootásseesh kúh iléek. Hinna íwahkooteesh

Baleiichiweeítcheesh bulusshíchissaak Christ ammaa an díash ii biichiweéwiik. ¹⁷Heem hinna Baleiichiweeítcheesh ii Akbaatadía ii baa xíassahchek an balee íkee an balee annawéesh an baa bahkaláttuuwasseesh kukaa aa al uhpé aawiíosh. Iwak ii koochéesh Christ an bahkaláttuuash kuttáchik. Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuuash íwak koottáahilim ii éwahkuuk. Hilíashiiook. “Bilaxpáakeem bii kalátchelak annámmahkaak hilaa bilaxpáaktaahilak an bilaxpáake ii baa koochihtíihmaachik.” huuk.

**Akbaatadía an balee íkee biixaxúa
balee ak baa kxawíihilik.**

¹⁸Jews kootássuum baa kaláttuuleetak batshúoosh Akbaatadía ala koottáahileesh éhcategoriíassaak hawéese éhcategoriíehcategoriíassaak. Kalako ii iixaxúa baa kxawíia díailuk. Akbaatadía ilissáachkaashe ii chilasshihták datchúshkaashbiak. Báakukkoon Akbaatadía ii baa xiassahchek. ¹⁹Heelak hileen bilaxpáakeesh baa baatcháatdiak áahkuohmaachik. Ii kootéesh Akbaatadía bilaxpáake al éhcategoriíelush daacheesh heem hileen bilaxpáakeesh kuk kal éhkuum kuss ihchi xíassakaasshek. ²⁰Akbaatadía hinna awé díawasseesh kukaatáahilia an baatcháachim ii baa koochihtéesh dak ala kootám baaxpéesh dak awákaassuuhtaa éwahchetaahinmiawuulak kootíihmaachik. Heem Akbaatadía awé áakeen ammaa díash bilaxpáakeesh kal ii éhcategoriíelush daachik. Heem “Akbaatadía bik baalaaxtatáahilik.” huulak ii biísshewioolak kuk baaleetak. ²¹Heem Akbaatadía ala kooté éhkuuk. Heehtaa ammaa an díash ii chikittaakuússaak kusséesh “Ahóoh.” hessuuk. Itchihk an baa dasshihtúua iháattaak kúmmaam chihpashdák ko kala kootúuk. Akbaatadía al éhcategoriíehcategoriíewioolak aliilúuleetak.

²²Kal íwahkootuum kootáa it “Baa éwahkuuk.” helitdelelok. Chiwúsaauuleetak baa ala koottáahile éhcategoriíewioolak aliilúuleetak. ²³Kootáa Akbaatadíam ii baa koochihtéesh ko kuss chiwakíissaa itchihk bilaxpáakdia xuh dakáakdia xuh baaaxuawishdía xuh íaxassaaliak ko kuss chiwakíilitdelelok.

²⁴Deéla daasalakootúash kúkkan baa ala kxawíiash koóum háaksee Akbaatadía daasanníaliahchek. Heem hileen

bilaxpáakeesh kannaa batshúak íin bach kussaáu axúoo aák baa an dusshítdiak áaahkuuk. ²⁵Haak Akbaatatdíala koottáahileesh kuk kan kalátchewiassuuk. Itchihk bale biíssheesh ko kaláttuuk. Akbaatatdíabaan díash ko kuss chiwákáak Akbaatatdíiajaxúa kuk kuss chiwakíissuuk. Heeht kukkala ko dáasheesh báaxxiio ii baa koochihtfish daachik. Kootíih. Ahóoh. ²⁶Jews ak kootásseesh baa ala kxawíihilak baa an dusshítdiak koowéewioolahtaa baaleetam Akbaatatdíakoochéehchek. Kalako ii batéela xatáau ko kala kootúuk. Haak bíahtaa kúh kala kootúuk. Heem kuk kan baa iháattaahilik. Kalako ii Akbaatatdíadúusaak déek. ²⁷Haak bachéesh kúhbassáam bíako kulutáxxatuuhtaa koowíiak bachéesh íin bach kussaáush kan baa an dusshítdiook. Heem Akbaatatdíadíakxawiikaasshek. Heeht íilaa ihchi díook baa kxawíihiluum.

²⁸Deéla Akbaatatdíala koottáahileesh hileen bilaxpáakeesh éhchewiassaak kootáadasshihchiwíassuuk. Heem Akbaatatdíailúuhawim déehchem kuk kan baa an dasshihtaátdobaa kxawíia kala ko dasshihták díoo ii chiwúsaau púook. ²⁹Kal íwahkootam baa an batshúashiishiahe chiwúsaau ílutchikuuk baa aáchiahak bilaxpáakeetbach xawíiahkaakbach íahaahak eétichissak baa dappiáhak bat balúuakbach kúakaassaak bat sheekaalákbach al ilfiwisak ³⁰bat baaík shiiák Akbaatatdíadúupiook. Baa batchooléehkaakbach innáaulak xawíikaassaak kootáabaa íaleetuuk. Iláaulakbaatcháattaak kúkkan baa ala kxawíishiishiahe xaxúa chíilak díook. Aksáaushkoóuht al iláau iikukkússuuk. ³¹Baa éhcheleetaatdelok. Kúkkan baa ala kxawíia akúkassahke díook. Eehkoon baam díawiakaasaatdelelo baaleettáahiliiluk. Is bilaxpáakuuahtaa íchissíssuuk. Kootáááatche baa aáu chíilakaauk. Baa éehkoon ialittaá bat daásdeel itbialichissaataahiliuk. ³²Akbaatatdíaisbaleilíiaakaxpisseeesh an baalaátuuash hilíashiiok. "Bilaxpáake íwahkootuulakbakálaalichebale shéekoók." éhkuuht it kootáadíook. Kootáaalasshipaatúuk. Deéla hawéeseesh kúh kootúut ii daásitchiiluk.

Akbaatatdían baa chilasshihché

2 Baa iháaum dáhchilasshihtak ammaa ala kxawíiannioo ii sheelakáaluulak kootáadíiluh koótduum díhchi sheelakáaluuk. Díhch aláchihpasshiwialuulak anníuleetak. ²Jews ak kootássuum baa ala kxawíia ko díooth Akbaatatdíia

kon sheekaannák baa ala koótdiam éwahkuuk. ³Hinna íwahkooteesh kalako ii baa iháate baa ihée ko aalaliíak kalakoon díinnaxuoo díaluulak “Akbaatatdía bik bii sheekaalíssaataahiliihmaachik.” dilíachissaataahilaalah. ⁴Akbaatatdía baa daásdeeakuuak daasátchuchkaasak dii díakxawiwiasseesh kalaaxtássaalah. Heem Akbaatatdía dilúluua kusseéssaalah. Dii daásdeeak díhkulupioolak hiliachim élahkuuk. ⁵Heehtaa dalásuuua chichútak dii shíishtuum díhkulupiawialaassuuk. Heem Akbaatatdía ala chilasshihché annawéelak bilaxpáakkootaa éhchehchelak hilaa kan dii datchúshkaashiohmaachik. Díilaa an díhchi díaluua áxpilahkuuk. ⁶Heehtaa ii íkuxxachia ammaa an díaluuash Akbaatatdía ak bakálaa día koók. ⁷Bilaxpáakuum daasátchutak ammaa an díaitchiak koowéessaak ammaa an díoo ii Akbaatatdía isítcheehchewiak ii shéeleetbioosh Akbaatatdía an bilaxpáakiwaakoochihte kuúihmaachik. ⁸Akbaatatdía bilaxpáakuum baa eétichissak baa aashtátak al ilíia kalátcressaak baa al iháate ko díakaawioosh ilissáachkaashe ii datchúshkaashiohmaachik. ⁹Akbaatatdía bilaxpáakuum baa kxawíihilaaahkuuash xaxúa baailíshehcheihmaacheesh kalako ii páxpiohmaachik díupta Jews dak ak kootásseesh. ¹⁰Heehtaa bilaxpáakuum ammaa an díaitchiak koowéesseesh Akbaatatdía kon chikittaakuuák baakoon ítche daachíhchek díupta Jews dak ak kootásseesh. ¹¹Kooták. Akbaatatdía an balee íkee biixaxúa balee bach kuxxáhchek.

¹²Jews ak kootásseesh baleilíiaakaxpisseeesh Moses bilikkúuash eéssuuk. Heem ammaa ala kxawíihiluuash ii Akbaatatdía koon shía déehkaak baa ii baa koochihtéesh koon iháaxiiaihmaachik. Jews kuk baleilíiaakaxpisseeesh éhkuum ko ii chilasshihchíohmaachik. ¹³Heehtaa baleilíiaakaxpisseeesh ak éhche Akbaatatdía al íkee ii annawíssuuk. Deéla ak éhkaak díakaauush kuttáche annawíhchek. ¹⁴Jews ak kootásseesh baleilíiaakaxpisseeesh dítchissuuhtaa shóon díoot an díailush daachim daasawúuan éhkuuash ii xíassaahcheik. ¹⁵Kooták. Baleilíiaakaxpisseeesh daasawuúko baalaátuuash ala xatáau ii xíassaahcheik. Heem ii ammaa dasshihtúuash ko aaliíaaahkak ta xuh óhchiptaaahkuuk. ¹⁶Heem Baleiichiweeítchim ii balíiash ala shiíosh baapiiháakdak Akbaatatdía Christ Jesus

chúuss baa hilák bilaxpáakkootaa ammaa dasshihtúa dak ammaa xíakaattaa dioo ii chilasshihchíihmaachik.

Jews kootéesh dak baleilíiaakaxpisseeesh dak

¹⁷Diluk dii shóotuu? “Bii Jew kooták.” daak baleilíiaakaxpisseeesh biálaakaasuuk. Deéla “Akbaatatdíi is bilaxpáake bíluk.” daak ii dii ilíiwaaisalaailuk. ¹⁸Haak deéla baleilíiaakaxpisseeesh élahkuum kan baa annawéesh kúh élahkuuk. Heem Akbaatatdíi kan dii sáapdiahchewiolak kal élahkuuk. ¹⁹Heem “Ak ishtáleeteesh kal ak dakaaelichéesh bíluk.” daak élahchetaahilaatdelelok. Deéla hám ala chihpashéesh it koolúuk. Heem “Biláakisshe ii baa íkaalituuash bíluk.” duuk. ²⁰Baawaalaáchim Baaxpéesh daáum kúkkan hinna baleilíiaakaxpisseeesh élahkaak kan baatách xaxúa élahkaak baa ala sheelúua koottáhiliuk dilíatuuk. Jews ak kootássuum daásbaalaaxdahcheesh “Baánmaliawiawaalak anmeéwishiik.” dilíatuuk. Haak kootáa baa éhcheleeteesh baakáatuulak ko kala koótdahcheesh “Baachimmíwahchewiawaalak anmeéwishiik.” dilíatuuk. ²¹Heem ii baa ihée baachimmílahkuuhilak. Sáapii díhchi baachimmílahchessuu? “Baa ataálíssaalah.” daak kootáa diiluk it baa atdáaluuk. ²²Díiluh hilíasheeluuk. “Bach kataalíssaalah.” duuk. Heeht diiluk dii shóotuu? Deéla “Hileen baa iháalituum kuss chiwakáaush baa hámneetuum bulupíook.” daak kootáa kooté ala koolíuash awaasiúua kuss baa atdáaluuk. ²³“Akbaatatdíi baleilíiaakaxpisseeesh Jews bílun bilikkuúk.” daak ii dilíiwaaisalaailuk. Heehtaa baa ala sheé díalaassaa Akbaatatdíi baannushítduuk. ²⁴Hinna íwahkooteesh Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash hilíashiik. “Hileen Jews ak kootásseesh Akbaatatdíi dáasheesh ii iláak xawíikaassuuk. Ii kootíuash Jews kooté baa ala kxawíiannialuum koók.” huuk.

²⁵Akbaatatdíi ammaa íkuchkeesh ii díaluulak Jews kooté alaxatáau al ii díaluua ítchik. Heehtaa Akbaatatdíi ammaa íkuchkeesh alaáchiwissuulak Jews kooté alaxatáau al ii díaluua dii kuxsalákussaaohmaachik. Heelak díalaasssuulak alíatdeetak. ²⁶Jews ak kootássee Jews kooté alaxatáau ii díassuulahtaa kootáa Moses is baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala shéesh díoolak Akbaatatdíi

al íkeesh kúkkan hileen Jews kooté al íkee ko kala kooták. ²⁷Heem Jews ak kootássee Jews kooté alaxatáau ii díasssuuhataa hileen ahóom baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala shéesh díoosh díiluss hilíashiik. “Akbaatatdía an dii eéssuuash annawík.” heohmaachik. Kooták. Jews kooté díiluk. Haak Baawaalaáchim Baaxpéesh daáuk. Heehtaa baleilíiaakaxpisseeesh dilússhishiiluk. ²⁸Bachéem hinna al aaiáxtaaush kootám chúuss déelahtaa ii Jew kootáhchessaak. Jew koottáahileesh axúa ii xíassaassaak. ²⁹Heehtaa hawáteem an bilaxpáakeesh dak ammaa dasshihcéesh dak kulusshíilak bilaxpáake báaxxiassuulahtaa Akbaatatdía koochéehmaachik. Heelak Akbaatatdía Iláaxbaaxpee daasé kummíiliühmaachik. Iwak ii Jew koottáahilim koóihmaachik. Baleilíiaakaxpisseeesh kuk baaleetak.

3 Heehtaa Jews kootéesh akítchilaak an bilaxpáakuua ittáak ak kootásseesh kuk kootássuuk. Haak hinna al aaiáxtaaau kootám ko ii Jews kootúuash chúuss daáulak ko heetashtáauk. ²Kooták. Biiluk Jews al ii binmiáwuua ahúk. Kala héele baatcháache Akbaatatdía al ilíim baaxpéesh bilikkuuák íassaawaak bahkulaáulak hiliachik. ³Heehtaa Jews kooté ahó al ilíiash díasssuuhataa Akbaatatdía al ilíiash it díataahiliühmaachik. ⁴Iwak koottáahilik. Bilaxpáake xaxúa biísshiiluk. Heehtaa Akbaatatdía kuk baa ala shéesh díalaachik. Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuash hilíatak

“Dilfit an dilíash koottáahile bilaxpáake éhcheohmaachik.

Heelak dii ak aashtátdeetihmaachik.

Baa sáapaatdak an baa iláauasheesh ishkawúuan dii chilasshihtúulak diiléen baa dáxsheelihmaachik.”

⁵Heeht hám hilíasheelitdeohmaachik. Aaláá bale batshúa an díawuua ii Akbaatatdía baa annawée kannaa xiassaakaassaáhiik. Kootdák Akbaatatdía balee ilissáache ii balee baa chúuss deehkaáhnak baa iháatchek he? (Bilaxpáake an dasshihtúa íwak koóhtaa annawíssam bik éwahchek.) ⁶Iwak kúh baaleettáahilik. Akbaatatdía biiluk Jews baa chilasshihchíssaalak shóotaak awé áake bilaxpáake chilasshihchík he? ⁷Heehtaa an bii biíssak baa al iháatbeesh ii Akbaatatdía alasáashiiwaaxpeesh dak an baa koottáahile dak kannaa xiassaakaassáak kalako ii bilaxpáake

Akbaatatdía dáshe báaxxiiaohmaachik. Iwak kootdák baa ala kxawíiliawaahaa Akbaatatdía ii bii eéssaaish daatdeetak. 8 Iwak ii bilaxpáake ham bii batchooléehkaak bii ilíitaak bii hilásheehkuuk. “Día kootdák baa iháatbaawahkuulak ii Akbaatatdía itchihk aaláa balee ítchiiawilikkuuih.” huuk. Heeht kal ílila ihchi kxawíiaok.

bilaxpáakdaht baa tátchileetak

9 Heelak kootdák Jews ak kooté balee heetashtée? Baaleettáahilik. Hilaa sheewéesh koók. Bilaxpáake xaxúa Jews dak ak kootásseesh dak baa ala kxawíiash chiwúsaau awúualam kal ii ihch aliilúuleetak. 10 Baawaalaáchim Baaxpéesh koon shiiák

“Bilaxpáake hawátkaatdaht baa tátchileettaahilik.

11 Haak ílila hawátkaatdaht baa ala kooté éhcategoriisaak.
“Hilósh Akbaatatdía bii koosáhtakaatdak ítchiihmaachik.”
hawátkaatdaht hiláchissaak.
Iwahkooteesh íkaalichissuuk.

12 Bilaxpáakeesh Akbaatatdía kuss iísaweessuuk.
Heem xaxúa kan baa haawaatúuk.
Haak hawátkaatdaht baa ítcheewiassaak.
Hawátkaatdaht kootássaak.

13 Uuwuuo shishíoo ii ilíshiak kúmmaam déeshishkuua
ammaa annúusaam bilía hóppakaush ko kala
kootúuk.
Al iláau ii baa kúailuk.

Iaxassee baa dáapxuua cheétiilushkuoo ko kala
kootúuk úuwuuosh ammaa iikusché.

14 Baa íiwaaxxa dak bale ilíikxawiia
ii úuwuuo ílutchikak koon
iikustáalahkuk.

15 Heem iixaachíssaak baa
iáxxohkaak baa dappeéiluk.

16 Haak shóon daáu baa kxawíiak
baa daásxawiiiaok.

17 Ko bilaxpáake koowáte
an bilaxpáakuua
al íttaaahkuuash
alaaxtatáahiluuk.

Romans 3.13

18 Haak Akbaatatdía an baaxpéesh alaxaxxíssuuk.” huuk.

19 Heem Jews kootéesh baleilíiaakaxpisseeesh xaxúa hawátuum ak isaawiaxséeleesh kuttátuum kal éwahkuuk. Kalako ii Jews kooté kúh baa ala kxawíihiluua ii biíssaatbioolak baaleetak. Akbaatatdía an baa chilasshihchíish daacheesh baak ii bilaxpáake xaxúa Jews dak ak kootásseesh dak biixaxúa ii balee chilasshihchíihmaachik. **20** Ii kootéesh sapéelahtaa baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala shiío xaxúa díoolahhtaa Akbaatatdía al íkeen it annawíssuuk. Itchihk baleilíiaakaxpisseeesh bilikkuuák ii ammaa kxawíianniawuuash éwahkuulak hiliachik.

Akbaatatdía bilaxpáake ak annawíhcheesh koók.

21 Heehtaa Akbaatatdía an balee annawíhchewiash kala xíassaahchek. Heem baleilíiaakaxpisseeesh ala hilítdeettaahilik. Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhche dak baleilíiaakaxpisseeesh koóuhtaa shiíok. **22** Heem Jesus Christ ala kaláttuuash Akbaatatdía kan bilaxpáake ii annawíhcheesh koók. Jews kootúu xuh kootássuulak Akbaatatdía íwahkootaakuuk Jesus Christ ak kalátcheesh. **23** Bilaxpáakeesh xaxúa baa ala kxawíihiluush ii Akbaatatdía alasáashiwaaxpeesh íkaawioolak anníhiissaak ala kootéesh koótdewioolak baaleetihmaachik. **24** Heehtaa Akbaatatdía Christ Jesus chúuss baa hilák balee kulustawilikkuuák balee annawíhchek. An balee daásdeesh kalako ii ílila íiwishdeettaa díawilikkuu. **25** Akbaatatdía dáakbachee awé áakass húuhchem sapéelahtaa kalátchelak is íle kal ii baa ala kxawíihileesh kalaaxtakuúk. Akbaatatdía ii koochéesh an baa annawéesh ko balee óowiawiak. Heem anmasshipúuash bilaxpáake ammaa al iháattaak ammaa kxawíihiluush íkaahhtaa daasátcchuchihkaak ak alaaxtéetdaak daachík. **26** Heehtaa hilaakéé Akbaatatdía baa kxawíiannioo hawassíiak ko ii bitáaxiak daasátcchutdassheen baa annawéesh óowiaitcheewiak. Haak Jesus ak kalátcheesh baa annawíhchek. Iwahkoocheelak iiaxúash baa koottáahileesh kóosh kala ko balee óowiak.

27 Hinna íwahkooteesh kalako ii “Baleilíiaakaxpissee ammaa ala shéesh kuttáche an díawuuash ko ii Akbaatatdía balee annawíhchek.” baak ii balíiwaaisaawuulak an baláauush awuúleetak. Itchihk Christ kuttáche an bahkaláttuuash ko ii

Akbaatatdía balee annawíhchek. ²⁸Heem bilaxpáake kal ii baa annawíhkuuash Akbaatatdía kusseé an baa kaláttuuash kuttáchik. Hileen baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala shéesh díoolak kuk kussaak. ²⁹⁻³⁰Akbaatatdía hileen Jews kooté íluttat ko is akbaatatdíassuuk. Akbaatatdía hawátkaatam Jews kooté dak ak kootásseesh is Akbaatatdíoosh koók. Kooták. Akbaatatdía hawátkaatak. Iwak élahchekaasuuk. Heem Jews kooté dak ak kootásseesh dak an baa kaláttuuash ii iilápta annawíhkaak hawáteem bassáahchessaa ihmaachik. ³¹Kootdák hinna an baa bahkaláttuuash ii baleilíiaakaxpisseeesh haawaátbuu? Baaleettáahilik. Itchihk kannaa báaxxiwuuk.

**Abraham an bilaxáake bale baa
kalátche ii baa xíassaahchek.**

4 ¹⁻³Abraham dasshihtáalah. Jews biiluk bas baaxaalióo akúkaassahkeesh koók. Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan shiiák “Abraham Akbaatatdía kalátchek. Heem Akbaatatdía al íkeesh Abraham baa annawíhchek. Heem Abraham ammaa an díash baa annamnák ii ilíiwaaiseelak kootchichéek. Heehtaa Akbaatatdía ishóocheen koochéewialak kuk baaleetíihmaachik. Heem hilaakée ko ii balíiwook an bilaxpáakeesh ala kootéesh. ⁴Ikaak bachéem baa hinnák íiwishdiook. Heem hinna íiwishdioosh ittákkaa kuússuuk. Hinna baa hiléesh bakáleesh koók. ⁵Heehtaa Akbaatatdía bilaxpáakeem an baa kalátche ii dasshihták annawíhchewiak. Heem ak batshúa kootáa an baa hiléesh ihchi bíalichissaa Jesus Christ ko kaláttaak Akbaatatdía al íkee annawím kal ii iléehmaachik. ⁶⁻⁸Deéla Buuwaaxpée koon David huuash hinné baalaáchik.

“Akbaatatdía bilaxpáakeem ammaa iháatcheesh
kalaaxtakuulák ammaa kxawíihileesh kúh
kalaaxtakuulák kan baa daásitche koóish daachik.
Bilaxpáakeem baa ala kxawíianniash Akbaatatdía kal
ii dúuhpee baalaáchissaalak kan baa daásitche
koóish daachik.” huuk.”

Ko ii shóotahchelak bilaxpáakeem an baa hiléesh shóotdaht Akbaatatdía baa annawíhchelak kan baa daásitcheesh koók.

⁹Heelak kootdák Akbaatatdía ischawíuan Jews bíluttach balee iluúhcé? Baaleetak kootássaak. Hawéeseesh kúh

baaláhkuk. Hilásheeweesh koók. “Abraham Akbaatatdía ala kalátcheesh ii baa annawíhchek.” ¹⁰ Akbaatatdía Abraham it Jew kootáhchessaa annawíhchek. Píishchiisaa hilaa Jew koótdek. Hinna íwahkooteesh dasshihchikaásaalah. ¹¹ Kootáá Akbaatatdía Jew ala kootáhcheesh hinna an baa kalátche Akbaatatdía íkaak al annawíhcheesh ii baa xíassaak. Heem Akbaatatdía ak kalátcheesh Abraham is baaxaalioo akúkussahkeesh koók. Haak Jews kootássuulahtaa Akbaatatdía kaláttuulak kan baa annawíhchek. ¹² Kooták. Jews kootéesh is baaxaalíoo akúkussahke Abraham koók. Heehtaa kúh sapéolak an baa kaláttuua Abraham iíschiisaa it Jew kootásseesh an baa kalátcheesh kala kootúulak is baaxaalíoo kúh koók.

Akbaatatdía Abraham kuss ihchi baa ímmiteek.

¹³ Abraham dak is fílannee dak Akbaatatdía ammaa díakuuwia hinna awé kootáá ala kuuwía koók. Ii kootéesh Abraham baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala shéesh díalak kussaak. Heehtaa an baa kalátcheesh Akbaatatdía kon baa annawíhcheesh kalako ii kooták. ¹⁴ Baaleetdák Akbaatatdía hileen ammaa ala kuuwíash baleilíiaakaxpissee ammaa ala sheé ak díash ko díakuulak bilaxpáake an baa kaláttuuash dak hileen Akbaatatdía kuss ihchi baa ímmiteesh baa hámneetiohmaachik. ¹⁵ Baleilíiaakaxpisseeesh awíuan an baalaáttuush hilíashiiook. “Akbaatatdía bilaxpáake xaxúa ak baa iháatcheesh datchúshiihmaachik.” huuk. Heehtaa shóoleet bale baa íkuchke kooléesh ak dússhishissaaleetak.

¹⁶ Heem Akbaatatdía bahkaláttuulassheen Akbaatatdía an bíluss ihchi baa ímmiteesh bulutchíwohmaachik. Kooták. Akbaatatdía Abraham ammaa kúuash bilaxpáakuum Abraham aksáahkuuash xaxúa ílila kuuwíak. Hawátuum baleilíiaakaxpissee isaawiakséeleesh kuttáchissuuk. Heehtaa kúh Jews ak kootássuum Abraham an baa kalátcheesh kala kootéesh kúh attáahiliuk. Heem biixaxúa bas baaxaalioo akúkussahke Abraham koók. ¹⁷⁻¹⁸ Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiiook. “Bilaxpáakshiishiaahe ahóom is baaxaalíoo akúkussahke kan díik.” huuk. Akbaatatdía íwahkoosheesh koottáahilik. Abraham Akbaatatdía ammaa ala shéesh kalátchek. Kúh hilíashiiook. “Dís fílannee eek ihké baan chimmaachísseesh kootíohmaachik.” huuk. Abraham dak uá

dak kan baaisáatak kan baan dáakbisaachissuuhtaa kootáa it kaláttaak baa óolik. Baam kala sheeláhtaa Akbaatatdía kaka bilaxpáakahchewialak kootíihmaachim éhchek. Deéla ammaa al ii iichiwéesh kootbíash kootdák ko kala kootám éhchek. Heem Abraham baa kaláttaak daasátcchuchihkaak óoleesh kalako ii “bilaxpáakshiishaahé ahúm is baaxaalioo akúkussahke koók.” ¹⁹ Is báalee itta pilakisáalaak. Ih axúa kala sheelák ko kala kooták uá Sarahsh kúh dáakbishinneetak. Heem Abraham ii dassihchilák it daásduupassaataahilik. An baa kalátcheesh baatcháatak daasátcchuchihchek. ²⁰ Abraham an baa kalátcheesh díushiissaak Akbaatatdía ala kuss ihchi baa ímmitee díawiam daásduupassaak. Itchihk an baa kalátche áxpihcheesh ii kan baaisáahtaa dáakbishbiook. Heem Abraham Akbaatatdía dáshe ii báaxxiak. ²¹ Akbaatatdía ammaa ala shéesh koochéewialak kootíihmaachim daásduupassaataahilik. ²² Kal ii íwahkooteesh “Akbaatatdía kal ii baa annawíhchek.” huuk. ²³ Heehtaa bale ilíia “Akbaatatdía kal ii baa annawíhchek.” heesh ko kuttáchihchessaak. ²⁴ Bíluh baalaátbilikkuuk. Hawátam Baxxiilaatúua Jesus bilisshée héeleen chiléhcheesh bahkaláttuum bíluh Akbaatatdía balee annawíhchek. ²⁵ Ammaa ala kxawiánniawuuash ko ii Christ dappiíosh ii hilaakée Akbaatatdía balee baa annawíhchek. Deéla kaka bilaxpáakahkaak balee baa annawíhchewiam éwahchelak hiliachik.

Akbaatatdía koóm baa annawíhchek.

5 An baa bahkaláttuuash ii Akbaatatdía an balee íkee balee baa annawík. Heelássheen Baxxiilaatúash Jesus Christ ammaa an díawilikkuuash ii hilaakée Akbaatatdía awáxpak kan baakoon ítche áawahkuuk. ² Christ bahkaláttuulassheen Akbaatatdía ishóoche balee aahíik. Hilaakée Akbaatatdía balee daásdeeawilikkuualaachim éwahkuuk. Akbaatatdía alasáashiwaaxpeesh balee baaláhkahchewiam balásduupassaa awóolumum kootáa ala kootéesh balee kootáhchewiam ii balee daásittak baawihkammáatuuk. ³ Heehtaa kúh an baa baalíuwuuat kalako ii an balee daasátcchueesh ii éwahcheiluk. Heem an baa baalíuwuuash héelapko kúh Christ an bahkaláttuuash kalako ii balee baa chúuss déehkuut heehtaa it baawihkammáachiiluk.

⁴Balee chilasshihtúulak an balasáttchutuuash ii bakkatúum Akbaatatdía balee báaxxiak. Koochéelak baa baatcháache díawilikkuuwiam balásduupassaak awóolak balee daásittak baawihkammáatuuk. ⁵Baa bahkaláttaak awóoluulak balee batchooléessaaihmaachik. Ii kootéesh Akbaatatdía Baleiláaxbaaxpee bilikkúuash chúuss baa hilák an balee íchissikaashe balee éhchehchetaahilik.

⁶Kan balee ihch alíinneettaahilim kalakoon Akbaatatdía al íkuxxaahche koóm Christ húuhchem biiluk balee ak baa kxawíihileetaa saawilikkuúk. ⁷Bilaxpáakeem baleilíiaakaxpisseeesh dússhishdeetdahtaa saakuuwíoolak baalúuihmaachik. Heehtaa aaláa baa bilaxpáakitcheem saakuuwíoolak baaluusséeshtakaatiihmaachik. ⁸Heehtaa it balee ahkúxdeetak Akbaatatdía iitchúuwaak baa kxawíia ahníawuuash héelapko kalakoon Christ húuhkaak saawilikkuúhchek. Kalako ii Akbaatatdía an balee íchishe baatcháache balee íkaahchek. ⁹Christ shéexawiikaasheesh ii Akbaatatdía an balee íkee balee baa annawím balee kulustakuutáahinmiam balee datchúshissaaihmaachik. ¹⁰Akbaatatdía is koochíia bíluk. Heehtaa dáakbachee saawilikkuúuash kalako ii hilaakée bat biilápaaatuuk. Deéla Christ kaka bilaxpáakak. Heem baapiiháakassee balee kulustakuutáahiliihmaachik. ¹¹Iwahkooteesh kuttáchissaak. Baxxiilaatúa Jesus Christ ammaa an díawilikkuuash ii baawihkammáachkaasuuk. Kooták. Hilaakée Akbaatatdía ilápaache bíluk. Bach awáxp baa díawuua ítchiwuuk.

Adam dak Christ dak

¹²Hinna íwahkooteesh xaxúa bilaxpáakhawatkaatam Adam huuash baa iháatchem kalako ii baa ala kxawíiash awé kootáa híik. Hinna baa kxawíiash chiikúss ii bale shéem kuss húuk. Kalako ii Adam an baa kxawíihileesh awé áake bilaxpáake xaxúa áxpak kootúuk. Heem bale shéesh awé áake bilaxpáakkootaa híik. ¹³Baleilíiaakaxpissee it bilikkuússuuash kukaa bilaxpáake baa iháatdiook. Heehtaa baleilíiaakaxpisseeesh it koolássaam baa kxawíihiluuhtaa ammaa díusshisuuleetam Akbaatatdía íkaahtaa daasáttchuchihkaak ak alaaxtéetdaak daachím ii baa ilusshíchiilush daatdeetak. ¹⁴Heehtaa Adam hawátam

huuwíash ii baa xíassaahtaa Akbaatatdía al ilíash díassaak. Heem Adam koottaléesh kalakoon aa Moses bilaxpáake Adam an baa kxawíihileesh koochéessuulahtaa síuk.

15 Akbaatadía baa íiwishdeettaa bilikkúuash Adam ammaa kxawíihile ko kala kootássaak. Hileen dúupta bach kala kootássuuk. Bacheé hawátkaatam Adam huuash ammaa iháatcheesh ii bale shéesh bilaxpáake xaxúa chíuss daáuk. Akbaatatdía baa íiwishdeettaa bilikkúuash kuk baatcháachkaashik. Hinna bacheé hawátkaatam Jesus Christ huuash bilaxpáake daásdeeakuukaashim Akbaataatdía bilaxpáake ahóom an baa annawíhche baatcháachkaashik.

16 Kooták. Hileén kúh dúuppeeok Akbaatatdía ammaa bilikkuuá dak Adam ammaa iháatcheesh. Ko bacheé hawátkaateesh ammaa ala kxawíihileesh ii Akbaatatdía datchúsak eéssaak. Heehtaa baa ala kxawíianniawuuhta balee anníhiissahtaa Akbaatatdía íiwishdeettaa bale baa annawíhche bilikkuúk. **17** Kooták. Bacheé hawátkaatam baa iháatcheesh ii bilaxpáake xaxúa bale shée dióhmaachik. Bacheé hawátkaatam Jesus Christ an baa an díash ko baatchaatéek. Akbaatatdía baa íluuakuuak baa íiwishdeettaa annawíhcheesh xaxúa Christ áxp baa hilák baa kxawíash dak bale shéesh dak axshéehmaachik.

18 Kúh bilaxpáakhawatkaatam Adam huuash baa iháatchewasseesh ii bilaxpáake xaxúa saaláaliok. Baa koottáhilim hawátkaateesh Christ díash ii ak kalátcheesh xaxúa kulustakuuák an bilaxpáakiwaakoochihte kuúk. **19** Heem bacheé hawátkaatam Akbaatatdía al ilíash díasseesh kalako ii bilaxpáake xaxúa ak baa kxawíihiliuk. Kúh bacheé hawátkaatam Akbaatatdía al ilíash díash kalako ii bilaxpáake ahóom Akbaatatdía annawíhcheihmaachik.

20 Heem hileen baleilíiaakaxpisseeesh Akbaatatdía bilikkuuák bilaxpáake ii íkuxxache shóotaak baa ala kxawíihile xawíikaashdak éhchelak hiliachik. Heehtaa bilaxpáake baa ala kxawíihiliuk kannaa xawíikaashdawik. Heem Akbaataatdía al ítcheesh dak an baa íchissheesh dak kannaa áxpihcheek. **21** Kal ii háake bilaxpáake xaxúa baa ala kxawíash kalako ii shéeluk. Kúh Akbaatatdía al annawíhcheesh ii daásdeeakuuash kalako ii Baxxiilaatúuash Jesus Christ an bilaxpáakuua ii baa koochihtáhcheek.

Baa ala kxawíiash ii balee awássahchewialak baaleetak.

6 Baa ala kxawíianniawuuhtaa Akbaatatdía it balee daásdeeawilikkuuk. Heem ammaa an baawalaácheesh bakálee sapéelahtaa hilfashееihmaachik. “Aaláa baa ala kxawíianniawuuash koómmaassuulak Akbaatatdía kannaa balee daásdeeak balee kalaaxtawilikkuulah kúihmaachik.” ²Eek baaleettáahilic. Kal ii dúuhpee baa kxawíia diawaawissishsuuk. Heem baa kxawíia díawaawaakahkussaawohmaachik. ³Hinné chichéhkaalah. Balee bilihpíhkuulak Christ Jesus awáxpak balee hawátkaatbiak ii awáxpak baasúulak ko kala kooták. ⁴Hinna íwahkooteesh balee bilihpíhkuulak awáxpak balee díusaaulak ko kala kooták kal ii díuhpee baa kxawíia díawaawissishsuulak baliachik. Haak an baatcháacheesh ii Ilápxe bale shéesh koon Christ chiléhchem bíluh an balee bilaxpáakeesh hilaakée bihchi bulutchítchiwaawiawuulak kootíihmaachik. ⁵Christ ala shéesh awáxpak balee hawátkaatam ala chiléhcheesh bíluh balee koochéehmaachik. ⁶Kal ii díuhpee hinné bahkalaaxtássaawook. An balee bilaxpáake iískoom baawatbakálaam Christ áxpak kussíok. Heem Akbaatatdía an baa ala kxawíiliawaawissuua haamnák hiliachik. Heem baa ala kxawíia balee is dáatchessaalak hiliachik. ⁷Baasúulak kal ii díuhpee baa ala kxawíia balee is dáatchessaak. ⁸Christ awáxpak baasúum bíluh awáxpak kaka balee bilaxpáakiihmaachim éwahkuuk. ⁹Akbaatatdía Christ bale shéesh koon chiléhchem éwahkaak kal ii díuhpee shéeleetiíhmaachim éwahkuuk. Kal ii díuhpee bale shé is dáatchessaaihmaachik. ¹⁰Hawáttaakaattaa saák ii baa ala kxawíiash ihchi is dáatchehchessaak. Haak hilaakée Akbaatatdía kal áxpak dahkák áxp baa hilík. ¹¹Díiluh an díhchi dáasshihtuuash kal ii díuhpee baa ala kxawíiannialaalissuua píisse daléessaaliilush daachik. Itchihk Baxxiilaatúa Christ Jesus dak dii hawátkaattaak ii hilaakée Akbaatatdía kan dáhchikittaalakdiilush daachik. ¹²Iísko baa kxawíia disítchiluuash hilaakée kal ii díupe dii is dáatchessuulak koók. Ammaa kxawíiannialaalissuua ii dihch is dáatchehchessaalah. ¹³Kúh daxúoo áappaa baa ala kxawíiash ii díassaalah. Itchihk Akbaatatdía

an dii bilaxpáakuua kulusshíim Akbaatatdía díhchi kuuáalah. Heelak kon baa annawéesh ii dii díaohmaachik. ¹⁴ Kal ii díupe baleilíiaakaxpisseeesh dii ihchi píisshe déehchessuuk. Heem baa ala kxawíiannialaalissuua dii is dáatchessuuk. Itchihk Akbaatatdía al ítchikaatam dii óowiak dii kuxsák baa ala kxawíia dii híihchessuuk. Ammaa kxawíiannialaalissalakaau díhch is dáatchehchessaalah.

Ammaa dáhkalattuuash sapéelak dáxxiilaatuua koók.

¹⁵ Baleilíiaakaxpisseeesh balee isaawiakséelassaak. Heehtaa Akbaatatdía balee daásdeeawilikkuuk. Balee kulustawilikkuúihmachik. Aaláa hilaakée balee baa kxawíianniahchek. Baaleettáahilik. ¹⁶ Hinné élahchetaahiluuk. Sapée kuss díhchi dátcheelitdak dáxxiilaatuua koók. Baa ala kxawíiash ko dilúttuulak Akbaatatdía koon shía dii déehcheohmaachik. Kootáa bale shéesh koók. Akbaatatdía ko dáhkalattuulak kalako ii an dii bilaxpáakuua annawíhcheihmaachik. ¹⁷ Iísko an baa ala kxawíiannialaalissuua dii is dáattuuhtaa hilaakée bale ilíia hilaakám bale baa annawé ii dii baachimmíhkuuash ko ii dalásuua díalaataahiluuk. Heem Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” baak. ¹⁸ Kal ii díuhpee an baa ala kxawíiannialaalissuua annawé ii xíassaawahchewiawaak. Iísko baa al iháatduuash dak baa dáhkalattuuleete dak dalásuua díalaataahilak koótdaak kalako ii kannaa dii batshúook. Heehtaa hilaakée an baa annámnaawialuuua dalásuua díalaataahilak díhchikitcheewiaalah.

²⁰ Baapanmasshipúuash baa kxawíiash dii is dáattuum baa ala kooté dáasshihtaachissuuk. ²¹ Ammaa al iháatduuash ii an díhchi dáhkuxsaatuuleetak hilaakée dáasshihtuut ii díhkulupiailuk. Ko ammaa al iháatduuash kalako ii dásak Akbaatatdía dalíissaalohmaachik. ²² Heehtaa hilaakée baa ala kxawíiash dii awáss daxchíssuuk. Akbaatatdía dii is dáattuulak ko kan dii kala kootúuk. Hilaakée baa annámnaalahkuua ii kannaa dii baaxpáauash kalako ii bilaxpáakiwaakoochihteesh daáuk. ²³ Baa ala kxawíiash bakálee bale shéesh koók. Baxxiilaatúa Christ Jesus dak

balee hawátkaattaak ii Akbaatatdía íiwishdeettaahilia bilaxpáakiwaakoochihtéesh bilikkuúk.

Paulsh balee bacheé áxpe ii baa xíassaahchek.

7 Akchiwakíiwakupeen díixaxua awé áake bale baa íkuchkeesh ii élahkuuk. Heem hilaakée hinna díiluss baa balaátbiaweesh élahchelohmaachik. Dii bilaxpáakshoohkuulak bale baa íkuchkashiishiaahe dáhkalattuulak koók. ²Hinné ii baa xíassaawaawiik. Bíam chínmishdak bale baa íkuchke ala shéesh chilée áxpe aa uhpátáahile aahíihmaachik. Heehtaa bacheéesh sheelák hinna bíash hilaa kaka chínmishbialak kootíihmaachik. ³Heem chiléesh it shéessaa hinna bíash kootáa bacheé ihéem áxpalahkulak kúkkan hinna bale baa íkuchkeesh kan düssshishik. Heem kal ii bíawaalaaxak. Heehtaa chiléesh sheelák hinna bíash kaka chínmishbialak kootíihmaachik. Heelak bacheé ihéem áxpalak alátdeetak.

⁴Kúh akchiwakíiwakupeen Christ shéesh bíiluh awáxpak baasúuk. Heem bíiluh baleilíiaakaxpisseeesh kuss baasúum ammaa ala shéesh ii díawaawiilush daatdeetak. Ii kootéesh ii balee iléewialak baaleetiihmaachik. Heem hilaakée hawátam Akbaatatdía bale shée koon chiléhcheesh dak awáxpak balee hawátkaateesh kalako ii Akbaatatdía ammaa díawaawakuuash ítchiwaawiawuulak anmúuwishik. ⁵Iísko baa ala kxawíianniawaawissawakaau ko ii balee bilaxpáakak. Heelak Akbaatatdía is baleilíiaakaxpisseeesh éwahkuuk. Heem kalakoon balásalakoooteesh ii balee itbuúko kalapeém ii kannaa baa kxawíianniawuuash kalako ii an baa an díawuuash xaxuatáahilia bale shée ko balee aahíialaachík. ⁶Heehtaa hilaakée hileen baleilíiaakaxpisseeesh kusséesh baasúuk. Kooták. An balee is dáatcheesh Akbaatatdía balee kuluschík. Kalako ii ishkawáashtaahile bíluk. Bale baa íkuchkeem baalaátuuash píisshe beéwiawaawakaaulak ii kootássaak. Itchihk Baleiláaxbaaxpee balee bilaxpáake hilaakkáatam bilikkuúm ii Akbaatatdía ishkawáashe bíluk.

**Baleilíiaakaxpisseeesh baa ala
kxawíianniawuuash balee óowiook.**

⁷Hinna íwahkoosheeweesh aaláa baleilíiaakaxpisseeesh baa ala kxawíianniawuuash balee díahcheih. Eek

kootássaataahilik. Itchihk baleilíiaakaxpisseeesh koóum ko ii baa ala kxawíia koóm éwahchetaahilik. Baaleetdak baleilíiaakaxpisseeesh “Baa óolichissaah.” hessaalak an baa óolituua baa kxawíim koolák baalaaxtawihmaachik. ⁸Ikaalah. Baleilíiaakaxpissee hámneetdak baa kxawíia an baatcháatdeetak. Heehtaa baleilíiaakaxpisseeesh “Baa óolichissaalah.” huuash bii chichéhchehchehkaalahkuuash ii baa kxawíia batbuúko kalapiiák an baa eétichisshe shíishiahe ahúm bakák ammaa beewiáwaassaawiish daache bii dútchihchewiak. ⁹Iísko an bii bilaxpáakeesh baleilíiaakaxpisseeesh an díawaawiish daachim ala shiíosh baalaaxtalássheen koottalée baa basshihtaátdeetak. Heehtaa bale baa íkuchkeesh ammaa ala sheé éwahchelak kalakoon baa ala kxawíia an díawee hilaa éwahkaak ii an baashé bashóocheelak. ¹⁰Haak baashé ko kala kootám éwahchek. Hinna baa íkuchkeesh ii an bilaxpáakiwaakoochteesh bulutchilák baliachik. Heehtaa ko bale baa íkuchkeesh an díawaawiawee ii anmeéleetam éwahchem bale shéesh ko bíss kussaám éwahcheitchiwaak. ¹¹Kooták. Ko bale baa íkuchkim ítcheesh ii an baa ala kxawíianniawaawissh ii bii kúak kalako ii baáshbihmaachim éwahchek. ¹²Hinna íwahkootahtaa baleilíiaakaxpisseeesh baaxpáak bale baa íkuchkeesh ii íkuxxachia kúh kooták baaxpáak annawák baa kuxshík.

¹³Ko baam ítcheesh bale shéesh ak bíss óosh kussaak. Heétdeettaahilik. Baa ala kxawíianniawee ko ii kooták. Baa kxawíia ii baleilíiaakaxpissee ammaa ala shiío díawaassaawiawaak. Heem ammaa ala shiío ii bii sheekaalúum baa kxawíia ala koottáahile kúh ii éwahchek. Heem baa ala kxawíianniawaawissawaaliche bale shéesh ak bíss óosh koók. Kooták. Akbaatatdía bale baa íkuchkim díash díawaawiawaassaat baa ala kxawíiash ítchissaataahilim kannaa ii xíassaaik.

Baa ala kxawíim baxúa awúualeesh kon bii hawasséek.

¹⁴Hinné éwahkuuk. Baleiláaxbaaxpee kon baleilíiaakaxpisseeesh bilikuúk. Heehtaa baa ala kxawíia baxúa awúualeesh kon bii hawasséek. Baa ala kxawíianniawaawissheesh ii bii is dáatchek.

15 Baa ala kootéesh kuk díawaassaak. Baaleettaa baa an basítchiwaasseesh ko díawaak. Kooták. An bihchi bulutché baalaaxtéek. **16** Ammaa an díawee iháatam éwahchekaashik. Ammaawasshihchéesh ii bii chichéhchehchet baleilfiaakaxpisseeesh ítchim éwahchetaahileesh ii xíassaaik. **17** Baa ala kxawiía ii díaweesh díawaawiawaalak ii kootássaak. Heehtaa ii díaweesh an baa ala kxawiíanniawaawisseeesh baxúa awúualam ii kooták. **18** Baa ítche díawaawiawaahthaan meéleetak bihch awáakaawachissaak. Heem balasé awuuá baa ítchileetam éwahchek. **19** Kooták. Baa ítche díawaawiawaalak anmeéleetak. Itchihk baa ala kxawiía díawaawiawaassaaewehtaa ko díawaak. **20** Kooták. Baa iháatbaawiassaa kootáa díawaak. Baa ala kxawiía ii díaweesh díawaawiaweesh kussaak. Baaleettaa hinna bale baa kxawíim balasé awúualeesh kon bii díahcheik.

21 Hinna an balee bilaxpáakeesh an balee ala kooté koók. Baa ítchiwaawiawaalak anmeéleetak. Baam baxúa awúualeesh kon bii baa hiléessaaik. **22** Baleilfiaakaxpissuum Akbaatatdíbilikkúuash ii baawihkammáachkaasak balasé ítchik. **23** Deéla bale iláaxihaam kúh it baxúa awúualak. Heem ammaawasshihchéesh iichúulaak baa iháate ko bii díahchek. An baa ala kxawiíanniawaawisshim baxúa it awúualeesh ii bii is dáatchek. **24-25** Hinné an balee ala kooté koók. An baa basshihchéesh ii baleilfiaakaxpissaam Akbaatatdíbilikkúuash díawaawiawaataahilihta baa ala kxawiíanniawaawisseeesh ii bii is dáatchek. Tak balásitchissaawík. Sapéen bii kuxsák bii kuluschík he? hinna baa ala kxawiíanniawaawisseeesh koon. Baa ala kxawiía bii is dáatchessaak Akbaatatdíbilikkúuash baa ala annawíhkaak balee eéssassaak balee sheekaálissaak. Iísko baa ala kxawiíash kuhtát díawaawakaauk. Kalako ii Akbaatatdíbilikkúuash baa ala balee kulustawilikkuualaachík. Ii Akbaatatdíbilikkúuash kusseé “Ahóoh.” baak.

Baleiláaxbaaxpee balee íassiiak balee hawassíiawilikkuuk.

8 **1-2** Ischawúuan Dakkaasúua ammaa díawilikkuuash bahkaláttuuk. Heem Akbaatatdíbilikkúuash baa ala annawíhkaak balee eéssassaak balee sheekaálissaak. Iísko baa ala kxawiíash kuhtát díawaawakaauk. Kalako ii Akbaatatdíbilikkúuash baa ala balee kulustawilikkuualaachík. Ii Akbaatatdíbilikkúuash kusseé “Ahóoh.” baak.

balee kulustakuuák hilaakée balee hawassíiawilikkuuk. Heem Baleilaaxbaaxpee koóm ak ilíiak balee an bilaxpáaktaahile kuúm ko ii Christ Jesus balee hawátkaataak. Akbaatatdía chilasshihchíssaak datchúshissaihmaachik sapéelahtaa Christ Jesus áxpak hawátkaatuulak sapéelahtaa ammaa kxawíianniaissuuash ii ihch is dáatchessuulak. Heehtaa itchihk Baleiláaxbaaxpee ko ihchi hawasséehkuuk. ³Akbaatatdía baleilíiaakaxpisseeesh bilikkúuash awáakaawachissuum dáakbachee húuhkaawilikkuuak baa ala kxawíianniaiwuush iháaxiiawilikkuulak hiliachik. Dáakbacheesh bilaxpáakdaak húum bílun ii Akbaatatdía baa chíuss déehchem saawilikkuúk. ⁴Akbaatatdía íwahkootaawilikkuuak baleilíiaakaxpisseeesh an balee ala koochéehchem annawéesh xaxúa díawuulak hiliachik. Ii kootéesh Baleiláaxbaaxpee an balee an díahche díawaak ammaa kxawíianniaawaawissuuash díawaassuuk. ⁵Bilaxpáakeem koóm daasawuuá ammaa isítche píisshe déelak an baa dasshihchéesh kon hawasséehmaachik. Baleiláaxbaaxpee an díahcheesh díalak an baa dasshihchéesh hawasséehmaachik. ⁶Sapéelahtaa Baleiláaxbaaxpee ihchi hawasséehkuulak hilaakée ítche áaahkuum an bilaxpáakuua ii baa koochihtíohmaachik. Heehtaa sapéelahtaa ammaa kxawíianniaissuuua ihchi hawasséehkuulak Akbaatatdía kon ihch iháaxiiaihmaachim bale shéesh ii baa koochihtéesh ishóocheeluuk. ⁷Kooták. Bilaxpáake ammaa kxawíianniaissuuua kannaa ihchi hawasséehkuut Akbaatatdía bale baa íkuchke díash kannaa iikukkússaailuk. Kooták. Díawioolak aliilúuleetiihmaachik. Haak Akbaatatdía iichíuluuk. ⁸Kooták. Sapéelahtaa ak iihkalátcheesh Akbaatatdía daasé ítcheewioolak aliilúuleetiihmaachik.

⁹Heehtaa diiluk an daxáchiliilush daache ammaa kxawíiannialaalissalakaau díhchi chiweéhchewiassaalah. Itchihk Akbaatatdía Iláaxbaaxpee daxúoo awúualam an daxáchiliilush daache Baleiláaxbaaxpee díhchi chiweéhkaalah. Christ iláaxam húuhcheesh daxúoo awúualassaalak dii eéssuuk. ¹⁰Baa ala kxawíiannialuuash kalako ii daxúoo shéeohmaachihtaa Christ daxúoo awúuannak Akbaatatdía dii annawíhkuuk. Heem diláaxuuia ii baa koochihták. ¹¹Heem Akbaatatdía koóm Ischawúuan Dakkaasúua bale shéé ak koon chiléhkaak ak kaka

bilaxpáakahcheesh Iláaxbaaxpeesh daxúoo datcheepím díiluh daxúoosh shéehmaachihtaa píishchiisaalak kaka dii bilaxpáakahcheihmaachik.

12-13 Heem bas bilaxpáakkaatuu “Ammaa kxawíiannialaalissuua ii an dii an bilaxpáakuua hawassáalaaliilush daachik.” ak heleetak. Heehtaa koótdululak Akbaatatdía dii ihchi koon iháaxiiam ii dáshdohmaachik. Heehtaa itchihk Baleiláaxbaaxpee an balee chiweé an balee bilaxpáakeesh ala kootíish daacheesh koók. Baleiláaxbaaxpee ii baa ala kxawíiannialuuua koómnaak kaka díalaassuulak an dii bilaxpáakuua ii baa koochihtíihmachik.

14 Akbaatatdía Iláaxbaaxpee bihchi hawasséewahkuulak Akbaatatdía dáakeesh bíluk. **15** Koottáahilim ii éwahkuuash hinné koók. Hinna Akbaatatdía bale iláaxam dákuuash bale baailísshe dii is dáattuulak hiliacheesh kussaak. Itchihk Baleiláaxbaaxpee ii Akbaatatdía dáakeesh it díiluk. Heem “Abba Axée xuh Basaakáa” baawakáak balásaaashbiawuulak anmúuwishik. **16** Baláaxuuua hilíashiok. “Akbaatatdía dáake bíluk.” huum Akbaatatdía Iláaxbaaxpee hilásheek. “Iwak koottáahilik.” **17** Heem dáakeesh bílum ammaa baaláhkeesh bilikkuúihmaachik. Ischawúuan Dakkaasúua an baailísshe ammaa chíuss déesh bíluh balee kootíihmaataak alasáashiwaaxpeesh balee baaláhkahcheihmaachik. Akbaatatdía ammaa kulaakúuash bíluh bulutchíwohmaachik.

alasáashiwaaxpeesh balee baaláhkahchewiash

18 Hinné éwahchetaahilik. Alasáashiwaaxpaam Akbaatatdía balee dítchihchewiash baa ífsciiisaaleettaahile ii hilaakée an baawilísuua basshihchíssaaawiilush daachik. **19** Baatách xaxúa Akbaatatdía ammaa an díash iiwaachíssaa óolitaahilak Akbaatatdía dáaktaahileesh sapéolak éhcewood.

20-21 Akbaatatdía ammaa an díash xaxúa ammaa an díahchewiash aliilúuleetahchek. Ammaa an díash kuk koótdewiassuuhtaa an daáskooteesh koók. Baapéem Akbaatatdía koóm ammaa an díash xaxúa dússhipak kal ii díuhpee xúhtassaaohmaachihtaa daasáatchutak óoluulak hiliachik. Kalako ii daásittak baaihkammáatuush Akbaatatdía is bilaxpáake baa kxawíia ii is dáatchessuuash daásituulak ko kala kootíihmaachik. Akbaatatdía íkaawiak ko baapé ólik. **22** Aa hilaakée ammaa an díash xaxúa it

baailísaak ii biláataaattuuuk buh. Bía dáakbishbioot an baailísuuash ko kala kootíuk. ²³Heehtaa Akbaatatdí aammaa an díash biláataaattak kuttáchissuuk. Akbaatatdí an balee dáakeewiash bíluuh biixaachíssaa awóoluua aa an balee awáss daxchéesh balee kuluschíihmaachik. Baleiláaxbaaxpaam Akbaatatdí baa ítche bassée bilikkúush balee axúa awúualahtha kootáa bílu biinmaxúoo baawilátbaakaauk. ²⁴Akbaatatdí balee iléesh aa hilaakée ko alasaáashiwiwaaxpee awákaawiawaak bulutchiwiáwaak awónmakaauk. Heehtaa kal awákaawiawuulak anmúuwishdak sáapii awóoluuk. Kooták. Baa awóoluush kal awákuulak ii awónmiilush daatdeetak. ²⁵Heehtaa aammaa al awákaassuuash biixaachíssaa balasátcutbahkaak awóoluush koóuk.

²⁶Kúh baa éwahchewiawuulak anmúuleetam ii an bahchiwakáau balee alaaxtám Baleiláaxbaaxpee huuák balee kuxshíik. Iláhchisshe baatcháattaak ii iiaxúa baa bakáawilikkuuk. Iak bale ilíia hámneetak.
²⁷(Heeht Baleiláaxbaaxpeesh koóm ak baa kalátcheesh chiwakáawilikkuuk Akbaatatdí daasalakootéesh Baleiláaxbaaxpeesh shiiawilikkuúk. Heem Akbaatatdí kuk bilaxpáake daasúuash ko íkaak ii Baleiláaxbaaxpeesh aammaa dasshihché éhchek.)

²⁸Haak Akbaatatdí balee áxp baa hilím awáchissuum baa hawassíiak baatách xaxuatáahilia bach áappaa baa annawíhchewiak. Heem sáaptaa sáapdaht kalako ii baa al íttuum kootíohmaachim éwahkuuk. Ii kootáak ii balee chilakappéesh aammaa íkuchkuum díash kootáhcheihmaachik. ²⁹Baa kúshko kukaa Akbaatatdí balee éhkaak balee chilakappák dáakbachee ko balee kala kootdák hiliatak ko ii dáakbachee akúpe ahó héeleen bassáalak hiliachik. ³⁰Haak Akbaatatdí koóm dáakbachee ko balee kala kootdák hiliachik. Heem balee ilíik. Ammaa ilíia kúh baa annawíhchek. Ammaa balee annawíhche alasáashiwiwaaxpee kúh balee baaláhkahchek.

Akbaatatdí dáakbachee bilikkuuák ii an balee íchisshe balee óowiak.

³¹Hinna íwahkoosheeweesh xaxúa ii xíassaawahchewiawaak Akbaatatdí balee óhchipchim balee ak iichíule balee ak axhéeleetak. ³²Akbaatatdí dáakbachee koóhtaa alíass dúuxaachissaak. Baaleettaa balee saawilikkuúhchek. Kooták.

Dáakbacheesh bilikkuúm baatách xaxúa kúh fiwishdeettaa áappaawilikkuuihmaachik. ³³Akbaatatdía iiaxúa is bilaxpáake ala chilakappéesh xaxúa annawíhchek. Sapéen balee baa aahiiláhtaa balee daaséen daachíssaaiahmaachik. ³⁴Ischawúuan Dakkaasúua iiaxúa koóm Akbaatatdía kuss balee iláawilikkuuk. Kootáa kon saawilikkuúk. Heehtaa kaka chiléhchem Akbaatatdía ilapáko koon awáachik. Heem balee xawíihchewiolak baaleetak. ³⁵⁻³⁶Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuuua awúuan hilíashiiok.

“Dís bilaxpáake bílum ii baaptatchée bale shéesh biískussuuk.

Iisaxpúatahchewishke dappeewíoosh ko balee kala kooták.” huuk.

Heehtaa sapéelahtaa xuh sáapdahtaa Christ an balee íchisshe koon balee iháaxiawioolak baaleetiihamaachik. Baa an baalúua dak al ihch aliilúuleete dak baa baatcheeshé dak an baa díakxawiio dak baa ilikákkaahiluua dak al alíishe dak baaaxúassee xawáau dak baa ditchiláache dak bilitchilappiío hileen xaxúa aliilúuleettaahilihamaachik. ³⁷Heehtaa hinna iwahkoosheewaáheesh baa chíuss baáulahtaa Christ ak balee íchisshe koolássheen baatát bahchilakkaták baxsúuk. ³⁸⁻³⁹Baxxiilaatúua Ischawúuan Dakkaasúua ammaa an díawilikkuuash ii Akbaatatdía an balee íchissheesh balee éhchehchek. Deéla Christ an balee íchisshe ii haámneetak. Sapéelahtaa sáapdahtaa haawéewioolak alíinneettaahilihamaachim éwahchekaashik bale shéé dak bale bilaxpáake dak koó xuh bilaxpáaki xpawisheesh dak baaaxualeetxawíishiishaahheesh koó xuh hinna baapé baa ala sáapeesh koó xuh iisakkússee baa ala sáapeesh koó xuh Bilée Isée koó xuh baa batshúa koó xuh awáxe akchiisáá balee koonnáht koó xuh bilannáawuukaashe binmuúkussahke balee koonnáhtaa. Baatách xaxúa Akbaatatdía díash hinna an balee íchissheesh haawéewioolak baaleetiihamaachik. Iwak xaxúa éwahchekaashik.

Akbaatatdía dak is bilaxpáake Jews kootéesh chilakappéesh dak

9 Christ bii iikukkúm an baa ala sheewáawiaweesh kootúum bii biísshissaataahilik. Baleiláaxbaaxpee anmaawasshihché hawasséem an balfia koottáahiluum

bii éhchehcok. 2-3 Bas bilaxpáake Jews kootéesh Christ kalátchessum ii balásxawiikaashik. Kalako ii balasé an dashtaché baatcháacheesh ii koómneetak. Baaleetdak Christ ala kaláttuwishbaalak kal ii kulustakuúolak hilínmaawakak Bilée Isée héeleen bihchi kuss shítbahkaak kalako ii Christ koon bii iháaxiak ii baa koochihtalák alátdeetak. 4 Akbaatatdía is bilaxpáakahkaak “balaaké” hehtaa alasáashiwaaxpee íkaahchehtaa bale baa íkuchkitchishiishaahuum áxpak díak baleilíiaakaxpisseeesh kuúhtaa ala chiwakiitaahiluua ii báalilaak ákahchia kuss ihchi baa ímmitee baatcháatchehtaa 5 deéla Abraham dak Isaac dak Jacob dak is baaxaalíoo asiíte koóuk. Haak Christ iiaxúa hinna awé áakeeleesh kúh ko hawáhtaa kootáa iiwiátak dúula kussíiok. Akbaatatdía baatách xaxúa hawasséesh dáashe báaxxiio ii baa koochihtíoh. Ahóoh.

6 Hinna íwahkoosheeweesh hinné koók. “Israelsh bas baaxaalíoo koók.” huuhtaa Akbaatatdía is bilaxpáake hám kussuuk. Heehtaa Akbaatatdía ii al ilfia an dúsishishdeetak. 7 Deéla Abraham koóm dáake ihée hámmishihtaa Akbaatatdía kon kuss hilásheek. “Isaac kuttáche ichíssaaannee dáake an díss bihchi baa ímmitaaweesh koóohmaachik.” hek. Heem Abraham ichíssaaannee ham kuttáche Akbaatatdía is bilaxpáakeesh koóuk. 8-9 Akbaatatdía Abraham kuss ihchi baa ímmiteeak hilásheek. “Báalaa hawátdak bahchisshilak Sarahsh dáakbachee ko bishíihmaahchik.” Hinna íwahkooteesh Abraham ichíssaaannee ham kuttáche balasásak “Akbaatatdía dáake” baawiiilush daachik. Itchihk Akbaatatdía ammaa ala shéesh kalako ii Abraham dáakbachee Isaac ichíssaaannees Akbaatatdía dáake kuttáuuk. 10 Ko dáakbachee Isaac bas baaxaalíoo koók. Deéla Isaac uá Rebeccash dáakbachee dúupta iilápxuua koók. 11-13 Jacob dak Esaush dak it bishíssuuash it baam ítchi xuh xawíilak díoleettaa Akbaatatdía Rebeccash kuss hiliashheek. “Hinna baa iáhe ishkawáshe baa isée koóihmaachik.” hek. Kúh Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuash awúuan hilíashiio.

“Jacob baa iáhe awáchisshik.

Heeht Esaush baa isée iiwiwiátak balúule
kussaáwaak.” huuk.

Akbaatatdía ii íwahkoosheesh Rebeccash dáakbachee hawátam chilakappéesh Akbaatatdía bale baa íkuchkam díash ko díahchewiak. Rebeccash dáakbachee ammaa an dioosh ko ii is biipíak koochéessaak kal sílaataalia koochéek. Heem Akbaatatdía daasalakooté koóm éwahkuuk.

¹⁴Hinna íwahkoosheeweesh Akbaatatdía koolíash baa bach kuxxáahcheleeta? Eek heétdeettaahilik. ¹⁵Ii kootásseesh Akbaatatdía Moses kuss hilíasheek buh.

“Sapéelahtaa balásdeeawakbiawaalak
baakuxshiwiáwaalak kootíhmaachik.”

¹⁶Bilaxpáakeem Akbaatatdía ihchi chilakappáhchewialak baa hilé baatcháattaak ihch annawéehchewialak baaleetiihmaachik. Heehtaa Akbaatatdía an daásdeesh ko óowiawialak hilaa kootíhmaachik. ¹⁷Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan Akbaatatdía Pharaohsh kuss hiliasheek buh. “Biiléen Egypt bilaxpáake dii is bacheeitchiwahkaak dii baa hawasséewahcheesh an bii baatcháachkaashe awé kootáa awóowiawiawaak bilaxpáakkootaa bii ala kooté éhkuulak baliachik.” ¹⁸Heem Akbaatatdía bilaxpáakeem daásdeewiak kuxshiwiáalak koochéehmaachik. Deéla hawáteem kúh shíishtahchewialak kootíhmaachik.

Akbaatatdía an daaskawíia dak an baa daásdee dak

¹⁹Heem hinna iwahkoosheewaáheesh aaláa dii héeleen hawáteem bíss hilásheeih. “Akbaatatdía ammaa an díá hinné koóm daasalakooté díawaassaawiawuulak anmúuleetam iiléen balee koochéehcheim shóotaak ii Akbaatatdía baa an diawuua iháatahchek he?” ²⁰Bílu balee bilaxpáakittakkaataatak Akbaatatdía iichúulewiawuulak baaleetiihmaachik. Hinna baatúukam hinna bacheé ak díash kuss hilásheek. “Sáapii bii hilátdaa?” hewialak alíinneetiihmaachik.

²¹Hinna bacheém baaté ak diash kon díam shóocheewialak kootíhmaachik. Hinna úuke ii baatéesh díupdiawialak kootíhmaachik hawáte baapalisáalichit al ii díoo hawáte kuk baaptatchée al ii díoo. ²²Kúh Akbaatatdía bale baa kxawíihile al ii daaskxawíia óowiawiak bilaxpáake datchúshkaashbialak kootíhmaachim éhchehchewiahtaa ak daaskxawíihcheesh baa haawéeish daachihtaa it daasátcchutkuuwialak ii koochéessaaihmaachik. ²³Kooták. Akbaatatdía daasátcchutak

ammaa an díá an
baatcháache óowiawiak
iíschiisaa bilaxpáakuum
ákkuuwiiakuuash
daásdeekaasak iléewiak
Baaiiwaakoochihtéesh
koolúulak hiliachik.

24 Jews kootéesh dak ak
kootásseesh dak héeleen
kukaa bilaxpáakuum
hilíilak dáasaasak
íchissheesh bíluk.

25 Akbaatatdía hilásheem
ammaaihchiláakuuhchem
Hosea huuash baalaáchik.

“Bilaxpáakuum bii
beéssuuash hilaakée
balasáasak “bas
bilapáake”
baawihmaachik.

Romans 9:21

Bilaxpáakuum awáchisshisseesh hilaakée balasáasak
“bas awáchisshe” baawihmaachik.” hek.

26 Ammasshipúua baapshíishiahe Akbaatatdía kuss hilásheek.
“Bas bilaxpáake díí hawássuuk.” hehtaa hilaakée
“Akbaatatdía baa ii baa koochihtéesh is
bilaxpáake díiluk.” hek.

27 Haak Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhche iháam Isaiah
huuash hiisáa iláak hilásheek.

“Jews ahó ii biichiliakáate chimmíssuuash binnáaske
koolíluash ko kala kootúuhtaa kootáa
kooshtakáateem iléehmaachik.

28 Akbaatatdía hinna awé áake bilaxpáakkootaa an baa
chilasshihchiwíash shíassaihmaachik.” hek.

29 Isaiahsh kúh hilásheek.

“Hinné kootíhmaachik.

Akbaatatdía baa iíschiisaaleeteesh baaleetdak
balee ichíssaaannee bilikuússaalak balee
haawitáahilihmaachik awaasíualahuum
Sodom dak Gomorrah dak ala kootúua.” hek.

Jews kootéesh dak Baleiichiweeítcheesh dak

30 Hinna íwahkoosheeweesh xaxúa Jews ak kootásseesh ihch annawéewiassuuhtaa kalakoon Christ saakúuash kaláttaak Akbaatatdía ilíikalattuum annawíhchek.
 31-32 Heehtaa hileen Jews kootéesh kuk Akbaatatdía bíassaak kootáa iléelak hiliatuuk. Itchihk báheelia ílala ammaa an díoo al ítcheesh ihkaláttaak kootáa Akbaatatdía annawéelak hiliatuuk. Baleilíiaakaxpissee an díoo baatcháattaak ii ihch annawéewioohntaa báheelia aliilúuleetak. Hinna biím an daáu kooléesh alapiiák awé alakkúkuuwak áahakuuk. Jesus ala shéesh ko bíash koók. 33 Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuuash Akbaatatdía hilásheet.

“Ikaalah. Awám Israel huum kúh Zion haak ii dáasaasuuash koon Jews kootéesh héeleen biím bulushílak hawá ii awé alakkúkuuwak ii ámnichiohmaachik.

Ko bíash iichúuluuash koók.

Heehtaa ak kalátcheesh iixaxúa batchooléeoleetak ihkulupíoleetihmaachik.” huuk.

10 Bas bilaxpáakkaatuu hilísh ammaa awóolitbako Akbaatatdía kuss an bahchiwakáak baatcháatbaak bas bilaxpáakkaate Jews kootéesh ilíhkaakuulak baliachik.
 2 Akbaatatdía baa hilakuuwíakaasak chilaschitáahinmioom éwahchetaahilik. Heehtaa an baa hilakúuash ala kootéesh alaaxtúua ii xíassaak. 3 Akbaatatdía bilaxpáakeem an baa annawíhche éhkuuleetak. Itchihk íilaataahilia bale baa íkuchkim díak ii ihch annawéewiook. 4 Christ ammaa an díawilikkuuash ii baleilíiaakaxpisseeesh díawaawiilush daatdeetak Akbaatatdía kon balee annawíhchelak baliatuuk. Kooták. Akbaatatdía Christ ak kalátcheesh xaxúa annawíhcheihmaachik.

Christ biixaxúa balee iléewiak.

5 Biiluk Jews kootéesh Baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala shéesh xaxúa díawuuleetak. Moses baalaátak hilásheet. “Sapéelahtaa Baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala shéesh xaxúa díak Akbaatatdía ihch annawéehchewioolak kootáa iléehmaachik.” 6 Heehtaa Christ ala kaláttuua

ko ii Akbaatatdía annawíhche Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiiook buh. “Hilásheelaassaalak koók. “Baaiiwaakoochihtéesh kuss hawátam báakuss dáak”” (Christ ammuúss oowíam ii Baleiichiweeítcheesh bíluss ammuúss oóhchewiak). ⁷Haak “Hilásheelaassaalak koók. “Awushím ichéeshdeeteesh ak shée kooléesh kuss hawátam awuúss dáak”” (Ischawíuan Dakkaasúua kuluschiwíam ii Baleiichiweeítcheesh bíluss báakuss oóhchewiak). ⁸Christ ílaa awé kala kuss huuák balee iléewiak. Haak bale shéesh koon kala chilék. Kooták. Baleiichiweeítche ammaa ala sheetáahiluua hinné koók.

“Akbaatatdía al ilíia dákulaak élahkuum dalásuua awúualak.” huuk.

(Hinna al ilíash bik ko dii baachiweéiluk. Heem ko kaláttaalah.) ⁹⁻¹⁰Ko balee ilíash hinnéek. Akbaatatdía Jesus bale shéesh koon kaka chiléhchem balasúua awúuan éwahkuulak Akbaatatdía balee annawíhcheihmaachik. Haak baa héeleen baláak “Baxxiilaatúuash koók.” buulak Akbaatatdía balee ilíawilikkuuihmaachik. ¹¹⁻¹²Jews kootéesh dak ak kootásseesh dak xaxúa kan bach kala kootúuk. Heem Baawaalaáchim Baaxpéesh Christ ii iláak hilíashiiook.

“Sapéelahtaa kaláttuulak daasúua xawíissaaohmaataak ammaa ilusshítuuleetiihmaachik.” huuk.

Heem ak kalátche xaxúa Axxiilaatúua koók. Ak kuss chiwakáak ak bakía xaxúa baa áatchelakaashihcheihmaachik. ¹³Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhchem Joel huuash baalaátak hilásheek. “Sapéelahtaa Baxxiilaatúuash dáasaasuulak kulustakuúihmachik.”

¹⁴⁻¹⁵Baawaalaáchim Baaxpéesh kúh hilíashiiook. “Itchiwík. Akbaatatdía baam chúuss ilíash duúot baa héeleen iláak Baleiichiweeítcheesh al ítche ii iichiweéiluk.” huuk. Heehtaa Akbaatatdía baa déehchessaalak sapéen chiwaakuúk he? Haak Baleiichiweeítcheesh ak chiweéleetdak shóotaak Baxxiilaatúuash al ilíia iikukkúuk he? Iikukkúuleetdak shóotaak kaláttuuk he? Kaláttchessuulak shóotaak dáasaasak iléelak hiliatuuk he? ¹⁶Heehtaa Akbaatatdía kon bilaxpáake héelass déehkaakuuhtaa kooshtakáattaahilim Baleiichiweeítcheesh iikukkák ahkúxitituuk. Isaiahhs iiaxuatáahile bakáak hilásheek. “Akbaatatdíakaataa kootdák

an baláaush sapéeo ak balee kalátche?” 17 Heem Christ is baaaliichiwéesh ii iichiwaáush ii Jews ak kootásseesh Baleiichiweítcheesh iikukkáahkuuk. Hinna Akbaatatdía al ilíia iikukkúash ii Christ kaláttuuuk.

18 Heem koottáahilik. Jews kootéesh Christ ala kootéesh iikukkúuk. Kooták. Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiiook.

“Al iláaush awé kootáataahilia híik. Kooták.

Ammaa ala shiíosh baa ala híileettaahile híik.” huuk.

19 Kúh Israel kuhtée bilaxpáake Baleiichiweítcheesh éhchekaashtaahiluuk. Heehtaa ammaa ala shiío díawiassuuk. Kushko Moses iiaxúa koochihk ak hiláshee koók.

“Jews ak kootásseesh ak ílala ihchi bilaxpáakahchesseesh kóoush dii baa óolitbahchewihmaachik.

Jews ak kootásseesh baa éhkuuleeteesh ii dii daaskawíiwaawihmaachik.” hek.

20 Haak Isaiahsh baailíssaachissaa baa ala koottáahile baa chiwaák hilásheek.

“Ak hilaakée bii chichílisseehtaa bii óolapiohmaachik.

Ak hilaakée bii íkaawiassuuhtaa bihchi kuss awóowiawihmaachik.” hek.

21 Heehtaa Akbaatatdía Isaiahsh ihchiláakuuhchem Israel bilaxpáake ii iláak hilásheek.

“Baa baapbishéet bilaxpáakuum an baliía díassaaak bii iichúuluum kootáa awónmaalitak sápbahchewiawaak.” hek.

Kalachii Akbaatatdía Jews daásdeeakuuihmaachik.

11 Ikaalah. Biiwaxúa Israelite bii kooták. Abraham is ílannee bík. Benjamin ashammaléaxxiia ko bii hawák. An bii daáshtataatuuleetak. “Akbaatatdía ham balee iiwiátassaak is bilaxpáake Jews bílum.” baak Heétdeettaahilik. ²Baawaalaáchim Baaxpéesh ammaa ala shéesh élahchekaashtaahiluuk. Elijah huuash Akbaatatdía bakáak Israel bilaxpáake dúupiahchewiak. Heehtaa baa baapiískotaahilia Akbaatatdía is bilaxpáake koóhchek. Heem iiwiátassaak iiwiátdeetihmaachik. ³Elijahsh hilásheek. “Akbaatatdíakaataa ammaalíhchilaalakdahcheesh hawéese xaxúa dappiíok. Ak dii kalátcheesh littáchkaataxpik. Kootáa bíh bii dappeewíook. Haak dís baaiihulishoopbaaxpéesh

dasheeshéetaak baa haawiok.” hem ⁴heehtaa bakálee díak hilásheet. “Díttachissaak. Bacheé pilakisáa pilaké sáhpualichim koolák ak akbaatatdíalitdele Baal huuash kuss ishúushpattak chiwakíissuuk.” hek. ⁵Baa baapiísko ala kooté hilaakée it kooták Akbaatatdía baa daásdeekaasheesh kalako ii Jews kootúum Akbaatatdía chilakappéesh bii kooshtakáataxpuuk. ⁶Akian bachéesh ammaa hilúa ko ii Akbaatatdía chilakappíssak. Heehtaa íílaa ammaa daásdeekaasheesh ko ii chilakappík. Baaleetdak bilaxpáake an baa hilúuash ko ii chilakappilák ammaa daásdee kootássaihmaachik. Heehtaa ammaa an diáwuuash ko ii Akbaatatdía daásdeeakuulak ammaa daásdee kussaak. Heehtaa baa daásdeelak ammaa hilúuash kussaak.

⁷Heem Israel bilaxpáake al ahó iiwaachíssaak ammaa chichílakaau óolapissuuk. Akbaatatdía ala chilakappéesh kooshtakáateesh óolapuuk. Hawéese shíshetak baa iikukkúuleetak. ⁸Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuua hilíashiok.

“Istíuwishihtaa baa íkaassuuk.

Ahkúxuwishihtaa baa iikukkússuuk.

Akbaatatdía an baa dasshihtúua dak daasúua dak kulusshíim baaleete dak baa ala kooté dak kal ii baa dasshihchikaáshbioolak baaleetak.

Hinna baapé it kootúuk.”

⁹David kúh ii iliík. Hilásheet.

“Hilísh ammaa isítchiiosh ko ii Akbaatatdía ihch alíinneettaak óochiahcheih.

Awushéem awuúss xapíoh. Datchúshiih.

¹⁰ Istíúa téxiak baa íkaassaaoh.

Kootáa baa alaaxtíihmaachik.

Heelak ii baa chúuss déeoh.

Heelak kalako ii baatách xaxúa ii baailísaakaaoohmaachik.” hek.

Jews ak kootásseesh ham iléehmaachik.

¹¹ Heem Jews kootéesh baa ala kxawíiannioohtaa ihchichéhkaak ishtatáachishiohmaachik. Christ iiwiátuuash kalako ii Akbaatatdía Jews ak kootásseesh ahúm ko ilíiak Jews óolichihchewiak. ¹² Jews ak baa kalátcheleetak Christ

iawiátuuash kalako ii Jews ak kootásseesh baa áatchiluua baatcháachik. Heehtaa Jews kootúum iléewiash xaxúa atúulak kuk ammaa áatchiluuash iíscchiisaataahiliihmaachik.

¹³Hilaakée Jews ak kootásseesh díin díiluss balíwiawaak. Bacheeiiapíluupeesh bii hawám Jews ak kootásseesh díiluss bii déehchek. Haak Akbaatatdía ko ammaa bii díahche ii kuss “Ahóoh.” baak. ¹⁴⁻¹⁵Akbaatatdía bas bilaxpáakkaate Jews iwiáteesh kalako ii bilaxpáake hawéeseesh xaxúa Akbaatatdía ak is koochíiash kulussáak is bilaxpáakahkaak hilísh bas bilaxpáakkaate Jews óolitdak hiliatam aaláa ihkulupíao. Hilísh Akbaatatdía bii chúuss baa hilák hám iléehmaachik. Kúh Christ kaláttuulak ii Akbaatatdía baa annawíhchelak kalakoon ii ak shéem chilaák kaka bilaxpáakdak ko kala koottáahiliihmachik. ¹⁶Jews biiluk baaxawuaóoshe páshkuwassee baaxpáawahkaak Akbaatatdía bakúiluk. Kootáa ko baaxawúash koochihtáa Akbaatatdía ishóochissaawaak kuss “Ahóoh.” buuk. Haak kúh balapáaleem ichíhchissiia ítchilak alaakaashúuash kúh xaxúa kootúuk. Kúh Abraham dak Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh dak is bilaxpáake koóum baapéem ichíssaaaneeo kúh kootíohmaachik.

¹⁷Balám baáchuushipitkaate koon apáaliiluash awám Israel huuash dak Jews kootéesh ii baa xíassaak. Heehtaa Akbaatatdía alaakaashúua ham páshkak bitáaxiak. Haak kalakoon alaakaashúum iháam shóoshuuwia apáaleesh koon axúahchek. Heem balám shóoshuuwia apáaleesh alaakaashúuash ko kan dii kala kooták hilaakée balám apáaliiosh ichíhchissiia koon bilaxxée Jews ak kootásseesh diiluk dii baa duushíhkuuk. ¹⁸Heem dii baa áatchiluuash Jews kootéesh koóum ii kooták. Heem dilíiwaaiseessaalah. Hileen alaakaashúum Jews ak baa kalátcheleeteesh ii baa xíasseesh Akbaatatdía iwiátak pásshusheesh diiluk ii ak baatcháataatdeessaalah. Díiluh dii alaakaashúuom ichíhchissiia baa duúshdahchessuuk. Heehtaa ichíhchissiia kon dii baa duushíhkuuk. Kalaaxtássaalah. ¹⁹Heehtaa dilíiwaaiseessaak hilíasheessaalah. “Heehtaa akian alaakaashúua dápasshusak bílun an balee ala koolé díalaawialaak.” ²⁰Hinné kooták. Christ kalátchewiassuuash kalako ii pásshusak iwiátak. Heehtaa diiluk dákhalattuuash kuttácheesh kalako ii hinna baléesh

átduuuk. Heehtaa baa íaleetaatdelessaa dalásiseessaalah.
21 Akbaatatdía Jews kootéesh alaakaashúutaahileesh chilaschíssaak. Heem an dáhkalattuua koómnuulak “Balee chilaschíihmaachik.” dilíachissaalah. **22** Ikaalah. Akbaatatdía an baa daásdeekaasheesh kootáa an baa datchúshkaasheesh kalaaxtássaalah. Jews kootúum baa kxawíihiluuash ii datchúshik. Hawéechiisaa diiluk Jews ak kootásseesh dáhkalattaalakaaulak an dii daásdeeosh ii baa koochihtíihmaachik. Heehtaa koótdaassuulak díiluh dii pásshushíihmaachik. **23** Akbaatatdía Jews kootéesh ala koolíuash kaka chilaksakshiwalak kootíihmaachik. Heem ala kalátchessuua koowíiolak kúh kaka koochéetaahiliihmaachik.
24 Aaleéla Jews ak kootássuum ak baa kalátcheesh alaakaashúum shóoshiwia ílala apáaluuash ko dii kala kootúuhtaa hilaakée Akbaatatdía is bilaxpáake kan dii atúuk. Jews kootéesh alaakaashúum pásshusheesh ko kala kootúuhtaa Akbaatatdía hileen alaakaashúua kulutták kuhchisséewialak baalúussaaihmaachik.

Akbaatatdía bilaxpáakkootaa daásdeekaashkuuk.

25 Bakúpkaateen hinné ala koottáahile élahkuulak “Akbaatatdía an baa íkuchke éwahchekaasuuk.” dilíachissaalah. Heem hinna ala koottáahile xíalichihtaa hilaakée dii éhcuvwahchewiawuuk. Israel bilaxpáakeesh baa kaláttuuleetkaassaaohmaachik. Jews ak kootássuum iléewiash baapéem Akbaatatdía kuss duúolak Jews kan hilaa baa kalátcheohmaachik. **26** Heelak Akbaatatdía Israel bilaxpáake xaxúa iléehmaachik. Baawaalaáchim Baaxpéesh ammaa ala shíósh hilíashiiook.

“Akbaailéesh awám Zion huuash koon Jews
 kootéesh héeleen ko kukaa húuihmaachik.
 Heelak Jacob ichíssaaanneesh an batshúalituuash
 haawíiak xaxúa annawíhchem baa
 ilutchíitchissaaohmaachik.

27 Kooták. Shóon baa ala kxawfiannioosh
 bitáaxiwaawakbiawaalak bale baa íkuchkitcheem
 hilaa awáxpak díawaawihmaachik.” huuk.
 Kooták. Akbaatatdía Jews kooté iléehmaachik. **28-29** Heehtaa hilaakée Jews kootéesh Baleiichiweeítcheesh iiwiátuum

Akbaatatdía is koochíihchek. Kalako ii diiluk Jews ak kootásseesh dii baa áatchiluuk. Heehtaa Akbaatatdía daáskulussiisaak sapéelak chilakappilák baa ítcheesh kuúihmaachik. Akbaatatdía is baaxaalíoo kuss al ihchi baa ímmiteesh kalako ii Jews kootéesh is bilaxpáakahcheesh it íchishim ii kooták. 30-32 Akbaatatdía an baa páchkishe ko ii bilaxpáakkootaa Jews kootéesh dak ak kootásseesh dak al ilfia díassailuk. Ii kootéesh xaxúa an daásdeekaashe óowiawiak. Heem Jews ak kootásseesh diiluk baapanmasshipúua Akbaatatdía al ilíia díalaassuuk. Heehtaa Jews kootéesh kúh al ilíia díassuuk. Heem hilaakée Akbaatatdía an dii daásdeekaasuuash dilúttuuk. Kooták. Hilaakée Jews kootéesh al ilíia díassuuk. Kalako ii baapéem Akbaatatdía an dii daásdeekaasuuash kúh kaka kootákuuihmaachik.

Akbaatatdía dáashe báaxxiwaawook.

33 Akbaatatdía baatách xaxúa éhchek. Daasalakooté ak éhcheleetak. Baa an díia kúh ak éhcheleetak. Baa iíschiisaaleeteesh dak an baatcháacheesh dak an dahísee dak bahchiláshik. 34 Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuuash hilíashiok.

“Akbaatatdía ammaa dasshihché ak éhcheleetak.

Baa chiwaakuuwíoolak aliilúuleettaahiliohmaachik.

35 Akbaatatdía baa an dákbialuua kal iíschiisaa dákuuk.

Heem ii kaka baam iíewishdiaish daatdeetak.” huuk.

36 Kooták. Baatách xaxuatáhilia iiléen díak xalússhihkaalaatak kalako ii annawitáhiliak kúh ak aaláalaweesh koók. Haak baatách xaxúa ko chikittaakuukaásuulak baliachik. Bilaxpáakkootaa dáashe an báaxxiia ii baa koochihtíih. Ahóoh.

Akchiwakíim annawitáahileesh hilíatak.

12 Hinna íwahkoosheeweesh xaxúa Akbaatatdía an balee daásdeekaashe baatcháachim bakúpkaateen ii dii baawakáauk. An dii bilaxpáakuush Akbaatatdía kuuák koochihtíiaalah. Heelak koótdulak dii annawíiak isítcheehmaachik. Iwak kal an bahchiwakíiilush daache koók. 2 Hinna awé áakeen bilaxpáakeesh an bilaxpáakuua píisshe déessaalah. Heehtaa baaleettaa dalásuua dak ammaa

dáasshihtuua kulussáalah. Heelak Akbaatatdía an dii bilaxpáakuua díhch an dilúttuua kulussáalakuohmaachik. Heelak Akbaatatdía ammaa dii díahkuuash dak an baa ítche dak an baa isítchee dak an dii bilaxpáakuuash al annawitáahinnuua élahchelohmaachik.

³ Akbaatatdía bacheeiiaxpíluupeesh bii hawáhkaak hinna an bii baaláhke bakóosh ii dii baánmalaauash ii íkuxxache díluss hilásheewaa. “Bii baatcháachik.” dilíachissaalah. Haak díhchi báaxxiilaassaaliilush daachik. Itchihk bilaxpáaktaahinnaalah. Christ an dáhkalattuua ii Akbaatatdía bale baa eétitcheesh dákuuash élahchekaashdohmaachik. ⁴ Balee axúa baa shíishiaahe ahák baatcháachik. Haak ala xatáauash shíishiaahuuk. ⁵ Kúh bii ahúhtaa akchiwakíia biiluk balee bilaxpáakhawatak bale axúa hawátdak ko kala kooták. Heehtaa an baa díawuua shíishiaahik. Akbaatatdía bale baa eétitcheesh bilikkúuash hawátdak baatcháachissaak xaxúa bach kuxxúuk. ⁶ Akbaatatdía ii íkuxxache bale baa eétitchim ii balee díahcheesh ii is bilaxpáake bahkuxsúulak hiliachik. Heem ammaa dii díahkuua díaalal. Hinna íwahkooteesh Akbaatatdía dii ihchiláalakuuhchelak dilíilak an baa dáhkalattuua baa dialaaliilush daachik. ⁷Dii baa kuxshíhkuulak baa ala kíuwe kuuáalah. Dii baachimmíhchehkuulak al ilfíia ii baachimmílahcheliilush daachik. ⁸Dii baa baáliliihkuulak díalaaliilush daachik. Dii baa kuxshíhkuulak díataahilak baa baa íluuaalah. Dii bacheeítchihkuulak díhkualassaalah. Dii baa daásdeehkuulak díak ii dalásittaalah.

⁹An baa aláchissuua díataahilak baa kúassaaal. Baa kxawíiash kuk dúupiak déehkaalah. Akbaatatdía baa al ítchihcheesh díhchi kuss daxchitáahilaalah. ¹⁰Bale baa íchisheesh ala koottáahile ko ii díaalal. Haak bat chikitcheekaásaaal. ¹¹Deéla díishihtassaa baa hilikaásaaal. Akbaatatdía ko baa díalaalakuuash dalásuuua díak akúkussahkeesh aaliáalah. ¹²Akbaatatdía ammaa kulusáawilikkuuash dilíatdak dalásuuash xawíihchessaalah. Baam ihaakkéelidaht baakoon káalah. Haak kúkkan chiwakáakaalah. ¹³Akchiwakíilakupuuash ham baa kíuwuulak kuxsáalah. Baa iháaulahtaa kootáa dilíachissa óolaachissaa kussáak baa duushíhkaak óotchia alaxapúua díakuuaalah.

¹⁴ Akbaatatdía bakáak hileen ak dii baailíshehcheleesh baa al ítche ko kuss kaalakuuáalah. Baa ala kxawíiash kuk baaleetak. ¹⁵ Baaihkammáatuulak díiluh áxpak baalíhkammaataalah. Haak íiwuulahtaa díiluh áxpak díiwaalah. ¹⁶ Bilaxpáake xaxúa daásdeeak bach kuxxáhkaalah. Díiluttat ak íttaatdelessaalah. Bale baa hiléem ii díhch asítahchewiassaalah. Itchihk dii baa íaleetassaa cheeshdáa baa hilák áaahkaalah. Haak éehkoon ak baa éhchekaasaatdelessaalah. ¹⁷ Deéla bilaxpáakeem baa kxawíiam díiluss díoolak bakálee diiluk koochéessaalah. Bilaxpáake xaxúa baa al ítchihkuuash díawiaalah. ¹⁸ Kúkkan kala sáapdialalaht baawishkáa bilaxpáake áxpak ítche áaahkaalah. ¹⁹ Biilápaachawachissheen Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiok. ““Ak baa kxawíiash bílaa bakáleesh díawaawiik.” hek Akbaatatdía.” Hinna íwahkooteesh díilaa baa bakánniawiassaalah. Akbaatatdía ko díahkaalah. ²⁰ Itchihk Baawaalaáchim Baaxpéesh ammaa ala shiíosh díaalal. “Dís kootáauh alíisuulak eekuúaalah. Iiwakatuulak bilisshíihkaalah. Iwahkootduulak biláaxahcheem isshéeleem dápaxxuulak ko kala kooták.” Kooták. An dii an díakxawiiosh ii baa ilutchíittak baailusshítak áaahkuohmaachik. ²¹ Baa ala kxawíiash díhch ipúahchessaalah. Itchihk baa al ítcheesh ii diiléen dípuualah.

Akchiwakíia baleilíiaakaxpisseeesh díalaaliilush daachik.

13 Akbaatatdía hileen bacheeítche xaxúa kon pátchiik. Heem ii koolúua koók. Koon dúushiiia shóohkeewialaht díaihmaachik. Biixaxúa bacheeítcheesh ammaa íkuchkuua díawuulak koók. ² Hinna íwahkooteesh sapéelahtaa bacheeítchim iichíulelak Akbaatatdía ammaa páchkiishe ko iichíulek. Ak koochéewishdak ko bacheeítcheesh ishóoche aalioohmaachik. Iilaa ihchi díak. ³ Sapéelaht ammaa an díá ítcheelak an baa chilíileetak. Heehtaa ammaa an díash kxawíialak kuk ihchi baa aahíihmaachik. Baa al ítche díaluuash kalako ii hinna bacheeítcheesh dii al iláaulakoosh ítcheehmaachim ammaa dachílaualeetak. ⁴ An baa hilé ítcheelak ii Akbaatatdía ko baa hilakuulák ko kala kooták diin dii díalakuuk. Heehtaa hinné kalaaxtássaalah. Dii datchúshbioolak ko díaihmaachik.

Heem baa ala kxawíiash ko díaluulak dachíliliilush daachik. Akbaatatdíá ishkawáashe koóm ak baa kxawíihileesh Akbaatatdíá kon baa datchúshihchek. ⁵Hinna íwahkooteesh hinna bacheeítcheesh al ilíia dóaalá. Dalásawuuán an díalaaliish daache koóm élahkuum koótdaassuulak iिwaaláasshihche ítchiihmaachik. Heehtaa koótdaassuulak dii datchúshiohmaachik. ⁶Haak shóón hinna bacheeítcheesh an baa hilé ítcheelak Akbaatatdíá ko baa hilakuuák baa annawéelak hiliachik. Kal ii íwahkooteesh kúh dííaxua baakakíiwishdialuuash biipé hawák. ⁷Baa an dákdiiilush daache kuuáalah. Bálee ii baakakíiwishe shíshiaahé dóaalá. Hileen bacheeítche xaxúa chikittaák bilaxpáakashtehkaalah.

Bach íchissaalah.

⁸Dís baa íiwishdeetuua íiwishdialalaalakaaliilush daachihtaa bale baa íchisshe kuk íiwishdeetam ii díakaalah. Sapéelaht baa íchisshilak baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala shíosh kan díak. ⁹Hileen bale baa íkuchke xaxúa dóaalá. “Bach kataálúa díassaah. Bilitchilappéessaah. Baa ataalíssaah. Baa óolichissaah.” Hileén dak hawéese xaxúa bach aaliíak hawátkaatduulak hinné koóuk. “An díhch aláchissheesh aláxpíilasshiia kúh kootáakuuh.” huuk. ¹⁰Sapéelaht áxpíisshiia íchisshilak iáxxohchessaak. Aláxpíisshiia al aláchissuuash ii baleilíiaakaxpisseeesh xaxúa díalaataahinnohmaachik. Bale baa íchissheesh baleilíiaakaxpisseeesh kal ichéeshkussahkeesh koók.

Hinné díalaalohmaache biiwiílaalik.

¹¹Hinna íwahkooteesh awé ammaa ala kooté élahkuum Christ ala chisshíwiash kala saskáatam élahkuum kan díttaak díhchichehkaalah. An bahkaláttuwassee ko baapé baa ala kxawíia koon balee ala kulustakuuwíash it shíak. Heehtaa hilaakée kala saskáatak. ¹²Hinna óotchiash kúh itta uhpé híilaam baapéesh kúh kala húuk. Kooták. Hinna awám kxawíiash koon an balee bilaxpáake kala itta uhpé híilaak. Baa ala kxawíia ala chihpashé kooléesh kala koómmuulak koók. Chíisbishe it balee dichíssaa it baappaá balee dusshúuataaliche ii díawuulak koók. ¹³Anbihch an buluttúua annámmuulak bilaxpáakuum ala saashiiash kooléesh ko

kan balee kala kooták. Koótbaawiilush daachik. Hileén baa isshiíák káaxxuhtaak kootáa baa iluchiíttuuleetak baa ilusshítuuleetak bat bulúuak bach ilíitaak baa óolitak kootéesh díassaalah. ¹⁴ Itchihk Baxxiilaatúuash Jesus Christ díhchi koosáhtakaattaakaalah. Ammaa kxawfiannialaálissalakaashaah koochéessaak al ii koótdaawialuuua díassaalah.

Akchiwakíilakupeesh chilasshihtakaássaalah.

14 Hawátuum an baa kaláttuua kooshtakáatum baa íkuchkishiishiahe al ii ihchi baailíshehkuuash iwiátassaak sapíhkaalah. Heehtaa an díailush daache ii áxpak baa aashtáchissaalah. ² Bilaxpáakuum an baa kaláttuua ii sáapdaht duusúulak alíatdeetak. Heehtaa baa iháaum daásduupak alatshíia baa al apáale kuttát duusúuk. ³ Hawátuum bale baa duushé shóoteeh duusúuash ak koochéesseesh awássaahchessaalah. Kúh hawátuum sáapdaht duusúuash Akbaatatdía kon alíatdeetahchem ak ilúkduushisseesh chilasshihchíssuulak koók. ⁴ Bacheé ihéem ishkawáashe chilasshihchiwíassaalah. Axxilaaché ishóocheen iluú xuh xapdáhtaa Baxxiilaatúuash iluúhcthewialak kootíihmaachik. Akbaatatdía bilaxpáake sáapduusuulahtaa annawíhcheihmaachik.

⁵ Bilaxpáakuum an baa dasshihtúa “Akbaatatdía al íkee baapúum itchikaasáak hawéese kootássuuk.” hiliatuuk. Baa iháaum kúh baapé xaxúa bach kala kootúuk. Bíllaa ammaa basshihtúa al ítche ko díawaawiilush daachik. ⁶ Hinna íwahkooteesh bilaxpáakuum baapéet kuttách ítchikaashihkaak ko ii Baxxiilaatúuash chikitcheewíook. Hawátuum ko baapé ítchikaashihchessuum ko ii Akbaatatdía chikitchéessuuk. Ammaa duusúuash ii Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.” huut ko ii Akbaatatdía chikitchéeiluk hawátuum bale baa duushé shóoteeh duusúuash dak hawátuum bale baa duusúum ak duushbíasseesh. Hileen baa an duushé dilúsuu xuh dilúshissuulak shóokaalaht xawíissaak alíatuuleetak. Hileen an baa dáhkalattuua shóokaalaht xawíissaak alíatuuleetak.

⁷ Bíllaa bihchi bilaxpáakbahchessuuk. Kúh bíllaa bale shée díawaasssuuk. ⁸⁻⁹ An balee bilaxpáakeesh Baxxiilaatúuash kootíiawaawakuuk. Deéla baasúulahtaa Baxxiilaatúuash ala

kootáhche koók. Christ saák kaka chilaák bilaxpáake xaxúa Axxiilaatúua koolák hiliachik ak bilaxpáakeesh dak ak shéesh dak. Heem it balee bilaxpáaka xuh baasúulak Baxxiilaatúuash it balee baaláhkak.

¹⁰Koottáahilik. Biixaxúa Akbaatatdía al awáache ishóoche biíwohmaachik. Heelak koon balee chilasshihchíihmaachik. Diiluk baa íkuchkishiishiahe dáhkalattuuash bilaxpáakuum díasseesh chilasshihchíissaalah. Haak diiluk ko baa íkuchkeesh dáhkalatchessuuash bilaxpáakuum díash kúh awássaahchessaalah. ¹¹Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuuash hilíashiok.

“Dís Akbaatatdíoo bíik.

Ammaa ala sheewée koottáahiluuk.

“Akbaatatdía díik.” haak bashóocheen ishúushpattak bii chiwakíohmaachik bilaxpáaktatchiia.” huuk.

¹²Hinna íwahkooteesh kalako ii biixaxúa sáapdiawuulak dak sáapii koótbuulak Akbaatatdía baachiweéwohmaachik buh.

Dakúpuua iháass aaléessaalah.

¹³Heem bat chilasshihtáahkussaalah. Itchihk hilaakée daláse díak dakúpe kuss baa iháatchessaalah. Koótdaaalahkuulak aaláa ámmitak baa ala kxawiía kuhchissíioh. ¹⁴Baxxiilaatúua Jesus balee hawátkaateesh kalako ii bale baa duushé xaxúa baa ashítdeetam éwahchetaahilik. Hawátuum kúh bale baa duushé ham ii baa ashíchim haak kaláttuulak kusséesh kala kxawíik. ¹⁵Bale baa duushé ham ii akchiwakíilakupeesh iáxxolahkuulak kusséesh bale baa íchissheesh kal ii díalaassuuk. Dalátaawuuash ii baa iáxxohchessaalah. Aaláa ii baa kxawíihilak iháass déeoh. Kúh Christ kon saakuúik. ¹⁶Heehtaa aaláa ammaa díaluua ham annawúum élahkuulahtaa ak baa kalátcheleetuum baa kxawiíichiilak akchiwakíiash ko chilasshihchiwíakaak ii ilíikxawiikaauk. Sáapdialuulak díhch íassiaalah. ¹⁷Akbaatatdía an bacheeítcheesh sáapdilusak sáapishdiilak kuk dasshihchíssaak. Itchihk Akbaatatdía an balee an díahche kan díaalal. Haak Baleiláaxbaaxpeesh baa annawéesh dak al ítche áalahkuuash dak déela bale baaihkammáacheesh an bilikkuuwíash koóuk. ¹⁸Heelak an dii ala kootúuash kalako ii Akbaatatdía dii isítchiiom hawéese kúh dii chikittúuk.

19 Hinna íwahkooteesh hileen akchiwakiiwakupuuash awáxpak ítche áawahkuuwiawaawiiilush daatak an baa bahkaláttuua kannaa bat bahkuxshíwiilush daachik. **20** Bale baa duushé ham dilísuua ii ak baa kalátcheem an baa kaláttuua baa haámnaalak duushíssaalah. Bale baa dúushé xaxúa alíatuuleetahtaa baam dilísuulak kalako ii baa ihéem ii baa kxawiíannialak ammaa dilúshe duushíssaalah. **21** Ilúkdilushi xuh baáchuuwilaxxee ishdíi xuh baa sáapaacheem díaluulak hileen akchiwakíilakupeesh ii ihchi kxawíiailush daatdak baa iháattaak baa kxawíihluulak koochéessaalah. **22** Baa íwahkooteesh ii sáapdahkalattuulak diilaxúa dak Akbaatatdía dak díluttach éhkaalah. Bilaxpáakeem baa an diá “Annawík.” hilíatdak kalako ii baa ilusshíchissaak ii daásitchikaashik. **23** Sáapeem díaluulak bale baa kalátche koolássaalak baa kxawíiannialuulak ko kala kooták. Bale baa duushéesh dilísuulak annamnák ii dalásduupdak an baa dáhkalattuua koolássaam Akbaatatdía dii eéssaaohmaachik.

Baa ihée chilastáalah diiluk baaleetak.

15 **1-3** Hinna íwahkooteesh Christ hinna awé kuss híua ii ihchi daásitchihchewiassaak. Itchihk Akbaatatdía ko daásitcheewiak. Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiio dáhchichelahchek buh. “Bilaxpáake dii íiwaaxak huuhtaa ala koottáahileesh bii bii íiwaaxuuk.” huuk. Hinna íwahkooteesh hawátuum balee héeleen an baa kaláttuua baatchaatáauk. Heem ak kootásseesh bahkuxshíwiilush daachik. Hawátuum bale baa íkuchke shíishiaahé ak kalátcheesh aliípdeetbahchewook. Bíluttachkaak ammaa ii balee daásitche kuttát bahchichíilissaawook. Itchihk akchiwakiiwakupuuash ko bahkuxsák ko daásitchiwaawiiilush daatak bilaxpaaktaahiláum ammaa kaláttuush kannaa áxpihcheohmaachik. **4** (Baapammasshipúuash Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan ammaa baalaátuuash ii baa éwahkaak deéla ammaa ala shíosh ii balasátcchutak an baluúo chichúchik. Kalako ii an baa biáwuuuwishik.) **5** Akbaatatdía balee daasátcchuchihkaak an baluúo chichúttaak hilísh Christ Jesus píisshe itshannéetaa daláak ii bach ilíilahkalattaak dii

koowáteeak kalako ii ítche áalahkuuk. ⁶Kúmmaam dáaptuua hawátdak ko kala kooták Baxxiilaatúa Jesus Christ Iilápxe Akbaatatdía dáshe díixaxua báaxxiuluulak baliachik.

**Jews ak kootásseesh Baleiichiweeítcheesh
kúh kal iikukkúuk.**

⁷Christ dii ii biátassaam díiluh bach iiwiátassaalah. Koóduulak bilaxpáake an dii íkuua Christ ala kooté dii kootdák Akbaatatdía dáshe báaxxiaoahmaachik. ⁸Christ biiluk Jews ammaa an díawilikkuuash kalaaxtássaalah. Ii koochéesh Akbaatatdía baa ala sheé díait ko ii baa xíassaahchewiak. Iwak díak Akbaatatdía Abraham dak Isaac dak Jacob dak ala kuss ihchi baa ímmiteesh kootáhchewiak. ⁹Haak kúh Jews ak kootásseesh Akbaatatdía an daásdeekaasheesh ii dáshe báaxxiak kuss “Ahóoh.” huuk. Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan ammaa baalaátuuash David Akbaatatdía kuss baláxak hilásheek.

“Hileen Jews ak kootásseesh héeleenmaalak díss hilásheewaak.

“Akbaatatdía díik.” baawiik.

Haak iichiwakáauwuua ii daláshe báaxxiwaawihmaachik.” haak

¹⁰kúh iháahte

“Jews ak kootásseesh baalíhkammaataalah.

Akbaatatdía is bilaxpáake áxpak baalíhkamaataalah.” haak

¹¹kúh iháahte

“Jews ak kootásseesh díixaxua Akbaatatdía dáshe báaxxiialah.

Bilaxpáake díixaxua dáshe báaxxiialah.”

¹²Kúh Isaiah huuash koóm Akhuuwíash Awóonmakaauh ii hinné baalaáchik.

“Jesse huua ichíssaaannee héeleen hawátam huuwíak.

Jews ak kootásseesh is bacheeítuuash koóihmaachik. Heem ammaa bíosh koóihmaachik.” hek.

¹³Hilísh Akbaatatdía ammaa biáwwuash ammaa bahkaláttuuash kalako ii dalásitchishtak bach ilílihkalatchelohmaachik. Baleiláaxbaaxpee an baatcháache ii Akbaatatdía an baa biálua kannaa áxpíhkaalah.

Paulsh an baalaáche is biipé hinné koók.

14 Bakúpkaateen díiluh baatách xaxúa élahcheliilush daache kal élahkuum biiwaxúa bít éwahchetaahilik. Kúh bat baánniliitilaawialuulak kootíihmaachik. Díinnaaxuoo baa dalásdeekaasuum bít éwahchetaahilik.
15 Heehtaa ammaa balaácheesh awíuan hám bakúpkaatuu dii bahchilastaachíssaak baa shíishiaahe dii chichéhchewahchewiawuuk. Ii kootéesh Akbaatatdía bii dáasaasak Christ Jesus bii baa hilakuúhchewiak Jews ak kootásseesh Baleiichiweeítcheesh bii chiweéhchek.
16 Akbaatatdía is Baleiichiweeítcheesh an baachiwéesh ii ammaa an díaweesh akchiwakíiwacheeitche an baa hilúuash ko kan bii kala kooták. Heem Baleiláaxbaaxpee Jews ak kootásseesh annawíhchelak baliacheesh kalako ii Akbaatatdía ko kuúohmaachim isítcheeihmaachik.
17 Hinna íwahkooteesh Christ Jesus balee hawátkaatam Akbaatatdía an baa díawaawakoosh basítchiwaak. **18** Christ an bii chúuss baa hiléesh kuttách baa bahchilastaachíssaa ii baláak ammaa ala sheewéesh dak ammaa an diáweesh dak kalako ii Jews ak kootásseesh Akbaatatdía ammaa an díahcheesh díoolak baliachik. **19** Heem Akbaatatdía ii bii baa hilák áalammaahiluum an baatcháache ii díash dak Baleiláaxbaaxpee kúh an baatcháacheesh dak ii hawass baaláweesh Jerusalem kalakoon aa awám Illyricum huuash dáskeeesh kootáa hinna Christ is baaaliichiweeítcheesh baatách xaxuatáahilia shóoleeht dakkátbaak. **20** Baa ihéem an baa baachimmíhche áakeen baa áxpiwahchewiawaassaa biwaachíssaak baa díawaak baatcháatbaak hinna baleiichiweeítcheesh bilaxpáakuum Christ it ii iikukkúuleeteesh baachiweewiáwaak. **21** Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiiook.

“Bilaxpáakuum ii kuss áxp iichiwaáuleeteesh dak iikukkúuleeteesh dak shóon ala koottáahile iikukkúulak éhcheohmaachik.” huuk.

Paulsh Rome kuss déewiak.

22 Hinna íwahkooteesh puuchíta díluss boowiáwaawehtaa biípbisak anmeéleetiik. **23** Heehtaa hilaakée hilihtée ammaa

díawaawiawee kan biháalak báalee sáawaacheem díiluss boowiáwaak anmeeéleetak ²⁴Heem hilaakée kala koótbawwiik. Awám Spain huuash kuss baaléewiawaak awóochiak dii awákawiaawiwuuk. Dii awáxpak koon baalitéelitak kan baaléewiawaalak bii dáhkuxshilak baliachik. ²⁵⁻²⁷Heehtaa Macedonia dak Achaia kuhtée akchiwakíia daashístaak bálee dúttak Jerusalem kuhtée akchiwakíicheeshkaate ii kuxshiwióok. Iilaa daáskootak díoohtaa kootáa Jerusalem kuhtée Akbaatatdía is bilaxpáake kuxshíilush daachík. Jews kootéesh baleiichiweeítcheesh ak kootásseesh kuss aaluúok buh. Heem kúh Akbaatatdía ammaa ala kúuash ham ii Jews ak kootásseesh hileen Jews kootéesh kuxshíilush daachik. Heem it boossáa koochihk Jerusalem kuss baaléewiawaak Akbaatatdía is bilaxpáake ak kooléesh ko bálaaum ii kuxshiwióo ko aawaaléewiawaak. ²⁸Iwak biháalak hileen bálee an dúttuuash xaxúa bahkukdák kalakoon Spain kuss baaléelak hilaa dís ashbínmaanmiik. ²⁹Eehkuhtee baalák Christ is baleiichiweeítche koon baa ítche ahóom díiluss aawoówihmaachik.

³⁰Bakúpkaateen bale baa íchissim Akbaatatdía Iláaxpaaxpee bilikkúuash dak Baxxiilaatúuash Jesus Christ dáshe ii díawaak dii baawakáak bii áxpak Akbaatatdía kusseé chiwakáawakkaasaalah. ³¹Akbaatatdía bii íasseelak hileen akchiwakíissee Judea kooléesh bii diákxawiassuulak Akbaatatdía is bilaxpáake Jerusalem kooléesh an bahkuxshiwiáweesh kootdák ii daásittuulak ii chiwakáawakaalah. ³²Akbaatatdía daasalakootéesh koolák díiluss boówihmaachik. Kalako ii hilaa balásittak bihchissák bach awáxpak baawihkammáatbuuk. ³³Hilísh Akbaatatdía an dii bilaxpáakuua itche dii dahkúhkuuash díixaxua dii áxpak koolíh. Akbaatatdía kootáhkaalakuulak bahchiwakáak kusseé “Ahóoh.” baak.

Paulsh bilaxpáakuum kuss “Shóotaachi?” hek.

16 Bakúpuua Phoebe huua Cenchreae kuhtée akchiwakíialaxuache is bacheeíttuua hawám bale baa íchisshe ko bíash áappaa díiluss déewahchek. ²Baxxiilaatúuash ko is bilaxpáakam bilaxpáakashtehkaalah. Akbaatatdía is bilaxpáake ala kootúua koók. Bii dak

bilaxpáake iiahúum ak balee kuxshé koók. Heem chiikúss baa ala kúummishdak kuxsáalah.

³Díixaxua díiluss “Shóotaachi?” baahtaa hilaakée hinné baawalaátak ii dii héeluuan hám dii balasáashbiawuuk.

Priscillash huuash dak Aquilash huuash dak “Shóotaachi?” baak. Bii áxpak Christ Jesus baa hilakuúk buh.

⁴An bilaxpáakuua ihchi baatcheesshíiak bii kuluschiwíook. Kusseé “Ahóoh.” baak. Heehtaa bittáchissaak Jews ak kootássuum akchiwakíiash xaxúa kúh kootúuk.

⁵Haak akchiwakíialaxuahcheesh aasúuo kooléesh kusseé “Shóotaachi?” baak. Kúh biilápaachkaate Epaenetus huua kúh kusseé “Shóotaachi?” baak. Haak Asia kuhtée Christ ak kalátczewassaakaasheesh koók.

⁶Kúh Marysh kusseé “Shóotaachi?” baak. Baa hinnákuua baatcháatcheik.

⁷Kúh Andronicus dak Juniash bas bilaxpáake hawúum kusseé “Shóotaachi?” baak. Bii áxpak anmaalaxtíuashe ishkawíualuuk. Hileen bacheeiiapíluupeesh hileen bacheé dúupta ammaa iisaléhchekaasuuk. Bii iíschiisaa kukaa akchiwakáauk.

⁸Ampliatus kúh kusseé “Shóotaachi?” baak. Baxxiilaatúuash kon baaláhkam bii biilápaachkaatak.

⁹Urbanus kúh balee áxpak Christ baa hilakúuash dak biilápaachkaate Stachys dúupta kusseé “Shóotaachi?” baak.

¹⁰Kúh Apelles huua kusseé “Shóotaachi?” baak. Baa chúuss déekaashe dakkaták Christ ala kaláttalaacheesh xíassaaahchek. Aristobulus huua dak aasúuishkawuuash kúh kusseé “Shóotaachi?” baak.

¹¹Kúh Herodion bas bilaxpáake hawám kúh kusseé “Shóotaachi?” baak. Baxxiilaatúuash ak kaláttuum Narcissus huua aasúuishkawuuua koolúuash kúh kusseé “Shóotaachi?” baak.

¹²Tryphaenash dak Tryphosash dak biilápaachkaate Persis Baxxiilaatúuash baa hilakuuák baatcháattuuash kúh kusseé “Shóotaachi?” baak.

¹³ Rufus Baxxiilaatúuash an baa hilakuúm asíiteesh dak isahké bii dáake ko kala koótcheesh dúupta kúh kusseé “Shóotaachi?” baak.

¹⁴ Asyncritus dak Phlegon dak Hermes dak Patrobas dak Hermas dak akchiwakáaum áxpak chiwakáaush kúh kusseé “Shóotaachi?” baak.

¹⁵ Philologus dak Juliash dak Nereus dak akúpbiakalishte dak Olympas dak Akbaatatdía is bilaxpáake xaxúa áxpak chiwakáaush kúh kusseé “Shóotaachi?” baak.

¹⁶ Háwattan bach alákuulak “Shóotaachi?” haak bach baa iháahchessaalah. Hilihtée akchiwakíalaxuacheshiishiahe xaxúa díiluss “Shóotaachi?” huuk.

Paulsh an baa baáliliia ii háakeesh

¹⁷⁻¹⁸ Biilápaachkaateen dii baawakáauk. Díhch íassiaalah. Bilaxpáakuum dii bach ilfíchihchewioosh dii baa bachílapéehchewioosh baa iháass aaléewioosh an dii baachimmíhkuuwasseesh ko iichíuluuk. Ko bilaxpáakeesh Baxxiilaatúua Christ baa hilakuússaak. Itchihk íílaa daasalakootúua kuttách ko díawiook. Ilíiehkaak ilíiitchikaatak ii bilaxpáakuum baa al attáleetaachkaateesh kúailuk. Kooxiíssaalah. ¹⁹ Baleiichiweeítcheesh ammaa ala shiío díaluum akchiwakiía shóoleeht éhkuuk. Ii balásittak baawihkammáachik. Ak baa éhcheleetdessaa kalako ii baa ítche ko díalaak baa kxawíia kooxdííssaalohmaachik. ²⁰ Ko bilaxpáake kooxdííssuulak Akbaatatdía Chiísbishe kala shíassaa an baatcháache haawéelak dís daátdaaloohmaachik. Heelak an dii bilaxpáakuua itche dii dahkúhcheohmaachik. Baxxiilaatúuash Jesus Christ dii baa áatchinnaachiíhcheoh.

²¹ Timothysh bii áxp baa hiléesh kúh díiluss “Shóotaachi?” hek. Haak Lucius dak Jason dak Sosipater dak bas bilaxpáake hawúum kúh kootúuk.

²² Tertius huua bíik. Paulsh is ak baalaáchkuuash bíik. Heem bíh bii akchiwakíim díiluss “Shóotaachi?” bíh baak.

²³ Gaius díiluss “Shóotaachi?” hek. Akchiwakiíalaxuahcheesh aasúua koon chiwakiíiluk. Haak Paul bíim bíh hileén baalichíík. Erastus hinna awaasúualaho

is akbálaakulaau koóm dak akchiwakíiwakupuua Quartus díluss “Shóotaachi?” huuk. ²⁴Baxxiilaatúuash Jesus Christ díixaxua dii daásdeeakuuoh. Kootáhkaawilikkuuih.

Paulsh hinna ala chiwakíia ii iháalik.

²⁵Shóon Baxxiilaatúuash Jesus Christ is baleiichiweém ítcheesh ii balfit hilásheewaaik. “Akbaatatdía an baa dáhkalattuua kannaa áxpihcewialak kootíihmaachik.” Iwak baleiichiweém ítcheesh koottáahilim Akbaatatdía baauhpawassáako xíakaattaak dúushiihtaa ²⁶hilaakée kan baa ala koottáahileesh aaiikuschík. Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh Christ al ii baalaátuuash Akbaatatdía balee chiweetaahiláak “Baa chiwáalah.” hem koótbuuk. Baa ii baa koochihtéesh Jews ak kootásseesh alakuluushfishiaahe xaxúa kaláttuulak kalako ii ammaa an díahche díoolak hiliachik. Iwak díawuua ii al ilíia koottáahileesh ko ii kaláttuuk. ²⁷Jesus Christ ammaa an díash kalako ii hilísh bilaxpáakkootaa Akbaatatdía kuttáchkaateesh baatách xaxuatáahilia éhkaalaacheesh dáashe báaxxiio ii baa koochihtfih. Ahóoh.

Paulsh GALATIA kuhtée akchiwakíialaxuahcheesh ala kuss baawaalaátdeehcheesh hinné koók.

Hinna baa baalaáche bassáachiahte hinné koók.

1 Paul huuash bíik. Hinna baa baalaáche díiluss déewahkuuk. Jesus Christ bacheéom alapátcheesh bii hawáhcheesh ko dii chichéhchewahchewiawuuk. Bilaxpáake alaxuáhchelak kon bii pátcchissuuk. Bilaxpáakdak kon bii báasak bii déehchessaak. Baaleettaa Ischawúuan Dakkaasúua bale shée koon Iilápxe Akbaatatdía chiléhcheesh kon bii báasak kon bii déehkaak alapáttuuash bii achíhkuuk.
2 Hilihtée akchiwakíiwakupuuash an baawalaáche éhkaak iixaxúa “Itchik.” huuk. Eek awé Galatia huuash kuhtée Jesus Christ akkusschiwakíialaxuahcheesh hinné baawalaátak dílussee “Shóotaachi?” buuk.

3 Hilísh Baksáau Akbaatatdía dak Baxxiilaatúuash Jesus Christ dii íchisshikaasak dii daásdeekaasuulak ko ii bahchiwakáak baakoon ítche dii daachíhkuulak baliachik.
4 Ischawúuan Dakkaasúua Baksáau Akbaatatdía al ilíia díash ko ii íílaa baa kxawíianniawuuash ii saawilikkuúk. Bilaxpáake Akbaatatdía alaaxtúuash ammaa an díoo dak an baa dasshihtúua dak batshúook. Heehtaa Jesus saawilikkkúuash baa ala kxawíia koon ii balee kulustawilikkuúk. **5** Haak

Akbaatatdía dáshe báaxxiwaawakaush ii baa koochihtalaatdák ko ii bahchiwakíik. Hilísh kootíih.

Baleiichiweeítcheesh hawátkaatak iháaleetak.

⁶Kuk kala hilaa dii awíhchish baalaáhak iháass bii baashihtéelem Akbaatatdía kak alíhchish daléewialuu. Akbaatatdía Christ chíuss baa hilák dii dáasaasak baa al ítcheesh ko dii aaliíwiook. Hilaakée bale iichiweé iháum bale biíssheesh bacheéom “Christ is baaaliichiweeítche koók.” helitdeleloosh ko kuss díiskussaak díiluh dáhkalattuuk. Ammaa an díaluua ii bii daásxawiikaashduuk. ⁷Jesus al iichiweesh baa ala koottáahileesh koók. Baleiichiweeítcheesh ihée hámneetak. Iwak ii sheewéesh bilaxpáakum baleiichiweeítcheesh helitdeleloosh ala chiweéíhaattaak ammaa ala shiío áxpihkaak ii dii baa hawátduuwiiliak ii dii baa bach ílapeeok. ⁸Heem baleiichiweeítcheesh ii díiluss baláum dáhkalattuash dúushiissaalah. Eehkoon sapéelaht bílu xuh bilaxpáakiapawisheem koó xuh huuák hileén kal an baa dii baachiwaáush kulussáak iháatchelak kal ihchi xawíiam kuk kal Akbaatatdía bilée isée héelass déehchelak ko baakaalík. ⁹Hinné hilaa dii baachiwaáhuuash kala chii sheewáawiik. Baleiichiweeítcheesh dii baachiwaáush kan díukkak dáhkalattuuk. Dúushiissaalah. Eehkoon kal íliaa sapéelaht baa dii chiwaáu iháatchewioolak Akbaatatdía baawakáak ko bilaxpáake baa haawéewahchewihmaachik.

¹⁰(Kal íwahkootak ammaa ala sheewéesh ii baa xíassaawahkaak bilaxpáakeem ko daásitchiwaalak ii baa ala sheewée dak baa an díawee dak ko ii bii sapéelak baliachissaak. Ammaa díaweesh Akbaatatdía ko kuttách díawaawakum ko ii daásitchiwaalak baliachik. Baaleettaa ammaa díaweesh bilaxpáake ii bii isítchiolak it baliatdak Christ ammaa díawaawakoosh akúkussahkee aawaássaawihmaachik.)

Hilíatam kalako ii Paulsh bacheeiiaxpíluupe hawák.

¹¹Ikaalah bakúpkaateen. Hinna baa dii baachiweewíwuuash éhcinkaasak kalaaxtássaalah. Hinna baleiichiweeítchim ii dii awáxp biichiwaáush bilaxpáakan díassuuk. ¹²Baaleetak bik éehkoon bilaxpáakdak kon bii

éhchehchessaak. Haak kúh éehkoon bilaxpáakdak bii baachimmíhchessaak. Jesus Christ koók ak baatát bísee baa xíassaaahcheesh.

¹³Iísko an bii bilaxpáakeesh an dii chiwaáush kuk kala koók. Jews kooté ala chiwakáauh koótbaak díawaakaashik. Haak “Akbaatatdí a kuss chiwakíikaatcheesh cheesúuk.” baliachissaa baailíshekaashbaak baa haawítáahinmaawiawaawaalichik. ¹⁴Deéla Jews ala chiwakáauh akúkussahkee aawaám an baa díawee bii al íkuxxate ammaa hiltúua iíschiisaa bii koolák. Haak bas baaxaalíoo ammaa balee baálilaauh an bilaxpáakuua ammaa chikittúuash kootá dak ko ii bihchi baailíshekaashbaak.

¹⁵Heehtaa bii annihiissahtaa basahké dáakisshe koon kal an bii al apaahnéesh kukaakan Akbaatatdí a bii daásdeekaashbakoosh ko ii bii dáasaasak bii ilfiik.

¹⁶Daasalakootéesh dáakbacheesh bii éhchehkaak Jews ak kootássee héeleen dáakbacheesh is baa al iichiweeítche baachiweelák hiliachik. Koolaléesh “bale iichiweeítcheesh huua sáapa xuh” baak baaík bahchiwáxxussaak. ¹⁷Baaleetak koolaléesh awaasíualaho Jerusalem kuss baaléessaak bii iíschiisaa Jesus alapátcheesh awáxp biichiweewiáwaassaak. Itchihk kootáa awé Arabia huuash ko kuss baaléek. Haak kalakoon awaasíualahum Damascus huuash kuss bahchisshíik.

¹⁸Akbaatatdí koóm dáakbachee bii íkaahcheesh kan báalee dáawiiliche dasshipík. Heem kala hilaa Jerusalem kuss baaléek. Cephas huuash ko awákaawiawaak ii baaléek. Heem bii koolé baapé axpíchiaxxukaatak. ¹⁹Deéla hinna bii kooléesh Baxxiilaatúuash akúpe James kuttách awákaak ihée alapátcheesh awákaaleetak. ²⁰(Hinna díiluss baawalaátuuua ammaa sheewée koottáahilim Akbaatatdí éhchek. Bii biísshissaak.) ²¹Jerusalem baaléela kalakoon awúum Syria huuash dak Cilicia huuash dak kuss baaléek. ²²Koolalé awé Judea huua kuhtée akchiwakíialaxuahkaheesh bii iikukkúuwishihtaa it bii íkuuleetam bii shóotkaashdak bii alaaxtúuk. ²³Heehtaa hinné bii ala kooté ii iichiwaáum iikukkaáhaahkuuk. Baawakússeen hilíashiio xíassaaak “Bacheém akchiwakíia balee baailíshekaassaak balee haawéewiash koóm baleiichiweéitchim bahkaláttuuash

bilaxpáake ko ii chiwaalatchík.” huuk. 24 Kal íwahkootak. Heem hilaakée bii ala kootéesh ii Akbaatatdíash dáashe báaxxiok.

Paulsh dak hawéesee Jesus ala pátcheesh dak

2 Heem báalee axpíshoopam dasshipím hilaa Barnabas awáxpak Jerusalem kuss bahchisshíik. Titus huuash kúh aawaaléek. 2-3 Ala koottáahile kal ii baaléesh Akbaatatdíash bíss hilásheek. “Kuss daléelak koók.” hem koótbaak. Heem ko baalák James dak Cephas dak John dak deéla hawéesee akchiwakáauwacheeitche dak awákaak. (Ak dii baálilaau hilaa díluss duíosh koóuhtaa hileen bachéesh chikitcheekaásuuk.) Hileen bachéesh awáxpak bittátbaak kalakoon íluttach baachiweék baleiichiweeítcheesh Jews kootásseesh kuss al ii baachimmíwahkaawaalicheesh. Kooták ii koótbee ammaa díaweesh dak iísakkussee ammaa díawaawiawee dak baa annawitáahinmaam ko éhcuvwahchewiawaak. Kúh ittákkaataahilia ii bihchi baasshihchíwaawiawaassaak. Shóohtaa shóotdak hinna awápse Titus Greek kootéesh áaxxaapashkuuash kuk díassaahaa alátdeetahkuuk. Kooták. Ko ii íluttataattaa koótbee 4hawátuum balee atkaáshdeetdelelaak bilaxpáake ham kon déehkuum balee héele koolúuk. Hiláshiiok. “Christ Jesus dáhkalattuuash ko kuttátduulak baa balappahkúuleetak.” haak ko balee kalátchehchewiook. Heem Christ Jesus an bahkaláttuuash kalako ii baleilíiaakaxpissuum bilaxpáakan díoosh kan balee isaawiaxséelasseeesh ii ammaa ala sheewée ko ehkaáhmiook. 5 Heehtaa baa ialitdáhtaa biikukkuwiáwaalichissaa iichúuwekaasuuk. Kooták. Ii koótbuua hinna baleiichiweeítcheesh ala koottáahileesh bale biísshe ii annaachíssachihchessuulak baliatuuk. Ii koótbuua hinna baleiichiweeítcheesh ala koottáahile ko bahkulusáawalakuulak díluh dílikukkak élahkuulak baliatuuk. 6 Deéla hileen akchiwakáauwacheeitcheesh biixaxúa bahchikittúuash iak Jews kootásseesh ammaa baachimmíwahcheesh kulusshíissaak áxpihchessuuk. (Akbaatatdíash kuk bilaxpáake xaxúa bach kuuxxáhchem hileen akchiwakáauwacheeitcheesh koóuhtaa bakúteen bii baheeléelichissaak.) 7 Baaleettaa Akbaatatdíash bii báasak bii baa aláachkis déehkaak hileen Jews kootásseesh

baleiichiweeítcheesh ii kon bii kuss ilíihchem ehkaáhuuk. Heem Petersh kúh kala kooták Akbaatatdíá báasak Jews ii kuss ilíihchek. ⁸(Kooták Akbaatatdíá baa héeleen Petersh páttak an baatcháacheesh kuuák Jews baleiichiweeítcheesh chiweéhchek. Heem bíh kala kooták bíim baa héeleen bii páttak Jews kootásseesh bii chiweéhchek.) ⁹Deéla shóon James dak Cephas dak John akchiwakíiwachéeitchikaasheesh koóush Akbaatatdíá ammaa bakóosh kal éhkuulak Barnabas dak biilápte balee ischiáxachiok. Heem ii kootúa bach ilíia bahkaláttuum Akbaatatdíá hileen Jews kootásseesh balee áxp baa hilíhkaak ílüh Jews kooté áxp baa hilíhchek. ¹⁰Baa hawátkaatam balee koochéehkuuk. “Jerusalem koon balee héeleen baa baatcheeshkáateesh chichéhkaawilikkuuak chiwakáakuuak kuxsakuuakáalah.” huum kala koók. Kalako koótbaawaalichik. Heem an bahkuxshé kuss biwaachíssaaik.

Antioch kuhtée koon Paulsh Petersh aliláshik.

11-14 Kal íwahkootam kalakoon awaasíualaho Antioch bii koolám Cephas húula hiiák kuhtée baakoon ik hileen Jews kootásseesh akchiwakíiwakupuaa áxp baa duusák dakhúk. Heehtaa bacheéom James ak áxp baa hiléesh Jerusalem kukaa Antioch kuss duúok. Kala kuhtée diíolak Jews kooté akchiwakáaum baleilíiaakaxpissee ak aáchiweesh Cephas ko alaxaxxfík. Heem kal alíass shikkúalaak hileen Jews kootásseesh áxp baa duushíssaak. Hinna ammaa an dáa iháatcheesh xíassaakaashik. Iwahkoocheem kalakoon hileen Jews kooté ak Antioch bilaxpáakeesh akchiwakíiwakupuuash kúh kootúuk. Al ihchi dutchalaaxtáaum baa píisshe daáhuuk. Kalako ii Barnabas koóhtaa heelem kúh koochéek. Heem baleiichiweeítcheesh ala koottáahileesh kal aáchiwissuuash awakaáhik. Heem kootáa Cephas baa al iháatdiash akchiwakíash ishóotuuuan ii anmaláshik. Koochéessuuulak baliachik. Heem akchiwakíash iixaxúa éhkuulak baliatak al iikukkúuan Cephas kuss hilásheewaa. “Dii Jew kooták. Heehtaa hilaakée Jews kootássee ala xatáaush ko kan dii kala kooták baleilíiaakaxpissuuash Jews kootéesh ammaa kaláttuuash dik baa ialeetdáht hinné áhte díalaaleettaahilik. Sáapii hileen Jews kootásseesh Jews ala kootúa kuk koótdahchewialaa? Iwak kuk baa chichéelichissaak.” baak.

**Jews kootéesh dak kootásseesh dak ala
kaláttuuash ii iléehomaachik.**

15 Jews ak kootásseesh dílum baleilíiaakaxpisseeesh alaáchiwissuuk. Bassée balee kootássaaik bílu dak baksáau dak balee Jews kootdássheen. **16** Bilaxpáakeem hileen baleilíiaakaxpissuuash kuttát píshe daáulak Akbaatatdía baa annawéessuuk. Heehtaa bilaxpáakeem Christ Jesus ko kala kuttáche kaláttaaak heelak kal ii baa annawéek. Iwak ewahkaáhuulak bíluh Christ bahkaláttaaak balee baa annawéelak baliachkaasuuk. Kooták Akbaatatdía hilíasheek. “Bilaxpáakshoolahtaa hileen baleilíiaakaxpissuuua píshe dáak ii baa annámnewialak baaleetiihomaachik.” hek. **17** Deéla Christ dak balee hawátkaataak ii Akbaatatdía al íkee balee baa annawéem kalako ii bíluh Jews baleilíiaakaxpisseeesh awaáchiwuua koómmuuk. Heelak baa ala kxawíianniawuu? Christ bilaxpáake píshko páachilaak baa kxawíihilihchewia? Baaleettáahilik. Baleilíiaakaxpissee aáchiwissuua baa ala kxawíihilissuuk. **18** Baleilíiaakaxpisseeesh kan baa hámneetam ewahkaáhim ii baa baachimmíwahchek. Hinna íwahkooteesh kalako ii kootáa hilaakée “Baleilíiaakaxpisseeesh kal ii bilaxpáake ilúuash koók.” baawiaweesh bii ak baa kxawíihile ii xíassaaiahmaachik. **19** Hilaakée ala kootéesh baleilíiaakaxpisseeesh kon bii iléessaak. Baleilíiaakaxpisseeesh ko ii éwahchek. Kalako ii baleilíiaakaxpisseeesh kan bii ala hiilítdeetak. Akbaatatdía an baatcháacheesh ii díak ii bii iléem kala píshe baaléewiawaak. Akbaatatdía Ischawúuan Dakkaasúua dak balee hawátkaataahchem awáxpak baawatbakálee bii kuss dakkaasúulak ko kal kooták. **20** Heem hilaakée bik kan bii baa hámneetam Christ balasé awúualak. Heem hilaakée Akbaatatdía dáakbachée an bii bilaxpáake baatách xaxuatáahilia ko díawaawakak bahkalátchekaashik. Ak bii íchissheesh bii annaachíssatak saawakóosh koóm ii koótbaak. **21** “Akbaatatdía kootáa balee anníhiissaahaa an balee daásdeekaashbilikkuuash baa hámneetak.” baassaak. Baaleetdak Jews kootéesh is baleilíiaakaxpissuuash kal ii balúulak Akbaatatdía al íkee ii balee baa annawák bakaáulak kootdák Ischawúuan Dakkaasúua ittákkaataahilia shéehomaachik.

Baleilíiaakaxpissee koó xuh baa kalátche koó?

3 Hileen Galatians baa élahkuuleetdassheen Ischawúuan Dakkaasúua kala sáapii sheelák éehkoon kúmmaam baa axuawaalaátuua ko kala koótbaak dii íkaaitcheewahkaak íwahkootbeesh hilaakée sapéelak dii iháass aalaáuk. Ilíalahkalattuuash kalako ii Jews is baleilíiaakaxpissuuash kalako alaáchimmialuuk. ²Hinné kaka sheewée beéshiaaweechik. Hinna baleiichiweeítcheesh díkukkuuwasseesh Akbaatatdía dáakbachee dáhkalattuuuk. Kalako ii Baleiláaxbaaxpee dilúttuuk. Baleiláaxbaaxpee ii dilútcheesh hinna baleilíiaakaxpisseeesh al iláaush díaluuash kussaak. ³Kuk kala hinna baa díaluua chichéelichissaak. Koochihk áa Baleiláaxbaaxpee ii daláwuuash ítcheesh kalakoon hilaakée akúss shílatak “Kal ammaa an díawee bílaa ii bihchi baa annawitáahinmaawiwaalak kootíihmaachik.” diliatuuk. ⁴Jesus Christ an dáhkalattuuash ii hileen baa al ahchúuss daláak an baalilísheesh “Koolíash koottalée an baawilísuuleetiish daachik.” diliatuu? Hilaakée kuk ii baa daasshihkéeliilush daatak hileen baa ala chúuss daláaush baatcháachik. ⁵Hinné kala chii ko ii dii chichéhchewahkuuk. Akbaatatdía koóm Iláaxbaaxpeesh dii áakuuan páaxxutaahilik. Haak dii héeluuan baa baatcháache díak. Baleilíiaakaxpisseeesh díalaalakaauash ko ii kootássaak. Baaleettaa baleiichiweeítcheesh díkukkak Akbaatatdía dáakbachee dáhkalattuuash ko ii kooták.

⁶ Abraham ichíssaaannee Jews bíluk. Dasshihkaáulak ala kootéesh íkaalah. Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiiook. “Akbaatatdía kalátchek. Heem Akbaatatdía al íkee an bilaxpáake ítchikaatak baa annawík.” ⁷Heem íwak kal ii élahcheliilush daachik. Akbaatatdía ak kalátcheesh Abraham ichíssaaannee koottáahile koóuk. ⁸Deéla Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuua hilíashiiook buh. “Akbaatatdía iíschiisaataahilia hilíasheek. “Hileen Jews kootásseesh an bii kaláttuuash ii baa annámmahkaak ínmaawiik.” hek.” huuk. Hinna íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdía koóm Abraham baa ítchim chiwaák hilíasheek. “Díim kalako ii awé kootáa bilaxpáake an baa áatchilakaauash díawaawakbiik.” hek. ⁹Heem íwak hinné ii éwahkuuk.

Abraham Akbaatatdía kalátchekaashim ko ii Akbaatatdía Abraham baa áatchilahkaalaachik. Heem kal íwahkootam bilaxpáake xaxúa Jews kooté dak Jews kootássee dak Akbaatatdía ak kalátcheesh kuttáchkaat kúh Abraham ala kooté kootíohmaachik. Kúh an baa áatchilakaauh díakuuk.

¹⁰ Deéla hileen hawátuum “Baleilíiaakaxpisseeesh al ilíiash díawaalak Akbaatatdía al íkee bii baa annawéek.” ak hiliacheesh Akbaatatdía datchúshiihmaachik. Kooták kan baalaátak hilíashiio. “Sapéelaht baleilíiaakaxpisseeesh xaxúa kaláttaak díalaachissuulak Akbaatatdía datchútchushiihmaachik.” huuk. Heehtaa bilaxpáakeem koochéewioolak baaleetihmaachik. Hinna íwahkooteesh kalako ii bilée isée héelass déehcheilush ditchiláachik.

¹¹ Deéla Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiio. “Bilaxpáakeem an baa kalátcheesh ii Akbaatatdía kuss baa annawéelak kala hilaa ii iléehmaachik.” Heem kala xíassaahkaak hinna baleilíiaakaxpissuuash ammaa ala shiíosh díalaak Akbaatatdía kusséesh ii baa annámnewialuulak baaleetak. ¹² Kal íwahkootak. Heem baleilíiaakaxpisseeesh dak Akbaatatdía an bahkaláttuua dak baa dúuppeek. Hinné ko ii éwahkuuk. Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiio. “Bilaxpáakeem hinna baleilíiaakaxpisseeesh al iláau xaxuatáahilia díalaatdak koók.” ¹³ Heehtaa bíluan hinna baleilíiaakaxpissee ak dísshishe hawáttaalaht Akbaatatdía balee haawéewiak. Christ Jews balee kak íaschilak balee kuluschík. Hinna an balee haawéewioosh iiléen baawatbakáleesh kussíom balee annaachíssatak shéek. Iwak ii sheewée Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiio. “Kala sapéelaht balapáttuuam kuss daxtíulak Akbaatatdía sheekaálím ko ii kooták.” ¹⁴ Kooták Akbaatatdía Abraham ala kuss ihchi baa ímmiteesh ko ii hileen Jews kootásseesh baa áatchilahkaalaachiihmaachik. Christ Jesus balee kak íaschilak balee kuluschík. Kalako ii bahkaláttuulak Akbaatatdía bíluss al ihchi baa ímmiteesh ko kala kootáhkaak Baleiláaxbaaxpee biilu bilikkuúihmaachik.

Akbaatatdía Abraham kuss al ihchi baa ímmiteesh

¹⁵ Akchiwakíiwakupeen hinna baaptatchée an balee bilaxpáake ammaa an díawuua hawáteem ii baa xíassaawahchewiik. Eehkoon bilaxpáakeem baa íkuchkak

dakkachíiolak kukkan ala kulussáauleetak ammaa áxpihkuuleetak ala haawíoleetak. ¹⁶ Heem Akbaatatdía Abraham dak ichíssaaanneem dak ala kuss ihchi baa ímmiteesh ala sheé “dichíssaaannee hawátam” hek. “ahóom” hessaak. Haak hinna “hawátam” heesh Jesus ko kuhchek. ¹⁷Hinné baa sheewáawiawee koók. Akbaatatdía Abraham ala kuss ihchi baa ímmiteem baam díakuuihmaachik. Deéla báalee pilakisáa shoopák alóole dáahmíiaa pilakám dasshipák kalakoon hileen baleilíiaakaxpissiuash hilaa kooták. Heem Akbaatatdía Abraham “dichíssaaannee hawátam” heesh it koolák ammaa ala shéesh it baa haawéessaak. ¹⁸Iwak ii sheewéesh baaleetdak bilaxpáakeem baleilíiaakaxpisseesh al ilíiash díalak Akbaatatdía baa ítche ko ii kuulák Akbaatatdía “Hilíatbaawalakbiik.” heesh kan baa hámneetiihmaacheesh koók. Shóohntaa shóotdak Akbaatatdía Abraham ammaa an díakuuwiash díakuuk. Baleilíiaakaxpisseesh al aáchiweesh ko ii koochéessaak. “Díawaawalakbihmaachik.” hem ko ii díakuuk.

hinna baleilíiaakaxpisseesh kal ii kooléesh

¹⁹Hinna baleilíiaakaxpisseesh sáapii koolá? Ii kooléesh balee Jews kootéesh baa ala kxawíianniawuuash éwahkuulak hiliachik. Kal íwahkootak koolé aa Abraham ichíssaaanneem hawátam Akbaatatdía húuhchewiash híuk. Hinna baleilíiaakaxpisseesh Akbaatatdía dakkachíiak bilaxpáakiapawisheesh ko óohkaak Akbaatatdía dak bilaxpáakeesh dak kuanméaxeen ak ilíiash Moses kuúhchelak íh bilaxpáakeesh kuuwíak. ²⁰Daachéetaa bilaxpáake ilíapuuam bach inníiwioolak aliilúleetat baa kuanméaxeen ak baa iláakuuat dútchiiluk. Akbaatatdía Moses al ii díash kooté koowahchek. Heehtaa daachéetaa Akbaatatdía íilaataahilia bilaxpáakeet kuss ilíiik. Abraham al inníash kooté koowahchek.

²¹Baleilíiaakaxpisseesh haak deéla Akbaatatdía Abraham dak ichíssaaannaam dak ala kuss ihchi baa ímmiteesh bach iichíulessaataahiliohmaachik. Akbaatatdía al ii ihch ipúaleetak. Baaleetdak koolaléesh baleilíiaakaxpisseesh al ilíiash bilaxpáakeem koon kalátchelak ii bilaxpáakam ii baa koochihtalaachéesh ko ii kootdák ko baleilíiaakaxpisseesh

bilaxpáake Akbaatatdía ishóocheen ii baa annawíohmaachik.
 22 Heehtaa Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiiook.

“Bilaxpáakkootaa ak baa kxawíihilak ihch áakaawachissuuk.”
 huuk. Hinna íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdía kan
 daásdiak bilaxpáake ammaa an díakuuwiash Jesus Christ
 ak kalátche xaxúa kuttát díakuuihmaachik. Heelak ak
 kalátcheesh kal ii baa annawíuk.

23 Akbaatatdía al íkee baleilíiaakaxpisseeesh ii Jews
 balee baa annawíssahtaa ii balee hawassíiak baa ala
 kxawíia ii balee aahíssaa aa baleiichiweéítcheesh bílussee
 xiássahaak ko ii bahkaláttuulak hiliachik. 24 Heem baa
 sáapassee baleilíiaakaxpisseeesh ko ii balee iiwishíiak ko ii
 balee hawassíiakaa aa Christ bahkaláttuulak hiliachik. An
 bahkaláttuash kuttách ii Akbaatatdía ishóocheen balee baa
 annawéek. 25 Heem hilaakée kan baleiichiweéítcheesh bílun
 éwahkaak bahkaláttuulak baleilíiaakaxpisseeesh kan balee
 isaawiáxséelassaak. 26 Jesus Christ dáhkalattaak aláxpak
 hawáteetduum hilaakée Jews kooté dak Jews kootásssee dak
 díixaxua Akbaatatdía dáake díiluk. 27 Haak dii íkuxxache
 dii bilihpíhkaak Christ áxpak ii dii hawátkatuuk. Christ
 ala kootéesh al alataawítcheesh kan daxúassaalaalak ii dii
 xiássuuk. 28 Heem Jesus dak dii hawátkatuulak ko kala
 kooták. Jews kooté dak Jews kootássseeesh kan bach kuxxúuk.
 Haak dáacheesh kooté dak ak kootássseeesh kúh kan bach
 kuxxúuk. Deéla bacheé dak bía dak kúh kootúuk. Christ
 Jesus ii dii éhkuulak díixaxua kan dii bach hawátkatuuk.
 29 Iwahkootak. Díixaxua Christ is dáalaache ko dii hawák ii
 Abraham ichíssaaanneesh kan dii hawúuk. Heem Akbaatatdía
 Abraham ala kuss ihchi baa ímmiteesh dii kuhchisaák ko ii
 Akbaatatdía ihchi kusseé dii baa annawíiook.

4 Baleilíiaakaxpissee it balee isaawiáxséelam
 daasanníaliassee baa ishkawáashe ko kan balee kala
 kootéesh hinné kala kootaachík. Kuhée bilaxpáakeem bale
 baa eé ala kuhchiseé ko ii balíwiik. Eehkoon baakáateem
 ammaa ala kuhchisaáish daacheesh ko eéhtaa it baa iám ihch
 alíinneetak. Heem dáacheehkuulak ko kala kooták. 2 Heem
 ak íassee dak ak hawassée dak ammaa ala shiíosh ko díaikeem
 baa iám. Heeht iilápxe baapalíkuxxahchewishim hilíak kala
 hilaa koowíihmaachik. 3 Heem bíluh kan balee kala kooták.

Akbaatatdía dáakbachee it húuhchesseesh Jews baakáate ko kan balee kala kooták. Baleilíiaakaxpissuum awé áakeen ammaa ala koolé ii baa hawassíiosh balee piisshe déehkaak an díilaachkissheesh balee díahkuuash ii balee dáacheekuuk.

⁴Heehtaa al íkuxxahcheesh kala híim Akbaatatdía dáakbacheesh awé kuss húuhchek. Heem isahkáwisak bilaxpáak an balee ala kooté fh kooták. Deéla kúh hilílik baleilíiaakaxpisseesh ihch isaawiaxséelahchek.

⁵Akbaatatdía dáakbachee húuhkaak bílu Jews kooté baleilíiaakaxpissaam balee isaawiaxséeleesh balee kak fáschilak balee kuluschilák hiliachik. Kalako ii Akbaatatdía balee dáakiiak balee baa kuhchisaáhcheihmaachik.

⁶Heem Akbaatatdía koóm dáakbacheesh Iláaxbaaxpee déehkaak akchiwakíiash biixaxúa bilikkuúm baxúoo datcheepík. Heem Iláaxbaaxpee Christ ak kalátcheesh balee chíuss chiwakáak kal iiwaachíssaak dáasaasak “Axée” heik. Iwak Akbaatatdía dii dáakeesh kal ii xíassaak.

⁷Kal íwahkootak kalako ii hilaakée kan dii dáacheessuuk. Baaleettaa Akbaatatdía dáakeesh díiluk. Heem Akbaatatdía ammaa an díash ii ammaa an díiluhchisaailush daacheesh díhkukuohmaachik.

Paulsh Galatians kootéesh kuss daaséen daachík.

⁸Baapammasshipúuash Akbaatatdía it dáalaaxtuum baa iháaum ko akbaatatdíalahkaak kuss dáhchiwakaak dáhkalatchelom ii díhchi daxtúa ko kala kooták. Heeht kootéesh Akbaatatdía kussaak. Bilaxpáake kooté kuss chiwakíissaailush daachik.

⁹Kooták baapím Akbaatatdía an dáhkalatcheletahtaa hilaakéesh kal élahkuuk. Ta xuh “Akbaatatdía kala hilaa ihchi dii éhcbehchek.” baawiiish daachik. Heehtaa hilaakée hileen Jews kootéesh an baa kaláttak an baa hilák is baapammaasaxpilúua íassaalaak díalaaitchilaak Akbaatatdía al íkee ii díhchi baa annámnuulak diliatuuk. Kooták kala chii hileén awé áakeen bilaxpáake ammaa an díooosh dak ammaa íkuchkak huuash kooté díhchi isaawiaxséennahchewialuuash hilínnaak ii díhchi dáacheelahuuk. Kuk baaxpáassaak ii dii baa annámnewialuulak baaleetihmaachihilak sáapii kootáa ko kuss dáhchisshiiwialaak ii baalilísuu?

¹⁰Dii Jews kootássuuhtaa hileen baapammaasaxpilúuash Jews

kooté baaihkammáatuash ítchikaattaa baalíhkammaatak disítchiluuuk baapaliinneetamméaxtathee dak bilitaachiitatchee dak awatatchée dak báalaatatchee. Dii bahkalátchelichissaataahiluuuk. ¹¹ Iwahkootak. Ammaa díaluua ítchilaassuum baachiláawalakuuk. Ammaa bihchi baailíshewaawalakuuash aaláa baa hámneetiihm baliachik.

12-14 Bakúpkaateen Jews is baleilíiaakaxpisuuua bik awaáchiwissaak. Dii baa bakíshtewahuuk. Hilaakée bii ala kootéesh díiluh koótdaalah. Bassée dii ala kootúuash an bihchi bulutché bíh koótbaak. Hinné dáchichelahkuu? An dii biío basséesh koolalée bii anneéwisak baawilísaak ko ii awé Galatia bii koolám baleichiwiéeítcheesh ii dii awáxp biichiwaáuk. Haak “Sapéelak balee alaaxtám kuss awákaassuulak sáap.” daawialuulak kootítchikaatiihmaachihtaa koótdaassuuk. Baaleettaa bíssée ammaa iháatduuleetak bii díalaaitchikaashduuk. Haak ak xawáahnessuuk. Bii dilípiassuuk. Itchihk kúmmaam bilaxpáakiapawishe koó xuh Christ Jesus iiaxúa díiluss huulák an díaluuash ítchikaashduulak ko kan bii kala koótduuuk. ¹⁵ Hilaakée sáapii kan bii díalaakxawiiluu? Koolaléesh bii aláchissuuash kan dakhalaaxtáau? dalásuua íttak baatcháacheesh. Koolaléesh díshte baakaannák annúuwishdak diluskúak bii dakóolohmaachim balásduupassaak. ¹⁶ Hileen baa ala koottáahile dii baachiwaaáawahkuuash ii dii bulupíak dii iichíuwuuk diliatuu? Kalako ii bii dís koochfiluu? ¹⁷ Akian bilaxpáakuum isakkupéesh dii íassiak dii balee iikukkúhchessaawiak dii kúalittaak baatcháachiio. Heehtaa daasalakootúua ítchissaak éehkoon is dáalaatuuash ko átduulak hiliatak ko ii dii iwiachéessiio. ¹⁸ Bíh dii kúalitbaak dii bahchilaschitáahilak kootáa bik díiluss baawilíshek. Díawaataahilik. Bii éehkoolassaalahtaa an dii bahkuxshíwaachiinmakaauk. ¹⁹ Balaakkáateen an dii baawilísuuash an balasé kxawíiash kala chii bii aalaliíok. Ii baawilisaáhihtaa Christ al élahcheitchiluuash ko dii aawiíwiawuuk. ²⁰ Kala sáapeesh kalako ii hinna baleilíiaakaxpisseesh díhch isaawiaxséennahchewialuulak baalaaxták. Baaleetdak hilaakée dii awáxpak bii éehkoonnak ítchiihmaachik. Dii baachiweetaahiláak élahchekaashdak baliachik.

Hagarsh dak Sarahsh dak ii baa éwahkuuash

21 Baleilíiaakaxpissaam Moses bilikkúuash ak isaawiaksiéen neewioosh ammaa ala shéesh chilasshihchikaásaalah. 22 An baalaátuua hilíashiiook. “Abraham dáakbachee iilápuulak hawátam isahké dáacheesh dáshe Hagar huuk. Haak hawáte isahké dáacheesseeesh dáshe Sarah huum Abraham uá koók.” huuk. 23 Deéla hileen bíash hawáte Hagarsh Abraham hím dáakbacheeewishik. Aaleéla Akbaatatdía ihchi baa ímmittiiak Abraham ammaa an díakuuwiash kalako ii uá Sarahsh kúh kalakoon dáakbacheeewishik. 24-25 Hinna íwahkooteesh ii baa xíassaakaashbaawiik. Akbaatatdía bale baa íkuchkitche díupdiak. Heem hileen bía iilápuuash kala kootúuk. Heelak Hagarsh kal ii baa xíasseesh bale baa íkuchkitcheesh baleilíiaakaxpissuum Moses bilikkúuash koóuk. Awé Arabia koon awaxaawím Sinai huuash kuhtée koon íwak Akbaatatdía Jews áxpak díash koók. (Bale dáashim Hagar huuash dak awaxaawéesh Sinai bach áappeelituuk.) Iwak bale baa íkuchkitcheesh kúh bilaxpáake ak isaawiaksiéeleesh xaxúa dáacheeak Hagarsh dáake ko kala kootúuk. Deéla awé áakeen Jerusalem Hagarsh dáacheesh ko kala kooták. Heem Jerusalem ak koolé baleilíiaakaxpisseesh isaawiaksiéeluum it dáacheeom Hagarsh dáake ala kootúuash ko kala kootúuk. 26 Heehtaa báakukko Jerusalem kuk uá Sarahsh kala kootúum ak kooléesh dáacheessuuk. Hinna Jerusalem baa sáapassee bílussee basahkúua ala kootéesh ko kala kooták. 27 Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan baalaátak hilíashiiook.

“Hilaakée daláakdeetak dachílee dii íhchish déehtaa
baapiipíischiisaa daláake ahák dálalitdihmaachik.
It deénneessaahtaa díhchi díuxaashissaa
baalíhkammaataak díchilichih.
Koottannák bíam chilée kon íhchish déeleeteesh kuk
dáake kooshtáak dik deé ahóoihmaachik.” huuk.

28 Biiluk bakúpkaateen Akbaatatdía Abraham ala kuss ihchi baa ímmiteesh ichíssaaannnee ahúhcéihmaacheesh koók. Isaac aksée Abraham dak uá Sarahsh dáacheesseeesh dak koóuk. Christ Isaac ichíssaaannee hawák. Christ dak balee hawátkaatak. Iwahkooteesh kalako ii Abraham

ichíssaaanneesh bíluh balee hawák. Akbaatatdíá Abraham baam díakuuwiak heesh íwak koók. ²⁹Akbaatatdíá Abraham ala kuss ihchi baa ímmiteesh Sarahsh dáakbachee ii bishíhtaa Hagarsh dáake kuk kootássaak. Koolaléesh Hagarsh dáakeesh hinna Sarahsh dáakbachee iichúulaak baailíshekaasshek. Hilaakée hileen baleilíiaakaxpisseeesh ak isaawiaxséeleesh kúh kan bíluh Christ ak kalátcheesh balee iichúulaak baailíshekaassuuk. ³⁰Heehtaa Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiok buh. “Eek bíam dáacheesh dak dáake dak dísshialaah. Iilápxe ammaa eesh ammaa ala kúkdeetak eek hawátam isahké dáacheesseesh kal ak baa eéish daache koók.” Heem kúh Akbaatatdíá baleilíiaakaxpisseeesh ak ihch isaawiaxséelahche kuk kooté ammaa ala kuhchisaáleetchek. ³¹Kal íwahkootam bakúpkaateen biiluk basahkúuash dáacheessaam baleilíiaakaxpisseeesh isaawiaxséenmewiawaassuulak kootíihmaachik. Baaleettaa Abraham uá ichíssaaanneesh balee hawák. Heem bale baa íkuchkitchim Akbaatatdíá Abraham ala kuss ihchi baa ímmiteesh ii kan balee baa áatchinnaachihchek.

5 Christ baleilíiaakaxpisseeesh kukaa balee kulustawilikkuuák hinna baam balee awáss daxchéesh kan bitáxiak. Heem baleilíiaakaxpisseeesh isaawiaxséenmewiawaassuulak kootíihmaachik. Heem ko koochihtfiaalah. Kala kuss chisshíissaalah. Bassée baa ala kootássee kuss dáhchiwakaak hilaakée baleilíiaakaxpisseeesh ii díhchi dáaxchiiluk. Kala koochéessaalah. An díluuosh chichúttaalah. Baleiichiweítcheesh kuttách kaláttaalah.

Baleilíiaakaxpisseeesh ii díhchi dáacheehchessaalah.

²Diikukkaáhuukaweh. Paulsh bíim bii Jew kootáhtaahinné kan dii baachiweéwiiluk. Dasshihchikaásaalal. Kan díishoolahtaa díhch áaxxaapashkulahchewialaak Ischawíuan Dakkaasúa ammaa díalakoosh kan baa hámneettaahinnahkuuk. ³Hilaakée íwak kaka sheewáataahinmiawaak. Bacheé shóolaht ihch áaxxaapashkughchelak kukkan baleilíiaakaxpisseeesh ammaa ala sheé xaxúa kalako díalak koók. ⁴Akbaatatdíá kal filaa an baa íkuchke kal ii bilaxpáake ítchikaatum dáhkalatchessuuk. Hilaakée “Baleilíiaakaxpisseeesh ammaa

ala shéesh díaluuash ii Akbaatatdía al íkee díhchi baa annámnuuk.” diliataatdelelook. Baaleettaa Christ alíhchish dalaáum kan díilaa díhchi baa hínnaassuuk Akbaatatdía dii daásdeekaashdakbioohhta. ⁵Hinna íwahkooteesh ala koottáahile ii éwahcheesh Christ awáxpak balee hawátkaatam Akbaatatdía ishóoche biolak balee baa annawitáahilihmaachim Akbaatatdía íwahkoosheehmaachim éwahkaak kuss biwaachíssaak awóoluuk. Iwak ii éwahkuuash Baleiláaxbaaxpee balee chiwaák “Koottáahilik.” hem deéla Christ kúh balee kúassaam baa biáwaawiawuulak kootám éwahchekaasuuk. ⁶Deéla Christ Jesus balee hawátkaatateesh bihch áaxxaapashkuwahkuu xuh baaleetdak Akbaatatdía dasshihchíssaam éwahkuuk. Heehtaa Akbaatatdía an balee baa iískussaahche dáakbachee kan bahkalátchekaasuulak kala koók. Heelak kan balee áaxxee bilaxpáake awáchissak bahkuxshíwohmaachik.

⁷“Hinna baleiichiweeítcheesh baa ala koottáahileesh díkukkak dáhkalattaak kan daléeitchiliuuk.” baliachik. Sapéelak dii iháass aalaáum dii baa hawátduuwiiliok. Ii éwahcheesh baa ala koottáahileesh kan díikukkussaak kan dáhkalatchessuuk. ⁸Hinna íwahkooteesh Akbaatatdía kuk kussaak. Kuk ítchik ákahchiia dii dáasaasak baa ala koottáahileesh kaka kuss dii aachissáak dii aahiilák hiliachik. ⁹Hilíasheeiluk buh. “Iiwaaxuapúalioo kootáa kooshtakáateetaa baaxawuá íhkashiiot datcheepaachíiluk.” huuk. Iwak baa al iháate dáhkalattuulak kala saskáat kal áxpihkaalawak baa al iháate ihée dáhkalatchelohmaachik. ¹⁰Akbaatatdía an díluuosh chichútduum bii chiweék. Heem baleiichiweeítcheesh píisshe daléehomaachim éwahchekaashik. Heem eek ak dii baa hawátduuwiileetuuash dii héeluuan bilaxpáakasiitdahtaa Akbaatatdía kuk datchúshiihmaachim éwahchekaashik. ¹¹Deéla bik bii hilíashiiok. “Hileen bacheé al áaxxaapashkuhkuuash baa annawík.” bii hehkuuhtaa kootáa bii iáxxohchewiak ilúuak bii al ilíiwisuua baatcháattuuk. Bakúpkaateen ii bíss baa daaskawáaush hinna bacheé ihch áaxxaapashkuhkuulak kóosh ko ii baachimmíwahchessaak bahkalátchessaak. Haak hinna Ischawúuan Dakkaasíua kal ala saawilikkúuash kuttátdaht kal ii baa ímmitaahileesh ii baa daaskawíikaasuuk.

¹²Hileen bacheéom ak dii baa hawátduuwiiliak ak dii ishditcheeshíosh “Al áaxxaapashkuhkuuash baa annawík.” hiliatuulak ittákkaa ihch áaxxaapashkuhchessaa baatách xaxúa páshkuhkaak bitáaxiiolak ko ítchiihmaachik.

¹³Bakúpkaateen Akbaatatdía dii dáasaasak heem Jews kooté is baleilíiaakaxpissuuash isaawiakséennakaassuulak an díilaachkisheesh alaáchiwissuulak hiliachim kal ammaa ii dii awáss daxtúuleetdak ko dii aaliwiook. Heeht díhch íassiaalah. Dílala hilíinnaak baa iháatdiassaalah. Baaleettaa bach aláchissuum kalako ii bat baa iálahkaak bach kuxsakáalah. ¹⁴Hinna íwahkooteesh hileen baleilíiaakaxpissuu kala xaxúa bach aaláláalak hinna baleilíiaakaxpissee “An díhch aláchissheesh dii áaxxa bilaxpáake kúh kootáakuuh.” heihmaachik. ¹⁵Iwak ii sheewée bat díiskawiilaak bach an dalíwiisuuk. Koochéessaataahilaalah. Koómnaassuulak al ii bat dáhkuxshiwialuulak annúuleetiihmaachik. Kalako ii ak baa kalátcheesh éetshii daláak díhchi baa haawáatdaalohmaachik.

Baleiláaxbaaxpee ala kootéesh awaáchimmiiilush daachik.

¹⁶Iwak kaka sheewáawiik. Baleiláaxbaaxpee an díileesh ko kuhtaa dáalah. Koótduulak dalátaammaatchaachissa alohmaachik. Haak iísko baatát dalásannialaakaasheesh kala kootássaaihmaachik. ¹⁷Biixaxúa balee bíshko kukaa balee al iháatbishim hinna an balee ala kootéesh dak Baleiláaxbaaxpee dak bach iichúulaak bach is kootáauk. Hinna balasanníaliawuuash baa iháatbaawiawuum Baleiláaxbaaxpee kúh balee baa hiléessaawiak. ¹⁸Heehtaa Baleiláaxbaaxpee ko daláwuulak baleilíiaakaxpisseeesh dílussee kan baa hámneetam dii isaawiakséelassaaohmaachik. ¹⁹Bilaxpáake ala kootúuash kal ii elahchehtaa kala chii dii chichéhchewahchewiiluk. Ala kootúuash batshúoolassheen an baa dasshihtúa dak ammaa hilúua dak ítchissuuk. Bach kataalák bale aláxuushkawiia baa kxawíihluua shíishiahe deéla an bilaxpáakuua baa ala sáape ii filaxuoo al ittáau sáapdak kalako chíilak kuttát dasshihtakaáuk. ²⁰Haak baa iháateet kuss chiwakáak baa díshkuawiak íwahkootuum kalakoon kan bach is koochíiak bat bulúak baa ihée baa aáu óolitak eewíak ii dúupiak daásbahtak íluttach ihchi

baa ilúuak ak báakaatdewoo ii baa baatcháatdialuk. Haak íilaakkakaattaak íwahkoocheeiluk. ²¹Kootáa baa ihée baa aáu eewíak bilitchilappiák baa isshiiák káaxuttaak baa baaláaxxataak batshúoolassheen ihée baa iháatdiaohmaachik. Heem ala kootúuash kala chii kan dii baachiwaáuk. Baa íwahkooteesh ak koochéesh Akbaatatdía is bilaxpáake ammaa an díakuuwiash kuk dítchissaaohmmachik.

²²⁻²³Heehtaa Akbaatatdía Iláaxbaaxpeesh koóm bilaxpáakeesh an baa dasshihtúua dak al ihchi dúttuua dak ko kulussáauk. Bach íchissak daásittak bach áxp áaahkutchiiak daasátcutak baa daásdeeak íttakaak bilaxpáaktaahiluum an bihchi biáwwuwishik. Ak cheéshdaak ihch íassiak bilaxpáake iháatchessuuk. Bilaxpáake ala xatáau íwahkootuulak baleilíiaakaxpisseeesh shóolahtaa kal ii chiláauleetak. ²⁴Bilaxpáakuum Christ Jesus ak kalátcheesh kal iísko an bilaxpáakuuash kulupiák baa al iháatdioosh isítchiiosh kal iiwiátak kal íkaaisshissuuk. ²⁵Baleiláaxbaaxpee baa áakaawatbilikkuuk. An balee bilaxpáaktaahileesh balee aahiiák balee iléek. Heem hinna balee bilaxpáakeesh kukkan Baleiláaxbaaxpee kalako bihchi hawasséewahkaak Akbaatatdía is díiannee ítchikaateesh ko ii kuhtaa beéwiiilush daachik. ²⁶“Bik bii ittáak bik bii baatchaatéek.” baliatuulak ii bach awáxpilisheetewahkaak baatách ii bassáanmewiawuuk. Balee chikitcheelitúulak baliatuuk. Koochéessaalah. Bat daaskawiíwahchessaawook. Haak kúh baa aáu awóolichissaawiilush daachik.

**Dii héeluuan hawáteem baa chúuss
deekaaséelak kuxsakuuáalah.**

6 Bakúpkaateen akchiwakíiash aaláa dii héeluuan hawátam baa iháatdialaatdak dii héeluuan akchiwakáaum Baleiláaxbaaxpee axúoo datcheepéesh kon íttaattaa innáak Akbaatatdía kuss aachissáalah. Heehtaa díhch ísseekaasaalah. Aaláa ammaa kxawíihileesh díiluh koóttaaloh. ²Deéla dii héeluuan hawáteem baa chúuss deekaasáaulak kuxsáalah. Christ ammaa dii díahkuua koók. ³“Bik bii baatchaatéek.” baliatuulak baaleetdak báheelia bihchi kúawuuk. ⁴⁻⁵Dii íkuxxachia Akbaatatdía an dii díahkuuash baakoon díalaak dáakahkiilush daachik. Hinna

íwahkooteesh baa an díaluuash dak baa an dáasshihtuuash dak chilasshihchikaásak annawíiaalah. Kalako ii Akbaatatdía baa an díaluuash isítchiiak daásitchim élahchelohmachik. Bilaxpáake hawéesee ammaa an díoo ii díhchi baailíshessaak ammaa an díaluuash kuk baa íkuxxeewiassaak itchikaaséewiassaalah.

6 Haak Akbaatatdía al ilíia ak ii dii baálilaam baa daáu al ítcheesh aláxpak ii díalaaliilush daachik.

7 Hileén éhchekaasaalah. Akbaatatdía kúalaawialuluak annúuleetak. Sáapdialuulak xaxúa éhchek. Bale al ilíia baaxpáauk. Hinna baapé baam sheelúulak hinna an diláush baapéem díluss chisshíihmaachik. Díhch íassiialah. Baam díalaalak kuk ko kala kooták. **8** Bilaxpáaksapeelahtaa an daasanníaliakaasheesh ammaa kxawíihileesh ko bassáahchelak ko is bacheeítchihchelak kalako ii shéem axúa xawáak daachík. Heehtaa Baleiláaxbaaxpee ko is bacheeítchihchelak kalako ii Akbaatatdía áxpalahko koochihtíihmaachik. **9** Bílu baa ítchim díawuuash baheeléewessaa kannaa bihkúalassaawiilush daachik. Koótbuulak ammaa an díawuua Akbaatatdía isítcheelak al íkuxxaahchewishim hiilák ammaa bilikkúuash baatcháachiihmaachik. **10** Kal íwahkootak. Shóon ammuúwisdak balee áaxxee bilaxpáakeesh xaxúa díawaaitchiwaawakbook. Hileen Christ is baa al iichiweé ak iikukkóosh diawaaitchiwaawakbook.

Díhch íassiiak díhch áakhiaalah.

11 Ikaalah. Ammaa ala sheewáawiawee sheewáataahinmiawaam bílaataahilia an baawalaáche isaawaáhik. **12** “Ischawíuan Dakkaasúua saawilikkuuák Akbaatatdía al íkee balee baatát tátchikaatdak hiliachik.” hileen bilaxpáake ii dii baálilaauhtaa dii áaxxaapashkuhchewiakaasak íwahkootuuk. Iwak ammaa an díoo ii asíitkaasshewiook. Ii kootúuash Jews isítchiiak baailíshekaasshessuulak hiliatuuk. Baa biipé íwak kuttáchik. **13** Díhch áaxxaapashkulahchewialuulak baleilíiaakaxpissuum Moses bilikkúuash kala xaxúa díalaalohmaachik. Heehtaa dii ak páshkuhchewiataahileesh ílaxuoohhtaa Moses ammaa íkuchkeesh iikukkutáahilissuuk. Hileen hawátuum dii

páshkuhwéewioosh ii kootúua ii ilíiwaaiseewiook. ¹⁴ Heehtaa bik kan baa iháassee ii balíwiawaassaak Ischawúuan Dakkaasúua saawakúk. Ammaa díawakoosh kala kuttát ii balíwaaisaawaalak kala koók. Haak hilaakée ko baawatbakáleesh ko awákaak. Heem ak baa kalátcheleete baa al isáakaashihkuua bik bulusáak bahkulupíak. Ak baa kalátcheleete baa ala hámneetahkuua bik baa al isáakaashbahchek. ¹⁵ Heem Akbaatatdía al íkee bachéem áaxxaapashku xuh shóotdak kuk baa hámneetak. Baaleettaa Ischawúuan Dakkaasúua saawilikkúuash kalako ii balee baa hilaakkáatak. ¹⁶ Heem Akbaatatdía is díiannee baaxpéesh bilaxpáake ak kuhtaa déesh iixaxúa daásdeeakuuak heelak baakoon kaáitcheeoh. Akian Akbaatatdía is bilaxpáake koóuk. Haak ákian Israel bilaxpáake koottáahile koóuk.

¹⁷ Bii baailíshehkaakaum kalako ii baxúash iilúattachik. Jesus is alóoshe koóuk. Jesus kon bii eé kal ii xíasseesh koók. Hinna íwahkooteesh kan díixaxua kan bii baailíshehchessaakaawakaalah.

Paulsh Galatians kuss baalaácheesh ii háakeesh

¹⁸ Bakúpkaateen hilísh Baxxiilaatúuash Jesus Christ dii íchisshikaasak dii daásdeekaashdakak dii kuxsúulak ko ii bahchiwakáawalakuuk. Akbaatatdía kuss “Kootáhkaawilikkuuh. Ahóoh.” baaik.

Paulsh EPHESUS kuhtée akchiwakíialaxuahcheesh ala kuss baawaalaátdeehcheesh hinné koók.

Paulsh “Shóotaachi?” hek.

1 Akbaatatdía bii dúttak Christ Jesus is bacheeiiaxpíluupeesh ko bii hawáhchek. Akbaatatdía is bilaxpáake Ephesus ak kooléesh díilum Christ Jesus ak kalátchekaashdaacheesh hinné díiluss baawalaátdeewahchek. Paul huuash biiik.

² Hilíssheekaateen Baksáauash Akbaatatdía dak Baxxiilaatúua Jesus Christ dii daásdeegalakuuak an dii bilaxpáakuuash baakoon ítche dii dahkúhcheoh.

Paulsh Akbaatatdía kuss chiwakáak “Ahóoh.” hek.

³ Akbaatatdía dáashe báaxxiwaawook. Christ awáxpak balee hawátkaatahkaak báakukkoko baa ítche xaxúa bilikkuuák baláaxuuua kuxshiwiák ii Akbaatatdía balee baa áatchilakaashihchek. Heem Baxxiilaatúua Jesus Christ Ilápxe is Akbaatatdía kúh kóosh kuss “Ahóoh.” baawook.

⁴ Kooták. Akbaatatdía kootáa hinna awé it diasséesh kukaa Christ balee hawátkaatahcheesh ii balee is bilaxpáakahchek. Kooták balee baaxpáak balee al iháatdeetdak hiliachik. Koottaléesh kootáa Akbaatatdía balee íchissheesh ⁵kalako ii daáskootak Jesus Christ chíuss baa hilák balee dáakeewiak.

Baa daasalakootéesh koóm koochéek. ⁶⁻⁸ Ikaak Akbaatatdía dáakbachee húuhchem is íile ala xéhche ii balee kak íaschilak kal ii dúuhpee balee is dáatchessaak. Kootáa ammaa ala kxawíianniawuuash kalaaxtawilikkuúk. Akbaatatdía ammaa an díawilikkuuash Dáakbacheem íchissheesh chúuss baa hilák an balee íchisshe an balee daásdee ii fílaa bilikkuúk. Heem dásashe báaxxiwaawook. Balee anníhiisahtaa Akbaatatdía an balee baa áatchilakaashihche baatcháachiwík. Kannaa balee daásdeeak kootáa balee kalaaxtawilikkuúk. Heem dásashe báaxxiwaak kusséesh “Ahóoh.” baawiiilush daachik. Baatách xaxúa éhchekaasak dasshuuwíssaak ⁹ Akbaatatdía baa íkuchkam xíakaatchehtaa hilaakée ko ammaa íkuchkeesh balee éhchehchek. Daáskootak Christ chúuss baa hilák an baa íkuchkeesh kuhtaa díawiak. Haak daasalakootéesh koochéehmaachik. ¹⁰ Al íkuxxaawishdak Akbaatatdía ammaa íkuchkeesh díawiak. Ammaa íkuchkeesh hinné koók. Baa-iwaakoochihtéesh koon dak awé áakeen baatách xaxuatáahilia dúttak Christ is bacheeíttuua koóhcheihmaachik. ¹¹ Akbaatatdía baatách xaxuatáahile daasalakootéesh kootáhcheik. Haak iísko hinna ammaa íkuchkeesh Christ balee hawátkaatahkaak ii balee dúttak is bilaxpáakeesh ko balee hawáhchek. Akbaatatdía daasalakootéesh koók. ¹² Jews biiluchihkáa ak baa iléesh ak huuwíash baawiísh baliachkaatbaak awóoluuk. Heem Akbaatatdía balee chúuss baa hilák bilaxpáake hawéese dásashe dak an baatcháache dak báaxxiyahchewiak. ¹³ Baleiichiweeítcheesh baa ala koottáahiluum al ii iláaush an díikukkuuash hilaakée Christ dáhkalattuuk. Heem Akbaatatdía dii ihch aahiiák is bilaxpáake dii hawáhkaak Baleiláaxbaaxpee dákuuk. Kúmmaam alóoshdak Akbaatatdía kan dii aáush ii xíassaahchek. ¹⁴ Akbaatatdía Iláaxbaaxpee balee axúa awúualeesh ii ammaa bilikkuuwíash bulutchíwohmaachim éwahchekaasuuk. Akbaatatdía is bilaxpáake kuluschiwíam kal ii dúuhpee balee is dáatchessaaohmaachim kúh balee éhchekaashihchek. Heem alasáashiwaaxpeesh báaxxiwaawook.

Paulsh ala chiwakíia

¹⁵ Akbaatatdía baatách xaxúa díalassheen Baxxiilaatúua Jesus an dáhkalatchekaasuush dak is bilaxpáake al

aláchissalakuuash an biukukkúwasseesh kukáakan

¹⁶⁻¹⁷bahchiwakítatche Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.”

baawalákuiluk. Tak Akbaatatdía baatcháachiwiík. Haak Jesus Christ Iilápxe koók. Alasáashiiwaaxpee baa iíschiisaaleetak.

Bahchiwakítatchee dii bahkalaaxtássailuk. Akbaatatdía baakaalák kuss hilásheewaak. “Diláaxbaaxpeesh an baa éhkuuash áxpihchehkaah. Kannaa ii dii éhkuulak baliachik.” baak. ¹⁸Kúh hinné ii bahchiwakíik. Akbaatatdía baa dii éhchehchelak kalako ii baa íttuum dákbioosh élahchelohmaachik. Dii iláak dii is bilaxpáake díakuuwiak dákbioosh díiwaachissaak óolaalah. ¹⁹Haak hinné ii bahchiwakíik. An baatcháachkaashim baa íhchiisaaleettaahileesh balee axúa awúualam ii baa díawuuash élahchetaahinnohmaachik. Hinna an baatcháacheesh kalako ii ²⁰Christ bale shée koon chiléhkaak Baaiwaakoochihtéesh koon Iilápxe ilapáko awáachihchelak ii chikittaakuuák bacheeítchihchek.

²¹Hilaakée Christ kal is bacheeítchikaasuua koók awáxe kuhtée bale iláaxshiishiahe xaxuatáahilia an baatcháatbisak an bacheeítchiwisheesh. Hileen iisássee dáshe baa íhchiisaaleetak baa baatcháacheesh koóihmaachik. ²²Akbaatatdía baatách xaxúa Christ itbúuan dúushiik. Kooták. Baatách xaxúa bacheeítchihchek. Heem akchiwakíia xaxúa Axxilaatuush koók. ²³Kúmmaam is bilaxpáakeesh xaxúa Christ axúa bíilulak ko kala kooták. Akchiwakíia xaxúa páataahawate Christ ii ákkuuwik. Heem baatách xaxuatáahilia ílala baa ákkuuweek.

Akbaatatdía an balee daásdeeawilikkuuash ii balee iléeik.

2 Diiluk baapammasshipúua Akbaatatdía díikukkussaak baa ala kxawiíannialuuua ii dásuulak ko kala kooták.

Heehtaa hilaakée Akbaatatdía dii bilaxpáakahkuuk.

²Koottaléesh hinna awé áake baa ala kxawiíia ko písshe daláak hileen baleiláaxwaaum awáxe ak kooléesh is bacheeítchikaasuua ko ilfilahkalattuuk. Akbaatatdía al ilíia ak díasseesh kon hawasséek. ³Heelom Jews biixaxúa bassée dii ala kootúuash bíiluh balee koottáahilik. Bíiluh balee axúa dak ammaa basshihtúuash dak al ii díawuuash ii baapanmasshipúua balasanníaliawuuk. Bíiluh balee

bilaxpáakam ak baa kxawíiahile xaxúa acháappaa
 Akbaatatdía bíluh balee datchúshbiahtaa ⁴an balee
 daásdeekaashe dak an balee íchisshe baatcháache ii ⁵al ilíia
 it díawaassaak baasúulak ko kala kootáhtaa balee ilíiak
 balee bilaxpáakahchem Christ awáxpak. Dii anníhiissuuhtaa
 an dii daásdeegalakuua kuttáche kalako ii dii ilíiok. ⁶Haak
 Akbaatatdía Christ Jesus an balee hawátkaatahcheesh kalako
 ii awáxpak balee chiléhkaak baapéem Baaiiwaakoochihtéesh
 koon awáxpak balee baa íkuchkahchewiak. ⁷Christ Jesus ala
 chúuss baa hilák an balee daásdee ii xíassaahkaak bilaxpáake
 xaxúa an daásdeeawilikkuua an baatcháachkaashe éhkuua
 ii baa koochihtálk hiliachik. ⁸Akbaatatdía dii íchissak
 dii daásdeegalakuuk. Jesus Christ kala dahkalattaáheesh
 ko ii dii ilíiok. Akbaatatdía ammaa dákuuash koók. Díilaa
 ammaa díaluuash ko ii kootássaak. ⁹Baaleettáahilik. Hinna
 íwahkooteesh kalako ii bilaxpáakkootaa ilíiwaiseewioolak
 baaleetak. ¹⁰Akbaatatdía hilaakée balee ala kooté kon
 díak. Christ Jesus awáxpak balee hawátkaateesh ko ii balee
 kaka bishíhkaak balee bilaxpáakshoohkalak baa íttuum kal
 ákkuuwiawilikkuuash ko díawuulak hiliachik.

**Jews kootéesh dak ak kootásseesh dak
 Christ kon balee hawátahchek.**

¹¹Baapammasshipúuash Jews kootéesh Jews ak kootásseesh
 an dii bisíuash dii ii iláaut “Akbaatatdía is bilaxpáake
 kussuuk.” heiluk. Haak ihch ii iláaut “Akbaatatdía is
 bilaxpáake bílik.” heiluk. Heehtaa iwak al iláuash al
 aaiáxtaau kootám kon díooth ii ilíitaahiliiluk. ¹²Christ
 dii baaláhkassuuash chichéhkaalah. Alachilakappéesh dii
 hawássuuk. Akbaatatdía baa íkuchkitche dak ihchi baa
 ímmiteesh dii baaláhkassuuk. Akbaatatdía dáalaaxtuuash
 ii ammaa kuss díikussaauleetak. ¹³Baapammasshipúuash
 Akbaatatdía dii koosáhtassuuk. Heehtaa hilaakée
 Akbaatatdía kon dii ihchi koosáhtakaatahkuuk. Ischawúuan
 Dakkaasúua is fíle xéhkaak saalákuuash ko ii dii áxpak ihchi
 hawátkaatchek. ¹⁴Ischawúuan Dakkaasúua ijaxúa Jews
 kooté dak ak kootássee dak bach aahiiák hawátkaatcheesh
 kalako ii baakoon ítche balee bach áxpak daachíhchek.
 Baawatbakáleesh koon saawilikkuuash ii an bat bulupíosh

haawéek. Hinna bale baa dúupiash ii balee dúuppeek. Kúmmaam binnaxchéem koonnák ii bat bas kootáau bakaáuk. ¹⁵Kooták. Ischawúuan Dakkaasúua saawilikkúuash ii Jews is baleilíiaakaxpissuuash dak ammaa íkuchke baa hawaátdeetche. Ii koochéesh Jews kootéesh dak ak kootásseesh dak bilaxpáakhawatchewiak ihch átdehchewiak. Kooták bilaxpáakkootaa ítche áaahkulak hiliachik.

¹⁶Baawatbakálaam koon shéesh ii Ischawúuan Dakkaasúua an bat bulupíoosh haawéek. Hinna baawatbakáleesh ii Jews kootéesh dak ak kootásseesh dak hawátkaatchewiak Akbaatatdía kuss aachisshíiwiak. ¹⁷Heem Christ húula baleiichiweeítcheesh ii baakoon iixaxúa ítche áalahkuuash dii chiwaalákuuk iísko biiluk Jews kootúum Akbaatatdía koosáhtakaateesh dak koottaléesh diiluk Jews ak kootássuum Akbaatatdía koosáhtassuuash. ¹⁸Ii koochéesh Christ ammaa díawilikkuuash kalako ii Baleiláaxbaaxpee kuttácheesh ii biixaxúa Jews kooté dak ak kootásseesh dak Iilápxe kusseé koowáte bahchiwakíiwiawulak kootíihmaachik. ¹⁹Heem kalako ii hilaakée diiluk Jews ak kootásseesh dii ashiháassuuk. Dii baa iháassuuk. Itchihk Akbaatatdía ammaa hawasséesh ko dii hawúuk. Kooták. Is bilaxpáake dii héeleeluuk. ²⁰Dii íkuxxache baáhpe ko kan dii kala kootíuk ii awaastíulioo. Ammaa áakeen ilúuash hileen bacheeiiaxpíluupeesh dak Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh xaxúa dak al ii baachimmíhkaak al ii baalaátuuash koók. Haak Christ Jesus iiaxuatáahileesh baáhpam awaasúuash ak díuxaasheesh koók.

²¹Awaasúum kootáa koowáte díuxaashim Baxxiilaatúuash hinna awaasúuash kannaa ihch áxpikhkaak baapéem alachiwakáauashbaakkussahkeem ihchi chínnaakuulak ko kala kootíihmaachik. ²²Kooták. Akchiwakiáa xaxúa bach aláxpak Christ kon dii ashhawáttuuk. Haak Akbaatatdía Iláaxbaaxpee kan dii héeleeliohmaachik.

Paulsh Jews ak kootásseesh baa hilakuúk.

3 Hinna íwahkooteesh diiluk Jews ak kootásseesh baa díawaawalakuuash ii Christ Jesus ishkawáashe bíik. Kalako ii anmaalaxtíua bii ishkawúualak. ²Hinné élahchetaahiluuk. Akbaatatdía bii báasak bii baa díalakuhchewioosh ii bii daásdeeawakuk. ³Akbaatatdía

bale baa íkuchkim díam xíakaateesh bii éhcbehkaak bii éhchekaashihchek. (Kooshtaachím kal ii díiluss baawalaáchik. ⁴Hileen an baawalaácheesh dáamnuulak ítchihmaachik. Heelak Akbaatatdía ammaa íkuchkam xíakaateesh al awákeesh alákaak élahchelohmaachik. Ko ammaa íkuchkeesh Christ díakuuk.) ⁵Kal ammasshipúua Akbaatatdía hinna baam xíakaatak beesh baa chiweéleetam alaaxtúuk. Heehtaa hilaakée Baleiláaxbaaxpee kal aaiikusták Bacheeiiaxpíluupuum Akbaatatdía chilakappéesh hawátuum kúh ihch iláakuuhcheesh ko éhcbehchek. ⁶Haak hinné baam xíakaatak beesh koók. Baleiichiweeítcheesh ii Akbaatatdía Jews kootéesh ammaa díakuuash Jews ak kootásseesh kúh baaláhkuuk. Kan bilaxpáakkooohawateeok. Akbaatatdía Jews kootéesh ala kuss ihchi baa ímmiteesh Christ Jesus chíuss baa hiléesh kúh Jews ak kootásseesh díakuuk.

⁷Akbaatatdía bii ishkawáassaak an baatcháacheesh ii bii díahcheesh ii bii daásdeeawakak hinna Baleiichiweeítcheesh ii bii ilíihchek. ⁸Akbaatatdía is bilaxpáake héele ii háakkaashkaateesh bík. Heehtaa bii báasak hinna Baleiichiweeítcheesh ii Christ al éwahkuuash ammaa buluttúua Jews ak kootásseesh bii chiweéhchek. Heehtaa baatcháache ii éwahchekaashbiawuulak baaleetak.

⁹Akbaatatdía bii báasak bale baa íkuchkam díash aaxualaachéesh ala kootáhchewia bilaxpáake xaxúa éhcbehchewiak. Baa uhpawassáako Jesus Christ chíuss baa hilák baatách xaxuatáahilia díash heehtaa ammaa íkuchkeesh aaxuáhkaalaataak ¹⁰hilaakée akchiwakíia chíuss baa hilák báakukkoon bale iláaxshiishiaahé dak is bacheeíttuua baatcháacheesh Akbaatatdía ammaa éhchem baatách xaxúa an díash éhkuulak hiliachik.

¹¹Baa uhpawassáako Akbaatatdía bale baa íkuchkam ii baa koochihtéesh díak. Haak Baxxiilaatúua Christ Jesus chíuss baa hilák kootáhchek. ¹²Christ kan bahkaláttaak awáxpak balee hawátkaatahchek. Heem Akbaatatdía balee iikukkúihmaachim balásduupassuuk. Heem ishóoche biíwiawuulak an baa bulutchíittuleetbohmaachik.

¹³Hinna íwahkooteesh kalako ii dii baawakíikaasuuk. An baawilísaawalakuua ii iáxxolessaalah. An dii baa áatchileesh ko díawaawalakuuk.

Paulsh Ephesian akchiwakíia chiwakáakuuk.

14 Akbaatatdía ammaa an dóo xaxúa basshihchít

Baxxiilaatúua Jesus Christ Iilápxe ishóocheen bashúushpattak kuss bahchiwakíik. **15** Bilaxpáakuum Baaiiwaakoochihtéesh kuhtée dak hinna awé áake ak kooléesh xaxúa an bilaxpáakuua alataawúua Akbaatatdía kuss dúttuuk.

Achíssaalak bilaxpáakassaaohmaachik. **16** Akbaatatdía koóm Iláaxbaaxpee chúuss baa hilák baa eé baatcháache ahóom héeleen an baatcháache dak bale daasátcchuche dákuulak dalásuuua awuússeelak ii kuss bahchiwakíik.

17 Christ an dákhalattuuua kúh ii bahchiwakíik. Koótdulak Baleiláaxbaaxpee dalásuuua awúuan daachíihmaachik.

Koótdaassuulak koon daachíssaihmaachik. Haak sáapdialuulak Akbaatatdía al aláchissuua dak an bach aláchissuuash ko ii koótdulak. Akian chiikúss ii díluuak ii iháass daléessaalohmaachik. **18** Hileén ii bahchiwakáawalakuuak élahchekaasuulak baliachik Christ an balee íchissheesh ala shúhkeesah dak ala háchkeesah dak an báakoosh dak an dáawuuash dak. Tak an balee íchissawilikkuuash baa iíschiisaaleetawík. Hilíssheekaateen Baleiláaxbaaxpeesh an baatcháacheesh ii dii kuksák akchiwakíash díixaxua ammaa élahcheliilush daache dii éhchehcheoh. **19** Kooták. Christ an balee íchisshe baatcháache ii éwahchetaahinmiawulak baaleetahtaa kannaa éhchewiaalah. Koótdulak dalátaawuuua Akbaatatdía ala kooté ko kala kootíihmaachik.

20 An baatcháache baxúoo awúualeesh ii baa basshihtúua dak baa baakaalúua dak Akbaatatdía áxpihkaawilikkuuwialak kootíihmaachik. **21** Akbaatatdía dáshe báaxxiwaawook. Akchiwakíia dak Christ Jesus dak chúuss baa hilák baa baatcháache ahníak. Heem is bilaxpáake xaxúa dáshe báaxxiiao ii baa koochihtíh. Ahóoh.

Akchiwakíia xaxúa hawátkaatdak ko kala kooták.

4 Hinna íwahkooteesh Baxxiilaatúuash ishkawáashe bíim hilaakée anmaalaxtúuashe bii ishkawúualak. Akbaatatdía dii dásasaasuulak an dii bilaxpáakiilush daacheesh dii chiwaáuk. Dii baawakáauk. Kootáalah.

² Sáapdialuulak xaxúa cheéshdaak baalíttaammikaattaalah. Baam sáapdak baakoon káalah. Sapéelak baa iháatdialak ilissáachissaa al aláchissuua ko óowiaalah. ³ Akbaatatdía Iláaxbaaxpee kon dii bach aaliíak dii hawátkaattuu. Heem baakoon bach aláxpak ítche áalahkuua ko ii dii koowáteeosh díuxaasaalah. ⁴ Baleiláaxbaaxpee hawátkaatak biixaxúa baxúoo awúualam ii bale axúa hawátkaatdak ko kan balee kala kooták. Kúh Akbaatatdía balee dáasaasak an bíluss ihchi baa ímmiteesh ii baa íttuum kuttácheesh biixaxúa awóoliiluk. ⁵ Biixaxúa Baxxiilaatúuash hawátkaatak. Biixaxúa an balee baachimmíhcheesh kuttáche bahkaláttuu. Biixaxúa balee bilihpíhche ii kootéesh kuttáchik. ⁶ Akbaatatdía hawátkaateesh biixaxúa kuss bahchiwakáaum Baksáauh koók. Biixaxúa bas bacheeíttuua koók. Balee chúuss baa hilík. Iláaxbaaxpee biixaxúa baxúoo awúualak.

⁷ Christ balee daásdeeawilikkuuak bale baa eétitchim ítcheesh ii íkuxxache balee dúmmachik. Ko baa ítcheesh an baatcháache ii Christ an daashíhche ii xíassaahchek. ⁸ Baawaalaáchim Baaxpéesh Christ ii iláak hilíashiiook boh.

“Koottaléesh dáachee ahkaáshim kulusták
báakkussahke kuss aaléek.

Kúh is bilaxpáake baa dúmmachik.” huuk.

⁹ (Hilaakée hileen bale al ilíia chilasshihtáalah. “Báakkussahke kaka kuss chisshíik.” huua sáapahkuulak akian iischiisáa awáss húula awé awuúkussahke híiash koók. ¹⁰ Heem ak awáss húuash hinna ak báakuss déesh íh koók. Hinna awáxe ak chíisaataahilia báakkussahkeess déek. Heem hilaakée baatách xaxuatáahilia bacheeítcheesh ii annawitáahilihchewiak.) ¹¹ Hilaakée hileen bale al ilíia dasshihtáalah. “Iiaxúa kúh ak baa dúmmacheesh koók.” Kooták. Báashik hám bacheeiiaxpíluupeesh dak Akbaatatdía ammaailáakuuhcheesh hám baleichiweeítcheesh ak ii ilíiash hám akchiwakíialaxuahche axxiilaatúua dak ak baa baachimmíhkuua dak. ¹² Iwak díak Akbaatatdía is bilaxpáake xaxúa baa ákkuuwuulak an báasheesh kúh kan díoolak hiliatak chiikúss akchiwakíiash Christ axúa koóush an baa kalátchekaasuua aák áxpihkuulak hiliachik. ¹³ Heelak íwak ii biixaxúa balee bach koowáteeak an baa bahkaláttuuash hawátkaatak. Akbaatatdía

Dáakbachee al éwahkuuash kúh hawátkaatak. Heelak an baa bahkaláttuuash kala hilaa kal an báakkussahke híiihmaachik. Kúkkan balee baa annawitáahiliihmaachim Christ ko kan balee kala koottáahiliihmaachik.

¹⁴Heelak kal ii dúuhpee baakáatkaate ala kootúa balee kootássaaihmaachik kúmmaam bilé annaxxiché dak hútshiishiaahé dak kon balee shósseet aaléelak. Kooták. Kal ii dúuhpee baa sáapeet bahkaláttchessuuk. Bilaxpáake ilíiitchikaatak ii balee kúassaak ii balee iháass aaléessaaoohmaachik. ¹⁵Itchihk baa ala koottáahile ii baláak ko ii an bach awáchissuua awóowiak kalako ii Christ ala kooté kannaa balee kala kootíihmaachik. Akchiwakíía xaxúa Axxiilaatúash koók. ¹⁶Hileen alaachísee dak alashkúa ko ii balee axúa bach aaliíak bat dúuxaashihkuuk. Ii íkuxxachia an baa hilíhkuua díoolak balee axúa ítche apáaliihmaachik. Akchiwakíash an balee ala kootíish daache koók. Iixaxúa bach íchissak ammaa hilíhkuua díoolak Christ an baatcháache ii akchiwakíialaxuahche ítche apálak áxpihcheohmaachik.

**An balee bilaxpáake hilaakéesh ammaa
íkuchkeesh hileén koóuk.**

¹⁷Baxxiilaatúash baláawakak hinné díiluss sheewáawík. Ak baa kalátcheleete ala kootúa baa koochéessaalah. Kootéesh ammaa dasshihtúua kóoxissaak ii ihchi kuxsúuleetak. ¹⁸Haak iixaalasshihtúash óotchia ko kala kooták. Baa éhkuuleetak kootáa baa ala koottáahileesh éhcwegiassuuk. Akbaatatdía an bilaxpáake kuuwíash baaláhkassuuk. ¹⁹Baa baaleete dak baa ala kooté dak kan dasshihtaachíssaak baa ilusshíchissuuk. Baa iháate ko díak bale aláxushkawaak baa ala kxawíishiishiaahé kannaa baatcháattaak kan baa hilúukook. ²⁰Heehtaa Christ ala kooté ii dii baachimmíhcheesh iháak. Iwak al ii élahcheesh kussaachichéek. ²¹Kooták. Jesus ala koottáahileesh kal an dáhkalattuuwasseeesh kalakoon díhch an dilútchiliilush daache koó ii dii baachimmíhkuuk. ²²Iísko an dii bilaxpáakkxawaauash dak dalátaawikxawaauash dak ii díhchi xawílum dalásalakootuuash ii díhchi kúluuash bitáaxiiluulak koó ii dii baálilaauk. ²³Akbaatatdía díhchi kummíileelahkuulak dalásuua dak iiwaaláasshihtuua kannaa

ítcheelahkuulak koó ii dii baachimmíhkuuk. ²⁴Haak an dii bilaxpáakuua hilaakám Akbaatatdía ala kootéesh ko dii kootáhchewiook. An díhch an dilúttuua ii bilaxpáake xaxúa kuss dii baa táttag dii annawák dii baaxpáaum éhcheohmaachik.

²⁵Heem bat shéess dii biísshissaalah. Biixaxúa Christ axúash bíluk. Heem díixaxua baa ala koottáahileesh ko ak baa kalátcheesh kuss shiiáalah. ²⁶Baam dalásbaantuulak kalakoon aalasshipák ii baa kxawiáissaalah. Haak an dalátaawikxawaaush it áxxashe iíwaxpissaa haawíiaalah. ²⁷Koótdaassuulak Chíisbishe dii kúak dii baa kxawiánniahchewioolak baalíussaaihmaachik. ²⁸Dii akbaaataalúulak kala koowíiak baa hilák baa ítche ko díaalal. Bale baa hilé ko ii bilaxpáakdaalah. Koótduulak baa ihch alíinneete ii dáhkuxshiwialuulak kootíihmaachik. ²⁹Bale ilíikxawiia ii díassaalah. Baa al ítche ko shiiáalah. Heelak bilaxpáake an baa kaláttuuash áxpilahchelohmaachik. Baam sáapdaht baa ítche ko shiiák ak dii iikukkúuash kuxsák baa áatchilahcheohmaatdak diliataalah. ³⁰Deéla an dii an bilaxpáakuua ii Akbaatatdía Iláaxbaaxpee daásxawiáissaalah. Baleiláaxbaaxpee dii áxpak koolíihmaache aa baapéem Akbaatatdía baa ala kxawiáa koon dii kulustalákuuak dii iléehmaachik. Kooták. Baleiláaxbaaxpee alóoshdak ko kala kootéesh Akbaatatdía dii aáush ii xíassaak. ³¹Dii díakxawiiot an baa dáhkalaaxtalakussiuash dak an dalátaawikxawaaau ii dii daasáakaailuash dak baa an dáanniikxawiikaashdaailuash dak an dii biíssheesh dak baa an dilíiwisheesh dak baa baaík sheeláailuash dak bat dilúpioosh xaxúa kal ii díuhpee koochéessaak kala koowíiaalah. ³²Itchihk bat daásdeeakuuuak bale alataáwitcheesh ko ii díaalal. Akbaatatdía kuk Christ ii baa hilák dii kalaaxtalákuu buh. Heem bat shéessee ammaa iháatdialuuash bach kalaaxtakuuáalah.

5 Akbaatatdía is bilaxpáake íchissheesh díilum ala koochéesh koótdeewiaalah. ²Kooták. Christ saawilikktíuash ko ii an balee íchisse balee éhchehchek. II saawilikkúuash ii Akbaatatdía baa ítchim kuuák ko daásitcheewiak. Sáapeem díawuulak ii an bach awáchissuuash Christ an balee íchissheesh ko kala kooták bach awóowioolak koók.

Ak baa kalátcheleete an baa hilúua díusaalah.

3 Akbaatatdía is bilaxpáake baaxpéesh díiluk.

Heem “Dii héeluua hawátuum baa iháatdialaailuk aláxushkawiia díalaak an baa ilusshtídialaak baa eétalachissuua.” íwahkoosheewioolak dii al ilíewishbioolak aliilúuleetihmaachik. **4** Haak baa ilusshítsheekisshe dak al ilíwaalaaxe dak annawíssuuk. Itchihk Akbaatatdía kusseé ko “Ahóoh.” haalah. **5** Ala koottáahile élahchetaahiliuk. Sapéelahtaa aláxushkawiia díoolak an baa ilusshítdioolak baa eétichissuulak baaík chiwakíilitdelituulak Christ dak Akbaatatdía dak ammaa hawassíiosh baaláhkassuuk.

6 Bale ilíwaalaaxe ii dii kúawioolak díassaalah. Akian baa ala kxawáaum ii balíiash ko ii Akbaatatdía daaskawíia ii ak koochée an datchúsuua shíassaihmaachik. **7** Hinna íwahkooteesh kalako ii hileen ko ak bilikkúa diíssaalah.

8-9 Díiluh hawáttaa ala chihpashé dii koolúuk. Heehtaa hilaakée Baxxiilaatúuash is bilaxpáake dii héeleeluum ala sáashiia daliíok. II íwahkoosheeweesh bilaxpáake ala sáashiia koolúulak alataawúuash íttak baa daásdeeak baa ala kooté ko díailuk. Heem bilaxpáake hinna ala sáashiia ak kooléesh ala kootúua díiluh kootáalah. **10** Deéla kala shóotduulak Akbaatatdía ammaa isítchee éhcategoriak díaalal. **11-12** Baa ala kootássee bilaxpáake an díooth ala chihpashé koolíilush daatak baa an díoo aaxuúxuaahuum dasshihtaachíssaalah. Kootáa ii bat shéess dilíissaaliilush daachik. Shóotdahtaa áakass dústaalah. **13** Sáapdahtaa ala sáashiia aalaliíolak ala kooté ii xíassaak. Haak sáapdahtaa sáapdak ala koottáahileesh áakass déehcheesh ala sáashiia koók. **14** Iwak ii hilíashiiook.

“Ak iháwe kan díttaah.

Bale shéesh koon chilaáh.

Koótdaalak Christ ala sáashiia dii híihcheihmaachik.” huuk.

Haak sáapdahtaa Christ ala sáashiia ii xíassaahcheesh ala sáashiia ii sáashiihmaachik.

15 An díhch an dilúttuua íassiiaalah. Ak baa éhcategoriesssaalah. Itchihk ak baa éhche ala kootúua kootáalah. **16** Hinna baapé baa ala kxawíia ahúk. Heem baa ítchilaawialuulak kala koók. **17** Deéla ak baaláaxaatdessaalah.

Itchihk Baxxiilaatúuash ammaa dii díahkuua éhczewioolak
díaalah. ¹⁸ Bilikawíia ii káahuxchelessaalah. Ii díhchi
kxawíilaalohmaachik. Itchihk Baleiláaxbaaxpee ko dilúttak
díhchi hawasséehkaalah. ¹⁹ Haak bat shéess diláaulak
Buuwaaxpée (Psalms) dak iichiwakáauwuua dak ko ii
díaalah. Dáawalaxuua ii Baxxiilaatúuash dáshe báaxxiiaalah.
²⁰ Baxxiilaatúua Jesus Christ dásheesh ko ii Baksáau
Akbaatatdía kusseé baatách xaxuatáahilia ii "Ahóoh." haalah.

ak bach áxpe

²¹ Haak Christ an dáhchikittuuash ko ii bach ilíikalattaalah.

²² Bía akchínmisheesh Baxxiilaatúuash al ilíashi an
díaluuash dachílaau kúh kootáalah. Baxxiilaatúuash
ala kootáhche koók. ²³ Bía axxiilaatúua chilaáu koók. Kooták.
Akbaatatdía is bilaxpáake axxiilaatúua Christ koók. Kooták.
Christ iiaxúa akchiwakíia ak iléesh koók. Christ axúa ko kala
kootúuk. ²⁴ Akchiwakíia díixaxua Christ ammaa ala shéesh
baatách xaxúa díikkukkak díalaailuk. Heem bía kúh chilaáu al
iláau iikukkúilush daachik.

²⁵ Bacheé ilussheen duóo aláchisshilliish daacheesh
Christ ak kalátcheesh al íchissheesh ko kala kooták. Hinné
chichéhkaalah. Iilaa saakuuák ²⁶ ko ak kalátcheesh
bilihpíhcheesh ii hoowéettaak Baleichiweétche ii Akbaatatdía
baaxpáahkaakuuwiak. ²⁷ Heem akchiwakíia bílu baa ala
kxawíiash ii balee íaxxaaxiissaak balee xiipíssaak balee
baaxpáak an balee baa aalióleetiihmaachik. Kooták.
Akchiwakíia bílu balee díttak ualák ko kan balee kala
kootáhchewiak. ²⁸⁻³⁰ Deéla bachéem axúa ihkulupíalak huua
éwahkuuleetak. Kúh ii baxúoo bulupíasssuuk. Kootáa itchihk
baa duúshbahkaak hawassáawaak ítchikaashbuuk. Deéla Christ
ak kalátcheesh axúash koóum bílu balee hawák. Kooták axúa
dak hulé dak. Heem Christ an balee íchissak an balee hawasséé
ítchikaassheik. Kúh bachéem al ihch íchisse uá al íchissiish
daacheesh koók. Bachéem uá íchisshilak íh ihch íchissik.
³¹ Baawaalaáchim Baaxpéesh an baalaátuuash hilfashiiok.

"Kúh bachéem aksée íhchish dáak bíam áxpalak
kal axúoo hawátiohmaachik.

Heem kan bilaxpáakduuppeessuuk.
Kala koowáteek hawátkaatiohmaachik." huuk.

32 Ko íwahkoosheesh ii Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan ammaa koottáahilim baatcháachim bíluss xíassaahchek. Awúuan an baalaátuuash Christ dak akchiwakfia ala kootúua balee chiweék. **33** Heehtaa kúh an dii baachimmíhche xíassaak. Bacheé xaxúa al ihch íchissuua uóo íchissuulak ko kala kootíilush daachik. Haak bía xaxúa kúh chiláau chikitchéeilush daachik.

baakáate dak aksáau dak

6 Baakáateen dáksaau al iláaush díaalal. Baxxiilaatúuash kal an dii díahkuua koók. Kal ala díalaaliilush daacheesh íwak koók. **2** “Dáksaush chikittáalah.” huuk. Baleilípilake héeleen Akbaatatdía díssee al ihchi baa ímmitee bassáakaasheesh hinné koók. **3** “Koótdulak hinna awé áakeen al áalahkuuash báalee hámmishkaasheen ítche áalahkulohmaachik.” huuk.

4 Bacheé ilussheen ak dáakbisheesh ammaa ala sheelúua dak ammaa an díaluua dak daláakuuash ii daaskawiíassaalah. Itchihk an baachimmílahkuuash dak an baánnilaauash dak al iiwíshduuash ii Baxxiilaatúuash kalátchehkaalah.

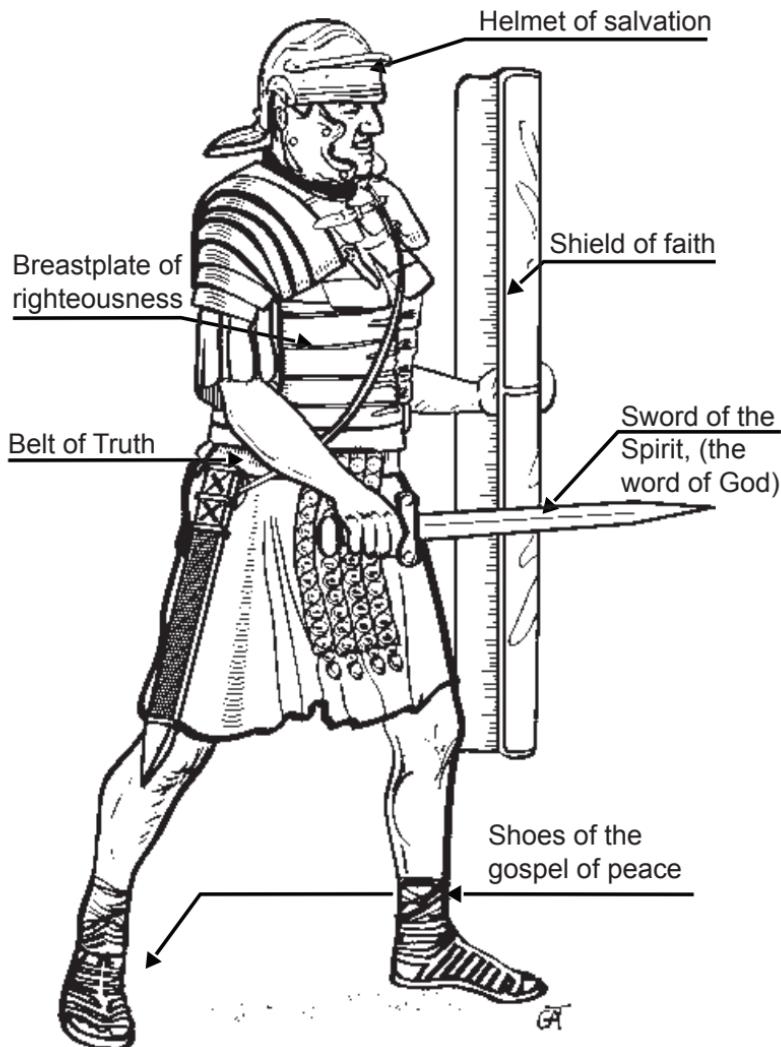
baa ishkawáashe dak is bacheeítche dak

5 Baa ishkawáasheen dís bacheeíttuua chikittaák ammaa ala sheé díaalal. Christ ammaa dii an díahkuua an díaluua dís bacheeíttuua an baa díalaalakuuash ko kala kootáalah. **6** An baa díaluua ítchiiáalah. Heehtaa dís bacheeíttuua an baa kalátchelahchewialuu biipé kussaak. Itchihk dii fassio xuh dii fasseessuulak an baa díaluua ítchiiáalah. Christ dii aáum Akbaatatdía an dii díashkuua díaalal. **7** Baa hilák dalátaawuuua al ítcheesh ko ii díak kúmmaam Baxxiilaatúuash ko baa díalaalakuulak bilaxpáake kussuuk. **8** Hinné kalaaxtássaalah. An baa díaluua ítchiliulak chiikúss Baxxiilaatúuash ii íkuxxache bakálee díak balee baa ishkawáashi xuh baaleetak.

9 Deéla bacheeítche ilussheen díiluh kan dii kala kootíuk. Díshkawaasheesh daásdeeakuuaalah. Kuss xawíilessaalah. Hinné kalaaxtássaalah. Hawátam Baaiiwaakoochihtéesh ak kooléesh dii dak díshkawaasheesh dak díilapta kon dii aáuk. Bilaxpáake xaxúa al íkee bach kuxxáahchek.

Chíisbishe al iichúuwuua hinné koók.

10 Aaleéla Baxxiilaatúuash ii dii hawátkaatum an baatcháachkaashim baa iíschiisaaleeteesh ii díhchi dalásatchuchihkaalah. 11 Bale dusshúuataalicheesh dak Akbaatatdía ammaa an dákuuash ihée dúttak ii díak ii

díhch íassiaalah. Koótduulak Dís kootáau Chíisbishe ammaa íkuchkam kxawíash ko dáawaluuwialuulak annúuwishiihmaachik. ¹² Bilaxpáake ko baawaluússuuk. Itchihk bacheeítcheesh dak an bacheeítchiwishe dak hinna ala chihpashé koon bacheeíttuuash ko baawaluúok. Haak baleiláaxxawiishiishiahe awáxe ko koolíuash ko baawaluúok. ¹³ Aliilíhchiassaaluua Akbaatatdía dákuuash ii díaalal. Baapéem baa ala kxawíiam dii iichúuluulak dii áaxaawassuulak ii óochialahchewialuulak kootíhamaachik. Heem baa ala kxawíash ko baa baluúo koomnák it díluulohmaachik. ¹⁴ Hinna íwahkoosheeweesh baatát díhch ákkuuwiik káalah. Baa ala koottáahileesh ii díhch ákkuuwiialah kúmmaam bale iipáhpachim díiheelapeetaaluulak. An baa annámnahkuuash kon Chíisbishe dii híiassaaihmaachik kúmmaam bale dusshúuataalichim ii díaluulak. ¹⁵ Baleiichiweeítcheesh ko ii ítche áaahkuuash díiwaachissaak chiwáalah kúmmaam disáhpuua ii díaluulak ii dalásatchutak díluuolak. ¹⁶ Sáapdahtaa Akbaatatdía an biáluuash baatcháattaaláh kúmmaam bínnaatdak. Chíisbishe iseé biláawishishdak díluss húuhchelak ii chiálaawialuulak kootíhamaachik. ¹⁷ Akbaatatdía dii iléesh an dáhchichelahuua baa iháate diláaxuuua híiassaak kúmmaam bale ikkúhpuuwatdak dáashuuo ássassuulak. Akbaatatdía al ilíia ii díak ii Chíisbishe ko baluuáalah kúmmaam bítchiisaalak Baleiláaxbaaxpee dákuuash ko kala kooták.

¹⁸ Ammaa an díaluuash héelapko chiwakáak Akbaatatdía díhchi kuxshíhkaalah. Sáapdialuulak Baleiláaxbaaxpee dii chiwaáut chiwakáalah. Baleiláaxbaaxpeesh ko díikukkak koowéessaataahilaalah. Akbaatatdía is bilaxpáake xaxúa chiwakáakuuakaalah. ¹⁹ Kúh chiwakáawakaalah. Heelak balílik Akbaatatdía kon bale ilíia bakdák baa ala koottáahileesh baa baachilíleettaa sheewáak Baleiichiweeítcheesh koon baa ala xíakaateesh ko bilaxpáake éhcuvwahchewiawaak. ²⁰ Hilaakée anmaalaxtúushe bii ishkawúualak úuwatchilia bii kussíiohtaa Jesus Christ bii húuhchem baláawakak bilaxpáake ahóom Baleiichiweeítcheesh éhkuulak baliachik. Hinna Baleiichiweeítcheesh ala koottáahileesh baa baachilíleettaa ko baachiweelák chiwakáawakaalah.

Kalachii Paulsh “Shóotaachi?” hek.

21-22 Bakúpawachissuum Tychicus huuash Baxxiilaatúash baa hilakuuá ihkúalassaak. Heem díiluss déewahkaak dii kuxshíwahkaak hilihtée ammaa ala kooté dii chiwaáulak baliachik. Kúh bílu an balee ala kooté dii chiweéohmaachik. Heelak ammaa an díawee an bii ala kooté ii élahchelohmaachik.

23 Hilíssheekaateen Baksáau Akbaatatdía dak Baxxiilaatúa Jesus Christ dak an bahchiwakáau ak koochée xaxúa ítche daachíhcheoh. An baa dáhkalattuua baatcháachim dii bach íchisshihkaakaao. 24 Hilíssheekaateen díixaxua Baxxiilaatúa Jesus Christ ak íchissakaush Akbaatatdía kon dii daásdeéalakuuoh. Ahóoh.

Paulsh PHILIPPI kuhtée akchiwakíialaxuahcheesh ala kuss baawaalaátdeehcheesh hinné koók.

“Shóotaachi?” hek Paulsh.

1 Awaasúualahum Philippi huuash kuhtée koon akchiwakáauash Christ Jesus aláxpak dii hawátkaatuuash deéla dís bacheeíttaahuash dak ak dii kuxshéesh acháappaa hinna baa baalaáche díilun díiluss díawuuk. Paul huuash bíik. Awáxpe Timothy huuash koóm Christ Jesus ak iláakuum ak baa hilakuúosh bíiluk.

2 Baksáau Akbaatadía dak Jesus Christ Baxxiilaatúuash kóosh dak dii daásdeevalakuuash ko ii al ítche áalahkuuash koochihtéewiam awáxpak bahchiwakáauk.

Paulsh Philippians ala chiwakáakuuash

3 Shóon dii basshihchít ammaa ii dii bahchichéwahche ii bas Akbaatadía kusseé “Ahóoh.” baaik. 4-5 Deéla ko baapéesh hinna Baleiichiweeítcheesh an dáhkalattuuwasseeesh koottaléesh aa hilaakée kóosh díixaxua bii aláxpak baa díaluua ítchiluuash kal ii hinna Baleiichiweeítcheesh bilaxpáake kalako ii éhkuulak baliauuuk. Iwak ii an bahchiwakíitatchee díixaxua bahchiwakáawalakuuak koon baawihkammáachik. 6 Hinné kootífhmaachim éwahchek.

Akbaatatdía al ítche kuss dii kulussáalawe aa Jesus Christ
ala chisshíwiash ko baapé híihmaachik. Koottannák
kan dii annawitáahiliihmaacheesh balásduupassaak.

⁷Kooták. An dii awáchissuuash Akbaatatdía baa an bii
díahcheesh an bii dáhkuxsuuash ítchiluum heelassheen
díixaxua dii baa baashihtawalákuuash annámmaak. Shóon
bii daxtúu xuh hinna baleiichiweeítcheesh bilaxpáake
ishóochissaawaalak kootkaáshim al éwahche baachiweék.

⁸Hinné ala koottáahileesh koóm Akbaatatdía éhchek. Christ
Jesus an dii íchissuuash hinna an dii bii íchisshihkuuash
ko kala koottáahilik. Kon bii áakaawachihchem
díixaxua dii awákaawissawakaauk. ⁹Heem ammaa ii

bahchiwakáawalabkaaush hileén koóuk. Kannaabach
aláchissaalaaliolak haak ammaa ala koottáahileesh al
élahkuuash shóossaalaht ii díaluulak ¹⁰haak an dáhkalattaak
baa an díalaaliilush daacheesh dii éhchehcheoh. Hinné kal
ii bahchiwakíiash kal ii baa dáhkalattaak díalaak kalako
ii xaxúa élahchekaasuuash koók. Iisakkússee shóon Christ
chisshíilak baa chilasshihchiwíak. Hilaakée ko baapé ammaa
iháatdialuuleetak ammaa díhkaxsuuleetak ammaa dii
aaliíoleetak dii ítchikaatuulak ko ii bahchiwakíik. ¹¹Haak
Akbaatatdía ammaa dii dáhkuuash koótdaawialuulak
Jesus Christ dii baa áakaawachihkuulak koótdaawialuulak
kootíihmaachim ko ii bahchiwakíik. Koótdulak kalako ii
hileen bilaxpáake kúh Akbaatatdía chikittaakuuák dáshe
dáasaasuulak baliatak ko ii koótbaak. Koótdulak dii íkuulak
Akbaatatdía bilaxpáake hoowikáattaak baa tátchihkaak baa
annawikaáshihcheihm éhkuulak baliachik.

Paulsh baa shóotaache

¹²Bakúpkaattuu hinné dii éhcuvwahchewiawuuk. Hinna
baa ala chúuss baaléehetaa bii hiléessaawioohtaa kootáa
bilaxpáake baleiichiweeítcheesh baachiwaáuk. Heehtaa bii
dúttak bii daxchílom kalako ii hinna baleiichiweeítcheesh
bilaxpáake ak iikukkó kannaa áxpihkaalawik. ¹³Kal
íwahkooteesh akíssatdeeom bii dáacheehkuuash dak kootáa
awaasúuiseesh akíssatdee ak íassee xaxúa dak awaasúualaho
hileen bilaxpáake al ahó ak kooléesh dak hinna Christ is
baaaliichiweeítcheesh aláxalaa déewahcheesh kalako ii

bii daxtúum éhcinkaasuuk. ¹⁴Hileén bii daxtúua héelapko Akbaatatdía an bii kuxsalaachéesh ak baa kalátcheesh al ahó íkaakaak kalako ii Akbaatatdía kúh ala kuxshiwía an bakúteen iluuakuuwíash kalatchekaasáauk. Heem kannaa iisásshiak ii baa ala xaxxíuleetak hinna Akbaatatdía al ilíia baatcháacheesh ii aláxalaa déehkuuk.

¹⁵⁻¹⁶Iwak ak baa kalátche ham bat balíiwahkalattuum Christ is baa al iichiweeítcheesh baawilísshissaak asíitkaashbuuk. Heem bach awáxpak aláxalaa déewahkaawakaauk. Bii íchissak Akbaatatdía koóm hileén bii díushiiash al ilíia ítchikaasheesh ko bii óhchipchihchewiam éhkuum Jesus Christ is baa al iichiweeítcheesh bii áxpak baa éhcéhkuuk. Deéla iwak ak baa kalátcheesh iháaum kúh bii óolitak bii iichúulaak Akbaatatdía an bii ii baa hiléesh kúh kootúulak hiliatuuk. Bii áxpilishtehkaak bii iichúuleshtehkuuhataa kootáa baleiichiweeítcheesh aláxalaa déehkaak aaxualichíssuum aliipaátdeetak. ¹⁷Kooták. Christ is baa al iichiweeítcheesh kúh baa éhcéhkuuk. Heehtaa daasalakootúua ítchissuuk. Akbaatatdía al ii bii baa hiléesh íiluh kootúulak hiliatuuhataa an baa dasshihtúash iháatak. Hinna hilíateesh bilaxpáake ahúm píisshe daáulassheen awóolitak iichúuwelak hiliatak bii daxtúum héelapko kúh ii bihchi baailíshekaashbaalak hiliatkaashdom kootássaak. ¹⁸Is biipúusaapdak íwahkootuuk. Heehtaa alíipdeetak Christ is baa al iichiweeítcheesh bilaxpáake kuss ii aláxalaa déehcheesh kuhkaláht kal ii balásitchik. Daasúua díataahiluu xuh baaleetdak kuk kala shóohtaa shóotuulahtaa it ii baawihkammáachik.

Haak baawihkamáatbaakahkuwihamachik.

¹⁹Hinné kal éwahcheesh koók. Akbaatatdía kusseé dáchiwakaawiilakuuash Jesus Christ koóm Baleiláaxbaaxpaam bakóosh bii kuxshéesh kalako ii hileen baa baalíuom chúuss baaléesh ii bii kuxshikaáshiihamachik. Kalako ii bii áake sáasaalaatakan bii dússhipbioom ko ii baawihkammáatbaalicheesh koómmaassaawiik. ²⁰Kala shóohtaa shóotdaht an baa bulussítdeetak an baa bihkaxshíleetdassheen bii áake déaxalaachim éwahchek. Hinna díuptako an bii bilaxpáake an bihchi bulutchéesh deéla shóon baashbiáwaalak an bihchi bulutchéesh

Christ bahchikitchéesh ammaa díawaawakoosh ammaa sheewáawakoosh xaxúa kal ii koochihtáweesh balasé chichútbahkaak an bii baa ala xaxxíleeteesh ko ii kooták.

21 Bii bilaxpáakdak Jesus Christ bahchikittaawakbaalitbiáwaak baa biipéesh kuttáchik. Heehtaa baashdák Jesus Christ awáxpak bii koonnák kannaa heetashtéehmaachik. **22** Deéla it bii bilaxpaakéelak Christ an bahchikittaawakbaalichéesh dak ammaa díawaawako ítchiwaak. Heehtaa dúuptako shóotbaawiawaalak bii bilaxpáaka xuh baashdák shóokee ko ittéelak baalaaxták. **23-24** Christ awáxpak bii koonnák ko heetashtéehmaachik. Hinna awé áakeen bii kooléesh kuk baaleetak. Heem hinna awé awíhchish baaléewisséhik. Heehtaa an díhchi bii kuxshílahcheesh ko ii it bii bilaxpáakeesh kuk ko bas biipkaaséek. Kalako ii Christ it kuss baaleewiawaasséek. Kalako ii balásalakootdeetak hinné díuptako shóokee ko díawaawiawaalak baalaaxták. **25** An díhchi bii kuxshílahcheesh kusséesh kan balásduupassaak. Heem bilaxpáakbewiawaam díss baaléem kalakoon díixaxua ii bach awáxp baa díawaawohmaachim kal éwahchek. Kalako ii Christ an dáhkalatcheesh kannaa itchikaaséehmaachik. Kal íwahkooteesh kal ii baalíhkammaatdohmaachik. **26** Kooták. Christ Jesus kala chii dii bii kuss chisshíihchewioosh kalako ii dáashe báaxxiilaalohmaataak kusséesh ii "Ahóoh." daalohmaatak an baalíhkammaatuuash baatcháachiihmaachik.

27 Christ an dáhkalattuuash ko kan bii kala kootdássheen baleiichiweeítcheesh dii baachimmíhkuum ala koótduuash bat shéessee an díhchi dilítuuash ko kootáalah. Dii awákaa boó xuh an dii biikukkóosh aweeláaxaasak bach aláxpak baa díaluuash ak dii iichúulaak hinna bale iichiweeítcheesh kúh ak iichúuleesh díikukkussuum ko ii éwahchek. Christ is baa al iichiweeítcheesh dii kalátchehchewiassaa baa ihée dii kalátchehchewioo díikukkussuum kúh éwahchek. **28** Hinna baalíhkammaataak dii baa ala xaxxíleeteesh kalako ii ak dii iichúuleesh dáaxaxxisaak dachíliissaataahileesh kúh éwahchek. An dachíliissuuash kalako ii Akbaatatdía xawíikaassaak baa hámneettaahileehmaachim éhcheohmaachik. An dachíliissuuash kalako ii Akbaatatdía dii íassiiak dii iléehmaachim hilaakéé dak ii baa koochihtéesh

élahchelohmaachik. ²⁹Ii kootéesh Akbaatatdía al ii dii ítchikaassuuash Christ dii kalátchekaashihchek. Heelem Christ an bahkaláttuuash bíluh ko ii Akbaatatdía balee baa chúuss déehchewiak. ³⁰Heem hinna íwahkooteesh hinné chichéhkaalah. Hinna Philippi kuhtée bii koolám bilaxpáakuum ammaa bii chúuss déehkuuash baatcháachkaassuuash alákuuk. Hinna Baleichiweeítcheesh ak iichúuluum hilaakée dii baatcheesshiakaau koottaléesh bíh bii kootíuk. Heehtaa koómnaassaak dalásatchutdahkuum éwahchek. Hinna an baawalaáche an dáamnuuash bilaxpáake iháaum it bii kootúum ii élahchelohmaachik.

Christ ala cheéshdeesh dak baa iíschiisaaleeteesh dak.

2 Christ balee píishko páachileesh bíluh kalako ii bat píishko bapchílewiilush daachik. Christ balee íchissheesh ii balee chilaschéesh bíluh kalako ii bach awáchisshiwiilush daatak bat bahchilaschikaáshbíilush daachik. Baleiláaxbaaxpee koon bíluss iláak bíluh kalako ii bach awáxp balíiwíilush daachik. Christ bílussee balee daásdeekaashbilikkuuash bíluh kalako ii bat balásdeewakbíilush daachik. Christ bahkaláttaak Akbaatatdía is bilaxpáake awáxp baa díawuulak kal ii iwak xaxúa díawaawiawuulak kootíihmaatak díawaawiilush daachik. ²Baleichiweeítche al ii dáhkalattuua hawátkaattaalah. Daláshawattaak bach íchissaalah. Bach áxp baa hiláalah. Bat shéess baawísh íttaalah. Dii íkuxxache Baleichiweeítche éetshii déehkaalah. Koótdulak bale daásitche aalasshipím ii bii íaxuaihmaachik. ³Baa an díaluuash xuh ii baafaleetassaa xuh ii bat dasshipbíassaak dilíiwaaialeetdewiassaalah. Baaleettaa ak cheéshdaalah. Díinnaxuoosh bat chikittaakuuák bat baa ánnuuosh ko bassáahkaalah. ⁴Díixaxua díiluttach díhchi dasshihchíssaalah. Heehtaa kúh bach íkaakuuak bach kuxsáalah. ⁵Christ Jesus ammaa iískusseesh an baa íkeesh an baa dasshihché díiluh kala kootáalah.

⁶ Akbaatatdía ala kootéesh Christ Jesus kúh koottáahilik.

Heehtaa Christ Jesus alasáashiwaaxpeesh dak
an baatcháacheesh dak an báakaacheesh
dak hilílik Akbaatatdía ala kooté íh kala
koottáahileesh xaxúa dúushiik.

7 Itchihk kal ílala hilílik akítchileesh kal ii díassaak díushiik.

Iwahkoocheesh hinna awé áakeen bíshdaak bilaxpáake ala kootúuash koótdek.

Haak ittákkaa ak baa ishkawáashdek.

8 Kalakoon ak cheéshdeesh ii an bilaxpáake Akbaatatdía an baa an díahcheesh díá aa ala shée aahíik.

Hinna an baa kalátcheesh an báakkussahkeesh aahíik. Kalako ii dútchixawiikaassuum baawatbakálama kuss dakkaasúum koon shéek.

9 Kalako ii Anmaaiwaakoochihtéesh kuhtée kal an báakkussahkeesh Akbaatatdía dúttak báaxxiak koon díushiik.

Deéla ammaa kúuash bale dáashim ítchim dak an baatcháachkaasheesh dak kal ak baa íkuchke koóhchem kal ihée koótdeetak.

10 Akbaatatdía ii íwahkoocheesh báakukko dak awé dak awé awúua dak ammaa ala kooléesh xaxúa Christ Jesus chikittaakuuák kuss chiwakáaulak hiliatak **11** ak kooléesh xaxúa al iikukkúuan hiláshiiok.

“Jesus Christ baatách xaxuatáahilia baa báakkussahke baa ífschiisaaleete koók.” huulak hiliachik.

Kalako ii Akbaatatdía koóm Iilápxe kóosh dáshe báaxxiak ala chikittaakúuash kuúohmaachik.

Christ an dii bilaxpáakuua ii baa xíassaahkaalah.

12 Biilápaachkaatuuan hinna íwahkooteesh an dii an díawahkuua díaluuash kal ii íkuxxache díakaalah. Bii ala koolé dak bii ala koolássaahtaa dak an baa dáhchiwakiiash díataahilaalah. Bilaxpáakuum Akbaatatdía iléesh an baa annamníoosh kúh akúkussahke aalaliíak díalaawialaaliilush daachik. **13** Akbaatatdía iiaxúa ammaa dii díahchewioo dalásawuuuan díushiilassheen díalaawialuulak kootáhcheihmaachik.

14 Ammaa díaluuash xaxúa Akbaatatdía dak dís bassáalituuash dak kaláttaalah. Baa aashtáchissaak dilaáhissaak ammaa dii díahkuuash díaalal. **15** An díhchi dilúttuuash íwahkootaalah. Koótdulak bilaxpáakuum baa kalátchessaak baan áxp baa hilaachíssaak baa

tátchissaak baa kxawíihileesh héeleennuulahtaa diiluk an baa díhkaxshileetuum ammaa dii al aalióoleetak. Kalako ii al ihchi dútchiilush daacheesh xíassaakaashdaak éhchelahkuuk. Bilitaachiia dak ihké dak sáashiikaasheesh an baáu xíassaakaashiiluash ko kala koótdaalah.

16 Akbaatatdía ammaa íkuchke ii an bilaxpáakuua ii baa koochihtalaatbíoolak kootíihmaachim éhchehkaalah.

Heelak an baa díaluuash iláxiwaawihmaachik. Ilak ii dii baachiwaáu dii héeleenmaalak ammaa díawaakaasheesh ittákkaa díawaassaak. Kalako ii Christ ala chisshíia ko baápbishdak dii ii koótbaak baawihkammáatbaatchaachka ashbaawihmaachik. **17** Aaláa Roman bacheeítchikaasheesh koóum bii dappíolak kalako ii bas íle xéih. Kootdák hileen akchiwakíiwachéeitche baáchuuwilaxxee ii páaxxuuash Akbaatatdía kuíolak ko kala kootíihmaachik. Diiluk Christ an dákhalattuuash chichútduulassheen Akbaatatdía kusséesh baatách xaxúa díhchi dákuuk. Ii koótduuash ammaa dii díahkuuash xaxúa díalaalohmaachik. Akchiwakíiwachéeitche Akbaatatdía kusseé an baaaaleéash ko kala koótdaalohmaachik. Kal ii kootéesh biixaxúa Akbaatatdía kusseé baatách xaxúa anbihchi bakúuash ko ii baawihkammáatbaalitbihmaachik bii dappíolahtaa.

18 Haak biixaxúa Akbaatatdía kusséesh baatách xaxúa bihchi bahkukúum díiluh dalásittaak baalíhkammaatdiilush daachik.

Timothysh dak Epaphroditus dak

19 Baxxiilaatúuash Jesus kon bii kuxshím saskáat Timothysh díluss híuwahchewiaweesh kootáhcheihm baliachkaashik. Ii koótbaawihmaacheesh baa an bii ala kootéesh dii chiwaáulak ii dalásitchilohmaachik. Shóon chisshíilak díiluh baa an dii ala kootúuash bii chiweéihmaachik. Bíh kalako ii bii píishko páachilaak ii balasé ítchiihmaachik. **20** Balee héele Timothysh ala kootéesh awáxpéesh héele ak koótdeetak ak dii baailísaakuuash koók. An dii ala kootúuash ak éhchekaashbiash Timothysh koók. Bittáchissaak. Heem Timothysh koóm ammaa díluss déewahchewiaweesh koók. **21** An basshihchéesh hileen hawéese xaxúa ammaa an déewahchewiish daacheesh íluttach ihchi dasshihchíohmaachik. Jesus Christ daasalakootéesh kuss

dasshihchíssaaohmaachik. 22 Timothysh baa bilaxpáakdaht ala kooté élahkuum Akbaatatdía dak hawéese dak an baa hilakúuash ítchikaassheesh dii íkaahkuum Timothysh bii áxp baa hilikaásak kal élahkaak Jesus Christ is baa iichiweé ítcheesh aláxalaa déehchem élahkuuk. An bach awáxp baa díawuuash kúmmaam iisáaksheem iilápse áxp baa hinnák ko kala kooták. 23 Heem baláshawatbaak hinné díluss déewahchewihmaachik. Heehtaa bii shooléelitdak koochihk éwahkaak hilaa déewahchek. 24 Kala shóohtaa shóotdaht it balásduupassaak kala saskáat Baxxiilaatúuash bíh dílussee baaléewiawaam kootáhcheihmaachik.

25-26 Haak deéla Epaphroditus huua biilápaaachkaateesh koók. Bat bahkuxshífiluk. Ammaa baalúulak ammaa chúuss baaléesh hilílik bii áxpak chúuss déek. Akíssatdee ammaa chúuss daáulak ammaa baalúuhiluulak bach áxp baa hilíluuash ko kan balee kala kooták. Ammaa baalúuliaweesh chúuss baaléelak bii kuxshílahkaak bísssee ko ii húulahkuuk. Díixaxua dii íkaaissak ii ihchi baailíshek. Deéla baakuhpáam an dííkukkuum éhchem kúh ii ihchi daásxawíihchek. Heem hilaakée balasé díawaak kal an díluss chisshíiwahchewiawaak. 27 Kooták. Baakuhpáak ííkasshe ii itta shéelaak. Heehtaa Akbaatatdía an balee daásdeesh hinna Epaphroditus óochiahchem ii ishtatáachissheesh ii bíh balasé ittéek. 28 Hinna íwahkooteesh kalako ii biiwaachíssaak dílussee saskáat déewahchewiawaak. Iwak díawaak kala chii alákuulak kal ii baalíhkammaatuulak baliachik. Kalako ii bíh an balásxawíiash koomnák baliachik. 29-30 Ak bii kuksawakóosh dii annaachíssatuuk. Christ an baa hilakúuash itta ii shéelaahtha koowéessaak. Hinna íwahkooteesh kalako ii al alóhchikaapuuush ii baalíhkammaachkissaalah. Baxxiilaatúua ak kalátcheesh an bach óhchikaapuuush ko kala kootáalah. Epaphroditus ala kootéesh dak ak kootéesh chikittaakuuáalah.

3 Akchiwakíiwakupeen it ammaa ii dii awáxp balíwiaweesh hinné koók. Baxxiilaatúuash kuttáche ii dalásitchikaashdakaaulak kala koók.

an baa tátchikaatam koottáahileesh

Hinné iíschiisaa dii baachiwaáuwishihta hilaakée kala chii díluss baawalaátuuash beésshiaweechissaak. Dii kúawioolahtaa an baawalaácheesh ii aliilúuleetiihmaachik.

²Hileen bilaxpáakuum ditchiláachkaasak baa chikittúuleeteesh kooté alaxaxxáalah. Baa iháat ak ii baa baachimmíhkaak ak baa kxawílioosh alaxaxxáalah. Díhch íassiialah. Ammaa dáhkalattuuash dii iháass aaléewiak kootáa dii áaxxaapashkaahmiaoahmaachik. Al áaxxaapashkuuash kuttách hilaa ii Akbaatatdía is bilaxpáakuua dii hawáhchewiook. ³Iwak bilaxpáake “Al áaxxaapashkuuash ii Abraham is íilanee balee hawáhchem kootáa Akbaatatdía is bilaxpáake bíluk.” huuk. Bii ahúum balee áaxxaapashkussuuhtaa Abraham is íilannteetaahile biiluuan bíluk. Kootáa Akbaatatdía is bilaxpáaktaahile bíluk. Baleiláaxbaaxpee an balee kuxhéesh ko ii an balee an bilaxpáake ii Akbaatatdía bahchiwakáak baa díawaawakuuk. Christ Jesus kusséesh dáashe báaxxiwaak ii baa ítchikaashbeesh Akbaatatdía is bilaxpáakeesheh ko ii balee hawáhchek. Balee axúa kuss baa an díoo kúh baa an díawuua Akbaatatdía is bilaxpáake ii balee hawáhkuuash bahkalátchessuuk. ⁴⁻⁵Iwak hilíateesh ii bihchi biáwaassuuk. Baaleetdak al ii bihchi bahkuxshíwishdak biichihk áá díawaawihmaachik.

An bii bishé kalakoon bas baáhko sáhpuam kalakoon bii áaxxaapashkuuk. Israel bilaxpáake ko bii hawák. Benjamin ashammaléaxxiia ko bii hawák. Hebrew bas íilanee dak an balíia dak an baa bahkalátche dak kala shóossaalaht kalako ii baatách xaxúa bii Hebrew kooté koók. Bii Pharisee kootám kalako ii baleilíiaakaxpissuum Moses bilikkúuash bahkalátchekaashik. Kooták. Akian ammaa ala kootéesh hinne kal ii xíassaakaashihkuuk. Baa an díaweesh dak bii sapée dak ii bihchi biáwaakaashdak ihée sapéelahtaa an bii ala kooté kóoxxuuleetiihmaachik. Hilíachiisaa hinna baa an díaweesh ii bihchi bahkuxshíwiáwaalak baaleetiihmaachik. ⁶Kooták. Bilaxpáake ak awé alasshihchéesh bii baaík sheewíak heelolak “Baleilíiaakaxpissee dússhishik.” bii helitdelelok. Ala kootéesh bilaxpáake baleilíiaakaxpissee kalátchewahchewiawaakaashik. An basshihché “Bilaxpáake Christ ak kalátcheesh baleilíiaakaxpissuuash haawéewiook.” balíatak ko ii kootáa baappiiaawaakáhkak baatcheeshkaáshbaak haawitáahinmaawiawaawaalichik.

⁷Koottaléesh hinna baa an díaweesh ii bihch ítchiwaak baliachik. Heehtaa hilaakée hinna baa an díaweesh bahchilasshihchíwem koolíash baa hámneetak Christ kusseé kúh baa hámneetak. ⁸Hinna awé ammaa ala kooléesh al ii bihchi bahkuxshíleetak hinna Christ Jesus al éwahchewiaweesh kuk baatách xaxúa baa iíschiisaaleetak. Hinna an baa iískusseesh an baa íkeesh an baa dasshihché bíh koótbaawiish daacheesh íwahkootbaalak kal ii bihchi bahkuxshikaásheesh koóihmaachik. Heem hinna awé ammaa ala kooléesh dak baatách xaxúa kan baa hámneettaahiliuk. Baa al ii díassuua dak baa ala xawíia hawáxiwaailuash ko kala kootíuk. ⁹Kal ii hilátbeesh Christ bii eetáahinnak baliatak ko ii koótbaak. Baleilíiaakaxpisseeesh kusséesh bahkalátchehtaa ii bihchi baa tátchiwahchessaak Akbaatatdía kusséesh baa annámmaassaak an bii íkeesh ítchiwaassaak. Heehtaa Christ an bahkalátchekaasheesh kalako ii Akbaatatdía iiaxúa al íkeen bii baa táttag baa ala kootkaáshe díawaam bii áakaawachihchek. ¹⁰Kooták. Christ éwahchewiawaak íwahkootbaak al éwahcheesh áxpiwahkaawaalammiawaak. Akbaatatdía an baatcháacheesh an baaxpéesh ko ii bilaxpáakbewiawaak ii baa koochihtalák baliatak Ischawíuan Dakkaasúua shéem chiléhcheesh Akbaatatdía an baatcháacheesh ii díash ko bii kootáawakdak baliachik. Akbaatatdía an bahkalátcheesh kalako ii baa chíuss baaláak ii baashdáhtaa chíuss baaléewiawaak Ischawíuan Dakkaasúua ii baashbakbiáwaak. Ischawíuan Dakkaasúua Akbaatatdía ala kalátcheesh kalako ii baa chíuss déesh ii saawakóosh ko ii koótbaawiawaak. ¹¹Ammaa díawaawiawaakaasheesh kal ii ammaa hilátak baliacheesh baashdák píishchiisaa kaka bii bilaxpáakahchewiam éwahkaak kalako ii Akbaatatdía bii kulutchilák basshihchíssaawihmaachik.

Ammaa dishóocheeleesh kuttách dasshihtáalah.

¹²Akchiwakíiwakupeen ala koottáahile al éwahchekaashe it baasák kaka bii chiléhchessaak. Kooták. It bii annawitáahilissaak. Heehtaa Christ Jesus ii bii pátcheesh ala kootéesh éwahkaak píisshe baaléelak hiliachim éwahchewiawaak ala kooté koótbeewiawaakaasak

balúuawaakahkuk. ¹³ Christ ala kootéesh bik it bii kootássaak. Bilaxpáakeem xalússhilak kal iipatchíssaak iisásxualaak bilaxsheewíak. Heem kan bii písshessaaawakaassaak baam díaweesh kal ii bihchi baasshihchíwaassaak ammaa baa iishóocheeleesh ko kuss awákaak. ¹⁴ Christ Jesus kusséesh basshihchikaásak al ii éwahcheesh áxpiwahlkaawaalammiawaak. Iwahkootbaalak kalako ii ala kootéesh koótbee aa an bii bilaxpáake shóohkalak aawaawiáwaak. Ii koótbeesh Ischawúuan Dakkaasúua saawakúm baapéem Akbaatatdía bii ilíihmaatdak Anmaaiiwaakoochihtéesh awáxpak bii koolfihmaachik. ¹⁵ Kooták. Díixaxua baa annawitáahinnaawialluulak an baa basshihchéesh dáasshihchiliilush daachik. Hinna díluss an baawalaácheesh bii aaláshtatdak Akbaatatdía ílila baa dii éhchehcheohmaachik. ¹⁶ Akbaatatdía kal an balee baa éhchehcheesh ii an bihchi buluttúua koótbuulak koók.

¹⁷ Akchiwakíiwakupeen díixaxua an díhchi dilúttuuash ítcheesh koowéessaak an díawee kootáalah. An dii bilaxpáakuua ítchiiak bilaxpáakuum al ihchi díttuua an díawuuash ko kala kootúuash kootáalah. ¹⁸ Ischawúuan Dakkaasúua baawatbakálaam koon saák ii ammaa kxawíihiluuash koowíio áakaawachihchewiak. Hileen bilaxpáake ahúm “Ischawúuan Dakkaasúua bahkalátchek.” huuhtaa ala xatáaush kalátcressaaak iichúuluuash ii baa xíassaaahchek. Heelak diiluk hileén ala kootúuash koochéessaalah. Hileen Christ is koochíiash ala kootúuash ahú aa kal iíschiisaa kal ii dii awáxp biichiwáauhtaa dii éhchekaashbahchewiawaak ko ii kala chii dii baachiwáuk. An baa hilúuash kalako ii balasé xawfia ii háaksee bíwek. ¹⁹ Baa annawéessaak baa ala kxawíia isítchiiak daasalakootúua ítchisseesh ko díawiook. Kal íwahkootaak Akbaatatdía ammaa díahchewiakaasheesh kuk díassuulassheen an baa hilúuash ii baa ilusshíchiilush daataak baaleettaa baa íaleetak ii apúua báakukko díoolassheen hinna awé áakeen baa ala kooléesh kuttát ko dasshihchéesh Akbaatatdía al ilíia kalátcressuulassheen kalako ii datchúshihkuua ii baa koochihtíihmaachik. ²⁰ Heehthaai biluk Akbaatatdía is awé ítcheesh balee ala kooláhcheesh koóm biluk akian ammaa iháattuuash koótbuassuuk. Hileen

bilaxpáakuum ak baa kalátchesseesh an dútchikxawiiawiash biiluk Baxxiilaatúuash Jesus Christ báakukkoko huuák balee iléewiam ko awóolak biiwaachíssuuk. ²¹ Jesus Christ baa an díawiash alíinmishik. Heem shóon huulák an baaxpéesh an baatcháacheesh ii balee axúash saalawák ítchissaak baa ala kxawíia ii balee flutchikeesh balee kummílak ala kootéesh ko balee kala kootíhmaachik.

4 Akchiwakíiwakuupeeñ dii awáchissuuk. Díiluss bii chichéessaak dii awákaawiawuuk. Ammaa an díaluua ii balasé íttak ii bapásee báaxxiwaak. Biilápachkaatuu hinna an baawalaáche al ii dii baa awóowiiosh kalako ii Baxxiilaatúua an dáhkalattuuash itchíiakaassaakaalah. Kalako ii díhchi dilúttuuash ítchikaassaalah.

ammaa dii an díawahkuua

² Euodia huua dak Syntyche huua dak an dii díawahchewiawuua hinné koók. An bat dilípoo kala koowíiak bat shéess díss baawishíttaalah. Baxxiilaatúua dii aáum dáhkalattuum díilapta bach áxpak baa hilák ala kooté koótdaalah. ³ Awáxpe sheeh Euodiash dak Syntychesh dak iilápte hiiák bat daáshawatchehkaak ii daáschiaxapiiah. Bilaxpáake ahúm balee iichúuluuhtha hileen bíoom bii kuxshikaásak baleiichiweítche bii áxpak éetshii déehkuuk. Deéla Clement huuash dak ak bii áxp baa hiléesh xaxúa áxpak kúh kootúuk. Anmaaiiwaakoochihté dáasuua koon baalaátuuash dáasuua héeleeluum an bilaxpáakuua ii baa koochitíhmaachik.

⁴ Hileen an balíia iiháake koóuk. Baxxiilaatúuash dii aáum is bilaxpáakeesh ko dii hawúuk. Kalako ii baalíhkammaat aasúuadakaaliilush daachik. Kala chii íwak sheewáawiik. “Baalíhkammaataalah.” ⁵ Bilaxpáake xaxúa daásdeeak kuss dís baawishíttaalah. Iwak ii sheewée Baxxiilaatúuash kal áhtak. Kala saskáat húuihmaacheesh kalaaxtássaalah. ⁶ Baa dalásawuuuan daatdeettaalah. Baaleettaa kala shóohtha shóotdaht Akbaatadía kuss chiwakáalah. Ak dii kuxsakaáush koóm ammaa dakúuweesh chiwaák “Bii kuxshíh.” haalah. Deéla kusseé “Ahóoh.” haalah. ⁷ Koótduulak Akbaatadía baa dalásawuuuan daachíhchessaaihmaachik. Kooták. Baakoon ítche dii daachíhcheihmaachik. Bilaxpáake dak

áaxxee baa ala koolé dak kusséesh an baa dáasshihche baa annawéehmaachik. Ii koochéesh an dákhalatchekaasheesh ko ii xaxúa kootáhkaalakuuk. Heem kan baa dii chúuass déelak kootáa it baakoon ítche dáakahkulak sáapii kootdák dáalaaxtalohmaachik.

8 Akchiwakíiwakupeen baa hawátam kala chii baawalaátbiawaak. Hileen xaxúa Akbaatatdía baa isítche dak hileen bilaxpáake ammaa ítchihkaak ii iláush dak dáasshihchiliilush daachik. Hileén koóuk baa ala koottáahile dak baa ala hoowikáate dak baa annawé dak baa baaxpée dak baa al ítche dak. Iwak kala ko an dii bilaxpáakeesh ii xachíihkaalah. **9** Ammaa dii baachimmíwahkuuash xaxúa dak ammaa sheewée an dííkukkuuash dak ammaa díawee al alákuuash dak díinnaxuoosh kal an díalaalakaaliilush daacheesh koóuk. Hilátduulak kalako ii Akbaatatdía dii bakúteen daachíihmaachik. Kalako ii an dilápaliioleetak dalásuua ilúxalaa dilúshiilohmaachik.

Philippians kuss “Ahóoh.” hek Paulsh.

10 Baawihkammáachik. Ífschiisaa ammaa díalaawiilakuua ítchikaashduuash bii baalilísum ii koótduu. Kalakoon bii dákuxshiwialuuht anníuleetaht bii dákchichelahaalakaam éwahchek. Hilaakée kala chii an bii baalilísuuash ii baa xíassaalahkuuash ko ii baawihkammáachkaasak Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” baaik. **11** Baa baakúummishdak ko ii íwak sheewáassaak. Akbaatatdía baa an bakó baalíu xuh shóotdahtaa díawaassaassaak. Kala shóohtaa shóotdaht kal ii an balapáleeleebihmaachim éwahkaak baakoon íttawaalichík. **12** Baa ala shíishiahe kúh an bihchi bulutché éwahchek. Hinné koottáahilik. Biaxpáshi xuh balíishi xuh bii baatcheeshí xuh bii baatcheeshíssaalak an bihchi bulutché éwahchek. Baakoon balasé buluxáak baalichík. **13** Akbaatatdía baa baatcháache bakóosh ko ii baa an díawaawiish daache awáakaawachik. **14** Ammaa díalaawiilakuuash xaxúa baakúuwissahtaa díilussee “Ahóokaashilah.” baak. Baawilísaak baa chúuss baaléesh an bii an dákuxsuum díiluh ko ii dihchi baa chúuss déelahkuuk.

15 Philippi ak kooléesh ak baa kalátcheesh díiluh hinné élahkuuk. Awám Macedonia huua bii kooléesh

baleiichiweeítcheesh diichihi k áa dii baachiwaáuk. Dii bii héeleeluash kalakoon Macedonia koon baaléesh kukáakan ak baa kalátcheesh ammaa díawee kusseé ak bii kuxhéesh díluttachkaatak. Ammaa bii dákuuash kalako ii hileen ihée baleiichiweeítcheesh ii baa chimmíwahchewiawaalak kootíhamaachik. ¹⁶Awaasúualaho Thessalonica bii kooléesh kúh ammaa baakúuweesh an bii dákuxsuuash hawáttaassaak díuppaalichim bii dákuxsuuash. ¹⁷Bii dákuxsuuash ítchiluuhtaa baa bii dákdakaaulak baliatak ii hilásheewaassaak. Itchihi Akbaatatdía an dii baa áatchinnaachihcheesh ko baakaanmalákoosh bas biipé koók. ¹⁸Ammaa bii dákuua xaxúa Epaphroditus bíss óolahkuuash kalako ii hilaakée ammaa baakúuweesh xaxuatáahilia kan beék. Ammaa bii dákuua Akbaatatdía baa dákitchiluulak ko kala kootám xaxuatáahilia ii “Ahóoh.” haak isítchikaasshek. ¹⁹Deéla Akbaatatdía al ii dii kuksúuash kuk kal ii baa koochihták. Ischawúuan Dakkaasúua saawilikkúuash kalako ii ammaa baakúuwuuash xaxúa ákkuuwiiawilikkuum bulutchíwohmaachik. Heem ammaa dakúuwuuash xaxuatáahilia Akbaatatdía kuk kan díalakdakaaohmaachik. ²⁰Heem Baksáau Akbaatatdía dáashe báaxxiwaawook. Bilaxpáakkootaa ala chikittaakuúosh ii baa koochihtíh. Ahóoh.

“Kala chii shóotaachi?” baak.

²¹Akbaatatdía is bilaxpáakeesh xaxúa óhchikaapbakaalah ii íkuxxache Christ Jesus ak kalátcheesh. Ak bii áxpak ak baa kaláttaak Akbaatatdía ak baa hilakúuash ak hileeléesh xaxúa díluss “Shóotaachi?” huuk. ²²Hilihtée hinna awaasúualaho kúh koon Akbaatatdía is bilaxpáake díluss “Shóotaachi?” huuk. Bacheeítchikaashe Caesar huuash aasúua ak koon baa hilák deéla kúh hám baa kaláttuum dii chichéhkaalakak díluss “Shóotaachi?” huuk.

²³Baxxiilaatúuash Jesus Christ dii áatchinnaachihkuuash ko ii al ítche áalahkuuash koochihtéewiash ko ii bahchiwakíik. Ahóoh.

Paulsh COLOSSAE kuhtée akchiwakíialaxuahcheesh ala kuss baawaalaátdeehcheesh hinné koók.

“Shóotaachi?” hek Paulsh.

1 1-2 Awaasúualahum Colossae huuash kuhtée koon Akbaatatdía is bilaxpáakeesh akchiwakíiwakupuuash hawátuum ak iluuáahkuum Christ ak kalátcheesh ko díiluss baawalaáchik. Hilísh Baksáau Akbaatatdía dii íchishhikaasak dii daásdeekaashdakuulak ko ii bahchiwakáak baakoon ítche dii daachíhchelak baliachik. Paul huuash bíik. Akbaatatdía daasalakootéesh koóm ii Christ Jesus bacheeiiaxpíluupeesh ko bii hawák. Baleiichiweeítcheesh bii aák hawass dáawihchek. Haak akchiwakíiwakupuuua Timothysh awáxpeesh koók.

Paulsh Colossians ala chiwakáakuuash

3-4 Christ Jesus an dáhkalatchekaasuush dak Akbaatatdía is bilaxpáakeesh al aláchissuuash dak ii biikkukkáawahkuk. Heem Baxxiilaatúua Jesus Christ Ilápxeesh Akbaatatdía kusséesh “Ahóoh.” baawalakuiluk bahchiwakáawalakuutatchia. 5 Deéla baleiichiweeítcheesh ala koottáahiluum kal an dii chiwaáuwasseelak kal

élahcheitchiluuk. Heem an baawiísh dilíachkaatdeesh kuk Anmaaiiwaakoochihtéesh koon kulaalákak daachík. Kalako ii Christ Jesus dáhkalattaak dalásisaalaak Akbaatatdía is bilaxpáake aláchissuuk. ⁶Baleichiweeítcheesh kal an dííkukkak kalakoon dáhkalattaak dii anníhiissuuhtaa Akbaatatdía kootáa dii daásdeekaashdakuuash kukaakan awé kootáa iikukkaláaliok. ⁷Biilápaaachkaatuuash Epaphras an dii áxp iichiwaáush koók. Hinna Epaphras balee áxpak baa hilím Christ ishkawáashim ak iluuáalahkakuuash koók. ⁸Bale bach íchissuum Baleiláaxbaaxpeesh dalásawuuuan dúushiiaash ak balee chiwaawilikkuuash koók.

⁹Heem ko baapé an dii biikukkúuash kukaakan bahchiwakáawalabkaauk. Hilísh Baleiláaxbaaxpeesh dii kuxsák Akbaatatdía daasalakootéesh dii éhchekaashihkaalakuulak baliatuuk. ¹⁰Kal ii íwahkooteesh Akbaatatdía an dii bilaxpáake shóotaatchewialak kala kootíihmaachik. Haak ammaa an dáleesh ii daásitchihihmaachik. Heelak an dii bilaxpáakeesh ítchilak ammaa díaluuash ítchilak Akbaatatdía al élahkuuash kannaa baatchaatáalawiihmaachik. ¹¹Hilísh Akbaatatdía an baatcháachim ii baa ítchikaateesh ii dii dáhchelak kan baatát baalúukaasak heelaht dalásuuash baakoon íttak dakaálohmaachik. ¹²Heelak Dáksaau Akbaatatdía kusséesh “Ahóoh.” duulak kala koók. Ala koolám sáasaalaacheesh koon is bilaxpáakeesh aláxpak ak dii ala koónmishihcheesh koók. ¹³Chíisbishe an bacheeítcheesh ala chihpashéesh koon balee ihch alíinneetam Akbaatatdía balee kulustakuuák dáakbacheem íchissheesh an bacheeítcheesh koon balee dúushiik. ¹⁴Heem dáakbachee is ífileesh ii balee kulustawilikkuuák kootáa baa ala kxawíianniawuuash kalaaxtawilikkuúk.

Christ baa iíschiisaaleeteesh

¹⁵Akbaatatdía awákaassuuhtaa dáakbachee kala koottáahileesh koók. Iíschiisaataahilia kukaa ammaa an dáash xaxúa dáakbachee koolák baatách xaxuatáahilia áakaachiisa iiléen hawasséek. ¹⁶Akbaatatdía dáakbachee kuttáchkaat chuíuss baa hilák baatách xaxuatáahilia díakuuk Anmaaiiwaakoochihtéesh dak awé áake dak baa

ala koolúuash haak baa al awákuua dak baa al awákaassuuua dak. Deéla hileen awé dak awáxe isaakuamméaxeen bale iláaxbaatchaatshiishiaahe bacheeítcheesh an baaláhkuuash dak bilaxpáakiaxpwishe dak kúh díakuuk. ¹⁷Dáakbacheesh hileen baatách xaxúa it koolássuuash kukaa ik koolák. Heem dáakbacheesh ii baatách bat shéess díuxaasheesh koók.

¹⁸Deéla ak baa kalátche Axxilaatúuash koók. Saák chilaák heem baatách xaxuatáahilia baa basséesh koók. Ittáchkaatak ak kootéesh. ¹⁹Akbaatatdía ala kootéesh xaxuatáahilia dáakbachee kúh kootám ammaa isítcheesh koók. ²⁰Deéla dáakbachee baa ala chíuss dáak baawatbakálee koon shéesh ii baa annawéewiam kalakoon Akbaatatdía an balee ala kootéesh al isítcheesseesh xaxúa bitáaxiak baatách xaxúa awé áakeesh dak Anmaaiiwaakoochihtéesh kuhtaa dak ihchi balee kooxiíawiak. Dáakbachee is íile baawatbakálee koon xéhcheesh ii koochéek.

²¹Ikaak hawáttaa Akbaatatdía dak dii baa díuppeetaahiliuuk. Akbaatatdía kuss alákaawialaassuuk. Ammaa kxawíiannialuuash dak an baa dáasshihtuuash dak Akbaatatdía al iichúuluuash dak ko ii kooták. ²²Heehaa hilaakée Ischawúuan Dakkaasúua awé áakeen bilaxpáakak kalakoon saalákuuk. Ii dii hoowéettaak ii dii ammaa ala shiíoleetcheek. Hinna íwahkooteesh hilaa Akbaatatdía ishóocheesh dii aalióok. ²³Kooták. Díiluh kal an baa dáhkalatcheesh kannaa díalaakaasak ammaa áakeen díluulituua chichútdulak koók. Baleiichiweeítcheesh dííkukkak kalakoon baawiísh dilíacheesh déelahchessaalak dii baa hoowéetak Akbaatatdía ishóoche dalíolak kala koók. Paul huuash bík. Ishkawáashe ko bii hawák. Bíh Baleiichiweeítcheesh aák hawass baaláwak bilaxpáake baachiwaawakúk. Hinna Baleiichiweeítcheesh kan bilaxpáake al ahkaásheesh iikukkúuk.

akchiwakáaum Colossae kuhtée kooléesh Paulsh an baa hilakúuash

²⁴Ischawúuan Dakkaasúua an baatcheesshíiak an baailísheekaasheesh akchiwakíiash axúa koóush ko díakuuk. Hilaakée bíh ammaa ala chíuss baaláawalakak hinna baxúash an daxxeexéetaak an baawilísheesh ammaa díaweesh

dak ii Ischawúuan Dakkaasúua axúash akchiwakíiash an baailísuuash ii uhpé hiilák baliachik. Bíh hilfichiisaa ii balaséesh ítchik hinna ammaa ala chúuss baaláawalakuuash.

²⁵Deéla Akbaatatdía bii dúttak akchiwakíiash xaxuatáahilia bii baa hilakuúhcuk. An bii báasheesh is baaaliichiweeítcheesh al ilíiash bii dii chiweeítchihkuuash koók. ²⁶Baapammasshipúuash Akbaatatdía ammaa íkuchkim xíakaateesh bilaxpáakkootaa éhchehchesseesh kala hilaa is bilaxpáakeesh éhchehchek. Haak hilaakée Akbaatatdía ammaa íkuchkim bilaxpáake bii iichiweéhchek. ²⁷Akbaatatdía ammaa íkuchkeesh kala hilíatak. Hinna ammaa xíakaatam baatcháacheesh is bilaxpáake xaxúa al éhchehchewiash koóuk. Hinné koók. Christ iláaxe dalásuuash awúualak. Heem Akbaatatdía al ítchikaateesh alasáashiiwaaxpeesh dílüh kan dii baaláhkuuk. Heem awé kootáa bilaxpáake éhkuulak baaláhkuulak hiliachik. ²⁸Heem kala shóon baáu Christ kal ii baláak baannátchiihewahchewiawaak. Haak bilaxpáakkootaa kúh shóocheeilush daatdak baachiwaáuk baa al éhcheilush daacheesh. Heelak an bilaxpáakuuash kulussáak kan bilaxpáaktaahiluulak baliatak Akbaatatdía ishóocheesh aawiólak kan baatách éhkuulak baliachik. ²⁹Iwahkootbaawiawaam ammaa díawee baalíukaashik. Heehtaa Christ an baatcháacheesh ii bii kuxsák heem bii áxpak an baa hiléesh xíasseetak baatcháachik.

2 Hinné dii éhchewahchewiawaak. Hilaakée an bahchiwakáawalakuuash baatcháatbaak. Haak awaasúualahum Laodicea huuash kuhtée akchiwakíialaxuahcheesh kúh koótbaawakuk. Deéla biilápache ihée ahúm kúh bach iísawakuuleetaht kootáa koótbaawakuk. ²An bahchiwakíiash hinné koók. Ammaa an díaluuash díixaxua dalásatchutak ii díixaxua bach aláchissak ii koowáte baa díaluulak baliachik. Akbaatatdía baam xíakaateesh kan díixaxua díiluss xíassaahcheihmaachik. Hinna baa xíakaateesh Christ koók. ³Heem ittáchkaatak kal ii Akbaatatdía baa íkuchkawilikkuum éwahchekaasuush koók. Kúmmaam baa ítchikaashe ahkaásheem aaxuóolak awóólapuulak ko kala kooták. ⁴Ii dii baachiwaáush éehkoon sapéelicheem huuák ilíiitchikaattaak al ilíia baa an dútcheessheetdak ii dii kúawioolak díassaalah.

5 Ii íwahkoosheeweesh bii éehkoolassaahaa dii basshihtawakaáiluk. Ammaa dáasshihcheesh éwahkaak an dii ala kootúuash kúh éwahchek. Heem an bach aláxpak díluuak Christ an dákjalatchekaasuuash ii balaséesh ítchik.

6 “Christ Jesus Dáxxilaatuush koók.” duum kan dáak an dii bilaxpáakeesh ítchiiaak ammaa dii díahkuua díakaalah.

7 Haak Christ Jesus ko kuss kaláak ko díhchi kuxshíhkaalah. An balee díahche kuk kal an dii bilaxpáakuua koóish daachik. Baa ala koottáahileesh al ii dii baachimmíwahkuuash baa dákjalatchekaasak ko ii dii dakúxsatuush koók. Heem ammaa an díalakuuash xaxúa kal ii kusseé “Ahóokaashilah.” haaattaalah.

Aaláa ak baáliliihattheem dii héelass duúoh.

8 Heem íkaak hileen bacheéom ak baa baachimmíhche iháatcheesh íassiaalah. Aaláa bilaxpáake íilaa an baa dasshihtúuash ii díhchi dáaxchiloh. Ko bacheesh hilíashiok.

“Kal an buúwaaliiosh baaisáate an balee bilaxpáakiish daacheesh balee baálilaush koók.” helitdeleluuk. Báheelia al iláaush awuúleetuuk. Iwahkooteesh Chíisbishe awé ak hawasséesh ko díahchek buh. Jesus hileén ko baa hilíssuuk buh. 9 Christ Akbaatadía koók. Akbaatadía bilaxpáakdem Jesus koók. Akbaatadía ala kootéesh xaxuatáahilia Jesus kúh koottáahilik. 10 Christ dak dii bach hawátkaatum heem Akbaatadía koóm bale bilaxpáake ii baa koochihtéesh dákuk. Deéla hileen bale iláaxshiishaahaacheesh dak baa an bacheeíttaaheesh dak xaxúa Christ áakaachiisaataahilia koolák baa iíschiisaaleetak. 11 Christ an dákjalatchewasseesh is alóoshe dii kussiok. Bilaxpáakan díassuuk. An dii bilaxpáakuua dákukkuuash kalakoon baa ala kxawiíannialuuash dii dákchekkuuash kala kootássaak.

12 Heem kala hilíatak. Ischawúuan Dakkaasúua saalákuum díusaauash heelak dii bilihpíhkuuash bilé dáalahpeesh díiluh aláxpak dii díusaaulak ko kala kooták. Deéla Akbaatadía an baatcháacheesh ii kaka chiléhcheesh dákjalattuuash díiluh kal aláxpak bale shéesh kala koon dii chiléhkuulak ko kala kooták hilaakée dii ilfiok. 13 Haak Jews kootássaa sheen Christ it dákjalatchesseesh koottalée baa ala kxawiíannialuuua ahóosh ii díhkulupiassuum dásuulak ko kala kooták.

Akbaatatdía is bilaxpáakeesh dii hawássuuk. Heehtaa hilaakée Akbaatatdía dii chiléhkaak kaka dii bilaxpáakahchem dii ilíiom Christ ii aláxpak dii bilaxpáakuuk. Haak Akbaatatdía koóm baa ala kxawiíanniawuuash xaxúa kalaaxtawilikkuúk. ¹⁴Haak hileen baa ala kxawiíanniawuuash xaxuatáahilia an baalaátuuash kalako ii Bileé Isée héelass balee déehchewiash kulushíichik. Xaxuatáahilia baawatbakálaam Ischawúuan Dakkaasúua kuss dakkaasúuash dakkaasák ii baa haawéetaahilik. ¹⁵Ischawúuan Dakkaasúua baawatbakálaam koon shéehcheesh ii hileen baaaxualeetxawiíash dak is bacheeíttuuash dak xaxúa Akbaatatdía kon axsaák al íkaataahiluuan haawéetaahilik.

¹⁶Kal ii íwahkootak. Heem bale ammaa duushéesh dak bale ammaa isshííash dak sapéelahtaa “Eek duushíssaah.” “Eek isshíissaah.” helak diikukkussaáhaalah. Haak sapéelahtaa “Hileen bilítaachiia hilaakát kootáa baapalisáat baa saxpilaatát haak baapchikittúua baalíhkammaataalah.” helak kúh diikukkussaáhaalah. ¹⁷Heem baa íwahkooteesh Christ iláaxaxeelicheesh koóuk. It húussaak hileen baam ko iichiwaáuk. Heehtaa hilaakéesh Christ húum kan baa hámneetak. ¹⁸Deéla hileen hawátuum kúh “Bik ammaa bii íkaahcheesh baatcháachik.” helitdaak kalakoon ii ihchi báaxxiialituuk. Hileén kuk baa hámneetaatum ko ii iláum kootaachéesh ii díhchi baa haawaátchessaalah. “Cheéshbeewiiilush daachik.” helitdaak. “Bilaxpáakiaxpawisuum kuss bahchiwakíiwiiilush daachik.” helitdaak. “Baawaashíalim hileén dóoalah.” helitdelohtaa díkukkussaalah. Iilaa ammaa dasshihtúua koóuk. Akbaatatdía ammaa dasshihché kussaak. Iwahkoote kalako ii is biipúuleetak ihchi báaxxiok. ¹⁹Heem Christ bas bassáau koóhtaa kuk kal akúss shítuuk. Akchiwakíiash Christ axúash koóulak ko kala kootúuk. Haak kúh Axxilaatúua koók. Kón balee hawasséek. Balee aashúua balee axúa hawasséelak ko kala kooták. Heem deéla al ii balee bishé Akbaatatdía kúh an daasalakooté ko díak.

²⁰Ischawúuan Dakkaasúua shéesh kúmmaam aláxpak dásheek. Heem hileen awé dak báakukko dak baa al ii dii awáss daxchéesh kala haawík buh. Sáapam ii it ak kootaátdelelo? Haak sáapii iísko an baa hilúuash

it díaluu? 21 “Eek kuleéssaak ii díassaalah.” haak “Eek díuwuusseessaalah.” haak “Eek dússhihchissaalah.” huuk. 22 Hileén xaxúa Akbaatatdíi ii díawuulak hiliachik. Heem baakoon ii díawaak áawahkuulak aliípdeetak kuk kal ii baa hámneetiohmaachik. Eek bacheeichkáate íilaa hileen baa íkuchke díook. Ii baa baáliliilitdelelok. 23 Hileen bilaxpáake díilaachkissuum baalúukaassuuash díahkoosh íttuuchicheek. Heehtaa kootássuuk. Haak ihchiháakahchelelok. Heem baaláttaauchicheek. Heem hileen ammaa íkuchkaatdoosh bíinmaxuoosh an balee kuxsaátdeetak. Kooták. Ammaa díawuua dak ammaa basshihtúua ii it baa ala kxawianniawaak baa al iháateesh it buluxáasuuk.

Jesus an baaxpéesh koótdewiaalah.

3 Ischawúuan Dakkaasúua bale shée koon kaka chiléesh díiluh kal aláxpak dii kootúuk. Christ awáxpak kaka balee bilaxpáakam báakukkoko baa ala kooléesh ko kuss dasshihtáalah. Christ ala kooléesh koon Akbaatatdíi ilapáko Christ awáachihcheesh ko ii chikittaakuúm áxpak bacheeíttaalaachik chikittaakuúak áxpak bacheeíttaalaachihchek. 2 Heem báakukkoko ammaa ala kooléesh kalako dasshihtakáalah. Hinna awé áakeesh baa ala kxawiíash kuk baaleetak. 3 Iwak ii koótdaaliiilush daacheesh kúmmaam Ischawúuan Dakkaasúua aláxpak dásuulak ko kala kooták. Heehtaa hilaakée Christ dii bach hawátkaatak díilapte Akbaatatdíi aláxpuuash díiluk. An dii bilaxpáakuua Christ aláxpuuash díilum it alaaxtúuk. 4 Heem Christ an dii bilaxpáaktaahiluuash dákuuash chisshílak kal aláxpak dii koolíohmaachik. Christ ala chikittaakuuwíoosh an dii chikittaalákbioosh koók.

5 Ikaak hileen dalátaawuuash al iháateesh dak aláxushkawaau dak an baa ilusshítidia xaxúa awé awuússiaalah. Dalátaammaatchaachissaalah. Ak baa kalátcchesseesh ammaa ítchihche eewíassaalah. Hileen ammaa deewiáluuash kuss dáchiwakaaulak ko kala kooták. 6 Heem Akbaatatdíi hileen ak koochéesh kuss baa daaskawíikaashim datchúshkaasheesh al íkuxxee híihmaachik. 7 Deéla iísko an dii bilaxpáakuua hileén koótdaak dalátaawuuua al iháateesh

ii dii ihch alíinneettaahileek bah. ⁸Heehtaa hilaakée ak baa kaláttuuash díiluk. Hilaakée bale daaskawiíash dak bale daásbaheetesh dak bale daasáakeesh dak bale batshúataahile kalako ii baa iáxxohcheesh dak baa al ilíiwisak bale biíssheesh dak bale daasshéesh dak bale kaattéesh dak kal ii díupe ii díassaalah. ⁹Haak bat shéess biísshissaalah. Iísko an dii bilaxpáakxawaauash dak dalátaawikxawaauash koóum kal awé awuússaaluum kan baa haawík buh. ¹⁰Heem iísko an dii bilaxpáakuuash Christ bitáaxiak kan dii hilaakkáattuum kala hilaakée an dii bilaxpáakuuash Christ ala kootéesh kan dii kala kootúuk. Heelak Christ ii ala koottáahileesh kannaa Élahkaalaaliolak hiliachik. ¹¹Kalako ii kal an balee al iháatdeetak. Jews kootá dak ak kootássaa dak baa áaxxaapashku dak ak kootássaa dak bilaxpáakihee dak baa dáacheehkuua dak ak kootássaa dak hileen xaxúa kan bach kuxxúuk. Dii an bilaxpáakshootuulahtaa Christ kan baa kuttáchkaatak iláaxe biixaxúa balee axúa kal awúualak.

¹²Akbaatadíia is bilaxpáake baaxpéesh díixaxua díiluk. Heem dii íchissuuk. Hileén ii díaalal. Baa baailíssuua kuxsáalah. Baa daásdeeak dii bilaxpáakittaalah. Cheéshdaak baa axsheewíassaalah. Dalátaawitchikaataalah. An dii bilaxpáakuua díhchi chíkaakaalah. Baaeétíliissaalah. Dalásatchutaalah. Baakoon dakaáulak kala koók. ¹³Bat shéess baawishíttaalah. Hileen akchiwakíia hawá ala xatáau ihaakkéeshtakaatuuk. Kusséesh dalásdeeteetak kalaaxtakuuáalah. Haak dii dahéealak kalaaxtakuuáalah. Hinné chichéhkaalah. Baxxiilaatíua baa al iháatduuash kalaaxtalákuuk buh. Díiluh kootáalah. ¹⁴Iwak xaxúa koótdaaliilush daachik. Kúh bach íchissaalah. Iwak kala héele baatcháacheesh koók. Kal ii baatách koowáteeak ii ítchikaateesh koók. ¹⁵Heem an bach aláxpak áalahkuuash al íttaalahkuuash Christ dákuuash kalako ii díixaxua dalásuua díalaak ashishkawuhawáteesh ko kala kootáalah. Akbaatadíia baa an dalásaliatdeetdak hiliatak dii bach aaliíom ii dii koowáteeosh koók. Heem Akbaatadíia kusseé baa “Ahóoh.” haak káalah. ¹⁶Christ al ii iláauash ítchikaatak baatcháachik. An baa dáasshihtuu dak dalásuua dak awúuan díusaalah. Haak ammaa al élahkuuash bach óowiíak ii bat baálilaalah. Heelak Buuwaaxpéesh dak chiwakíiwalaxuua

dak Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan an baalaátuuua dak ii baláxkissaalah. Dalásawuuko Akbaatatdía kuss baláxkissak dásashe báaxxiak kusseé “Ahóoh.” haalah. ¹⁷Heelak kuk kala sáapdialaawialaa xuh sáakdaawialaak Baxxiilaatúa Jesus ak baaláhke díim an díhchi dilútche ítchiaalah. Jesus ammaa díalakuuash ii Baksáau Akbaatatdía kusséesh “Ahóoh.” haakaalah.

Ishkawuuuhawáte akchiwakiia Paulsh baa íkuchkakuuk.

¹⁸Bía dussheen ak chínmisheesh dii akchiwakíiash dachílaau dís ashishkawuuuhawáte axxiilaaché koók. Al iláau díikukkaalah. Baxxiilaatúa ak baaláhke an díooth an díalaaliilush daacheesh koók. Iwak annawík. ¹⁹Bacheé dussheen duóo íchissakuuak chikittaakuuáalah. ak Díshtaachkaasshessaa daásdeeakuuakaalah. ²⁰Baakáateen díiluh dáhchiwakaauk. Kal an díalaaliilush daacheesh dáksaau al iláush díaalal. Koótduulak Baxxiilaatúuash daasé kúh ítchihmaachik. ²¹Haak bacheé ilusheen ak dáakbisheesh dalákuua daásbaateeassaalah. Daáskawiissaalah. Koótduulak baa an díoo aaláa daáshaamnaaloh. ²²Deéla baa ishkawáasheesh díiluh dís bacheeíttuua al iláush díaalal. Eehkoon dii íassiio xuh dii íasseessuulak ammaa an díaluua ítchiaakaalah. Hilósh “Hinna an baa hiléesh ítchik.” huulak kala koók. Haak dalásuuash díataahilaalah. Baxxiilaatúuash kusséesh an dáhchikkatalakuuash ko kala koottáahiliiaalah. ²³Sáapdialuulahtaa díakaasak Baxxiilaatúuash ko baa díalaalakuulak ko kala kooták bilaxpáakdak ko baa díalaalakussuuk. ²⁴Iwahkoottduulak Baxxiilaatúuash an bakálee díalakbiom élahchekaasuuk. Is bilaxpáake ala kuúluash díiluh dákuohmaachik. Haak hinné kalaaxtássaalah. Christ Dáxxilaatuuash koók. Heem ishkawáashe dii hawíuk. Baa díalaalakuuluk buh. ²⁵Deéla ak baa iháatcheesh xaxúa ammaa iháattuua it kootáahkuulak Akbaatatdía kalako ii chilasshihchíhmaachik. Akbaatatdía bilaxpáakeesh ítchi xuh xawáaulak ala chilasshihchéesh ko kala koottáakuuohmaachik.

4 Bacheeítcheen bilaxpáakuum dáacheelahkuuash díaitchiiak baa kuxxáahtaalal. Haak hinné kalaaxtássaalah. An baaiiwaakoochihtéesh kuhtée díiluh dís bacheeítchikaasuash koolák.

bale baa íkuchke ihéem

²Dáhchiwakaau kuk kala koowéessaalah. Díhch íassiaalah. Dáhchiwakaaulahaa aaláa Chíisbishe dii iháass aaléeh. Haak Akbaatatdía kusséesh “Ahóoh.” haakaalah. ³Dáhchiwakaaulak bíluh chiwakáawiliikkuuaalah. Heelak Akbaatatdía balee chúuss baa hilím shóonnahtaa Christ is baaaliichiweém iíschiisaa xíakaatcheesh bíluh ii biichiwaáulak ítchihmaachik. Koótbaawishim ii hilaakée bii daxtúuash koóhtaa ⁴baaaliichiweítcheesh baachiweéítchiwaawiish daacheesh heem al iikukkóon díawaawaalitdak chiwakáahkaalah.

⁵Deéla Christ ak kalátchesseesh kusseé an diláau dak an díhchi dilúttuua dak ítchikaassaalah shóonnahtaa daliíolak. ⁶Haak bilaxpáake ham ilíiitchikaatuut baan iikukkússaatak íwahkootiiluk. Díiluh kootáalah. Heelak kal ammaa ala sheeláaliilush daacheesh ammaa an dii chiwáxxuulak díiluh ala kuss dilíiliilush daacheesh kal élahchelohmaachik.

“Shóotaachi?” huuk.

⁷⁻⁹Bakúpawachissuua Tychicus huua bii kuxshéesh íttak Baxxiilaatúua awáxpak baa hilakúuash díiluss déewahchewiik. Heelak shóotaa áawahkaatuulak dii chiwaáulak ii dii ittéelituulak baliatuuk. Heem Onesimus huua Tychicus áxpak huuwíak. Bakúpawachissuash kúh hawák. Elahkuum iísko éehkooleesh koók. Heem ko diíolak Tychicus biiwaxúash baapanmasshipúua dak hilaakée dak an bii bilaxpáake ii dii áxp iichiweéihmaachik. Heem kúh hilihtée baa ala kootaachéesh ii dii áxp iichiweéohmaachik.

¹⁰Deéla hinna Aristarchus huum kúh bii áxpak daxtúuash kúh ““Shóotaachi?” hek.” chiwaawakúh.” hek. Barnabas huua isshóohte Mark huuash kúh “Shóotaachi?” hek. (Iíschissaa kukaa kal ii dii áxp iichiwaáuk. Hinna Mark éehkussee déelak kúh biléelihkaak sapíhkaawakaalah.) ¹¹Jesus huum Justus kúh ii dáasaashiiluash “Shóotaachi?” hek. Hilihtée Akbaatatdía is bilaxpáake kusseé ak bii áxp baa hiléesh héeleen hileen iiláwiiosh ittách Jews kootéesh kala koóuk. An bii kuxsúuash baatcháattaak bilaxpáake éhkaak baa kaláttuulak hiliatak bii ítchikaassaawakuuk. ¹²Haak

Epaphras kúh “Shóotaachi?” hek. Aláxpanmisuua ko hawák. Christ Jesus ak baa hilakúuash hawák. Chiwakáalakuua baatcháatcheik. Heelak an díluuosh chichútak Christ ala kootéesh élahchekaasak an dáhkalattuuash kannaa baatcháatak heelak Akbaatatdía kal an dii baa hilíhcheesh shóotdak kal élahchelohmaachik. ¹³Haak hinna Epaphras an baa hilé ítchim bíilaataahilia awákaak. Heem an baa hinnákkaaush baatcháachik. Haak awaasúualahuum Laodicea huuash dak Hierapolis huuash kuhtaa ak baa kalátcheesh kúh kootáakuuaalahkuuk. ¹⁴Akbaalíam Luke huuash awáchissuuash dak Demas dak kúh “Shóotaachi?” huuk. ¹⁵Deéla Laodicea kuhtée koon bakúpuuash “Shóotaachi?” baak. Chiwaawakáalah. Haak hawátam Nympha huuash dak aasíua ak ishkawúuan chiwakáalahkuush dak kúh chiwaawakáalah. ¹⁶Hinna baawaalaáche dáamnaak diháaluulak Laodicea kuhtée akchiwakíiash kúh kuss dáaweehkaalah. Haak eek baawaalaáche iháam Laodicea kuss déewahcheesh díiluh kootáalah. Eek Laodicea koon bakúpuuash dákuohmaachik. ¹⁷Haak Archippus huua hinné chiwáalah. Hinna an bale baa hilím Akbaatatdía ko dii díahkuush koowéehchessaak iháalihkaah.

¹⁸Hinna iháakasee bíilaataahilia baawalaáchik. Bíh “Shóotaachi?” baak Paul huuash bík. Bii daxtúuash bii kalaaxtássaawakaalah. Hilísh Akbaatatdía dii daásdeekaashdakuoh. Ahóoh.

Paulsh Thessalonica kuhtée akchiwakíialaxuahcheesh ala kuss baawaalaátdeehcheesh hinné koók basséesh.

“Shóotaachi?” hek hawátam Paul huuk huuash.

1 Awaasúualahum Thessalonica huuash kuhtée koon akchiwakíialaxuahcheesh báakukkule Baksáau Akbaatatdía dak Baxxiilaatúuash Jesus Christ kon aáush hinné díiluan díiluss díawuuk. Akbaatatdía dii íkaalakak an dii baa áatchiluuash al ítche áalahkukaatduuash hilish baak ii baakaanmalákuuk.

Silvanus huua dak Timothy huua dak awáxpe koóuk.
Hawátam Paul huua bíik.

Thessalonians an bilaxpáakuua dak an baa kaláttuua

2-3 Baksáau Akbaatatdía ishóoche baluuák bahchiwakíikaatbuut dii bahchichéwahcheiluk. Hinna an baa dáhkalattuua kal ii daxátaak Jesus Christ al aláchissuuash kal ii ammaa díalaalakuuash baatcháatak Baxxiilaatúua an biálaak datchítdessaa alóoluuash baatcháachik. Haak ii koochéesh bahchiwakáautatchee kukkan dii bahkalaaxtássailuk. Díiluan dii balee

héeleeluash ii Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.” baailuk.

4 Bakúpkaatuu Akbaatatdía íilaataahilia dii íchissalakak dii díttuuméwahuuk. **5** Kooták. Al ilíia dak an baatcháacheesh dak Baleiláaxbaaxpee dak ii Baleiichiweítcheesh aawúuawalakuuk. Haak ala koottáahile bahkalátchekaasuum alákuuk. Haak dii balee héeleeluash an balee bilaxpáake alákuuk. Ii dii bahkuxshiwíawuum ii dii íttuua koók.

6 Heem ko baapéesh balee píisshe daláak balee baa hílatduuk. Baxxiilaatúuash Jesus ala kootéesh an bilaxpáake an díash díiluh díalaalom baa ala chúuss dalaáush ahúk. Shóon Baleiichiweítche dáhkalattuulak bilaxpáakeesh dii baailíshehkuuhtaa Baleiláaxbaaxpee dii baaíhkammáachihchek. **7** Heem an dii bilaxpaakuuash kal ii dii xíassuuk. Iak awúum Macedonia huuash dak Achaia huuash koon akchiwakíia an dii an bilaxpáakuuash kan dii íkuuk. An díailush daacheesh kala ko diáluuk.

8 Iwak ii éwahkuuash Macedonia dak Achaia dak kuhtée Baxxiilaatúuash is baaaliichiweé aláxalaa déelahkuuash koók. Haak Akbaatatdía an dáhkalattuush shóoleet éhkuuk. Kukkala shónonmaau kan biikukkúuk. Baa dáhkalatchekaasak dii íwahkootuum heem Macedonia dak Achaia dak bilaxpáake kusseé kal ammaa ala sheewáalituuleetak.

9 Dii bióm díaxpaaliio dís akbaatatdíalahkaak duuash dilúsaak Akbaatatdía hawátkaatam kuk ii shéeleetak kan baa kuttáchkaateesh kalako dáhkalattaak kalako kuss dáhchiwakuuk. Macedonia dak Achaia dak kuhtée hilaakéé hileen bilaxpáakeesh it ii iláaattuuk. **10** Haak baapím balee ishóocheelam Akbaatatdía dáakbachee Baaiiwaakoochihtéesh koon ala chisshíawiash alóolikaatdaak duuash kúh balee chiwaáuk. Hinna dáakbacheesh bale shée koon aachissáak chiléhkaak heesh kal ak balee iléesh kuttáchkaatak. Hinné dáakbacheesh Jesus koók. Kúh Akbaatatdía an daaskawáak ak baa kxawíihile al iitchíuhileesh Jesus kon balee hííassaa al awímmiluuash ak díawilikkuuash koók.

Thessalonica kuhtaa Paulsh ammaa hilé

2 Bakúpkaatuu kan díilaa élahkuuk díiluh dii biiák buum baa al an díawuuash baa hámneetassee. **2** Kal élahkuuash koók. Éehk Thessalonica it kuss beéssuua

awaasúualahoosh Philippi huuash balee koolám an balee dítchikxawiilittuuk. heehtaa bas Akbaatatdíoo balee daásbaatchaacheesh ii balee díahchem ak balee iichúuleesh balee baa hiléessaawialom kootáa Akbaatatdía is baaaliichiweé an bíluss híuhcheesh baachiwaawalákuuash koók. ³Hinna baa dii baachiwaawalákuuash ii dalásuu bulusshíhchiwiawuuash ammaa al iháatbuuleetak an basakkupéelituuleetak baakúkkwaleetak balee íwahkootassaak. ⁴Itchihk Akbaatatdía an balee baa sheéhcheesh kalako sheewúuk. Balee chilasshihták “Hilósh hileén kal ak dia koók.” hiliachim Baleiichiweeítcheesh bilikkukák balee baa chiweéhchewiak. Bilaxpáake an balee baa sheéhchewiak an balee baaláhchewialituush ko díawaassuuuk. Heeht Akbaatatdía ak balee íkaalaataak kan balee daasawuúko ammaa baasshihtúush ak éhcheesh koóm an balee baa díahcheesh kalako díawuuk. ⁵⁻⁶Eehkoon kalakoon dishóotuuan ak baatcháatbuuleetak. Díilusseesh koótbuuleetak. Ihéesh kúh koótbuuleetak. Deéla dii bióm hawáttaakaatdak an díiluss baláaush bale ilíia ítchikaate díiluss sheewáak dii kúalitbaak dii buluttaatbiáwuuleetak. Dís bálaaush xíalitbaak bulutchiwiáwuuleetak. Ammaa aawaaxuáleetak. Akbaatatdía ak balee íkaalaacheesh koóm éhchek. ⁷Christ Jesus is bacheeiiapíluupeesh ko balee hawáhchem díiluss balíftaahinmiawaak ammaa an díalaaliilush daacheesh dii baachiweewiáwuulak kooták. Heehtaa koótbaassuuuk. Itchihk koottaléesh dii awáxpak balee ala kooléesh dii awáchissak dii balásdeeok. Bía dáakichissak dáakbaailisaak eéitchiakuiliuash ko dii koótbuuk. ⁸An dii awáchissuuash kal íwahkootak Akbaatatdía is baa al iichiweeítchikaateesh dii éhchewahchewiawaak kuttách díawaassuuuk. Ii kootéesh dii baawilísaak kan baa ala sáapeesh díawaawalakak kootáa baashbalákbiawuuk. Balee daasíkuxxeen dii bulusáauk.

⁹Dáhchichelahkuuwis bakúpeen an ba a díawaakaasak an bihchi baailísshewuuk. Baapí dak ootchia dak an balee alatawée ala híuash baa díawaak an dii baashittaátbuuleetak. Akbaatatdía is baa al iichiweeítcheesh kalako dii baachiwaawalákkasuuk. ¹⁰Ak balee éhcheesh díiluk. Kal an balee an bilaxpáakeesh élahkuuk. Deéla

Akbaatatdía balee íkaalaachim ak baa kalátcheesh dii balee héeleelam ammaa xatáaush díilussee ítchikaatbuuk. Ammaa an díawuuash baa annámmaak dii díawaaitchiwaawalakuuk. An balee batshúaleetam élahkuuash koók.¹¹ Eehkoon bachéem dáake ii íkuxxache an díakuuash koók an dii koótbuuash.¹² Dii baánmalaak dii píishko bapchílaak koómmaassuuk. Al ítcheesh ko dii aaweéwiawaak. An dii an bilaxpáakuuash íttak Akbaatatdía isítchiiak íwahkooteesh dii aawiíwiawiuk. Koon dii iláauk. “Duúaalah.” hek. Duúak díiluan baaádekissaalah. Díiluh hawa iilíaalal. An bacheeítcheesh an baa hawasséesh ala sáashiiash díiluh ham dii éhkuuk.

¹³ Hinna íwahkooteesh Akbaatatdía ii kusseé “Ahóoh.” buua ii baa koochihták. Kooták. Akbaatatdía al ilíiash díiluss aawuúom an baláau kussaam élahkuuk. “Bíiluan baláawaakaauk.” dilíachissuuk. Akbaatatdía áapcheesh ko díikukkak kootkaáshim élahkaak dáhkalattuum attak kalako iláaulassheen kalako ii an dii an bilaxpáakuuash kulussáak íwahkooteesh kúkkala koók. Akbaatatdía al ilíiash koóm baakoon baa hilaaták dahkúk.¹⁴ Haak kalakoon bakúpkaatuu Jesus an bilaxpáake ala kootéesh an díash koótdaalom an dii baailíshehkuuash iiák Judea kuhtée Akbaatatdía is bilaxpáakeesh kúh an baailíshehkuuash díiluh kan dii kala koottáahiliok. Ko íak akchiwakiíash ii is bilaxpáaktaahiluua Jews kooté an baailíshehkuuash díiluh éehk hilaakée díin dís bilaxpáaktaahiluum dii baailíshehkuuk.¹⁵ Ko iak bilaxpáakeesh Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh ak dappéesh Jesus ak dappéesh kúh it koóuk. Haak deéla bíiluh balee baailíshehkuuk. Akbaatatdía al íkee hileen bilaxpáakeesh kan daásshootdak isítchissaaihmaachik. Kúkkan baa is bilaxpáakiioleettaahiluuk.¹⁶ Deéla balee óochiahchewiook bah. Iak Jews kootássee Baleiichiweeítcheesh baachiwaawakbíawoom balee hiléessaawiook. Hileen baa ihéesh Baleiichiweeítcheesh kal ii ihkulustúuash iikukkóossaak iléessaawiook. Iwahkootuuash kal ammaa ala kxawíihluuash ilúuahkuuash háakseesh ihchi baa aaliíok. Akbaatatdía kala kóoxik.

Paulsh kaka ashbiléenneewiak.

17 Deéla bakúpkaatuu bíiluk bíinmaxuash dii awíhchiss baáush kukkan bíilaa beéwiawaassuuhtaa dii balee híiassaahaatdom balasíua al isée it éehkoolak kaka dii awákaawiissuuk. It shíassaa kaka díiluss bahchisshíwiawaak it bahchilasshihtáawahkuk. 18 It díiluss bahchisshíwiawuuk. Biiwaxúa sámmiataahinnak bahchilasshihchíhtaa Chíisbishe bale baa hiléessaak. 19-20 Kal ii balee bilaxpáakeesh díiluk. Kal an baa kuss awákaalituuash kal ii balee daásitcheesh díiluk. Ihéesh ak dii dasshipúuleetak. Dii ii balíwasitchiwuuk. Kal ammaa an díawuuash kal an díawaaitchiwuua kal ii baa xíassee díiluk. Shóon Jesus huulák ishóoche biólak díiluk kal ii baawihkammáatuuash.

3 1-2 Dii awákaassuum shóotdak balee alaaxták basshihtawakák balee baailíshem bas daásbahkulupupshiilitak áawahkuuan háaksee hilátbaawiawuuk. Haak kalakoon hinna bakúpuua Timothy huua ko díiluss déewahkuuk. Biiluk balee ittátak hinna awaasíualahoosh Athens huuash koon bakaawiáwuuk. Akbaatatdía ii baa baánmalaau hinna Timothysh awáxp baalíawaakaasak Christ is baa al iichiweeítcheesh bilaxpáake chiwaalahkúk. Heem díiluss déewahkaak dii kuxsalákak an baa dáhkalattuua kal ii chichúcheesh díalakbahchewiawaak. 3 “Aaláa kalatchíi éehk dii héeluua hám daaskawáak baatách akúss shiitaáhak heoh.” baliatak íwahkootbuuk. Eehk bilaxpáake kan dii ishditcheeshíiak dii baailíshehkuua baatchaatéek. Kala élahkuuash koók. Iwahkooteesh kukkan bii chilíihchessuuk. Akbaatatdía kal an daasannía kala héeleeluuk. Heem baa an baalúua chúuss baáuk. 4 It dii balee heeleeléem kukaa kan dii baachiwaáuk. Kukkala hilíatak baa an baalúua chúuss beéwohmaah. Heem éehkoom kala kooták. 5 Kala ala sheewéesh koók. Shóotaalaahkaatuulak baalaaxták al ítchiwaalitdeetam attak Timothysh ii díiluss déewahkuua koók. Dáak shóotaalaahkaatuulak an baa dáhkalattuua shóotdak. “Aaláa Chíisbishe dii ishditcheeshéelituua aa ammaa ala hámneete dii aaliíowissaao.” baliatak éehkuhtee ammaa an díawuuash baa haawéewissaak balfia akkumméelituuk.

⁶Hinna Timothysh kala kuuák bale iichiweeítchim óok. Balee itték. “An dii ala xakkéelituuleetak baa dáhkalatchekaasak bach aláchissak dii íwahkootak balee dáhchichelahaawaleelakak díiluuuan balee alákaalissak dii íwahkootuuk.” hek. ⁷Heem biilápachkaatuu balee ittém baatcháachik. Bíinmaxuoosh an baawilíshelituulak baa baalíuak íwahkooteesh an baa alákuua ítchim kan biisásshiahuuk. ⁸Heem hilaakée kan balfia bahchisséelitak kal itték. An díluuash chichútak Baxxiilaatúuash dii koosáhtuuk. ⁹Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.” buuk. Díiluk kal ii balee daásittak baa bihkammáatuuk. An dii ala kootíuash biikkukkák “Tak ítchiwík.” baliatuuk. ¹⁰Baapí dak óotchia dak kukkanla an bahchiwakáaush kan díawaakaasuuk. Bíiluh baawiísh dii awákaawiawuuk. An dii bahkuxsúuash an díluuosh balee baa kalátchem ii díaluuash ammaa aláakaawachissuuash díawaawalakuulak baliatuuk.

¹¹Hilísh báakukkule Baksáau Akbaatatdía dak Baxxiilaatúua Jesus bilíash dústawilikkuulak díiluss beéwohmaachik. ¹²Hilísh Jesus an bach aláchissuuash kalakoon aa áxpihkaalakak haak akukkóosh bilaxpáake al aláchissalakuuash kúh kooxaalawák bíinmaxuoo an dii awáchissawalakuuash kootíih. ¹³Iwahkootdak kuhée kan dalásatchutak an dii ala pásshualitduuleetak Akbaatatdía kal ii daásitchiihmaachik shóon Baxxiilaatúua Jesus is bilaxpáakeesh áxpak báakukkoko huulák.

4 An dii bilaxpáakuua ii Akbaatatdía daásitchihchewiaalah.
1-2 Aaleéla bakúpkaatuuan hinné kúh íkaalah. An dii bilaxpáakuua an díhchi dilúttuuash bíiluuuan dii awóowiok. Akbaatatdía kal an daasalítcheesh kan díaluuk an dii an bilaxpáakuua ii. Heem hilaakée íkuukaweh. “Kalakoon aa kan diakaasáalah. Kalakoon aa kalatchekaasáalah.” buuk. Baxxiilaatúua Jesus kal an dii balee chiweéhcheesh koók. Kalako balee ihchiláakuuhchek. **3** Ikuukaweh hileén. Akbaatatdía an dii an bilaxpáakuuash kal an dii díahkuuash koók. Kalako kuss alákaak díhchikittaak an dii an bilaxpáakuuash baa ala sáapeesh kalako díalaalakak balee batchooléesh kootálak díalaassaataahilak íwahkootdak hiliachik. **4** Kan díinnaxua élahkaak díaluulak kala koók. Daxúoosh dáhchikittaak baa al iháateesh al ápasshileetduulak

kala koók. ⁵ Akbaatatdíá ak alaaxtéesh an dóosh xawíik. Akbaatatdíá baa an balee díahcheesh alaaxtúulasshen an dítchihaataattaak íwahkootuuk. ⁶ Heem baa íwahkooteesh akchiwakíílakupuuash an díakxawiíassaalah. Kal iíschiisaa dii baachiweetáahiluuk. Koótdaalolak Baxxiilaatúua Jesus kon baa íwahkooteesh bakáleesh díaihmaachik. ⁷ Akbaatatdíá an balee ilíiash balee ítchikaatdak an balee bilaxpáakeesh ítchiwuulak hiliachik. ⁸ Heem kala hileen ammaa dii baachiwaáush an dii baánmalaauash díalaawialaalichissuulak bilaxpáake ko iichúulessuuk. Ehkaalah Akbaatatdíá ko iichúulaak. Baleiláaxbaaxpeesh dákak baa íwahkooteesh ii díhchi dákuxsuulak hiliachik. ⁹ Díluss an baawalaáche koon balee akchiwakííwakupuuua an bach awáchissuuash diiluk ii dii baánmaliiwiilush daatdeetak. Akbaatatdíá iiaxúa ak dii baa óowioosh koók. Heem kan bach aláchissihiliilush daachim élahkuuk. ¹⁰ Heem kúkkala díaluuk. Bale baa íchissheesh al ii díaluua ítchikaashik. Dakúpuuash kusseé eehk Macedonia kootáa híík. Heem kalakoon aa kan díakaasak itchikaassaáhiaalah. ¹¹ Hilíateesh kalako díisannaak díalaawialaakaasuulak kala koók. Baakoon ítche áalahkak kalakoon éehkoon baa ammaa dákassuuat baa héele kooláak baa húupaatdaak huuash kuk baaleetak. Deéla baa biálaalichissaak díilaa baa hilák bilaxpáakdaalah. Hinné kal iíschiisaa an dii baachiwaák dii díawahkuuash koók. ¹² An dii an bilaxpáakuuash kal íwahkootdak kuhée kan awéelakolicheesh akchiwakíísseesh dii íkaak al ii baa shiíoleetak. Heem kukkala baakoon kal íwahkootdaak kan baa biálaalichissaak diilaxúako díinmialaak daalak dii áahkaachissuulak kala koók.

Baxxiilaatúuash ala chisshíiwia

¹³ Bakúpkaatuuan baa ala kootaát dii baachiweéwíiluk. Heelak élahkuulak ítchik. Akchiwakííam sheelák kalakoon shóotdak ko dii baachiweewiáwuuk. Heelak dalásuuash ii xawíissaaohmaachik. Hawátuum “Kal ii díuhpee íkuuleetihmaachik.” hiliatak daásxawaak ihch aliilíuleeteesh diiluk dii kootássaaoh. ¹⁴ Ischawíuan Dakkaasúua saák kaka chilém éwahkuuk. Heem bilaxpáakuum Jesus ko kaláttaak ko píisse dáak kalakoon koolássuuash baapéem Akbaatatdíá

kaka chiléhcheihmaachik. Kooták. Akbaatatdíá chiléhkaak kalakoon awáxe koon Jesus híihcheesh kalako ii áxpak koolíohmaachik. 15 Hinna baa dii baachiwaáú Baxxiilaatúuash iiaxuatáahile an balee baa chiwéesh koók. Ala huuwíash koottannák it hám balee bilaxpaakéelak hileen hawátuum kan bulusáush iíschisee bíluchihih báakuss beéssaawohmaachik. 16 Baaleettaá kala hilátihihmaachik. Baxxiilaatúuash iiaxuatáahile báakukkoko kalakoon awaxaáheetak huuák iliía hiisaá hiss déehcheihmaachik. Bilaxpáakiaxpawishbaakkuss ahkeesh áapchalakukussahke aahilák kalakoon Akbaatatdíá is iíkooshe díikukkulohmaachik. Heelak bilaxpáakuum Jesus ko kaláttaak kalakoon súuash annúusaush kala kootáahileen chilaaláwiohmaachik. 17 Heelak koottannák it balee bilaxpaakéelak awáxpak kala kookáásheen kuluuannuúatak kalakoon báakussaawaak awáxe koon Jesus bíwohmaachik. Heelak awáxe koon iiwátxaawaak “Kahée.” baak kal awáxpak áawahkuua kal ii baa koochihtíihmaachik. 18 Heem akian bale ilíashi baa koochihtíihmaachik. 19 Heem akian bale ilíashi baa koochihtíihmaachik.

Baxxiilaatúuash ala chisshíiwia díhch áakhiaalah.

5 1-2 Bakúpkaateen hinné kan díila élahchekaasuush koók. Baxxiilaatúuash ala chisshíiwia ko baapéesh biíwiawuuash ak éhcheleetak ak óonneetihmaachik. Eehkoon ak baa ataaléem óotchia héelapeen huulák dáalaaxtiia ko kala kootíihmaachik. Akian ammaa dii baachiwaáhuuash shóottalakaasheen kootúulak balee alaaxták al íkuxxeesh baak ii balíwiawiulak kuk baaleetam élahcheliilush daatdeetak. 3 Bilaxpáake éehkoo “baatách alíipdeetam baakoon” haak kaálolak kalakoon ammaa haawéesh kala húuhchelak “Eehkaawah.” haak baa baatcháatdiakaatcheohmaachik. Bía dáakbishbioo ammaa ilísuua basséesh al akúkaa húuleetkaa huuáheesh ko kala kooták. Al iaxuáleetak ala kalúuleetak áaahkuohmaachik. 4 Heehtaa bakúpkaateen diiluk baa ala sáape ala chihpashé dii koolássuuk. Ko baapé huulák ak baa ataaléem baa ihkalaaxtéeilush ko kala kootíihmaachik. Heehtaa ko baapéesh diiluk kan díhch áakdaliliilush daachik. 5 Kooták. Kan díixaxua diiluk baapé al ítcheesh ala sáashiiash ko dii koolúuk. Ootchia ala chihpashéesh ammaa an

díalichkissuuash diiluk kal ii baa díalaassuuk. ⁶⁻⁷Ootchiat xapák iháwak kaáut kan baa dasshihchíssuuk. Ootchiat an baaík díalichkissuua koók. Heem kal íwahkootam iak bilaxpáake hawa dasshihchíssaa awáatak kaáush koochéessaalah. Díhchikittaak ala chisshíwiash íassiak díhch áakdiak káalah. ⁸Itchihk bíluk an baapé ko balee koolák. Heem bihch íassaawaak bakaáwiilush daachik. Heelak kan bíluk kan balee ishóochisseesh Akbaatatdía an balee kulutchéesh ko kuss awákaak amméaxeesh bale baa kalátcheesh bale baa íchissheesh iilíawaak baawiáwaak bakaúlak kala koók. ⁹Ikaak Akbaatatdía kan balee hiláhkaa óo kootáa ii baák baa bahchilakkaták ítche bíkaatbuulak hiliachik. Ak baa kxawíihile an bakánniash an daaskxawíiash bíluk an balee ala híleeteetaa awímmiilak al ítcheesh ko biolak hiliachik. Hinna Baxxiilaatúush Ischawíuan Dakkaasúua bahkaláttuuash kal ii baa kooté koók. ¹⁰Saawilikkuuák kal ii awáxpak áawahkuua ii baa koochihtéesh díawilikkuuk. Heem shóon chisshílik balee kulutchíihmaachik. Kan báasak bakaáu xuh it balee bilaxpaakéelak balee kulutták balee aaléehmaachik. ¹¹Heem kal íwahkook. Kal ii bat sapíhkaak ii bat píishko páachilelitdak ii bach kuxsáalah. An díaluuash kuk kala koók.

**Díiluss “Shóotaachi?” kaka baak bale
ilíim bapattawalákuuk.**

¹²Bakúpkaatuuan hinné díiluss baakaalaáhuuk. Eehk dii héeluuan hawátuum koolúum ihchi baailísheeok. Hinna bale chiwakíia ak dii baálilaauash baa ala sáape iisalakussaalichéesh an díalaalichkissheesh kootálak ak dii óowiiak ak dii dakaaeeliták kuhtaa dii aalaáush kootéesh chikittaakuuáalah. ¹³Ii ihchi baailísheeosh díaittaattaakuuáalah. Sáapashteehkaak íchissakuuak íwahkootaalah. Itche bach áxpak áaahkukaattaalah. ¹⁴Bakúpkaatuu hinné kúh díaalal. Eehk ak úishitdaatak baahinmíassaalicheesh baálilaalah. Eehk ak baailísheesh chiwaakuuáalah ammaa chiláauleetak. Eehk ak baa áakaawaatdeeteesh ítche kuxsakuuák íwahkootdaak bilaxpáake dáanniiitchilaak duulák kala koók. ¹⁵Hinné íasseekaashih. Eehk aaláa hám bat sheéss baawíshxawaak

“Bii díakxawiialeesh bíh balápbishbiik.” heiluash koochéehchessaalah. Baakoon kukkala baapé xaxúa bach inníiitchiaak akukkóosh kúh kootáalah. Bat díalaaitchilaak baa íwahkooteesh kalako díiskualaal. ¹⁶ Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.” haak baalíhkammaachkaalah. ¹⁷ Dáhchiwakaau koowéessaalah. ¹⁸ Baa ala sáapeesh xaxúa ii “Ahóoh.” haalah Akbaatatdía kusseé. Akbaatatdía kal an dii díahchewioosh hinné koók. An dii an bilaxpáakeesh kala Christ Jesus kon dii eém kal an daxáchiiash íwahkootak. ¹⁹ Baleiláaxbaaxpee awáss dúuxaashissaalah. ²⁰ Bilaxpáakeem Baleiláaxbaaxpee ii ilíiatdak ilikkákkaahelissaalah. ²¹ Itchihk baa ala shiíosh xaxúa chilasshihchikaásak kootíu xuh shóotdak ala kootéesh dúttak kalako ii xatáalah. ²² Baa al iháatshiishiaheesh kooxiíssaalah.

²³ An bahchiwakáawalakuuash an dii ítchikaateesh ii dii díahkaak iiaxúa ala kootéesh díilun dii kootáshtehcheoh. “Dii baa hoowikáatak dii bilaxpáakitchikaate aa Baxxiilaatúa ala chisshíiash híiih.” baak baakaanmalákuuk. ²⁴ Kal íwahkoote Akbaatatdía kal ak dii aahiiwíash koóm díalakuihmaachik. Kuk ihch aashtáchissaak.

²⁵ Bíiluh chiwakáawilikkuuaalah bakúpkaatuu.

²⁶ Dakúptatchee óhchikaapbilikkuuaalah. ²⁷ Kan dii hilíacheewahchek. Hinna baa baalaáche eehk bakúpuua ishóotuuan dáawiliaal. Baxxiilaatúa kal an balee díahcheesh koóuk.

²⁸ Hilísh Baxxiilaatúaash Jesus Christ an baa daásdeesh dákuih. Ahóoh.

Paulsh Thessalonica kuhtée akchiwakíialaxuahcheesh ala kuss baawaalaátdéehchem hinné koók iilúupeesh.

“Shóotaachi?” hek hawátam Paul huuash.

1 Awaasúualahum Thessalonica huuash kuhtée koon akchiwakíialaxuahcheesh báakukkule Baksáau Akbaatatdía dak Baxxiilaatúuash Jesus Christ ak éhcheesh hinné díiluan díiluss díawuuk.

Silvanus huua dak Timothy huua dak awáxpe koóuk.
Hawátam Paul huuash bíik.

2 Bákukkule Baksáau deéla Baxxiilaatúuash Jesus Christ kusseé hilish báak hileén baakaanmalákuuk. Dii daásdee alakkaasáak dalásuua an dappíaxkaateesh díalakuuoh.

Christ chisshílak ammaa chilassihchéesh

3 Bakúpkaatuuan bale baa íchisshe al ii díalaakissuuash baatcháachik an bach aláchissuuash dak ihéesh al aláchissalakuuash dak. Heem Akbaatatdía kusseé ii “Ahóoh.” baailuk baa ala kootkaáshim. Kal an díawaawiilush daacheesh koóuk díiluh an baa dáhkalattuuash apáalak axxaalawák íwahkaatum. **4** Heem kala ko ii bíiluh ii

dii balíwasitchiwuuk kala shóonmaau Akbaatatdía is bilaxpáakeesh biótatchee. Kukkan ii dii balaáhuuk. “Datchítdeessuuk. Baa kaláttak baailíssheehkaak baa an baalúua ahchúss daáut kukkan koowéessuuk.” baak baachiweéiluk.

5 Kala hinnéek ii baa xiassaak Akbaatatdía kal an baa chilassihchéesh kal annaawitáahile hileen ammaa ala chúuss daláalahkuuash kúh “Dii baa annawík.” haak an bacheeítcheesh dii baa achíhkuuk. 6 Akbaatatdía kal ala kootáhcheesh hileen ak dii baailíssheehcheleesh iiléen bakáleesh díak kúh baailíssheehcheihmaachik. 7 Heelak díiluh kan díhchisshilohmaachik. Bíiluh balee kooták an baawilíssuuash kan bach hilakatdák kan balíiammatchisshiiwohmaachik. Ala hilíataawilikkuuwiash koottannák Baxxiilaatúa Jesus báakukko ko Baaiiwaakoochihtéesh koon iikusták bilaxpáakiaxpawisheesh áxpak huulák tak baatcháachiwiík. 8 Kala ammaa bakálaa díash koóuk. Akbaatatdía ak alaaxtáleesh bale iichiweeítchikaateesh Baxxiilaatúa Jesus is baa al iichiwéesh ak iikukkuwíasseesh bakáleesh kan díaihmaachik. 9 Ko hileen bilaxpáakeesh kal ala kxawííash kalako kuhtaa daáuk. An baailíssuuash is baapúuash kal ítchileettaahile kal ii baa koochihták. Baxxiilaatúa Jesus ishóocheen kalakoon dashpák ihaáxxioliak an baatcháacheesh kal ii ala sáasshiiash al ítchikaateesh éhkuuleete ii baa koochihták. 10 Baapbaatcháachim ala chisshíiash kalakoon kala hileen xaxúa kootíohmaachik. Ko baapéesh chissáak heelak is bilaxpáakeesh héeleen ak kalátcheesh xaxúa dáasheesh báaxxiakissak baaihkammáatuua baatcháachiihmaachik. Buúla baa al ii baachiwaáum dákhalattuuash koóuk. Heem díiluh dii héeleeliohmaachik. 11 Hilíatam kalako ii bahchiwakáawalabakaauk. Akbaatatdía hilísh an dii an bilaxpáakuuash dii kuxsalákak dii baa annawíiak hinna bale chiwakíim dii díahchekissuuash díalaaitchilaaloh. An baatcháacheesh ii dii kuxsalahkák bale baa kalátchem kal ii baam íttuum díaluuash iháannakuuoh. 12 Heelak kal íwahkooldak an dii an bilaxpáakuuash íttak heelak kuhée kan Baxxiilaatúa Jesus dáasheesh kan báaxxiilaak chiwakálaa díiluh al íttaacheesh kan daliíok. Akbaatatdía

deéla Baxxiilaatúua Jesus Christ kal an dii daásdeekaasuash ammaa díalakuash íwahkootak.

ak baa kxawíiash

2 Kuhée hilaakée hinna Baxxiilaatúua Jesus Christ is baapéesh ala chissáak an balee
 bach aahiiák balee kulutchiwíash kuhtalichéesh kalako ii balíwiawaak. ²Bakpúkaatuu baa dii baachiweewiáwuuk Díikukkawakaalah. “Baxxiilaatúua kala chisshík.” huulak ii dii ihaakkaáuchicheek. Dahkalattaáhuux sáapdak kalakoon kala shóotkaashdak dáalaaxtak dii baa hawátduuwiilak áalahkuuchicheek. Koochéessaalah. Kukkala “Baa áakiia awákuuk.” huu xuh kal filaa shiío xuh bíinmiiluhkuuk “baa baalaáchim díoom awíualak” helitduux shóotdak.
³Kalátchessaalal. Kal an dii kúa shóocheewialolaht diássaalal. Ko baapéesh it kootássaa koochihk áa bilaxpáake Akbaatatdía íhchish deéohmaachik. Akbaatatdía ak iichúuleesh bacheém baa is baaxpáaleettaahileesh dashíissaa Bilée Isée kuss déewiash kúh kalakoon iikustaaták asíitaachiihmaachik. ⁴Kan baa iichúule ii ihchi báaxxiia bilaxpáake ammaa ala kalátchelichkaattuash xaxúa is akbaatatdíoosh baa hawíuleetahkak “Bii bii baatchaatéek.” haak dáak Jerusalem hiiák Akbaatatdía aasíuash ishkawíuan awáatak “Akbaatatdía bík.” Haak íwahkootiihmaachik. ⁵Kan dáhkalaaxtuuchicheek hinné it dii bii héeleeluum dii baachiwaáush. ⁶Heeht hinné hilaakée sáapdak dúuxaashdaachik. Sáapdak élahkuuk hinné. Al íkuxxaawishim hiilák hilaa hinna bacheém batshúash iikustaachíihmaachik. ⁷Kala hilaakéehaa hinné baa ala kxawíiash baa héeleelak an baa hiléesh kal aaláalawík. Heehtaa baam kootbíak beesh hinné kal ak dúuxaasak ak baa baa hiléesseesh iháaxxaahiiolak ⁸kalakoon kala hilaa Akbaatatdía ak iichúuleesh ak baa kxawíiash asífileihmaachik. Baxxiilaatúua Jesus ala sáashiiash baatcháatak huulák kusseé ala káateesh kuhkakáatdaht ii dappeéihmaachik hinna baa kxawíiash. ⁹Hinna ak baa kxawíiash Chíisbishe an baaxpée ilíahchelak baa baatcháache ahníaihmaachik Kúh baa ii baa xíassee dak baa ala chilásuua dak baaáakiia al awákuuan ahníak al ii baa hawass kúa iishéelak íwahkoocheek.

10 Bilaxpáakuum kala iháass daáum batshúalash hawass kúa iishéelak hileen bilaxpáake kúh ala kxawíash ihch aaliíok bale iláum koottáahileesh kalátchessaak baaleetdak hilíshialeechissaa kalátchekaattuulak ilióhmaataak kootássaak.
11 Kal íwahkootam kalako ii Akbaatatdía baa al iháateesh kuss düsschipik. Heem baa al iháate kalako kaláttaak heohmaachik. **12** Heem kukkan hileen baa ala koottáahileesh ak kalátchessaak baa al iháattuuash ko ítchikaashihkaak huuash xaxúa Akbaatatdía kalakoon daaskawáak Bilée Isée kuss déehcheihmaachik.

Akbaatatdía dii chilakappák dii iléewiook.

13 Heehtaa bakúpkaatuuan díiluk ii Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.” buuk. Akbaatatdía déssheetaa kukaa kal al íchissheesh kan baa iléewiash ko dii hawúuk. Baleiláaxbaaxpee dii baa hoowikáattaak Akbaatatdía kalakoon díi aáuk. Baa ala koottáahile dákhalatchekaatduuash ko ii kooták. **14** Akbaatatdía kala kushko íwahkooteesh kalako dii aaliíwiook. Baleiichiweeítchim ii dii awáxp iichiwaáush kalakoon Baxxiilaatúa Jesus Christ ala sáashiiash al ítchikaasheesh díiluh hawá dii eéhchekissuuk. **15** Heem kal íwahkook bakúpkaatuu. Hileen ammaa dii baachiwaáush deéla díss baa baalaátak baa ala koottáahiluum an dii baachiwaáush kalako díuxaasak kalakoon datchítdeessaalah.

16-17 Hilísh Baxxiilaatúa Jesus Christ iiaxúa deéla Biilápxuuua Akbaatatdía ak balee íchissawilikkuuash kal fílaa an balee daásdeesh ko ii kootáak an daásbaatchaacheesh ii balee díahkaak haak hilísh ammaa díaittuush kootálak deéla an bahchiwakáawalakuuash baa ala sáapannialuuash ammaa ala sheelúulak al ítcheesh kalako koómnaassuulak baliatbalakuuk.

Chiwakáawilikkuuaalah.

3 Deéla bakúpkaatuu chiwakáawilikkuuaalah. **1** Baxxiilaatúaush is baa al fíchiweesh aláxalaa dée hiis dáak ii óochialitdeetak an déesh xaxúa iikukkák ii Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.” haak an dii ala kootíuash kootíoh. **2** Hinné kúh íkaalah. Bilaxpáake ham baa kalátchessaak hám batshúook. Balee an díakxawiiawioolak

baaleeteesh ii chiwakáawilikkuuaalah. ³Heeht íwahkootuut Baxxiilaatúuash íkaak kuk dii íhchish kaláassaak an daásbaatchaacheesh ii dii díahkaak dii íassialakuohmaachik. Baa kxawíash dii híiassaaohmaachik. ⁴Hinné bach awáxpa bahchiwakáauush kal ii dii éwahkuuk. Ammaa an dii baachiwaáush kukkan díalaak kúh koómnaassaaalohmaachik. ⁵Hilísh an bahchiwakáawalakuuash Baxxiilaatúa dii kuxsalákak kalakoon aa Akbaatatdía al aláchissuuash dii óowiialakak ak dii iléesh alóolak an dalásatchutúuash díalakuoh.

Biixaxúa baa díawuulak koók.

⁶Kala hilaakée bakúpkaatuuan díikukkaalah. Baxxiilaatúa Jesus Christ kal an balee díahcheesh koóuk. Hilíataalah. Eehk bakúpuua hawa baapéet ittákkaa kaáilush baa hinmíassaaahilak ammaa baachiwaáush díawiassaaahilak huuash kooté kooxiissaak ii biátaalah. ⁷Diiluk kal élahkuuash koóuk. An díawuuash kalako koóttahinnaaliilush daachik. Dii balee héeleelam bíshiddassaa baa xatáawakaauum élahkuuash koóuk. ⁸Deéla ak balee kuxshéesh xaxúa iíwishdiawuuk. Baa díawaak bihchi baailísshewuuuk baapí dak óotchia dak an dii baailíshelideetbaawiawaak. ⁹Kal ii hilíatbuuash kúh baaleetdak an balee an bacheeíttaacheesh ko ii koótbaak “Balee áalahkuuliiilush daachik.” baawiáwuulak kootíihmaachit koótbaassaa itchihk balee alákaak kal ii baa élahkuulak baliatuuk. ¹⁰It dii balee héeleeluum kukaa kan dii baachiwaáuk. “Ak baa hinmíasseesh kúh baa duushíssuuk.” buuk. ¹¹Hinné kal ii sheewáakaasuua baa biikkukkúum éehk dii héeluua ham íishihtak baa hinmíassaaahilak kootáa baa ammaa dáhkassuuat héeleekoleetak íwahkootuuk huum xawíik. ¹²Baxxiilaatúa Jesus Christ kal an balee an díahcheesh eehk bilaxpáake bíiluh kalako díawakuuk. Chiweetáahilaalah. An bilaxpáakuuash aatáttaattaak baa hilák kal ílila ihchi bíalitak ílila bilaxpáakak íwahkootuulak koók. ¹³Heehtaa diiluk bakúpkaatuu baa íttuum baa annawím díaluuash koowéessaakaattaalah.

¹⁴Eehk dii héeluua hám hinna baa baalaáche awuuá ammaa dii díawahkuuash díassaawialitdak heoh. Kootúulak kal áxp baa hilíssaalah. Heelak batchooléeak ammaa al

iháattuuash ehkaáhuulak ítchik. 15 Itchihk heeht íkaak kuk kalakoon xawíihkaak hessaalah. Díinnakupuuk. Dínniitchiak baa chiweeíttaattaakuuaalah.

Kala chii Paulsh “Shóotaachi?” hek.

16 Ammaa baakaanmalákuuash Baxxiilaatúa kal ak baa díawilikkuuash kal iiléen kala shóoss daxátaau baa ala sáapeesh dalásuua an dappíaxkaateesh díalakak baatách al ítcheesh koochihtíalakak dii bakúteen kaalákuoh.

17 Hilaakée hinné bílaataahilia baawalaátak “Shóotaachi?” baak. Díilussee an baawalaáche hinné koóm baawalaáchit an baawalaáche hilíatbaaik. kal íwahkootak. 18 Hilísh Baxxiilaatúa Jesus Christ díixaxua an baalaásdeesh élahchekaatdaaliiluh.

Baawaalaátbassaam Paulsh hawátam **TIMOTHY huuash kuss déehcheesh hinné koók.**

“Shóotaachi?” hek dakúpam Paul huuash.

1 1-2 Timothy hinna baa baalaáche dii díss díawaak an baa bahkaláttuuash ko ii dii balaakbacheetáahile kalako díawaak. Kuhée kal élahcheesh koók Timothy. Akbaatatdíá íilaataahilia bii ii baa hilík. Is bilaxpáake bii íkaakuuhchek. An bii bacheeítchiwishik. Hinna Ischiwúuan Dakkaasúush is baa al iichiweé ii bii chiwaák ii hawass baaláwík. Biilápxuua ak balee iléesh koók. Deéla Jesus kal ammaa awákuuash kal ammaa biáwuuash kal íwahkootak Díh ak chiwakiíia héeleen ii dii bishím ko ii dii balaakák. Hilísh Jesus an dii an bilaxpáake al ítchikaateesh ko dákak an dii daásdeegalakuuash kal ammaa ala sáapkxawiileettaahileesh kalako ii daxáchiikaatdaalak baliatak kal íwak kalako baakaanmalákuk. Dakúpam Paul huuash bíik.

Ak baálilihihaatche kooxiíssaalah.

3 Timothy hileén hawáttaa Macedonia kuss baaléewiawaak eehk an dii ala koolé Ephesus bii koolám it baaleessáa kal an díss sheewéesh koók. “Eehk Ephesus koon daaták baa íassiiaah.” beesh hilaakée bilaxpáakuum éhkooluum bacheéom baa baaleettáahiluum eehk bilaxpáake ko ii baachimmíhkuuk. Ikaalitak hinne baa iháattuua óochiahkaah. ⁴Eehk chiwaák

hileen bale iichiweetáahilissuum ko iiiláaattak huuash deéla bale dashkalashíoom kúh ii ihchi baashitchíosh dúushiihkaah. Ittákkaa ii baa ilíchelitbiook. Hinné Akbaatatdía kal ii ihchi balee éhchehcategoriash hinna bale baa kalátche koóm hileen ammaa ala shíosh héeleelassaak.⁵ Hinné ii dii hilíachewahcheesh biipéesh hinnéek. Bale baa íchisshim ítchikaateesh kala koók. Heelak dalásitchikaatak an baa dáasshihcheesh íttak baa dákhalatchekaasak daalak ko itchikaaséek.⁶ Hileen ak baa baachimmíhcheesh bilaxpáake baálilaak “Bach íchissaalah.” hessuuk. Kalakoon kal iláaattak bale ilíia awuúleetuum ko shíaattak hileen bale iláaum baa ala koottáahiluum ii bale baa íchisse ii éwahkuuash ii baa baachimmíhchewiassuuk.⁷ Ittákkaa ii íkuxxache kal ii ihchi báaxxiawiak kan baa éhchekaashdaak baatcháachkaashdaak “Akbaatatdía is baleilíiaakaxpissee ak ii baa baachimmíhche buuk.” huulewialitdaak sáapi iláaulak sílaaxuoo alaaxtúuk. Baa éhchekaashdaak iláaattak hinna baa ii iláaush kúh an dítchihaattuuk. Baa ala koottáahileesh alaaxtúulasshen baa ala shíio kootássaak. Kalakoon kan baa shóotsheelitak áaahkaatuut shíai.

⁸ Akbaatatdía is baleilíiaakaxpissee ala koótbishihchem ii baa baachimmíhche ítchiak iiláitchiiak huulak baakoon ala kxawíleetak.⁹ Ak baa kalátcheesh bííluk kala baleilíiaakaxpissee éwahkuum ítche áawahkuuash koók. Bihch íassaawuum baleilíiaakaxpissee balee baaímmatiioleetak. Ikaak Abaatatdía is baleilíiaakaxpissee ak baa kxawíihile ko díakuuk. Hawátuum hileen bale ilíiaakaxpisseeesh éhchetaahilak kaáuhtaa kootáa kalátchessuua dúushiissuuk. Hawátuum kuk kala baawán báanniliichissuuk. Hawátuum Akbaatatdíawishe alaaxtúuk. Hawátuum kuk kala ittákkaa kan baa kxawíihinmiakaalituuk. Ihch áakaawachissuuk. Hawátuum baa is baaxpáauleetak batshúahilaapak Akbaatatdía al ilíia ala kootéesh ala chikittúuleettaahilik. Deéla ak bilitchilappéesh kan baa daásdeeohneetak kuk kala ak baa kxawíihileesh koóuk.¹⁰ Hileen bilaxpáake baalússhileeteesh kuk kala ak baa kxawíihileesh ak bach uá aalée dak bacheé ak batée dak bía dak koóuk. Kuhée ak baa ataalité bilaxpáakeeh ataalák íwahkootuuk. Bale biísshe ak ii xachíiash ilíiwaaleetak

íwahkootuuk kúh. Deéla baa kxawíiheesh kuk kal éehk Akbaatatdía an balee baáliliia ítchikaateesh kala chiwakálaa ak iháattaahileesh kootéesh koóuk. Kal ii Akbaatatdía is baleilíiaakaxpissee díakaasheesh koók. ¹¹Hinné kuk Jesus is baaaliichiweé ítchikaasheeshan an baa biipkaásheesh koóuk. Akbaatatdía kal ii bilaxpáakkootaa éhkaak ii daásittuulak hiliachik. Deéla íkaak bíh Akbaatatdía al ilíia ak aák hawass dáawe bíh bihkukák bii éhchehkaak bii baa chiweéhchek.

Akbaatdía balee daásdeekaashe ii kusseé “Ahóoh.” buuk.

¹²Heem kala hinna Christ Jesus bas ak baa hawassíio díawaakaashbakbihmaachim éhchek. Al ilíiash bii áak hawass dáawihkaak hinna bale baa hiléesh bii íaxxiihkaawakoosh ii kusseé “Ahóoh.” baak bii baa áatchilak hilíatawakuk. ¹³Bassée Jesus it baalaaxtám dásheesh baalikákkaahilak balíiwaalilapaaleak baatcháachik. Jesus is bilaxpáakkaateesh bahchichínmaawisak balásdeessaataahilia díawaakxawiikaashbaaik. Heehtaa Akbaatatdía kuk an bii daásdeesh biiwaxúa ko chiwassáahkaak éehkoon attak ammaa ala sáapdiawaalak baalaaxtakáatam Jesus íh baalaaxták bahkalátchessahilak kuhtáaheesh heeht bii kulustawakuk. ¹⁴Baxxiilaatúua Christ Jesus al ítchikaateesh kal an bii daásdeesh bíss páaxxutaahilik. Bale baa kalátcheesh bale baa íchissheesh bakák bii éhchehkaawakuk. Kal al awáchissnikaasheesh kón bii eém kalako ii kooták. ¹⁵Hinné koottáahilik. Christ Jesus awé kuss huuák ak baa kxawíihileesh bale sheexaalíash híiassaa iléewiak. Baapím kal ak baa kxawíihile kala kxawíikaashe bík. ¹⁶Kan bii íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdía ii baa xíassaahchewiak bii iléek. Daáshaawissaak baa daásdeeak baa íchissik. Kal ii hileen ak baa kxawíihileesh kala shóolaht bii íkaak kal ii ihch íkaahkaak huulak “Hilósh bíh bii íwahkootiinhmaachihihilak.” Haak Jesus kalako kaláttaak ko píisse dáak Baaiiwaakoochihtéesh diíkaatcheoh kúh. ¹⁷Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.” baak bacheeítche ko ii baa koochihták ii shéeleetak kootáa axúaleetam awákaassuuk. Ak baa éhkaalaacheesh Akbaatatdía kuttáchkaatak. Dásheesh dáasaashkissaalah. Dásheesh báaxxiakissaalah. Baa baatcháacheesh koók. Kusseé “Ahóokaashilah.” haattaalah. Kootáhkaawakuh.

18 Kuhée Timothy balaakáa kal an baa dii díawahcheesh kala hinnéek. Eehk baapammasshipúuash Akbaatatdía an díss ilíiash anmaa dii díahchessh “Hilátdaalii?” heesh hileen bale ilíiash kalaaxtássaah shóon ak baa kxawíiash Chíisbishe dak kan bach iichúuleikaasuulak. **19** Jesus dáhkalatcheesh ko kal aákluuxiipdaak baa annawé aaléelahcheesh kalako ii díiluh. Baam iháatdak élahchelak díassaah. Hileen bilaxpáake hawa bale baa dasshihcé al ítcheesh annawéesh díassaataahiluuk. Baam xawáaum éhkaak kaáuhtaa hilíilak díook. Iháahtaa daáuk. Heem baa annawéesh ii baa hilíssaalom Akbaatatdía ishtitchees héelom bale baa kalátcheesh haawaalawák xapíiok. **20** Hileen ak baa baachimmíhche iháatcheesh héele hileen isáakshe Hymenaeus dak Alexander dak ii baa xíassaawahchek. Dúupte Chíisbishe bahkukúk baa iháatkaassheelom íwahkootbaalak dúttak kalakoon hawasséehmaah. Baatcheeshkaásshelak háaksee ihchichéhkaak kal iilúhpe Jesus dáashe kan baan dusshíchissuulak baliatak kal ii koótbaak.

**Bat daliíak dáhchiwakaaulak hinné
an dii baánmalaaush koók.**

2 Kal an dii baánmalaaush kan baa bassáalicheesh kan bat daliíak dáhchiwakaaulak kal an díalaaliilush daacheesh bilaxpáakkootaa chiwakáakuuaalah. Deéla kala sáapii baa ilíshelituulak Akbaatatdía chiwáalah. “Kuxsawakúh.” haalah. Iwahkootaak baa chiwakáakuuaalah. Bilaxpáake baa al ítcheesh ko kaalakuuáalah. Baa íwahkooteesh kalako ii chiwakáalah. Haak Akbaatatdía kusseé ammaa al “Ahóoh.” Duuash éhchehkaak kal íwahkootaalah. **2** Hinna an dáhchiwakaush kuk kala bacheeítchilak kal ak baatách xalússhihcéesh kala shóote xaxúa chiwakáakuuak baa al ítcheesh kaalakuuák haalah. Chiwakáakuukaasaalah hileén. Heelak an baa dasshihtíua al ítcheesh kalako kaaláalah. An baa hawassíiosh ala xatáaush al ítcheesh ko diíolak heelak ítche áawahkuwuuk. An balee bilaxpáake kan balee ak ishtitcheeshéelitdeetdak baakoon baa balasdúupash bahchiwakíiwook. **3** Akbaatatdía baa íwahkooteesh ítchihchek. Ak balee iléesh daasalakootéesh kal íwahkootak. **4** Bilaxpáakkootaa hilísh ilúulak hiliacheesh kan baa ii

baa chisséelicheesh íwak kala koók. ⁵Deéla Akbaatatdíá hawátkaatak. Akbaatatdíá dak bilaxpáakeesh ak balee kuanméaxeen iluwishik. Iláawilikkuuak Akbaatatdíá kal ii balee iikukkóosh hinna bacheé Christ Jesus koók. ⁶Jesus balee kulutchík. Iiaxúa an bilaxpáakeesh ihchi baa iíwishihiakaak balee duusshé dáak awé áakeesh bilaxpáake biixaxúa saawilikkuúk. Kal ak balee iléesh koók. Akbaatatdíá ishóocheen an balee íkeen balee baannawíssaam íwahkootaawilikkuuk. Heem kal íwak kal ii baa xíassaak. Akbaatatdíá bilaxpáakkootaa ilíhcchewiam kal íkuxxaawassaak kal ítcheem aaleéla al íkuxxeesh híim saawilikkuúk. Jesus íwahkoocheek. ⁷Iwak kalako ii bii díttak bii ii baa hilík. Akbaatatdíá bale iichiweeítcheesh bilaxpáakihaatdeesh baa ihéesh bii chiwaakuúhkaak bii óowiakuuhchek. “Hinna bale baa hilé bii díahchek.” bee bii biísshissaak. Kal an bihkaxshíleettaa ala koottáahileesh kalako baachiweék hileen baa ihéesh hinna bale baa kalátcheesh.

⁸Heem bacheé chiwakiikaattuulak baliachik. Iwahkooteesh kal ii biiwaachíssaak awé kala shóonnaht ak baa kalátcheesh bat diíak chiwakáaulak kal an dii baánmalaauh kal an dii díawahkuuash bacheélusshen hinné díiluh dii díawahkuuk. Dáhchiwakiwiluulak dáluuash báaxxiilaak éehkoon kal an dii íkuuan dáhchiwakaak íwahkootdaawialuulak an dii an bilaxpáakuuash ítchiialah. Baa iháatchessaak baa annawíiak an dáhchiwakaauash ítchikaassalah. Kal ala kootíish daacheesh koók. Bat dís baawishkawiassalah. Dalásuuash díuxaaak Akbaatatdíá kusseé chiwakáalah. ⁹Bíalusshen an dii baánmalaauh hiliatak. Bía dáhchiwakaaulak an díhkuluttuua díhchi chóochiwiaalah. Bilaxpáake an dii íkuua al ítche ko díak aalasshipíssalah. Baa aalíssaassaak kal ítcheesh koówahchek. Ko díaalal. Dísshiio an díalaakissuuash ítchiiak aalasshipaachíssalah. “Bale ischássasshee bale áapiia bale axchíliche iilfassaalah.” Baassaak “Iilfaalah.” baassaak kúh “Aalasshipíssak al ítcheesh ko díaalal.” baak. Bale iifttaashtee iíwisahkaashe iilfalaassuulaht alíipdeetak. Díhch iiláxxilaalichissuulak kala koók. ¹⁰Bíalusshen “Bii akchiwakíik.” daawialaalak baa annámnaak daalak dii akchiwakíia kala xíassaaíhmaachik. ¹¹Bía dii baaláttaak baa díikkak baa élahchewialaak baakoon kal ak

cheeshdáa daláalaaliolak kala koók. ¹² Kan bat biíak buut bik bíam éehkoon bacheé baachimmíhkaak baa óowiak dahnkúwahchessaak. Bacheé bíam is bacheeítchiwahchessaak. Hileen bíash kuk baakoon awáatak baa iikukkák kaáulak kala koók. ¹³ Ii íwahkooteesh Akbaatatdía bilaxpáakdiawassee bacheé koók. Adam huua koók. Píishchiisaa bía díak. Eve huua kúh koók. Bas biipéesh íwak koók. ¹⁴ Haak deéla Chíisbishe hinna bía ko hiiák ko kúak. Baa iháatchehchek. Adam ko hiiák kúassaak. ¹⁵ Heem Akbaatatdía kal an díash bíash kal ii iikustaaché baailíshekaasak dáakbisuuk. Akbaatatdía ko bassáahkaak an baa dasshihchéesh bale baa íchissheesh ii díakaattaak an bilaxpáakeesh cheeshdáa dáalawikaattaak heelak kal ii ilúuk.

akchiwakáaualaxxuahcheshiishiahe is bassáalituua

3 Hinna baa shiío kooták. Akchiwakíiash héeluuan bilaxpáakeem akchiwakáaualaxxuáhcheshiishi ahe hawasséewiak is bassáalituuash koowíak ak baa xalísshihcheesh koowíalak hinna baa díawiash ítchikaasak díawiak. ² Akchiwakáaualaxxuahcheshiishiahe is bassáalituua hilíatiilush daachik. An bilaxpáakeesh ítchiik bilaxpáake kal ammaa shiíoleetak. Uá hawátkaattaak íhchish baaík díassaak. An baa dasshihchéesh annawák baa ala sáapanniash ihch íassiak haak éehkoon kal ala ihkulutchí dak al ilíi dak ítchiik baa iháassaak. Baa kussáak bilaxpáakeesh sapíhkaak íwahkootak. Deéla hinna bilaxpáakeesh Baawaalaátbaaxpee éhchekaasak baa baáliliash ítchikaashik. ³ Haak ak baa isstíisseem ak baa baluutaachíssaak ak baa ilíchetaachissaak heeht daasáatchutak baa chixapaatcheewíak al ítcheesh ko chichílik íwahkoocheeihmaachik. Haak deéla bálaa isítcheekaashissaaihmaachik. ⁴ Ashíko aasúuishkawuuash dáake ala hawasséesh íttak haak dáakeesh ilíkalattaak ilíia bakánniahissaak íwahkootaakuuak chikittaák íwahkootdak kala koók hinna bacheesh. ⁵ Bachéem aasúuishkawuuash an dítchalaaxtalak bilaxpáakkootaa alachiwakáauasheesh akchiwakíiash shóotaak hawassíiak dítchitcheewialak kuk baam baaleetchichéek. ⁶ Hilaa ak baa kalátche kuk hinna bale baa hilé díahchessaalah. It anniihiissáauk. “Kal ii ihchi baaxxaáhiiak kan baatcháatuuk.” hiliakkaáulak kal

iháatdeen daáuk. Chiisbishe kal ii baa xíassaak. Kúh ala kootéesh kootíohmaachik. ⁷Deéla bilaxpáakuum íttak ii iláaut bale ilíia an baa hilíhchelak kalako ii iláak bilaxpáakuum ítchiiluash akchiwakísssehtaa isítchiiaak sapíhkaak huulak kooté koóuk. Kuk ihch íasseekaasak baa iháatdiassaak an bilaxpáake íwahkootdak ammaa ala shiíoleetdak Chiisbishe an dútchileetak.

akbaakuxsaachéesh

⁸Deéla akbaakuxsaachéesh an dáchiwakaau dís bassáau ak kuxshéesh bacheéom dilúttuulak kala hilíatiilush daachik. Bacheé daásbaalatchiiia hinna bale baa hiléesh kal ak díaitcheeilush daache kalako dúttaalah. Ak baa issuitásseem haak ak bálaa isítcheelichissaak alatáammaatchaataachisseem kalako ii baa hiláalah. ⁹Deéla hileen bacheesh baa kalátchekaashiioh. Akbaatatdía an balee baa óoweesh kaláttak kalako ii xatáak Akbaatatdía baalusshéeleettaak kan baa daasalíatuuleetak áahkuulak koóuk. ¹⁰Kuk koochihk aa chilasshihtáalah hileen bacheé. Baa sáapaacheem díahkaak kal ala xatáaush íkaak chilasshihták an baa hilúuash ítchilak ammaa ala sheeláalituuleetdak kuhéé kalakoon kala hilaa ii baa hilikíssaalah. ¹¹Deéla bíoom akbaakuxshéesh kúh kala kootéesh baaláttaak baa al ilíiwishissaak ak baa isstíisseem haak kúh ammaa an díash xaxúa baatát baattáttak íwahkootih hileen bíash. ¹²Haak deéla hileen akbaakuxshéesh uáwishi xuh chiláawishdak hawátkaatiih. Ashíko aasúuishkawuuash an baáliliash íttak dáake daásitchikaatak aksáau ilíiikkak huulak kal ii xíassaih. ¹³Hileen akbaakuxshéesh an baa hilúuash díaitchiolak íiluh kala chiwakálaa bilaxpáake kal éhkuuk. Isítchiiaak bilaxpáakashteehkaak kal íwahkootuuk. Hileen akbaakuxshéesh kal íwahkootam al ítcheesh kal éhkuum Jesus ala kaláttuuash kannaa baatchaatáak kala Christ Jesus ii ilíiwioolak iilusshíchissaa iisáshiiak daáwuuk. An baa kaláttuuash al iluúo kal ii chichútak íwahkootak.

ala koottáahile baatcháacheesh áakass dústuua

¹⁴Ikaak Timothy hilaakée hiliakkéelichik. Hinna baawaalaáche hilaakée díss diawaáhik. Heeht kuk

shíassaa díss baaléewiawaak. ¹⁵ Baaleettaa biípbisak ii bii shiaáhaatbisak baaléessee shiaáhnak hinna baawaalaáche kalako alaáchimnak kala koók. Kal ii baa élahchelitdak baliachik. Akchiwakíash kal an bihch íassaawuuua kala xíassaakaashbaak kan bacheé shóoteem kalako dilúttak hinna Akbaatatdía aasúuishkawuuash kalako hileen bilaxpáakeesh baa hawasséelahkuulak akchiwakíash bat sheéssee an daxátaaush kal ii kan bach élahkuuash an bat dáannaauash baa ala koottáahileesh kalako ii diláauk. Akbaatatdía hawátkaateesh ak éhcheesh díiluk baa ala koottáahileesh ak aaláalaweesh ak íasseesh dak ak hawasséesh díiluk. Kal an baluúosh an balee ala koolaachéesh kal íwak kala koók. ¹⁶ Hinna koottáahilim ii an baa bahkaláttuuash éwahkuuash koók. Jesus awé kuss huuák bilaxpáakdaak ihchi balee éhchehchek. Balelláaxbaaxpee kal ii éwahchekaasuush koók. Jesus hinna awé áakeen bilaxpáakeesh baa baa tátchikaateesh kuttáchik. Bilaxpáakiaxpawishe iiwaachíssaak kuxsúuk. Jesus an baa baáliliash bilaxpáakshiisshiaheesh iikukkák kaláttuuk. Deéla Baaiiwaakoochihtéesh kuss aachissáauk.

ak baáliliihattuua

4 Balelláaxbaaxpee baa iisakkón baam balee chiweetáahileesh hinnéek. “Baapiiháakassee akchiwakíash hawa baa ala koottáahileesh hileen ammaa baa kalátchekaasuush kal ii baa hilíssaanihmaachik.” hek. Chíisbishe kan baa ichéeshkussahkaacheesh koók hinné. Ishkawáasheesh éetshi déehchelak bilaxpáake ham kuss ahkuxpatchiahkaáhak heelolak iháassaa déeoohmaachik. Bilaxpáake kal íwahkootiiohmaachik koottannák. ² Hileen ak baa baachimmíhche ak iháatcheesh Chíisbishe kal ii baa hilák bilaxpáake ham iháassaa déeoohmaachik. Hileen ak baa baachimmíhchelitdeesh baa dasshihtúuleetak biísshiwioolak kal alaxaxxíssuuk. Daasúua bale biísshe kuss datchuukaatúuk. ³ Hileen bachéesh aaháakass bale bach áxpe xawíihkuuk. Baa annawíssaak huuk. Deéla bale ammaa duushé héele ham duushíhchessaawiaohmaachik. Hileén ak baa baachimmíhcheleesh alaaxtúux sáapdak Akbaatatdía baatách xaxúa kón díak hileen ammaa buusúuash kón bilikkuúk. Iwahkootalak kootáa ii baa baachimmíhkaak xawíihkuuk.

Heeht baa hiláteesh akchiwakíitaahileesh kuk éhkuuk.
 Akbaatatdía ammaa an díá xaxúa íttuum chiwakaáhak
 "Ahóoh." haak baakoon diíak áaahkulak alíipdeetihmaachik.
 4 Akbaatatdía awé áake ammaa an díash xaxúa ítchihchek.
 Heem díupiassaak xawfíhchessaalah. Akbaatatdía kon
 dákuk. "Itchik." hiliatak kusseé "Ahóoh." haak díak dahkúh.
 5 Dahchiwakaáhak daalak kala koók. Akbaatatdía al ilíiash
 dahchiwakaáheesh kal ii baatách ítchik.

Ishkawáashim Christ Jesus kalátcheesh ko kala kooták.

6 Baa íwahkooteesh ko hileen akchiwakíilakupeesh
 dachíwaalakak alóoweeitchilaalakdak Jesus ammaa dii
 díahcheesh kan díalaak. Chiwakálaa díh kala hinna ammaa
 dákatalcheesh kal ii áxpihchelitak ítchihmaachik. Bale
 iláaum bahkaláttuuash Akbaatatdía al ilíim ítchikaateesh baa
 koottáahiluum élahaak píisshe daléesh kalako díushiissaah.
 7 Kalakoon baa baaleetuum ak ii baa baachimmíhchelicheesh
 kuk dííkukkussaah. Akbaatatdía an balee baa díahcheesh
 kootíissaah. Kúh ii ilíissaah. Bale iichiweeittákkaaliche
 iháatdaalicheen ii iláattaatuua kuk átdessaah. Báheeliia baa
 hawúuleetak. Itchihk kan baa an díaleesh kal an daxáchiiash
 kala hinné an dii an bilaxpáake Akbaatatdía an dii íkeen
 ítchikaashdeesh ko koochihtiíak ko ii díhchi baashitchííak
 haah. 8 Eehkoon hawass daxálussaatak díhch aaláawassaalitak
 daxúa ijkalaálahchelak al ítchiwishik. Heehtaa al ítcheesh
 kuk xéekaatak hinné itchikaasék. An dii an bilaxpáake
 Akbaatatdía an dii íkeen ítchikaashdaawialaak baalilísheesh
 kuk al ítcheesh kan baatách xaxúa íaxualichik. Kal ii díhchi
 dákuxsheesh hilaakée an dii an bilaxpáake baakoon éehkoom
 íttak daláalawikaatdaak. Koochihtáalaalak iisakkússee an
 bilaxpáake dii kuksák deéla píishchiisaa hawátam ii baa
 koochihtéesh kúh dii aahíik. 9 Iwak koottáahilim iisheewúuk.
 10 Iwahkootam kalako ii bihchi baailíshewuuk. Baa
 shíishiaaheesh baa ítchiwaawiawaak díawaakaasuuk. An balee
 bilaxpáakeesh Akbaatatdía an balee íkeesh ítchiwaawiawaak
 balúukaasuush koók. Akbaatatdía koottáahilim éwahkuuk.
 II baa koochihták ammaa kuss awákuuash biáwaakaasuuk.
 Ak baa kalátcheesh ak balee iléesh koóm bilaxpáakkootaa
 íassiilaachkuuak kúh ilúulak hiliachik.

11 Kal íwahkooteesh kalako ii baa baálilaak kalako éhchehkaaah. **12** It dii baa iák dii awássaaahchewioolak díassaah. Baakoon kuk kala an dii al íkuuash baa ala sáapannialeesh kal ii díhchi baa xíassaahkaah. Akchiwakíiash kal an dii baa hilíhkuuash kal akchiwakiia an díailush daacheesh koóuk. An dilíiash ammaa dáasshihcheesh al ítchikaateesh dak bale baa íchisshe dak al ii díalee íkaahkaah. Baa dáhkalatchekaasheesh kala shóohtaa shóotdaht dilúshiisseesh íkaahkaah. Kan dii bilaxpáake ítchikaashdaak baa aláakaawache íkuulak kala koók. **13** It dii baássee shiaáhnak bilaxpáakalaho akchiwakíiash Baawaalaáchim Baaxpéesh kuss daáwiiak ii ishtatáachissaatuuash ala kuxsaatúuash koolíiak íwahkootah. Kal íwahk kala koók. **14** Akbaatatdía hinna baa baatcháachim dákoosh kuk kan ii díaitchiiaak kalaaxtássaah. Eek akchiwakíiwaaisaateesh dii dússhihtak chiwakáalakuum Baleiláaxbaaxpee iikusták hinna bale baa hilím dii áakaawachihkaak dii díahchem kalakoon kan daláweesh koók. **15** Kalako ii díhchi baashitchíiak kalako diískussaak datchíhteessaak daalak bilaxpáake kan dii íkuuk. Hinna baam díhkukuuash kan dilúttak kal aák daléek. Kal aák kooxtaalaamnák hinne an báaxxalawaacheesh al ítchikaasheesh bilaxpáake íkuulak kal éhkuuk. Kal íwahkootak. **16** Kuk kan an dii an bilaxpáakeesh díhch íassiiaah. Baa ala sáapannialeesh díh chikittaák hinna baam koottáahiluum kan élahcheesh kalako dasshihták ko díuxaasak kal ii baa baachimmílahcheesh baa ala kootéesh kalako díuxaashih. Heelak kal íwahkootdaalak dii daxúash kan dílik. Haak ak dii iikukkóosh íassaalaalakdak kukkan ínnaak.

Widows akbíasshe al íassaalaaliish daache

5 Hileen bacheé baaisáate baam dachíweewialaalak ítche chiwaakuúh. Chikittaakuúh. Kan baaisáatuuk. Dáanniilak díinniitchiakuuak íwahkootah. Dii dílapxe kuss dilíia ko kala kootáh. Deéla hileen baaiáte isáaksheesh baánniliilak dii dakúptaahile ko kala kootáhkaah. **2** Deéla bía baaisáateesh kúh dáanniilak ítchiakuuh. Chikittaakuuák dii disáhke kuk kalako díah. Baaiáteesh bíakalishteesh dii dísbia kalako díah. Kusseé an dáanniilak an baa dáasshihchilak ítchiak íwahkootah.

³Deéla Timothy akbíassuum koolúuk. Kal ammaa bíooleetkaatuuk. Kootéesh íkaakuuak kuxsakuúh. ⁴Heehtaa akbíassheem dáaka dak is baapítá dak baa hámmishdak íluh kal iikussáak isahkúua áaahkukuolak kala koók. Kal ala kootíish daacheesh koók. Akbaatatdía baa ala kootám díoolak hiliachik. ⁵Hiláteesh kal ammaa dáhkuxsuuash koók. Hileén dii héeluuán akbíassuum filuttachkaatak baatcheeshkáatuuk. Dáakuuleetak kal ak íkaakuuleeteesh “Akbaatatdía kalako kuttáchkaat kuss íkaak ko bíakaasak kal ak kuxshéesh koók.” hiliatak baapé dak óotchia dak chiwakáau kan baa aliilúukook. ⁶Deéla hawátuum kuk baaleetak. Akbíassuum éehkoon kalakoon kan baa shóotdiook. Kal ittákkaa baa héeleetiíak ammaa al isítchiiosh an baaláaxaatuuash baa íwahkooteesh kalako chiwassáahkaak hinna bale chiwakíash axxíiak filaxuuo ihchi baa ilúuak huuash kal ihchi kxawíiok. Súua ko kala kootúum kal ammeelitúuleetuuk. ⁷Hileen ak chiwakíash baálilaah. Kal ammaa aáchiwaatuuash éehk hilaa ammaa dii baachiwaáhuuash bilaxpáake kal ammaa ala shíoleetdak kala koók. ⁸Deéla akchiwakíiam kal ii is bilaxpáaktaahinnahtaa kuxsakuússaak isshóohtee íkaakuussaak heelak kuk kala “Bii akchiwakíik.” hewialak kuk baaleetak. Hinna an baa bahkaláttuuash kal ii baa xachíikaasuush ii baa hilíssaak. Bilaxpáakuum baa kaláttuuleteetak baatatdák bilaxpáakxawaauash kuk heetashtáauk.

⁹Deéla akbíassheem dii ihchi kuxshihchewialak dáshe dilúttak dís baa baalaátuua bale dáasheesh héelassaalaawialaalaak hinna akbíassheesh is báalee akaahmáa pilakaachíx xuh baaisaáhnak haak deéla hawáttaakaat chímmishdak kal ii kootéesh koók. ¹⁰Bilaxpáake al íkuuash íttak an baahilé sáapalakxawiileetak al éhkuuash kal íwahkootdak kala koók. Kan dáake al iiwishé íttak bilaxpáakiheesh aasúua is bilía kusseé dústak baa iháassaak baa inníiitchhiak óosshee ishóochissiakuuak itúua íisshiwakuuak ak chiwakíash baa ala sáapkaateesh kal ii kuxsák deéla bilaxpáake shóolahtaa kan bach kuxxáahkaak ak ihch alfinneetkaateesh kuxsakuuák an bilaxpáakeesh kal íwahkootdak kala koók. ¹¹Deéla bíakalishtuum it baaiátak koon akbíassuuk. Eehk bale dáashdiluttuuash kuk

héelasseessaah. Kooté kuk alataawitaahilaachissáauk. It baaiátuum kooté kuk dáawashdolak aaláa kaka chinmissáak Christ kala kalaaxták heoh. ¹²Iwahkootuulak kan báheelia ihchi xawiilittaáhuuk kala hinna baam koochíhk díiluss dakkáchiosh dússhishim. ¹³Haak kúh hileen bíakalishte aaláa ittákkaa hawass daáwaatak bale ilíichikimnaak awaasíua aláachkis dáak baa al ilíiwisak haak bilaxpáakammaahiluulak an baaláhkassaataahiluuah héele kooléelitak huulak ítchissaak. ¹⁴Heem Timothy kal an dii baánmalaush hileen akbíasshe baaiáteesh kaka chínmisak dáakuuwisak ashíko aasúuosh ko hawassíiak huulak ko ítchik. Heelak akchiwakíash kal an baa ala shíoleetak. Haak bas kootáausch Chíisbishe kal an balee baa sheéleetdak ko ittéek. ¹⁵Ii sheewée eehk akbíasshe hawa hawéessiikussaak kuk kala Chíisbishe ko píisshe daáuk. ¹⁶Hinna bale baa íkuchke kaka dii baachiweewiáwaak. Kalaaxtássaah. Akbíasshe is bilaxpáakuuwishdak kón áahkuhkuuolak kala koók. Heelak eek akchiwakíia kúkkan diiluk akbíasshe ak ihch alfinneete alákaalakuulak kala koók.

Dís ak bassáalituua chikitták díaitchikaasaalah.

¹⁷Deéla hileen dís ak bassáalituuash akchiwakíia kal ak dii hawassíiosh hinna an baa hilúuash kal ak díaitchikaasheesh ii ihchi baailísheeom is baaífisuush ítchikaashduulak kala koók. Hileen hawátuum ak baa baálilaak ak baa baachimmíhcheesh chikittaakuúh.
¹⁸Baawaalaáchim Baaxpéesh awíuan hilíatcheshiiook buh. “Bishéeiichiileem ii baa díalaak bikkaauhpé talíalahkuuash hinna bishéeiichiileesh fio daxchíssaalah. Baa hínnahkuulak baakoon áappaa baa duusúulak alíatdeetak.” huuash haak deéla iháatdeen kúh an baalaátuuash “Bilaxpáakeem dáawaasak baa hínnahkuulak iíwishdialuulak kuk kala koók.” huuash chichéhkaah. ¹⁹Haak deéla hinné kúh dís bassáausch ak dii baálilaak ak dii baachimmíhkuuash hawáteem bilaxpáakeem éehkoon huuák al ilíiwisak “Hilíacheem awákaak.” helak kuss íkaassaah. Bilaxpáake iilápuu xuh iiláwiilituuam dii diíak kalakoon íwahkooshiiolak hilaa kan dííkukkaatak haah. ²⁰Heelak baa shiío koottáahinnak kal élahchelak kuhée kalakoon aaláwak éehk hawé aahiiák

kalakoon kal aatáttaattaah. Ammaa al iháattaalahkoosh áxp diliitaahiláak íwahkootduulak kal eehk hawé akchiwakíiash éhkuulak kan baa iháatchewioolak alaxaxxéohmaachik.

21 Ak baa éhkaalaacheesh Akbaatatdía dak Christ Jesus deéla bilaxpáakiaxpawisheesh balee íkaak kaáuk. Kukkal éehk aláxp baa díaleesh shóokee kooláht dii díilapaachitchikaashdaht baa iháatkaasshelelak baa ialahkaáhissaak kuk kan baakoon xaxúa bach kuxxáahkaak chilaschíssaah. Haak íwak an dii díawahcheesh kalako díah. **22** Heelak kukkan diilaxúa baakoon kan baa iháatduulak “Alíipdeetak.” hilíachissaah. Díhch íassiak díhchi baa apásshileeteettaak deéla hileen aláppeesh áxpilahchewialaak dísche áakeennaak dáhchiwakaalakoosh díiwaachissaassaah. Kalatchií koótdaaliim ak baa iháatcheem dáalaaxtak ko dilúttak daalih. “Koották kuk kala hinna ak baa iháatcheesh ammaa ala kxawíianniash alíipdeetdahkaak kootáa aláxp baa díalaak.” hiliachioh. Díhchikittaáh.

23-25 Deéla íkaak ii sheewée bilaxpáake hawa baa iháattuum baa kxawíihilum xíassaak kaáuk. Kal ii éhkuuk bilaxpáake. Baapéem kal ii ihchi kxawíikaassheeohmaachik. Deéla hawátuum kúh xíakaatuuk. Bilaxpáake alaaxtíuk. Baapbaatcháachim balee ishóocheelam Akbaatatdía an balee chilasshihchéesh kootannák hilaá kal iikuschíohmaachik hileen ammaa ala kxawíihiluuash. Deéla hilíko kuk kala hinné kooták. Bilaxpáakuum baa ítchikaasuum díoom bilaxpáakkootaa éhkuuk. Haak kúh hawá xíakaatuuk. Baa ítchikaasuum díoohtaa bilaxpáake alaaxtíuk. Heeht kúh koochihtássaihmaachik. Baapéem kúh iikuschíohmaachik.

Timothy baalilísaalaakahkoosh hilaakée hinna baam dii baachiweewiáwaak. Bilé kuttáchkaat isshíia dahkússaah. Díishpuua ítchikaashissaak. Díishpuua baalilisáannaakahkak dii tatéelichissaak. Heem baa shóolaatdak baáchuuwilaxxee kooshttattáchiia isshíikaweh. Dii kuxsaachíihmah. Iwahkootdaalak kala koók.

6 Deéla éehk dii héeluua ham dii dáacheeok. Ak dii aáush akchiwakíissuulaht kootáa chikittaakuúak ammaa ala shiíowishdak chisshíassaah. Baakoon kan diakuuaáhak ak dii aáush íwahkootuulak kan bilaxpáakihaatdeesh kal ii ammaa ala shiíoleetdak hinné Akbaatatdía an balee

baáliliash an baa bahkaláttuuash an baa hámneete aaliíwiak xawíihchewiak íwahkooteesh kala hínmaassaawiawuuk.

² Deéla hileen dáacheesh ak aáú akchiwakáaulak hileen dáacheesh dasshihták kúh akchiwakíim kan biitám baakoon baa shóotaahaacheet baa díawaak baakáhkulaht alíipdeetak. “Dasshihchíssaaíhmaachik.” hiliachihchessaah. Itchihk hinna baa baa hilakúuash akchiwakíiakupam kalakoon aa an baa hilakúuash díakaasak ítchikaassheewiaish daachik. Akúpeesh ala kuxshéesh kal íwahkootiish daachik.

ak baáliliishaattuua = false teachers

Kahée Timothy hileén ii baa baálilaak eek bilaxpáake kala ko éhchehkaah. ³ Ak baa baachimmíhchelicheem bilaxpáakeem éehkoon Jesus al ilím ítchikaateesh akchiwakíia ammaa bahkaláttaak ammaa awáachiwuush kuk ii baa baachimmíhchewiassaalak ⁴ko bilaxpáakeesh hilaa kan baa baaláaxeesh koók. Baa baachimmíhkaak kal ii axúash ii ihchi báaxxiak kootáa baa al isáalewiak. Bilaxpáakeem íwahkootdak alataawéesh iháatam ko ii kooták. Ko bilaxpáake ammaa dasshihché ítchissaak. Baa baa aashtátak baa ilíchekekoolak íwahkoocheewia kalako ii ak ítchileessaak. Báheelia bach iáhaahak chií bach óolitak bat chiláak bach íassiakaak íwahkootuuk. ⁵ Heem hileen ak baa ilíche daachéesh ammaa dasshihtúa kalítchissuuk. Baa ala kootsheewíakaattuulak kal aliilúleetak. Deéla hileen ak baa baachimmíhcheleesh hinna an bahchiwakáausb an baatcháacheesh bitáaxxiak íílaxuoosh ííluh kala ii bálaaliawiak huuash kooxiíssaak áxp baa hilíssaah.

⁶ Baa dákhalattaak dákhwakiilak kan baa baatcheeshísseesh díík. Kan dalásalakxawiinneetak an dii bilaxpáakeesh íttak kan baa deé kooshtakáatdaht kal “Itchik.” diliatak dalásittak baakoon dáakahkuulak kala koók. ⁷ An buúosh chichéhkaah. Hinna awé kuss buúosh éehkoon baa baáú ahkaásak buússuuk. Baa aawuúoleetak. Deéla íkaak baasíulak baa baáush aaweéssuuk. Bálaahisshikaate hawátkaatdaht aaweéssuuk. ⁸ Heem éehkoon baakoon baa baáú ahkaáshissaalaht an balee ala koónmisak balee is baa axuásseewishkaatak an baa buusúuwishkaatak heelak kan baa kxawíileetak kal ítchik. ⁹ Bilaxpáakuum kan bálee

hilíachkaauk. Bálee ahkaásheem hiliatak kalako iiskuáliak huum kalakoon kal ii ihchi xapíialitak baa iháattuuuk. Kala sáapdiawaalaht báleem bulutchilák hiliatak kan baa dasshihchíssuuk. Ammaa dasshihtúua kala kóoxissuuk. Al al ihch iáxxualittuua alaaxtúuk. Ihch áakaawachissuuk. Deéla baa kxawíikaashim ihch aalahpúuk. Kan bilée isée kal ii kuss daáush koók. ¹⁰ Bálaa isítcheekaasuash ammaa batshúa shíishiaahe kal ichéesh kussahkáache koók. Hileen bilaxpáakiwahkooteesh ala kxawíiash ihch aaliíak hinna baam ítchikaatam koochihk éhkuuash dúusaak kan baa kalátcchessuuk. Báheelia ihchi baailíshiiak ihchi baa baatcháatdiahkuuk.

an baa baámalaawalako

¹¹ Timothy dik Akbaatatdíak íchissrikaasheesh ko dii hawák. Dii awáchissiish baa íwahkooteesh baa al iháateesh xaxúa kooxiíssaak íhchish kaláataahilih. Haak íkaak baa al ítcheesh baa hiláteesh kalako koowéessaak shóonnalee kalako díawiak kalako díiskualiah. Baa ala sáapannialee baa annawíiak íwahkootah. “Baatách xaxúa ii chiwakáak Akbaatatdíak kan díawakuk.” diliachih. Bilaxpáake xaxúa íchissih. Kal íilaa shóotdahtaa daláse chichúchihkaak kala sapéelahtaa kuss dii bilaxpáakitchih. ¹² Akbaatatdíak elahkaak kalako díluualakoosh ii dii baa hilím díakaasak akúkussahke ko aahíih. Bilaxpáake ahúm ishóotuuán dáhchiwakaak baa dáhkalattaak daam dii íkaak dii éhkuuk. Itchim baatcháachik. Baaiiwaakoochihtéesh kalako dii aahiiwíak dii xapiíawiassaak. ¹³ Akbaatatdíak balee bilaxpáakahkaak ak baa áakaawatbilikkuuash dak eek Christ Jesus Pontius Pilate ishóochiss dáak chilíissaataahiliash dak hinna baa dii díawahche balee íkaak kaáuk. ¹⁴ Baa ala kxawíiash kan dii ala híleettaahiliak kan dii ammaa ala shiroleettaahileesh ko koochihtíiak baapbaatcháachim balee ishóocheelam Jesus Christ ala chisshíwiash aahíih. ¹⁵ Akbaatatdíak ko baapéesh kan dáasaasak kulushiím daataaláa al íkuxxe biíolak Jesus Baaiiwaakoochihtéesh kalakoon huulák awákaawohmaachik. Baa iíschiisaaleetak bacheeítcheesh kuss is bacheeíttuua koók. Akbaahawasséesh chiikúss is akbaahawassíiosh koók

Akbaatatdía. ¹⁶ Ittáchkaatak ak íwahkoote. Ii baa koochihták. Ala kooléesh táachiiate ii ala sáashiiash baatcháache ii kooxiikaáshbiawulak baaleettáahilik. Eehkoon bilaxpáakkaatdak Akbaatatdía íkaaleettaahilik. Ikaawioolak baaleetak. Baa baatcháacheesh koók.

¹⁷ Deéla awé áake eek baa dahísseesh kuk ihch íasseehkaaah. Is bálaau ahnák heelak kal ii ihchi báaxxiak ak baatcháatdeoh. "Hileen báleesh kal aáulak kal ii bihchi bahkuxshé kuttáchkaatak." hilíachihchessaah. Bálee kuk koochihtássuuk. Haawáahuuk. Akbaatatdía kan baa báakussahke kuttáchkaatak. Bálee kuk baaleetak. Akbaatatdía ammaa bilikkúuash kuk ii baa koochihtúuk. Ko kuss íkaahkaah. Koowíiahkaah. Kal ii balee daásittaachilak kan baatách xaxúa ak díawilikkuuash koók. ¹⁸ Eek baa is bálaau ahóosh is bálaau baa ítcheesh kalako ii díahkaah. Is bálaau ahnáhtaa íílaxuoosh it baa daásdeeak is bálaau íchisshissaa ii baa kuksák ii al ítcheesh ko díak íwahkoocheeilush daachik. ¹⁹ Kal íwahkooteesh kuhéeh kal ihch ákkuuwiok. Iiíak balee ishóochissee Baaiiwaakoochihtéesh kuhtée kan baa kulusáahkuuk. Kuhtée kal ammaa ala kíuuwuuleetak. Kal aláahkuuash kan baa sáapeesh al ítchikaasheesh koók.

²⁰ Timothy dik Akbaatatdía ammaa díhkukoosh ammaa dii hawasséehcheesh íasseeakaasak baakoon kuk kan díaitchiiah. Eek ak baa baachimmíhche Akbaatatdía ko ii iláahuhtaakalakoon kal iháatdeen dáak kalakoon kal ak baatcháachkaashdaak ak baa éhcinkaashdelitak baa ala koottáahileesh ii ilíissuuk. Hilíatuush dik átdessaah. ²¹ "Baa ala koottáahileesh kal ak éhcinkaashe bíluk." hiliachkaashduum hinna an bahchiwakáaush an baa bahkaláttuuash kan baa biipkaásheesh xapíiok. Kal ammaa iitchíkaasuush kal íwahkootak. Akbaatatdía alaaxtúuk. Dik koochéessaah. Akbaatatdía al ítchikaateesh dii bakúte díalakuih.

Baawaalaácheesh Hebrew akchiwakáaush ala kuss baalaátuuash hinné koók

Akbaatatdíá dáakbachee baa
hawasséehkaak baa annawéek.

1 Baapanmasshipúuash shóohtalaacheetaa Akbaatatdíá koóm hileen akiláakuuash chíuss iláak bas baaxaalíoo ala kuss ilíihcheesh an díash ahák shíshiaahikaattuuk. Heem al iláau al iikukkúuash dak ammaa an díoo al íkuuash dak kalako ii Akbaatatdíá ala kooté dak ammaa íkuchke dak kooshtattáchikaattaa hileen bas baaxaalíoosh kan daasáxttauk. ² Heehtaa hinna baapiiháakasee Akbaatatdíá dáakbachee balee hélass híuhkaak ko chíuss iláak balee baa chiweék. Axp baa hilák hinna awé dak báakukkoon baatách kooléesh dak díak baapéem hileen baam díash xaxúa dáakbachee kuúihmaachik. ³ Hinna dáakbacheesh ammaa an díash kal ii Akbaatatdíá alasáashiiwaaxpeesh dak al ítchikaateesh dak an baaxpéesh dak an baatcháacheesh kal ii xíassaahcheik. Akbaatatdíá ala kooté dáakbachee kala koottáahilik. Heem hinna dáakbacheesh baa íkuchke an baatcháacheesh Akbaatatdíá baatách xaxúa díash ala hawasséehcheesh kalako ii annawitáahiliak kúh ak aaláalaweesh koók. Dáakbachee baa baatcháache chíuss dáak kalako ii bilaxpáake an baa kxawíiannioosh haawéehchewiolak kootíihmaachik. Hinna íwahkoocheesh

Akbaatatdía ammaa an díash xaxúa hawasséehkaak annawéek. Heem kalakoon Anmaaiiwaakoochihtéesh koon Akbaatatdía kan baa baatcháache kóosh ilapáko awáachihkaak ala chikittaakúuash ko ii koochéek.

Dáakbachee ko chilakbáakuk. Bilaxpáakiaxpawishe kootéesh kuk dóosaluuk.

⁴Hinna íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdía dáakbachee ko baatchaatáak ko baakáak hileen bilaxpáakiaxpawishe ittákkaa Akbaatatdía ishkawáasuum kuk kootássuuk. Haak deéla “Akbaatatdía dáakbachee” huulak ko baatchaatáak “bilaxpáakiaxpawishe” huulak kootássuum éwahkuuk.

⁵Akbaatatdía bilaxpáakiaxpawisheem kuss

“Dii balaakbacheék.

Hinna baapé díilapxe bíik.” hessaaihmaachik.

Haak deéla bilaxpáakiaxpawisheem ii iláak hilásheessaak.

“Iwak bii balaakbacheék.

Heelak iilápxeesh bíik.” heleetak.

Heehtaa Akbaatatdía iwak al ilíiash Jesus ko ii ilíik.

⁶Haak deéla Akbaatatdía dáakbachee hawáttaahilikaateesh kala chii bilaxpáake héelass húuhche hileen bilaxpáakeesh kuxshíhkaak hawasséehchelak hilásheeihmaachik.

“Akbaatatdía is bilaxpáakiaxpawishe sheeh díixaxua hinna balaakbacheé kuss chiwakáalah.” hek.

Iwak Baawaalaáche Baaxpéesh awúuan an baalaácheesh koók.

⁷Haak deéla Akbaatatdía hileen is bilaxpáakiaxpawisheesh ko ii iláak hilásheek.

“Ham daachéetaa is bilaxpáakiaxpawishe kúmmaam huché ala kootúua kootáak haak hileen ishkawáasheesh ham daachéetaa kúh biláahissishia ala kootúua kootáak déehcheik.” hek.

⁸Heeht dáakbachee kuk ii iláak hilásheek.

“Akbaatatdíakaataa baa ala koottáahileesh díttachkaatak dii bacheítcheesh kal ii baa koochihtíihmaachik.

Dís bilaxpáake an dákhusak ala hawassáaleesh ítchilaak baa annawitáahile ko díalaalihmaachik.

9 Baa annawitáahile aláchisszik.

Deéla baa ala kxawíia dak baa iháateesh dak kuk dasítchilaassaak.

Iwahkooteesh kalako ii dís Akbaatatdía

Anmaaiiwaakoochihtéesh ak koolé xaxúa héeleen
dii báasak kalako ii dalasittáak kuk kootássuuk." hek.

10 Kala chii hinna dáakbacheesh kuss iláak hilásheek.

"Díik boh. Balaakbacheé sheeh baa bassáakaashdialeesh awé dak báakukkoon baatách kooléesh dak koóum baa hámneetaa díalaak.

11 Hileen baam díaleesh baapéem baa haawíohmaachik.

Bale baaaxúassee xúhtak haawíluash ko kala kootíohmaachik.

Heehtaa dik dii ii baa koochihtalaachíihmaachik.

12 Bale isaashéet kala shíat chipíhtak dúusaak ihéet hilaakéet dúttak ii díailuash baapéem hileen baam díaleesh koótdaalihmaachik.

Heeht dik dís baapéesh uhpé híileetíihmaachik.

An dii ala kootéesh baa ii baa koochihtíihmaachik." hek.

13 Bilaxpáakiapawisheesh kuk hilíataakuuleetak.

"Balapáko awáatak baa hawassíiawako aa dís koochíia biaxsawalákuuak díss aawoolák kalakoon hilaa kan dáacheelahchelihmaachik." hek.

Heehtaa dáakbachee kuk íwahkootaakuuk. **14** Hileen bilaxpáakiapawisheesh ittákkaa baa axúaleetuum Akbaatatdía ákahchiia báasak déehkaak hileen bilaxpáakuum is díianneem ítchikaateesh kuhtéetaa dáalaaliiosh kuxsúulak hiliachik.

2 Hinna íwahkooteesh kalako ii an baa bahkalátchekaasuush bahkalaaxtássaa ammaa balee chiwaáush kuhtaa ko díawaawiilush daachik. Ii sheewéé koótbaassaa iháahteen baáulak ammaa bahkaláttuuush xapíwiulak kaka bahkulutchiwiáwaawolak kan baalúukaashbaawohmaachik. **2** Hileen bilaxpáakiapawisuum baleilfiaakaxpissuum bíluss óohkuuash sapéelahtaa kulusshíiwioolak aliilúuleetíihmaachik. Haak deéla baa ala kxawíiannioosh dak ammaa an díailush daatak díassuuash dak xaxúa ii ihch iáxxohcheohmaachik. Heem íwak baleilfiaakaxpissee awúuan ala shiíosh koók. **3** Heem an balee

kulustakúuash kootáa ii basshihchíssuulak biiluk an balee datchúshiilush daache al awímmiiluuleetak. Ii kootéesh Akbaatatdía koóm Jesus ko chíuss iláak baleiichiweéítcheesh ii balee chiweék. Bilaxpáakiaxpawishe kuk kon balee chiweéssuu. Itchihk Jesus ak iikukkák píisshelaweech kon balee chiwaáuk. ⁴ Akbaatatdía dak Jesus ak iikukkóosh dak baa áakiia dak baa baatcháache dak baa baaxpéesh dak shíishiahe kúh ii balee éhchehchek. Akbaatatdía daasalakoottáahile Baleiláaxbaaxpee balee baa éetitche balee dímmachik.

Jesus an bilaxpáake akúpeesh ko bach kala kootúuk.

⁵ Baa ala kootbíash ii balíilak díiluss hilásheewaawiawaak. “Awám huuwíash koottannák Akbaatatdía bilaxpáakiaxpawishe balee hawasséehchessaak balee kuxshíhchessaauhmaachik.” Jesus ko baakáak bilaxpáakiaxpawishe kootássuum íwak kúh ii éwahkuuk. ⁶ Hinna íwahkooteesh koottáahilim éwahkuuk. Kal ii éwahkuua baawaalaátbaaxpee awíuan baalaátak hilíashiiok.

“Akbaatatdíakaataa balee bilaxpáakkitaahaa kootáa balee dalásdeeak balee dáchichalakaak balee dáanaak balee dákuxshik.

⁷ Balee dilúttak bilaxpáakiaxpawishe piishchiiséekaattaa an balee dilúsheesh shíalaassaak al alákeen balee sáapaschelahaak balee chikittaakuúlahkaak ammaa an díaleesh koóhtaa balee hawasséelahkaak ⁸ baatách balee hawasséelahchek.”

Kooták. Baa baalaáche baaxpéesh awíuan baalaátak hilíashiiok. “Bas bilaxpáake baatách xaxúa hawasséewahchek.” haak baatách xaxuatáahilia ko kuhchek. Heehtaa hilaaktáahile baatách xaxúa it hawassáawaassuuchicheek.

⁹ Heehtaa hinné kúh éwahkuuk. Hinné ittákkaa shíasssaaihmaachihtaa Akbaatatdía Jesus díttak bilaxpáakiaxpawishe ko piishchiisáa díushiik. Ii koochée an baaxpéesh ii Jesus kuxshím bilaxpáakdaak ko ii bale shéé chíuss déeihmaachik. Hinna íwahkooteesh bilaxpáakkootaa saakuúk. Heem hilaaktáahile báaxxiak chikittaakuúok.

¹⁰ Akbaatatdía baatách xaxuatáahilia ak díash koók. Ammaa íkuchkeesh xaxúa kuhtáakaattaa kooták. Hinna íwahkooteesh

Akbaatatdía Jesus baa ala chúuss déehcheesh kootám ítchik. Ii koochée Jesus baa ákkuuwiakuuak baatách baa áakaawatdak hiliachik. Balee ilíiak Akbaatatdía dáakeesh ahnák hiliatak is díianneem ítchikaateesh kuhtéetaa balee aaléek. ¹¹ Jesus dak hileen bilaxpáakuum ammaa an díoosh xawfiash kalaaxtakuúhkaak Akbaatatdía is díianneem ítchikaateesh kuhtéetaa aaléesh dak aksáush hawátkaatak. Heem kalako ii “Bii bakúpuuk.” hewiat ilushíchissaai. ¹² Ii éwahkuua Jesus Akbaatatdía kuss hilásheek.

“Bakúpeesh dii éhchekaashbahkaak ammaa díaleesh baachiweéwihmaachik.

Heelak al iikukkúuan daláshe báaxxiwaak baawaláxak baawihkammáachik.”

¹³ Haak deéla kúh hilásheek.

“Bik an bahkalátcheesh koochihtalaachíhmaachik.”

Haak deéla

“Akbaatatdíakaataa bii hinnéem dii awóonmaalichik.

Daláake bii kuxshílahkaak bii hawasséelahkaak bii íkaakuulahcheesh awáxpe koóuk.”

¹⁴ Heem hileen Akbaatatdía dáakeesh bilaxpáakuulassheen Jesus kúh bilaxpáake ala kootíuash koótdek. Bilaxpáake bale shée chiláau ii baailíssuum Chíisbishe koólem éhkaak ii is dáatchek. Heehtaa Jesus saák chiléesh kalako ii Chíisbishe ammaa hámneete aa híim kan ditchiláachissaak. ¹⁵ Heem hileen bilaxpáake ahúm baleshée chilíkaashdom ii dáacheehche déesh Jesus kon díusshipak kala kulustakuúk. ¹⁶ Abraham ichíssaaanneesh ko kuxsakuuák bilaxpáakiapawishe kuk baaleetak kala xíassaak. ¹⁷ Jesus akchiwakíiwaakkussahkam Akbaatatdía ko baa hilakuuák ammaa an díahche ko kuhtáakaattaa ak díash koók. Heem akúpe ala kootíuash kala koottáahileem baa daásdeeak akúpe baa ala kxawíiannioosh kalaaxtakuúhchem Akbaatatdía ko ii kooxaák íisahtee. ¹⁸ Hinna íwahkooteesh Jesus ammaa baalíua kala chúuss déelassheen hileen bilaxpáakuum al ihch áakaawachissaak an ditcheeshéak ak itbuúko kalapiiák ak baa iháatdiahkaalahko kal éhchem hileen bilaxpáakeesh iikukkák kookaásheen kuss dáak kuxsák kalakoon kuss saakéewialak kal éhchek.

Jesus kuk baa iíschiisaaleetak Moses kuk doosaléek.

3 Haak bakúpe sheen Akbaatatdía dii dáasaasuum díikukkuuash ii hilaakée is bilaxpáake dii hawúuk. Hinné dasshihchikaásaalah. Akbaatatdía Jesus balee héelass híuhkaak bas akchiwakíiwaakkussahkuua koóhchek. **2** Moses kuk Akbaatatdía is bilaxpáake kuxshíhkaak hawasséehche kuhtaa díash Jesus kúh kala koochéehchem Akbaatatdía ammaa an díahche xaxúa díak. **3** Heehtaa Jesus ko bahchikittaawákbiilush daatak Moses kúh doosaléek. Ii kootéesh Jesus Akbaatatdía is bilaxpáake ak bach aahíiash koóm bahchikittaawákbohmaatak hileen hileen bilaxpáakeesh kúh an bahchikittaawakúuash doosaléek. **4** (Bilaxpáakalakuluua shíishiahe ak bach aahíiwishik. Kúh kan Akbaatatdía is bilaxpáakeesh ak bach aahíia Jesus koók. Hinna íwahkooteesh ala koottáahile Akbaatatdía baatách xaxuatáahilia ak díash kuttáchkaatak.) **5** Heem kala chii dii baachiweéwiluk. Akbaatatdía Moses dúttak is bilaxpáake kuxshíhchek. Heehtaa Moses ammaa an díash dak ammaa ala shéesh dak kootíohmaacheesh ittákkaa ii óoweeek. **6** Heeht Christ Akbaatatdía dáakbachee kóosh is bilaxpáake Axxiilaatúua dak ak hawassíiakuuo dak koók. Ammaa ala koottáahile baawilísshissaa sheewáak haak an balee biilaaleesh koótbahchewiawaak kúh bulushíchissaa sheewáak datchítbeessaak uhpatáahile aawiíolak Akbaatatdía is bilaxpáakeesh kan balee hawák.

Akbaatatdía is bilaxpáake al ihchissúuash

7 Heem hinna íwahkooteesh kalako ii Baleiláaxbaaxpee an díiluss hilíash hinné koók.

“Hinna baapé Akbaatatdía ammaa dii chiwaáush díikukkukaasaalah.” hek.

“Baaptatchée dii chiwaalattúuash hinné koók.

8 Dalásdiwaahelaalissaalah.

Baapanmasshipúuash awám anneettáahileesh
koon bas bilaxpáakeesh an bii kaláttuuash
kalaaxták an bii iichúulaak “shóohkaattaa baáulak”
hiliatak bii chilasshihtúuash kala chii koótdaalolak
xawíihmaachik.

9 Koottaléesh dís baaxaalíoo koóum “shóohkaattaa baáulak”
hiliatak bii chilasshihtúuk.

Báalee shuhpáá pilakaachím baa baatcháache an
díawaawakoosh íkaawahchehtaa kootáa bii
kalátchessuuk.

10 Kalako ii balaskawíia ii hileen bilaxpáakeesh
baalissáatak hilásheewaak.

Iilun daasalakoottáahiluuash ko díalot
iháhtaataahilia déeiluk.” baak
“Ammaa an díaweesh íkuuhtaa bas díianneem
ítchikaatam awóoweesh déewiassuuk.” baak.

11 Baalissáatak balaskawáak ii kuss bihchi baa
ímmitaawaakaasak hilásheewaak.

“Baapé xaxúa íttuum bakbiáweesh kan
baaleetiihmaacheesh kal íkuuleetiihmataak
haak ihchissúuleetiihmachaik.” baak.

“Iwak an balíia koottáahilik.

Iwak Akbaatatdía al ilíia koók.” hek Baleiláaxbaaxpee.

12 Heem bakúpkaate sheen bach íasseekaattaak bach
kuxsakuuáalah. Haak Akbaatatdía Anmaaiwaakoochihtéesh
an dákalaattuuash dalásduupdeessaalah. Koótdaalahkuulak
háaksee dákalaaxtalohmaachik. **13** Baaptatchée Akbaatatdía
al ilíia ammaa dii chiwéesh bat chichéhchehkaak
dílikukkaalahkak ammaa dii díahkuuash díaluua bat píishko
páachilaalah. Koótdaassuulak iháahteen daláak ammaa
an dákalaattuuash dákalaaxtak baa iháateem díaluulak
alíatdeetdahcheloh. **14** Christ dak is bilaxpáakeesh dak ko
balee hawák. Ammaa bahkalátchewassaush basshihtawakaák
baláshisaawaak balee daásatchutbahko balee bilaxpáake
shóohkalahtaa ii baa koochihtalaachííhmachaik. **15** Hinna
baawaalaáchim baaxpéesh awíuan an dii bilaxpáakiilush
daache baalaátuuk. Akbaatatdía kon díiluss ilíilak ko kala
kooták. Heem dííkkukaasaalah.

“Dalásdiwaahelaalissaalah.

Baapanmasshipúuash bas bilaxpáakeesh an
bii kaláttuuash kalaaxták bii iichúulaak
“shóohkaattaa baáulak”
hiliatak bii chilasshihtúuash kala chii
koótdaalolak xawííhmachaik.” hek.

¹⁶ Hinné chilasshihtáalah. Awám anneettáahileesh koon bilaxpáakuum koolúuash Akbaatatdía ilíim iikukkúuhtaa iikussáak iichúuluuk. Kukkan ak koochéesh hawátkaatassaak. Itchihk Israelites kootúum Moses awám Egypt huuash koon aaiikuschéesh xaxúa koóuk. ¹⁷⁻¹⁸ Hinné kal élahkuuash koók. Iikukkússuuk. Iilun daasalakootúuash ko kuhtaa díak Akbaatatdía is díianneem ítchikaateesh kuhtéeta déessuuk. Akbaatatdía daasalakoottáahileesh shóotdak éhkuuhtaa kootáa iichúuluuk. Hileen báalee shuhpáa pilakaachéesh an bilaxpáakuua ihch an dúttuua ihchi xawiíkaassuuash Akbaatatdía iichúluum daaskawíik. Daaskawíikaassuum ilissáache ii hilásheek. “Baapé xaxúa íttuum bakbiáweesh íkuuleetiihmaatak haak ihchissúuleetiihmaachik. Iwak ala kuss balíia koottáahilik.” hek. Hinna íwahkootuuash Akbaatatdía kuss íkaassuum ii is bilisshéeo awám anneettáahileesh kootáa xéhmawaatuuk. ¹⁹ Hinné kan dii baachiwaáush koók. Hinna ammaa ala shéesh kalátcchessuuash kalako ii ammaa an díakuuwiash xaxúa diasséem is baapé íttuuleetak haak ihchissúuleetak.

4 Akbaatatdía bíluss al ihchi baa ímmiteesh bas baapúua xaxúa íttuum balee ihchissíhchewiash it koolúuk. Heehtaa bach íassaawaassuulak hám boókkuuwuulak kan bílää bíinmaxuoo díawaawohmaachik. Bach íassaawaak bahkalaaxtássaak bat chichéhchewahkaak bat bahkuxshikaásuulak koók. ² Baleiichiweéitchim balee chiwaáush Israelites kootéesh awalashiipím anneettáahileesh ak kooléesh kúh chiwaáuk. Heehtaa hileen Israelites kootéesh baleiichiweéitcheesh iikukkússaak kalátcchessuum al ii kuxshíleetak. ³ Heeht ak kalátcchekaasheesh biixaxúa baapé xaxúa íttuum Akbaatatdía bilikkuuwíash hilaakée awákaak awáxpakbihchissúuk. Hileen ak baa kalátcchesseesh Akbaatatdía iikukkússuum kuss hilásheek.

“Baalissáache ii bihchi baa ímmitaawaakaasak hilásheewaak.

“Baapé xaxúa íttuum bakbiáwaalak kootíhmaacheesh kal íkuuleetiihmaatak haak ihchissúuleetiihmaachik.

Iwak ala kuss balíia koottáahilik.” baak.” hek.

Hinna íwahkoosheesh baapé xaxúa íttuum Akbaatatdía kuuwíash kootássaalak ii sheéssaaihmaachik. Hinna awé díak koowíiak kalakoon ihchisshéesh kukaakan baapé xaxúa ítche koolúuk.

⁴Iwak íwahkooteesh ii éwahkuuash Baawaalaáche Baaxpéesh awúuan ak baalaátak ak hilásheesh koók.

“Baatách xaxúa iháalak kalakoon baapé ii sáhpua Akbaatatdía ihchisshkík.”

⁵Heeht kúh kootáa awúuan hilásheek.

“Baapé xaxúa íttuum bakbiáweesh íkuuleetiihmaataak haak ihchissúuleetiihmaachik.” hek.

⁶Heem baapé xaxúa íttuum Akbaatatdía bilikkuuwíash awákaawiawuulak it kootíihmaachik. Hawá kal íkuum éwahkuuk. Hileen bilaxpáakuum chiweewasséesh kalátcchessum iikukkússuulassheen Akbaatatdía íkaahchessahtaa hilásheek. “It kootáa baapé xaxúa íttuum dii íkaawahchewiawaak. Iwak an díss balíia koottáahilik.” hek. ⁷Iwak koottáahilim éwahkuuk. Ii kootéesh Akbaatatdía baapím kala chii páchkiishik. Akbaatatdía David buúm kuúk.

“Hinna baapé Akbaatatdía ammaa dii chiwaáush díikukkukaasaalah.

Dalásdiwaheelaalissaalah.

Heelak an bii dákhalattuuash kalaaxtássaak bii iichúulessaak “shóohkaattaa baáulak” hiliachissaa bii chilasshihchíssaalah.”

hek. (Hinna David ammaa shéesh iíschiisaa kan dii baachiwaáuk.) Hileen Israelites kootúum awalashiipím anneettáahileesh koolúuash kalakoon deéla Akbaatatdía David iwak buúm kúuash isaakuamméaxe báalee hámmishtaahilik.

⁸Kal ii xíassaak al ihchissúuash awé Canaan kussaak. Iwak ii éwahkuua Joshua koóm is bilaxpáake iwak awéesh kuss aaléesh báalee hámmisheem chilasshipím kalakoon Akbaatatdía kala hilaa an balee ihchissíihkaawilikkuuwiaish ii iichiweék. ⁹Hinné kala hilaa dii baachiwaáush koók. Baapé xaxúa íttuum al ihchissúuash Akbaatatdía is bilaxpáake kúh díakuuwiaish Akbaatatdía baapé ii sáhpua al ihchisshéesh ko kala kooták. ¹⁰Bilaxpáakuum baapé xaxúa íttuum díakuuwiaish ammaa hilúuash kal iháaluuk. Akbaatatdía

ammaa hiléesh iháalak kalakoon al ihchisshéesh ko kala kooták. ¹¹ Akbaatatdía awáxpak an bihchisshiwiáwuuash bilikkuuwíash bulutchiwiáwaataahinmiiilush daachik. Balee héeleen hawátkaatdahtaa Akbaatatdía balee baa díahcheesh díassaazialak koochéewahchessaawiilush daachik. Díassaalak áxpak ihchisshiwíalak aliínnneetiihmaachik. Israelites awalashiipím anneettáahileesh ala koolúuash ammaa ala kalátcchessuuash ii Akbaatatdía áxpak ihchisshiwíoohtaa aliilúuleetam élahkuuk.

¹² Akbaatatdía al ilíash kalako ii an balee ala kootáhchewiash balee kooták balee iláaxe dak an balee bilaxpáake dak an bihchi buluttúua dak balataawíua dak an baa basshihtúua dak ii dússhihchik. Kúmmaam bítchiisaam apé díupe attakaáshim ii balee aláhpilak balee alashkúa dak balee díupe dak hiilák ko kala kooták. Heehtaa hinna al ilíash kuk chía attakaaséem ii balasawuúko ammaa basshihtúuash áakass dústak ammaa an díawaawiawuuash chilasshihták ítchi xúh xawíilak kúh balee chiweéik.
¹³ Akbaatatdía kuss baa aaláaxuawialuulak annúuleetak. Baam awé awíuan díaluulahtaa áakuss iikuschíihmaachik. Baapéem ishóoche biíak ammaa an díawuuash xaxúa baachiweéwohmaachik.

Hebrews 4.13

Jesus akchiwakíiwaakkussahkam baatcháacheesh koók.

¹⁴ Jesus koóm Akbaatatdía dáakbachee kóosh hilaakée bas akchiwakíiwaakkussahkuua koók. Haak kan báakuss dáak báakukkootaa awáxe akchíisaa koolák Anmaaiiwaakoochihtéesh akchíisaa koon Akbaatatdía ishóoche kala híik. Hinna íwahkooteesh kalako ii an baa bahkaláttuuash bahkalaaxtássaak bilaxpáake hawéeseesh éhcchewahchewiilush daachik. ¹⁵ Bas akchiwakíiwaakkussahkuash hinna awé áakeeleesh an balee ala kooté kootám baaík ii balee daáshaaweeiwailuash kuk kala kooták kúh baa ii baa chíuss déek. Heehtaa ik ihchikittaák baa kxawíihinneetak. ¹⁶ Heem Akbaatatdía balee íchissak bas bacheeítchikaasuua koóm biixaxúa ishóoche biíwook. Baawilísshessaaawook. Ii sheewéé balee daásdeetaahile kalako ii shóohtennahtaa balee

kuxsawilikkuúihmaachik. Haak baa ala kxawiíanniawuuash kúh balee kalaaxtawilikkuulahkúihmaachik.

5 Hinné élahkuuk buh. Bilaxpáake héeleen akchiwakíwaakkussahkeet ko díttuut Akbaatatdía ishóoche híiik. Haak hileen bilaxpáakeesh baa ala kuuwíoo aahiiakuuák kal ii Akbaatatdía kuss chiwakáak “Ahóoh.” haakuúik. Haak Akbaatatdía al íkeesh ítchiiolak hiliachim baa ala kxawiíannioosh ko ii ishóoche aleéakuuik.
2 Hinna akchiwakíwaakkussahkeesh kuk kan baa ákkuuweelassheen bilaxpáake iláakuuak áhchipassakuuk. Baa ala kxawiíannialassheen hileen bilaxpáakuum daásbaaheeliawia áappaa alaaxtaattaá xuh kúakaassuum baa kxawiíannioosh ii Akbaatatdía kuss ilíiik. **3** Haak hinna akchiwakíwaakkussahkee íh bilaxpáakittakkaam baa áakaawatuuleetam íh baa kxawiíihnimisak ko ii baa ashíchik. Kalako ii Akbaatatdía ishóocheen baaaleéalak koók. Hinna kal íwahkoocheesh kalakoon hilaa kan bilaxpáake xaxúa Akbaatatdía ishóocheen baaaleéakuuwialak kootíihmaachik.

4 Bilaxpáakeem ílila akchiwakíwaakkussahkalewialak alíinneetíihmaachik. Akbaatatdía ii ittáchkaate hawáteem chikittaakuuák dáasaashdak kala hilaa kootíihmaachik. Iwahkoocheesh kalako ii Aaron akchiwakíwaakkussahke bassáakaasheesh koók. **5** Christ koóhtaa ihchi chikittaakuuák ihchi dáasaasak hilásheessaak. “Akchiwakíwaakkussahkeesh bíik.” hessaak. Heehtaa Akbaatatdía kuss hilásheek.

“Dii balaakbacheék.” haak “Hinna baapé díilapxe bíik.” heesh kon akchiwakíwaakkussahkahchek.

6 Haak deéla hawáttaa kúh hilásheek.

“Dii akchiwakíwacheeítche kal ii baa koochihtalaachíihmaachik.

Melchizedek ala kootéesh ko dii kooták.” hek.

7 Jesus hinna awé áakeen dahkóosh koottaléesh Akbaatatdía kulustakuuwíalak kootíihmaacheesh kuss chiwakíkoolak dáashe dáasaashkoolak bakíikoolak íwekoolak. Hinna íwahkooteesh Akbaatatdía ammaa ala sheé kuhtaa díak chikittaakuúm kalako ii iikukkúk. **8** Hinna awé áakeeleesh Akbaatatdía dáake koóhtaa ammaa an díahche díak ii baa chíuss déek. Baaleetdak Akbaatatdía ammaa an díahche díassaalak balee baa chiweewíalak alíinneetíihmaachik.

⁹ Heem hilaakée kan baatách áakaawatak kal ihch ákkuuweelassheen al ilíia ak iikukkalaachéesh biixaxúa balee ilíiak is díianneem tátchikaateesh kuhtéetaa balee aaléehmaachik. ¹⁰ Hinna íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdía dáasaasak akchiwakíwaakkussahkahchek. “Melchizedek ala kootéesh ko dii kooták.” hek.

Díhch íassiaalah. Aaláa iháass daléeloh.

¹¹ Hinna Melchizedek huua ii dii awáxp biichiwaáuk. Heehtaa ammaa ii dii awáxp biichiweewiáwuua ahúk. Heehtaa hilaakée kala kuss díishihtak baa élahchewialaassuum baalúukaashbaak. ¹² Akbaatatdía kan dáhkalattuua kala shíam kan díilun baa baachimmílahcheilush daachik. Heehtaa Akbaatatdía al ilíiash ala koottáahileesh kal an dáhkalatchewassaakaasuuash dii óowiohtaa kala chii hilaakée dii awóowiilak koók. Kúmmaam baachilaxchéem it ammaa duúshalaaxtuut áachiiwile ko isshíihcheiluash ko kan dii kala kootúuk. ¹³ Bilaxpáakuum Akbaatatdía al ilíia ii ammaa óoweewassaakaasheesh kuttáchkaate éhchewioosh is díianneem tátchikaateesh kuhtéetaa déewioolak it ákkuuwissuum hawateé déessaauhmaachik. Hileen bilaxpáakeesh baachilaxché áachiiwile kuttáchkaat isshíihcheiluash ko kala kootúuk. ¹⁴ Heeht hileen ak baa kalátcheesh hawáatum kuk baa dasshihchitaahiláum Akbaatatdía al ilíiash ii baachimmák baa ala koottáahile dak baa ala koottáahilissee dak an díuppeeo éhkuulak hiliatuuk. Hileen ak kootéesh baaisáate bale baa duushtáahile ko duushíiluash ko kala kootúuk.

6 ¹⁻²Hinna íwahkooteesh Christ ala kootéesh ii baa baachimmíhkaak baaluukaaséehaa élahchekaasuuulak kala koók. Koótduulak dii baa éhchehaahkak dii bilaxpáaktaahiluuk. Hileen ak hilaa baa kalátcheesh Christ ii ammaa óoweewassaakaasheesh kuttáchkaat dasshihtakaássaak ii diláaaatchissaalah. Hileén koowahchek. Ammaa an díaluuash ii díhchi dáhkuluschiwialuulak anníuleetak Akbaatatdía an dáhkalatcheesh kuttáchkaatak kalako ii Akbaatatdía dii kulustalákuohmaachik. Deéla an díhch alíisshiwuushiishahe ii díh chikittaák díhchi

hoowéetdaailuk. Bale iaxxíia dístuua áakassaalaak dáhchiwakaalakuiluash ko ii baa hawasséelahaak baa kuxshílahcheiluk. Haak kúh bilaxpáake kala súuash baapiiháakdak chiléhcheohmaachik. Haak deéla ammaa an díaluuash ii dii chilasshihták bakálee ii baa koochihtalaachík. Iwak iischiisáa baam koolúuash éhchewiaalah.³ Heeft hilaakée Akbaatatdía ko bii díahchewialak hileen baa baaluukaasáum koolúuash kalako ii hilaakée díluss baawalaátbihmaachik.

⁴ Ii koótbee hinné koók. Hawáttaa bilaxpáakuum Akbaatatdía ala koottáahile óowiak chiwaáush dak haak Ischawíuan Dakkaasíua kan baa baatcháacheesh kóosh Akbaatatdía kon balee héelass húuhcheesh isítchiiak haak Baleiláaxbaaxpee bale baa eétitche kuss kaalúum ii díahcheesh dak ⁵ Akbaatatdía al ilfia koottáahilim éhkaak ii baaihkammáatuush dak haak hilaakée dak baapiisakkússee dak hinna awé áakeen Akbaatatdía an baa hilím baatcháacheesh kúh ii iláak ii baaihkammáatuush dak ⁶ Akbaatatdía ihch éhchehkaak baa baatcháatum kuúm ii baaihkammáatak áaahkuuash koóm kalakoon xaxúa díusaak iháass dáak huuash Akbaatatdía dáakbachee kaláttuuash koowíiok. Haak hileen bilaxpáakalahoon daxxfíxiaahak dappeewíash kúh átdaak baawatbakálee kaka kuss dakkaashíhkaahkuwiook. Heem ii al ihch iáxxohkuuk. Hinna iháass daáush kaliilúupe ihkulusshíiwioolak is díianneem ítchikaateesh kuhtéetaa déewioolak aliilúuleetiihmaachik.

⁷Hinné chilasshihtíu kaweh. Is datshía íttak xalaá flítdaatdak iltíulak ii baa apáaleesh ítchilak hinna awé ak éesh ko ii baa akítchilakaashiihmaachik. Akbaatatdía hinna awé áakeen baa al apáaleesh áhchapaalihkaak apáalitchihchek. ⁸ Heehtaa hinna awéesh baa apáalattache dak bilitchishéea dak baa xuúche dak ko kuttách áakeen apáannak ítchissaak bilaxpáake xawíihkaak kuss íkaassaauhmaachik. Heem Akbaatatdía koóhtaa bale ilfia deehkaak baa haawiíak aláxiiaohmaachik.

⁹ Biilápaaachawachissheen baaleetdak dii awáchisshissuulak baa dii baachiweéssaawohmaachik. Heehtaa baa an díalee kal ii xíassaak Akbaatatdía is díianneem ítchikaateesh kuhtéetaa daláalaaliok. Heem “Dii héeluua Jesus an

dáhkalattuuash kan dilúsaauk.” baliachissaataahilik.

10 Kooták. Akbaatatdí a baa annawitáahilak baa kúhkuassaam díiluh baa ítchilialuua ahúm éwahchek. Heem Anmaaiiwaakoochihtéesh dalílohmaachim éwahchek. Akbaatatdí aláchissak ii is bilaxpáake an dáhkuksheesh it hilaakéehtha bat dáhkuksalakaush Akbaatatdí kalaaxtássaaiahmaachik. Bakáleesh ítchikaassalauihmaachik. **11** Kan baa balásbaawaaliche díixaxua ii íkuxxache hinna baa díaluash an díihkualassuuash koochihtíia aa an dii bilaxpáakuuash uhpatáahile aalalílohmaachik. Koóduulak Akbaatatdí ammaa an dalásdeesh xaxúa dákuohmaachim kal élahchekaasuuk. **12** Heehtaa kal ii kooté díihkualassuuulak koók. Hileen bilaxpáakuum daasáatchutak ihkúalassaak an baa kaláttuua dúuxaasuuua aa ammaa an daasíosh Akbaatatdí kala kuúk heesh kala kootúum ko koódaaliilush daachik. Koóduulak díiluh bakálaa ammaa an baawiíshdiliatuush dákuohmaachik.

Akbaatatdí biáwaakaashbiawuulak anmúuwishik.

13-17 Hawáttaa Akbaatatdí Abraham ala kuss ilíiash chilasshihtáalah. Hilásheek. “Kooták. Ammaa balákbiaweesh baatcháatbaak áxpiwahkaawaakahkak dii balásdeewalakbihmaatak haak dichíssaaanneetaa kúh áxpiwahchelak baatcháatbaawihmaachik.” hek. Baa baatchaatéem koolám hileen bilaxpáake ihchi baa ímmiteek kúh Akbaatatdí dáshe dáasaashiiluk. “Hinna an balíia koottáahilik. Akbaatatdí ammaa ala sheewúua xaxúa iikukkák haak ammaa an díawuua kúh xaxúa íkaak.” huut ílun bat shéesh an bach kuss daásduupuuash ii haawéeluk. Iwak kúh ko kala kooták Akbaatatdí ihchi baa ímmiteelak kúh ihchi dáasaashik. Ii koochée ihée baa baatchaatéeleetak kan baa baatcháacheesh Akbaatatdí kuttáchkaatak. Heem “Hinna an díss balíia koottáahilik.” helak dáashe ii díak. “Baam sheewáalak ak iikukkák ak éhcheesh bík.” hek Akbaatatdí. Hinna íwahkoosheesh ii ihchi baa ímmiteek ammaa íkuchkitche kulussííssaaiahmaachik heesh Abraham dak ichíssaaanneesh dak an daásduupuuua dak an baa kaláttchessuua dak ii haawéelak hiliachik. Kala chii sheewáak. Akbaatatdí koóm ihchi baa ímmiteek Abraham kuss

hilíasheek. “Duá dáakbacheewishiihmaachik. Ammaa ala sheewéesh bahkulusshíissaak.” hek. Abraham Akbaatatdía kaláttaak óonnaachim kalakoon chiwakáak ihkáalassee aa Akbaatatdía ammaa ala shéesh díakuuk.

18 Akbaatatdía kuk biísshissaalassheen baa díupkaashim kulusshíissaam éwahkuuk. Al ilfiash dak deéla al ihchi baa ímmiteesh dak ko ii Jesus balee íasseelak biixaxúa baa biáwaak kan baláshisaawaak bakaák baapiisakkússeesh ammaa awákaawiawuua awákaawohmaachim éwahkuuk.
19 Hinna baawishkáa baliatuuash kal ii balasátcchutak baáwaaliosh koók. Kúmmaam íichia shoopát awáss daxtúulak ko kala kooták. Kooták hinna baawiishkáa baliatuuash Anmaaiiwaakoochihtéesh kuhtée koon bikkaasapíia satták isáakaashim íkootuuash píisheen an baaxpaakaásheesh kuhtée kúh híik. **20** Heem akchiwakíiwakkussahke ii baa koochihták Melchizedek ala kootéesh ko kala kooták. Heem an báakuss baa baláshtuuwassee Jesus koók. Jesus balee iischiisáa kan dáak hinna baa baaxpaakaásheesh Akbaatatdía ala koolé biléelik. Akbaatatdía kuss iláawilikkuuak ala kuss baáush díawilikkuuk.

Akchiwakíiwacheeitcheesh Melchizedek huuk.

7 **1-3** Melchizedek huua hinné koók. Ashalakuluúm Salem huuash kuhtée is bacheeítchikaasuua kooák haak akchiwakíiwacheeittak Akbaatatdía kan baa báakkussahke kóosh ko ishkawáashik. Iwak ammaa dii baachiwaáush sapéelak kal ii éwahkuua kuttáchkaatak. Iilápxawishi xuh isahkáwishi xuh is baaxaalíawishdak balee alaaxták. Bíshbishi xuh shéewishdak kúh balee alaaxták. Ii kootéesh baalaátuuleetak ak éhcheleetak. Heem akchiwakíiwacheeitt alaachiihmaachik. Iwak ammaa dii baachiwaáush kalako ii Akbaatatdía dáakbachee kala kooták. Hinné chilasshihtáalah. Hinna bale dáshe Melchizedek huua “bacheeítchikaashe ala hawassée annawíiak ítcheesh” huuk. Haak Salem bilaxpáake is bacheeítchikaasuua koóm Salem huua kúh “baa ala kxawíileete” huuk. Heem hinna bacheeítchikaashe an baa hawasséesh baa ítchiia baa kxawíiwialeetak. Awám anneettáahileesh kuhtáa ak kooléesh is bacheeíttaahuuash Abraham bachíam biliaxsaák dappiíák haawéetaahlak kan

daákuam kalakoon anméáxeen Melchizedek húula Abraham hiiák chiwakáakuuak Akbaatatdía kuss baa ítche kaalakuúk. Heem kalako ii Abraham ammaa kulóo ala kulusátuuua pilakkaáshdak ala kulusátuuua hawátam Melchizedek kuuák ala chikitché ii baa xíassaahchek.

⁴Hinna Melchizedek an bacheewaatcháchache chilasshihtáalah. Israelites kootéesh xaxúa is baaxaalíoo Abraham kóosh awám anneettáahileesh kuhtaa bacheeíttaaheesh ammaa aáu ala kulóo ham fílaataahilia kíuash hinna Melchizedek an baatcháchkaashe kal ii xíassaak. ⁵Hinné an bacheewaatcháchacheesh kúh kal ii éwahkuua koók. Baleilíiaakaxpissee awuuá ala shíio hinné koók. Hileen Israelites kootéesh Abraham ichíssaaanneesh koóuhtaa baa aáu al áxpihkuua pilakattáchiaq hawáteet Levi huua ichíssaaannee héeluuan akchiwakíiwachéeittuuash kuúolak koók. ⁶Heehtaa Melchizedek huua Levi ichíssaaannee hawássaahtaa kootáa Abraham hinna ala kulusátuuash hawátam kuúk. Abraham koóm Israeli kooté kala héele baatcháchache kóosh Akbaatatdía iíschiisaa kuss hilásheek. “Baa ítche ko díawaawalakbihmaachik.” hewishik. Heehtaa Melchizedek iiléen Abraham húula hiiák baa attakuuák chiwakáakuuak Akbaatatdía kuss baa ítche kaalakuúk. ⁷(Hinné kal élahkuuash koók. Bilaxpáakbaaalisaate koóum baa attakuuák chiwakáakuuiluk hileen bilaxpáakihaakkaashkaateesh.) ⁸Hileen akchiwakíiwachéeittuum Levi ko hawúum ala kulusátuuua hawáteet kuúluash kuk bale shée chíuss déeohmaachik. Heeht Melchizedek kúh akchiwakíiwachéeittak ala kulusátuuua hawátam kuúok. Heehtaa Baawaalaáchim Baaxpéesh awuuá ala shíio ik bale shée chíuss déessaak bi laxpáakiwaakoochihihamaachik. ⁹Levi it bishíssaahtaa hawáteem hilásheewialak kootíihmaachik. “Hileen Israelites kooté bálaa an díoo ala kulusátuuua Levi ak achéesh kuúosh chiikuss Levi huua Abraham ichíssaaannee kóosh ala kulusátuuua hawátam Abraham chíuss Melchizedek kuúk.” ¹⁰Kooták. Abraham Melchizedek ala híiash koottalé ichíssaaannee dak Levi koóhtaa it bishíssuuhtaa kootáa ammaa ala kulóosh ala kulusátuuua hawátam Melchizedek ko kuúok.

**akchiwakíiwacheeitchim iháam
Melchizedek ko kala kootéesh**

11 Baleilíiaakaxpissee Akbaatatdíá kon Israelites kooté kúuash awuuá ammaa ala shiío héeleen hawá baatchaatáaum hileen akchiwakíiwacheeittuum Levi ichíssaaannee ko hawúuash íluttachkaat ko píisshe déeohmaachik. Heehtaa bale baa íkuchkim díoom ítchissaak itchíasseesh kalako ii Israelites Akbaatatdíá koosaa déewialom aliilíuleetak. Hinna íwahkooteesh kalako ii akchiwakíiwacheeitchalaxuáhchem ihéet huulák koóm Melchizedek ko kala kooták Aaron kuk baaleetak. **12** (Baleilíiaakaxpissee ammaa ala shiío baa shóoteet akchiwakíiwacheeitchihchessuuk. Heem shóon akchiwakíiwacheeitchalaxuáhcheesh ihéet díak baleilíiaakaxpissee kúh hilaakéet ihéet kan díalak koóiluk. Iwak hileen akchiwakíiwacheeitcheesh ammaa an díailush daache kúh awúuan shiíok.) **13** Akhuuwíash Awóonmakaau David ii baláxeesh ashammaléaxxiim Levi huuash achíssaak. Iilaataahilia ashammaléaxxiia iháam ko achík. Hinna ashammaléaxxiash héele baaiihulishoopbaaxpéesh ak píisheen iluúwishdeetak. **14** Kan bilaxpáakkootaa hinné éhcheilush daachik. Baxxiilaatúash ashammaléaxxiash Judah huua ko achím haak deéla “Hinna ashammaléaxxiash héele akchiwakíiwacheeitchiwihihmaachik.” haak Moses sheéleetam ii iichiweéleetam kúh éwahkuuk. **15** Baleilíiaakaxpissee kulussáauh kal ii baa xíassaakaashe akchiwakíiwacheeitchalaxuahcheesh iháam hawám húum Melchizedek ko kala kooták. **16** Baleilíiaakaxpissee Moses ko kuss bilikkúuash awuuá ala shiío “Ashammaléaxxiim Levi huuash akchiwakíiwacheeitche iixaxúa ko atúulak koók.” huuk. Iwak ashammaléaxxiash Jesus kuk achíssaahaa kootáa akchiwakíiwacheeitchik. Ii kootéesh an bilaxpáake ii baa koochihtíihmaachik. **17** Hinné koottáahile kal ii éwahkuua Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan an baalaátuuua ii iláak hilásheek.

“Dii akchiwakíiwacheeittalaachiihmaachik.
Melchizedek ala kootéesh ko dii kooták.”

18 Deéla iísko baleilíiaakaxpissee baatcháatdeetam Akbaatatdíá al ilíia ii balee iikukkúhchewiak ii balee

kulustawilikkuuwíak ii balee ilíiawilikkuuwiam aliilúuleetak. Heem Akbaatatdía iwiátag hilásheek. “Kal iilúupe ii díawaassaawihmaachik.”

19-21 Kooták. Hinna baleilíiaakaxpisseeesh ii balee annawitáahilissaak. Heem deéla akian akchiwakíiwacheeitcheesh dak hinna baleilíiaakaxpisseeesh dak ii Akbaatatdía ishóoche biíssaawohmaachik. Heehtaa Akbaatatdía akchiwakíiwacheeitchalaxuahcheesh iháam díam hilaakée Akbaatatdía baam itchikaaséem balee ishóocheelahchem ii balee koosáhtiihmaachik. Kooták. Akbaatatdía Jesus dúttak páttak kuss ihchi baa ímmitiak kuss hilásheek.

“Dii akchiwakíiwacheeittalaachiihmaachik.
beesh balásbahkulussiisaawihmaachik.
hek Akbaatatdía.”

Hinna íwahkoosheesh Levi ichíssaaannee héeleen akchiwakíiwacheeitcheesh kuk kuss íwahkoosheeleteak.

22 Heehtaa Akbaatatdía Jesus ii iláak íwahkoosheesh ii ihchi baa ímmiteesh kalako ii hinna Jesus iiaxúa ko chúuss baa hilák an balee kuxshiwíash itchikaaséewiak baapanmasshipúuash bilaxpáake ammaa díakuuash kuk doosaléem éwahchekaasuuk.

23 Iísko baleilíiaakaxpissee awíuan ammaa ala shiío Levi ichíssaaannee héele akchiwakíiwacheeitcheet shéet annaachíssacheet díailuk. Kalako ii ichíssaaannee héeleen akchiwakíiwacheeitche iiahák hinna alaxuáhcheesh ii koochihtalák hiliachik. 24-25 Heehtaa Jesus kuk an bilaxpáake ii baa koochihtám kalako ii akchiwakíiwacheeitchalaxuahchem achéesh kúh ii baa koochihták ak achéesh ittátdash kal ii kulusshíileetiihmaachik. Hinna íwahkooteesh hawátuum ak Jesus bakáak ihchi kuxshíhkaak Akbaatatdía ishóoche diíwioosh kala kulustakuuák kala kuleém Anmaaiiwaakoochihtéesh diíohmaachik. Is bilaxpáake Akbaatatdía ak kuss iláakuualatcheesh koók.

26 Heem Jesus akchiwakíiwaakkussahkak ak balee kuxsák íwahkootak ammaa baakúuwuua ak bilikkúuash hinné kala koók. Baatách xaxúa an batshúaleetak an baaxpaakaásak koóm Akbaatatdía al íkeesh ítchik. Ihée koótdeetak. Hawáteet

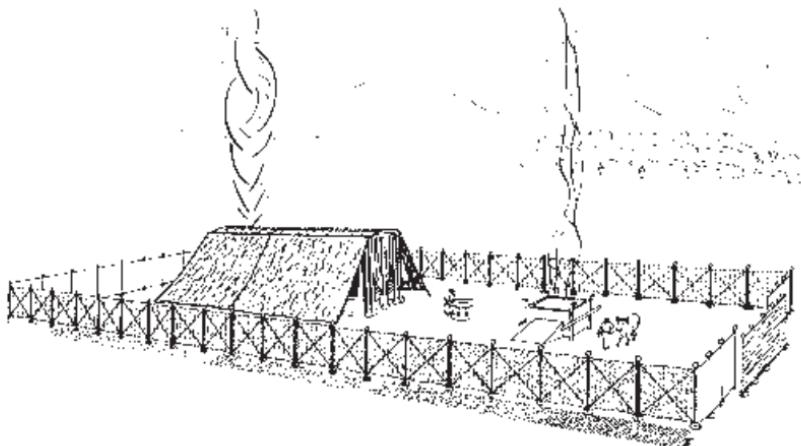
baa kxawíihiluut átdessaaik. Baatcháatak baaxpaálássheen Akbaatatdía dúttak huché dak awáxe dak áakaachiisaa díushiik.

27-28 Bachéét ammaa an díailush daache díawioolahtaa ihch aliiilúuleetahtaa baa ala kxawíiannioohtaa baleilíiaakaxpissee ala shiío hám dúttak páttak akchiwakíiwaakkussahkahcheiluk. Ko ii baaptatchée hileen akchiwakíiwaakkussahke Akbaatatdía ishóoche an baaaleéawioo aaluúiluk. Ammaa ala kxawíihiluuash koochihk ilaxíooosh baaaleéakuuak kalakoon bilaxpáake ammaa ala kxawíihiluuash kúh díakuuok. Jesus kuk hawáttaakaattaa ihchi baaaleéak. Akahchii íwak ii koochéeish daatdeetak. Hinna baleilíiaakaxpissee díooosh píishchiisaataahilia Akbaatatdía dáakbachee kuss hilásheek. “Hinna an díss balíia koottáahilik.” haak kan baatách áakaawatak kal ákkuumnassheen dúttak páttak bas akchiwakíiwaakkussahkaak al annawitáahilihche ii baa koochihtalaachíhchek.

Jesus bas akchiwakíiwaakkussahke koók.

8 Baa dii baachiweewiáwuua hinné koók.
Ikaak “Bas akchiwakíiwaakkussahkuuwishik.” baak an dii baachiwaáush kuhtáakaattaa kooták. Anmaaiiwaakoochihtéesh kuhtée koon Akbaatatdía al awáache asshóon ilapáko koon awaakkéek. Akbaatatdía kan baa baatcháache kóosh baa hawasséeik. ²Hinna Anmaaiiwaakoochihtéesh koon ashbaaxpaakaáshim bilaxpáakan atchéesseesh Akbaatatdía kon atchéesh ishkawíuan kan baa baaxpaakaásheesh koolám koon bas akchiwakíiwaakkussahkuuash baa hinmilikkuuák dakhúk.

³Akchiwakíiwaakkussahkeet díttuut bilaxpáaktatchee baa ala keewíoo dak baaaleéo dak Akbaatatdía ko ak ishóoche aahiiakúuash aaláakuuash koóik. Heem bas akchiwakíiwaakkussahkuua kúh Akbaatatdía baam keelák koók. ⁴Hinna awé áake kal akchiwakíiwachheeittuwishim baleilíiaakaxpissee awuuá ammaa an díahkuua kuhtaa díook. Heeht baaleetdak bas akchiwakíiwachheeittuuash it hinna awé áakeennak akchiwakíiwachheeitchissaanihmaachik. ⁵Kooták. Hileen akchiwakíiwachheeittuum Levi ichíssaaannee ko hawíuash koóum an baa hilíuash Anmaaiiwaakoochihtéesh

Hebrews 8.5

ala kooléesh dak ala kootéesh dak iláaxaxxeo koóuk. Moses ashbaaxpáam atcheewíam Akbaatatdía kuss hilásheek.

“Ammaa an díalee íasseekaasak awaxaawé koon baam dii íkaahkuuash xaxúa ko kala koottáahiliyah.” ⁶Hinna íwahkooteesh bas akchiwakíiwaakkussahkuua an baa hiléesh ko itchikaasáak hileen akchiwakíiwacheeitcheesh kootássuuk. Chiikússahkaa bale baa íkuchkitchim Akbaatatdía dak is bilaxpáake dak amméaxe páchkiishkuuash kúh baatchaatáak ii baa koochihták. Aaleéla hilaakée baam itchikaaséem balee ishóochee lak. Kal ii éwahkuuash Akbaatatdía ammaa ala shéesh koók.

⁷Kala xíassaakaasak Akbaatatdía an baa íkuchkitchiwasseesh is bilaxpáake píisshe déehchelem baa hilíssaak. Baaleetdak is bilaxpáake ii iléelak bale baa íkuchkitche annaachíssacheem díassaihmaachik.

⁸Akbaatatdía bale baa íkuchkitchim díash baa hilíssaak baa ítchikaasuum kulussáawilikkuuk. Kal ii éhche is bilaxpáake ala kootíilush daache kootássuum íkaak hilásheek.

“Baapéem bale baa íkuchkitche annaachíssacheem díawaawakbiawaam Israel dak Judah dak bilaxpáake kalako píisshe déeohmaachik.

⁹Hinna balewaaíkuchkitchim annaachíssachim díawaawiweesh kal iháaktaahiliihmaachik.

Hawátam is baaxaalíoo awáxpak díaweesh ko kala
kootássaak kúmmaalaht ischéetaawaak awám
Egypt huuash koon ítchikaattaa aawiikuschíwem
iiluk píisshe déewiassuum kalako ii kuss
awákaassaak.

10 Heehtaa baapéem bale baa íkuchkitche
annaachíssacheem Israelsh ichíssaaannee
díawaawakbihmaachik. Hilatiihmaachik.” biik.
Akbaatatdía bíim kúh hilásheewaak.

“Ammaa bíkuchkeesh ii dasshihchíwahchelak ii
díaohmaachik.

Haak deéla ammaa an balásbeesh daasawíuan
baawalaátbihmaachik.

Is Akbaatatdío kala chii bíihmaatak deéla bas
bilaxpáakeesh kúh koóuhmaachik.

11 Kalako ii koottannák bilaxpáakihaakkaashkaate
kalakoon aa bilaxpáakbaalisaate xaxúa bii
éhcheohmaachik.

Heem baa ala koottáahile kan bat baálilaakuuilush
akúpuuash kuss “Akbaatatdía éhchewiah.”
ii heilush daatdeetihmaachik.

12 Hinna íwahkooteesh kalako ii baa ala
kxawiíannioo ahóosh bahkalaaxtawakák
batchúshissaawihmaachik.

Haak hiliinmaak baa ala kxawiíannioosh kal
iilúupe kuss bahchichéwahchessaak bakálee
díawaassaawihmaachik.” hek Akbaatatdía.

13 Koottaléesh Akbaatatdía koóm hilásheek. “Bale
baa íkuchkitche annaachíssachim bas bilaxpáake
díawaawakbiawaak.” heesh ko ii hinna bale baa íkuchkitchim
iískokaatam kooléesh haamnawím kala shíakaateesh saskáat
kan baa haawíihmaachik.

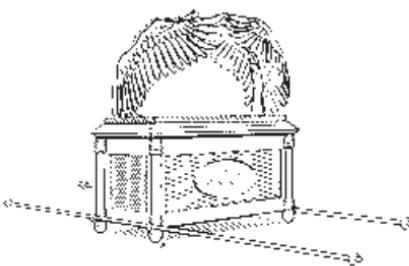
**hinna awé áakeen an bahchiwakáau dak
Anmaaiiwaakoochihtéesh koon ala chiwakáau dak**

9 Iíschiisaa ammaa ii balíiash hilaakée kala chii kaka
ko ii balíiwiawaak. Iwak balewaaíkuchkitche bassáam
Akbaatatdía Israel bilaxpáake píisshe déehchewiash
héele ala chiwakáau shóocheehchewialak kúh sheék.

Hebrews 9.2

Haak hinna awé áakeen Ashbaaxpéem bilaxpáakan
 díooth atchéehkaak ko koon chiwakíihchek. 2-3 Hinna
 ashbaaxpéesh ishkawuúko bikkaasapfia isáakaashim
 íkootak ii ashishkawuuá díuppeelehkuum ashishkawuuá
 hawátam dáasaasuut “chikittúuash” haak ashiilúupaleesh
 kúh dáasaasuut “baaxpéesh” haak chikitcheekaaséeiluk.
 Hinna ashishkawuuá baaxpéesh ishkawúuan biláakkishchichia
 iiululichím koolák haak deéla baaiihulishoopám áakeen
 baaxawuaóosuum koolúum
 Akbaatadía ishóocheen
 díusaakuuahkuiluash 4haak
 deéla an baalahkápeeo
 kúh úuwatshiile ko díoom
 dak balóowappiwaaxpaam
 dak hinna Ashishkawuúm
 Baaxpéesh ishkawúualuuk.
 Hinna balóowappiwaaxpeesh
 awuúko dak áakaako dak

Hebrews 9.4

kootáa úuwatshiile ii íaxuook. Awúuan baatám óoshitchim kúh úuwatshiile ko ii díoom awúuan manna koolúuk. Haak Aaron iitchiwaaxpée kulaalaachíash assahkéen áape apáaleesh kúh awúualak. Haak deéla baáhpaxaapuum balewaaíkuchkitchiwassaam áakeen baalaátuuash kúh awúualak.

5 Hinna balóowappeesh áakeen áttattaa bilaxpákiaxpwisaatdioom díaitchikaattuum cherub huuash iluúom iaxpúa hinna balóowappeesh íikussache áakaachiisaa díuxaauk. (Hileen bilaxpákiaxpwisaacheesh Akbaatatdía alasáashiwaaxpeesh ii xíassuuk.) Heem báalaahawateet Akbaatatdía hinna baa íikussacheesh kuss huuák áakeen awáatak bilaxpáake baa kxawíihilaahkuum éhchehtaa kala hileén iisakússee ii dasshihchíssaak. Hinna ishkawuuá ammaa ala kooléesh kal ii baliissaáhmiik.

6 Hinna ashbaaxpéesh ishkawuuá kan baa ákkuuwiiom kalakoon akchiwakíiwachheeitche ashishkawuúm chikittúuash ishkawúuan an baa hilíhche díawioot biléelak asaaláahkuiluk. **7** Heehtaa akchiwakíiwaakkussahkeesh iiaxúa dak bilaxpáake dak alaaxtíia baa kxawíihiluulassheen báalaahawateet akchiwakíiwaakkussahkeesh Ashishkawuúm Baaxpéesh ittát biléeliik. Koottalát baaaxuawishím dappéesh is íile díttak aawiléelak Akbaatatdía ishóocheen díushiiik. **8** Hinna ashishkawuúm chikittúuash kooléesh hinna ashishkawuúm baaxpéesh kal ii chitchípak baa biléelihchessaataahiluuk. Baleiláaxbaaxpee kon íwak ii baa xíassaahkaak ii balee óoweek. **9** Hinna íwahkooteesh kalako ii hinna ashbaaxpéesh an díoosh kal ii xíassaak Akbaatatdía diíwioolak aliilúuleetam hinna baapéehhtaa it kooták. Heem an baaaleeo dak ammaa keewíoo dak xaxúa kuk an baa ilutchítcheesh ii kulushiitbioolak aliilúuleetiihmaachik. **10** Haak deéla iwak an baaaleeo dak ammaa keewíoo dak ihch íisshiwak ii ihchi hoowaatchéluash dak baa an baa duusák baa al isshíilush daache dak bale baa íkuchke ihée dak kúh an díahkuua kuhtáakaattaa díak baa ashíche ii bitáaxiawíalom ii al ítchikaatdewioolak aliilúuleetak. Hinna íwahkooteesh bilaxpáake ii an báhtuuleetahtaa an baa ilutchítcheesh ii iháaxeewioolak kúh aliilúuleetiihmaachik. Heehtaa Akbaatatdía ítchihkaak balee píisshe déehche aa

Christ húula balewaaíkuchkitche iháam páchkiishbilikkuum baatách xaxúa annawíio.

11-12 Heetaa hilaakée Christ kan bas akchiwakiwaakkussahkuulek. Heem baa íttuum páttawilikkuuwiaash hilaakée ko ii bilikkuualahkúk. Anmaaiiwaakoochihtéesh koon Ashbaaxpéesh bilaxpáakan atchéessuuash biléelak Ashishkawuúm Chikittúuash chúuss dáak Ashishkawuúm Baaxpéesh ko ii biléenmiak. Hinna ashóowappeesh baatchaatáak annawitaahiláak hawátam awé áakeeleesh doosaléek. Kooták. Awé kootáa ammaa ala kooléesh kuk hawássaak. Hinna Ashishkawuúm Baaxpéesh Anmaaiiwaakoochihtéesh ko kooléesh hawáttaakaattaa biléelik. Ii ákahchiia koochéeish daatdeetak. Uuxihchiiwishbule dak apúuwatbishdaakbule dak is íluuash kuk aawiléelissaak. Itchihk hawáttaakaattaa saawilikkuuash iixaxúa is íile ala xéesh ko aawiléelak baa ala kxawiíanniaiwuuash xaxúa kal ii kalaaxtawilikuúolak hiliachik. Kal ii balee kulustakúuash kuttáchkaate koók.

13 Uuxihchiiwishbule dak apúuwatbishbule dak is íluua haak deéla bishéeiichiin chiaxaapbihkéesh aláxiiosh bilápche dak hileen bilaxpáakeesh bilisshée ak düssshihcheesh ii baa ashítuuash íippataahak ii baa ashíche bitáaxiok.

14 Baaaxuawishé is íluua ii íwahkoocheewioolak kootdák hinné chilasshihtúu kaweh. Ischawúuan Dakkaasúua iixaxúa is íile ala xéhkaawilikkuuash al ii balee kuxsawilikkuuash kuk ko baatchaatéek. Haak Akbaatatdía Iláaxbaaxpee ii baa koochihtéesh ii baa kxawiíannialeetam ítchikaatak al ihchi baaaléesh annawitaahiléek. Hinna íwahkoocheesh baa ala kxawiíanniaiwuuash ii bihkulupíash dak ammaa an díawuuash ii bihchi bahkuluschiwiáwaailuash dak is íile ala xéhcheesh ko ii bitáaxiawilikkuuk. Heem kala hilaá Akbaatatdía ii baa koochihtéesh kuss bahchiwakíiwiauwulak baa díawaawakbiawulak kootíhmaachik.

15 Koottaléesh Akbaatatdía baaíkuchkitchiwasseeesh hileen bilaxpáakuum ak kooléesh dak hilaakée bilaxpáakuum ak hileeléesh iixaxúa Ischawúuan Dakkaasúua ii saakúuash baa ala kxawiíannioosh kalaaxtakuúolak hiliachik. Heem hinna is íile xéesh Ischawúuan Dakkaasúua balewaaíkuchkitche annaachíssachim Akbaatatdía dak bilaxpáake dak ii

páchkiishkuuk. Hinna balewaaíkuchkitcheesh ala shiío hawátuum Akbaatatdía al ilíiash ak iikukkóosh baa ítche díakuuiwiak. Haak hileen bilaxpáakeesh Anmaaiiwaakoochihtéesh koon an bilaxpáakuua ii baa koochihtóhamaachik.

16-17 Heem Akbaatatdía balewaaíkuchkitchim díash ammaakuhchisaawaalaátdak ko kala kootúuk. Hinné élahkuuk boh. Bilaxpáakeet is ammaakuhchisaawaalaátdiat shóon koolásseesh éhkuulak hilaakán baa hilíihmaachik. Hinna bilaxpáakeesh it shéessaalak is ammaakuhchisaawaalaáche awúuan saakéelak baa hilíssaaiahmaachik. 18 Kooták. Iile xelák koók. Heem balewaaíkuchkitchiwasseehtaa íile ii páchkiisuuk. Hinna íwahkooteesh kalako ii balewaaíkuchkitchiwasseeesh ii iichiwaáut kúh íile xéhcheesh ii ilíiluk. 19-22 Shón bilaxpáakeet Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan baleilfíaaakaxpissee awuuá an baalaátuua dáawiiot bilaxpáake íile ko ii baa hoowéettaak baa ítchikaattuum ehkaáhiiluk. Haak hawátam itta hilásheelaawioolak kootíihmaachik. “Baa ala sáapeem hoowéetchewioolak íile ii díoolak koók. Deéla íileem xéssaalak Akbaatatdía baa ala kxawiíanniawuuash balee kalaaxtawilikkuússaaiahmaachik.” huuk. Hinné élahkuuk boh. Balewaaíkuchkitchim Akbaatatdía díak Israel bilaxpáake xaxúa píisshe déehchewiash awuuá ammaa ala shiíosh xaxúa Moses kuss dáaweek. Hinna íwahkooteesh kalakoon apúuwatbishbunnaake dak uuxiihchiiwishbule dak is íluua dúttag bilé íishiak hyssop alakaashúum uhápásee bikkaasapíim hísshishpitam kuss daxták hinna baa bach íishioosh datchíissaak kalakoon baawaalaáchim dáaweesh dak hileen bilaxpáakeesh xaxúa dak ii íippataahik. Moses íwahkoocheesh héelapko kuss hilásheek. “Hinna íilim xéesh ii Akbaatatdía balewaaíkuchkitchim díalakuuash kal ii díiluss bii óohkaak bii baa páchkiishdakuhkuuk. Heem hilaakée kala ko dákhalattuulak koók.” Hinna íwahkoocheesh Moses hinna ashbaaxpáeesh dak baa baaxpáaum Akbaatatdía kuss chiwakáaut ii díailuash dak kúh hinna íileesh ii íippataahik.

Ischawúuan Dakkaasúua al ihchi baaaleéesh

23 Heem hinna awé áakeen baa chikittúum koolúum Anmaaiiwaakoochihtéesh hawátuum koolúum

iláaxaxxeeo baaaxuawishé dappiák is síluua ii hoowéettuuk. Heehtaa hileen Anmaaiiwaakoochihtéesh baam kooléesh kuk baa ala koottáahileesh koóum baa itchikaaséem ko ii hoowéetcheohmaachik. ²⁴Kooták. Hinna awé áakeen Ashishkawuúm Baaxpéesh bilaxpáakan atchéesh Anmaaiiwaakoochihtéesh koon baa ala koottáahile iláaxaxxeeosh Christ biléelissaak. Itchihk Anmaaiiwaakoochihtéesh koon ko biléelik. Hilaakée Akbaatatdía ishóocheeliawilikkuak kuss iláawilikkuualatchik. ²⁵Haak deéla basáatatchee hileen akchiwakíwaakkussahkeesh Ashishkawuúm Baaxpéesh biléelak baaaxuawishé dappiosh is síluua aawiléelak ko ii baaaleéawiook. Heeht hilíko kúh hawáttaakaattaa Ischawúuan Dakkaasúua Anmaaiiwaakoochihtéesh daxxooták iiaxúa is íile ko ii baaaleéawiak. ²⁶Baaleetdak akchiwakíwaakkussahkeesh ko kala koochélak hinna awé díoo kalakoon doosássee ákahchiia saalahkulák koóihmaachik. Itchihk baapiiháakasee kan bióm hawáttaakaattaa huuák saawilikkuúk. Heem kal ii baa ala kxawíiash xaxúa ak haawíiawilikkuash koók. ²⁷Bilaxpáake hawáttaakaattaa shéeiluk. Haak koottalát kalakoon ammaa an díash dak ammaa kxawíihileesh dak ii chilasshihchíhamaachik.

²⁸Heem Ischawúuan Dakkaasúua kúh hawáttaakaattaa ihchi baaaleéak saák bilaxpáake ahóom baa ala kxawíiannoosh kal ii haawéewiak. Ii díuhpaa huulák baa ala kxawíiannoosh ko ii ihchi baashitchéessaa ak iiwaachíssaak óolikaauh bale shée kukaa kulustakuuwíak kala ko ii híuihmaachik.

10 Hileen baleilíiaakaxpisseeesh Christ baapéem ammaa an díawiash ittákkaa iláaxaxxeeom koóuk. Heem baleilíiaakaxpisseeesh awúuan ammaa ala shiío akchiwakíwacheeitche an baaaleéahkuuash ko ii Christ baa ítchikaasuum kuuwíash bilaxpáake dítchiwioolak aliilúuleetihmaachik. Hileen ákahchiia an baaaleéesh bilaxpáakeem ii ihch ítchikaattaak ii Akbaatatdía ishóoche hiiák kuss chiwakíiwialak aliínneetak. ²Baaleetdak akian an baaaleéosh ii ihch ítchikaatchewioolak kooldák hawáttaakaatdaht baaaleéalak hileen akchiwakíia kal ii ítchikaatiohmaachik. Heelak baaleetdak baa kushkotáahilia diáohmaachik. Kalako ii baa ala kxawíiash alaaxták baa

al iháatdioo ii ihkulupíassaauhmaatak hileen baaaleéosh koowéehomaachik. ³ Heeht ittákkaa báheelia awatatchée ákahchiia baaaleéosh baa ala kxawiíannioosh ittákkaa ii chichéhkaakaauk. ⁴ Kooták. Apúuwatbishbule dak úuxiihchiiwishbule dak is íluua baa ala kxawiíannioo ii bitáaxiawoolak aliínneetak.

⁵⁻⁶ Hinna íwahkooteesh kalako ii Christ hinna awé it kuss huusséesh hilásheet.

“Akbaatatdíakaataa baaaleéalahchessaak ammaa an dákuua deewiálaassaak.

Axée bilaxpáake baaaxuawishéet dappiák aláxiak ii daláschiaxapiiolak hiliatuuash kalako ii baa ala kxawiíannioosh kuss alákaassaalak hiliatuuhtaa akian baa an díoo disítchilaassaak.

Kalako ii ammaa díkuchkeesh awíuan bii bilaxpáakdek.” hek.

⁷ Hinna awé kuss húuash kúh hilásheet.

“Akbaatatdíakaataa baa an bii díalahchewialeesh díawaawiawaak ko ii boók.

Bawaalaáchim Baaxpéesh awíuan íwahkoosheet.” hek.

⁸ Koochihk Christ hilásheet. “Baleilíiaakaxpissee hilíashiok.

“Akchiwakíia baaaxuawishé aláxiak aleéahkuulak kooák baa kxawiíannioo bitáaxiiahchewiook.” heetaa Akbaatatdíá díim disítchilaassaak deewiálaassaak.” helak ⁹ íwahkooshiak koowíiak kalakoon hilásheet. “Diah kan bii hinnéek. Kan bii sáaphinnahchewialaalaak díawaawihmaachik. Ko ii boók.” hek. Akbaatatdíá iwak al ilíia ii bale baa íkuchkitchiwasseeesh kal iháaxiak bale baa íkuchkitche iháam páchkiishbilikkuuwiak. “Akbaatatdíá an dii díahkuua ko kuhtaa díaalal.” huuk.

¹⁰ Ischawíuan Dakkaasúua kuk Akbaatatdíá an díahche baatách xaxúa kuhtáakaattaa díak. Bale baailíshe hawáttaakaattaa chúuss dáak baa ala kxawiíanniawuuash ii kulushítbilikkuuak ii balee baaxpáahchek. Kal iilúuhpe íwak ii baa chúuss déeish daatdeetak.

¹¹ Akchiwakíiwachéeitcheesh xaxúa baaptatchée iluuák ákahchiia baaaleéailuhtaa ii baa ala kxawiíannioosh haawéetaahinmioolak aliilúuleetak. ¹² Heehtaa Ischawíuan Dakkaasúua kuk hawáttaakaattaa ihchi baaaleéam ii hileen baa ala kxawiíanniawuuash kalaaxtawilikkuúm

hawátteetchem kal ítchik. Deéla Akbaatatdía kon al awáache asshóon ilapáko awáachihcheesh kal ii baa koochihták ¹³ koon daaché aa Akbaatatdía Jesus Christ is koochíia xaxúa axsaakuuák kuss ooák iché áakeeleeckaak kan dáacheehcheihmaachik. ¹⁴ Ischawúuan Dakkaasúua hawáttaakaattaa ihchi baaaleéak kal ii hawátuum Akbaatatdía is díianneem ítchikaateesh kuhtéeta aaláalaweesh annawitáahileesh ii baa koochihtúuk.

¹⁵ Ilak baam dii baachiwaáhuash koottáahiluum Baleiláaxbaaxpee ijaxúa balee éhchehkaak hilásheek.

¹⁶ “Baapéem bale baa íkuchkitche annaachíssacheem Israelsh ichíssaaanee díawaawakdak hilátihihmaachik.

Ammaa awíkuchkeesh dasshihchíwahchelak ii diaohmaachik.

Haak deéla ammaa an balásbeesh daasawúuan baawalaátbihmaachik.” hek.

¹⁷ Kalakoon hilásheek.

“Haak baa ala kxawiíannioo bahkalaaxtawakák kal ii díupe baa ala kxawiíia al ii xatáaush kuss awákaassaawihmaachik.” hek.

¹⁸ Hinna íwahkoosheesh xaxúa koottáahilik. Shón Akbaatatdía bale ala kxawiíash xaxúa haawíiak koottannák kuss dasshihchíssaalak kal ii díupe bale ala kxawiíia ii baaaleéalahkulush daatdeetihmaachik.

Akbaatatdía iísxawiiwook.

¹⁹ Hinna íwahkooteesh bakúpkaateen Ischawúuan Dakkaasúua is file xéhkaawilikkuash kal ii Ashishkawuúm Baaxpéesh baa balásduupassaa binmaannéewiawuulak kootíihmaachik. ²⁰⁻²² Heem hilaakée an baawilíssuuash baliachissaa Akbaatatdía kooxbaák ishóoche biíak kuss bahchiwakíiwook. Ii sheewée Ischawúuan Dakkaasúua ihchi baaaleéak ii Akbaatatdía ishóoche an biíosh díawilikkuuk. Heem bilaxpáakahtaa hinna íwahkooteesh kúmmaam axúash chúuss baáulak ko kala kooták. Hinna axíash kúmmaam bikkaasapíim Ashishkawuúm Baaxpéesh ishóocheen íkootuuash kuk kuáata ilúxeetak chúuss báak ishóoche biólak ko kala kooták. Hinna bas akchiwakíiwaakkussahkuash

baatcháachim Akbaatatdía is bilaxpáake Axxilaatúa
 dak ak hawassíakuuo dak koóm haak Akbaatatdía is
 bilaxpáakeesh balee hamnássheen Ashishkawúum Baaxpéesh
 bínmaanmiawuulak kootíihmaachim is díiannee ítchikaateesh
 kuhtée baáwaaliwook. Heelak shóon kuss bahchiwakáaulak
 baa kxawiíaliawaassaak basakkupéessuulak balee
 íkaakuuihmaachim bahkalátchekaasak balásduupassuulak
 balee iikukkwilikkuúihmaachik. Ischawúuan Dakkaasúa
 is íle balee daasé íippataalak baa ala kxawiíanniawuua al ii
 bihkulupíooosh ii haawíiak haak kúh bilím ítchikaateesh ko
 ii balee físshiwik. Heem ii balee an bilaxpáake ítchikaateesh
 koók. 23 Akbaatatdía ammaa ala shéesh díassaassaa
 díaihmaachim éwahkuuk. Heem an dáhkalatcheesh
 dalásbaaheelaassaalah. Itchihk biixaachíssaak al awóoluuash
 ko ii ákahchiia bilaxpáake baachiwaawakuulák koók. 24 Bach
 awákaawakak bach awáchissuua bat bahkuxsawakák an
 bat píishko bapchíluuash ii basshihták koochihtáwaawook.
 25 Heehtaa dáhchiwakiilaleessaalak íwak kootássaihmaachik.
 Hileen bilaxpáakuum baa kaláttuuhtaa chiwakíileessuuash
 koochéessaalah. Bach koowatéewaa balásduupassaa bat
 píishko bapchílaawakaak buulak kan baa baatcháache
 koók. Ii sheewée shíassaa Baxxiilaatúaash huuwíam baa
 chilasshihchiwíak.

26-31 Hinné élahkuuk bah. Hawátam éwahkaak
 awáchissuuash hilásheek. “Baam dii iháattuulak ak baa
 bakánnialakoosh biiléen bík. Ak baa iichúuliash bík.”
 Haak deéla kalakoon ilíitaahilak kaka shiiák “Akbaatatdía
 bíim bas bilaxpáake bahchilasshihchíwihamachik.”
 Hinna íwahkooteesh Ischawúuan Dakkaasúa al ihchi
 baaaleéawilikkuuash diiluk dilúuluua kussáaluulak
 Akbaatatdía baa ii baa koochihtéesh an dii dútchiwioosh
 ii baalilísshikaashdiiilush daachik. Kooták. Jesus
 Christ baa ala koottáahile ii iichiwéesh koóum
 biukkák ii an balee bilaxpáake ítchiwaawiawuuk.
 Heem hiliinmaak baa kxawiíiliawaawahkuulak Jesus
 Christ balúuluua kussáawaak al ihchi baaaleéesh
 kuss awákaassuulak ko kala kootám éwahchewiiilush
 daachik. Koótbuulak baa ala kxawiíanniawuush kal
 ii kalaaxtawilikkuuák baa haawíiawilikkuuash ihée

hámneetak. Hinné éwahkuuk. Akbaatatdía ak iichúuleesh
 kuk datchúshbaatchaatcheihmaachik. Kal ala kooté koók.
 Heem Akbaatatdía an díá shóocheewialak alaaxtúum
 chiláak óolak kaáulak koók. Ikaalah. Bilaxpáakeem
 baleilfiaakaxpissuum Moses bilikkuúhkuuash iiwiátak kuss
 íkaassaalak ak éhcheesh ilápkaata xuh iláwiikaateem shiiák
 "Koochéek." huulak daásdeelichissaa dappeéohmaachik. Hinna
 íwahkooteesh bilaxpáakeem Akbaatatdía dáakbachee dúupiak
 isítcheessaalak haak is íle ala xéesh ii balewaáíkuchkitchim
 annaachíssacheesh páchkisak ii Akbaatatdía is
 díianneem ítchikaateesh kuhtéeta aaláalaweesh al íkeesh
 baa hámneetdak haak deéla Baleiláaxbaaxpee daásdeehtaa
 anníhiisseesh kootáa al ilíiwishdak al iáxxohcheesh
 baatchaachkaaséehmaachik.

32-33 Hinna íwahkooteesh Jesus Christ dak
 baleiichiweeítcheesh dak an dáhkalattuwassaakaasheesh
 koottalésh kalaaxtássaalah. Haak dii kulustakuúosh
 piishchiiséekaattaa ii dii baa baalúuash ahchúuss
 déehkuuhtaa díluualakaush chichéhkaakaak ii
 dasshihtakáalah. Daachéetaa dii awássaahkaak
 bilaxpáakalahoon dii baaík shiiák dii baatcheesshíok.
 Haak deéla dii baaík shiiák dii díupioohtaa kootáa awáss
 dakálaassaa an dáhkalattuuash kúh dáhkalaaxtassuuk.
 Daachéetaa hileen Jesus ak píisshe daáum baa chíuss
 déehkuuash dáhkuxsak hiliinnaak átduum ii dii baa iiwiátuuuk.
 34 Dii ilíiom baa baatchaatáum Anmaaiiwaakoochihtéesh
 koonnákuum élahkuuk. Heem hileen bilaxpáakuum
 anmaalaxtíuashe ishkawíuass shítuuash aaláaxuassaa
 baalilísaalakuuk. Haak kúh awé áakeen baa daáush
 áhkachiahuuhtaa kootáa an dalásitcheesh koochihtáluk.
 35-36 Heehtaa an dalásatchutdahcheesh an díhkualuuleeteesh
 koon aa kak áxpihkaalah. Akbaatatdía al ilfia ak iikukkóosh
 bakálaam díakuuihmaachik. Heem díiluh dákuulak
 diliatuulak baatát baalúulahtaa awáss dáhkalaassuulak
 koók. Heem dii baa ala chíuss déehkuuhtaa kal awateé
 dalíuok. Hilaakée kal ii baalilíshessaaliilush daachik.
 Heem an dáhkalattuuash ii díichiwaak koowéessaalah.
 Koómnaassuulak shíassaataahilia bakálaam baa
 baatcháacheesh díalakuohmaachik.

bale baa kalátche

37 Ii íwahkoosheeweesh Akbaatatdía bakálee díalakuohmaachik. Hinna baam shéesh chilasshihtáalah.

“Ak huuwíash shíassaataahilia kala húuihmaachik.
Baa óolissaaíhmaachik.”

38 Bilaxpáake ak an balíia iikukkák ak bii kalátcheesh kuk ii ilóhmaachik.

Heehtaa daásbaaheelaalak alíass iluulák íluss baa balaskawíiwhmaachik.”

39 Heeht biiluk balee kootássaam an balee xapíleetiihmáachim ii Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” baak an bahkaláttuuash ii balee iléem Anmaaiiwaakoochihtéesh biíwohmaachim éwahkuuk.

11 Hinna an baa bahkaláttua ii xíassee baa ala koottáahile bahkalaaxtássuum ii balee daásduupassaak. Baapéem baa ala kootúulak baliatuush kootíohmaachim kal éwahchekaasuuk. Bale baa kalátcheesh ii kúmmaam hilaakée kala kootúulak ko kala kooták. An baa bahkaláttua ii baa ala kootbíash it ammaa awákaassuua koolám éwahchekaasuuk.

2 Haak kúh baapbaawassáako kukaa bas baaxaalíosh an baa kaláttua kalaaxtássuum ii Akbaatatdía daasé díusshihtuum ammaa al ii ilfia ítchikaassaakuuk.

3 An baa bahkaláttuuash kalako ii hinné éwahkuuk. Hinna awé dak deéla báakukko ammaa ala kooléesh dak baatách xaxúa Akbaatatdía baa ala shéesh kala kootáahileen kooták baa annawíiak baa ala koolé kuhtéeta díushiik. Heem hilaakée eek ammaa awákuuash xaxúa díak. Iíschiisee baa hámneetak.

Abelsh dak Enoch dak Noahsh dak an baa kaláttua

4 Abel huuash an baa kalátcheesh kalako ii Akbaatatdía ishóocheen ammaa díushiash ko isítcheek. Cain ammaa óosh kuk isítchissaak. Heem kalako ii Abelsh ko baa tátchikaatak huuk. Haak Akbaatatdía ammaa ala kúuash díttalahkum éwahkuuk. Akbaatatdía al ii ilíash ítcheek. Heem Akbaatatdía kon isítchee ii xíassaahchek. Hinna baapé Abelsh kala koolássaahthaan Akbaatatdía ala kalátcheesh ko an

bahkalátchewiiilush daache balee óowiiaak balee éhcbehchek.

5 Deéla Enoch huuash al ihchichehkaáhmishdak kukaa koottalé an baa kalátcheesh baatcháachim ii Akbaatatdía daasé dússhihchik huuk. Hinna an baa kalátcheesh kuleelásshén bale shée chíuss déeleetaa Akbaatatdía kulutchím al akúkaa húuleetaa kal awé áakeelassaam is bilaxpáake chichínnolahtaa kal ii díupe íkuuleetihmaachik.
6 Akbaatatdía ala kaláttuua kuttáchkaat kal ii bilaxpáake daasé dússhihtuuk. Iwak ii sheewée “Akbaatatdíawishik.” diliatuulak haak al élahuua koon aa áxpilahchewialuuash kuk bakálee díalakuohmaachim dáhkalatchekaasuulak Akbaatatdía daláak kuss dáhchiwakiwiyaluulak annúuwishiihmaachik.

7 Deéla Noah huuash kúh an baa kalátche baatcháachik. “Baa baatcháachim shíassaa kootbíam ii hinna awé áake kootáa baa haawíihmaachik. Iíschiisaa koótdeetak íkuuleetak.” haak Akbaatatdía chiweék. Akbaatatdía ammaa ala chiwéesh kaláttaak ko ii báasheem isáakaashim chínnaak awuuá baa ákkuuweek. Heem ala kalátcheesh ko ii Akbaatatdía al ikeesh baa tátchikaatak. Hinna Noahsh íwahkoocheesh héelapko an baa kalátche dak Akbaatatdía ammaa an díahche díash dak kal ii xíassaakuum bilaxpáake hawéese ak baa kalátcheleeteesh xaxúa Akbaatatdía shíassaa chilasshihták datchúshiihmaachim éhkuulak hiliachik. Heehtaa Noahsh dak aasúuishkawuua xaxúa dak kuk kulustakuúk.

Abraham dak is bilaxpáake dak an baa kaláttuua

8 Deéla Abraham huuash kúh baa kalátchek. Heem shóon Akbaatatdía kuss iláak “Dii ala kooléesh dáasuua íhchish dáak awám iháam balákbíaweesh kala kuss dáah.” helak Abraham iikukkák kookaásheen duattáak déek shóoss déehchelak alaaxtáhtaa. Akbaatatdía kalátchem kalako ii déek. **9** Aalahkaachíán Abraham awám Akbaatatdía kuuwíash kala kuhtée hiiák koon dahkóiochik. Ashbaaiháam hinna awéesh it ii eéssaalassheen ashéet attaák shóoleeh kooléek. **10** Heeht Abraham hinna awé áakeele shíassaaíhmaachik. Awaasúualahum al awáataache ii baa koochihtéesh Akbaatatdía ílila íkuchkak díash kuss déewiak ko óonnaachik.

11 Hinna Abraham uá Sarah huua bía dáakdeeteesh chichéhkaalah. Abraham kuk chía kala xaalíak. Heehtaa Akbaatadía chiwaák “Daláakuuwishdohmaachik.” hem kalátchek. **12** Hinna íwahkooteesh kalako ii Abraham kala xaáliahtaa dáakbacheewishik. Heelak Abraham ichíssaaalahuua ahó ii baawan chimmaachíssaak. Kúmmaam ihké báakukkoon iixáaxaaheeteesh dak binnáaskeeta biichiliá dak iisáapeetiiluash ko kala kootúuk. Haak deéla Abraham dáakbachee Isaac dak is baapíte Jacob dak kúh ashéet attaák shóoleeh kooléeiluk. Kúh íkuxxache chiikuss Akbaatadía al ihchi baa ímmitee díttuuk.

13-22 Abraham an baa kalátche kala chii chichéhkuu kaweh. Akbaatadía kuss hilásheesh dáchichelahuuk bah. “Dichíssaaalahuua ahkaáshbaawalakbihmaachik.” heesh kalakoon Akbaatadía Abraham ala kalátcheesh chilasshihchikaáshik. “Dáak Isaac ooawakák dappiawakúh.” hem Abraham dak Sarahsh dak dáakkuttachkaatuuahtaa ilíleettaa Abraham déela dáakuua óola Akbaatadía dappiakuuwíak daachík. Iíschiisa Akbaatadía kon shiiák “Ko Isaac kuttáchkaattaa ii dichíssaaalahuua ahkaáshbaawalakbiawaak.” hek. Heem Abraham an díawiash baatcháachik. Abraham an dasshihché “Akbaatadía bilaxpáakeem sheeláht kaka bilaxpáakahchewialak kootíihmaachik.” éhchek. Ko Isaac dappeéhchessahtaa Abraham al ikee “Kúmmaam saák kaka bilaxpáakdak ko kala kooták.” hiliachik.

Bilaxpáakuum an baa kaláttuuash ii ala xatáush iisáawaatuam ii balaáhmiawaak. Akbaatadía ammaa ala chiwaalahkóosh Isaac kalátchek. Heem it sheessáa dáakbachee Jacob dak Esaush dak baapiisakkússee biílaalakuuak baa ítche kaalakuuák an bilaxpáakuua shóotbioolak chiwaakuúk.

Jacob kúh Akbaatadía ammaa ala chiwaalahkóosh ko kalátchek. Heem kala sheewíam éhkaak iitché díuxaasak ihchi dúak héelapko Akbaatadía kuss chiwakáak dáake Joseph dáakbachee díupta baaattaakuúk.

Haak Joseph kúh Akbaatadía ammaa ala sheé kalátchelassheen baapiisakkússeesh shóotbialak éhkaak ii ilíik. Heem it sheessáa is bilaxpáakuum Israelites huuash kuss hilásheek. “Hinné chichéhkaalah. Baapéem Egypt koon

iháaxdiilohmaachik.” hek. Haak koottannák axúa an díailush daachim chiweék.

“Akbaatatdía ammaa ala sheé kootíihmaachik.” huum akian bilaxpáake iixaxúa ala kuss ilíiash it kaláttuuua aa iíwaxpak daáuk. Ikuuleetahtaa baapiisakkússee ammaa ala sheé kuhtáakaattaa kootíihmaachim éhkuuk. Akbaatatdía ala kaláttuuash koottáahilim éhkuuk. Haak ala koolatáahiluuash hinna awé áake kussaam éhkuulassheen hiliashiaáhuuk. “Hilihtée balee ala koolássaak ittákkaa balee ala kooléesh ala híia shíassaihmaachik.” (Hinna íwahkooshiiolak ii baa xíassaak ala koolatáahiluuash chichílik ko kuss daákaawiook.) Abraham dak is bilaxpáake dak awám iíschiisaa ala koolúuash shóottannahtaa kuss chisshíwiolak kootíihmaachik. Heehtaa bas baaxaalíoo kuk kuss chisshíwiiooleetihmaachik. Itchihk hawass daáwaaahkuuk. Hinna awé ala koolúuash ko eéssuuk. Ala koolatáahiluu kussaak. Awám ittéem chichíluuash iíschiisaa ala koolúuash kuk baaleetak. Itchihk baapéem Anmaaiiwaakoochihté ko kuss daákaawiook. Hinna ii íwahkooteesh “Bas Akbaatatdíoo kala koók.” huulak Akbaatatdía ilusshíchissaak. Kal ii xíassee shóon kuss daákaaulak kal ala koonmíoo kal ákkuuwíiakuuak daachík.

Moses an baa kalátche

23 Moses bishím aksée íkuum alíatdeetkaatam isítchiiok. Akbaatatdía kaláttuum Egypt bilaxpáake is bacheeítchikaasuua Pharaoh huuash dáakbaachilaxtuua dappeéhkaalahkulem chilíssaa aaxuóo bilitaachiia dáawiik.

24 Moses baaisáalawe aa iisáakshim Akbaatatdía kalátchem “Pharaohsh dáakbia dáakbachee” ii dáasaashissuulak hiliachik. **25** Itchihk Akbaatatdía is bilaxpáake ko kuss dáak an baa ala chúuss déehkaak an baa baalúukaassuuash an dáacheehkuuash ala kootúuash áxpak díawiak. Baa ala kxawíianniawiassaak ammaa ala kootássaa díash kuk koochéewiassaak. Baa ala kxawíiannia al ítchikisshihkuuash kuk shíassuuk. **26** Hawátam balee héelass húuhchewiash ko píisshe déesh ii ammaa baalúua dak al ilíiwisuuash dak ammaa ala chúuss déek. Al íkeesh ko itték. Egypt koon akítchilaak dahísseesh ii baa koochihtássaihmaachik. Hinna

awé kootáa baa ala kooléesh kuk déehkaak Akbaatatdía an bakánniash ko kuss dasshihták ko kuss iiwaachíssaak.

²⁷ Pharaohsh daaskawiíhtaa Moses kuk chilfíssaak. Heehtaa kootáa Egypt koon déek. Ii koochéesh Akbaatatdía íkuuleetahtaa ammaa ala shéesh ko kalátchem ii písshe déek. Ii koochéesh al íkeesh Akbaatatdía ko koottáahilim Egypt bilaxpáake is bacheeíttuua kuk baa hámneetak.

²⁸ Moses Akbaatatdía kalátchem ii Israelites kooté chiwaák hilásheet. “Iisaxpúatahchewishkeem is ílluua dúttak dís bilíoo ápchisaalah. Heelak bilaxpáakiapawishim bale shée óosh huulák daláakbachee bishbasséesh kuk dússhihchissaihamaachik.” hek. Heem koottalésh kalakoon ko baapé “Baapanmaaáatchelee” haak dáasaasak kukaa kan páchkiisak díusaauk.

Israelite bacheewaatcháache an baa kaláttuua

²⁹ Israelite bilaxpáake Akbaatatdía ammaa ala shéesh kaláttuuk. Heem Bilisée Hísshe (Red Sea) huua díuptassaalem ii kuhtéeta chúuss daáuk. Awé úuchim kuhtéeta daáulak ko kala kooták. Kalakoon hileen Egyptians kootéesh kuhtéeta déelom kuk biléesh ii íhkukooxuam ii chipúuk.

³⁰⁻³¹ Rahab huua bíam akihchiwaalútcheesh koók. Israelites kooté is akchiítdaau duúla Jericho diíom ala koonníak díaitchikaassaak aaxuakuúk. Akbaatatdía kaláttak baa bíak íwahkoocheesh kal ii xíassaak. Shónon Israelites kootéesh Jericho diíolak Akbaatatdía kon chiwaák “Baapé sáhpukaashim Jericho áaxxeeta chicháaxxa díilaalah.” haak déehchek. Akbaatatdía kaláttuulassheen kootúuk. Hinna íwahkootuuash Jericho áaxxee binnaxché báakum xawuá xapáahuuk. Hinna awaasúualahoosh ak koolák Akbaatatdía iikukkússuum ii baa haawíiok. Heehtaa Rahab Akbaatatdía kaláttchelassheen ittáchik ak ilé.

³² Ilak baa dii baachiwéesh kuttátdahtaa kal ítchik. Kan bihch áakbaassaam ammaa an díooth xaxúa dii baachiweewiáaalak anmeéleetbihmaachik hinna Samuelsh dak Akbaatatdía akiláakuuash hawéeseesh dak Gideon dak Barak dak Samson dak Jephthahsh dak David dak. ³³ Akian ammaa balasáasheesh dak hawéese ko kala kooté dak Akbaatatdía ammaa ala sheé kaláttuuk. Kal ii awé ahúm

baa axsíuk. Haak hileen awéesh baa ala kootássee dak baa ala kxawíia ahúm ala kooléesh kuxsák hawassíiak ítchiiok. Haak kúh Akbaatatdía ala kootbíam chiwéesh ahúm kala kootúum íkuuk. Haak Akbaatatdía ala kaláttuuash kalako ii baaapásaaiseehaa fia chihchípihkaak duushíssuulak hiliatuuk.

³⁴ Biláahisshishia baatcháachim chióok. Haak is bítchiiisaau kúh ii ákahchiia dappeewíalom iakáattaa ilúuk. Akbaatatdía ala kaláttuuash kalako ii bilaxpáakiluuoleetkaatum al itchíoosh diíok. Haak baa ala xaxxíuleetak baatcháatuum is kootáau axshéekxawiikaassuuk.

³⁵ Bíahtaa kúh Akbaatatdía ammaa ala sheé kaláttuum ii ammaa íchissuuash shéesh kaka bilaxpáakahchek. Bilaxpáake ahúm akian bíash an baa kaláttuuash kúh kootúuk. Heem shóon kaka bilaxpáakahkuulak Anmaaiiwaakoochihtéesh ko koolíum éhkuuk. Heem dappeékxawiikaassuuhtaa Akbaatatdía íkaakuuihmaachim éhkaak kalaaxtássuuk. Baaleetdak Akbaatatdía alaaxtálulak dísshipak déehcheohmaachik.

³⁶ Hawá koóm bilaxpáakalahoон ilikkákkaahilak baatcheeshkaássaak kalakoon deéla kúh úuwatchilia ii daxták anmaalaxtíuashe ishkawíuan díusaauk.

³⁷ Hileen bilaxpáakuum baatcheeshkáateesh kúh biiá ii xíhchichioo aa dappiíák haak axúoo kúataa páshkuaahak haak deéla bítchiiisee ii dappiíok. Uuxdaxpe ii is baaaxuássaaliak ala koolíuleetak hawass dáawaaahkak ak kuxshíleetam díakxawiikaassuum baa baalúukaashe chíuss daáuk.

³⁸ Haak deéla hileen ammaa baatcheesshíosh awám anneettáahileesh dak awaxaawé dak kuhtéeta baaaxuawishé is awusúua iháataa koon iaxuák koon aasúuliook. Hinna awé áakeen bilaxpáakuum batshúak ak iáxxohcheesh kuk hileen bilaxpáakuum ak baa kalátcheesh éhchewioolak anníhiissuuk.

³⁹ Hileen bilaxpáake xaxúa Akbaatatdía ala kaláttuuash baatcháache ii Akbaatatdía isítcheek huuk. Heehtaa Akbaatatdía ammaa ala shéesh ammaa an díakuuwiash ahúm an bilaxpáakuash it kootássaak.

⁴⁰ Akbaatatdía baa óolihchek. Ii koochéesh balewaaíkuchke ittéem díawilikkuuwiash kúh bach kuxxáa kuuwíak. Ii balee baaxpáak ítchikaateesh ko balee áxpak kootáhcwegiak. Kal ii biixaxúa koowáte Akbaatatdía is bilaxpáakeesh kúh balee hawíihmaachik.

Akbaatatdía baksáau ko kala kooták.

12 Hinna íwahkooteesh bilaxpáakbaatchaatum ak baa kaláttuuash balee áaxxeeteesh balee iíschiisaa kooléesh ahkaásheesh balee píishko páachilaakaauk. Heem ak balee baa hiléesseesh baa kxawíia ii balee baa óoshtatbaalíussaakáateesh kan déehkaalah. Balásatchutbahkaak balee ishóocheeta alíianneekaatam díawilikkuash kuttáchkaatak awákaak kuhtéeta beéwiiilush daaché aa an balee bilaxpáakeesh uhpátáahilia aawíwohmaachik. ²Haak deéla Ischawúuan Dakkaasúua kuttáchkaate ko basshihtawakaáwiilush daachik. Hinna an bahchiwakáau ak díá koóm kalako ii Akbaatatdía bahkaláttaawakaauk. An bilaxpáakeesh ko koótbaawiawaawíilush daachik. Baawatbakálee kuss dakkaasúuash an dappíosh baa al ilusshícheesh kuss dasshihchíssaak. Itchihk baapéem an baaihkammáatak dakhúihmaacheesh kuttách kuss dasshihták iiwaachíssaak. Heem hinna íwahkooteesh hilaakée daasé íttak dakhúk Akbaatatdía al awáache asshóon ilapáko koon awáachim. ³Heem deéla kan dii haawák dalásdiwaheelaanmioolak baannátcilaak ammaa dáasshiantuua awássdakáláawialuulak Ischawúuan Dakkaasúua kuttách kuss dasshihtakáalah. Baa baatcháache chíuss déehkuuash dasshihtáalah ammaa ala kxawíia dak al ilíiwisuuu dak haak bilaxpáakbatshuoom iichúulaak dúupiak an díakxawiikaassaak baatcheesshíosh. Heem ammaa baalíua ahchúuss déesh diiluk dii kootássuuk.

⁴Kooták. Ak baa kxawíihile dii baa chíuss déehkaahkuuhtaa baa ala kxawíia dak ak baa kxawíihile dak kusseé awé dáaxáasak díalaassaataahiluum éwahchek. Heehtaa kooták an dii baatcheesshíio baatchaachkaashissáak it an dii díakxawiikaassaak dáshdeetak. ⁵Deéla Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan Akbaatatdía an dii píishko páachilaak dii dáasaasak “balaakkáataa” heesh dáhkalaaxtuuchicheek. Heem chichéhkaakaak kalaaxtássaalah. An baalaátuuash hilíashiok.

“Balaakkáat shóon Akbaatatdía dii datchúsak dii aatátcheelak koowaáhiahkussaak diataahiláalah. ⁶Ikaalah. Akbaatatdía ammaa íchissheesh xaxúa baálilaak an bilaxpáakuuash ítcheewiak.

“Balaakkáataa” heesh kúh ittákkaa sheéssaak xaxúa
datchúsak aatátcheeik.” huuk.

⁷Heem dalásatchuchihkaak koowéessaalah. An dii
aatátcheesh ii baa koochihtássaihmaachik. Dii ilissáachissaak
itchihk dii íchissuuk. Akbaatatdía hilaakéehtaa it dii
iiwishiok. Dáaktaahile ko kan dii kala kootúuk. Bilaxpáake
dáakuua baáliliiluk bah. ⁸Hám baáliliissaalak kuk aaláa “Bii
balaakkássuum ko ii kooták.” heih. Ammaa ala kxawíiannioo
ak koowéehchewialeetdak kuk aasúuishkawuua achíssuuuk.
⁹⁻¹⁰Deéla baksáau baa dasshihtúua ítchim ii an balee
baakáate shíassaahtaa an balee baálilaau ítchiiawilikkuuom
ii bahchikittaák biikkukkúiluk. Akbaatatdía balee iláaxe ak
bilikkuuák ak balee baa koochihtáhcheesh balee baáliliilak
kúh bahchikitcheekaasáak al ilíia biikkukkukaasáak
bíilaalahtaa díawaawiilush daachik. Iwak ii sheewéé
Akbaatatdía baa dasshihché baatcháachik. Akbaatatdía balee
baaxpáahchewialassheen balee baálilaak ii ala kootéesh
ko balee kootáhchewiak. ¹¹Heem an balee baáliliash
kuhtaatáahilia ítchikisshissaailuk buh. An baa chúuss baáu
héelapko balee daásitchissaak. Heehtaa an balee baa óoweesh
bakálaa ii balee alataawé ittáak ii balee baaláttaak ii balee
baa annawíiak heelak kalako ii basítchiwaawohmaachik. II
an bilaxpáabuua baa annámmuuash kalako ii balee áaxxee
baakoon kaáuk.

an baáliliia

¹²Heem awáss kaláassaalah. An dii bilaxpáakeesh ammaa
díis kusséesh chichíkaak dalásuua diakaasáak an dii an
bilaxpáakuua ittaáhiiak Akbaatatdía ii daásitchilahkuum
dalásuua diakaasáalah. Dii héeluuan bilaxpáakuum
daáshaawak alatsaachíilush ditchiláacheesh kuxsakuuáalah.
¹³Dii héeluuan bilaxpáakuum baheeláak kal alachissaatbíook.
Kootássuulak baliatuuk. Heem an baa dáhkalattuuash ii bach
kuxsáalah. Iwahkootduulak díixaxua an baa dáhkalattuuash
kala chii ii chichuchkaaséehmaachik.

¹⁴Heelak díixaxua bach áxp áaahkuitcheewiaalah.
Akbaatatdía is díianneem ítchikaateesh ko kuhtéeta
daálaaliialah. Koótduuulak díixaxua dii baaxpáiuhmaachim
an dii bilaxpáakuua ii baa kxawíileetiihmaachik.

Koótdaassuulak Akbaatatdía al alákuuleetiihmaachik.

¹⁵Díixaxua bach íassiiakuuakaalah. Dii héeluuan Akbaatatdía díuluua kusseéhchessaalah. Dii iikukkússuulak aaláá alachissaaták Akbaatatdía an daásdee dútchissaaoh. Dii héeluuan ak baa kxawíilitche koowéehkaalah. Aaláá baa kxawíiak akchiwakíalaxuahche ii baa ashítak ii eéetshii déeoh. Iwahkootdak kuk kala xawíihmaachik. ¹⁶Díhch íassiialah. Aaláá hám bat dáhkatdaannoh. Haak kúh aaláá hám baa dasshihtaátdeetak baa chikitchéeleetioh. Kootúulak baa baatcháachim kuúosh baa ala kxawíia koon aaiikustakuúosh ko aaláá ii bakálee déehcheoh. Hinné chichéhkaalah. Esaush kala héele baaisée koóm ammaa ala kuuwíoosh dak ammaa ala kuhchisaáihmaacheesh dak eéssaa bale ammaa duushé shóohkakaatdak ii baa bakálee déehchek. Koochéessaak annawitáahilaalah. ¹⁷Hinné kúh élahkuuk. Kan baalaawiséem kalakoon iilápxe an biílaalitchiiakuuash dútchiwialem “Baaleeták.” huuk. Baa bakíkoolak íwekoolak. Haak ihkulusshíiwialem aliínneetak dútchihchessuuk. Díhch íassiialah. Aaláá díiluh dii kootíoh.

¹⁸Hilaakée hileen Israel bilaxpáake baa chíuss daáush dasshihtáalah. Awaxaawím Sinai huuash al íkaataahiluuan it kuss daálaaliiosh héelapko biláahisshishhia baatcháachim íkuuk. Haak kúh chihpushkaásak ii baa íkuuleettaahilak huchím baatcháachim húum dúhpueeo ii baa éhkuuleettaahilak áaahuuk. ¹⁹Haak kúh ak kóoshim íikooshe alásasaaleetchem kalakoon bale áapchim iikukkúum shilashoonnéetak baatcháachim dúhpueeo ii bakáau baatcháattuuk. “Awáakaawachissuuk. Al awákuua dak an biikkukkúua dak kala koowíawiilikkuuh.” huuk. ²⁰Bale áapchim iikukkúum hiisée ii dúhpueeak ammaa ala shéesh isítcheessaak iikukkuwíassiuk. Bakáauk. Kuss hilíashiio. “Dilíia koowaáhee kaweh.” huum “Baaaxuawishéehaa awaxaawéesh pásshihchilolak biiá ii xíhchichihkuu xuh kakéé ii aláhpak ii dappiáalah.” hem iikukkuwíassiuk. ²¹Ammaa ala kootéesh bilaxpáakeesh ii dúhpueeo alasshipák ii Moses koóhtaa hilásheet. “Bíim bii dúhpuee alasshipák ii bii tannaalaachík.” hek.

²²Hinné kalaaxtássaalah. Akbaatatdía dii daásdeeak dii íchissuum ko ii dii kootúuleetak. Diiluk Akbaatatdía kala

kuss dalúuak dáchiwakiwialuuut an dii iáxxoleetiiluk. Diiluk dii chikittaalákuuk. Heem itchihk diiluk Anmaaiiwaakoochihtéesh koon awaxaawím Zion huuash daliiáhuulak kalakoon isshéen awaasúualahum Jerusalem huuash Akbaatatdía ala koolé ii baa koochihtéesh kan daliiáhuuk. Bilaxpáakiaxpawishe iiahúua ii baawan chimmaachíssaak kúh koon iiwátxaak ²³bach áxpak baaihkammáatuuk. Heem akchiwakííalaxuahchem Akbaatatdía dáake bishbasséesh koóum kúh koon iiwátxaak Anmaaiiwaakoochihtéesh koon baawaalaátsatcheesh awúuan xaxúa dáasuua baalaátuuash haak íwak dílüh dii héeleeluuk. Akbaatatdía baatách xaxuatáahilia ak díash akbaakussbaailíash ko ishóoche dalióok. Hileen bilaxpáakuum Akbaatatdía kummíiliak ítchikaatahchem kal ii annawitáahilak baatát baa tátchikaateesh iláaxuua kúh koolúuk. ²⁴Jesus kúh is íile balee íippacheesh ii an balee baa ashícheesh haawéesh kúh kan dalióok. Akbaatatdía bale baa íkuchkitche hilaakám íískoosh ii annaachíssacheem páchkiishbilikuuk. Jesus is íileesh ala xéhkaawilikkuuash kuk baa iíschiisaaleetak Abelsh is íileesh kuk baa dóosalaachkaatak.

²⁵Díhch íasseekaasaalah. Aaláa Akbaatatdía díiluss ilílik dííkukkuwialaassaaloh. Dalúuluua kusséessaalah. Akbaatatdía Moses baleilíiaakaxpissee bilikkuúhcheesh ko chíuss iláak Israelites kootéesh kuss ilílik. Heehtaa Israelites iikukkússuum ii kuss baa iláak datchúshik. Akbaatatdía Anmaaiiwaakoochihtéesh kukaa an bíluss ilíash biukkkússaak balúuluua kussáawuulak kúh bíluss baa iláak an balee datchúshe baatchaatéehmaachik. ²⁶Awaxaawím Sinai huuash koon bilaxpáake kuss ilíash baatcháache ii awé koóhtaa xakahéetak. Haak píishchiisaa hilíasheek. “Ii díuhpaalak awé kuttách xachíwaassaawihmaachik. Haak awáxe ammaa ala koolé kúh áappaa baatách xaxuatáahile iháatdaataahileen kaáuhmaachik.” hek. ²⁷Bale ilíim “ii díuhpaalak” heesh Akbaatatdía ammaa an díash baatách xaxúa baa bach ílapeeak awé xatáak báakukko baa ala koolé baatách baa bach káschikaasak daachían baa haawéehmaacheesh ko ii balee éhchehchek. Ammaa ii baa koochihtéesh kuhkakáat ala xakkáauleetak kuk baakoon kaáuhmaachik.

28 Akbaatatdía ala koolé ko awáxpak balee koolíihmaachik. Deéla an balee ala koolatáahiliish daacheesh bilikkuúihmaachik. Haak kuhtée kúh xachiíssaak kaka kulutchíssaaiahmaachim ii kuss “Ahóoh.” baailush daachik. Hinna íwahkooteesh kalako ii Akbaatatdía al ihchi kuss balee chiwakíihchewia ko díawaawook. Heelak ishkawáashim ala chikittaakuúo ítchikaattuuash ko balee hawfíihmaachik.

29 Iwahkootbuulak koók. Ii sheewée bas Akbaatatdíoo kúmmaam biláahisshiihilak baa haawíialamnak ko kala kooták. Baa bahkaláttchessuulak balee dappiák balee baa haawéehmaachik.

ammaa an díaluua Akbaatatdía al ii daásitchikaate

13 Jesus ak kalátcheesh díixaxua bach íchissakaalah. Bach kuxsák bat shéess ashbiléelak bat daásdeeaalah. **2** Hinna ii baa xiassaawahchek. Bilaxpáaksapeelahtaa dáasuuo diiolak shóohtaleehtaa biléelihkaalah. Bilaxpáakuum ak koochéeiluash bilaxpáakiapawishe ko innáak ko kuss baa iháassaak áahkuum sapéelak alaaxtúuk. **3** Dii héeluuan anmaalaxtíuashe ak kooléesh chichéhkaakaakuuaalah. Chiwakáakuuaalah. Díiluh aláxpak ishkawíualuulak an dii chichíkaakuualahchewialuuash ko kootáakuuaalah. Kuxshikaásak haalah. Deéla akchiwakíia an baa kaláttuuash ii baa chíuss déehkuuash kúh chichéhkaalah. It dii bilaxpaakéelak aaláa baapéem ammaa ala chíuss daáush díiluh dii kootbíoolak kootfíhmaachik.

4 Akbaatatdía ak bach kataaléesh ak iháass baaík díash xaxúa kuss baa iláak datchúshiihmaachik. Heem bilaxpáake ak bach áxpeesh bat chikitcheekaásak ala xapúuaht chikittaák baa iháatchessuulak kala koók. Bilaxpáake bale bach áxpeesh chikitcheekaáshiilush daachik. **5** An dii bilaxpáakuuash baa deétichisshissaalah. Bale baa eé kusseé dak bálee dak íchisshissaalah. Ammaa déesh shóohkakaatdahtaa kal ítchik. Hinné chichéhkaalah. Akbaatatdía iiaxúa hilásheet. “Dii ífassaawaawaalitak ammaa dakúuwuua balákbohmaachik. Dii awíhchish baáuleettaahiliihmaachik.” hek.

6 Hinna íwahkooteesh kalako ii biiluk hinné kal éwahchekaasuuk.

“Akbaatatdía sáapdaht bii kuxshíwíalak kootíhamaachik.

Bilaxpáakshoolahtaa kuk bii iáxxohchewialak
baaleettaahiliihmaachik.

Ii ammaa baachilífileetak.” buuk.

⁷Heem iísiko dís ak bassáauash Akbaatatdía al ilíash dak Jesus ala kooté al ii élahkuuash dak ak díiluss óosh chichéhkaakaalah. Ammaa an díoo ko ii baa ítche ahóosh dak an baa kaláttuuash ii an bilaxpáakuua al uhpatáahile aalióosh dak ko dasshihchikaásaalah. Kal íwahkooteesh kalako ii an baa kaláttuuash díiluh ko dáhkalattuulak ii dii píishko páachiluuk. ⁸Baapanmasshipúuash dak hilaakée dak kuttáchissaa Jesus Hawátam Awóonmakaauash ala kooté kal ii baa koochihtalaaché koók.

⁹Díhch íassíiaalah. Ak dii baachimmíhkuuihaatche shíishiaaheesh ii dii iháass aalióoh. Kan dííkukkussaalah. Balee anníhiissahtaa Akbaatatdía an balee íchissheesh ko ii balee daasátcchuchik. Iwak ítchik. Bale baa íkuchkuum ala shiío bale baa duushé hawátuum duushíhkaak hawátuum duushíhchessuuk. Heehtaa hileen bale iláaum pátcheesh bilaxpáake al ii kuxsaátdeetak al ii ítchikaatcheleetam ii baasshihchíssaawiilush daachik.

¹⁰⁻¹¹Baleiihulishoopbaaxpéesh koon bahchiwakáauash hileen akchiwakíiwachéeittuum Ashbaaxpéesh ishkawúuan baa hilíuash kuk koon baa duushíhchessaailuk. Hinné élahkuuk bah. Hileen Jews kooté koóum ala chiwakáau hilíatuuk. Awatatchía hinna akchiwakíiwaakkussahkeesh baaaxuawishéét dappiíák is ííluua díttag kalakoon Ashishkawúum Baaxpéesh ishkawuússiak Akbaatatdía kuuák bilaxpáake baa ala kxawíiannioosh ii datchúshissaalak hiliachik. Kalakoon akian baaaxuawishéesh axúoo kulutták ashaliishíoo aalakkaták koon aláxiok.

Akchiwakíiwachéeitcheesh koóum hileen baaaleéo ham kuk duushbíoolak kootáhtaa bilaxpáake xaxúa iwak baaaleéosh kuk duushíhchessuuk. ¹²Hinna íwahkooteesh kalako ii awaasúualahoosh ashdáaskeen heemmisáa Ischawúuan Dakkaasúua kúh an baa baatcheeshíom iiaxúa is íile ala xaák shéesh koóm is bilaxpáake ammaa ala kxawíiannioosh ko ii haawíiak kalako ii hileen bilaxpáake ítchikaatchewiak baaxpáahchewiak. ¹³Heem an baa

baatcheeshíosh an daxxíixiahiluuash al ilikkákkaahiluuash ittáchkaat kootássaaish daachik. Baaleetak. Ashaliisshíio bíluh ashdáaskeen bakkaták ala koolé biáf ammaa baa ilusshítuum chúuss déehkuuash awáxpak chúuss beéwook.
14 Iwak ii sheewée hilaakée hinna awé an balee áakeele ii baa koochihtássaak an balee ala koolatáahile kussaak. Ittákkaa hileén balee duusaáhaatuuk. An balee ala koolatáahinmiash Akbaatatdía ala kooléesh koóm ko kuss biiwaachíssaak ko kuss baákaawohmaachik.

15 Jesus ammaa an díash kalako ii kan baaaxuawishéet baappiáiík ii Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” baassaawiilush daachik. Itchihk Akbaatatdía dáashe báaxxiwuua ii kuss “Ahóoh.” baawakaáwook. Al iikukkúuan “Bii akchiwakíík. Jesus koóm ak bii iléesh Baxxiilaachéesh koók.” baawiilush daachik. Dáashe an báaxxiweesh ko ii baaaleéawaawakaaulak koók. **16** Haak deéla hinné chichéhkaakaalah. Bat daásdeeakaak bach kuxsakaák ii baa ítchiliaalah. Iwahkoottduulak ko an baaaleéaluuash koóm Akbaatatdía isítcheem daasé ii dilússhihtuuk.

17 Dís akchiwakííwacheeitcheesh ak díi fassiikaalakuuak ak díi kuxsáahkuuash koóum ii díi alatchisaachíssuulak hiliatuuk. Al iláauum páttalakuuash dííkukkak dáhchikittaalakuulak baapéem ammaa an díaluuash xaxúa Akbaatatdía chiwaáulak ii daásitchiohmaachik. Ak díi kuxsalákbioosh heem baa baalúuhilhkaakuussaalal. Koótduulak baa baalúuhinnahkuulak dííluh chiikuss díi baa áatchilassaalohmaachik.

18 Heem kúh chiwakáawilikkuuahkaalah. Akbaatatdía an balee íkeen it baatách annamniáwuum éwahkum baa balee daaséen daatdeetak. **19** Díi baawakáak daláakalachissiilush chiwakáawakkaasak saskáattaahilia dííluss bahchisshífilak diliataalah.

bale ala chiwakíia

20 Ischawúuan Dakkaasúua ak úuxchiliche baatcháachim píisshe baáush koók. Is file xéhkaawilikkuuak saawilikkuúm ii Akbaatatdía baleewaíkuchkitchim kal ii baa koochihtalaachéesh díawilikkuum ii balee daasalíatdeetak baleshée koon Baxxiilaatúuash Ischawúuan Dakkaasúua

kulutták kaka bilaxpáakahchek. ²¹ Akbaatatdía kuss bahchiwakíim baa ítche dakúuwuuash dákuohmaacheesh ii ammaa dii díahkuua díalaawialuulak kootíhmmachik. Jesus Christ ko chíuss baa hilák an balee bilaxpáake dak balee an díá dak ala kootáhchewiash balee kootáhcheihmaacheesh ii kúh kuss bahchiwakíik. Jesus Christ an bahchikittaawakúuash kal ii haámneetiih. Iwak Akbaatatdía kuss bahchiwakáawalakuuk. Kuss “Ahóoh.” baak. Heem dáashe báaxxiawaawakaawook.

Uhpé híik.

²² Bakúpkaateen hinna an díiluss baawalaáche dóosalaatbaak. Heem an dii baanmaliikaaséesh daaskawaáhissaa bii díkukkawakaalah.

²³ Heem bakúpuuash Timothysh kal iikuschíhkuum ko dii baachiwaák élahkuulak baliacheesh ii balasé ítchik. Huulák kootáa awáxpak dii awákaaweewohmaachik.

²⁴ Dís akchiwakiiwacheeittuuash dak ak baa kalátcheesh ak kooléesh dak xaxúa kusseé “Shóotaachi?” haawakaalah. Hilihtée akchiwakáaum Italians kootéesh kúh díilussee “Shóotaachi?” huuk.

²⁵ Akbaatatdía kuss “Ahóoh.” baam dii íchissak dii daásdeelakuihmaacheesh kal ii kuss bahchiwakíik.

James huua ashammaléaxxiia axpíluupeesh ala kuss baawaalaátdeehcheesh hinné koók

1 “Shóotaachi?” hek James.
Ashammaléaxxiia axpíluupeesh awé kootáa kuluchísheesh díilussee “Shóotaachi?” baak. James huuash bík. Akbaatatdía dak deéla Baxxiilaatúuash Jesus Christ ishkawáasuuash ko bii hawák. Hinné biiléen baawalaáchik.

ala chiwakáau dak bale baa éhche dak

2-3 Bakúpkaateen hinné kal élahkuuk. An baa dáhkalattuuash ii dii chilasshihtúulak dalásatchutuulak an díhkualaassuua áxpihcheihmaachik. Heem baa baalúulaahuulahtaa ii xawaáhnessaak baalíhkammaataalah.
4 Ii kootéesh an baa dáhkalattuuash ammaa díaluuash ii díhkualaassuulak háaksee al ii dii bilaxpáaktaahiluuash al ii baa élahkuuash ii an díluuash chichútdaak baa ákkuumnuulak kal ii ihée ammaa dakúuwuuleetiihmaachik.

5 Dii sapéelahtaa baa ámnaalaaxtuulak ii bale baa dasshihché ítchikaateesh Akbaatatdía kuss dakáaluulak ak baa kuxshikaásheesh koók. Ii kootéesh baa chisshíassaa íisshialitdeettaa iixaxúa díakuuwiash koók.
6 Baa dakáaluulak an baa dáhkalatchekaasuuash dak an dalásduupassaakaasuuash dak kala ko ii díaluulak koók.

Heehtaa dalásdiwaahelaaluulak huché hiisát binnaxxiché ii hawass dakkáhpak áaahkuiluash ko kan dii kala kootíohmaachik. ⁷⁻⁸Hileen bilaxpáakuum baa an díá xaxúa daásduupak daásbaahelaaluuash baa an bíawaalichissuum baa an díoo xaxúa annawíssuuk. Heem “Akbaatatdía baam bakúihmaachik.” hiliachissuulak koók.

an baatcheeshkáate dak an baatcheeshíssee dak

⁹Bakúpeem cheéshdaak háakkaashkaatahtaa Akbaatatdía an báaxxiash kalako ii baa ihkammáachiish daatdak koók. ¹⁰Heehtaa ak dahísseem Akbaatatdía ala cheéshde aahílik ii daásitchiish daachik. Ii kootéesh ii xaxúash dak baa éesh dak baaapáalikisshe haawíluash ko kala kootíohmaachik. Baa ii baa koochihtúuleetak. ¹¹Kooták. Baaptatchée áxxaashe asít tawekaaséet hinna awé áake bikkée dak baaapáalikisshe dak chóosak haawíluash ak dahíssaak baa ala kúumneettaahinnahtaa ko kala kootíohmaachik. An bilaxpáakeesh ii baa koochihtásssaiahmaachik. Ammaa hiléesh díalahkak kalakoon al akúkaa húuleettaa saáhnak ammaa isítcheesh dak ammaa íhchish déesh dak kuk it baakoon kaáohmaachik.

**an baa chúuss baáu dak an balee baa
kxawíianniahchewoo dak**

¹²Akchiwakiiam baa baalúuahaatchelak daasátcchutak baa chúuss daáhnahtaa baakoon kootáa ihkúalaassaak Akbaatatdía al íkeesh baa annawiíak koowéessaataahinnak ii al ítcheesh híihmaachik. Hilaakée an daásitche ishóochissee iisássee awé áakeen an bilaxpáakeesh uhpé hiilák an baa kulutchéesh bakáleesh baa baatcháachkaasheesh an daásitchikaasheesh koóohmaachik. Kan baa chilakkaták baa ákkuuwiik an bilaxpáakeesh kuk kal ii baa koochihták. Akbaatatdía ak íchissheesh kal ammaa díawilikkuuwiash koóuk. ¹³Baa kxawíiam díalaawialuuulak “Akbaatatdía kon bii koochéehchek.” hessaataahilaalah. Akbaatatdía kuk baa al iháateesh baa ala kxawíiash kuk díassaaik. Haak bilaxpáake dasshiíssaa koochéehchewiassaak. ¹⁴Heem sapéelahtaa ala kxawíia daasiíak díalak kuk kal filaa iaxúa díak. Bilaxpáakeem baa al iháate ko dasshihtalaaták

kootáa baa ilusshítdeetdak kuk kal íilaa kxawíiwiak.

15 Heelak baa iháatdialaawialalaalakaaulak kala shíassaa baa kxawílialaalohmaachik. Ammaa kxawílialuuua áxpikhkaalawe aa ko ii bale shéesh ko kan díiskussaalohmaachik.

Akbaatatdía baa ala kootáhchewia

16 Bakúpawachissheen an díhkaxshileettaak díhchi kúahchessaalah. **17** An dii baa íluuak ammaa al ítchikaasuum koochihtéesh an dákuuash baatách xaxúa báakukkoko ammuússaa duúok. Báakukkoon ammaa ala kooléesh Baksáau Akbaatatdía kon díash ihkulussáalaaliiluk. Akbaatatdía iiaxuatáahileesh ala kulusshíleetak iláaxaxxeleeetak ii chihpashíhkaak kuk kal ii baa koochihták. **18** Kal íilaataahilia daasé díak al ilíia ala koottáahileesh kalako ii kaka balee bishíhchek. Awé áakeen bilaxpáakeesh shíishiaahe ahúhtaah al íkee balee bassáahkaak bíluchihihk áa baleiichiweeítcheesh biikkukkúulak hiliachik.

Al ília biukkkák díawuulak koók.

19-20 Bakúpawachissheen hinné éhkaak kalaaxtássaalah. Bilaxpáake alataáwihaattaak daásbahtalak kuk baa tátchikaatbialak Akbaatatdía an balee baa díahcheesh díawialak alíinneetak. Heem díishouulahtaa baa an díikukkuua ko bassáahkaak díiluchihihk áa dilíiwissaalah. Baa sáapbiipdahtaa ii dalásbahtassaalah. An diláau íassiaalah. **21** Heem hinna íwahkooteesh kalako ii an dii baa ashítcheesh dak an dii ala kxawáauash dak ii díhchi kxawíikaashdaawialuuash dak xaxúa déehkaalah. Heelak cheéshdaak Akbaatatdía al ilíiitchikaashim dalásuuua awúuan dúusaush dilúttuulak kalako ii dii iléewiook.

22-24 Sapéelahtaa hinna baleiichiweeítcheesh iikukkák ala shiíosh díassaalah iiwaleihchichíkeem koon iisé kuss íkaak ítchikaattaa koon ihchichíkaak kalakoon iikussáak déelak ihch ala kootéesh kalaaxtéelak ko kala kootchichéek. Heem hinna baleiichiweeítcheesh ittákkaa díikukkussaalah. Koótduulak díhchi kúaluuk. Itchihih baa ala shéesh díassaassaa díataahilakaalah. **25** Hinna baleilíiaakaxpissaam Jesus bílussee óosh ii balee kulusták an balee bilaxpáakeesh an bihch ala hawassáawuuash ii balee baáliliik.

Bilaxpáakeem Akbaatatdía ala koottáahileesh ko kuss íkaak chilasshihchikaásak datchítdessaalak kalako ii baa sáapannia Akbaatatdía kuk baa áatchinnaachihcheihmaachik.

26 Kal ílila sapéelaht “Bii akchiwakíik.” hewialak kootáa déeshe díuxaashbialak baaleetdak baa al ilfiwishdatchilak báheelia ihchi kúak. Ala chiwakíia awuúleetak. **27** Baksáau Akbaatatdía ishóocheen an dáhchiwakaush baa hoowikáattaak koottáahilihcheesh hinné koók. Akbiásheesh dak baaaksáaleetkaateesh dak an dahúua an baalilísuuash al alákaalakuuash díaalal. Hinna awé áakeen baa ala kxawíia ii bilaxpáake ihchi baa ashíttuuash diiluk kooxiíssaalah.

Bilaxpáake xaxúa bach íkuxxaawahchewiilush daachik.

2 Bakúpkaateen Baxxiilaatúuash Jesus Christ an baatcháachim ak kalátchekaasheesh duulak bilaxpáake bach íkuxxaalahkuulak koók. **2** Bachéem dahíssaalak ischássasshe úuwatshiinniak ihkulutchíwaatchaachiiak annáhchiwakaauasheesh biléelihuulak haak bacheé ihéem cheeshdák is baaaxúassee xeexawáak kúh biléennak shóotduuk héé? **3** Hinna hawátam ihkulutchikaásheesh dahchikittaáhak kuss hilásheeluulak “Huúh. Hinna balealawáache ítchik. Ko koolfiah.” daak díikussaak hinna bacheé hawáteesh kuk kuss hilásheeluulak “Díilaa éehkoon díluu xuh ammaa al ámnaatbialaalaak huuák aláasho bachanmishéen awáachih.” héé? **4** Kan bale alataawíssaam díalaak. Dakúpe dak diilaxúoo dak díhchi bach íkuxxaahchessaak hám ittáak hám kootássaak diliatuuk. Koótdulak bale iláaum páttuuash ii baa iháatduuash ko ii baa dáhchilasshiituuk. **5** Diikukkáhaalah bakúpawachissheen. Akbaakalátcheleete héeluuan bilaxpáakuum baatcheeshkáatahkuulahtaa Akbaatatdía kon kalátchekaashihkaak anmaahawasséesh an baaláhkawishihcheihmaachik. Ak íchisheesh xaxúa kuss al ihchi baa ímmitee kootáakuuwiam élahuuk. **6** Heehtaa baa baatcheeshkáateesh díilaa batchooléelahkaak dilúpiak xawíluuk. Baa baatcheeshíssee ko sápdahkuuk. Deéla ittákkaa ii dii baa hilaatúuk. Hileen baa baatcheeshíssee akbaachilasshíhche ishóotuua ak dii aaliósh koóum kúh élahchetaahiliuuk. **7** Deéla hinné élahchekaasuuk. Jesus Christ

ak dii eé dáshe ítcheesh ii dii xíassaalituuash ko bilaxpáake
kuk ak baaík shiío sheehilák ak ii ilííkxawiikaassaak
dásasheehtaa ii al ilíiwisuuk.

⁸ Deéla Baawaalaátbaaxpéesh awúuan bale baa íkuchkeesh
ala shiío “An díhch aláchissheesh aláxpiilaasshiia
kúh kootáakuuh.” huuash dákataltaak díaluulak kal
annámnuuk. ⁹ Heehtaa baa dahísseesh kuk díalaatitchilaak
baa batcheeshkáateesh kuk koótdaassuulak kan baa
kxawíiannalaak Akbaatatdía al ilíiash hilíinnaak díalaassuum
Baleilíiaakaxpisseeesh an baalaátuuash ii xíassaak. ¹⁰ Kooták.
Dii sapéelahtaa Baleilíiaakaxpisseeesh xaxúa díalaalahtaa
Akbaatatdía ammaa íkuchkeesh hawátkaatdahtaa “Hinné kuk
alíatdeetak díawaassaawiik.” diliatak dilússhishheesh kuk kala
koochihtáa dilússhishdak ko íkuxxak. ¹¹ Kooták. Akbaatatdía
koóm hilásheesh buh. “Bach kataálíssaalah.” haak kúh
“Bilitchilappeéssaalah.” hek. Bat dákataldaalissuulahtaa
bilaxpáakeem dáappiolak hinna Baleilíiaakaxpissee kan
dilússhisuuk. ¹²⁻¹³ Shóon Akbaatatdía baa chilasshihchilák
hileen ak baa chilaschíleeteesh kúh chilaschíssaataahilak
sheekaalíihmaachik. Heehtaa ak baa chilaschéesh kuk ammaa
chiláauleetak. Heem díiluhkan Jesus Christ ammaa íkuchkam
is bilaxpáake bilikkúush baa ala kxawíianniawuuash koon
ii balee kuluschéesh balee an díahche ii díawaawiawuuash
chichéhkaakaalah. Ko ii dii chilasshihchíohmaachik. Heem
baatách xaxúa an diláaush dak an daxátaush dak ítchiluulak
koók.

An baa kaláttuum an baa hínneeteesh shéek.

¹⁴ Bakúpkaateen hawáteem “Bik baa bahkalátchek.”
helitdeletaak kootáa baa ítcheewiassaalak kuk ko bale
baa kalátche ii ilíssaaiahmaachik. ¹⁵ Deéla dakúpeem
baaaxúassee xawáak ammaa an duusaátdeetdak ¹⁶ kootáa
dii héeluuan kuss hilásheelak “Dáah. Itche dahkúh. Hilísh
dii baa áatchilak dii tawéekaatak dís óossheewishiih.” helak
shóohtaa ítchik héé? baa ala kíuweesh dákussuulak kuk an
dáhkuxsuuleetak. ¹⁷ Heem bale baa kalátcheesh kuttát díalaak
baa dáhkuxshissuulak baa hámneetak.

¹⁸ Deéla sapéelahtaa díss hilásheeihmaachik. “Bale
baa kalátcheesh díalaak. Heehtaa bik bale baa kuxshéesh

díawaak. Diah “Baa bahkalátchek.” dee bii óowiiyah. Bii íkaalahchewialaalak anneéleetak. Heehtaa ammaa díaweesh ii an baa bahkalátcheesh dii íkaawahchewiik.” 19 Haak Akbaatatdía hawátkateetsh kuk dáhkalatchek. Kootdák ítchik. Baleiláaxxawiia koóuhtaa kúh kaláttuum chiláau ii tannaakaáuk. 20 Baa dáhkalatche kuttátdak baa dáhkuxshissaalak baa hámneetak. Baa éhcheleetaa íwak díss xíassaakaashbaalak diliachi? Kootdák hinné díikukkuh. 21 Bas baaxaalíoo akúkussahke Abraham huua Akbaatatdía al ilíia ko díam dáakbacheesh Isaac aaléela kan dappeewíak Akbaatatdía kuuwíak buh. An baa kalátchekaashe kal ii xíassaak. Akbaatatdía ammaa díahcheesh díawiash kalako ii ihchikitchéek huuk. 22 Heem kal alákuu? An baa kalátcheesh dak ala xachíiash dak an baa hiléesh xaxúa díam an baa kalátcheesh koochihté kal ii xíassaak. 23 Heem kal ii íwahkoocheesh kalakoon Baawaalaáchim Baaxpéesh ammaa ala shíosh Abraham Akbaatatdía kalátchekaashdassheen Akbaatatdía hilásheek. “Hinna Abraham bilaxpáaktaahilik.” hek. Deéla ii iláaut “Akbaatatdía iilápaaacheesh koók.” heiluk. 24 Heem alákuu? Bilaxpáakeem an baa kalátche dak an baa hiléesh bach áappaa xachíihchelak kala koók. Akbaatatdía al íkee ii ak ihchikitchéek. Kal ii ilúuash bale baa kalátcheesh kuttáchissaak. 25 Kúh bíam akihchiiwaalítcheesh Rehab huuash koóhtaa Akbaatatdía kulustakuúhcheesh kúh ii baa xíassaak. Ii ilíhkaakuuash an baa kalátcheesh kuttách ii díassaak. Ala xachíiash áappeem ii kootéesh koók. Jewish ak chíitduum aaxuakuuák kuksák iháahtaa kaláahchek buh. Kalako ii ihchikitchéek huuk. 26 Heem baa bahkaláttuulahtaa baa bahkuxshíssuulak balee baa hámneetak. Balee axúa kuk it koónnahtaa baláhuua haamnák baasúulak ko kala koottáahilik.

An baláau al ii baa kxawíianniawuua hawák.

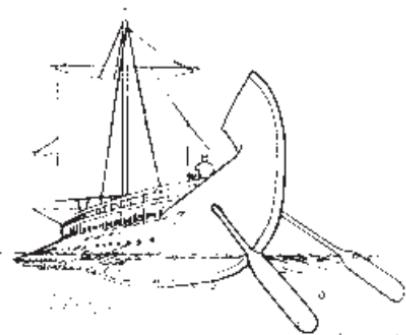
3 Bakúpkaateen dii kooshtakáate kuttách ak baa baachimmíhchelewialaaliilush daachik.

Kuk kal élahkuuhtaa kala chii sheewáawiik. Ak baa baachimmíhcheesh ak baa baáliliash Akbaatatdía an balee chilasshihchéesh biiluk baaluukaassaáhihmáachik. Heehtaa bilaxpáake hawéeseesh kuk kootássaaohmaachik.

² Bilaxpáakeem déeshe dúuxaasak al ilíiash ii baa iáxxohchessaalak bilaxpáaktaahilim ii kooták. Haak an bilaxpáakeesh dak axúa kootáa dak baatách ii ihch íasseewialak kooták. Heehtaa biixaxúa baa iháate ahníawaailuk buh. ³Hinné élahkuuk. Iichífile íaxchuuwate kussáawuut kukkan an déewahchewiawuua balasanníawuua díawaailuk. ⁴Hinné kúh dasshihtáalah. Báashee isáatkaasuuhtaahaa huché hiisáat kal ii dée koók. Heehtaa iichilateé iakaáshkaatahtaa ak chilakéesh shóoss déehchewiat kooták.

⁵ Deéla balee déeshe kúh kala kootúuk. Balee axúa ala kuss dakoóshia iakaáshkaatahtaa ii balíiwaatchaatbaailuk.

Haak hinné dasshihtáalah. Biláaxahche iakaáshkaatahtaa ii alápeet baatcháachiiluk. ⁶Balee déeshe kúh bilée ko kala kooták. Ammaa ala sheewúuash ii batshúawewiawuulak kootíihmaachik. Hileen balee déeshe ii baa kxawíikaashbaak ii baa haawítáahinmaailuash Bilée Isée al aláxiia ko kala kooták. Balee déeshe ii balee baa kxawíikaasshehchewialak kooták. ⁷Hinna awé áakeen baaaxuawishí dak dakáaka dak íaxassaa dak binmuunmaakoolá dak shíshiaahe xaxúa bilaxpáake dúttak ilísshitchiiak baaliíttammewioolak kootúuk. Haak kala kootúuwishik. ⁸Heehtaa dífishoolahtaa daléeshe xachiíssaassaak batshúak dís dáatdaawialaalaak ilísshitchilaawialaalaak baaliíttamnaawialaalaak baaleetihmaachik. Kooták. Balee déeshe cheétiiluskuuo ílutchikak ii baa saáhiiluk. ⁹⁻¹⁰Bakúpkaateen hinné balee íia koon an baláaush al iikuschéesh hawátkaatak. Akbaatatdía kusséesh ii “Ahóoh.” baak kúh ii baa sheewaakaalúuk. Kooták. Balee déeshe ii Baxxiilaatúum Baksáau Akbaatatdía kóosh dáashe báaxxiwaak

James 3.4

kusséesh “Ahóoh.” baailuk. Kootáa hileen bilaxpáake ii sheewaakaalúukoolak íwahkootbaailuk. Akbaatadía bilaxpáakeesh díak ihch ala kootéesh kootúulak hiliachik. Bakúpeen hilátbaassaataahnmiilush daachik. ¹¹ Deéla biléem ítchikaatdak haak bilé xóoseem bach áappaa bahée hawáteem koon poopshiiáatak iikuschíssaaiahmaachik. ¹² Ikaak bakúpkaateen buluhpashipítkaate (olives) balapáale ihéem koon apáalissaiahmaachik. Haak buluxpéem kúh daxpitcheeishtásshe koon apáanmioolak baaleetihmaachik. Bilixóoseem dilúttak baawiish ítchilak diliatuulak ko kala koottáahilik.

báakukkoon baa ala koottáahile

¹³ Dii héeluua hám ak baa daasaxchiikaasáak ak baa dasshihché sapéelak kal ii élahkuuash hinnéek. An bilaxpáakeesh ala xachíiash al ítchiiio ii xíassaahchek. Cheéshdaak baa kuksák baa daásdeeak baa al éhcheesh ii baa baálilaauk. ¹⁴ Heehtaa baa aliáhaahikaasuulak dílila dalásalakoottaahileeesh ko díalaawialaalaakaaulak baa deétalachissuulak “Bik baa éwahchek.” hessaak ii dilíwaaialeetassaak díhch iiláxiassaalah. Koótduulak ak cheéshdessaaii dii biíssuuk. ¹⁵ Bale baa dasshihché íwahkooteesh Akbaatadía baaláhkassaak. Ak baa dasshihché kooté hinna awé áakeen ammaa ala kootéesh baa al iháattuuash ala kootúuash koóuk. Chíisbishe an baa hiléesh koóuk. ¹⁶ Bilaxpáake baa iáhaahak baa ishóoche ko dáak baa eétichissheesh bach ilíitaak bat balúookoolak baa ala kxawíianniookoolak hilíatuuash ii baa ítchiliooleetak. Kooták. Baa an baawachílappee dak baa ala kxawíia dak baa al iháate dak xaxúa shíshiahe koolák. ¹⁷ Heehtaa hinna bale baa dasshihchím báakukko koon bíluss húuhcheesh kuttách ii díawuulak koochihk balee hoowikáatak balee baa ashítdeetak baa balásdeeak baannátchiiwessaak baa baláschiaxxapak balee chitchíssheetak éehkoon baam ii iláaulak xaxúa biikukkák al ítcheesh ko díawaawakuuk. Baa balásdeeak bilaxpáakeesh xaxúa bahkuksák éehkoon bilaxpáakhawatkaatdak kuttát sápbahchessaak baa ala kootéesh ko díawaak baa annámmuuk. ¹⁸ Ak baa daáschiaxxape an baa kuksúua bilaxpáake íkuulak kal ii

ammaa hilúum ítcheesh áxpihkaalawiohmaachik. Kootáa baa annawéewiaohmaachik.

Akbaatatdía díhchi kuuáalah.

4 Hileen ammaa iháatumum ítchilaawialaailuhtaa kootáa dalásbahtak baa annawísseesh ko díalaalissuuk. Iwak ii dii héeluuash bale bat balúuash hámmisak bale bach ilíichewisuuk. Kúmmaam baa kxawíia an díalaawialee ii dii baluúolak ko kala kooták. ²Deéla ammaa deewiáluuash baaleetam kan baam daappiáhmialaak haak baa alóolituulak kalakoon ii baa alaachiahéewialaalom baaleetam kan díin bach kussáuush bach ilíitdaalaakaak bat dáawaluaalahkak íwahkootduuk. Akbaatatdía kuss baa dakáalissuum hileen ammaa deewiáluuash baaleetiihmaachik. ³Deéla baa dakáaluulahtaa dákussuuk. Ii kootéesh dákuluak báheelia baa baaleete dak díinnaxuoo baa an disítchiluua dak ko ii díalaak kootáa baa ihée aláxpak ii díalaasssaalohmaachim ko ii dákussuuk. ⁴“Akbaatatdía awáchisshik.” duuhtaa bíoom bach kataalíluash ko kan dii kala kootúuk. Kootáa awé áakeen ammaa ala kooléesh dak Akbaatatdía dak dúupta bach kuxxáalahchewialuulak aláchisshiwiuluulak baaleetiihmaachim élahchekaasuuk. Eehkoon hawáteem ílala daasé díak awé áakeen ammaa ala kooléesh dak bilaxpáakbatshua dak ko bassáahchelak kuk Akbaatatdía kal is koochiíak. ⁵Akbaatatdía al ilíia an baalaátua hilíashiíok. “Akbaatatdía baleiláaxam balee axúasseesh kooíiash ii íasseek.” huuk. Hinna al ilíia koottáahilik. Iisalakusseé élahchekaashik. Heem íwahkooteesh kan baa hámneetdahkuu? ⁶Heehtaa balee baa anníhiissaht Akbaatatdía baa al ítcheesh kuk balee ishóocheeta ilúxalaa dúushiiash baatchaatáak áxpihkaalawik. Ko ii Baawaalaáchim Baaxpéesh hilíashiíok.

“Bilaxpáakuum baatcháatdewioosh kuk

Akbaatatdía isítchissaak iichúulaalaachik.

Hawátuum ak cheéshdeesh ko íkaakuuk.”

⁷Heem cheéshdaak Akbaatatdía dalásuuash kuuák ammaa dii díahcheesh díaalal. Heelak ak baa kxawíiash Chíisbishe iichúuluulak dii íhchish kaláaihmaachik. ⁸Akbaatatdía díhchi kooxiáalah. Heelak íh dii koosáhtakaattaalakuohmaachik. Heelak ak baa kxawíiannialeesh dístuua íisshiwak kan

baa kxawíiliassaalah. Haak dalásuuua hoowikáattaalah. Awé áake ammaa ala kooléesh dasshihtakaássaalah. Kan daláshawattaalah. ⁹Deéla baa ala kxawiíannialuuash ii daásxawaak chíaxak díshtamnuuash húuhkaalah. Kaássaa chíaxaalah. Dalásitchissaa baalíhkammaachissaa dalásxawiikaasaalah. ¹⁰Iwahkootaak Baxxiilaatúuash ishóocheen ala cheéshdaak díhch awáxiakaalah. Heelak íilaalahtaa dii báaxxiiaohmaachim an dii íkuua dii baatcháachiohmaachik.

Bat chilasshihchíssaalah.

¹¹Ikaak bakúpkaaateen bat al ilíiwisak bat chilasshihchíssaalah. Haak ak íwahkoocheesh kúh baleilfíaaakaxpissee kala ko baa aahiiák baa ala shéesh iichúulek. Baleilfíaaakaxpisseesh dáhchilasshihtuulak kal áatche baa díalaak ii díalaassuuk. ¹²Heeht Akbaatatdía baleilfíaaakaxpisseesh ak bilikkúuash ii ak balee chilasshihchéesh kuttáchkaataak. Deéla balee ilée xuh bilée isée balee héelass shítidak ak daasanníaliash kuttáchik. Heehtaa diiluk dakúpuua an dáhchilasshihtúua dii baaláhkassuuk.

Chilaákshilak an baa díawaawiawuua ii balíwiwaaiialeetassuulak koók.

¹³“Kuhée” ak hilásheesh “Hinna baapé koó xuh chilaákshilak awaasúualahoom biíak koon bakaáu báalaahawataatbaawuuk. Koon baa ii baa awíaschilak bálee ahóom díawaawiawuuk.” duuk. ¹⁴Ikaak chilaákshilak an dii bilaxpáakuua shóotbialak kootáa dáalaaxtataahiluuk. Sáapa? an dii bilaxpáakuua. Eehkoon awashiíam huuáhak shíassaa haawaáhiiluash ko kala koottáahilik. ¹⁵Baaleettaa hilásheelaaliilush daachik. “Akbaatatdía daasalakooté kootdák koottannák it balee bilaxpaakéelak kala hilaa baa díawaawohmaachik.” daaliilush daachik. ¹⁶Koótdaaliiilush daachihtaa baaleettaa dalásduupassaa baa díkuchkak “Bii baatcháachik.” daak dilíiwaisaaluuk. Al ihch iiláxiia kootéesh kxawíik. ¹⁷Heem bilaxpáakeem baa annawéeish daatdak éhkaak kootáa it díassaalak kuk kan baa kxawíihilik.

bilaxpáakdahissee

5 Bilaxpáakdahissee bii díikukkaalah. Díiwaahak dilísaahaalah. Kala shíassaa dalásuua xawíikaashiohmaachik. ²Baa al ii dii dahíssuuash haaták haawíihmaachik. Baalaxuásseeom ítchikissheesh baapúxté kúh duushíohmaachik. ³Dís úuwatshiile dak dís úuwatchia dak kala kootáa íschewisak kaáuk. Kootáa kan duusaachík. Akbaatatdía dii chilasshihchilák ko an duusaachéesh íkaalak ii dii eéssaaohmaachik. Hinna an duusaachéesh bilée ko kala kootám daxúoo ii aláxaak ii dii baa haawáahheeohmaachik. Baapiiháake kala hiitáahilihtaa it an baa daáu ahkaásheesh áxpilahkuuk. ⁴Kooták. Dís datsáau ak koon baa hilúum íiwishdialaaliilush daatahtaa it íiwishdialaassuuk. Díikukkaalah. Is baa íiwishdialaassuum ilísaahaak dii baa aaliíolak ko kala kooták. Kooták. Ak baa hiléesh baa bakáaaattuuash Baxxiilaatúuash Akbaatatdía baatách xaxúa hawasséesh kal iikukkák bakálee dii díaoohmaachik. ⁵Hinna awé áakeen an dii bilaxpáakuuash daásittak baatách ii akítchiluuk. An díalaawialuuat díailuk. Bishéechiile éehkoon baa duúshitchiiak ilápkaasak kaálot dappiáhiiluash ko kan dii kala kootíohmaachik. ⁶Deéla hawátuum baa aalaliíosh alattúuleetak ammaa iháatdiooleetak dii iichúulessuuk. Kootáa dii ditcheeshéessuuahhtaa sheelakáalak dáappiaahak baa hámneetdahkuuk.

Dalásatchutak baa iiwaachíssaassaalah.

⁷Bakúpkaateen diiluk íwahkootdaassuuk. Dalásuuash chichúchihkaak baa óolak kaáu aa Baxxiilaatúuash chisshíihmaachik. Ikaak akbaaawuússeesh koóum basáan xaleé dak bíawakussaan xaleé dak óolak daasátcuchiiluk. Koottalát kan baatách óosak ammaa awuússiiosh kúh kal alakuhké kan diíak íttuuk. ⁸Díiluh dalásuuash chichúchihkaak dalásatchutaalah. Dúhppeelessaak baakoon káalah. Baxxiilaatúuash baapalachisshíwiash kal áhtakaatak. ⁹Bakúpkaateen bat baaík shiiáhissaalah. Koótdulak Akbaatatdía ii dii chilasshihchíohmaachik. Díikukkaalah. Akbaachilasshihchéesh kan balee hiitáahilim eek bilía koon iluuák daatdák ko kala kooták. ¹⁰Bakúpkaateen

hileen Akbaatatdía ammaaihchiláakuuhcheesh ala xatáau dasshihtáalah. Dáashe dáasaasaaattuum baaík ii baailísahuhta kootáa daasátchuchihkuuash ko ii baa xíassaak. Díiluh ko kootáalah.¹¹ Akbaatatdía is bilaxpáake ahóom éehkoon baatách ii baailísak áahkuuhtaa baakoon dasshihchísseetak kaáuk. Ii an basshihtúuash hilíatuut “Baa áatchilakaailuk.” baailuk. Ikaak Job huuash díikukkuwisuuk. Baa chúuss dée baatcháachihtaa daasátchuchim Akbaatatdía daasé ítchikaassaakuuk. Heem Akbaatatdía an baa íchisheesh dak an baa daásdeekaasheesh dak ko ii xíassaakaasshek. Ko koótdewialuulak kala koók.

al ihchi baa ímmitee

¹² Kal íwahkootak bakúpkaateen dííkukkukchiiáalah. Kala hinnéek. Eehkoon “Eeh.” daahuulak díáalah. Haak kúh “Baaleetak.” daahuulak díassaalah. Bilaxpáaktaahinnaalah. Kala shóotdaa shóotdahtaa ammaa sheelíuash awé dak Baaiiwaakoochihtéesh dak baa ihée sáapdahtaa kusséesh ii díhchi baa ímmitiiaahkussaalah. Koótduulak Akbaatatdía kon dii eéssaaohmaachik.

Akbaatatdía an bahchiwakáau iikukkuk.

¹³ Deéla dii héeluua hám baalilísuulak dáhchiwakaaulak koók. Haak dii héeluua hám dalásittuulak chiwakáauwalaxak Akbaatatdía dáshe báaxxiiaalah.¹⁴ Haak hawáteem baakuhpaalák akchiwakííalaxuahcheesh is akchiwakáaum baaisáateesh iláak ihchi chiwakáakuuhkaak taláawaaxpeesh ihch ii diákuuhkaak Baxxiilaatúuash dáshe dáasaashihchelak koók.¹⁵ Baxxiilaatúuash ammaa kaalúuash díawiash kaláttaak daasúua díakaasuulak ak baakuhpéesh isaannéesh óochiahmaachik. Haak baa kxawíiannialak kúh Baxxiilaatúuash kalaaxtakuúihmaachik.¹⁶ Hinna íwahkooteesh kalako ii baa ala kxawíiannialuuash bat chiwaáahkak bat chiwakáakuuaalah. Heelak an baalilísuuash ii óochiaohmaachik.

Bilaxpáaktaahile ala chiwakáauush baatcháatak ii baa kootkaáshe koóuk.

¹⁷ Hinné dasshihtáalah. Elijah huuash an bilaxpáakeesh an balee ala kootéesh kúh ko kala kooták. Heehtaa

chiwakíikaasak “Akbaatatdíakaataa xalaáhchessaah.” hek. Kalako ii aa báalee ii shoopé chússeesh xalaáleetak buh. 18 Deéla kala chii chiwakáak xalaakaalím xaleé baatcháatak awé baa apáaleesh íttak íwahkootak. Heem díiluh dalásuua díalaakaasak Akbaatatdía kuss baam dakáaluulak díalakuohmaachik.

dakúpe al ii ihchichéhchehkuuash

19 Bakúpkaateen hawáteem baa ala koottáahileesh píisshe déessaa iháass déelak dii héeluuan hawáteem dáak aachisshílak 20 hinné éhkaalah. Hawáteem hinna ak baa kxawíihilim koowéehkaak aachisshílak Bilée Isée koon kulustakuúihmaachik. Heem hinna ammaa iléesh ammaa ala kxawíihile ahkaásheesh kalaaxtakuúohmaachik.